Lei 7.25

EDITURA TINERETULUI

I. EFREMOV

NEBULOASA DIN ANDROMEDA

I. EFREMOV

NEBULOASA DIN ANDROMEDA

În romînește de
A. ROGOZ și T. BERINDEI

EDITURA TINERETULUI

Coperta după originalul sovietic

И. ЕФРЕМОВ

ТУМАННОСТЬ
АНДРОМЕДЫ

Молодая Гвардия

1958

CUVÎNTUL AUTORULUI

„Nebuloasa din Andromeda“ încă nu apăruse complet în paginile unei reviste, cînd sputnicii au și pornit să gonească în jurul planetei noastre.

În fața acestui eveniment incontestabil, ideile esențiale ale romanului se dovedesc — spre bucuria autorului — ca fiind realizabile.

Avîntul fanteziei creatoare în domeniul progresului tehnic, credința în necontenita perfecționare și în viitorul luminos al unei societăți umane rațional orînduite își găsesc o confirmare concretă, palpabilă în semnalele emise de micile luni făurite de om. Înfăptuirea miraculos de rapidă a uneia dintre anticipațiile mele m-a pus înaintea următoarei probleme: cît de just am prezentat în „Nebuloasa din Andromeda“ perspectiva istorică a viitorului? Încă pe cînd mai lucram la această carte, m-am decis să modific datele, apropiind de zilele noastre desfășurarea în timp a acțiunii. La început, mi se păruse că acele uriașe transformări din viața pămîntului și a omenirii n-ar putea fi realizate mai înainte de trei mii de ani. În aceste calcule, porneam de la istoria generală a omenirii, fără însă să țin seama de ritmul accelerat al progresului tehnic și, mai ales, de imensele posibilități, de puterea practic aproape nelimitată pe care o va da omului societatea comunistă.

Desăvîrșindu-mi cartea, am redus termenul inițial, mai întîi cu un mileniu. Lansarea sateliților artificiali însă mă face să cred că evenimentele imaginate de mine ar putea avea loc chiar mai curînd. De aceea toate da-

tele pe care apucasem să le precizez le-am înlocuit cu altele de natură să lase cititorului grija de a stabili o cronologie după propria lui intuiție și capacitate de previziune a viitorului.

O particularitate a romanului — care poate că nu va fi sesizată imediat — o constituie abundența de informații și noțiuni științifice. Pricina acestui fapt n-a fost vreo scăpare din vedere și nici lipsa dorinței de a tălmăci unele formulări mai complicate. Mi s-a părut însă că acesta e singurul mijloc de a-i evoca pe îndepărtații noștri urmași de a lumina în culoarea viitorului actele și cuvintele reprezentanților unei epoci în care știința va fi pătruns în mod necesar în toate noțiunile, în gîndire și în limbaj.

I. EFREMOV

CAPITOLUL I

STEAUA DE FIER

La lumina opalescentă răsfrîntă de plafon, cadranele aparatelor păreau o galerie de portrete: cele rotunde aveau un aer malițios, cele ovale, culcate pe lat, zîmbeau parcă, sfidătoare și satisfăcute de ele însele; cele pătrate încremeniseră în siguranța lor obtuză. Luminițele viorii, albastre, portocalii și verzi care licăreau în interior accentuau această impresie.

În centrul mesei curbe de comandă se desprindea un cadran mare, roșu. În fața acestuia, o fată stătea aplecată, într-o poziție nu prea comodă. Uitase de fotoliul aflat alături și își apropiase capul de geamul cadranului. Reflexele roșii făceau chipu-i tînăr să pară mai matur și mai sever, desenînd umbre aspre în jurul buzelor plinuțe și subțiindu-i puțin năsucul ușor ridicat. Sprîncenele groase, încruntate îi erau foarte negre, dînd ochilor o expresie sumbră și dezolată.

Țîrîitul contoarelor fu întrerupt de un ușor zăngănit metalic. Tînăra fată tresări și-și îndreptă spatele trudit, cu mîinile prelungi împreunate după ceafă.

Îndărătul ei se auzi o ușă. O mare umbră apăru și se prefăcu într-un bărbat cu mișcări bruște și precise. O lumină aurie izbucni, aprinzînd reflexe vii în părul roșcat și des al fetei. I se luminară și ochii, ațintiți cu neliniște și dragoste asupra noului venit.

— Cum, n-ai adormit? O sută de ore fără somn!...

— Crezi că-i un exemplu prost? întrebă vesel bărbatul, deşi fără să zîmbească. Glasul său avea inflexiuni metalice, înalte, care parcă-i nituiau cuvintele.

— Toţi ceilalţi dorm, rosti sfios fata, şi... nu bănuiesc nimic, adăugă ea, coborînd glasul.

— Poţi vorbi fără teamă! Tovarăşii noştri dorm. În clipa de faţă, în Cosmos nu veghem decît noi doi, iar pînă la Pămînt sînt încă cincizeci de bilioane de kilometri, adică un parsec * şi jumătate!

— Dar nu mai avem anamezon ** decît pentru o singură accelerare!

În glasul ei vibra spaimă, dar şi o undă de exaltare.

Erg Noor, şeful celei de a 37-a expediţii astrale, ajunse din doi paşi lîngă cadranul cel roşu.

— Sîntem la al cincilea tur!

— Da, am intrat în el. Şi... nimic. Tînăra fată aruncă o privire grăitoare spre difuzorul aparatului de recepţie automat.

— După cum vezi — continuă Erg Noor — nu-i chip de dormit. Trebuie să mă gîndesc la toate variantele, la toate posibilităţile. Soluţia trebuie găsită pînă la sfîrşitul celui de al cincilea tur.

— Dar asta înseamnă încă o sută zece ore...

— Bine, atunci voi trage un pui de somn aici în fotoliu, cînd se va termina acţiunea sporaminei *** ; am luat o doză acum douăzeci şi patru de ore.

Fata rămase un timp cufundată în reflecţii. In sfîrşit, se hotărî:

— Ce-ar fi să reducem raza cercului? Poate că li s-a defectat emiţătorul.

---

* Parsec — unitate de măsură pentru distanţe astronomice egală cu 3.26 ani-lumină sau aproximativ 32×10^{12} km (n.a.).

** Anamezon — substanţă cu legăturile mezonice intranucleare distruse, avînd o viteză de eflux apropiată de cea a luminii; e folosit de astronavă drept combustibil (noţiune fantastică — n.a.)

*** Sporamină — medicament care înlătură somnul (noţiune fantastică — n. a.).

— Cu neputință ! Dacă am reduce raza fără să micșorăm viteza, am distruge nava cît ai clipi. Să încetinim... să parcurgem apoi distanța de un parsec și jumătate fără anamezon, cu viteza celor mai primitive rachete selenare ? Ar însemna să ne apropiem de sistemul nostru solar peste o sută de mii de ani...

— Înțeleg... Dar nu s-ar putea ca ei...

— Nu e cu putință. Timpurile cînd oamenii puteau să comită neglijențe sau să se înșele pe ei și pe alții au trecut de mult. Acum un asemenea lucru nu se mai poate întîmpla.

— N-am vrut să spun asta. În răspunsul repezit al fetei se simțea că fusese nițeluș jignită. Voiam să spun că poate „Algrab“ s-a abătut din drumul său și ne caută și el.

— Nu se putea abate atît de mult. Fără nici o îndoială că a decolat la timpul fixat și calculat cu cea mai mare precizie. Dacă, prin imposibil, ambele lui emițătoare ar fi fost scoase din funcțiune, „Algrab“ ar fi pornit să taie cercul pe diametru și atunci l-am fi detectat pe recepția planetară. O eroare nu este posibilă. Iată planeta convențională !

Și Erg Noor făcu un gest spre ecranele de cristal, instalate în firide adînci pe cele patru laturi ale postului de comandă. În bezna nețărmurită ardeau luminițele unei puzderii de stele. Pe cel dintîi ecran din stînga trecu rapid în zbor un mic disc cenușiu, abia luminat de astrul său, foarte depărtat de sistemul B-7336-C + 87-A, unde se aflau ei în acel moment.

— Farurile-bombă * funcționează perfect, deși le-am lansat cu patru ani independenți ** în urmă. Erg Noor arătă o dîră de lumină care se vedea clar pe peretele din stînga, de-a lungul unei benzi lungi de sticlă.

---

* Faruri-bombă — stațiuni automate-robot pentru lansarea unor semnale puternice care străbat atmosfera planetei. Sînt lansate de pe astronave, (noțiune fantastică — n.a.).

** An independent — an după calculul terestru, independent de viteza astronavei (n. a.).

„Algrab“ ar fi trebuit să ajungă aici acum trei luni... Aceasta înseamnă că — Noor șovăi, de parcă nu s-ar fi încumetat să rostească sentința — a pierit!

— Poate că n-a pierit chiar, dacă a fost avariat de vreun meteorit și nu mai poate atinge viteza cerută..., replică fata cu părul roșu.

— Nu poate atinge viteza cerută! repetă Erg Noor. Nu este oare același lucru? Ce se întîmplă dacă între astronavă și destinația ei se aștern milenii de parcurs? Este și mai rău: moartea nu vine dintr-o dată, ci după ani și ani de deznădejde. Poate că vor chema... atunci o să aflăm și noi... peste vreo șase ani... pe Pămînt.

Cu o mișcare impetuoasă, șeful expediției trase un fotoliu pliant de sub pupitrul mașinii electronice de calculat de model mic MNU-11. Pînă acum, din cauza marii ei greutăți, a dimensiunilor și a fragilității sale, nu era cu putință să se instaleze pe astronave o mașină-creier electronică model I.T.U., care să îndeplinească operații multiple și căreia să i se poată încredința în întregime conducerea navei. Se impunea prezența navigatorului de serviciu în cabina de comandă, cu atît mai mult cu cît menținerea navei pe traseul stabilit nu se putea asigura în condiții de maximă precizie, pe distanțe atît de mari.

Mîinile lui Erg Noor se mișcau acum pe manetele și butoanele mașinii de calculat cu o viteză uimitoare, de pianist. Fața lui palidă cu trăsături aspre, parcă împietrite, fruntea înaltă, plecată îndîrjit asupra mesei de comandă, părea să arunce o provocare puterilor vrăjmașe ale naturii care amenințau colțișorul de lume vie, furișat în adîncurile interzise ale spațiilor siderale.

Niza Krit, tînăra astronavigatoare, care pentru prima oară lua parte la o expediție cosmică, urmărea, ținîndu-și răsuflarea, mișcările lui Noor, care era cufundat în sine. Cît de calm, cît de energic și de inteligent era bărbatul acesta pe care-l îndrăgise! Îl iubea de mult, de cinci ani, de cînd lucra alături de el. Nu

mai avea nici un rost să-şi ascundă dragostea; de altfel, Erg Noor ştia, probabil, acest lucru. Niza o simţea... Acum, că se întîmplase această nenorocire, avea bucuria de a face de gardă în aceeaşi tură cu el. Trei luni petrecute în doi, în timp ce restul echipajului dormea cufundat în dulcele somn hipnotic! Mai aveau de vegheat împreună 13 zile. Apoi le venea şi lor rîndul să doarmă, pe o perioadă de şase luni, în care timp urma să se schimbe două echipe de serviciu, navigatori, astronomi şi mecanici. Ceilalţi — biologii, geologii — care n-aveau de lucru decît la locul destinaţiei, puteau dormi şi mai mult, în timp ce astronomii... Lor le revenea partea de muncă cea mai grea, cea mai încordată.

Erg Noor se ridică şi firul gîndurilor Nizei se rupse.

— Mă duc în cabina hărţilor siderale... Rîndul dumitale la odihnă vine... (se uită la cadranul unui ceas dependent *) peste nouă ore. Am tot timpul să dorm înainte de a te schimba.

— Nu sînt obosită, rămîn aici cît trebuie, important este să te odihneşti dumneata!

Erg Noor se încruntă şi voi să obiecteze ceva; dezarmat însă de duioşia din glasul şi din ochii ei căprui, care-l priveau cu atîta încredere, zîmbi şi ieşi fără o vorbă.

Niza se aşeză în fotoliu, îşi plimbă privirea peste aparatele atît de familiare pentru ea, şi se lăsă furată de gînduri.

Deasupra ei se căscau, negre, ecranele reflectoare care transmiteau la postul central de comandă imaginea abisurilor ce înconjurau astronava. Luminiţele multicolore ale stelelor păreau nişte ace de lumină care străpungeau ochii omului.

---

* Ceas dependent — ceas care arată timpul de pe astronavă, în funcţie de viteza acesteia (noţiune fantastică). Conform teoriei relativităţii, la viteze mari, inferioare celei a luminii, timpul unui obiect în mişcare se scurge mai lent în comparaţie cu timpul unui observator imobil faţă de astronavă (n.r.).

Astronava întrecea tocmai o planetă, şi forţa de gravitaţie a acesteia o făcea să oscileze de-a lungul fîşiilor de intensitate variabilă a cîmpului gravitaţional *. Din cauza aceasta, stelele, mărețe şi ostile, de pe ecranele reflectoare efectuau neaşteptate salturi. Desenul constelaţiilor se schimba cu o viteză nemaipomenită.

Planeta K 2 — 2 N — 88, depărtată de astrul său, rece şi lipsită de viaţă, era cunoscută ca un loc comod de întîlnire pentru astronave... dar întîlnirea n-a mai avut loc. Al cincilea tur... Niza îşi închipui nava zburînd cu viteza redusă într-un cerc fantastic cu o rază de un miliard de kilometri şi întrecînd neîncetat planeta care se tîra ca un melc. Al cincilea tur va fi parcurs peste o sută zece ore... şi apoi? Mintea ageră a lui Erg Noor îşi încordase adineaori toate forţele în căutarea soluţiei celei mai bune. Şeful expediţiei şi comandantul navei nu se putea înşela — altfel astronava de prima clasă „Tantra“ cu echipajul ei compus din cei mai eminenţi savanţi, nu se va mai întoarce niciodată din abisurile Cosmosului! Dar Erg Noor nu se va înşela...

Deodată Niza Krit simţi o stare oribilă, apropiată de leşin, ceea ce însemna că astronava se abătuse de la traseul ei cu o fracţiune infimă de grad **, admisibilă numai în condiţiile vitezei micşorate, deoarece altminteri fragila ei încărcătură vie n-ar mai fi putut rămîne în viaţă. De îndată ce negura cenuşie care împăienjenise ochii fetei se mai risipi, starea de leşin dispăru: nava se reintegrase în traseul ei. Suprasensibilele radiolocatoare dibuiseră în bezna din faţă un meteorit — cea mai mare primejdie pentru vehiculele astrale. Într-o milionime de secundă, maşinile electronice care conduceau nava (căci numai ele puteau executa toate

---

* Adică: de-a lungul liniilor de forţă ale cîmpului de atracţie creat de un corp ceresc (n.r.).

** Un grad abatere în Cosmos, la viteza „Tantrei“, ar însemna milioane de kilometri (n.r.).

manevrele cu rapiditatea necesară, nervii omenești necorespunzînd vitezelor cosmice) asiguraseră o deviere a „Tantrei", iar după trecerea primejdiei, o făcuseră cu aceeași iuțeală să-și reia vechiul traseu.

„De ce, oare, aceleași mașini să nu fi fost în stare să-l salveze și pe „Algrab" ? își zicea Niza, care, între timp, își venise în fire. Era aproape sigur că această navă căzuse victimă întîlnirii cu un meteorit. Erg Noor spunea că pînă acum fiecare a zecea astronavă pierea ciocnindu-se de meteoriți, în ciuda inventării unor locatoare atît de sensibile ca aparatul lui Voll Hod și ca dispozitivele energetice de protecție, care respingeau particulele mici. Pieirea lui „Algrab" îi punea și pe ei în primejdie, tocmai atunci, cînd totul părea atît de bine studiat și pus la punct. Niza începu să-și amintească de toate cele petrecute din clipa decolării.

A 37-a expediție siderală avea drept țintă să ajungă în sistemul planetar al unei stele apropiate din constelația Pohiuchus, a cărei unică planetă populată, Zirda, intrase de multă vreme în legătură cu Pămîntul și cu alte lumi prin Marele Cerc. Deodată însă amuțise și, timp de 70 de ani, nu s-a mai primit de acolo nici un fel de comunicare. Pămîntul, care, în sistemul Marelui Cerc, era planeta cea mai apropiată de Zirda, avea deci datoria să lămurească ce se întîmplase. Tocmai de aceea „Tantra" luase pe bord numeroase aparate și cîțiva savanți eminenți, al căror sistem nervos se dovedise, după multiple încercări, capabil să îndure lungi ani de recluziune într-o astronavă. În ceea ce privește rezervele de carburant pentru motoare — anamezonul, o substanță cu legăturile mezonice intranucleare * distruse și cu viteza de jet egală cu aceea a luminii — acesta, fusese luat într-o cantitate strict limitată, și asta nu din cauza greutății anamezonului, ci din pricina volumului uriaș al rezervoarelor. Plănuiseră să se

---

* În fizica nucleară modernă se presupune că în nucleul atomic, neutronii și protonii se țin legați unii cu alții prin intermediul unor particule, numite mezoni (legături mezonice) (n.r.).

alimenteze cu anamezon o dată ajunşi pe Zirda. Iar în cazul în care cu această planetă se va fi petrecut ceva grav, urma ca „Tantra" să se întîlnească cu astronava de clasa a doua „Algrab", lîngă orbita planetei K2 — 2N — 88.

Urechea exersată a Nizei prinse uşoara modificare a frecvenţei sunetului pe care era acordat cîmpul de gravitaţie artificială *. Discurile celor trei aparate aşezate în dreapta începură să clipească inegal. La tribord se conectă automat o sondă electronică. Pe ecranul deodată luminat apăru o formă strălucitoare şi colţuroasă. Înainta ca un proiectil drept spre „Tantra" ; cu alte cuvinte, se afla departe. Era un fragment uriaş de substanţă din cele care se întîlnesc extrem de rar în spaţiul cosmic. De aceea, Niza se grăbi să-i determine volumul, greutatea, viteza şi direcţia. Nu-şi reluă firul amintirilor decît în clipa cînd se auzi ţăcănitul uşor al bobinei automate a jurnalului de bord.

...Cea mai impresionantă dintre toate era viziunea unui soare lugubru, roşu-sîngeriu, care crescuse în cîmpul vizual al ecranelor, în ultimele luni ale celui de-al patrulea an de călătorie. Al patrulea pentru pasagerii astronavei, care zbura cu o viteză de 5/6 din unitatea absolută : viteza luminii. Pe Pămînt se scurseseră aproape şapte ani independenţi.

Apărînd ochiul omenesc, filtrele ecranelor modificau culoarea şi intensitatea razelor oricărui astru, în aşa fel încît acesta să apară ca văzut prin stratul gros al atmosferei terestre, cu păturile-i proteguitoare formate din ozon şi vapori de apă. Lumina violetă fantastică, de nedescris, a stelelor cu temperaturi înalte părea azurie ori albă, aştri mohorîţi de un roz-cenuşiu deveneau veseli, galben-aurii, aidoma Soarelui nostru. Aici însă, dimpotrivă, astrul care strălucea victorios cu razele lui de un roşu-aprins căpăta tonalitatea sumbră,

---

* Orice astronavă trebuie să aibă un cîmp gravitaţional propriu, pentru ca, de pildă, oamenii să se poată menţine în poziţie verticală (n.r.).

sîngerie, cu care un observator de pe pămînt este obişnuit să vadă stelele din clasa spectrală * M5. Planeta se afla faţă de soarele ei mult mai aproape decît Pămîntul nostru faţă de al său. Pe măsura apropierii de Zirda, astrul acesteia devenea un uriaş disc stacojiu, care emitea mase de radiaţii calorice **.

Încă cu două luni înainte de a se apropia de Zirda, „Tantra" încercase să comunice cu staţiunea exterioară a planetei aflată pe un mic satelit natural, lipsit de atmosferă şi care era mai aproape de Zirda decît Luna de Pămînt.

Astronava continua să lanseze apeluri chiar şi atunci cînd pînă la planetă mai rămăseseră 30.000.000 de kilometri, iar viteza nemaipomenită a „Tantrei" scăzuse la 3.000 de kilometri pe secundă. De serviciu era Niza. Veghea însă şi restul echipajului, strîns în aşteptare, în faţa ecranelor, la postul central.

Niza lansa apeluri, mărind puterea emisiunii şi aruncînd înainte semnale luminoase în formă de evantai.

În cele din urmă, zăriră un punct minuscul şi strălucitor: era satelitul pe care se afla staţiunea exterioară. Astronava începu să evolueze în jurul planetei. apropiindu-se treptat de ea în spirală şi potrivindu-şi viteza după cea a satelitului. Curînd, „Tantra" şi satelitul erau ca legaţi cu un cablu nevăzut; astronava plana deasupra micii planete, care se mişca repede pe orbita ei. Stereotelescoapele *** electronice ale navei son-

* Clasă spectrală — clasele spectrale ale stelelor sînt indicate prin litere în ordinea următoare: O, B, A, F, G, K, M, plecînd de la stelele albastre foarte fierbinţi, la suprafaţa cărora temperatura este de 100.000°, şi pînă la cele roşii, cu temperatura de 3.000°. Fiecare clasă are zece subdiviziuni notate cu o cifră, de exemplu: A7. Există şi clase stelare speciale: N, P, R, S, care au în spectrele lor un ridicat conţinut de carbon, cian, titan, zirconiu (n.a.).

** Razele sau undele calorice sînt razele de căldură, de exemplu razele roşii, infraroşii etc. (n.r.).

*** Stereotelescop — telescop special, care e construit în aşa fel încît redă imaginile nu în plan, ci în spaţiu (n.r.).

dau acum suprafaţa satelitului. Şi, deodată, în faţa echipajului „Tantrei“ apăru o privelişte de neuitat.

O clădire uriaşă, plată, de sticlă strălucea în reflexele sîngerii ale soarelui. Chiar sub acoperiş se afla un fel de sală de conferinţe sau un amfiteatru. Acolo se aflau, parcă încremeniţi o mulţime de fiinţe, ce arătau altfel decît pămîntenii, dar, fără nici o îndoială, erau oameni şi ei. Emoţionat, astronomul Pur Hiss — un novice în materie de zboruri cosmice şi care, chiar în ajunul pornirii expediţiei, luase locul unui savant cu multă experienţă, puse mai bine la punct focalizarea lunetei. Rîndurile de oameni, care se zăreau neclar sub acoperişul de sticlă, îşi păstrau aceeaşi neclintire. Pur Hiss mări şi mai mult imaginea. Văzură acum un fel de podium, înconjurat de aparate ; în faţa auditoriului. la o masă lungă, un om stătea cu picioarele încrucişate şi cu ochii înspăimîntători, pironiţi în zare...

— Sînt morţi, congelaţi ! exclamă Erg Noor. Astronava continua să planeze deasupra satelitului Zirdei, şi 14 perechi de ochi urmăreau neclintit mormîntul acesta de sticlă, căci, într-adevăr, era un mormînt. De cîţi ani oare şedeau astfel aici aceste cadavre? Planeta amuţise în urmă cu 70 de ani — dacă li se adaugă cei şase ani ai drumului parcurs de raze, făceau trei sferturi de veac...

Toate privirile se îndreptară spre şeful expediţiei. Palid la faţă, Erg Noor scruta negura gălbuie a atmosferei ; prin ea abia dacă se ghiceau contururile neclare ale munţilor, slabele reflexe ale mărilor ; nimic însă nu le putea da răspunsul pentru care veniseră aici.

— Staţiunea a fost distrusă, continuă şeful expediţiei, şi n-a fost refăcută în aceşti şaptezeci şi cinci de ani ! Aceasta dovedeşte că pe planetă s-a petrecut o catastrofă. Trebuie să coborîm, să străbatem atmosfera, poate să şi descindem. Fiindcă ne-am adunat aici cu toţii, vă cer părerea...

Singurul care a avut ceva de obiectat fu astronomul Pur Hiss. Niza examina, plină de indignare, nasul său mare de pasăre de pradă și urechile-i urîte, plantate prea jos.

— Dacă pe planetă s-a petrecut o catastrofă, n-avem nici o șansă să găsim aici anamezon. Înconjurul planetei la mică altitudine, cu atît mai mult o descindere, ne-ar face să cheltuim aproape întreaga rezervă de carburant planetar * de care mai dispunem. Afară de asta, nu se știe încă ce s-a întîmplat. S-ar putea să existe radiații puternice, care să ne fie fatale.

Ceilalți membri ai expediției își susținură însă șeful.

— Nici un fel de radiații planetare nu amenință o navă prevăzută cu o cuirasă cosmică — se pronunță Erg Noor. Am fost trimiși aici tocmai ca să lămurim ce s-a întîmplat. Ce va răspunde Marelui Cerc Pămîntul? Să stabilim faptele este cu totul insuficient, trebuie să le și explicăm. Vă rog să-mi scuzați aceste truisme! mai spuse Erg Noor, și în glasu-i metalic străbătură note ironice. Nu cred că ne putem sustrage datoriei noastre directe...

— Temperatura straturilor superioare ale atmosferei este normală! strigă bucuroasă Niza.

Erg Noor zîmbi și începu să coboare, prudent, volută după volută, încetinind treptat avansarea în spirală a astronavei, care se apropia de suprafața planetei. Zirda avea dimensiuni ceva mai reduse decît Pămîntul, și un zbor la înălțime mică în jurul ei nu necesita viteze considerabile. Astronomii și geologul confruntau pe hartă caracteristicile planetei cu observațiile aparatelor optice de pe bordul „Tantrei". Continentele își păstrau întocmai vechile lor contururi, mările scînteiau liniștit în lumina roșie a soarelui. Nu-și schimbaseră forma nici crestele muntoase, pe care le cunoșteau din fotografiile mai vechi. Numai că planeta tăcea.

---

* Carburant planetar — carburant folosit la motoarele navelor planetare (planeto-navelor), precum și la „aterizarea" și „decolarea" astronavelor (noțiune fantastică — n.a.).

Timp de 35 de ore, membrii echipajului nu-şi părăsiră posturile de observaţie.

Compoziţia atmosferei, iradierea astrului roşu — totul coincidea cu vechile date ce le aveau despre Zirda. Erg Noor deschise un volum de tabele privitoare la această planetă şi găsi coloana cu datele referitoare la stratosfera ei. Ionizarea se dovedi a fi mai ridicată decît cea normală. În mintea lui Noor începuse a miji o bănuială alarmantă.

La cea de a şasea volută a spiralei de coborîre, începură să se distingă contururile oraşelor mari. Dar nici acum receptoarele astronavei nu înregistrară vreun semnal.

Niza Krit ieşi din schimb ca să mănînce şi aţipi. I se păru că n-a dormit decît cîteva clipe. Astronava zbura pe deasupra părţii umbrite a Zirdei cu o viteză care nu depăşea pe aceea a unei obişnuite spironave * terestre. Aici, dedesubtul lor, trebuia să se întindă oraşe, uzine, porturi. Dar oricît de mult ar fi scrutat întunericul puternicele stereotelescoape, în bezna adîncă nu se zări nici măcar o licărire. Bubuitul de tunet al atmosferei spintecate de astronavă ar fi trebuit să se audă la distanţe de zeci de kilometri.

Trecu un ceas, dar nicăieri nu se aprinse vreo lumină. Aşteptarea chinuitoare era acum de neîndurat. Noor conectă sirenele navei. Un urlet înspăimîntător zbură deasupra abisului negru; oamenii Pămîntului sperau că, însoţit de bubuitul zborului, vuietul acela va fi auzit de locuitorii Zirdei, care nu dădeau nici un semn de viaţă.

O pală de lumină vie mătură tenebrele, şi „Tantra" ieşi pe partea luminată a planetei. Dar sub ea se aşternea şi acum un văl negru, catifelat. Fotografiile mărite rapid arătară un covor des de flori ce semănau cu macii negri de pe Pămînt. Desişuri de maci negri se întindeau pe distanţe de mii de kilometri, înlocuind

* Spironavă — aeronavă care execută un zbor în spirală (noţiune fantastică — n.r.).

orice altă vegetaţie: pădurile, tufişurile, papura şi ierburile. În mijlocul acestui covor negru, se zăreau străzile oraşelor, asemenea coastelor unor schelete uriaşe; construcţiile de fier ruginite arătau ca nişte răni sîngerînde. Nicăieri vreo suflare de viaţă, nici măcar un copăcel. Numai şi numai maci negri şi nimic altceva!

„Tantra" lansă o staţie-bombă de observaţie, apoi se cufundă din nou în noapte. Peste şase ore, această staţie robot prezentă un raport privind compoziţia aerului, temperatura, presiunea şi alte condiţii de la suprafaţa solului. Totul era normal pentru această planetă, în afară de o radioactivitate sporită.

— Ce înspăimîntătoare tragedie! murmură încet biologul Eon Tal, înregistrînd ultimele date transmise de staţie. S-au distrus pe ei şi au distrus întreaga planetă!

— Adevărat? întrebă Niza, stăpînindu-şi cu greu lacrimile. Ar fi groaznic! Dar gradul de ionizare nu este chiar atît de mare.

— Au trecut ani destui, răspunse posomorît tînărul biolog. Faţa lui virilă, cu nas coroiat de caucazian, se întunecă. O asemenea dezagregare radioactivă, continuă el, este cu atît mai primejdioasă, cu cît se acumulează pe neobservate. În decurs de veacuri, radiaţiile puteau spori cor cu cor *, după cum numim noi biodozele **, apoi deodată s-a petrecut un salt calitativ! O ereditate pe cale de destrămare, încetarea reproducţiei, la care se adaugă şi epidemiile provocate de radiaţii... Nu este prima oară că se întîmplă aşa ceva; Cercul cunoaşte asemenea catastrofe...

— De pildă, aşa numita „Planetă a soarelui violet", se auzi din spatele lor glasul lui Erg Noor.

— Cel mai tragic lucru — adăugă sumbru Pur Hiss — îl constituie faptul că bizarul ei soare — din

* Cor — unitate de iradiere la care e supus un organism (noţiune fantastică. — n.a.).

** Biodoze — doze de iradiere dăunătoare unui organism viu (n.a.).

clasa spectrală A-zero și de șaptezeci și opt de ori mai luminos decît ai noștri — putea asigura populației o energetică foarte ridicată.

— Și unde se află această planetă? se interesă Eon Tal. N-o fi chiar aceea pe care Consiliul și-a propus s-o colonizeze?

— Ba da. În amintirea ei a și fost botezată „Algrab", nava care a pierit.

— Steaua Algrab, numită și Delta Corbul! exclamă biologul. Dar pînă la ea este foarte departe!

— Patruzeci și șase de parseci. Dar pe Pămînt se construiesc acum astronave pentru curse din ce în ce mai depărtate...

Biologul dădu din cap, mormăind printre dinți că n-ar fi trebuit să i se dea astronavei numele unei planete dispărute.

— Dar planeta însăși n-a pierit. În mai puțin de un veac, o vom acoperi cu plante și-o vom repopula, afirmă convins Erg Noor.

Se hotărîse să recurgă la o manevră grea: să schimbe traseul orbital al astronavei de pe cercul de latitudine, pe cel de longitudine, adică să o situeze în planul axei de rotație a Zirdei. Se puteau depărta de planetă fără a fi lămurit definitiv dacă toți locuitorii ei au pierit sau nu? Poate că supraviețuitorii nu erau în stare să cheme în ajutor astronava din cauză că centralele energetice și aparatajul lor erau distruse.

Nu era prima oară cînd Niza îl vedea pe șeful ei la masa de comandă în timpul unei manevre pline de răspundere. Cu fața lui impenetrabilă și mișcările-i bruște, dar totdeauna precise, Erg Noor îi părea un erou legendar.

„Tantra" parcurgea din nou un drum decepționant în jurul Zirdei, de rîndul acesta de la un pol la altul. Ici-colo, mai cu seamă pe la paralele mijlocii, apărură zone întinse de sol dezgolit. Acolo, în aer, plutea o ceață

galbenă, prin care se ghiceau, ca nişte valuri, crestele uriaşe ale unor nisipuri roşii bătute de vînturi.

Mai departe se aşterneau covoare din catifeaua cernită a macilor negri — singurele plante care reuşiseră să reziste radioactivităţii sau să dea naştere sub influenţa ei unei mutaţii * viabile.

Totul era acum limpede. Ar fi fost nu numai inutil, ci şi riscant să mai caute undeva, printre ruinele acestea neînsufleţite, rezervele de anamezon pregătite pentru oaspeţii din alte lumi conform recomandării Marelui Cerc (Zirda nu poseda încă astronave, ci numai aparate de zbor interplanetare). „Tantra" începu deci să-şi lărgească încetul cu încetul spirala zborului în sens opus, depărtîndu-se de planetă. Accelerînd cu ajutorul motoarelor trigger-ionice **, folosite la zborurile interplanetare, nava ieşi din cîmpul de gravitaţie al planetei moarte şi porni spre sistemul nelocuit, desemnat numai printr-un cifru convenţional, unde fuseseră aruncate cîteva faruri-bombă şi unde ar fi trebuit să-i aştepte „Algrab". Conectară motoarele cu anamezon. Cu ajutorul lor, în 52 de ore astronava atinse viteza ei normală de 900 de milioane de kilometri pe oră. Mai aveau pînă la locul întîlnirii cincisprezece luni de drum, egale cu unsprezece luni calculate în timpul dependent al navei. Aşadar, în afară de cei care rămîneau de gardă, întregul echipaj putea acum să se cufunde în somn. Dar discuţiile, calculele şi pregătirea raportului ce trebuia să fie prezentat Consiliului mai luară încă o lună. Ghidurile privitoare la Zirda menţionau experienţele riscante care fuseseră făcute acolo cu carburanţi atomici cu dezintegrare parţială. Găsiră articole ale unor savanţi de seamă care semnalaseră simptomele unor in-

---

* Mutaţie — fenomen de naştere doar aparent spontană a unei specii dintr-o altă specie ; aici : sub influenţa radiaţiilor (n.r.).

** Motoare trigger-ionice — motoare în care jetul reactiv se realizează pe calea reacţiei „trigger" (în cascadă) a substanţei ionizate (n.a.) Jetul ionic e un flux gazos de atomi ionizaţi, folosit ca propulsor la astronave. Noţiuni fantastice (n.r.).

fluenţe dăunătoare vieţii şi stăruiseră să se sisteze experienţele. Cu 118 ani în urmă, fusese trimisă prin Marele Cerc o scurtă avertizare, suficientă pentru nişte oameni inteligenţi, dar, precum se vede, neluată în seamă de guvernul Zirdei.

Nu mai exista nici un dubiu : planeta pierise din cauza unor radiaţii dăunătoare, acumulate în cursul a numeroase experienţe imprudente şi încercări nesăbuite de a aplica în practică unele genuri primejdioase de energie nucleară, în loc de a se căuta altele mai puţin dăunătoare.

Enigma fusese dezlegată de mult. Echipajul astronavei trecuse pînă acum de două ori de la un somn de trei luni la o viaţă activă de aceeaşi durată. Şi iată că trecuseră cîteva zile de cînd „Tantra" descria cerc după cerc în jurul planetei cenuşii, iar speranţa de a se întîlni cu „Algrab" se micşora cu fiece oră. Presimţirea că se petrecuse o catastrofă devenea tot mai apăsătoare...

Erg Noor se opri în prag şi se uită la Niza gînditoare, a cărei coamă semăna cu o invoaltă floare aurie... Un profil de ştrengar, nişte ochi puţin piezişi şi adesea mijiţi de un rîs abia stăpînit, iar acum larg deschişi, scrutînd necunoscutul cu îngrijorare şi curaj ! Fetiţa aceasta nici nu-şi dădea seama ce mare sprijin sufletesc găsea el în dragostea-i neprecupeţită. Deşi trecut prin ani şi ani de încercări care-i oţeliseră voinţa, Erg Noor se simţea uneori obosit de rolul de şef care trebuie să fie gata în orice clipă să ia asupră-şi întreaga răspundere pentru viaţa oamenilor, pentru astronavă şi succesul expediţiei. Acolo, pe Pămînt — de mult nu mai exista o răspundere atît de individuală, căci hotărîrile erau totdeauna luate de un grup de oameni chemat să realizeze o anumită muncă. Iar dacă se întîmpla ceva neprevăzut, erai sigur că vei primi îndată sfatul cel mai competent, consultaţia cea mai amănunţită. Aici însă n-aveai de unde primi sfaturi, iar comandanţii astronavelor se bucurau de drepturi speciale. Ar fi fost

mai uşor ca o asemenea răspundere să dureze doar doi-trei ani, şi nu zece-cincisprezece, cît reprezenta durata medie a unei expediţii cosmice!

Erg Noor intră în cabina de comandă.

Niza se ridică repede şi-i ieşi în întîmpinare.

— Am adunat toate materialele şi hărţile de care am nevoie, spuse el. Să dăm de lucru maşinii!

Şeful expediţiei se lungi într-un fotoliu şi acum răsfoia încet filele metalice, indicînd cifrele coordonatelor, intensitatea cîmpurilor magnetice, ale celor electrice şi de gravitaţie, intensitatea curenţilor de particule cosmice, viteza şi densitatea şuvoaielor de meteori. Plină de încordare, Niza apăsa butoanele şi întorcea întrerupătoarele maşinii de calculat. Erg Noor căpătă o seamă de răspunsuri, se încruntă şi rămase pe gînduri.

— În calea noastră se află un cîmp de gravitaţie puternic — regiunea acumulării de substanţă obscură din Scorpion, alături de Steaua 6555-ZR + 11-PKU, începu el. Spre a evita consumarea carburantului, trebuie să ne abatem încoace, spre Şarpe *. Pe vremuri, în asemenea cazuri, se naviga fără motor, folosind cîmpurile de gravitaţie în chip de accelerator şi navigînd în marginea lor...

— Nu s-ar putea să folosim şi noi această metodă? întrebă Niza.

— Nu, căci astronavele noastre sînt mult mai rapide. O viteză de cinci şesimi din unitatea absolută sau, mai precis, două sute cincizeci de mii de kilometri pe secundă ar mări, în zona terestră de gravitaţie, greutatea noastră de douăsprezece mii de ori **, aşadar ar preface în praf şi pulbere întreaga expediţie. Nu putem zbura astfel decît în spaţiul cosmic, departe de marile acumulări de materie. De îndată ce astronava pătrunde într-un cîmp de gravitaţie, trebuie să micşorăm viteza cu atît mai mult, cu cît acest cîmp este mai puternic.

* Şarpe — numele unei constelaţii (n.r.).

** Sub efectul acceleraţiei, la viteze foarte mari, masele corpurilor cresc enorm de mult (n.r.).

— Cu alte cuvinte, avem aici o contradicţie, şi, cu un gest copilăros, Niza îşi sprijini capul în palmă. Cu cît cîmpul de gravitaţie este mai puternic, cu atît mai încet trebuie să zburăm!

— Asta-i valabil numai pentru viteze uriaşe, apropiate de aceea a luminii, cînd astronava, aidoma unei raze de lumină, nu se poate mişca decît în linie dreaptă sau pe aşa-numita curbă a intensităţilor egale *.

— Dacă am înţeles bine, vrei să îndrepţi „raza" noastră — „Tantra" — de-a dreptul spre sistemul solar.

— Tocmai aici e greutatea. Să îndrepţi nava exact spre o stea ori alta, e practic cu neputinţă, deşi noi ţinem seama de toate corecţiunile făcute calculelor. Sîntem nevoiţi să socotim necontenit eroarea care sporeşte mereu, să modificăm direcţia, ceea ce nu ne permite să folosim la maximum conducerea automată. În momentul de faţă, sîntem într-o situaţie dificilă. După ce am luat viteză, o oprire sau chiar şi o simţitoare încetinire a zborului ar fi pentru noi egală cu moartea, întrucît n-am mai avea cu ce să ne mărim din nou viteza. Dar uite care-i primejdia principală: zona 344 + 2U este cu desăvîrşire neexplorată. Nu cunoaştem aici nici stele, nici planete locuite, ci doar un cîmp de gravitaţie, a cărui margine iat-o! Pentru a ne fixa definitiv, să aşteptăm părerea astronomilor. După cel de-al cincilea tur, îi vom deştepta pe toţi, deocamdată însă... Şeful expediţiei se frecă la tîmplă şi căscă.

— Acţiunea sporaminei e pe terminate, spuse Niza. Te poţi odihni!

— Bine. Mă instalez aici, în fotoliu... Cine ştie, poate că se întîmplă vreo minune. Măcar un sunet.

O inflexiune fugară din glasul lui Erg Noor trezi în sufletul Nizei un sentiment de mare duioşie. Cum ar mai fi vrut să strîngă la pieptul ei capul acesta îndă-

* Curba intensităţilor egale sau drumul de propagare a razelor de lumină (n.r.).

rătnic, să mîngîie păru-i negru cu fire cărunte ivite prea timpuriu!

Niza se sculă, așeză cu grijă filele cu însemnări și stinse lampa, lăsînd numai o slabă lumină verzuie de-a lungul panourilor cu aparate și ceasuri. Astronava zbura liniștit în vidul absolut, descriind uriașul ei cerc. Astronavigatoarea cu părul roșcat își ocupă fără zgomot locul alături de „creierul" imensei nave. Aparatele cîntau încetișor obișnuitul lor cîntec, acordat pe o anumită melodie; orice tulburare, cît de mică, provoca îndată o notă falsă. Totul era în ordine, melodia lină se depăna în tonalitatea voită, acompaniată cînd și cînd de lovituri surde, ca de gong: ele marcau momentele de conectare a motorului planetar auxiliar, care îndrepta traiectoria „Tantrei" după o curbă anumită. Motoarele cu anamezon tăceau. Pacea nocturnă domnea pe cosmonava adormită, ca și cum primejdia ce plana deasupra expediției nici n-ar fi existat. Părea că încă puțin și din pîlnia aparatului de recepție se va auzi mult așteptatul indicativ de apel, iar cele două astronave, încetinindu-și impetuoasa cursă, se vor apropia pe căi paralele și, în sfîrșit își vor egaliza vitezele, spre a-și urma drumul una lîngă alta. O vastă galerie tubulară va uni cele două lumi întîlnite, iar „Tantra" își va recăpăta gigantica-i putere.

În adîncul inimii, Niza era liniștită: avea încredere în șeful ei. Cei cinci ani ai călătoriei nu i se păruseră nici lungi, nici chinuitori, mai cu seamă de cînd începuse a iubi... Dar chiar și înainte, observațiile pasionante, înregistrările electronice de cărți, de muzică și filme îi permiteau să-și îmbogățească neîncetat cunoștințele și să nu regrete frumosul Pămînt, care se pierduse ca un firicel de nisip în abisurile nemărginitului întuneric. Tovarășii de drum, oameni de mare cultură, o interesau prin convorbirile lor, iar atunci cînd nervii oboseau de multitudinea impresiilor sau din pricina unei activități prea încordate, putea recurge la un somn

prelungit, întreţinut de oscilaţii hipnotice*. Astfel, frînturi mari de timp se prăbuşeau în nefiinţă, treceau într-o clipă. Alături de omul iubit, Niza era desigur fericită. N-o frămînta decît gîndul că ceilalţi, mai cu seamă el, Erg Noor, o duc mai greu. De i-ar fi stat măcar în putinţă... Dar ce putea face ea, biată începătoare, alături de asemenea oameni! Poate că, totuşi, aducea vreun folos prin duioşia-i nedezminţită, prin dorinţa-i fierbinte de a le uşura tovarăşilor ei, clipă de clipă, această muncă istovitoare.

Şeful expediţiei se trezi şi ridică fruntea îngreunată de somn. Melodia uniformă suna ca şi pînă acum, întreruptă cînd şi cînd de loviturile motorului planetar. Niza Krit se afla ca şi mai înainte în faţa aparatelor, uşor adusă de spate, cu umbre de oboseală pe faţa-i tînără. O privire spre ceasul dependent, şi Erg Noor, cu o mişcare energică, se ridică din fotoliul adînc.

— Am dormit paisprezece ore în şir! Şi dumneata nu m-ai deşteptat, Niza! Este incalificabil... Se opri văzîndu-i zîmbetul radios. Imediat la culcare!

— Dacă-mi dai voie, aş dormi aici... ca şi dumneata, se rugă fata. Apoi aduse repede de mîncare, se spălă şi se instală în fotoliu.

Ochii ei căprui şi strălucitori, parcă şi mai mari din cauza cearcănelor adînci, se uitau pe furiş la Erg Noor, care, răcorit după un duş de unde, îi luă locul în faţa aparatelor. După ce controlă datele indicatoarelor pe P.L.E.-protecţia legăturilor electronice, se ridică şi începu să măsoare cu paşi iuţi cabina de comandă.

— De ce nu dormi? o întrebă el sever pe astronavigatoare.

Niza îşi scutură buclele roşcate ce-ar mai fi trebuit să fie tunse niţel, deoarece, în expediţiile din afara Pămîntului femeile nu purtau de obicei păr lung.

* E vorba de procedeul de hipnotizare pe calea unor oscilaţii electromagnetice sau chiar ultrasonore ce acţionează asupra creierului (n.r.).

— Mă gîndesc..., începu ea șovăitor, iar acum, în pragul primejdiei, îmi vine să mă înclin în fața măreției și atotputerniciei omului, care a ajuns atît de departe în nemărginitele adîncuri ale spațiului ! Pentru dumneata, multe lucruri sînt familiare aici, pe cînd eu mă aflu pentru prima oară în Cosmos ! Ce minunat îmi pare totul : să iau parte la o călătorie atît de grandioasă, să mă îndrept printre stele, spre niște lumi noi !

Cu un zîmbet palid, Erg Noor își frecă fruntea :

— Sînt nevoit să te dezamăgesc sau, mai bine zis, să-ți arăt adevăratele proporții ale atotputerniciei noastre. Iată ! Deschise proiectorul, și, pe peretele din spate al cabinei, apăru spirala luminoasă a Galaxiei *. Arătă o volută mărginașă, compusă din stele rare, abia perceptibilă în întunericul înconjurător, asemenea unei pulberi spălăcite.

— Iată regiunea pustie a Galaxiei, unde se află sistemul nostru solar și unde sîntem și noi în clipa de față ; ea nu-i decît o periferie cu prea puțină lumină și viață. Dar pînă și acest braț ** al Galaxiei se întinde de la Lebădă la Carenă și, pe lîngă faptul că e departe de zonele centrale, mai conține și un nor obscur, uite-l aici... Pentru a parcurge drumul de-a lungul acestei ramificații, „Tantra" noastră are nevoie de aproximativ patruzeci de mii de ani independenți. Iar hăul întunecat ce desparte ramificația noastră de cea vecină l-am putea străbate în patru mii de ani. După cum vezi, zborurile noastre în infinit nu reprezintă deocamdată decît o învîrtire pe un peticel cu diametrul de cincizeci de ani-lumină ***. Cît de puțin am ști noi despre univers dacă n-ar exista marea putere a Cercului ! Comunicările, imaginile, ideile trimise din spații inaccesibile omului în scurta lui viață ne parvin totuși

---

* Galaxie — colțul cosmic din care face parte și sistemul nostru solar (n.r.).

** Galaxia este o spirală uriașă cu două brațe (n.r.).

*** Un an-lumină : distanța parcursă de o rază luminoasă timp de un an, cu viteza de 300.000 de kilometri pe secundă (n.r.).

mai devreme sau mai tîrziu, dîndu-ne de ştire despre lumi din ce în ce mai depărtate. Cunoştinţele noastre sporesc necontenit!

Niza tăcea.

— Închipuieşte-ţi cele dintîi zboruri astrale... continuă Erg Noor visător. Mici nave încete şi vulnerabile... De altfel, strămoşii noştri trăiau de două ori mai puţin decît noi... Iată cînd măreţia omului era într-adevăr de admirat!

Niza înălţă capul cu o mişcare îndărătnică, aşa cum obişnuia s-o facă întotdeauna cînd voia să protesteze.

— Dar poate că mai tîrziu, cînd oamenii vor învăţa să învingă altfel spaţiile, nu înfruntîndu-le direct, ei vor spune, dîndu-te drept exemplu: Ce eroi! au cucerit Cosmosul cu mijloace atît de primitive!

Şeful expediţiei întinse tinerei fete mîna:

— Şi despre dumneata, Niza, vor putea spune asta!

Niza se aprinse la faţă:

— Sînt mîndră că sînt aici, împreună cu dumneata! Şi aş fi gata să dau orice ca să mă întorc din nou în Cosmos.

— Da, ştiu acest lucru, rosti gînditor Erg Noor, dar nu toată lumea gîndeşte la fel...

Instinctul feminin îi ajută tinerei fete să înţeleagă gîndul şefului. Avea în cabina lui două magnifice stereoportrete colorate în violet şi auriu. Ambele înfăţişau pe frumoasa Veda Kong, specialistă în istoria antică. Într-unul îi vedeai ochii limpezi şi albaştri ca şi cerul pămîntesc, privind de sub sprîncenele-i lungi, arcuite... Bronzată de soare, cu zîmbetul ei minunat, cu mîinile ridicate spre părul ca fuiorul de in. Şi iat-o altădată, surîzînd voios, cocoţată pe un tun de corabie, monument al unei antichităţi imemoriale.

Erg Noor îşi pierdu vioiciunea. Se aşeză încet în faţa astronavigatoarei.

— De-ai şti, Niza, cît de brutal mi-a distrus soarta visul, acolo pe Zirda! spuse el deodată cu glas surd, atingînd uşor maneta care punea în mişcare motoarele

cu anamezon, de parcă ar fi vrut să accelereze şi mai mult cursa ameţitoare a astronavei.

— Dacă Zirda n-ar fi pierit şi noi am fi putut să ne aprovizionăm cu carburant, continuă el, răspunzînd întrebării mute a Nizei, aş fi condus expediţia mai departe. Aşa a şi fost, de altfel convenit cu Consiliul. Zirda ar fi trimis Pămîntului mesajele primite de ea, iar „Tantra" ar fi plecat mai departe cu cei care ar fi dorit-o... Ceilalţi s-ar fi îmbarcat pe „Algrab", care, după îndeplinirea sarcinii sale aici, ar fi fost chemat de Zirda.

— Dar cine ar fi primit să rămînă pe Zirda? exclamă indignată tînăra fată. Poate Pur Hiss? Este totuşi un savant eminent. Oare dorinţa de a-şi îmbogăţi cunoştinţele nu l-ar fi mînat şi pe el mai departe?

— Dar dumneata, Niza, ai fi plecat mai departe?

— Eu? Desigur!

— Dar... unde? întrebă deodată Erg Noor, ferm. privind-o ţintă pe Niza.

— Oriunde, fie şi acolo... şi cu o privire tot atît de fermă şi cu buzele uşor întredeschise, fata arătă spre abisul negru dintre cele două braţe ale înstelatei spirale galactice.

— O, n-am fi mers chiar atît de departe! Ştii, drăguţa mea astronavigatoare, că, aproximativ cu optzeci şi cinci de ani în urmă, a fost organizată cea de a treizeci şi patra expediţie cosmică, denumită „în releu". Trei astronave, care se aprovizionau reciproc cu carburanţi, se depărtau din ce în ce mai mult de Pămînt, în direcţia constelaţiei Lira. Cele două care n-aveau pe ele un echipaj de exploratori, după ce şi-au dat anamezonul celei de-a treia, s-au întors pe Pămînt. Astfel îşi executau alpiniştii ascensiunile pe piscurile cele mai înalte. În sfîrşit, cea de-a treia navă, numită „Vela"...

— Cea care nu s-a mai întors!... şopti Niza înfiorată.

— Da, „Vela" nu s-a mai întors! Şi-a atins însă destinaţia şi a pierit pe drumul înapoierii, după ce a

apucat să trimită o comunicare. Ţinta finală era marele sistem planetar al stelei albastre Vega sau cum i se mai spune — Alfa Lira. Cîte perechi de ochi omeneşti, de nenumărate generaţii, au admirat această stea albastră şi strălucitoare a cerului nordic! Vega se află la opt parseci sau treizeci şi unu de ani independenţi de Soarele nostru, distanţă pe care pînă atunci oamenii n-o mai străbătuseră niciodată... În orice caz, „Vela" ajunsese la destinaţie... Motivul pieirii sale este necunoscut: un meteorit sau poate o avarie gravă... Totuşi, n-ar fi exclus ca şi acum nava să mai plutească în spaţiu, iar eroii, pe care noi îi credem morţi, să mai fie încă în viaţă...

— Ce îngrozitor!

— E destinul care pîndeşte orice astronavă ce nu poate înainta cu o viteză apropiată de aceea a luminii. Între ea şi planeta-i natală se interpun îndată milenii de parcurs.

— Şi ce anume a comunicat „Vela"? întrebă repede tînăra fată.

— Foarte puţin. Comunicarea se întrerupea mereu, apoi a amuţit cu totul... Mi-o amintesc şi acum: „Vorbeşte „Vela", vorbeşte „Vela"! Vin dinspre Vega... De douăzeci şi şase de ani... ajunge... voi aştepta... Vega are patru planete... Nu există nimic mai frumos. Ce fericire..."

— Dar au chemat în ajutor, voiau să aştepte undeva?

— Fireşte că aveau nevoie de ajutor. Altminteri astronava n-ar fi cheltuit o energie uriaşă pentru trimiterea comunicării. Dar ce era de făcut? Nu s-a mai primit de la „Vela" nici un cuvînt.

— Douăzeci şi şase de ani independenţi parcurşi pe drumul întoarcerii. Pînă la Soare mai rămăseseră aproape cinci ani. Înseamnă că nava se afla undeva în zona noastră sau, poate, şi mai aproape de Pămînt.

— Nu prea cred... poate doar în cazul cînd a depășit viteza normală, navigînd în apropiere de limita cuantică *. Dar aceasta este cît se poate de primejdios!

Erg Noor explică pe scurt principiul saltului distructiv ce amenință materia ** cînd viteza ei de deplasare se apropie de aceea a luminii; băgă însă de seamă că fata îl asculta doar pe jumătate.

— Te-am înțeles! exclamă ea de îndată ce șeful expediției își încheie lămuririle. Și aș fi înțeles chiar de la început dacă pieirea astronavei nu m-ar fi tulburat într-atît. Este un lucru îngrozitor, cu care nu mă pot împăca!

— Acum ai priceput sensul principal al comunicării, spuse posomorît Erg Noor. Descoperiseră lumi de nemaivăzută frumusețe. Eu visez de mult să refac calea parcursă de „Vela"; cu perfecționările moderne, lucrul acesta a devenit cu putință chiar și cu o singură navă. Încă din tinerețe visez la Vega, acest soare albastru cu splendide planete!

— Ce minunat... rosti Niza, și glasul i se frînse. Dar ca să te întorci, ai nevoie de șaizeci de ani tereștri sau patruzeci de ani dependenți... Aceasta înseamnă... o jumătate din viață.

— Da, realizările mari cer și jertfe mari. Dar pentru mine, aceasta n-ar reprezenta nici măcar un sacrificiu. Viața mea pe Pămînt n-a fost decît scurte escale între călătorii cosmice. Eu sînt născut pe o astronavă!

— Cum așa? se minună tînăra fată.

— Cea de a treizeci și cincea expediție siderală era compusă din patru nave. Mama era astronom pe una dintre ele. Eu m-am născut pe drumul înspre steaua dublă MN 19026 + 7AL, comițînd astfel o dublă încălcare a legilor. Dublă, întrucît am crescut și am învățat

* Limita cuantică — limită a vitezei apropiate de aceea a luminii, la care nici un corp nu poate exista ca volum, întrucît masa devine infinită, iar timpul egal cu zero (n.a.).

** E vorba de saltul de la *materia* sub formă de masă inertă, adică cu masa de repaos deosebită de zero, la forma de *energie* a cărei masă de repaos e zero (n.r.).

alături de părinții mei, pe astronavă, în loc să fiu educat la școală. Ce era de făcut! Cînd expediția s-a întors pe Pămînt, împlinisem optsprezece ani. Ca una dintre isprăvile lui Hercule a fost considerat faptul că am învățat să conduc astronava și că am devenit navigator cosmic.

— Nu înțeleg totuși... obiectă Niza.

— Cum de a avut maică-mea curajul? Ai să înțelegi cînd ai să fii mai în vîrstă! Pe vremea aceea serul AT (Anti-Tia) nu se putea conserva un timp mai îndelungat, medicii nu știau acest lucru... Cînd eram mic, mă aduceau într-o cabină de comandă la fel cu aceasta și-mi holbam ochii de copil, urmărind pe ecrane astrele jucăușe. Zburam spre Theta * Lupul, unde se descoperise o stea dublă, aproape de Soare. Două pitice — una albastră și alta portocalie — camuflate de un nor obscur. Prima impresie conștientă pe care am avut-o a fost aceea a cerului unei planete pustii, lipsită de orice urmă de viață, un cer pe care-l vedeam de sub cupola de sticlă a stației provizorii. Planetele stelelor duble sînt de obicei lipsite de viață din pricina neregularității orbitei lor. Expediția a coborît pe planetă și a făcut timp de șapte luni prospectări de minereuri. Pe cît îmi amintesc, acolo s-au descoperit imense zăcăminte de platină, osmiu și iridiu. Cuburile de iridiu, extrem de grele, mi-au fost jucării. Și cerul acela, primul meu cer, era negru ca păcura, cu luminițele curate ale stelelor care nu clipeau și cu doi sori de o frumusețe uimitoare: unul — de un portocaliu viu, altul — albastru închis. Îmi amintesc că uneori razele lor se întretăiau și atunci peste planeta noastră se revărsa o lumină verde **, atît de vie și de veselă, încît țipam și cîntam de bucurie!... Erg Noor încheie: Dar ajunge! M-am lăsat furat de amintiri, iar dumneata trebuia să te fi dus de mult la odihnă.

---

* Literă grecească (n.r.).

** Din cauza efectului de complementaritate a două culori, în cazul de față, portocaliul cu albastrul dă verde (n.r.).

— Te rog să continui, n-am auzit niciodată nimic mai interesant, îl rugă Niza, dar șeful rămase neînduplecat.

Aduse un mic pulsator hipnotic, și, fie din pricina căutăturii sale poruncitoare, fie din cauza aparatului somnifer, tînăra adormi atît de bine, încît nu se trezi decît în clipa cînd trebuiau să intre în cel de-al șaselea tur. O privire spre fața rece a șefului, și Niza pricepu îndată că „Algrab" tot nu fusese găsit.

— Te-ai trezit tocmai la timp! anunță Erg Noor cînd Niza se întoarse în cabina de comandă, după ce s-a răcorit cu o baie electrică și de unde și s-a mai aranjat puțin. Conectează muzica și lumina de deșteptare. Pentru toți!

Niza apăsă repede pe cîteva butoane, și în toate cabinele astronavei, în care dormeau membrii expediției, începură să se aprindă și să se stingă lumini și răsună o muzică specială, din acorduri joase și vibratoare, care se intensificau tot mai mult. Începu o trezire treptată și prudentă a sistemului nervos înfrînt, întoarcerea lui spre activitatea normală. După cinci ore, la postul central de comandă se adunaseră toți membrii expediției, treziți de-a binelea, înviorați cu ajutorul hranei și al stimulenților nervoși.

Reacțiile fiecăruia dintre ei la știrea pieirii astronavei auxiliare au fost diferite. După cum se și așteptase Erg Noor, expediția se arătă la înălțimea situației. Nici un cuvînt de deznădejde, nici o privire speriată. Pînă și Pur Hiss, care nu se arătase prea curajos pe Zirda, nici nu tresări măcar auzind comunicarea. Tînăra Luma Laswy, medicul expediției, păli ușor și-și trecu pe furiș vîrful limbii peste buzele uscate.

— Să cinstim prin reculegere memoria tovarășilor care au pierit! spuse șeful, conectînd ecranul de proiecție, pe care apăru „Algrab", fotografiat înainte de pornirea „Tantrei".

Se ridicară cu toții în picioare. Pe ecran trecură încet, una după alta, fotografiile celor șapte membri ai

echipajului de pe „Algrab“, unii serioşi, alţii zîmbitori. Erg Noor îi numea pe rînd, iar călătorii îi omagiau pentru cea din urmă oară. Era o tradiţie a astronauţilor. Astronavele care plecau împreună aveau totdeauna seria completă de fotografii a tuturor membrilor expediţiei. Navele dispărute puteau rătăci mult timp în spaţiul cosmic, echipajele lor puteau rămîne încă multă vreme în viaţă. Dar aceasta nu mai avea importanţă, căci nava nu se mai întorcea niciodată. Să porneşti în căutarea ei, să-i vii în ajutor era cu neputinţă. Maşinile de pe nave erau într-atîta de perfecţionate, încît avarii mici aproape n-aveau loc, în orice caz puteau fi reparate cu uşurinţă. Niciodată însă pînă acum n-a putut fi remediată în Cosmos o defecţiune mai serioasă a maşinilor. Uneori navele mai apucau să trimită o ultimă comunicare, aşa cum făcuse şi „Vela“. De cele mai multe ori, însă, aceste comunicări nu-şi atingeau ţinta, din cauza dificultăţii de a le da o precisă orientare. În decursul mileniilor, fuseseră reperate direcţiile exacte necesare emisiunilor Marelui Cerc, care în plus puteau să fie şi variate, făcîndu-se astfel transmisiuni de pe o planetă pe alta. De obicei însă, astronavele se aflau în regiuni necercetate, în care direcţia emisiunilor nu putea fi nimerită decît din întîmplare.

Printre astronauţi era răspîndită părerea că în Univers ar fi existînd un fel de cîmpuri neutre sau zone-zero, care absorbeau radiaţiile sau mesajele. Dimpotrivă, astrofizicienii considerau aceste cîmpuri zero ca fiind himere născute în imaginaţia prea înfierbîntată a unor exploratori ai Cosmosului.

După terminarea tristei ceremonii şi a unei scurte consfătuiri, şeful expediţiei conectă motoarele cu anamezon. După 48 de ore, aceste motoare amuţiră, iar astronava începu să se apropie de planeta natală, cu 21 de miliarde de kilometri în 24 de ore. Pînă la Soare mai aveau aproximativ cale de şase ani tereştri. La postul central de comandă şi în biblioteca-laborator se

desfăşura o muncă intensă: efectuau calcule şi determinau direcţia noului traseu.

Astronava urma să zboare timp de şase ani consumînd anamezonul numai pentru a corecta direcţia navei. Cu alte cuvinte, trebuiau să conducă astronava economisind la maximum acceleraţia. Erau cu toţii îngrijoraţi la gîndul regiunii necercetate 344 + 2U, aflată între Soare şi „Tantra" şi pe care n-o puteau ocoli în nici un chip: în această regiune pînă la Soare se întîlneau zone de meteoriţi liberi, şi apoi, la fiecare cotitură, nava pierdea din acceleraţie...

Peste două luni, curba izotendoare * a zborului era gata. „Tantra" începu să descrie o cicloidă cu înclinare mică, de intensitate egală.

Minunata navă era în cea mai perfectă stare de funcţionare. Viteza zborului se menţinea în limitele calculate. Acum numai timpul — aproape patru ani dependenţi — îi mai despărţea de planeta natală.

Erg Noor şi Niza, care-şi terminaseră schimbul şi erau obosiţi, se cufundară într-un somn îndelungat. Împreună cu ei, se refugiară în vremelnica nefiinţă doi astronomi, un geolog, un biolog, medicul şi patru ingineri.

De gardă era acum un alt schimb: astronavigatorul experimentat Pel Lyn, care era la a doua lui expediţie, astronoma Ingrid Ditra şi inginerul electronist Key Beer — care li se alăturase de bună voie. Cu autorizaţia lui Pel Lyn, Ingrid se retrăgea adesea în biblioteca de lîngă postul de comandă. Împreună cu vechiul său prieten Key Beer, ea scria o mare simfonie „Pieirea planetei", inspirată de tragedia Zirdei. Obosit de cîntecul aparatelor şi de priveliştea negrelor abisuri cosmice, Pel Lyn, după ce o lăsă pe Ingrid la masa de comandă, se cufundă cu pasiune în descifrarea ciudatelor inscripţii pe care le primiseră de pe o planetă — din sistemul celor mai apropiate stele ale Centauru-

* Curba de cîmpuri egale care acţionează asupra astronavei, adică viitorul drum cosmic al „Tantrei" (n.r.).

lui * — părăsită în chip misterios de populația ei. El credea în succesul temerarei lui încercări.

După încă două schimburi, astronava se apropiase de Pămînt la o distanță de aproape zece trilioane de kilometri. Nu conectau motoarele cu anamezon decît pentru cîteva ore.

Era către sfîrșitul turei grupului lui Pel Lyn, care venise la rînd pentru a patra oară de cînd „Tantra" părăsise locul în care ar fi trebuit să se întîlnească cu „Algrab".

Terminîndu-și calculele, astronomul Ingrid Ditra se întoarse spre Pel Lyn, care urmărea cu o privire melancolică freamătul necontenit al acelor roșii de pe cadranele albăstrii ale tensiometrelor ce măsurau cîmpurile gravitaționale. În cea de a doua jumătate a schimbului, se făcea simțită obișnuita încetinire a reacțiilor psihice, de care nu scăpau nici oamenii cei mai rezistenți. Luni și ani de-a rîndul astronava înaintase pilotată automat pe traseul stabilit dinainte. Dacă ar fi intervenit un eveniment extraordinar, care să depășească facultățile automatului-pilot, catastrofa ar fi fost aproape inevitabilă, intervenția oamenilor fiind inutilă, deoarece mintea omenească, oricît de bine ar fi fost antrenată, n-ar fi putut reacționa cu suficientă rapiditate.

— După părerea mea, spuse astronavigatorul Ingrid, am pătruns de mult în regiunea necercetată 344 + 2U. Șeful voia să preia singur serviciul pe acest traseu.

Pel Lyn aruncă o privire pe contorul cronologic :

— Mai avem două zile și, oricum, vom fi înlocuiți. Deocamdată nu prevăd nimic care să merite atenția... Ce zici, ne ducem schimbul pînă la sfîrșit ?

Ingrid dădu aprobator din cap. Venind din încăperile de la pupă, Key Beer ocupă obișnuitul său fotoliu de lîngă panoul mecanismelor de echilibru. Pel Lyn se sculă căscînd :

---

* O constelație a cărei primă stea se află la 4,3 ani-lumină de Pămînt (n.r.).

— Mă duc să dorm cîteva ceasuri, spuse el adresîndu-se Ingridei.

Aceasta trecu ascultătoare la pupitrul de comandă.

„Tantra“ înainta în vidul „absolut“, fără să oscileze. Aparatele suprasensibile ale lui Woll Hod nu semnalau prezența nici unui meteorit, fie chiar îndepărtat. Acum, traseul astronavei se îndepărta puțin de direcția Soarelui : diferența echivala aproximativ un an și jumătate de zbor. Ecranele de vizibilitate de la proră oglindeau uimitoare hăuri negre ; părea că astronava se îndreaptă spre însăși inima beznei. Numai prin telescoapele laterale o puzderie de stele străpungeau ecranele cu acele lor luminoase.

Nervii Ingridei fură deodată străbătuți de o bizară senzație de neliniște. Întorcîndu-se la mașinile și telescoapele ei, le controlă din nou indicațiile și întocmi harta regiunii necunoscute. Totul era pe deplin calm, și totuși Ingrid nu-și putea lua ochii de la întunericul amenințător din fața navei. Key Beer remarcase neliniștea astronomului, și, la rîndul său, scrută îndelung aparatele, ascultîndu-le bătaia.

— Nu găsesc nimic, spuse în cele din urmă. Ce te-a neliniștit ?

— Nu știu nici eu. Mă alarmează bezna asta dinaintea noastră. Am impresia că nava se îndreaptă spre o nebuloasă obscură.

— E drept că aici trebuie să existe un nor obscur, confirmă Key Beer, dar noi nu-l vom atinge decît în treacăt. Cel puțin așa rezultă din calcule. Tensiunea cîmpului de gravitație crește în mod egal, dar nu cu mult. Traversînd această regiune, ne vom apropia neîndoios de un centru de gravitație. Ce ne pasă, de va fi unul întunecat ori luminos ?

— Desigur, ai dreptate — spuse Ingrid, ceva mai liniștită.

— Atunci de ce să fii îngrijorată ? Ne urmăm traseul chiar mai repede decît a fost stabilit. Dacă nu

intervine nimic, vom ajunge la Triton în ciuda insuficientelor noastre provizii de carburant.

Chiar numai gîndul la Triton, satelit al lui Neptun, o umplu pe Ingrid de bucurie. Acolo, fusese construită o stație astronautică limitrofă a sistemului solar. Să ajungă la Triton, însemna să ajungă acasă...

— Am crezut că vom putea lucra puțin la simfonia noastră, dar Lyn s-a dus la culcare. Are să doarmă vreo șase-șapte ore. Între timp, mă voi gîndi singur la orchestrarea finalului din partea a doua, știi tu, pasajul în care nu izbutim de loc să redăm apariția aproape nesimțită a primejdiei. În partea asta... și Key cîntă cîteva note.

— Di-i, di-i, da-ra-ra-, parcă-i răspunseră deodată pereții postului de comandă.

Ingrid tresări, se uită în jurul ei și, după o clipă, pricepu. Intensitatea cîmpului de atracție crescuse, iar aparatele de gravitație artificială răspundeau printr-o schimbare a melodiei lor.

— Ce coincidență nostimă! zise rîzînd Ingrid, cu un sentiment ușor de vinovăție.

— Gravitația a sporit, cum și era de așteptat în prezența unui nor obscur. Acum poți fi cu desăvîrșire liniștită. Așa că lasă-l pe Lyn să doarmă!

Spunînd acestea, Key Beer trecu în biblioteca puternic luminată și se așeză la un mic pian-vioară electronic și se cufundă în lucru. Se scurseră astfel vreo cîteva ceasuri. Deodată, ușa ermetică a bibliotecii se deschise larg și în prag apăru Ingrid.

— Key dragă, trezește-l pe Lyn!

— Ce s-a întîmplat?

— Intensitatea cîmpului de gravitație crește mai mult decît a fost prevăzut în calculele noastre.

— Și ce se vede în față?

— Întuneric, ca și mai înainte. Și Ingrid dispăru.

Key Beer îl trezi pe astronavigator. Acesta sări în picioare și se precipită la postul de comandă, la aparate,

— Nu văd nimic amenințător. Un singur lucru: de unde provine oare un asemenea cîmp de gravitație? Pentru un nor obscur este cu mult prea puternic, iar în apropiere nu e nici o stea...

Lyn se gîndi o clipă, apoi apăsă pe butonul de deșteptare de la cabina lui Erg Noor, se mai gîndi un pic și conectă și cabina Nizei Krit.

— Dacă nu se întîmplă nimic, vor veni pur și simplu să ne schimbe, explică el, văzînd-o pe Ingrid alarmîndu-se.

— Și dacă se întîmplă? Erg Noor nu-și poate reveni la normal decît după cinci ore. Ce-i de făcut?

— Trebuie să așteptăm, răspunse calm navigatorul. Ce s-ar putea întîmpla în decurs de cinci ore aici, atît de departe de orice sistem stelar?...

Tonalitatea aparatelor era din ce în ce mai joasă, anunțînd o modificare a condițiilor în care se desfășura zborul. Clipele treceau încet în această atmosferă de încordată așteptare. Două ore li se părură lungi cît un schimb întreg. Pel Lyn păstra o aparență de calm, dar nervozitatea Ingridei i se comunicase și lui Key Beer. Acesta, deși știa că deșteptarea din somnul prelungit era lentă, se întorcea mereu spre ușă, nerăbdător să-l vadă pe Erg Noor, apărînd cu obișnuita-i impetuozitate.

O sonerie sună prelung, făcîndu-i pe toți să tresară. Ingrid se cramponă de Key Beer.

— „Tantra" e în pericol! Intensitatea cîmpului de gravitație depășește de două ori prevederile!

Astronavigatorul păli. Iată un factor neașteptat, care cerea o neîntîrziată hotărîre! Soarta navei era în mîinile lui. Atracția crescîndă reclama o încetinire a mersului, nu numai din cauza greutății sporite a navei, ci și pentru că devenise evident că în calea lor se afla o mare aglomerare de materie densă. Dar, după această încetinire, nu mai aveau cu ce să asigure o nouă accelerare. Pel Lyn strînse din fălci și întoarse maneta de conectare a motoarelor ionice planetare, ce serveau pen-

tru frînare. În melodia aparatelor, se amestecară bubuituri care acoperiră sunetul de alarmă al aparatului ce calcula corelaţia dintre gravitaţie şi viteză. Soneria se opri, şi acele confirmară succesul : viteza şi gravitaţia erau acum egale. Dar de îndată ce Pel Lyn deconectă dispozitivul de frînare, soneria răsună din nou. Această teribilă forţă de atracţie silea nava să frîneze. Era acum evident că ea se precipita spre un puternic centru de gravitaţie.

Astronavigatorul nu se hotăra să schimbe traseul care fusese stabilit în urma unei munci mari şi de cea mai înaltă precizie. Folosindu-se de motoarele planetare, frîna astronava, deşi acum era vădită eroarea pe care o săvîrşiseră, îndreptîndu-se mult prea aproape de masa unei materii necunoscute.

— Cîmpul de atracţie este vast, remarcă Ingrid cu jumătate de glas, poate că...

— Ar mai trebui să încetinim mersul, spre a putea întoarce exclamă navigatorul. Dar cum să accelerăm apoi zborul ?... În glasul său se simţea o şovăială funestă.

— Am şi străbătut zona turbulentă exterioară *, răspunse Ingrid. Gravitaţia creşte acum neîntrerupt şi rapid.

Se auziră dese bubuituri : motoarele planetare intraseră automat în funcţiune, după ce maşina electronică care pilota astronava simţise în faţa ei o acumulare uriaşă de materie. „Tantra" începuse să se clatine. În ciuda încetinirii zborului oamenii de la postul de comandă începură să-şi piardă cunoştinţa. Ingrid căzu în genunchi, iar Pel Lyn, aşezat în fotoliul său, încerca să-şi ridice capul, greu ca de plumb. Key Beer, cuprins de o absurdă frică animalică, se simţea neputincios ca un copil.

Din ce în ce mai frecvente, loviturile motoarelor se contopiră într-un tunet neîntrerupt. „Creierul" electro-

---

* Zonă turbulentă exterioară — zonă de contact dintre cîmpurile gravitaţionale a două sisteme stelare, în care au loc tulburări şi vîrtejuri (n.a.).

nic al navei lupta acum în locul stăpînilor săi pe jumătate leşinaţi, puternic în felul său, dar limitat, întrucît nu era în stare să prevadă consecinţele complexe, nici să găsească o soluţie în cazuri excepţionale.

Legănarea „Tantrei" se domoli. Coloanele care indicau rezervele de încărcătură planetară ionică coborîră rapid. Trezindu-se, Pel Lyn înţelese că această creştere bizară a gravitaţiei progresa atît de iute, încît se impunea luarea unor măsuri urgente pentru frînarea navei, iar apoi pentru o bruscă schimbare de direcţie.

Pel Lyn mişcă maneta motoarelor cu anamezon. Vizibil, printr-o crăpătură specială a panoului, se aprinseră înăuntru patru cilindri înalţi din nitrură de bor. Încă o clipă, şi în ei începu a se zbate fulgerul nebun al unei văpăi de un verde viu, şiroind şi învîrtejindu-se în patru spirale strînse. În partea din faţă a navei, un puternic cîmp magnetic îmbrăcase duzele motoarelor, salvîndu-le de la o distrugere imediată.

Navigatorul mută maneta mai departe. Prin peretele verde, involburat, se vedea acum raza directoare — un torent cenuşiu de particule K *. Încă o mişcare, şi de-a lungul razei cenuşii trecu un fulger violet orbitor, semnalînd începutul vertiginoasei scurgeri a anamezonului. Tot trupul astronavei răspunse printr-o vibraţie de înaltă frecvenţă, greu de suportat, dar neauzibilă.

Erg Noor absorbise raţia necesară de hrană dar mai stătea culcat într-o stare de toropeală, sub acţiunea cît se poate de plăcută a mesajului electric, care-i refăcea sistemul nervos. Negura nefiinţei, care-i mai învăluia creierul şi trupul, se destrăma treptat. Melodia de deşteptare avea tonalităţi din ce în ce mai majore, ritmul tot mai frecvent.

Deodată, o impresie neplăcută năvăli din lumea exterioară, curmîndu-i bucuria revenirii la viaţă după un

*Particule K — particule ale nucleului atomic care ar proveni din fragmente ale norului mezonic inelar (noţiune fantastică n.a.).

somn de nouăzeci de zile. Avu deodată conştiinţa faptului că el este şeful expediţiei şi începu să lupte desperat, căutînd să se întoarcă la starea normală. În cele din urmă, îşi dădu seama că astronava îşi pierde viteza şi că fuseseră conectate motoarele cu anamezon, dovadă că s-a întîmplat ceva. Încercă să se scoale din pat. Dar trupul nu-l ascultă încă, picioarele i se tăiară şi căzu pe podeaua cabinei, inert, ca un sac. După un timp, izbuti să se tîrască pînă la uşă şi s-o deschidă. Conştiinţa mijea în el prin negura somnului. Pe culoar, se ridică în patru labe şi astfel trecu pragul postului central de comandă.

Oamenii, cu ochii pe ecrane şi cadrane, se întoarseră speriaţi şi se repeziră spre şef. Acesta, nereuşind încă să se ridice în picioare, rosti cu greu :

— Reflectoarele cele din faţă... treceţi pe infraroşu... opriţi... motoarele!

Cilindrii de borazon se stinseră, totodată încetară şi vibraţiile navei. Pe primul ecran din dreapta se aprinse o stea uriaşă răspîndind o palidă lumină roşiecafenie. Timp de o clipă, rămaseră cu toţii nemişcaţi, fără să-şi ia ochii de la discul enorm, răsărit din întuneric drept în faţa navei.

— Prostul de mine! strigă cu amărăciune Pel Lyn. Eram convins că ne aflăm în apropierea unui nor obscur! Cînd colo, este...

— O stea de fier! strigă înspăimîntată Ingrid Ditra.

Ţinîndu-se de speteaza unui fotoliu, Erg Noor se ridică de jos. Faţa lui, de obicei palidă, avea acum o nuanţă albăstruie dar ochii îi ardeau, ca întotdeauna, cu nestinsă văpaie.

— Da, este o stea de fier, spuse el încet, şi ochii tuturora se îndreptară spre el cu teamă, dar şi cu speranţă. Este groaza astronauţilor! Nimeni nu ar fi bănuit-o în zona aceasta.

— Nu m-am gîndit decît la nor, rosti Pel Lyn încet şi vinovat.

— Un nor obscur cu o asemenea forță de gravitație ar fi trebuit să conțină particule solide relativ voluminoase, astfel încît pînă acum „Tantra" ar fi fost distrusă. Este cu neputință să eviți o ciocnire într-un asemenea roi...

Dar bruștele variații ale intensității cîmpului, vîrtejurile acelea nu semnalau prezența unui nor?

— Sau că steaua are o planetă, ba poate chiar mai multe...

Pel Lyn își mușcă buza pînă la sînge. Șeful făcu din cap un semn de îmbărbătare și apăsă el însuși pe butoanele de trezire.

— Dați-mi mai repede rezultatul observațiilor! Să calculăm izogravele * !

Astronava se legănă din nou. Pe ecran trecu cu rapiditate colosală ceva extraordinar de mare, care dispăru într-o clipă.

— Iată și răspunsul... am depășit o planetă. Mai repede la lucru, grăbiți-vă! Privirea șefului se opri la indicatoarele de consum ale carburanților. Își încleștă mîna mai tare pe speteaza fotoliului, voi să spună ceva, dar tăcu.

---

* Izograve — linii care conturează cîmpurile gravitaționale de aceeași intensitate (noțiune fantastică — n.r.).

EPSILON * TUCAN

Se auzi un clinchet uşor, ca de sticlă, şi pe tablou se aprinseră luminiţe portocalii şi albastre. Pe peretele transparent începură a juca reflexe multicolore. Dar Veter, directorul staţiunilor exterioare ale Marelui Cerc, urmări mai departe lumina Căii Spirale. Arcul ei uriaş se boltea în înălţime, desenînd în geana mării o dungă gălbuie mată. Fără să-şi ia ochii de la ea, Dar Veter întinse mîna şi mută maneta pe punctul R : raţionamentul nu era încă terminat. Astăzi, în viaţa acestui om se producea o mare schimbare. Dimineaţa, din zona locuită a emisferei australe sosise succesorul său, Mwen Mas, ales de Consiliul Astronautic. Împreună cu Mas, avea să facă ultima-i transmisiune pe Cerc, iar apoi... tocmai acest „apoi" nu fusese încă lămurit. Timp de şase ani executase munca lui, care cerea o nemaipomenită încordare şi pentru care se alegeau oameni excepţional de înzestraţi, posedînd o memorie remarcabilă şi cunoştinţe vaste, enciclopedice. Cînd însă, cu o frecvenţă ameninţătoare, au început să se repete accesele de indiferenţă totală faţă de viaţă — una dintre cele mai grele boli omeneşti — Evda Nal, o celebră psihiatră, l-a supus unui examen amănunţit. Vechiul remediu care dăduse pînă atunci rezultate atît de bune — tratamentul prin acorduri triste, în „camera visurilor albastre", străbătută de unde calmante — nu i-a fost de nici un

* Literă a alfabetului grecesc (n.r.).

folos. Nu-i mai rămînea decît să schimbe felul de activitate şi să se trateze prin muncă fizică, într-un loc unde muşchii să-i fie puşi la contribuţie, zi de zi şi oră de oră. Buna lui prietenă, Veda Kong, specialistă în istorie antică, îi propusese în ajun să lucreze la săpăturile ei. La aceste şantiere de săpături arheologice maşinile nu puteau efectua în întregime munca : etapa finală cerea braţe omeneşti. Nu duceau lipsă de voluntari, dar Veda îi promisese o călătorie îndelungată prin regiunea stepelor antice, unde urma să trăiască nemijlocit în sînul naturii...

Veda Kong... Veda însă iubea pe Erg Noor, membru în Consiliul Astronautic, şeful celei de-a 37-a expediţii astrale. Erg Noor trebuia să fi dat un semn de viaţă încă de pe planeta Zirda. Dar dacă nu s-a primit nici o comunicare (iar calculele tuturor zborurilor siderale sînt excepţional de exacte), nu se cădea să se gîndească la posibilitatea de a cuceri dragostea Vedei! Vectorul * prieteniei — iată ce-l putea lega de ea, în cazul cel mai bun. Şi totuşi, era hotărît să meargă să lucreze în echipa ei!

Dar Veter trase o manetă, apăsă un buton şi camera fu inundată de lumină. O fereastră de cristal, ce alcătuia peretele, dezvăluia vastele clădiri înălţate deasupra pămîntului şi a mării, dezvăluia vastele lor întinderi. Deplasînd altă manetă, Dar Vater mută peretele deasupra lui. Acum încăperea se deschidea spre cerul înstelat, iar rama de metal o despărţea de luminile drumurilor, de clădirile şi farurile litoralului.

Atenţia lui Dar Veter fu atrasă de cadranul ceasului sideral, împărţit prin trei cercuri concentrice. Transmiterea informaţiilor în Marele Cerc se efectuau după timpul cosmic la fiecare a suta mia parte de secundă galactică sau, socotind după timpul terestru, o dată la opt zile, de patruzeci şi cinci de ori pe an. O rotaţie a

---

* Vector (noţiune geometrică) — linia dreaptă dirijată care leagă două puncte. În cazul de faţă, termenul e luat în mod figurat, în înţelesul de „mijloc de comunicare" între doi oameni (n.r.).

Galaxiei în jurul axei reprezenta douăzeci şi patru de ore de timp galactic.

Emisiunea viitoare, cea din urmă pentru Dar Veter, trebuia să aibă loc la ora nouă dimineaţa, după ora Observatorului din Tibet, aşadar la două noaptea aici, la Observatorul mediteranean al Consiliului. Mai avea deci ceva mai mult de două ore.

Aparatul de pe masă începu din nou să sune şi să clipească. Prin perete se văzu un om în haine deschise, cu luciu mătăsos. Era adjunctul lui Dar Veter.

— Gata pentru emisie şi recepţie! spuse el scurt, fără vreo manifestare exterioară a respectului, deşi în priviri îi puteai citi o mare admiraţie faţă de şeful său.

Dar Veter tăcu un timp. Tăcu şi adjunctul, păstrîndu-şi atitudinea degajată şi plină de demnitate.

— În sala cubică? întrebă în cele din urmă Dar Veter. Primind un răspuns afirmativ, se informă unde se află Mwen Mas.

— Lîngă aparatul împrospătării de dimineaţă. Se reface după oboseala drumului. De altfel, mi se pare cam emoţionat...

— În locul lui aş fi şi eu emoţionat! — spuse gînditor Dar Veter. Aşa eram şi eu acum şase ani...

Deşi se căznea să rămînă nepăsător, adjunctul se îmbujoră la faţă. Tînăr şi înflăcărat, era plin de simpatie pentru şeful său, poate şi pentru că îşi dădea seama că, odată şi odată, va trăi şi el bucuriile şi durerile unei munci importante şi ale unei răspunderi mari. Directorul staţiunilor exterioare nu-şi trăda prin nimic emoţiile: la vîrsta lui, un asemenea lucru era socotit indecent.

— Cînd o veni Mwen Mas, să-l aduci îndată la mine.

Adjunctul plecă. Veter se apropie de colţul încăperii în care peretele translucid era înnegrit de sus pînă jos, şi deschise cu un gest larg două canaturi placate cu lemn de culoare. Undeva, în fundul unui ecran ce semăna cu o oglindă, se aprinse o lumină.

Cu ajutorul unei borne speciale, directorul stațiilor exterioare conectă „vectorul prieteniei“ ce stabilea nemijlocit contactul între oamenii legați printr-o adîncă afecțiune permițîndu-le să comunice în orice clipă. Vectorul prieteniei lega între ele cîteva dintre punctele unde se afla în permanență omul — locuința lui, locul de muncă, colțul preferat de odihnă...

Ecranul se lumină și, în fundul său, se distinseră contururile cunoscute ale tablourilor înalte cu nenumăratele coloane de numiri ale filmelor electronice, scrise într-un cod special care înlocuiau arhaicele fotocopii ale cărților. De cînd întreaga omenire adoptase un alfabet unic — denumit linear din pricina faptului că nu cuprindea nici un semn grafic complex — filmarea cărților, chiar și a celor vechi, devenise o operație și mai simplă, și mai accesibilă automatelor. Dungi albastre, verzi și roșii închipuiau semnele filmotecilor centrale, unde se păstrau rezultatele cercetărilor științifice care de multă vreme nu se mai editau decît în zece exemplare. Era suficient să formezi o serie de cifre convenționale, pentru ca filmoteca să transmită automat textul complet al cărții filmate. Ceea ce se vedea acum pe ecran era biblioteca personală a Vedei. Un țăcănit ușor, și imaginea se stinse, aprinzîndu-se din nou într-o altă odaie — pustie și aceasta. Un al doilea țăcănit mută imaginea într-o sală cu pupitre slab luminate. Femeia așezată în fața celui mai apropiat înălță capul, și Dar Veter recunoscu chipul cel drag, îngust, cu ochii mari, cenușii. Gura ei, cu contururi îndrăzneț desenate, zîmbea, descoperind un șir de dinți albi ; obrajii rotunjiți de zîmbet, năsucul ușor ridicat, cu vîrful cîrnuț, ca la copii, îi făceau întreaga față mai dulce, mai prietenoasă în lumina acestui zîmbet...

— Veda, nu mai sînt decît două ore și mai trebuie să ne schimbăm hainele ; dar aș dori să vii ceva mai devreme la observator.

Femeia de pe ecran înălță mîinile spre părul ei des, de un blond platinat.

— Mă supun, dragă Veter, rîse ea uşor. Plec acasă.

Tonul ei vesel nu-l amăgi pe Dar Veter:

— Curajoasa mea Veda, linişteşte-te! Orice om care a vorbit prin Marele Cerc a trebuit odată şi odată să-şi facă debutul...

— Nu te mai strădui să mă linişteşti, răspunse Veda Kong, ridicîndu-şi cu îndărătnicie fruntea. Vin curînd.

Ecranul se stinse. Veter închise la loc cele două canaturi şi se întoarse ca să-l întîmpine pe succesorul său. Mwen Mas intră în încăpere, călcînd larg. Trăsăturile feţei şi culoarea cafeniu-închisă a pielei lui netede şi lucioase îi dezvăluiau originea: se trăgea din strămoşi negri. O pelerină albă cădea în falduri grele de pe umerii săi de atlet. Mwen Mas strînse mîinile lui Dar Veter în ale sale, subţiri, dar puternice. Cei doi directori ai staţiunilor exterioare, fostul şi viitorul, erau foarte înalţi. Veter, care se trăgea din ruşi, părea mai larg însă în umeri, mai masiv decît africanul zvelt.

— Am impresia că astăzi trebuie să se petreacă ceva important, începu Mwen Mas cu acea sinceritate caracteristică pentru oamenii Erei Marelui Cerc.

Dar Veter ridică din umeri.

— O să se petreacă ceva important pentru toţi trei. Eu îmi voi preda serviciul, dumneata îl vei prelua, iar Veda Kong va vorbi pentru prima oară cu Universul.

— E într-adevăr frumoasă? spuse Mwen Mas, pe un ton în acelaşi timp întrebător şi afirmativ.

— Ai să vezi singur. De altfel, transmisiunea de astăzi n-are nimic deosebit. Veda ţine o conferinţă despre istoria noastră pentru KRZ 664456 + BS 3252.

Mwen Mas făcu în minte un calcul uimitor de rapid:

— Constelaţia Monoceros, steaua Ross 614 — sistem planetar cunoscut din cele mai îndepărtate timpuri: nu s-au manifestat însă în nici un fel. Îmi plac denumirile şi cuvintele antice, adăugă el, şi în glasul său se simţi o umbră de scuză.

Veter își zise că Consiliul știe să-și aleagă oamenii. Spuse cu glas tare:

— În cazul acesta, o să te înțelegi bine cu Iuniu Ant, care are în grija lui mașinile mnemotehnice. Se intitulează director al lămpilor de memorizat. Expresia aceasta nu vine de la biata lampă din antichitate, ci de la primele aparate electronice, greoaie sub clopotele cu vid, asemănătoare becurilor electrice din acele timpuri.

Mwen Mas rîse, atît de sincer și prietenos, încît Dar Veter simți crescînd în el sentimentul de simpatie față de acest om.

— Lămpile de memorizat! Rețelele noastre de memorizat, coridoare de lungimi kilometrice alcătuite din miliarde de celule! Dar m-am lăsat prins de discuție, adăugă el, și încă n-am lămurit un lucru important. Cînd a vorbit pentru prima oară Ross 614?

— Acum cincizeci și doi de ani. De atunci au învățat limba Marelui Cerc. De noi nu-i despart decît patru parseci. Conferința Vedei o vor recepționa peste treisprezece ani.

— Ce urmează?

— După conferință, trecem pe recepție. Vom primi informații prin Cerc, de la vechii noștri prieteni.

— Din 61 Lebăda?

— Da, sigur. Sau poate și de la cei din 107 Ophiuchus, ca să folosesc terminologia din vechime care-ți place atît de mult...

În încăpere intră un om îmbrăcat cu aceleași veșminte argintii ale membrilor Consiliului Astronautic, ca și adjunctul lui Dar Veter. Mic de statură, vioi, cu nasul coroiat, atrăgea simpatiile prin agerimea privirii ochilor săi negri ca murele. Noul venit își mîngîie capul rotund și pleșuv.

— Numele meu este Iuniu Ant, spuse cu un glas înalt și strident, adresîndu-se, probabil, lui Mwen Mas.

Africanul îl salută cu respect. Directorii mașinilor mnemotehnice întreceau pe oricine în erudiție. Ei erau cei ce hotărau care anume informație primită merită să

fie imortalizată prin înregistrarea la maşinile de memorizat şi care să fie dirijată pe linia informaţiei generale sau spre palatele de creaţie.

— Încă unul dintre brevani, mormăi Iuniu Ant strîngînd mîna lui Mwen Mas.

— Cum aţi zis? întrebă acesta.

— E o născocire de a mea, în limba latină. Am botezat astfel pe toţi cei care lucrează la staţiunile exterioare, pe piloţii flotei siderale, pe tehnicienii uzinelor de motoare astronautice, oameni care n-au o viaţă prea lungă... Şi noi tot din categoria lor facem parte. Nu vom trăi decît cel mult jumătate din durata normală a vieţii. Ce să-i faci. În schimb, este atît de interesant! Dar unde-i Veda?

— Spunea că vine mai devreme..., începu Dar Veter, dar cuvintele lui fură acoperite de acorduri muzicale de alertă, care răsunară îndată după ţăcănitul sonor al ceasului sideral.

— Apel general, transmis pentru întreg Pămîntul! Către toate centrele energetice, către toate uzinele, transporturile în reţea şi staţiile de radio. Peste o jumătate de oră trebuie să se sisteze distribuirea energiei şi să fie acumulată în condensatoare de mare capacitate, pentru a străpunge atmosfera printr-un canal de radiaţie dirijată. Emisiunea va absorbi 43% din energia terestră. Recepţia, numai pentru menţinerea canalului, opt la sută, lămuri Dar Veter.

— Chiar aşa mi-am şi închipuit acest lucru, spuse Mwen Mas dînd din cap.

Deodată, în ochii săi se citi o vie admiraţie. Veter se întoarse. Neobservată pînă acum, lîngă o coloană luminiscentă şi străvezie, stătea în picioare Veda Kong. Îmbrăcase pentru conferinţă toaleta care împodobea cel mai bine o femeie, veşmînt creat în urmă cu mii de ani, în epoca culturii cretane.

Greul coc al părului ei platinat, strîns deasupra cefei, lăsa degajat gîtul robust şi zvelt. Umerii netezi erau descoperiţi, iar pieptul susţinut de un corsaj foarte

răscroit dintr-o țesătură azurie. Fusta largă și scurtă, brodată cu flori albastre, pe un fond argintiu, lăsa să se vadă picioarele goale și bronzate, încălțate cu pantofiori vișinii. Pe gîtul gingaș, nestemate mari, de aceeași culoare — faanți de pe Venus — montate cu voită simplitate pe un lanț de aur, strălucea viu, asortîndu-se de minune cu obrajii și urechile ei împurpurate de emoție.

Mwen Mas, care o vedea pentru prima oară pe celebra istoriciană, o examină cu admirație fățișă.

Veda își înălță privirea îngrijorată spre Dar Veter.

— Ești bine, răspunse el la întrebarea mută a frumoasei sale prietene.

— Am vorbit de multe ori în public, dar nu în felul acesta, spuse Veda Kong.

— Consiliul, o încurajă Veter, urmează tradiția. Difuzarea informațiilor interplanetare este întotdeauna încredințată unor femei frumoase. Ele dau astfel o imagine despre simțul estetic al pămîntenilor.

— Consiliul nu s-a înșelat în alegerea lui! exclamă Mwen Mas.

Veda aruncă africanului o privire pătrunzătoare:

— Ești necăsătorit? întrebă ea încet și, primind răspunsul afirmativ al lui Mwen Mas, rîse.

— Voiai să stăm de vorbă, se întoarse ea către Dar Veter.

Ieșiră pe o largă terasă circulară, iar Veda își întinse cu plăcere obrazul vîntului răcoritor dinspre mare.

Directorul stațiunilor exterioare îi împărtăși intenția pe care o avea să participe la săpături, spunînd totodată că șovăie în alegerea dintre a 38-a expediție astrală, exploatările submarine din Antartica și arheologie.

— Nu, doar la expediția astrală să nu te gîndești! exclamă Veda, și Dar Veter simți că făcuse o gafă. Prins de propriile sale frămîntări, atinsese fără să vrea un punct sensibil din sufletul Vedei.

Melodia acordurilor avertizoare îi veni în ajutor:

— N-a mai rămas decît o jumătate de oră pînă la conectarea cu Cercul! Să mergem.

O luă pe Veda Kong de mînă. Însoţiţi de ceilalţi, coborîră pe scara mobilă într-o subterană adîncă — o încăpere cubică, săpată în stîncă.

Pretutindeni se vedeau aparate. Panourile mate ale zidurilor negre, brăzdate de fîşii de cristal, păreau de catifea. Luminiţe aurii, verzi, albastre şi portocalii luminau slab scalele, semnele şi cifrele. Vîrfurile ca de smarald ale acelor tremurau pe semicercurile întunecate, de parcă înşişi pereţii aceştia largi fremătau într-o încordată aşteptare.

Cîteva fotolii, o masă mare de abanos, iar deasupra acesteia un uriaş ecran emisferic, cu reflexe irizate, într-o ramă de aur masiv.

Veter făcu un semn, invitîndu-l pe Mwen Mas să vină lîngă el, iar celorlalţi le arătă înaltele fotolii negre. Africanul se apropie ţinîndu-şi respiraţia şi călcînd uşor, aşa cum umblau odinioară strămoşii lui prin savanele pîrjolite de soare, furişîndu-se spre fiarele feroce. De aici, din această inexpugnabilă grotă de piatră se va deschide îndată o fereastră spre întinderile nemărginite ale Cosmosului, şi oamenii vor arunca o punte care să le îngăduie să schimbe cu fraţii lor din alte lumi gînduri şi cunoştinţe. În clipa de faţă, omenirea era reprezentată în faţa Universului de micul lor grup format din cinci inşi. De mîine, cel căruia i se vor încredinţa pîrghiile acestei legături, va fi el, Mwen Mas. Africanul simţi că-l trec fiorii. Poate că abia în clipa aceasta înţelese ce uriaşă răspundere luase asupră-i atunci cînd îşi dăduse Consiliului consimţămîntul. Şi cînd îl văzu pe fostul director cum mînuia fără grabă comenzile, privirea lui exprimă un entuziasm asemănător aceluia care strălucea în ochii tînărului adjunct al lui Dar Veter.

Se auzi un dangăt puternic şi ameninţător, produs parcă de un bloc de aramă. Veter se întoarse repede şi mută din loc o manetă lungă. Dangătul amuţi, şi Veda

Kong văzu un panou îngust de pe peretele din dreapta luminîndu-se pe toată înălţimea încăperii. Peretele parcă ar fi dispărut în infinit, cedîndu-şi locul contururilor fantomatice ale unui vîrf de munte piramidal, încununat de un uriaş cerc de piatră. Mai jos de căciula aceasta colosală de lavă solidificată, se vedeau pe alocuri pete orbitoare de zăpadă.

Mwen Mas recunoscu muntele Kenia, al doilea ca înălţime din Africa.

Din nou un bubuit cu timbru de aramă zgudui încăperea subterană, făcîndu-i pe oamenii aflaţi acolo să-şi încordeze atenţia.

Veter luă mîna lui Mwen şi o aşeză pe o manetă rotundă, care strălucea ca un ochi de granat. Mwen Mas se supuse împingînd-o pînă la refuz. Acum toată puterea Pămîntului, întreaga energie primită de la 1.760 de puternice electrocentrale fu proiectată spre ecuator, spre muntele acesta înalt de 5.000 de metri. Vîrful său fu încins de o aureolă multicoloră care se concentră şi se avîntă brusc în văzduh, ca o suliţă în zbor vertical, străpungînd adîncurile tăriei. Această aureolă avea deasupra ei o coloană subţire aidoma unei trombe şi pe care un fel de negură albăstruie, de o intensă luminozitate, urca în spirală.

Radiaţia dirijată străpungea atmosfera pămîntului, formînd pentru recepţia şi emisia staţiunilor exterioare un canal permanent ce ţinea loc de fir. Acolo, la o înălţime de 36.000 de kilometri deasupra Pămîntului, era suspendat un satelit diurn *, o mare staţiune ce se rotea în jurul planetei în decurs de o zi, în planul ecuatorial şi astfel rămînea ca fixată deasupra muntelui Kenia din Africa Orientală, punctul ales pentru comunicarea permanentă cu staţiunile exterioare. Un alt satelit se rotea la o înălţime de 57.000 de kilometri, străbătînd polii pe meridian şi comunicînd cu Observa-

---

* Mişcarea diurnă a unui corp ceresc (satelit, în cazul nostru) e mişcarea pe care o execută acest corp în 24 de ore, în jurul planetei sale (n.r.).

torul de emisie-recepţie din Tibet. Acolo existau mult mai bune condiţii de formare a canalului de transmisiune; în schimb, lipsea posibilitatea unei legături permanente. Cei doi mari sateliţi mai erau legaţi şi de cîteva staţiuni automate situate în jurul Pămîntului.

Panoul îngust din dreapta se stinse: canalul energetic ajunsese pînă la staţia de recepţie a satelitului. Ecranul irizat, încadrat în aur, se lumină şi el. În centrul său, apăru o siluetă mărită în mod bizar. Deveni mai clară şi zîmbi cu o gură enormă. Pe ecran crescu ca un uriaş din poveşti Gur Gan, unul dintre observatorii de pe satelitul diurn. Cu un semn voios din cap, întinse o mînă lungă de trei metri şi conectă toată reţeaua staţiunilor exterioare ale planetei noastre. Unite cu ajutorul energiei trimise de Pămînt, ele formau acum un singur circuit. Ochii sensibili ai aparatelor de recepţie se îndreptau spre toate colţurile Universului. Steaua roşie şi puţin luminoasă din constelaţia Monoceros, de pe ale cărei planete se auzise de curînd un apel, putea fi mai bine fixată de pe satelitul „57" ; de aceea, Gur Gan stabilise legătura cu acest satelit. Contactul invizibil dintre Pămînt şi un alt corp ceresc putea fi menţinut doar trei sferturi de oră. Nu trebuia pierdută nici o clipă din acest timp atît de preţios.

La un semn al lui Dar Veter, Veda Kong păşi pe un disc metalic din faţa ecranului, care răspîndea o lucire albastră. O cascadă puternică de raze nevăzute, căzînd de sus, accentua şi mai mult nuanţele tenului ei bronzat. Maşinile electronice care traduceau conferinţa Vedei în limba Marelui Cerc se puseră fără zgomot în funcţiune. Peste treisprezece ani aparatele de recepţie de pe planeta stelei purpurii vor înregistra vibraţiile emise cu ajutorul unor simboluri cunoscute tuturora, iar maşinile electronice de tradus vor transforma acele simboluri în sunetele graiului viu, dacă un astfel de grai există acolo.

„Păcat numai — se gîndi Dar Veter — că fiinţele acestea depărtate nu vor putea auzi glasul sonor şi

dulce al acestei pămîntene, nu vor putea prinde modulaţiile lui adînci. Cine ştie cum or fi construite urechile lor! Multe feluri de auz sînt posibile! Numai văzul — slujit pretutindeni de acea parte a vibraţiilor electromagnetice ce străbat atmosfera — e aproape identic în întregul Univers, şi de aceea dînşii o vor putea vedea pe Veda, atît de fermecătoare în emoţia ei..."

Fără să-şi ia ochii de la urechea micuţă a Vedei, pe jumătate acoperită de o şuviţă de păr, Dar Veter începu să-i asculte conferinţa.

În termeni laconici, limpezi şi precişi, Veda Kong evocă principalele etape ale istoriei umane. Trecu foarte rapid peste vechile epoci în care omenirea fusese sfîşiată de antagonismele economice şi ideologice şi care erau grupate sub numele general de ELD: Era Lumii Dezunite. Pe oamenii din epoca Marelui Cerc însă nu-i preocupa acum enumerarea războaielor distrugătoare, a suferinţelor cumplite şi a unor aşa zişi mari dregători, de care erau pline străvechile manuale de istorie rămase din Antichitate, din Secolele de Întuneric sau din Era Capitalismului. Cu mult mai importantă era istoria plină de contradicţii a dezvoltării forţelor de producţie, o dată cu formarea ideilor, artelor, cunoştinţelor şi cu lupta spirituală pentru crearea Omului şi a Umanităţii, urmărirea apariţiei noilor concepţii despre lume şi relaţii sociale, despre datoria, drepturile şi fericirea omului, căci toate acestea au făcut să răsară şi să înflorească peste întreaga planetă puternicul copac al societăţii comuniste.

În ultimul veac al E.L.D., veac numit al Sciziunii, oamenii şi-au dat în sfîrşit seama că toate nenorocirile li se trag din lipsa de organizare socială, dintr-o orînduire haotică, vestigiu al epocilor de sălbăticie; au înţeles că toată puterea omenirii, întreg viitorul ei este în muncă, în sforţările unite ale milioanelor de oameni izbăviţi de asuprire, în ştiinţă şi în reorganizarea ştiinţifică a vieţii. Lumea pricepuse acum legile fundamentale ale dezvoltării societăţii, cursul dialectic contra-

dictoriu al istoriei, ca şi necesitatea unei discipline sociale mai severe, cu atît mai necesară cu cît populaţia planetei sporea necontenit.

Lupta dintre ideile cele vechi şi cele noi s-a ascuţit mai cu seamă în secolul Sciziunii, cînd lumea întreagă s-a împărţit în două tabere: de o parte, statele cele vechi, capitaliste, de partea cealaltă, statele cele noi, socialiste, cu orînduiri economice deosebite. Tocmai atunci au fost descoperite şi cele dintîi forme ale energiei atomice şi îndărătnicia apărătorilor lumii celei vechi a fost cît pe aci să împingă omenirea întreagă pe calea celei mai cumplite catastrofe.

Dar orînduirea socială cea nouă nu putea să nu iasă victorioasă, deşi această victorie a fost cu mult întîrziată din cauza marii înapoieri în domeniul formării conştiinţei sociale. Transformarea societăţii umane pe baza concepţiilor comuniste nu se putea înfăptui fără o modificare radicală a economiei, cu dispariţia mizeriei, a foamei şi a muncii grele, istovitoare. Dar această modificare a economiei cerea o conducere foarte complexă a producţiei şi a repartiţiei bunurilor şi era cu neputinţă fără o educare temeinică a conştiinţei sociale a fiecărui om.

Comunismul nu s-a extins de îndată la toate popoarele şi în toate ţările. Smulgerea din rădăcină a vrajbei şi, mai cu seamă, a minciunii acumulate prin propaganda duşmănoasă în cursul luptei ideologice, purtate în secolul Sciziunii, a necesitat sforţări uriaşe. Pe calea dezvoltării noilor relaţii dintre oameni s-au săvîrşit şi destule greşeli. Ici-colo, aveau loc dezordini stîrnite de adepţii înapoiaţi ai vechiului, care, în ignoranţa lor, încercau să găsească în trecut soluţii uşoare pentru a rezolva marile dificultăţi din calea omenirii.

Dar organizarea cea nouă a vieţii s-a extins necontenit şi inevitabil peste întregul pămînt, şi astfel popoarele şi rasele cele mai diferite au format pînă la urmă o singură familie strîns unită şi înţeleaptă.

Astfel a început E.U.M. — Era Unirii Mondiale, care cuprinde secolele Uniunii Ţărilor, Graiurilor Diferite, Luptei pentru Energie şi Graiului Comun.

Dezvoltarea socială se accelera acum tot mai mult. Orice epocă nouă se scurgea mai rapid faţă de cea precedentă. Puterea omului asupra naturii creştea cu paşi gigantici.

Străvechii utopişti, visînd la viitorul fericit al omenirii, năzuiau spre o treptată eliberare a ei de necesitatea muncii. Scriitorii precizau că printr-un efort zilnic de două-trei ore consacrat binelui obştesc, vor fi asigurate toate cele necesare vieţii omului, care va putea astfel să-şi petreacă restul timpului într-o dulce lenevie.

Aceste ficţiuni proveneau din dezgustul pentru truda penibilă şi bazată pe constrîngere, de odinioară.

Curînd însă, oamenii au înţeles că munca le aduce fericirea, pe care o pot găsi şi în neîncetata luptă cu natura, şi în înfrîngerea greutăţilor, şi în rezolvarea problemelor ivite pe măsura dezvoltării ştiinţei şi a economiei. O activitate după puterea deplină a fiecăruia, dar o activitate de creaţie, corespunzătoare capacităţilor şi gusturilor înnăscute, o muncă multiformă care să se schimbe din timp în timp — iată de ce avea nevoie omul. Dezvoltarea ciberneticii — ştiinţa autoreglajului, o vastă cultură şi instrucţiune, o desăvîrşită educaţie fizică a oricărui individ le-au permis oamenilor să-şi schimbe profesiunile, să se perfecţioneze în scurtă vreme în orice specialitate nouă şi să-şi varieze la infinit activitatea, găsind în ea satisfacţii din ce în ce mai mari. Ştiinţa în plină dezvoltare a îmbrăţişat întreaga viaţă umană şi bucuria de a descoperi tainele naturii a devenit accesibilă unor imense mulţimi de oameni. Artei i-a revenit un rol extrem de important în opera de educare socială şi de orînduire a vieţii, şi astfel a început E.M.G. — Era Muncii Generale, cea mai frumoasă din istoria omenirii cu secolele Simplificării Lucrurilor, ale Reorganizării, ale Primului Belşug şi ale Cosmosului.

Descoperirea procedeului de condensare a energiei electrice, care a dus la realizarea unor acumulatori de capacitate imensă și a unor motoare mici dar foarte puternice, a constituit cea mai însemnată revoluție în domeniul tehnicii din timpurile noi. Și mai înainte oamenii ajunseseră să lege, cu ajutorul unor semiconductori, cele mai complexe rețele de curenți slabi și să construiască mașini cibernetice, autodirijate. Tehnica a devenit o înaltă măestrie, o artă rafinată de giuvaergiu, și, în același timp, și-a subordonat forțe de proporții cosmice.

Dar necesitatea de a se da fiecăruia totul, a impus o simțitoare simplificare a vieții de toate zilele. Omul a încetat să mai fie sclavul lucrurilor, iar elaborarea unor standarde amănunțite a permis crearea oricăror obiecte și mecanisme pornind de la un număr minim de elemente, după cum numeroasele specii de organisme vii sînt constituite din celule destul de puțin variate; celula din albumine, albuminele din proteine etc. În urma măsurilor luate pentru încetarea fantasticei risipe de alimente din timpurile de demult, miliarde de oameni și-au văzut hrana asigurată.

Toate energiile pe care societatea le irosise în antichitate pentru făurirea unor mașini de război, pentru întreținerea unor armate imense fără nici o muncă utilă de îndeplinit, pentru propaganda politică și strălucirea de paradă, au fost acum îndreptate spre organizarea vieții și dezvoltarea cunoștințelor științifice.

La un semn al Vedei Kong, Dar Veter apăsă pe un buton, și, alături de frumoasa specialistă în istorie, apăru un mare glob terestru.

— Am început, urmă Veda, prin a modifica în mod complet repartiția zonelor locuibile și a celor industriale ale planetei.

Dungile cafenii de pe glob, de-a lungul latitudinii 30° din emisferele boreală și australă, reprezintă un șir neîntrerupt de așezări urbane, concentrate pe litoralul mărilor calde, în zona climei dulci care nu cunoaște

iarna. Omenirea nu mai cheltuieşte cantităţi colosale de energie pentru încălzirea locuinţelor în lunile de iarnă, pentru fabricarea hainelor călduroase şi groase. Populaţia cea mai compactă s-a concentrat în jurul Mării Mediterane, leagănul culturii omeneşti. Zona subtropicală s-a lărgit de trei ori, după topirea artificială a gheţurilor polare.

Spre nord de zona aceasta locuită, se întinde o zonă uriaşă de cîmpii şi stepe, în care pasc nesfîrşite turme de animale domestice.

Spre sud (în emisfera boreală) şi spre nord (în emisfera australă), unde în vechime se aflau zonele deşerturilor uscate, dogoritoare, au înflorit adevărate grădini. Aici au fost construite odinioară uriaşe termocentrale, acţionate de energia Soarelui.

Producţia alimentelor vegetale şi a lemnului a fost concentrată în zona tropicelor, unde ea este de mii de ori mai avantajoasă decît în regiunile reci. De multă vreme, în urma descoperirii posibilităţii de a obţine pe cale artificială hidrocarburi, zaharuri, din lumina soarelui şi oxid de carbon, am încetat să mai cultivăm plantele zaharifere. Deocamdată n-am reuşit să obţinem o producţie industrială ieftină a albuminelor nutritive complete ; de aceea cultivăm pe uscat plante şi ciuperci bogate în albumine, iar în oceane alge pe suprafeţe imense. Datorită informaţiilor primite prin Marele Cerc, am aflat un mijloc simplu de a produce pe cale artificială grăsimi alimentare, iar vitaminele şi hormonii de orice fel le scoatem în cantitate dorită din cărbune. Agricultura lumii noi a scăpat de necesitatea de a furniza toate produsele alimentare, cum era în vechime. Pentru noi, de fapt, nu mai există o limită în producţia zaharurilor, a grăsimilor şi a vitaminelor. Numai pentru producţia albuminelor ne stau la dispoziţie uriaşe întinderi de uscat şi de mare. Omenirea s-a eliberat pentru totdeauna de teama foametei care bîntuise în lume timp de zeci de milenii.

Una dintre principalele bucurii ale omului o constituie dorul de ducă, dorința de a se deplasa dintr-un loc în altul, moştenită de la strămoşii noştri vînători care rătăceau în căutarea sărăcăcioasei lor hrane. Acum, în jurul întregii planete s-a încolăcit marele Drum Spiral, care uneşte continentele cu uriaşe punţi aruncate peste toate strîmtorile — aici Veda îşi plimbă degetul de-a lungul unui fir argintiu şi roti globul. Pe Drumul Spiral circulă neîntrerupt trenuri electrice, iar sute de mii de oameni pot uşor şi rapid să se transporte din zona locuită în zona de stepă, de cîmpie ori de munte, unde nu există oraşe permanente, ci numai tabere vremelnice ale maeştrilor zootehniei şi ai recoltelor, ai industriei forestiere şi miniere. Automatizarea deplină a tuturor uzinelor şi centralelor energetice a înlăturat necesitatea de a se construi în apropierea lor oraşe sau colonii mari, acolo ne mai aflîndu-se decît casele personalului de serviciu, puţin numeros, compus din observatori, mecanici şi montatori.

Organizarea planificată a vieţii a pus în sfîrşit capăt ucigătoarei curse a vitezei, construcţiei mijloacelor de transport din ce în ce mai rapide. Pe Drumul Spiral trenurile circulă cu două sute de kilometri pe oră. Numai în caz de accident sînt folosite nave exprese, care străbat mii de kilometri pe oră.

Cu cîteva sute de ani în urmă, am îmbunătăţit considerabil aspectul planetei noastre. Încă în secolul Sciziunii fusese descoperită energia intraatomică, iar oamenii au învăţat să elibereze din ea o infimă părticică, spre a o transforma într-o explozie termică ; ucigătoarele proprietăţi ale acestei explozii au fost imediat folosite pentru fabricarea armelor militare. Fuseseră făcute mari stocuri de bombe îngrozitoare ; mai tîrziu s-a încercat să se folosească în mod paşnic energia lor. Nu după mult timp însă s-a vădit marea primejdie pe care radiaţiile le-ar putea avea asupra vieţii, ceea ce a dus la o strictă limitare a vechii energetici nucleare. Aproape în acelaşi timp, studiind fizica unor aştri îndepărtaţi,

astronomii au descoperit două căi noi de obținere a energiei intraatomice — Ku și F, cu mult mai eficace, mai puțin primejdioase, deoarece nu lăsau în urmă produse de dezintegrare.

Cele două mijloace sînt folosite și astăzi, dar pentru motoarele astronavelor este utilizată o altă formă a energiei nucleare — anamezonul, pe care l-am cunoscut cercetînd marile stele ale Galaxiei, prin intermediul Marelui Cerc.

Toate vechile stocuri de materiale termonucleare — izotopi radioactivi ai uraniului, toriului, hidrogenului, cobaltului, litiului au fost distruse de îndată ce a fost găsit mijlocul de a expulza în afara atmosferei terestre produsele dezintegrării lor. În anii aceia, denumiți secolul Reorganizării, au fost creați sori artificiali, „suspendați" deasupra zonelor polare. Reducînd mult cîmpurile de gheață care s-au format la poli în epoca glaciațiunii cvaternare, am transformat clima întregii planete. Nivelul oceanelor s-a ridicat cu șapte metri, iar în circulația atmosferei s-au redus brusc fronturile polare și cercurile alizeelor, care aduceau secetă în pustiurile de la marginea tropicelor. Și uraganele s-au domolit aproape cu desăvîrșire, că de altfel, toate celelalte tulburări violente ale vremii.

Stepele calde din sud și-au întins limitele pînă la paralela 60, iar cîmpiile verzi și pădurile din zona temperată au trecut de 70° latitudine.

Continentul antarctic, degajat pe trei sferturi de veșmîntul său de gheață, s-a dovedit a fi un adevărat tezaur minier al omenirii. Acolo s-au păstrat neatinse rezerve uriașe de bogății minerale care fuseseră sleite pe toate celelalte continente, în urma nesăbuitei risipe de metale în distrugătoarele războaie din trecut. De asemenea Drumul Spiral și-a putut desăvîrși circuitul trecînd peste Antarctida.

Chiar mai înainte de această radicală schimbare a climei, fuseseră săpate canale uriașe și străpunse masive muntoase, pentru a echilibra circulația maselor de

aer şi de apă. Pompele dielectrice cu acţiune permanentă au permis să se alimenteze cu apă pînă şi deşerturile alpine din Asia.

Posibilităţile de obţinere a produselor alimentare au crescut de mai multe ori, pămînturile noi au devenit proprii să fie populate. Mările calde interioare au început să fie folosite pentru cultivarea algelor bogate în albumine.

Vechile, primejdioasele şi şubredele nave planetare au dat totuşi posibilitatea de a atinge cele mai apropiate planete din sistemul nostru. Un brîu de sateliţi artificiali a încins pămîntul, şi de pe ei oamenii au reuşit să cunoască îndeaproape Cosmosul. Şi iată că, acum patru sute şi opt ani, s-a petrecut un eveniment atît de important, încît a deschis în viaţa omenirii o eră nouă — E.M.C., Era Marelui Cerc.

Mintea omenească se frămîntase mult în căutarea unui mijloc de a transmite la mari distanţe imagini, sunete, energie. Sute de mii de savanţi dintre cei mai talentaţi au activat într-o organizaţie specială, care şi astăzi se mai numeşte Academia Radiaţiilor Dirijate. Ei au ajuns pînă la urmă să găsească posibilitatea transmiterii dirijate a energiei la distanţe mari fără intermediul vreunui conductor. Aceasta a devenit cu putinţă cînd s-a aflat că poate fi ocolită legea conform căreia flusul de energie este proporţional cu sinusul unghiului de dispersiune a razelor. Folosirea fascicolelor de radiaţii paralele a permis o continuă comunicaţie cu sateliţii artificiali, aşa dar şi cu întregul Cosmos. Ecranul atmosferei ionizate, deşi forma un strat de protecţie pentru viaţă, reprezenta un necontenit obstacol în calea emisiunilor şi a recepţiilor din spaţiu. Pe la sfîrşitul Erei Lumii Dezunite, savanţii noştri stabiliseră că din Cosmos se revarsă pe pămînt torente puternice de radiaţii radioactive. O dată cu radiaţia generală a constelaţiilor şi a galaxiilor mai ajungeau pînă la noi, denaturate, pe jumătate absorbite de atmosferă, apeluri şi transmisiuni ale Marelui Cerc. Nu le puteam pricepe,

cu toate că foarte de demult învăţasem să captăm aceste misterioase semnale, luîndu-le drept radiaţii ale unei materii moarte.

Savantul Kam Amat, indian de origine, a avut ideea să efectueze pe sateliţii artificiali experienţe cu nişte receptoare de imagini şi, în decurs de zeci de ani, cu o nesfîrşită răbdare, a studiat toate combinaţiile noi cu putinţă ale gamelor de unde recepţionate.

Kam Amat a recepţionat o emisiune de pe sistemul planetar al unei stele duble, numită din vremuri îndepărtate 61 Lebăda. Pe ecran a apărut un om care nu ne semăna, dar care, incontestabil, era şi el om, şi a arătat o inscripţie făcută cu ajutorul simbolurilor Marelui Cerc. Această inscripţie n-a putut fi descifrată decît peste nouăzeci de ani. Ea împodobeşte astăzi, transcrisă în limba noastră pămîntească, monumentul lui Kam Amat: „Vă salutăm, fraţi care aţi venit în familia noastră! Despărţiţi prin spaţiu şi timp, iată-ne uniţi prin raţiune în Cercul Marii Puteri".

Limbajul Marelui Cerc, compus din simboluri, planuri şi hărţi, s-a dovedit a fi accesibil pentru nivelul de dezvoltare al omenirii. Peste două sute de ani, am putut să comunicăm prin intermediul maşinilor de tradus cu sistemele planetare ale celor mai apropiate stele, să recepţionăm şi să transmitem aspecte complete din viaţa atît de variată a diferitelor lumi. De curînd, am primit răspuns de pe paisprezece planete ale lui Deneb, important centru de viaţă din Lebăda, o stea de dimensiuni colosale, cu o luminozitate de patru mii opt sute de sori, care se află la o distanţă de o sută douăzeci şi doi de parseci. Dezvoltarea gîndirii celor de acolo a urmat o altă cale decît a noastră, dar şi ea a atins un nivel ridicat.

Cît despre lumile străvechi — îngrămădirile globulare ale Galaxiei şi vastul cuprins populat din jurul centrului ei — acestea ne trimit semne şi privelişti stranii care, deocamdată, n-au fost descifrate. Înregistrate de maşinile mnemotehnice, ele sînt transmise la Aca-

demia Limitelor Cunoaşterii, cum se numeşte organizaţia ce lucrează la rezolvarea problemelor abia ridicate în faţa ştiinţei noastre. Ne străduim să înţelegem o gîndire care ne-a depăşit cu milioane de ani şi este, probabil, extrem de diferită de a noastră, datorită faptului că viaţa a urmat acolo cu totul alte căi de dezvoltare istorică, de la formele organice inferioare pînă la fiinţele superioare, înzestrate cu raţiune.

Veda Kong îşi mută privirea de pe ecranul spre care privea ca hipnotizată şi se uită întrebător la Dar Veter. Acesta zîmbi şi-i făcu din cap un semn aprobator. Veda îşi înălţă cu mîndrie fruntea, întinse mîinile înainte şi se adresă fiinţelor nevăzute şi necunoscute, care aveau să recepţioneze peste treisprezece ani cuvintele şi imaginea ei :

— Acesta este istoricul nostru, drumul greu, complicat şi lung pe care l-am parcurs spre culmile ştiinţei. Vă chemăm să vă contopiţi cu noi în cuprinsul Marelui Cerc, pentru a duce în Universul infinit puterea raţiunii, care înfrînge materia inertă, moartă !

Glasul Vedei vibră triumfător, de parcă ar fi absorbit forţa tuturor generaţiilor de pămînteni, care se ridicaseră atît de mult, încît pînă şi Galaxia * devenise pentru ei neîncăpătoare şi se adresau acum altor insule siderale ale Cosmosului.

Un sunet metalic prelung : Dar Veter a mutat maneta, deconectînd curentul emiţător. Ecranul se stinse. Pe panoul transparent din dreapta rămase coloana luminoasă a canalului purtător.

Obosită şi tăcută, Veda se ghemui în fundul unui mare fotoliu, Veter îl instală la masa de comandă pe Mwen Mas şi rămase în picioare în spatele lui. În liniştea adîncă nu se mai auzea decît, din cînd în cînd, ţăcănitul scurt produs de fixatoarele manetelor. Deodată ecranul înrămat în aur dispăru, şi în locul său

* Galaxia noastră are un diametru de 26.000 parseci, adică de aproximativ 85.000 ani-lumină ; Soarele nostru e situat la o distanţă de circa 6.000 parseci de periferia Galaxiei (n.r.).

se căscă o genune fără fund. Veda Kong, care vedea minunea aceasta pentru prima oară, oftă adînc. Într-adevăr, chiar şi pentru cei care cunoşteau bine secretul complexei interferenţe a undelor luminoase, cu ajutorul căreia se putea realiza o asemenea adîncime şi lărgime a cîmpului vizual, priveliştea părea totdeauna uimitoare.

Crescînd clipă de clipă, din depărtări se apropia suprafaţa întunecată a unei planete străine. Era un sistem extrem de rar al unei stele duble în care doi sori se echilibrau în aşa fel încît orbita planetei lor era regulată, ceea ce îngăduia apariţia vieţii. Cei doi aştri — unul portocaliu şi altul roşu — mai mici decît soarele nostru, luminau undele îngheţate ale unei mări purpurii. În marginea unor munţi negri cu vîrfurile retezate, pe care jucau misterioase reflexe violete, se înălţa o clădire uriaşă dar joasă, pe al cărei acoperiş se afla o platformă spaţioasă. Raza vizuală se lăsa pe ea, străpungînd-o parcă — şi toată lumea văzu un om cu pielea cenuşie şi ochi rotunzi ca de cucuvaie, încercuiţi cu puf argintiu. Era înalt, dar foarte subţire, cu lungi membre asemenea unor tentacule. Omul îşi mişcă grotesc capul, ca şi cînd ar fi vrut să împungă. Era, probabil, un salut grăbit. Apoi, îndreptîndu-şi spre ecran ochii impasibili, ca un obiectiv de aparat fotografic — deschise o gură fără buze, acoperită cu o clapă de piele moale, care aducea cu un nas. Îndată răsună glasul melodic şi dulce al maşinii de tradus.

— Vorbeşte Zaf Ftet, şeful serviciului de informaţie externă de pe 61 Lebăda. Transmitem un program pentru steaua galbenă STL 3388 + 04JF... Transmitem pentru...

Veter şi Iuniu Ant schimbară între ei o privire: Mwen Mas îl strînse pe Dar Veter de mînă. Era indicativul de apel galactic al Pămîntului, mai bine zis al sistemului nostru planetar, considerat odinioară de observatorii celorlalte lumi, ca fiind un singur mare satelit care face înconjurul Soarelui în decurs de 59 de ani tereştri. În această perioadă are loc o singură dată

opoziția lui Jupiter cu Saturn, care deplasează Soarele într-un chip vizibil pentru astronomii stelelor învecinate. Aceeași greșeală o comiteau și astronomii noștri în privința multor sisteme planetare a căror existență în jurul anumitor aștri fusese descoperită încă din antichitate.

Cu o grabă mai mare decît la începutul emisiunii, Iuniu Ant verifică acordarea mașinii de memorizat și datele aparatelor OES care vegheau cu vigilență la buna funcționare a instalațiilor.

Vocea indiferentă a translatorului electronic urmă :

— Am recepționat o emisiune foarte bună din partea stelei... — din nou se auzi un rînd de cifre și de sunete sacadate — am recepționat-o întîmplător în afara programului de emisiuni al Marelui Cerc. Cei de acolo n-au descifrat limbajul Cercului și-și cheltuiesc inutil energia emițînd în orele de tăcere. Noi le-am răspuns în timpul propriilor lor emisiuni : rezultatele vor fi cunoscute aproximativ peste trei zecimi de secundă...

Vocea amuți. Aparatele semnalizatoare rămaseră mai departe aprinse, în afară de o singură luminiță verde care se stinse.

— Încă nu cunoaștem cauza acestor întreruperi în transmisie, îi explică Vedei Iuniu Ant. Ele se datoresc poate trecerii prin faimosul cîmp neutru al astronauților, care ne desparte.

— Trei zecimi de secundă galactică... asta face cam șase sute de ani de așteptare, mormăi Dar Veter. Ce rost au pentru noi toate astea ?

— După cîte am înțeles, spuse Mwen Mas, steaua cu care am stabilit legătura este epsilon-Tucan, o constelație a cerului austral. Această stea se află la o depărtare de nouăzeci de parseci, ceea ce ne apropie de limita legăturilor noastre permanente. N-am reușit încă să le împingem mai departe de Deneb.

— Nu recepționăm însă și emisiuni din centrul Galaxiei și de pe îngrămădirile globulare ? întrebă Veda Kong.

— Dar în mod neregulat, pe recepţie întîmplătoare sau prin intermediul maşinilor mnemotehnice ale celorlalţi membri ai Cercului, care se înlănţuie de-a lungul Galaxiei, răspunse Mwen Mas.

— Comunicatele trimise cu mii şi poate cu zeci de mii de ani în urmă, adăugă Iuniu Ant, nu se pierd în spaţiu şi, în cele din urmă, ajung pînă la noi.

Dar asta înseamnă că despre viaţa şi cunoştinţele oamenilor din lumile foarte depărtate judecăm cu o întîrziere de douăzeci de mii de ani, cum ar fi, de pildă, pentru zona din centrul Galaxiei?

— Da, indiferent dacă informaţiile sînt transmise de maşinile mnemotehnice ale lumilor mai apropiate sau sînt recepţionate de staţiunile noastre, lumile îndepărtate ne apar aşa cum au fost ele în timpuri foarte vechi. Vedem oameni care de mult au murit şi au fost uitaţi pe planeta lor.

— Cum se poate ca noi, care am dobîndit o putere atît de mare asupra naturii, să rămînem neputincioşi în această privinţă? spuse Veda cu o copilărească revoltă. Nu putem oare atinge lumile îndepărtate altfel decît prin intermediul unui fascicol de unde sau de fotoni *.

— Ce bine te înţeleg, Veda! exclamă Mwen Mas.

— Cei de la Academia Limitelor Cunoaşterii se ocupă actualmente de studiul învingerii spaţiului, a timpului, a forţei de gravitaţie, cercetînd adîncimile temeliilor siderale, se amestecă în convorbire Dar Veter. N-au ajuns încă, ce-i drept, la stadiul experienţelor şi n-au putut...

Deodată se aprinse lumina cea verde, şi Veda simţi din nou că ameţeşte văzînd ecranul care se adîncea în abisul spaţiului.

---

* Fascicol de unde sau de fotoni — rază de lumină care posedă în acelaşi timp proprietăţile unei unde şi ale unui flux de particule (fotoni). În tehnica viitorului, cele două proprietăţi ale razei se separă şi par să se concentreze (noţiune fantastică — n.a.).

Marginile imaginii, precis conturată, arătau că au de-a face cu o înregistrare a maşinii de memorizat, şi nu cu o emisiune recepţionată direct.

Pe ecran apăru suprafaţa unei planete, aşa cum a fost desigur văzută de pe staţia-satelit exterioară. Un soare imens, de un violet deschis, fantomatic din cauza incandescenţei fantastice, scălda în razele lui pătrunzătoare învelişul ultramarin, neguros al atmosferei sale.

— Da ! Avem în faţa noastră astrul planetei epsilon-Tucan, o stea cu o temperatură înaltă din clasa C9, şi cu o luminozitate de şaptezeci şi opt de sori ai noştri, spuse în şoaptă Mwen Mas.

Veter şi Iuniu Ant dădură afirmativ din cap.

Imaginea se schimbă, devenind parcă mai îngustă şi coborînd aproape de solul lumii aceleia necunoscute. În faţă se înălţau cupolele rotunjite ale unor munţi ce păreau turnaţi din aramă. Un minereu necunoscut ori un metal cu structură grunjoasă se învăpăia în razele luminii extraordinar de albe şi strălucitoare, răspîndită de un soare albastru. Chiar şi aşa, redată imperfect prin intermediul aparatelor de recepţie, priveliştea era de o splendoare solemnă, triumfătoare.

Reflexele razelor înconjurau munţii arămii cu o cunună de un trandafiriu argintat, care se oglindea ca o dîră largă în undele line ale mării violete. Apa de culoarea ametistului închis părea grea şi luminată dinăuntru de licăriri roşii, aidoma unor roiuri de ochi mărunţi şi vii. Undele spălau piedestalul masiv al unei statui uriaşe, aşezate departe de mal, într-o semeaţă singurătate. Femeia sculptată în piatră sîngerie avea capul lăsat pe spate şi braţele întinse înainte, ca în extaz, spre adîncul învăpăiat al cerului. Putea să fie o fiică a Pămîntului ; asemănarea-i cu oamenii noştri nu era mai puţin zguduitoare decît frumuseţea statuii. În trupul şi chipul dăltuit, asemenea unui vis întruchipat al sculptorilor pămînteni, fiecare linie îngemăna puterea şi spiritualitatea. Piatra lustruită părea să reverse din ea flacăra unei vieţi necunoscute şi tocmai de aceea misterioasă şi fascinantă.

Cei cinci pămînteni priveau tăcuţi uimitoarea lume nouă. Din pieptul larg al Mwen Mas izbucni un lung suspin; chiar de la prima vedere aruncată asupra statuii, nervii săi se încordară într-o aşteptare plină de bucurie.

Pe ţărm, turnuri de argint dantelate marcau începutul unei scări largi şi late, care se boltea liber pe deasupra unui desiş de copaci zvelţi, cu frunziş, de peruzea.

— Parcă le-aud cum răsună! îi şopti Vedei la ureche Dar Veter, arătîndu-i turnurile. Ea încuviinţă, plecîndu-şi fruntea.

Aparatul de emisiune al noii planete continua să desfăşoare fără zgomot, mereu alte şi alte privelişti.

O clipă, prin faţa lor trecură ziduri albe cu ieşituri largi, în care se deschidea un portal din piatră albastră, apoi ecranul se deschise într-o încăpere înaltă, scăldată într-o lumină puternică. Culoarea mată, sidefie, a pereţilor, brăzdaţi de şănţuleţe mărunte dădea o preciziune neobişnuită tuturor celor ce se aflau în această sală. Atenţia pămîntenilor fu atrasă de un grup de fiinţe aflate în picioare în dreptul unui panou lustruit, care părea o faţetă a unui uriaş smarald...

Pielea lor roşu-învăpăiată avea nuanţa statuii din largul mării, ceea ce pentru pămînteni nu însemna un lucru neobişnuit; cromofotografiile păstrate din antichitate arătau că unele triburi de indieni din America Centrală avuseseră o carnaţie asemănătoare, poate ceva mai puţin intensă.

În sală erau două femei şi doi bărbaţi, două perechi îmbrăcate diferit. Cei aflaţi mai aproape de panoul verde purtau o îmbrăcăminte scurtă şi aurie, asemănătoare unor combinezoane elegante cu mai multe cheotori. Ceilalţi doi erau înfăşuraţi cu pelerine identice, de aceeaşi nuanţă sidefie ca şi pereţii.

Cei dintîi se mişcau lin şi ciupeau un şir de strune întinse pieziş, la marginea din stînga a panoului. Peretele din smarald şlefuit sau din sticlă devenea tot

mai transparent. În ritmul mişcărilor descrise de ei treceau ca plutind prin cristal, una după alta, imagini clare. Apăreau şi dispăreau atît de repede, încît pînă şi nişte observatori atît de bine antrenaţi ca Iuniu Ant şi Dar Veter reuşeau cu greu să le prindă în întregime sensul.

În această alternanţă de munţi arămii, de oceane violete şi de păduri ca peruzeaua, se ghicea istoricul planetei. Aidoma unor fantome ale trecutului, prin faţa ochilor se perindau nenumărate animale şi plante, uneori neînţeles de monstruoase, alteori minunat de frumoase. Multe dintre ele păreau foarte asemănătoare cu acelea ale căror rămăşiţe au rămas păstrate în „cronica" formată de stratele scoarţei terestre. Scara ascendentă a formelor de viaţă, a materiei vii în continuă desăvîrşire se desfăşură astfel mult timp. Calea infinit de lungă a dezvoltării le părea pămîntenilor şi mai îndelungată şi mai chinuitoare şi mai grea decît propria lor genealogie.

În lumina de vis a aparatului, răsăreau tablouri noi: văpăile unor ruguri uriaşe, blocuri mari de piatră grămădită pe cîmpii, încăierări cu fiare sălbatice, ritualuri de înmormîntare şi ceremonii religioase. Mare cît întreg panoul, se ivi silueta unui bărbat, înveşmîntat într-o piele tărcată de animal. Sprijinindu-se cu o mînă într-o suliţă, iar pe cealaltă ridicînd-o spre cer, cu un gest larg, strivea sub picior gîtul unui monstru răpus, cu o coamă aspră pe şira spinării şi colţi lungi rînjiţi. În fund, un şir de femei şi bărbaţi se ţineau de mînă doi cîte doi şi păreau să cînte ceva.

Viziunile dispărură şi în locul lor, apăru suprafaţa întunecată a unei pietre lustruite.

Cele două făpturi în straie aurii se retraseră acum spre dreapta, şi cealaltă pereche veni înainte. Cu o mişcare rapidă, îşi lepădară pelerinele, şi, pe fondul irizat al pereţilor, se desprinseră trupurile lor arămii. Bărbatul întinse mîinile spre femeie şi aceasta îi răspunse printr-un zîmbet plin de o bucurie atît de mîndră şi de

strălucitoare, încît, fără să vrea, şi pămîntenii zîmbiră. Acolo, în sala sidefie a unei lumi depărtate, cei doi începură un dans lent. Probabil că nici nu era propriu zis un dans, ci mai curînd un fel de atitudini ritmice, menite să înfăţişeze perfecţiunea, frumuseţea liniilor şi mlădierea acelor trupuri. În alternanţa ritmică a mişcărilor se ghicea însă o muzică, în acelaşi timp grandioasă şi tristă, ca o amintire a imensei scări de jertfe anonime şi fără de număr, plătite în cursul dezvoltării vieţii, spre a ajunge la această minunată fiinţă gînditoare: omul.

Lui Mwen Mas i se păru că percepe o melodie, un mănunchi de note înalte şi pure, susţinute de ritmul sonor şi sacadat al unor sunete grave. Veda Kong strînse mîna lui Dar Veter, care nici nu observă acest lucru. Iuniu Ant privea nemişcat, ţinîndu-şi răsuflarea, în timp ce pe fruntea lui înaltă se iviră broboane de sudoare.

Oamenii de pe Tucan semănau atît de mult cu pămîntenii, încît încetul cu încetul pierdeai impresia că te afli în faţa unei alte lumi. Ei dovedeau însă o deplină perfecţiune a trupului, care deocamdată trăia doar în visurile şi în operele artiştilor de pe Pămînt şi nu-şi găsise întruchiparea decît într-un număr foarte redus de inşi, minunat de frumoşi.

„Cu cît mai penibilă şi mai lungă este calea oarbei evoluţii animale pînă la fiinţa gînditoare, cu atît mai raţionale, mai perfecte aşadar mai frumoase sînt şi formele superioare ale vieţii" — reflecta Dar Veter. Pămîntenii au înţeles de mult că frumuseţea este expresia unei instinctive structuri logice, a adaptării la un scop bine definit. Cu cît mai variată este destinaţia, cu atît mai frumoasă este şi forma. Probabil că oamenii aceştia roşii sînt mai multilaterali şi mai iscusiţi decît noi. Poate că civilizaţia lor este mai curînd rezultatul dezvoltării omului însuşi, a puterii sale spirituale şi fizice, mai puţin a tehnicii. La noi cultura şi-a păstrat multă vreme un caracter cu precădere tehnic, şi

abia o dată cu instaurarea societății comuniste ea a pornit hotărît pe calea perfecționării omului însuși, nu numai a mașinilor, a caselor, a mîncării și a distracțiilor lui".

Dansul se sfîrși. Tînăra femeie cu piele roșie trecu în mijlocul sălii și raza vizuală a aparatului se concentră numai și numai asupra ei. Ea își înălță spre plafonul sălii fața și brațele aruncate în lături.

Involuntar pămîntenii îi urmăriră privirea. Sala nu nu avea tavan, sau poate, datorită unei iluzii optice creată cu multă măiestrie, în locul său se vedea un simulacru de cer spuzit de stele mari și luminoase. Constelațiile observate erau dezordonate și străine, neevocînd nici o asociație familiară. Fata își scutură mîna stîngă, și o bilă albastră apăru în vîrful arătătorului ei. Din bilă izbucni o rază argintie, care părea să țină locul unei baghete. Micul rotocol de lumină de la extremitatea ei se oprea cînd pe o stea, cînd pe alta. Și îndată pe panoul de smarald se ivea o imagine imobilă de mari dimensiuni. Raza indicatoare se deplasa încet, și tot atît de încet apăreau pe panou priveliști de pe planete pustii sau populate, cu o viață necunoscută. Apăsătoare, sterpe străluceau întinderi pietroase ori nisipoase, scăldate în lumina unor sori roșii, albaștri, violeți și galbeni. Uneori, razele vreunui astru ciudat, plumburiu, trezeau la viață pe planetele lor cupole plate și spirale încărcate cu electricitate, înotînd ca niște meduze într-o atmosferă densă sau în într-un ocean portocaliu. În lumea unui soare roșu, creșteau copaci de o înălțime neînchipuită, cu scoarță neagră și alunecoasă, care întindeau spre cer, ca într-o desperare fără margini, miliarde de ramuri strîmbe. Alte planete erau în întregime acoperite cu ape întunecate. Pretutindeni pluteau uriașe insule vii, cu animale ori plante, legănînd peste oglinda lină nenumărate tentacule păroase...

— În apropierea lor nu există planete cu forme biologice, superioare, spuse deodată Iuniu Ant, care

nu-şi lua ochii de pe harta acelui necunoscut firmament.

— Ba da, replică Dar Veter. Într-o parte au un sistem stelar plan, una dintre formaţiile mai recente ale Galaxiei. Or noi ştim că sistemele plane şi cele sferice, cele noi şi cele vechi, alternează uneori. Într-adevăr iată înspre Eridan un sistem populat de făpturi gînditoare şi care face parte din Marele Cerc...

— VVR 4955 + MO 3529... şi aşa mai departe, se amestecă în vorbă Mwen Mas. Dar cum se poate ca ei să nu aibă cunoştinţă de existenţa acestui sistem?

— Sistemul acesta a intrat în Marele Cerc cu două sute şaptezeci şi cinci de ani în urmă, după ce a avut loc această emisiune, răspunse Dar Veter.

Cu o mişcare a degetului, fata cu pielea roşie din lumea aceea îndepărtată făcu să cadă bila cea albastră şi se întoarse spre spectatori, cu braţele larg aruncate înlături, de parcă ar fi vrut să îmbrăţişeze pe cineva invizibil, din faţa ei. Cu capul uşor lăsat pe spate şi umerii traşi înapoi, părea o femeie de pe Pămînt, într-un avînt pătimaş. Buzele ei întredeschise se mişcau repetînd cuvinte neauzite. Rămase astfel neclintită, într-o atitudine de invocaţie, trimiţînd prin bezna îngheţată a spaţiilor siderale chemarea-i fierbinte, către fraţii ei, oamenii unor alte lumi.

Din nou frumuseţea-i strălucitoare îi înmărmuri pe observatorii de pe Pămînt. Nu vedeau în ea nimic din trăsăturile severe şi accentuate pe care le avuseseră pieile-roşii. Faţa ei rotundă, nasul delicat, imenşii ochi albaştri, ca şi gura-i mică aminteau mai curînd de popoarele nordice terestre. Părul negru îi cădea în unde moi şi bogate. Fiecare linie a feţei, fiecare mlădiere a trupului mărturisea încrederea firească şi voioasă, sentimentul adînc al unei mari forţe.

— Este oare cu putinţă ca ei să nu ştie nimic despre Marele Cerc? gemu aproape Veda Kong, cucerită de farmecul risipit de minunata ei soră din Cosmos.

— Acum probabil că știu, răspunse Dar Veter, căci ceea ce vedem în clipa de față s-a petrecut cu trei sute de ani în urmă.

— Optzeci și opt de parseci, spuse Mwen Mas cu vocea lui profundă, de bariton. Optzeci și opt... Toți cei pe care i-am văzut acum au murit de mult.

Și, parcă spre a-i confirma spusele, viziunea prodigioasei lumi păli și se stinse; se stinse, de asemenea, și indicatorul verde de legătură. Emisiunea Marelui Cerc luase sfîrșit.

O clipă rămaseră cu toții nemișcați. Cel dintîi se dezmetici Dar Veter. Mușcîndu-și înciudat buza, mută în grabă maneta de granat. Deconectarea coloanei de energie dirijată stîrni un vuiet sonor, ca de aramă, care-i preveni pe inginerii centralelor energetice de necesitatea de a îndrepta din nou puternicul torent pe canalele obișnuite. Numai după ce termină cu toate operațiile necesare, directorul stațiunilor exterioare se întoarse spre tovarășii săi.

Iuniu Ant, cu sprîncenele ridicate, răsfoia filele pline de însemnări.

— O parte a mnemogramei * cu harta stelelor de pe plafon, trebuie să fie imediat expediată Institutului Cerului Austral! spuse el, adresîndu-se tînărului adjunct al lui Dar Veter. Acesta îi aruncă o privire mirată, de parcă s-ar fi trezit abia acum dintr-un vis extraordinar.

Savantul cel sever își stăpîni un zîmbet. Într-adevăr, viziunea de adineauri fusese un vis al unei lumi încîntătoare, lansat în spațiu cu trei veacuri în urmă... Un vis pe care-l vor vedea acum cu ochii lor miliarde de oameni pe Pămînt, din orașele Lunei, ale lui Marte și ale lui Venus.

— Ai avut dreptate, Mwen Mas, rosti zîmbind Dar Veter, cînd preziceai că se va petrece un eveniment ne-

* Mnemogramă — înregistrarea memorială (noțiune fantastică — n.r.).

obişnuit. Pentru prima oară în cei opt sute de ani de cînd există pentru noi Marele Cerc, am văzut ivindu-se din străfundurile universului o planetă locuită de oameni care ne sînt fraţi nu numai prin spirit, ci şi prin trup. Sînt încă plin de bucuria acestei descoperiri! Ce început frumos pentru activitatea dumitale! Anticii ar fi socotit aceasta un fericit augur sau, cum ar spune psihologii noştri, un concurs favorabil de împrejurări pentru siguranţa şi elanul muncii viitoare.

Îşi dădu deodată seama că reacţia nervoasă îl făcuse să devină prea vorbăreţ. În epoca Marelui Cerc, excesele în vorbire erau considerate ca unul dintre defectele umane cele mai ruşinoase şi mai respingătoare. De aceea, directorul staţiunilor exterioare se opri la jumătatea frazei.

— Da, da! răspunse distrat Mwen Mas.

Iuniu Ant prinse în glasul său un accent straniu şi deveni atent. Veda Kong atinse uşor cu degetul mîna lui Dar Veter şi făcu semn cu capul în direcţia africanului.

„Poate că e prea impresionabil", îi trecu prin gînd lui Dar Veter. Se uită ţintă la succesorul său.

Acesta, simţind nedumerirea celorlalţi, îşi îndreptă spatele şi redeveni specialistul atent şi ager de mai înainte. Scara mobilă îi transportă sus, spre ferestrele cele largi, şi cerul înstelat apăru din nou, la fel de îndepărtat ca în cele treizeci de milenii ale existenţei omului, mai bine zis ale speciei lui numită Homo sapiens: Omul înţelept.

Mwen Mas şi Dar Veter trebuiau să rămînă la observator.

Veda Kong îi spuse în şoaptă lui Dar Veter că nu va uita niciodată această noapte.

— Mi-am dat seama cît de slab m-am prezentat! conchise ea zîmbind, în ciuda mîhnirii din cuvintele rostite.

Dar Veter pricepu la ce se gîndeşte Veda şi dădu negativ din cap:

— Sînt convins că dacă femeia cea roşie te-ar fi văzut pe dumneata, Veda, ar fi fost mîndră de sora ei. Pe cuvînt. Pămîntul nostru nu-i mai prejos de lumea lor! adăugă el, cu faţa luminată de iubire.

— Aceasta-i părerea dumitale, scumpe prietene, zîmbi Veda. Întreabă-l mai bine pe Mwen Mas...

Îşi umbri glumeaţă ochii cu palma şi dispăru după o cotitură a zidului.

Începuse să se crape de ziuă cînd, în sfîrşit, Mwen Mas, fu lăsat singur. În văzduhul răcoros şi neclintit, plutea o lumină cenuşie, iar marea şi cerul aveau acum aceeaşi străvezime de cristal: argintie spre ape, trandafirie spre văzduh.

Africanul rămase mult timp în picioare pe balconul observatorului, scrutînd cu privirea contururile pe jumătate cunoscute ale clădirilor.

Pe un platou nu prea înalt, la o oarecare depărtare, se înălţa un arc gigantic de aluminiu, brăzdat de nouă fîşii paralele, despărţite prin geamuri opal-gălbui şi alb-argintii din sticlă incasabilă: era sediul Consiliului Astronautic. În faţa lui, era monumentul ridicat celor dintîi oameni care se avîntaseră în spaţiile cosmice. O coastă abruptă, toată numai nori şi vîrtejuri era încununată de o astronavă de tip antic — o rachetă în formă de peşte, cu botul ascuţit îndreptat spre înălţimile odinioară inaccesibile. Sprijinindu-se unii pe alţii, depunînd sforţări uriaşe, un şir de oameni se căţărau sus, înlănţuind ca o spirală soclul monumentului. Erau aici piloţi de rachete, fizicieni, astronomi, biologi, scriitori cu înaripată fantezie... Zorile învăluiau în lumina lor roşietică străvechea astronavă şi contururile uşoare, dantelate ale clădirilor. Mwen Mas tot se mai plimba cu paşi mari pe balcon. Pînă acum nu trecuse niciodată prin emoţiile pe care le trăise astăzi. Crescut după regulile generale ale Erei Marelui Cerc, îşi oţelise trupul prin aspre încercări şi îndeplinise cu succes

toate Isprăvile lui Hercule. Astfel se numeau, în amintirea frumoaselor mituri ale vechii Elade, grelele probe pe care orice tînăr era dator să le săvîrşească la sfîrşitul perioadei de educare. Acela care trecea cu succes aceste încercări, era socotit demn să urce treapta superioară a instrucţiunii.

Mwen Mas organizase alimentarea cu apă a unei mine din Tibetul apusean, replantase o pădure de araucari * pe platoul Nahept în America de Sud, participase la nimicirea rechinilor care apăruseră din nou lîngă coastele Australiei. Experienţa lui de viaţă şi marile-i capacităţi îi îngăduiseră să se pregătească pentru o activitate grea şi plină de răspundere. Astăzi, chiar de la prima oră a îndeplinirii noilor sale atribuţii, avusese loc întîlnirea cu o lume apropiată Pămîntului şi în sufletul lui Mwen Mas se trezi ceva nou. Simţi neliniştit cum se căsca în el o prăpastie, pe marginea căreia umblase în toţi anii vieţii sale, fără a-i bănui existenţa. Dorinţa unei noi întîlniri cu planeta stelei epsilon-Tucan, parcă răsărită din cele mai frumoase basme ale omenirii pămîntene, trăia în el cu o intensitate excepţională. Niciodată nu va putea s-o mai uite pe fata cu pielea roşie, nici braţele ei întinse într-o aprigă chemare, nici gingaşele ei buze întredeschise!

Faptul că de această lume minunată îl despărţea colosala distanţă de două sute nouăzeci de ani-lumină, inaccesibilă pentru posibilităţile tehnicii terestre, nu-l potolea de loc, ba, dimpotrivă, îi aţîţa dorul fierbinte.

În sufletul lui Mwen Mas luase naştere ceva care trăia acum prin sine, fără a se supune controlului voinţei şi al raţiunii reci. Africanul nu iubise pînă acum niciodată: cufundat în studiul său aproape ca un anahoret, nu simţise pînă atunci nimic care să fi semănat cu dorul şi nemaipomenita bucurie aprinsă în sufletul său de această întîlnire pe deasupra uriaşelor depărtări ale spaţiului şi ale timpului.

---

* Pini de Chile (n.r.).

CAPITOLUL III

PRIZONIERI AI ÎNTUNERICULUI

Pe coloanele portocalii ale indicatoarelor de carburant anamezonic, marile ace negre se opriseră la zero. Nava nu izbutise să-şi abată cursul de la steaua de fier şi, cu o viteză ce nu scăzuse încă, se apropia inevitabil de astrul înspăimîntător, nevăzut pentru ochiul omenesc.

Tremurînd de încordare şi de slăbiciune, Erg Noor se instală, cu ajutorul astronavigatorului, lîngă maşina de calculat. Deconectate de pilotul robot, motoarele planetare amuţiră.

— Ingrid, ce este o stea de fier? întrebă Key Beer, care stătuse tot timpul nemişcat în spatele astronomului.

— O stea invizibilă din clasa spectrală T, stinsă, dar nu răcită definitiv sau care n-a fost încă din nou încălzită. Împrăştie în jurul ei numai lumina de undă lungă a părţii termice a spectrului, adică radiaţii infraroşii, care ne apar negre. Această stea devine vizibilă doar prin invertorul electronic *. Bufniţa, care percepe vizual razele termice infraroşii, ar putea s-o vadă.

— Dar de ce este de fier?

— Fiindcă în spectrul ei, ca şi în spectrul tuturor aştrilor studiaţi din aceeaşi clasă, există mult fier, ceea ce înseamnă că probabil acest metal abundă şi în compoziţia stelei. De aceea, cînd astrul este mare, masa

* Invertor electronic — aparat care măreşte imaginile de mii de ori, transformîndu-le în imagini electronice şi apoi amplificîndu-le (n.a.).

şi cîmpul său de gravitaţie sînt enorme... Mă tem că ne-am întîlnit tocmai cu un asemenea corp ceresc...

— Şi atunci?

— Nu ştiu nici eu. Carburantul ne e pe sfîrşite, iar noi ne îndreptăm mereu spre astru. Ar trebui să reducem viteza „Tantrei" pînă la a mia parte din unitatea absolută, spre a putea obţine un unghi de deviere suficient de mare. Dacă nu ne ajunge nici carburantul planetar, nava noastră va continua să se apropie necontenit de steaua de fier, pînă se va prăbuşi.

Ingrid tresări nervos. Beer îi netezi cu o mişcare duioasă braţul gol.

Şeful expediţiei trecu la masa de comandă, concentrîndu-se asupra aparatelor. Tăceau cu toţii, ţinîndu-şi respiraţia ; tăcea şi Niza Krit, care se trezise între timp şi pricepuse instinctiv gravitatea situaţiei în care se aflau. Nu mai aveau carburant decît cel mult pentru încetinire, dar, pierzînd viteza, astronava putea tot mai greu să se smulgă, fără ajutorul motoarelor, din cîmpul de atracţie al stelei de fier. Desigur, dacă „Tantra" nu s-ar fi apropiat chiar atît de mult şi dacă Lyn şi-ar fi dat seama la timp... Dar ce mîngîiere se mai putea găsi acum în aceste zadarnice „dacă"?

După vreo trei ore, Erg Noor se hotărî. Ritmul viguros al motoarelor trigger zgudui nava. „Tantra" îşi încetini mersul. Trecu o oră, apoi două, trei, patru... Şeful expediţiei făcu o mişcare imperceptibilă. Simţiră cu toţii o senzaţie groaznică, un fel de leşin. Înspăimîntătorul astru cafeniu dispăru de pe ecranul din faţă, mutîndu-se pe cel de-al doilea. Lanţurile invizibile ale atracţiei continuau să încătuşeze nava şi se manifestau în aparate. Erg Noor smuci manetele spre el şi motoarele se opriră.

— Am scăpat! şopti uşurat Pel Lyn. Dar şeful expediţiei îşi întoarse încet spre el privirea.

— Nu! Mai avem doar rezerva intangibilă de carburanţi, păstrată pentru rotirea orbitală şi coborîre.

— Ce-i de făcut atunci?

— Să aşteptăm. Am reuşit să deviez puţin astronava. Totuşi trecem mult prea aproape de stea. În clipa de faţă se desfăşoară o luptă crîncenă între forţa ei de atracţie şi viteza în descreştere a „Tantrei". Aceasta înaintează acum cu viteza unei rachete selenare şi, dacă va reuşi să se depărteze, ne vom îndrepta spre Soare. Ce-i drept, durata călătoriei noastre se va mări simţitor. Peste vreo treizeci de ani vom lansa apelul nostru şi după încă opt, ne va sosi ajutorul...

— Treizeci şi opt de ani ! şopti Beer, abia auzit, la urechea Ingridei. Aceasta îl trase de mînecă şi-i întoarse spatele.

Erg Noor se lăsă pe rezemătoarea fotoliului cu mîinile pe genunchi. Oamenii tăceau, aparatele cîntau încet. În acordurile normale ale aparatelor de bord, se amesteca de astă dată o melodie stranie discordantă şi care, tocmai de aceea, părea ameninţătoare. Era chemarea stelei de fier, resimţită aproape fizic, puterea reală a masei sale negre, ce urmărea nava extenuată.

Obrajii Nizei Krit ardeau, inima îi bătea repede în piept. Aşteptarea aceasta inactivă devenea insuportabilă pentru tînăra fată.

...Timpul abia se tîra. La postul central de comandă, astronauţii treziţi din somn apăreau unul după altul ; curînd se adunară toţi cei paisprezece membri ai expediţiei.

„Tantra" îşi încetinea zborul într-o progresie mult prea rapidă faţă de viteza de depărtare *, pentru a putea scăpa de steaua de fier. Uitînd de mîncare şi de somn, rămaseră cu toţii de veghe. Orele treceau într-o tăcere apăsătoare. Drumul „Tantrei" devenea din ce în ce mai curb. Cînd ea se angajă pe elipsa orbitei fatale, soarta astronavei deveni limpede tuturora.

Un urlet neaşteptat îi făcură să tresară. Astronomul Pur Hiss sări de la locul său şi începu să dea din mîini.

---

* Viteza de depărtare — viteza care permite înfrîngerea forţei de gravitaţie a unui corp ceresc şi desprinderea în spaţiul cosmic (n.a.).

Fața lui schimonosită era de nerecunoscut; nu mai semăna cu un om din Era Marelui Cerc. Spaima, mila față de sine însuși și setea de răzbunare alungaseră de pe chipul savantului orice urmă de intelectualitate.

— El e de vină, el! zbieră Pur Hiss, arătîndu-l cu degetul pe Pel Lyn. Imbecilul, viermele ăsta fără creier!... Astronomul se opri, încercînd să-și amintească înjurăturile străbunilor, de mult ieșite din uz.

Niza, care stătea lîngă el, se trase cu scîrbă la o parte. Erg Noor se ridică în picioare.

— Condamnarea unui tovarăș nu ne poate fi de nici un folos. Timpurile cînd greșelile puteau fi premeditate au trecut de mult. În cazul de față (Noor manipulă mașina electronică de calculat), după cum vedeți, probabilitatea unei erori reprezintă treizeci la sută. Ținînd seama și de depresiunea inevitabilă care survine spre sfîrșitul orelor de gardă, ca și de zguduirea produsă în organism din pricina legănării navei, nu mă îndoiesc că și dumneata, Pur Hiss, ai fi comis aceeași greșeală!

— Dar dumneata? strigă astronomul ceva mai puțin furios.

— Eu n-aș fi comis-o. Mi s-a mai întîmplat să văd destul de aproape un monstru asemănător în timpul celei de a 36-a expediții astrale... Cea mai mare vină o port eu: crezînd că voi conduce personal astronava în regiunea nestudiată, n-am prevăzut chiar totul, limitîndu-mă la simple instrucțiuni!

— Dar cum puteai ști că, fără dumneata, vor nimeri tocmai în regiunea aceasta? interveni Niza.

— Trebuia să știu acest lucru, răspunse ferm Erg Noor. Dar despre aceasta ar avea sens să vorbim numai pe Pămînt...

— Pe Pămînt! țipă Pur Hiss și pînă și Pel Lyn se încruntă îngrijorat. Să vorbești astfel cînd totul este pierdut și nu te așteaptă decît pieirea!?

— Nu, nu pieirea, ci o luptă dîrză, răspunse calm Erg Noor, așezîndu-se pe fotoliul din fața mesei. Luați

loc. Avem tot timpul pînă ce „Tantra" va descrie o revoluție și jumătate...

Cei de față se supuseră în tăcere. Niza schimbă cu biologul un zîmbet triumfător, în ciuda situației lor desperate.

— Steaua aceasta are incontestabil o planetă, poate chiar și două, dacă ar fi să judecăm după curbele izogravelor urmă Erg Noor, făcînd rapid o schemă remarcabilă prin precizia ei : Planetele astea trebuie să fie de dimensiuni mari și, în consecință, să aibă și atmosferă. N-avem însă deocamdată nevoie să coborîm, deoarece avem provizii mari de oxigen atomic * în stare solidă.

Erg Noor tăcu o clipă, adunîndu-și gîndurile, apoi reluă :

— Ne vom roti în jurul planetei, în felul unui satelit. Dacă atmosfera planetei se va dovedi respirabilă și ne vom fi cheltuit tot aerul, restul de carburant planetar ne va permite să descindem și să trimitem un apel. Peste o jumătate de an vom fi calculat direcția. Atunci vom transmite rezultatele privitoare la Zirda, vom chema o astronavă de salvare și iată-ne scoși din încurcătură.

— Dacă vom reuși... se strîmbă Pur Hiss, căutînd să-și stăpînească bucuria.

— Da, dacă vom reuși ! repetă Erg Noor. Dar țelul este clar, deci trebuie să ne concentrăm toate forțele ca să-l realizăm. Dumneata, Pur Hiss, împreună cu Ingrid veți avea sarcina să observați și să calculați dimensiunile planetelor ; Beer și Niza vor calcula, în funcție de masa planetelor, viteza de depărtare, iar cu ajutorul ei — viteza orbitală și radiantul optim **.

---

* Oxigen atomic solidificat — oxigen sub formă de atomi izolați, nu în stare moleculară (O_2). Oxigenul atomic dă reacții chimice mai intense și permite o comprimare mai mare decît în stare moleculară (n.a.).

** Radiantul optim e cea mai favorabilă rază a orbitei descrisă de o astronavă în jurul unei planete, în afara atmosferei acesteia. Depinde și de dimensiunile și de masa planetei (noțiune fantastică — n. a.)

Cercetătorii începură să se pregătească și pentru o eventuală descindere. Biologul, geologul și medicul puneau la punct pentru lansare o stație-pilot automată. Mecanicii reglau radiolocatoarele și proiectoarele de coborîre, montau racheta-satelit pentru transmiterea comunicărilor pe Pămînt.

După spaima și desperarea prin care trecuseră, lucrau acum cu un spor deosebit, întrerupîndu-se numai în timpul cînd astronava începea să se legene intrînd în vîrtejurile gravitației. Dar acum viteza „Tantrei" era simțitor micșorată, și oscilațiile ei nu mai erau atît de primejdioase pentru organismul uman.

Pur Hiss și Ingrid stabiliră prezența a două planete. Au fost nevoiți să renunțe la încercarea de a se apropia de cea exterioară : uriașă și rece, învăluită într-o atmosferă groasă, probabil otrăvitoare îi amenința cu pieirea. Și dacă era vorba să aleagă felul de moarte, parcă era preferabil să se prefacă în scrum lîngă suprafața unei stele de fier decît să piară în bezna unei atmosfere amoniacale, înfundîndu-și nava în ghețuri groase de mii de kilometri. Sistemul solar are și el planete uriașe atît de înfricoșătoare : Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun.

„Tantra" se apropia inevitabil de steaua de fier. După nouăsprezece zile dependente, astronauții reușiră să precizeze dimensiunile planetei interioare : era mai mare decît Pămîntul. Aflată la o distanță foarte mică de astrul ei, de fier, ea se învîrtea în jurul lui cu o viteză nebună : anul era pentru ea cel mult de două sau trei luni terestre. Steaua invizibilă T o încălzea probabil suficient cu razele-i negre : în cazul în care avea o atmosferă, viața era posibilă pe suprafața ei, ceea ce ar fi făcut ca descinderea să fie deosebit de primejdioasă...

O viață străină, dezvoltată în condițiile altor planete, pe alte căi de evoluție, deși păstrînd forma generală a corpurilor albuminoide, era extrem de dăunătoare pentru locuitorii pămîntului. Imunitatea organis-

melor pe care pămîntenii o elaboraseră în decurs de milioane de veacuri, luptînd împotriva reziduurilor nocive şi a bacteriilor patogene era ineficace în alte părţi. Şi, în aceeaşi măsură, viaţa de pe acele planete era primejduită în condiţiile terestre.

Activitatea elementară a vieţii animale — de a ucide şi a devora — se manifestă cu o înfiorătoare cruzime în cazul cînd fiinţe din lumi diferite vin în contact. Cele dintîi cercetări întreprinse pe planete locuite, dar fără oameni, fuseseră însoţite de izbucniri de boli nemaipomenite, de epidemii fulgerătoare, de agenţi vătămători care se înmulţeau cu o iuţeală monstruoasă. Însă şi lumile locuite de fiinţe omeneşti gînditoare întreprindeau nenumărate experienţe şi pregătiri prealabile înainte de a stabili o legătură interastrală directă. Pe Pămîntul nostru, depărtat de zonele centrale ale Galaxiei *, unde abundă viaţa, n-au ajuns încă oaspeţi de pe planetele altor stele, reprezentanţi ai altor civilizaţii. Abia de curînd, Consiliul Astronautic încheiase pregătirile pentru primirea prietenilor ce trebuiau să ne sosească de pe stelele mai apropiate făcînd parte din constelaţiile Ophiuchus, Lebăda, Ursa Mare şi Phoenix.

Îngrijorat de eventualitatea unei întîlniri cu organisme vii, necunoscute, Erg Noor dispuse să se scoată din depozite mijloacele de protecţie biologică.

În cele din urmă, „Tantra“ îşi echilibră viteza orbitală cu aceea a planetei interioare a stelei de fier şi începu să se rotească în jurul ei. Suprafaţa tulbure, brună a globului, sau mai de grabă atmosfera lui luminată de reflexele sîngerii ale uriaşei stele nu era vizibilă decît prin intermediul invertorului electronic. Toţi membrii expediţiei, fără excepţie, erau ocupaţi lîngă aparate.

— Temperatura suprafeţei straturilor pe partea luminată : trei sute douăzeci de grade Kelvin ! **.

---

* Sistemul solar din care face parte Pămîntul se află spre marginea vestică a Galaxiei, adică a universului nostru (n.r.).

** Temperatura K — temperatură după gradaţia absolută Kelvin : 0° = — 273, 8°C (n.a.).

— Rotația în jurul axei — aproximativ 20 de zile.
— Radiolocatoarele atestă prezența apei și a uscatului.
— Grosimea atmosferei — 1.700 de kilometri.
— Masa e de 43,2 ori mai mare decît aceea a Pămîntului.

Comunicările se succedau neîntrerupt, caracteristicile planetei devenind din ce în ce mai precise.

Erg Noor aduna cifrele obținute și datele necesare pentru calcularea regimului orbital. 43,2 mase terestre... planeta era deci mare. Forța de gravitație era capabilă să strivească nava de sol. Oamenii se vor transforma în niște biete insecte încleiate...

Șeful expediției își aduse aminte de relatările înspăimîntătoare. Jumătate de domeniul legendei, jumătate reale, cu privire la astronauții care au nimerit pe planete gigante. Navele interastrale de odinioară își găseau adesea pieirea din pricina vitezei lor reduse și a carburantului lor prea slab. Își închipui urletul motoarelor și tremurul convulsiv al navei, care nemaiputîndu-se smulge, se lipea de suprafața planetei. Nava rămînea întreagă, frîngîndu-se doar oasele oamenilor, care încercau să se tîrască în interiorul ei. Groaza de nedescris a acestor catastrofe răzbea în strigătele întretăiate ale ultimelor mesaje, în transmisiunile de adio...

O asemenea primejdie nu amenința echipajul „Tantrei" cît timp aceasta urma să se rotească în jurul planetei. Dacă însă vor fi nevoiți să coboare pe suprafața ei, numai oamenii cei mai puternici vor izbuti să ducă povara propriului lor trup în viitorul lor adăpost, în care aveau să stea zeci de ani... Vor reuși oare să supraviețuiască în asemenea condiții, sub o greutate copleșitoare, în noaptea veșnică a soarelui infraroșu, în acea atmosferă compactă? Oricum ar fi, mai exista totuși speranța unei salvări. N-aveau altă alegere.

„Tantra" evolua aproape de marginea atmosferei. Astronauții nu puteau scăpa ocazia de a cerceta o planetă pînă atunci necunoscută, aflată la o depărtare re-

lativ mică de Pămînt. Latura luminată sau, mai bine zis, încălzită a planetei se deosebea de cea umbrită nu numai printr-o temperatură mult mai înaltă, dar și prin enorme acumulări de electricitate, care tulburau chiar și funcționarea puternicelor radiolocatoare, denaturîndu-le aproape complet indicațiile. Erg Noor hotărî să întreprindă studierea planetei cu ajutorul stațiilor-bombă. Lansară o stație fizică *, și automatul îi informă în curînd despre existența uimitoare a oxigenului liber în straturile atmosferei neonoazotice **, ca și despre prezența vaporilor de apă la o temperatură de douăsprezece grade deasupra lui zero. Condițiile acestea erau, în linii mari, asemănătoare cu acelea pămîntești. Numai presiunea atmosferică era superioară cu patru zecimi și atracția întrecea de peste 2,5 ori pe aceea a globului nostru.

— Aici se poate totuși trăi ! — spuse cu un zîmbet palid biologul, transmițînd șefului comunicările stației.

— Dacă putem trăi noi, pe această planetă sumbră, cu siguranță că vor fi existînd acolo și alte ființe vii, probabil mărunte și dăunătoare.

Pentru cea de a 15-a tură a astronavei, pregătiră o stație bombă cu un puternic teleemițător. Dar cea de-a doua stațiune fizică, lansată în umbră după ce planeta se rotise cu 120°, dispăru mai înainte de a fi transmis vreun semnal.

— O fi nimerit într-un ocean, presupuse geologul Bina Led, mușcîndu-și de necaz buzele.

— Vom fi nevoiți să facem sondaje cu ajutorul radiolocatorului principal, mai înainte de a lansa televizorul robot. N-avem decît două.

Trimițînd un fascicul de radiații dirijate, „Tantra" evolua în jurul planetei, sondînd contururile continentelor și ale mărilor, neclare din cauza deformării. După un timp, se precizară marginile unei cîmpii uriașe, care

---

* Stație fizică-robot care determină condițiile fizice de pe suprafața unei planete (noțiune fantastică — n.a.).

** Atmosferă formată din azot și neon în amestec (n.r.).

înainta în mijlocul unui ocean sau despărţea două mări, aproape la ecuatorul planetei. Proiectorul navei mătură în zig-zag cu lumina lui o zonă lată de două sute de kilometri. Deodată, pe ecranul radiolocatorului se aprinse un punct luminos. Un şuierat le biciui nervii încordaţi, confirmînd că n-au în faţa lor o halucinaţie.

— Metal! exclamă geologul. Zăcăminte deschise.

Erg Noor clătină din cap:

— Deşi n-a durat decît o clipă, am putut distinge contururi precise. Este fie o bucată mare de metal — un meteorit, fie...

— O navă! rostiră în acelaşi timp Niza şi biologul.

— Închipuiri! mormăi Pur Hiss.

— Sau, poate, realitate, răspunse Erg Noor.

— În orice caz, discuţia n-are nici un rost, nu voi să dezarmeze Pur Hiss. Tot n-avem nici o posibilitate să controlăm. Doar n-o să coborîm...

— Vom verifica acest lucru peste trei ore, cînd vom ajunge din nou deasupra acestei cîmpii. Vă atrag atenţia că obiectul metalic se află pe un „teren" pe care şi eu l-aş fi ales pentru descindere. Vom lansa postul nostru de televiziune tocmai acolo... Reglaţi fasciculul radiolocatorului la un avans de şase secunde!

Planul trasat de şeful expediţiei izbuti, şi „Tantra" porni pentru a doua oară să înconjoare timp de trei ore planeta întunecată. Acum, apropiindu-se de cîmpia continentală, nava fu întîmpinată de o comunicare a telerobotului. Oamenii îşi aţintiră privirile avide asupra ecranului luminat. Raza vizuală se conectă cu un ţăcănit uşor şi începu să se deplaseze asemenea unui ochi omenesc, dibuind contururile obiectelor aflate în fundul abisului întunecat. Key Beer îşi închipui limpede cum se răsuceşte capul mobil al staţiei, asemenea unui far, ieşit de sub carapacea tare. În zona luminată de raza automatului, se perindau rîpe scunde, dealuri, văi şerpuitoare şi negre. Deodată, în timp ce raza smulgea din umbră marginile unui platou, pe ecran trecu viziunea unui contur scînteietor în formă de peşte, apoi întunericul se aşternu din nou.

— O astronavă! izbucni din mai multe piepturi.

Niza îi aruncă lui Pur Hiss o privire triumfătoare. Ecranul se stinse, deoarece „Tantra“ se depărtase iar de postul televizor. Dar biologul Eon Tal apucase să fixeze pelicula clişeului electronic. Cu degetele tremurînd de nerăbdare, introduse filmul în proiectorul ecranului emisferic *, ai cărui pereţi interiori oglindiră o imagine mărită.

Iată botul fuselat, cu profilul atît de familiar, partea dinapoi mai umflată, creasta înaltă a dispozitivului de echilibrare... Oricît de neverosimilă era această privelişte, oricît de neînchipuit ar fi părut o asemenea întîlnire pe o planetă cufundată în întuneric, era totuşi, într-adevăr, o astronavă terestră! Stătea în poziţie orizontală, ca la un aterizaj normal, sprijinită pe suporturi puternice, nevătămată, de parcă abia acum ar fi coborît pe planeta stelei de fier.

Descriindu-şi cercurile, foarte rapide din cauza apropierii mari de planetă, „Tantra“ trimitea semnale care rămîneau fără răspuns. Trecură cîteva ore. La postul de comandă se adunaseră din nou toţi cei paisprezece membri ai expediţiei. Erg Noor, care stătuse pînă acum pe gînduri, se ridică în picioare.

— Cred că va trebui să descindem. Poate că fraţii noştri au nevoie de ajutor, poate că nava lor a fost deteriorată şi nu mai poate să se întoarcă pe Pămînt. În cazul acesta preluăm anamezonul lor, şi iată-ne pe toţi salvaţi. Să lansăm o rachetă de salvare n-are rost. Ea n-o să ne poată furniza carburant şi va consuma atîta energie, încît n-o să mai avem cu ce trimite pe Pămînt semnalul.

— Dar dacă şi nava lor a ajuns aici tot din lipsă de anamezon? întrebă prudent Pel Lyn.

— Atunci trebuie să le fi rămas încărcăturile ionice planetare; nu puteau să fi consumat chiar totul. Uitaţi-vă: nava are o poziţie normală, aşadar au coborît

---

* Ecran pentru obţinerea de imagini stereoscopice (noţiune fantastică — n.a.).

cu ajutorul motoarelor planetare. Vom lua carburantul ionic, apoi vom decola din nou, și, trecînd în poziție orbitală, vom chema și vom aștepta ajutor din partea Pămîntului. În caz de reușită, nu vor trece decît opt ani. Iar dacă vom reuși să ne procurăm anamezon, am cîștigat bătălia.

— Dacă însă carburantul lor planetar nu este ionic, ci fotonic? — își exprimă îndoiala unul dintre ingineri.

— Îl vom putea folosi la motoarele principale, cu condiția de a adapta la ele cupele reflectoare ale motoarelor auxiliare.

— După cîte văd, ai cîntărit totul! se dădu bătut inginerul.

— Mai rămîne totuși riscul coborîrii pe solul unei planete grele, precum și acela de a rămîne acolo, bombăni Pur Hiss. Această lume a beznei te îngrozește chiar numai închipuindu-ți-o.

— Riscul rămîne, de bună seamă. Dar în situația noastră oricum, el există, și nu prea cred că l-am mări cu ceva. De fapt, planeta pe care s-a așezat astronava nu este chiar atît de rea! Numai de ne-am putea-o salva pe „Tantra"!

Erg Noor se uită pe cadranul egalizatorului de viteze și se apropie repede de tabloul de comandă. O clipă, șeful expediției rămase în fața manetelor și a vernierelor de conducere. Degetele mîinilor lui mari se mișcau, căutînd parcă acorduri pe un instrument muzical: spatele i se încovoie tot mai mult, iar fața îi împietri.

Niza Krit se apropie de șeful ei, îi luă cu îndrăzneală mîna dreaptă și-și lipi obrazul neted, fierbinte de emoție, de palma acestei mîini prietene. Erg Noor o privi cu recunoștință, mîngîie părul bogat al fetei și se îndreptă din mijloc.

— Pornim spre straturile inferioare ale atmosferei! — spuse el tare conectînd semnalul.

Chemarea răsună în toată nava; membrii echipajului se îndreptară în grabă la locurile lor și se legară de scaune, prevăzute cu puternice amortizoare hidraulice.

Erg Noor se lăsă în brațele moi ale fotoliului de coborîre ieșit dintr-o trapă din fața mesei de comandă. Se auzi bubuitul motoarelor planetare, și astronava, vuind puternic, porni în picaj în întîmpinarea stîncilor și a oceanelor planetei necunoscute.

Radiolocatoarele și reflectoarele infraroșii sondau întunericul de sub ei. Pe altimetru, lîngă cifra fixată (cincisprezece mii de metri), ardeau lumini roșii. Munți mai înalți de zece kilometri nu erau de așteptat pe o planetă unde atît apa, cît și căldura emanată de soarele negru, lucrau la nivelarea suprafeței, întocmai ca și pe Pămînt.

Chiar de la primul zbor de cercetare reușiră să descopere, pe cea mai mare parte a planetei, în loc de munți, doar înălțimi de mică importanță, abia ceva mai mari decît pe Marte. Părea că orogeneza * încetase de tot, ori se întrerupsese.

Erg Noor mută limitatorul de altitudine la două mii de metri și conectă puternice proiectoare. Sub astronavă se întindea un uriaș ocean, o adevărată mare a groazei. Talazuri negre ca păcura se înălțau deasupra unor adîncuri misterioase.

Ștergîndu-și fruntea asudată de eforturile făcute, biologul căută să prindă reflexul luminos al apei, cu ajutorul unui aparat foarte sensibil care determina albedoul ** pentru a cunoaște salinitatea sau mineralizarea acestui ocean al tenebrelor.

Luciul negru al apelor făcu loc unei întunecimi mate: începea uscatul. Razele încrucișate ale reflectoarelor croiau un drum îngust printre pereții de beznă. Pe acest drum apăreau pe neașteptate culori, petele gălbui ale nisipului ori suprafața unor grinduri stîncoase de un verde-cenușiu.

Ascultînd de mîna experimentată a șefului expediției, „Tantra“ zbura deasupra continentului.

---

* Orogeneză (geologie) — totalitatea fenomenelor care duc la formarea munților (n.r.).

** Albedo — raportul dintre cantitatea de lumină difuzată și cantitatea de lumină absorbită de o suprafață luminată (n.r.).

În cele din urmă, Erg Noor descoperi cîmpia cu pricina. Din cauza micii sale altitudini, nu putea fi numită un platou. Era totuşi evident că eventualele fluxuri şi furtuni ale oceanului întunecat nu puteau ajunge la nivelul acestei cîmpii, înălţată deasupra zonelor mai joase ale uscatului aproximativ cu o sută de metri.

Radiolocatorul din faţă de la babord scoase un şuierat. „Tantra" îşi îndreptă razele proiectoarelor spre direcţia indicată. Acum se vedea desluşit că era vorba de o astronavă de prima clasă. Blindajul care-i acoperea partea din faţă, executat din iridiu anizotrop* strălucea la lumină ca nou. În apropiere nu se zărea nici un fel de construcţie provizorie, nu ardea nici o lumină; astronava stătea nemişcată, întunecoasă, nereacţionînd în nici un fel la apropierea „Tantrei". Razele proiectoarelor alergară mai departe şi scăpărară brusc, reflectate de un imens disc albastru cu mulúri în spirală, şi împlîntat pieziş pe o muche în solul negru. Timp de o clipă, observatorilor li se păru că dincolo de disc se zăresc nişte stînci, iar mai departe un întuneric şi mai adînc. Probabil că acolo era o rîpă sau o coborîre ducînd undeva, în vale...

Un urlet asurzitor zgudui întregul corp al „Tantrei". Erg Noor voia să coboare cît mai aproape de astronava descoperită, şi prevenea echipajul ei, care s-ar fi putut afla în zona primejdioasă, pe o rază de aproximativ o mie de metri de la locul descinderii. Bubuitul cumplit al motoarelor planetare răzbătea pînă în interiorul navei; pe ecrane apăru un nor format din particule incandescente ale solului. Podeaua începu să se ridice, luînd o poziţie verticală. Articulaţiile hidraulice întoarseră însă lin şi fără zgomot fotoliile, spre a le menţine paralel la orizont.

Din pîntecele navei se desprinseră uriaşi suporţi articulaţi, care trebuiau să amortizeze şocul produs de contactul cu solul lumii străine. O izbitură, o zguduitură,

* O substanţă este anizotropă atunci cînd cristalele ei au proprietăţi diferite pe direcţii diferite (n.r.).

încă una! „Tantra“ își legănă botul, apoi, în clipa în care i se opriră motoarele, rămase și ea nemișcată. Erg Noor ridică mîna spre tabloul de comandă, aflat acum deasupra capului său, și trase de maneta care deconectă suporții. Astronava începu să-și lase botul în jos, încet, prin smucituri scurte și, în cele din urmă, își reluă poziția orizontală. Descinderea fusese terminată. Ca totdeauna în asemenea împrejurări, organismul omenesc fusese supus unei zguduiri atît de puternice, încît toți membrii echipajului, pe jumătate culcați în fotoliile lor, au avut nevoie de oarecare timp ca să-și vină în fire.

Se simțeau striviți de o greutate enormă. Abia dacă puteau să se ridice, ca după o boală grea. Cu toate acestea, neastîmpăratul biolog apucase să ia o probă a aerului.

— E respirabil! îi înștiință el pe ceilalți. Voi face îndată analiza microscopică.

— Inutil! răspunse Erg Noor, desfăcînd ambalajul fotoliului de coborîre. Nu putem în nici un caz părăsi nava fără scafandri. S-ar putea să existe aici bacterii și virusuri extrem de primejdioase.

În cabina de ecluzare, lîngă ieșire, fuseseră pregătiți din vreme scafandri biologici și „scheletele săltătoare“ * care trebuiau trase peste scafandri.

După ce rătăciseră timp de șase ani prin genunile interastrale ocupanții navei erau cu toții nerăbdători să simtă odată sub picioare solul, fie el și unul străin. Key Beer, Pur Hiss, Ingrid, doctorul Luma și doi ingineri mecanici trebuiau să rămînă în interiorul navei, de gardă la radio, la proiectoare și aparate.

Niza se ținea deoparte, cu casca în mînă.

— Ai rămas pe gînduri, Niza? o întrebă șeful expediției, care verifica stația de radio din casca lui. Să vizităm astronava!

---

* Schelete săltătoare — carcase de oțel, îmbrăcate în piele și înzestrate cu un motor electric, cu arcuri și amortizoare; serveau la deplasări individuale, în condițiile unei forțe de gravitație sporită (noțiune fantastică — n.r.).

— Cred..., tînăra fată şovăi. Am impresia că este moartă, că se află aici de multă vreme. Încă o catastrofă, încă o jertfă a neînduratului Cosmos. Înţeleg, e ceva inevitabil, dar nu e totuşi mai puţin dureros... mai cu seamă, după cele întîmplate pe Zirda, după „Algrab"...

— Poate că pieirea acestei astronave ne va salva viaţa, remarcă Pur Hiss, îndreptînd o lunetă cu focarul scurt spre nava cufundată în întuneric.

Cei opt exploratori pătrunseră în camera de trecere şi se opriră în aşteptare.

— Introduceţi aer! comandă Erg Noor celor rămaşi în interiorul navei, despărţiţi acum de un perete de nepătruns.

Numai după ce presiunea din cameră ajunse la 10 atmosfere, fiind astfel superioară celeia din exterior, vinciurile hidraulice deschiseră uşa etanşă. Presiunea aerului îi aruncă pe oameni afară, fără să permită vreunui element dăunător din lumea cea străină să pătrundă în interiorul acestui fragment al Pămîntului. Uşa se închise la loc cu o viteză vertiginoasă. Raza proiectorului aşternu un drum puternic luminat, pe care exploratorii porniră şonticăind pe picioarele lor cu arcuri, abia tîrîndu-şi trupurile grele. La capătul căii luminoase se înălţa o navă enormă. Un kilometru şi jumătate de drum li s-a părut o distanţă extraordinar de lungă, atît din cauza nerăbdării lor, cît şi din pricina zdruncinăturilor puternice produse de salturile greoaie pe solul inegal, presărat cu pietre mărunte şi puternic încălzite de soarele cel negru.

Prin atmosfera densă, saturată de umiditate, stelele se zăreau ca nişte pete palide cu contururi nelămurite. În locul strălucitoarei splendori a Cosmosului, cerul de aici nu oferea decît schiţări de constelaţii, ale căror slabe, roşiatice luciri nu puteau înfrunta bezna de la suprafaţa planetei.

Pe tenebrele înconjurătoare, astro-nava se desprindea puternic reliefată. Stratul gros de borazon-zirconiu

cu care îi era acoperit blindajul se uzase pe alocuri: probabil că ea călătorise mult timp prin Cosmos.

Eon Tal scoase o exclamaţie care răsună în receptoarele tuturor radiourilor din căşti. Arătă cu mîna uşa larg deschisă, căscată ca o pată neagră, şi un lift mic lăsat în jos. Pe solul de lîngă acest lift şi dedesubtul navei creşteau, fără doar şi poate, nişte plante. Lujerii lor groşi susţineau cam la un metru înălţime corole negre, frunze sau flori de formă parabolică şi zimţate pe margini. Îngrămădirea aceea de roţi dinţate negre şi nemişcate avea un aspect sinistru. Dar şi mai mult te punea pe gînduri uşa larg deschisă şi mută. Plantele neatinse şi o uşă deschisă — aceasta însemna că oamenii n-au mai folosit de mult această cale, nu mai apără mica lor lume terestră de asaltul lumii străine.

Erg Noor, Eon şi Niza pătrunseră în ascensor. Şeful expediţiei răsuci maneta de pornire. Mecanismul se puse în funcţiune cu un scrîşnet uşor şi-i sui, docil, pe cei trei cercetători în camera de trecere, cu uşa larg deschisă. După ei se urcară şi ceilalţi. Erg Noor transmise „Tantrei" rugămintea să stingă proiectorul. Într-o clipă, cei cîţiva oameni se pierdură în abisul de beznă. Lumea soarelui de fier îi împresura acum de aproape, ca şi cum ar fi vrut să soarbă sîmburele acesta plăpînd de viaţă pămîntească lipit de solul uriaşei şi noptatecii planete.

Aprinseră felinarele rotative fixate pe căşti. Uşa interioară era închisă, dar nu încuiată, şi cedă lesne. Exploratorii pătrunseră în culoarul din mijloc, orientîndu-se uşor în întuneric. Construcţia astronavei se deosebea de a „Tantrei" doar prin detalii de puţină importanţă.

— A fost construită cu cîteva zeci de ani în urmă — spuse Erg Noor, apropiindu-se de Niza. Ea se întoarse. Prin silicolul * căştii, faţa pe jumătate lumi-

* Silicol — material străveziu din compuşi organici ai siliciului (noţiune fantastică — n.a.).

nată a şefului părea enigmatică: Nu-mi vine a crede, urmă el, dar dacă este...

— „Vela“! exclamă Niza, uitînd de microfon, şi văzu că toată lumea se întoarse spre ea.

Grupul de recunoaştere pătrunse în încăperea principală a navei în biblioteca-laborator, apoi în cabina centrală de comandă. Mişcîndu-se greoi în scheletul său săltător, clătinîndu-se şi lovindu-se de pereţi, şeful expediţiei ajunse în faţa tabloului principal de distribuţie. Reţeaua de iluminat era conectată, dar n-avea curent. În întuneric străluceau doar indicatoarele şi semnele fosforescente. Erg Noor găsi maneta iluminatului de siguranţă şi deodată, spre uimirea tuturor, se răspîndi o lumină slabă, care lor însă li se păru orbitoare. Probabil că se aprinse şi în apropierea ascensorului, deoarece în radiourile din căşti se auzi glasul lui Pur Hiss, care se interesă de mersul cercetărilor. Răspunsul i l-a dat Bina Led, geologul. Şeful rămase nemişcat în pragul cabinei de comandă. Niza îl urmări cu privirea şi văzu sus, între ecranele din faţă, o inscripţie dublă — în limba terestră şi în codul Marelui Cerc: „Vela“. Ceva mai jos, sub o linie, urmau indicativele galactice ale Pămîntului şi coordonatele sistemului solar.

Astronava dispărută cu optzeci de ani în urmă era descoperită astfel pe o planetă din sistemul unei stele negre, necunoscut mai înainte şi socotit mult timp doar un nor obscur...

Cercetarea încăperilor n-a putut lămuri unde dispăruseră oamenii. Rezervoarele de oxigen nu fuseseră epuizate, rezervele de apă şi de alimente le-ar fi putut ajunge pentru cîţiva ani. Şi totuşi nicăieri nu se vedea nici o urmă, nici o rămăşiţă a echipajului „Velei“.

Pe alocuri, pe culoare, în cabina de comandă şi în bibliotecă se vedeau pe pereţi ciudate pete negre. Pe podeaua bibliotecii era de asemenea o pată, pe care se formase o coajă groasă, ca şi cum s-ar fi uscat aici un lichid vărsat. În sala maşinilor, în faţa uşii deschise,

ce ducea în ultimul compartiment, atîrnau fire rupte, iar suporţii masivi ai dispozitivelor de răcire, făcuţi din bronz fosforos, erau mult îndoiţi. Întrucît în restul navei totul era în perfectă stare, aceste deteriorări, care necesitaseră o lovitură foarte puternică, rămîneau de neînţeles. Exploratorii căutară îndelung, dar nu reuşiră să găsească nimic care să le poată explica dispariţia şi incontestabila pieire a echipajului „Velei".

Între timp făcură o descoperire extrem de importantă : rezervele de anamezon şi de încărcături ionice planetare, găsite pe navă, asigurau „Tantrei" decolarea de pe planeta cea grea şi drumul pînă la Pămînt.

Comunicarea, transmisă imediat „Tantrei", împrăştie spaima ce cuprinsese echipajul de cînd astronava devenise prizoniera stelei de fier. Necesitatea unor lucrări îndelungate în vederea transmiterii unui mesaj pe Pămînt era înlăturată. În schimb îi mai aştepta o muncă intensă, legată de transportul rezervoarelor de anamezon. Sarcina aceasta, complicată în orice condiţii, se transforma aici — pe o planetă cu o greutate aproape triplă faţă de aceea a Pămîntului — într-o problemă care cerea o mare inventivitate tehnică, un mare efort de gîndire. Dar oamenii din epoca Marelui Cerc erau bucuroşi să rezolve asemenea probleme.

Dintr-un magnetofon aflat la postul de comandă, biologul scoase banda neterminată a jurnalului de bord. Erg Noor şi Eon Tal reuşiră să deschidă safe-ul ermetic închis, care conţinea documentele expediţiei. Trebuiau să transporte o povară foarte mare : o mulţime de benzi de filme fotomagnetice, jurnale, observaţii şi calcule astronomice. Dar oamenii de pe „Tantra" ei înşişi exploratori nu puteau părăsi descoperirea preţioasă.

Frînţi de oboseală, se întîlniră în biblioteca „Tantrei" cu tovarăşii lor, care ardeau de nerăbdare să afle amănunte. Aici în atmosfera familiară, aşezaţi la o masă comodă, puternic luminată, bezna lugubră a lumii din afară ca şi astronava moartă, păreau doar o închipuire, un coşmar. Rămăsese numai forţa de gravitaţie a acestei planete înspăimîntătoare, o forţă permanentă

care-i apăsa pe toți în așa măsură, încît orice mișcare le smulgea o strîmbătură de durere. Din lipsă de obișnuință, le era cît se poate de greu să-și coordoneze mișcările cu acelea ale „scheletului“ de oțel. Această nepotrivire le provoca zguduiri și șocuri violente. Deși nu făcuseră decît o scurtă incursiune, erau frînți de oboseală. Bina Led suferise, pe cît se pare, o ușoară comoție cerebrală; dar pînă și ea, rezemată de masă, apăsîndu-și tîmplele cu mîna, refuză să plece mai înainte de a fi ascultat cea din urmă bandă a jurnalului de bord. Niza se aștepta să afle lucruri cutremurătoare din înregistrarea aceasta, păstrată timp de opt decenii într-o navă moartă, pe suprafața înfiorătoarei planete. Își închipuise glasuri răgușite cerînd ajutor, țipete de suferință, cuvinte tragice de adio. Tresări auzind din aparat un glas sonor și rece. Pînă și Erg Noor, acest mare specialist în materie de zboruri interastrale, nu cunoștea pe nimeni din echipajul „Velei“. Compus exclusiv din tineri, grupul pornise în expediția-i temerară spre Vega fără a fi trimis Consiliului Astronautic obișnuitele clișee ale membrilor săi.

Glasul necunoscut expunea evenimentele petrecute la șapte luni după transmiterea celui din urmă mesaj către Pămînt. Cu un sfert de veac înainte, pe cînd străbăteau centura de ghețuri cosmice de la hotarul sistemului Vega, „Vela“ fusese avariată. Reușiseră să repare spărtura produsă în partea dindărăt a navei și să-și urmeze drumul; accidentul deteriorase însă reglajul de înaltă precizie al cîmpului de protecție magnetică al motoarelor. După douăzeci de ani de luptă fură nevoiți să le oprească. Timp de alți cinci ani „Vela“ a zburat în virtutea inerției, pînă cînd fireasca imprecizie a traiectoriei i-a deviat mersul. Atunci au trimis prima lor comunicare. Se pregăteau s-o trimită pe a doua, cînd astronava lor a nimerit în cîmpul de gravitație al stelei de fier. Pe urmă a pățit același lucru ca și „Tantra“, cu singura diferență că ne mai putînd folosi motoarele principale după ce frînă, „Vela“ nu mai era în stare să-și continuie zborul. Nu reuși să devină satelit

al planetei, întrucît şi motoarele planetare de accele-rație îi fuseseră scoase din funcțiune ca şi cele cu ana-mezon. „Vela" izbuti să coboare cu bine pe un podiş aflat în apropierea unei mări. Echipajul s-a apucat să îndeplinească cele trei sarcini care se ridicau în fața lui : să încerce să repare motoarele, să trimită un apel Pămîntului şi să studieze planeta necunoscută. N-au apucat însă nici să monteze turela de lansat rachete, cînd oamenii au început să dispară într-un chip misterios. Cei trimişi în căutarea lor nu se mai întorceau nici ei. Au sistat deci cercetările ; nici pentru construirea turelei nu mai părăseau nava decît cu toții împreună, iar în pauzele dintre orele de muncă îngrozitor de obositoare, din cauza marii forțe de gravitație, se odihneau îndelung în corabia lor astrală ermetic închisă. Grăbiți să lanseze racheta, nici n-au întreprins măcar studierea unei cosmonave străine aflată în apropiere de „Vela" şi — probabil — eşuată acolo de foarte mult timp...

„Discul acela !" îi trecu prin minte Nizei. Întîlni privirea lui Erg Noor, care, ghicindu-i gîndul, dădu afirmativ din cap.

Din cei paisprezece membri ai echipajului de pe „Vela" mai rămăseseră în viață opt. Brusc, jurnalul de bord se întrerupse timp de trei zile, după care comunicările au fost reluate, de rîndul acesta de o voce înaltă de femeie tînără :

„Astăzi, în ziua a douăsprezecea din luna a şaptea, anul trei sute douăzeci şi trei din Era Marelui Cerc, noi, toți cei rămaşi în viață, am terminat pregătirea rachetei-emițător. Mîine, la ora aceasta..."

Key Beer aruncă instinctiv o privire pe gradația în ore de pe panglica desfăşurată în fața lor — era ora cinci dimineața după timpul „Velei" — cine ştie cît după cel al planetei...

„Vom lansa pe o traiectorie bine calculată... — glasul se frînse, apoi se auzi din nou, de rîndul acesta mai asurzit, mai slab, ca şi cum femeia care vorbea

și-ar fi întors capul de la emițător. Stabilesc contactul! Încă o dată..."

Aparatul tăcu, deși panglica continua să se desfășoare. Ascultătorii schimbau între ei priviri emoționate.

— S-a întîmplat ceva! făcu Ingrid Ditra.

Din magnetofon se auziră cuvinte precipitate, rostite de un glas înăbușit: „Au scăpat doi... Laik n-a reușit să sară pînă... Ascensorul... N-au putut să închidă ușa, numai a doua! Mecanicul Sah Kton s-a tîrît spre motoare... Vom lovi cu planetarele... Ei sînt... doar furie și groază..."

Banda s-a mai desfășurat un timp fără zgomot, apoi aceeași voce a urmat:

„Mi se pare că Kton n-a mai apucat... Am rămas singură, dar știu ce să fac. Înainte de a începe"... glasul ei suna acum mai puternic și mai convingător: „Fraților, dacă găsiți „Vela" vă previn: să nu părăsiți nava *niciodată!*"

Femeia care vorbea a oftat adînc, apoi a mai spus, încet, parcă și-ar fi vorbit singură: „Trebuie să aflu ce este cu Kton, cînd mă întorc, o să explic mai bine..."

Un zgomot ușor, apoi banda a continuat să se desfășoare încă timp de douăzeci de minute pînă la terminarea bobinei. În zadar însă mai așteptară continuarea: necunoscuta nu mai explică nimic, întrucît, de sigur, nu s-a mai întors...

Erg Noor opri aparatul și se adresă tovarășilor săi:

— Surorile și frații noștri care au murit în aceste locuri vin să ne salveze! Nu simțiți oare mîna omului puternic al Pămîntului? Am găsit pe nava lor anamezon, iar adineauri am fost avertizați de primejdia de moarte care ne paște aici. Nu știu despre ce-i vorba, dar probabil este o viață străină de noi. Dacă ar fi fost la mijloc niște forțe cosmice neînsuflețite, ele nu numai că ar fi ucis oamenii, dar ar fi deteriorat nava! O dată preveniți, acum ar fi rușinos dacă nu ne-am descurca. Datoria noastră este să ducem Pămîntului descoperirile făcute de „Vela" și de noi, pentru ca strădaniile celor

răpuşi în lunga lor luptă cu Cosmosul să nu fi fost zadarnice...

— Cum crezi că am putea să ne aprovizionăm cu carburant fără să părăsim nava? întrebă Key Beer.

— De ce fără a părăsi nava? Ştii doar că asta-i cu neputinţă şi că vom fi nevoiţi să ieşim şi să lucrăm afară. Sîntem, însă, preveniţi şi vom lua măsurile necesare...

— Bănuiesc — spuse biologul Eon Tal... Un baraj în jurul locului de muncă.

— Nu numai acolo, ci şi pe întregul parcurs dintre cele două nave! adăugă Pur Hiss.

— Desigur! Din moment ce nu ştim încă ce primejdie ne pîndeşte, vom stabili un baraj dublu, cu radiaţii şi curent electric. Vom întinde fire, vom crea de-a lungul întregului drum un culoar de lumină. Îndărătul „Velei" se află racheta abandonată, a cărei energie ne va ajunge pentru toată durata lucrărilor.

Capul Binei Led se lovi cu zgomot de masă. Înfrîngîndu-şi greutatea copleşitoare, medicul şi astronomul secund se traseră mai aproape de tovarăşa lor leşinată.

— Nu-i nimic! — spuse doctoriţa Luma Laswy. Are numai o uşoară comoţie şi este surmenată. Ajutaţi-mă s-o transport pînă la un pat.

Pînă şi operaţia aceasta, în aparenţă simplă, n-ar fi putut să fie executată destul de repede dacă mecanicul Taron n-ar fi avut ideea să se servească de un cărucior electric automat. Cu ajutorul lui fură transportaţi toţi cei opt cercetaşi; era timpul să se odihnească, altminteri surmenajul organismului neadaptat la condiţiile noi de viaţă s-ar fi transformat în boală. În aceste momente critice, fiecare membru al expediţiei era de neînlocuit.

Curînd, două vehicule automate cuplate, folosite pentru transport şi diferite lucrări rutiere, începură să niveleze calea dintre cele două corăbii astrale. De o parte şi de alta a drumului fură întinse cabluri groase. Lîngă cosmonave se înălţară mici turnuri de observa-

ție, înzestrate cu groase cupole din silicobor * ; în ele stăteau observatori care din cînd în cînd trimiteau cîte un fascicul de radiații dure, ucigătoare, din camerele de pulsație instalate acolo. În timpul lucrărilor, lumina puternică a reflectoarelor nu se stingea o clipă. Deschiseră trapa principală din carena „Velei", demontară pereții despărțitori și pregătiră pentru a fi coborîte pe cărucioare electrice patru containere cu anamezon și treizeci de cilindri cu încărcături ionice. Problema încărcării lor pe „Tantra" era cu mult mai complicată. Nu puteau deschide această astronavă în același fel, lăsînd să pătrundă în ea viață străină, de sigur ucigătoare. De aceea au pregătit trapa și, îndepărtînd pereții interiori au adus de pe „Vela" tuburile de rezervă cu aer lichefiat. Conform planului stabilit, din clipa deschiderii trapei și pînă la terminarea încărcării containerelor, casa ascensorului urma să fie necontenit măturată de un puternic jet de aer comprimat. Pe lîngă aceasta, nava trebuia să fie protejată de o radiație în cascadă.

Oamenii se obișnuiau treptat să muncească îmbrăcați în „scheletele" lor de oțel, după cum s-au mai învățat și cu forța de gravitație aproape triplă: durerile intolerabile pe care le simțiseră în toate mădularele la început se mai atenuau.

Trecură cîteva zile terestre. Misteriosul „nimeni" nu mai apărea. Temperatura aerului înconjurător începuse să scadă brusc. Se stîrni un vînt uraganic, care se întețea cu fiecare oră. Erau urmările faptului că soarele cel negru era pe cale să apună; rotația planetei ducea pe emisfera „nocturnă" continentul pe care se aflau astronavele. Curenții de convecție **, restituirea căldurii de către ocean și grosul înveliș atmosferic frînau răcirea temperaturii; totuși pe la mijlocul „nopții" planetare, gerul deveni intens. Lucrările continuară cu aju-

---

* Silicobor — aliaj de carbizi de bor și siliciu, material transparent și extrem de dur (noțiune fantastică — n.a.).

** Convecție — mișcare a aerului atmosferic într-o direcție verticală (n.r.).

torul încălzitoarelor din scafandri. Reuşiseră tocmai să coboare de pe „Vela“ şi să aducă pînă la „Tantra“ primul container, cînd, fără de veste, „în zori“ se stîrni un nou uragan, cu mult mai puternic decît cel dinainte! Temperatura se urcă repede peste zero, palele dense de vînt cărau imense mase de precipitaţii, fulgere fără de număr brăzdau cerul, suflarea monstruoasă a vîntului zguduia astronava. Oamenii îşi intensificară eforturile, căutînd să fixeze containerul sub carena „Tantrei“. Urletele înfiorătoare ale uraganului sporeau mereu, pe podiş se învolburau vîrtejuri primejdioase în formă de coloană, asemenea unor tornade * terestre. În fîşia de lumină crescu deodată o trombă uriaşă de zăpadă şi pulbere, cu creştetul în formă de pîlnie, izbindu-se de cerul greu, sumbru, mîncat de pecingine. Sub asaltul acelei trombe, firele de înaltă tensiune se rupseseră, iar la capetele lor răsucite scăpărau fulgerele albastre ale scurt-circuitelor; raza gălbuie a proiectorului de lîngă „Vela“ se stinse ca suflată de vînt.

Erg Noor dădu dispoziţii ca toată lumea să sisteze lucrările şi să se adăpostească în interiorul navei.

— Dar acolo a rămas observatorul! — strigă geologul Bina Led, indicînd luminiţa abia vizibilă a turnului de silicobor.

— Ştiu. A rămas Niza. Mă duc şi eu îndată acolo — răspunse şeful expediţiei.

— Curentul e însă întrerupt, aşa că „necunoscutul“ are acum cîmp liber de acţiune, obiectă grav Bina.

— Dacă uraganul ne încurcă pe noi, fără doar şi poate că-l stînjeneşte în mişcări şi pe „necunoscut“. Sînt convins că nu există nici o primejdie atît timp cît furtuna e dezlănţuită. Cît despre mine, cu greutatea pe care o am acum, nici vîntul nu mă poate lua, dacă am să mă tîrăsc lipit de sol. De altfel, de mult am poftă să surprind pe acel „necunoscut“.

— Îmi dai voie să te însoţesc? sări biologul.

---

* Tornade — cicloane foarte violente care se abat asupra coastei africane de vest (n.r.).

— Bine, vino, dar numai dumneata, căci cred că te va interesa.

Cei doi oameni s-au tîrît mult timp de-a bușilea, agățîndu-se de proeminențele solului și de crăpăturile din stîncă, căutînd să nu nimerească tocmai în calea vîrtejurilor. Uraganul se căznea să-i smulgă, să-i răstoarne și să-i rostogolească. Nu reuși acest lucru decît o singură dată, dar atunci Erg Noor îl prinse pe Eon dus de-a dura, se trînti pe el și se agăță cu mîinile-i îmbrăcate în mănuși cu gheare, de marginea unui pietroi.

Niza deschise trapa turnulețului și cei doi se strecurară pe rînd prin ea. Înăuntru era căldură și liniște; turnulețul fusese trainic construit și bine întărit, deoarece prevăzuseră eventualitatea furtunilor.

Tînăra astronavigatoare cu părul de aramă era în același timp și bucuroasă și supărată de venirea tovarășilor săi. Mărturisi cinstit că perspectiva de a rămînea singură o zi și o noapte față în față cu taifunul pe o planetă străină nu-i surîdea de loc.

Erg Noor transmise pe „Tantra“ că au ajuns cu bine, și proiectorul navei se stinse. Acum, hăul de beznă nu mai era străpuns decît de luminița din interiorul turnulețului. Solul era zguduit din temelii de amenințătoarele trăsnete, trombe și rafale ale furtunii. Niza stătea așezată pe un scaun turnant, sprijinită cu spatele de un reostat *. Șeful expediției și biologul se așezară la picioarele ei, pe ieșitura circulară de la baza turnului. Voluminoși în scafandrii lor, ocupau aproape tot locul disponibil.

— Propun să dormim, se auzi în căști glasul lui Erg Noor. Pînă la răsăritul negru mai sînt cel puțin douăsprezece ore. Abia atunci uraganul se va potoli și are să fie mai cald.

Ceilalți doi încuviințară. Striviți de întreita lor greutate, ghemuiți în scafandrii ale căror carcase rigide le comprimau trupul, oamenii dormeau în turnulețul

* Reostat : rezistență electrică reglabilă (n.r.).

cel strîmt, cutremurat de furtună. Căci mare este puterea de adaptare a organismului omenesc și mari sînt forțele și rezistența pe care le ascunde!

Din cînd în cînd, Niza se trezea, transmitea tovarășului de serviciu de pe „Tantra“ informații liniștitoare și adormea din nou. Uraganul scăzuse simțitor, solul nu se mai zguduia ca mai înainte. Acum putea să apară acel „necunoscut“. Observatorii din turn luară PA — pilulele atenției, ca să-și mai remonteze puțin sistemul nervos obosit.

— Enigma astronavei străine mă preocupă mereu, mărturisi Niza. Aș vrea să știu atît de mult cine erau „ei“, de unde veneau și cum de au nimerit aici...

— Și eu sînt curios, răspunse Erg Noor. Încă de mult s-au transmis prin Marele Cerc relatări despre stele de fier și despre planetele lor niște adevărate capcane. În cele mai populate regiuni ale Galaxiei, unde zborurile interstelare au fost săvîrșite de milenii, există planete care sînt adevărate cimitire de cosmonave. Cîte corăbii astrale, mai ales dintre acelea străvechi, n-au pierit fiind atrase de asemenea corpuri cerești, cîte istorii zguduitoare n-au circulat despre soarta lor! Toate acestea țin astăzi aproape de domeniul legendei țesută despre apriga cucerire a Cosmosului. S-ar putea să existe aici astronave și mai vechi, deși, în zona noastră puțin populată, chiar întîlnirea a trei nave ar constitui un eveniment cu totul excepțional. În vecinătatea Soarelui, însă, nu se cunoștea pînă acum existența unui asemenea astru. Acesta este cel dintîi.

— Intenționezi să întreprinzi o cercetare a astronavei-disc? — întrebă Eon Tal.

— Negreșit! Un savant nu și-ar putea ierta pierderea unui asemenea prilej. Astronavele discoidale nu sînt cunoscute în regiunile populate, vecine cu noi. Așadar aceasta trebuie să fi venit de departe, trebuie să fi rătăcit poate prin Galaxie cîteva mii de ani după pieirea echipajului ei sau după ce suferise o avarie ce n-a putut fi reparată. Poate că multe dintre transmisiu-

nile Marelui Cerc vor fi mai pe înţelesul nostru după primirea materialelor pe care le vom găsi pe această corabie siderală. De fapt, nu este un simplu disc, ci o spirală discoidală, căci pe suprafaţa ei nervurile sînt foarte proeminente. Îndată ce vom fi terminat cu transporturile de pe „Vela“, ne vom ocupa de astronava străină. Deocamdată, însă, nu putem detaşa în acest scop nici un om.

— Dar am studiat „Vela“ doar în cîteva ceasuri...

— Am examinat discul prin stereotelescop. Este închis şi nicăieri nu se vede vreun orificiu. Nu-i lucru uşor să pătrunzi în interiorul unei nave cosmice, apărată împotriva unor forţe cu mult mai puternice decît toate stihiile Pămîntului. Încearcă numai să te introduci în „Tantra“ închisă, să-i străpungi blindajul de metal cu structura cristalină modificată sau învelişul ei de borazon! E o sarcină mai grea decît asedierea unei cetăţi. Dar această întreprindere extrem de dificilă se complică atunci cînd e vorba de o navă cu desăvîrşire străină şi construită pe principii cu totul necunoscute. Desigur însă că vom încerca să-i dezlegăm enigma...

— Dar cînd vom studia cele găsite pe „Vela“? — întrebă Niza. Cred că trebuie să conţină informaţii extrem de interesante despre minunatele lumi pomenite în mesaj.

Prin telefon se auzi rîsul blînd al lui Erg Noor:

— Eu, care din copilărie visez Vega, sînt mai nerăbdător decît toţi. Vom avea însă timp destul pe drumul întoarcerii. Mai întîi trebuie să scăpăm din aceste tenebre, din acest iad, cum se spunea pe vremuri. Astronauţii „Velei“ n-au mai descins în alte părţi, altminteri am fi găsit în colecţiile navei o mulţime de obiecte de pe acele planete. Îţi aminteşti: deşi am căutat cu grijă, n-am găsit decît măsurători, înregistrări şi filme, probe de aere şi baloane cu pulbere explozivă...

Erg Noor tăcu şi ascultă atent. Nici microfoanele sensibile nu mai prindeau zgomotul vîntului: furtuna

încetase, dar de afară, prin sol, se auzea un foşnet ciudat.

Şeful expediţiei făcu un semn cu mîna, şi Niza, înţelegîndu-l fără cuvinte, stinse lumina. În turnul încălzit de radiaţiile infraroşii, întunericul părea să aibă densitatea unui lichid negru, ca şi cum această întocmire ieşită din mîinile omului ar fi fost aşezată pe fundul unui ocean. Prin cupola străvezie de silicobor, se văzură aprinzîndu-se luminiţe cafenii. Se aprindeau, formînd o clipă cîte o steluţă mică cu razele de un roşu închis sau verde, se stingeau, apoi apăreau din nou. Steluţele se înşirau în lanţuri, care se îndoiau, se răsuceau în inele şi opturi, alunecau fără zgomot pe suprafaţa clopotului, netedă şi dură ca diamantul. Oamenii din turn simţiră înţepături ciudate în ochi şi o durere acută, care-i fulgeră de-a lungul nervilor principali ai trupului, de parcă razele scurte ale steluţelor cafenii s-ar fi înfipt ca nişte ace în centrii lor nervoşi.

— Niza — spuse în şoaptă Erg Noor, mută regulatorul la maximum de incandescenţă apoi aprinde lumina dintr-o dată !

Turnul fu intens luminat de o fulgerare albastră. Oamenii orbiţi nu văzură nimic sau, mai bine zis, aproape nimic. Niza şi Eon apucară să observe — sau poate că li s-a părut numai că întunericul din partea dreaptă a turnului nu dispăruse dintr-o dată, ci mai zăbovise o clipă, ca un fel de cheag lăţit, cu numeroase tentacule. Dar totul nu durase decît o clipă. Acel ceva pe care au crezut că-l văd îşi adună cu o iuţeală vertiginoasă tentaculele şi sări înapoi, o dată cu peretele de întuneric, alungat de lumină. Erg Noor nu văzu nimic, dar n-avea motiv să nu se încreadă în reflexele rapide ale tinerilor săi prieteni.

Niza emise o presupunere :

— Să fi fost un miraj ? Cheaguri de întuneric condensate în jurul unor acumulări de energie, ceva analog fulgerelor noastre sferoidale? şi nicidecum nişte forme

de viață? Din moment ce aici totul este negru, fulgerele s-ar putea să fie și ele la fel...

— Ipoteza dumitale este poetică, dar nu cred să fie justă — obiectă Erg Noor. În primul rînd, acel „ceva" necunoscut ne-a atacat, umbla după carnea noastră vie. E foarte probabil că echipajul „Velei" a fost nimicit de această făptură ori de altele asemenea ei. Iar dacă avem de-a face cu o ființă organizată și stabilă, care poate să se miște după voie, să acumuleze și să degaje energie, atunci, desigur, nu poate fi vorba de miraj. Trebuie să fie un produs al materiei vii, care încearcă să ne devoreze!

Biologul se arătă de acord cu argumentele șefului:

— Această planetă ni se pare întunecată deoarece ochii noștri sînt insensibili la razele infraroșii din zona termică a spectrului. În schimb, cred, celelalte raze, cele galbene și albastre, au o acțiune foarte puternică asupra viețuitoarelor de aici. Într-adevăr, trebuie să reacționeze cu o iuțeală atît de vertiginoasă, încît tovarășii dispăruți de pe „Vela" n-au putut observa nimic atunci cînd luminau locul din care se producea atacul... Iar atunci cînd observau, era prea tîrziu, și muribunzii nu mai puteau povesti nimic...

— Vom repeta îndată experiența, oricît de neplăcută ne-ar fi apropierea acestei ființe.

Niza stinse lumina, și cei trei observatori rămaseră din nou în bezna adîncă, așteptînd venirea acelei făpturi a tenebrelor.

— Cu ce-o fi înarmat? De ce apropierea lui se simte prin clopot și prin scafandru? — se întreba biologul. O fi vreo formă specială de energie?

— Există foarte puține forme ale energiei, și, în orice caz, aceasta trebuie să fie una electromagnetică. Dar, desigur, există o mulțime de aspecte sub care se manifestă această energie. Ființa de aici are o armă care impresionează sistemul nostru nervos. Vă puteți închipui ce trebuie să însemne pentru un corp neapărat contactul cu un asemenea tentacul.

Erg Noor tăcu înfiorat, iar Niza Krit se cutremură toată zărind şiragurile de luminiţe cafenii care se apropiau repede de ei, din trei părţi.

— Fiinţa asta nu-i singură — spuse încet Eon, cred că n-ar trebui să le lăsăm să se atingă de cupola turelei.

— Ai dreptate. Să ne întoarcem toţi cu spatele la lumină şi să ne uităm numai în direcţia aleasă de fiecare. Niza, aprinde!

De rîndul acesta, fiecare dintre cei trei exploratori reuşiră să prindă cîte un amănunt precis şi astfel să-şi formeze o imagine generală despre aceste vieţuitoare care semănau cu nişte gigantice meduze turtite; pluteau la o mică înălţime deasupra solului, pe care-l măturau cu nişte franjuri dese şi mişcătoare. Unele tentacule erau mai scurte în comparaţie cu dimensiunile monstrului, atingînd cel mult un metru lungime. În colţurile ascuţite ale trupului romboidal şerpuiau cîte două membre mult mai lungi. La rădăcina lor, biologul observă mari băşici fosforescente, care păreau că împrăştie de-a lungul întregului braţ sclipiri stelare.

— Observatori, de ce aprindeţi şi stingeţi lumina? se auzi deodată în căşti glasul limpede al Ingridei. Aveţi nevoie de ajutor? Furtuna s-a terminat şi acum începem lucrul. Venim îndată la voi.

— În nici un caz! — o întrerupse sever şeful. Ne ameninţă o mare primejdie. Chemaţi-i pe toţi!

Erg Noor comunică celorlalţi observaţiile făcute din turn. După un scurt sfat, astronauţii hotărîră să scoată pe un cărucior partea mobilă a unuia dintre motoarele planetare. Şuvoaiele de foc lungi de cîte trei sute de metri porniră să măture cîmpia pietroasă, înlăturînd toate cele văzute şi nevăzute din calea lor. În mai puţin de o jumătate de oră, oamenii putură să întindă netulburat cablurile rupte. Sistemul de apărare era restabilit. Era evident că încărcarea anamezonului trebuia efectuată mai înainte de a se începe noaptea planetară. Reuşiră să facă acest lucru cu preţul unor sforţări supraomeneşti. Istoviţi de această muncă, închiseră

închise toate trapele și se adăpostiră îndărătul blindajului de nestrăpuns al astronavei, ascultîndu-i în tihnă trepidațiile. Prin microfoane le parveneau din afară urletele uraganului ; dar tocmai din cauza aceasta, lumea lor mică, luminată puternic și inaccesibilă forțelor întunericului, părea și mai confortabilă.

Ingrid și Luma lărgiră ecranul stereoscopic. Filmul fusese bine ales. În bibliotecă, la picioarele spectatorilor adunați acolo, clipociră strălucitoarele unde azurii ale Oceanului Indian. În fața lor, se desfășurau Jocurile lui Poseidon, întreceri mondiale la toate probele sporturilor nautice. În epoca Marelui Cerc, marea le era dragă și accesibilă tuturora, nu ca pe vremuri, cînd nu puteau profita de ea decît unele popoare, din țările de pe litoral. Sărituri, înot, plonjoane de pe platforme cu motor și plute eoliene. Mii de trupuri tinere, frumoase, bronzate. Cîntece voioase, chiote și muzica solemnă a întrecerilor finale...

Niza se aplecă spre biologul așezat alături de ea : dus pe gînduri, el se și vedea transportat în depărtări, pe scumpa lor planetă natală, cu natura ei îmblînzită de oameni.

— Ai luat vreodată parte la asemenea întreceri, Eon ?

Biologul se uită la ea, de parcă n-ar fi priceput întrebarea.

— Întreceri ? Nu, niciodată. Mă gîndeam la ceva și nu te-am înțeles imediat.

— Te gîndeai, probabil, la asta, nu-i așa ? și tînăra fată arătă ecranul. Cît de încîntătoare pare lumea noastră, mai ales după bezna, furtuna și meduzele electrice de-aici !

— Da ! De aceea și doresc să pun mîna pe o asemenea jivină. Și tocmai îmi băteam capul să rezolv această problemă.

Niza Krit se întoarse cu spatele la biolog, care rîdea mulțumit, și întîlni privirea zîmbitoare a lui Erg Noor.

— Şi dumneata tot la asta te gîndeai, cum să capturăm oroarea aceasta neagră? — întrebă ea ironic.

— Nu, mă gîndeam la posibilitatea de studiere a discului-navă.

Licăririle şirete din ochii şefului aproape că o supărară pe Niza.

— Înţeleg acum de ce în vechime bărbaţii se îndeletniceau cu războaiele! Credeam că e numai un fel de a se grozăvi al sexului tare, cum era el numit în societatea rău organizată...

— Nu pot spune că ai întru totul dreptate, deşi în parte ai priceput vechea noastră psihologie. Eu însă am părerile mele : cu cît mai admirabilă este planeta noastră natală, cu atît mai mult doresc să-mi pun viaţa în slujba ei. Să plantez grădini, să scot din pămînt metale, să produc energie, hrană, să creez muzică, aşa încît să pot lăsa în urmă-mi ceva aevea, făurit de mîinile mele, de mintea mea. Eu unul nu cunosc decît Cosmosul, arta astronavigaţiei şi doar pe calea aceasta pot servi draga-mi omenire. Dar scopul nu-l reprezintă însuşi zborul, ci îmbogăţirea ştiinţei, descoperirea unor lumi noi pe care o dată şi o dată le vom preschimba în planete tot atît de minunate ca şi Pămîntul nostru. Dar dumneata, Niza, de dragul cărui ideal munceşti? De ce şi pe dumneata te atrage atît de mult misterul astronaveidisc? Crezi că este o simplă curiozitate?

Printr-o sforţare a voinţei, tînăra fată învinse greutatea mîinilor ei obosite şi le întinse şefului. Acesta le luă în mîinile lui mari şi le mîngîie cu drag. Obrajii Nizei se îmbujorară, trupu-i obosit se simţi plin de forţe noi. Ca şi atunci, înainte de coborîrea lor primejdioasă, îşi lipi obrazul de mîna lui Erg Noor, iertîndu-i şi lui, şi biologului aparenta lor trădare faţă de Pămînt. Şi, ca să le dovedească pe deplin amîndurora că este alături de ei, le propuse să pună în aplicare o idee ce-i venise în minte : să adapteze la unul dintre rezervoarele lor de apă un capac cu închidere automată, iar înăuntru să vîre o nadă, o bucată de carne crudă, trufanda care

completa hrana conservată a astronauţilor. Cînd făptura cea neagră va pătrunde înăuntru şi va fi închisă în rezervor, acesta să fie umplut prin robinete pregătite dinainte, cu un gaz terestru inert, iar apoi marginile capacului să fie sudate.

Eon era entuziasmat de inventivitatea „fetişcanei cu părul roşu".

Cît despre Erg Noor, acesta era absorbit de problema punerii la punct a robotului antropoform şi de pregătirea unor puternice foarfeci electrohidraulice, pentru străpungerea spiralodiscului venit de pe cine ştie ce astru îndepărtat.

Astronauţii se mai obişnuiseră cu întunericul înconjurător. Furtunile se potoliseră, locul gerului îl luase căldura : venise „ziua", care dura cît nouă zile pămînteşti. Mai aveau de lucru pentru patru zile terestre, ca să desăvîrşească transportarea pe „Tantra" a încărcăturilor ionice, a proviziilor şi a instrumentelor atît de preţioase. Pe lîngă aceasta, Erg Noor socoti necesar să ia şi oarecare obiecte personale care aparţinuseră membrilor echipajului dispărut, spre a le aduce, după o riguroasă dezinfectare — familiilor celor defuncţi. În Era Marelui Cerc, oamenii nu obişnuiau să se încarce cu prea multe lucruri, astfel încît transferarea lor pe „Tantra" n-a prezentat greutăţi.

În cea de-a cincea zi, curentul a fost întrerupt, şi biologul, împreună cu doi voluntari, Key Beer şi Ingrid, s-a închis în turnul de observaţie de lîngă „Vela". Fiinţele cele negre au apărut aproape îndată. Biologul îşi aranjase un ecran infraroşu şi putea urmări acum mişcările „meduzelor" ucigătoare. Iată că una dintre ele se apropie de rezervodul-capcană, îşi strînse tentaculele şi, făcîndu-se ghem, începu să se strecoare înăuntru. Deodată, lîngă orificiul deschis al rezervorului, apăru încă un romb negru. Cel care venise primul şi-a desfăcut tentaculele : luminiţele în formă de stea începură să se aprindă şi să se stingă cu o viteză uimitoare, transformîndu-se în vibratoare dungi de lumină purpurie, care,

pe ecranul pentru raze invizibile, se arătau ca nişte fulgere verzi. Primul monstru se dădu la o parte ; al doilea se strînse într-o clipă şi căzu pe fundul rezervorului. Biologul întinse mîna spre buton, dar Key Beer îl reţinu. Acum, în rezervor se aflau două meduze înspăimîntătoare. Era de mirare cum de reuşiseră să-şi reducă într-atît volumul lor aparent. O apăsare pe buton, şi capacul se închise. Îndată cinci sau şase monştri negri se lipiră jur împrejur pe recipientul cel mare, îmbrăcat în exterior cu zirconiu. Biologul aprinse lumina şi transmise „Tantrei" rugămintea să fie conectat dispozitivul de apărare. Ca de obicei, arătările cele negre se topiră într-o clipă ; două dintre ele rămaseră însă prizoniere sub capacul ermetic închis al rezervorului.

Biologul se apropie de rezervor şi puse mîna pe capac. Simţi îndată o durere atît de sfîşietoare, încît scoase un ţipăt. Braţul stîng îi atîrna inert, paralizat.

Mecanicul Taron îmbrăcă un scafandru de protecţie rezistent la temperaturi înalte, pentru a putea curăţa rezervorul cu un curent de azot terestru pur şi a suda capacul. Tot prin sudură fură închise robinetele ; recipientul fu acoperit cu un blindaj şi transportat în camera colecţiilor. Victoria îi costase scump : braţul biologului rămăsese paralizat cu toate sforţările medicului. Eon Tal suferea cumplit, dar nici gînd să renunţe la ideea de a participa la expediţia spre discul-spirală. Erg Noor, care înţelegea foarte bine curiozitatea lui ştiinţifică într-adevăr mistuitoare, nu s-a îndurat să-l lase pe „Tantra".

Spiralodiscul — oaspe venit din lumi îndepărtate — se afla la o distanţă cu mult mai mare de „Vela" decît crezuseră la început. În lumina reflectoarelor — difuză în depărtare nu putuseră iniţial să-i aprecieze bine dimensiunile. Era o construcţie cu adevărat colosală, avînd un diametru aproximativ de 350 de metri. Ca să întindă pînă la el sistemul de protecţie, au fost nevoiţi să demonteze de pe „Vela" cablurile. Astronava misterioasă se înălţa deasupra oamenilor ca un zid aproape

vertical, care se pierdea departe, în apele întunecate ale cerului. Nori ca de smoală învăluiau marginea superioară a discului uriaş. Întreaga lui suprafaţă era acoperită cu o masă de un verde de malachit şi care — după cum arătau adîncile crăpături ce-l brăzdau — atingea aproape un metru grosime. Sub stratul acesta se zărea strălucind un metal de un albastru viu. Partea discului întoarsă spre „Vela“ era prevăzută cu o creastă în formă de val, răsucită în spirală, avînd cincisprezece metri în diametru şi aproape zece metri în înălţime. Cealaltă parte, cufundată în beznă, părea să fie mai bombată, constituind o calotă sferică lipită de discul gros de douăzeci de metri. Şi aici se vedea şerpuind un val înalt de parcă la suprafaţa navei ar fi ieşit o parte a unei ţevi în spirală.

Discul acela colosal se înfundase adînc cu o margine în sol. La poalele zidului metalic vertical, oamenii văzură stînca topită, care cursese înlături ca o smoală groasă.

Exploratorii pierdură mai multe ore căutînd o trapă sau vreun orificiu oarecare. Intrarea era însă camuflată sub stratul de malachit ori de metal oxidat, sau, poate, fusese închisă cu atîta măiestrie, încît nu se putea desluşi nici cel mai mic indiciu al existenţei sale. Nu găsiră nici găuri de-ale aparatelor optice, nici robinete ale sistemului de purjare. Stînca de metal părea turnată dintr-o bucată. Erg Noor, care prevăzuse acest lucru, hotărî să pătrundă înăuntrul navei cu ajutorul dispozitivului de tăiere electrohidraulic, care biruia orice blindaj al astronavelor terestre. După o scurtă consfătuire, căzură cu toţii de acord să deschidă creasta spiralei. Acolo trebuia negreşit să se afle un gol oarecare, fie o conductă, fie o comunicaţie circulară, prin care puteau ajunge pînă la încăperile dinăuntru fără riscul de a da peste o serie de despărţituri.

O studiere temeinică a spiralodiscului necesita o expediţie specială. Mai înainte însă ca aceasta să pornească spre o planetă atît de primejdioasă, trebuia să

se demonstreze că în interiorul navei s-au păstrat neatinse aparatele şi materialele, ca şi obiectele de uz curent ale celor care străbătuseră depărtări atît de fantastice, încît, pe lîngă ele, traiectoriile astronavelor terestre păreau doar timide excursii..

De partea cealaltă, spirala ajungea pînă la sol. Deplasară pînă acolo un proiector şi traseră fire de înaltă tensiune. Lumina albăstruie reflectată de disc se răspîndi ca o pîclă peste cîmpie, ajungînd pînă la nişte obiecte întunecoase şi foarte înalte, cu contururi nedefinite, probabil stînci, printre care se căscau porţile largi ale unui întuneric fără fund. Nici reflexele ceţoaselor pete stelare, nici razele proiectorului nu permiteau să ghiceşti, dincolo de aceste porţi negre, existenţa unui sol. Probabil că tocmai acolo se afla coborîşul spre cîmpia cea joasă pe care o întrezăriseră în răstimpul descinderii.

Căruciorul automat se apropie cu un uruit surd şi descărcă singurul robot universal de care dispunea „Tantra". Fără să-i pese de întreita-i greutate, acesta se îndreptă în grabă spre disc şi se opri în faţa lui; părea o namilă cu picioarele scurte, cu trunchiul prelung, şi capul enorm, înclinat ameninţător înainte.

Ascultînd de comenzile lui Erg Noor, robotul luă cu cele patru braţe ale sale masivul dispozitiv de tăiere şi rămase în aşteptare, înfipt pe picioarele-i crăcănate, gata să treacă la execuţia primejdioasei acţiuni.

— Robotul va fi condus doar de Key Beer şi de mine, spuse la telefon şeful expediţiei. Scafandrii noştri sînt mai bine protejaţi. Ceilalţi, care au scafandrii biologici, să se îndepărteze...

Deodată, şeful se opri. Prin conştiinţa lui trecu fulgerător ceva ce-i stîrni în inimă o teamă de neînţeles: simţi că i se taie picioarele. În locul nobilei lui voinţe umane, fără de veste apăru supunerea oarbă a unui animal sleit de puteri. Scăldat în sudoare, Erg Noor înaintă fără să vrea spre poarta cea neagră. Strigătul Nizei, răsunînd în telefonul său, îl dezmetici pentru o clipă.

Se opri în loc, dar puterea întunecată care-i stăpînea psihicul îl mînă din nou înainte.

Aflați la marginea cercului de lumină, Key Beer și Eon Tal porniră împreună cu șeful expediției, oprindu-se ca și el în drum și luptînd din greu împotriva lor înșiși. Acolo, la poarta întunericului, învăluită de neguri, se stîrni o mișcare, o formă de neconceput pentru mintea omenească și cu atît mai înspăimîntătoare. De rîndul acesta, nu mai era cunoscuta făptură cu chip de meduză ; în penumbra cenușie se mișca o cruce neagră, cu brațele largi și o umflătură eliptică în centru. Pe trei extremități ale crucii se vedeau lentile care străluceau în lumina proiectorului, estompată de ceață. Baza crucii se pierdea în bezna unei văgăuni.

Erg Noor, care mergea mai repede decît ceilalți, ajunse cam la o sută de pași de obiectul acesta neînțeles, și căzu. Chiar mai înainte ca oamenii încremeniți de spaimă să-și fi putut da seama că în joc este însăși viața șefului lor, crucea neagră se înălță deasupra cablurilor electrice. Se aplecă înainte ca un lujer de plantă, cu intenția vădită să-și ajungă victima peste cîmpul de protecție.

Cu un efort suprem, Niza Krit sări spre robot și întoarse manetele de comandă pe care acesta le avea la ceafă. Automatul ridică dispozitivul de tăiere încet și parcă nesigur. Văzînd cu deznădejde că nu poate conduce cum trebuie acest mecanism complex, Niza se repezi înainte pentru a-l acoperi cu trupul său pe Erg Noor. Din cele trei extremități ale crucii țîșniră fulgere șerpuitoare. Tînăra fată căzu peste Erg Noor cu brațele aruncate înlături. Din fericire, robotul apucase să întoarcă dispozitivul de tăiere drept spre centrul crucii celei negre. Aceasta se îndoi convulsiv, ca și cum ar fi căzut pe spate, și dispăru în bezna de nepătruns dintre stînci. Erg Noor și cei doi tovarăși ai lui își veniră îndată în fire, ridicînd-o pe Niza ; se retraseră dincolo de marginea discului-spirală. Însoțitorii lor, care se dezmeticiră între timp, împingeau spre ei un tun impro-

vizat dintr-un motor planetar. Cu o ferocitate pe care nu și-o cunoscuse pînă acum, Erg Noor îndreptă șuvoiul distrugător al radiațiilor spre stîncile care formau poarta întunericului și mătură cîmpia cu cea mai mare grijă, căutînd să nu scape nici un metru pătrat al solului. Eon Tal, îngenuncheat în fața Nizei, îi vorbea încet, prin telefon, căutînd să-i distingă fața, prin silicolul căștii. Tînăra fată ținea ochii închiși și nu se mișca de loc. Nici prin telefon, nici prin scafandru, biologul nu reuși să prindă vreo urmă de respirație.

— Monstrul a omorît-o pe Niza ! — strigă cu durere Eon Tal zărindu-l pe Erg Noor care se apropia. Prin viziera îngustă a căștii nu putea vedea ochii șefului.

— Transportați-o imediat pe „Tantra“, în îngrijirea Lumei ! porunci el, și glasul îi suna acum mai metalic decît oricînd. Ajută-i și dumneata să elucideze natura afecțiunii. Rămînem aici șase inși pentru desăvîrșirea cercetărilor. Geologul să meargă cu voi și să adune toate mostrele de roci întîlnite pe drum. Nu putem zăbovi mai mult pe această planetă. Pentru cercetări am avea nevoie de tancuri cu o protecție superioară ; fără ele, primejduim echipajul în mod inutil. Luați al treilea cărucior și grăbiți-vă !

Erg Noor se întoarse și, fără să mai arunce vreo privire îndărăt, se îndreptă spre astronava-disc. „Tunul“ fu împins înainte. Inginerul mecanic, care se postă lîngă el, aruncă șuvoiul de foc din zece în zece minute, măturînd tot semicercul pînă la marginea discului. Robotul trase dispozitivul de tăiere lîngă creasta celei de a doua volute exterioare a spiralei, care îi ajungea la înălțimea pieptului.

Un vuiet puternic străbătu chiar și prin grosimea scafandrilor de înaltă protecție. Pe porțiunea pe care o aleseseră pe stratul de malachit, începură să șerpuiască crăpături mărunte. Bucăți din această masă dură zburau înlături, lovindu-se cu zgomot de trupul metalic al automatului. Deplasîndu-se lateral, dispozitivul de tăiere desprinse din stratul protector o lespede întreagă

şi descoperi o suprafaţă grunjoasă de un albastru intens, plăcut chiar şi în lumina proiectorului. După ce robotul decapă * un pătrat destul de larg pentru trecerea unui scafandrier, Key îl făcu să practice în metalul albastru o tăietură profundă care totuşi nu străpunse întreaga lui grosime. Automatul trase o a doua linie, perpendiculară pe cea dintîi, şi începu să mişte tăişul înainte şi înapoi, mărind tensiunea. Crestătura se adînci cu mai bine de un metru. Cînd şi cea de a treia latură a patratului fusese trasată, tăieturile începură să se caşte, lărgindu-se înspre afară.

— Atenţiune! Înapoi, jos! strigă prin microfon Erg Noor, deconectînd robotul şi trăgîndu-se îndărăt.

O bucată groasă de metal se răsfrînse deodată ca tinicheaua unei cutii de conserve: din orificiul deschis ţîşni pe o tangentă la spirală o flacără orbitoare, irizată. Această deviere a văpăii, ca şi topirea metalului albastru, care reînchise într-o clipă gura, îi salvă pe exploratori. Din puternicul robot nu mai rămăsese decît o masă informă, din care ieşeau jalnic două picioare scurte. Erg Noor şi Key Beer scăpaseră numai datorită scafandrilor lor. Explozia îi aruncă departe de astronava aceea ciudată, îi împrăştie pe ceilalţi, răsturnă „tunul" şi rupse cablurile de înaltă tensiune.

Venindu-şi în fire după şocul suferit, înţeleseseră cu toţii că au rămas fără apărare. Din fericire, se aflau în cîmpul luminat de proiector. Nimeni nu era rănit. Erg Noor hotărî totuşi că le ajunge. Părăsind instrumentele, cablurile şi proiectorul devenite inutile, cercetătorii se urcară pe căruciorul care nu suferise deteriorări şi se retraseră în grabă spre „Tantra".

Fericitul concurs de împrejurări care-l scăpase în clipa deschiderii imprudente a astronavei străine nu fusese nicidecum determinat de spiritul de prevedere al şefului. O a doua încercare s-ar fi putut solda cu rezultate mult mai tragice... iar Niza, astronavigatoarea

* A decapa — a curăţi, a prepara o suprafaţă metalică în vederea unei operaţii ulterioare (n. r.).

lui dragă, ce-o fi cu ea?... Erg Noor trăgea nădejdea că scafandrul ei mai atenuase puţin puterea ucigătoare a crucii negre. La urma urmei, nici biologul nu fusese omorît de atingerea monstruoasei meduze. Dar putea-vor ei, departe de perfecţionatele institute medicale de pe Pămînt, să combată acţiunea unei arme necunoscute?...

În camera de trecere, Key Beer se apropie de şeful expediţiei, arătîndu-i partea din spate a umărului său stîng. Erg Noor se întoarse spre oglinzile — mobilier indispensabil al cabinelor intermediare — ce serveau unui control atent la întoarcerea de pe o planetă străină. O pojghiţă subţire de pe umărarul făcut din zirconiu titanic se desfăcuse; din ruptură se vedea un fragment de metal azuriu, care pătrunsese dublura izolatoare fără a fi străpuns stratul interior al scafandrului. Abia reuşiră să scoată schija aceasta. Cu preţul atîtor primejdii şi de fapt cu totul întîmplător, puteau acum să aducă pe Pămînt o mostră din enigmaticul metal al spiralodiscului. În sfîrşit, eliberat de scafandru, Erg Noor reuşi să intre sau mai bine zis să se tîrască sub apăsarea îngrozitoare a teribilei planete, înăuntrul navei lui.

Membrii expediţiei îl aşteptau cu o mare nerăbdare. Prin stereovizofoanele lor, urmăriseră desfăşurarea catastrofei, aşa încît nu mai aveau nevoie să pună întrebări.

FLUVIUL TIMPULUI

Veda Kong şi Dar Veter stăteau pe mica platformă rotundă a elicoplanului care plutea încet deasupra nemărginitelor stepe. O dulce adiere făcea să unduiască ierburile dese, smălţuite de flori. În depărtare, spre stînga, se zărea o turmă de vite bălţate alb şi negru, o specie nouă de animale, obţinută prin încrucişarea vacilor cu iacii şi bivolii.

Dealurile scunde şi liniştitele rîuri cu văi largi, totul respira pacea vastelor întinderi ale acestei regiuni terestre, care o dată se chemase Depresiunea vest-siberiană.

Dar Veter contempla gînditor acest tărîm, odinioară acoperit de mlaştini mohorîte şi de crînguri firave ale nordului siberian, şi în minte-i răsărea tabloul unui maestru străvechi care îi lăsase din copilărie o impresie adîncă, de neşters.

...Pe un promontoriu împrejmuit de cotul unui mare fluviu, se ridica o bisericuţă de lemn, înegrită de ani, pierdută în imensitatea ogoarelor şi a păşunilor. Crucea subţire din vîrful turlei se profila pe norii cei groşi. În micul cimitir din spatele bisericii, un pîlc de mesteceni şi sălcii îşi plecau în bătaia vîntului coamele despletite. Ramurile lor aproape că atingeau crucile pe jumătate putrezite, prăbuşite sub vremi şi furtuni în iarba umedă şi crudă. De partea cealaltă a fluviului, goneau amenințător deasupra cîmpiei nori vineţi plumburii, îngrămădindu-şi stîncăriile. În curgerea ei, apa arunca

lumini reci, de oţel. Acelaşi luciu rece stăruia pretutindeni. Pămîntul era muiat de ploaia îndărătnică pe care o cunoşteau toamnele acelor vitrege ţinuturi septentrionale. Şi toată gama posomorîtelor tonuri albastre — cenuşii — verzi ale acestui tablou evoca vastele tărîmuri sărace, unde omul vieţuia în nevoi, suferind de foame şi frig, copleşit de singurătatea lui, atît de caracteristică îndepărtatelor timpuri ale nechibzuinţei.

Lui Dar Veter, această piesă de muzeu, renovată şi luminată de raze invizibile, îndărătul unei transparente plăci de protecţie, îi părea o fereastră deschisă spre vechime.

Se întoarse tăcut spre Veda. Tînăra femeie îşi pusese mîna pe balustrada platformei. Cu capul plecat, stătea pe gînduri, privind înaltele ierburi unduite de vînt. Negara argintie se tălăzuia molatec, în timp ce elicoplanul plutea fără grabă deasupra stepei. Cînd şi cînd, mici vîrtejuri fierbinţi se năpusteau asupra călătorilor, răvăşind părul Vedei, jucîndu-se cu rochia ei, suflînd şăgalnic în ochii lui Dar Veter. Dar nivelatorul automat funcţiona mai iute ca gîndul, aşa că rotunda platformă zburătoare abia dacă se legăna sau tresărea.

Dar Veter se apleca peste indicatorul de itinerar. Harta geografică se mişca repede, reflectînd propria lor deplasare ; se abătuseră cam prea mult spre nord. Trecuseră demult de paralela 60, depăşiseră locul de confluenţă al fluviilor Irtîş şi Obi şi se apropiau acum de un şir de înălţimi denumite Povîrnişurile siberiene.

Cei doi călători care timp de patru luni lucraseră la săpături în regiunea vechilor curgane * scitice din stepele dogorîtoare de la poalele munţilor Altai, erau obişnuiţi cu întinderi vaste. Cercetările arheologice îi cufundaseră în vremile de demult în care prin stepele sudului nu treceau decît pîlcuri rare de călăreţi înarmaţi.

Veda se întoarse tăcută şi arătă spaţiul din faţa lor. Acolo, în vibrarea văzduhului încins, părea că plu-

---

* Curgan sau gorgan — movilă în care se crede că ar fi un mormînt străvechi (n.r.).

teşte, ruptă de pămînt, o insuliță întunecată. Peste cîteva clipe, elicoplanul se apropie de deluşor, probabil halda unei mine părăsite. Din vechile clădiri ale exploatării nu mai rămăsese nimic — doar o gîlmă pe care creşteau vişini.

Platforma zburătoare se apleca brusc.

Dar Veter o prinse maşinal pe Veda de mijloc şi se repezi spre marginea ridicată a platformei. Elicoplanul se redresă o clipă, pentru ca apoi să se prăbuşească la poalele dealului. Amortizoarele intrară în funcţiune; Veda şi Dar Veter fură proiectaţi pe coasta movilei, drept într-un tufiş. După o clipă de tăcere răsună rîsul melodios al Vedei. Veter îşi închipui cum trebuie să-i arate propria faţă uimită şi zgîriată. Dezmeticindu-se, izbucni la rîndul său în rîs, arătîndu-se fericit că o vede pe Veda teafără şi nevătămată şi că accidentul n-avusese urmări grave.

— Nu degeaba li se interzice elicoplanelor să zboare la înălţime mai mare de opt metri, spuse gîfîind Veda Kong. Acum înţeleg şi eu...

— La orice pană, aparatul se prăbuşeşte şi singura speranţă sînt doar amortizoarele. N-avem ce-i face; e reversul faptului că aceste aparate au dimensiuni atît de mici şi o greutate atît de redusă. Ba mă tem că vom mai avea de plătit pentru zborurile noastre reuşite, făcu Dar Veter cu o nepăsare niţel afectată.

— Ce vrei să spui? — întrebă Veda, redevenind serioasă.

— Funcţionarea ireproşabilă a aparatelor de stabilitate presupune o mare complexitate a mecanismelor. Mă tem că o să-mi ia o groază de timp ca să mă descurc cu ele. Va trebui să ieşim de aici după metoda celor mai neajutoraţi strămoşi ai noştri.

În ochii Vedei jucau lumini şăgalnice. Îi întinse o mînă, şi Dar Veter o ridică uşor din mijlocul tufelor. Coborîră spre elicoplanul căzut, îşi unseră zgîrieturile cu o soluţie cicatrizantă şi-şi lipiră hainele rupte. Dar Veter pregăti pentru Veda un culcuş la umbra unui tufiş,

apoi se apucă să studieze cauzele avariei. După cum bănuia, se defectase ceva la nivelatorul automat, iar dispozitivul de blocare al acestuia deconectase motorul. De cum a deschis carterul, şi-a dat seama de imposibilitatea reparaţiei : ar fi trebuit să zăbovească prea mult asupra unor extrem de complexe probleme electronice. Cu un oftat de mîhnire îşi îndreptă spatele obosit şi aruncă o privire spre tufişul unde Veda Kong aţipise, într-o atitudine de calmă încredere. În stepa dogorîtoare nu se vedea pînă hăt în zare ţipenie de om. Deasupra stratului de aer care vibra de căldură, planau două mari păsări de pradă.

Aparatul, pînă acum atît de docil, nu mai era decît un disc inert care zăcea pe pămîntul uscat. Veter fu cuprins de o ciudată senzaţie de singurătate, de parcă ar fi fost rupt de restul lumii.

Şi totuşi, nu se temea de nimic. Cînd se va înopta, vizibilitatea va fi mai bună, vor zări fără îndoială lumini şi se vor îndrepta înspre ele. Plecaseră fără bagaje, fără radiotelefon, fără lanterne sau mîncare.

„Pe timpuri, dacă nu luai cu tine în stepă provizii de hrană şi apă, puteai muri de foame... şi de sete", gîndea fostul director al staţiunilor exterioare, ferindu-şi ochii de lumina orbitoare a soarelui. Îşi alese un locşor sub vişinul care o umbrea pe Vedea şi se întinse pe iarba ale cărei fire uscate îl înţepau prin stofa subţire a hainelor. Foşnetul vîntului şi căldura zilei îl toropeau ; firul gîndurilor era lin, prin minte i se perindau imagini din timpuri străvechi, popoare, triburi şi oameni izolaţi treceau într-o lungă procesiune... Părea că din genunile trecutului, curgea un mare fluviu de întîmplări, personaje şi veşminte mereu schimbătoare.

— Veter ! — îl smulse din somnolenţă chemarea glasului iubit. Se ridică în capul oaselor.

Discul roşu al soarelui atingea acum marginea întuneoată a orizontului. În văzduh nu se simţea nici cea mai mică adiere.

— Veter, stăpînul meu, glumi Veda, înclinîndu-se în fața lui, așa cum făceau în vechime femeile Asiei, binevoiește a te trezi și a-ți aminti de mine.

După cîteva exerciții de gimnastică, Dar Veter alungă definitiv orice urmă de somn. Veda încuviință proiectul său de a aștepta înnoptarea. Întunericul îi găsi discutînd cu însuflețire despre munca lor din trecut. Deodată el își dădu seama că Veda tremură. Mîinile tinerei femei erau reci; desigur, hainele ei ușoare nu reușeau s-o apere de răcoarea nopții septentrionale.

La paralela 60, nopțile de vară sînt luminoase; reușiră să adune o grămadă mare de vreascuri.

Se auzi o descărcare electrică: Dar Veter scoase o scînteie din puternicul acumulator al elicoplanului și curînd, un mare foc alungă întunericul și dărui oamenilor căldura lui binefăcătoare.

Veda părea că se deschide iar ca o floare în lumina soarelui, și amîndoi se lăsară furați de visare. În cele o sută de milenii în care focul fusese refugiul și salvarea omului, se depusese în străfundul sufletului său un indestructibil sentiment de apărare și tihnă, care renăștea înaintea focului ori de cîte ori frigul și întunericul se înstăpîneau...

— Spune-mi, Veda, ce te frămîntă? — se neliniști Dar Veter, prinzînd o umbră de tristețe pe fața tovarășei lui.

— Mi-am adus aminte de fata aceea... cu basma... — răspunse încet Veda, fără a-și lua ochii de la tăciunii aurii.

Veter înțelese. În ajunul zborului lor, tocmai terminaseră săpăturile la un mare mormînt scitic din stepa Altaiului. În interiorul unei construcții din bîrne, bine păstrată, găsiseră scheletul unui bătrîn șef de trib, înconjurat de oseminte de cai și de sclavi, îngropate sub taluzul curganului. Bătrînul fusese înmormîntat cu paloșul, scutul și platoșa sa, iar la picioarele lui se afla ghemuit scheletul unei femei foarte tinere; o maramă de mătasă, odinioară petrecută în jurul feței, se lipise

de craniu. În ciuda tuturor precauţiunilor luate, nu izbutiră să conserve această basma ; totuşi înainte să se fi pulverizat, reuşiseră să reproducă întocmai trăsăturile frumosului chip ce se întipărise pe mătase, cu milenii în urmă. Năframa dezvăluise un amănunt groaznic : ochii ieşiţi din orbite ai femeii, desigur sugrumată cu această basma şi aruncată-n groapa soţului spre a-l însoţi pe neştiutele căi de dincolo de mormînt. Ea nu părea să fi avut mai mult de nouăsprezece ani, în vreme ce el trecuse de şaptezeci, o vîrstă venerabilă pentru acea epocă.

Veter îşi aminti de viile discuţii stîrnite printre tinerii colaboratori ai expediţiei arheologice conduse de Veda în legătură cu această descoperire. Femeia îşi urmase bărbatul de bună voie ori prin constrîngere? Şi de ce? În numele cărui ideal? Dacă era dintr-o mare iubire plină de abnegaţie, cum de au avut inimă s-o ucidă în loc s-o păstreze ca pe cea mai frumoasă amintire a defunctului în lumea celor vii?

Atunci a luat cuvîntul Veda Kong. Îşi aţintea ochii arzători asupra gorganului, străduindu-se a străbate cu gîndul straturile vremilor apuse :

— Încercaţi să-i înţelegeţi pe acei oameni! Întinderile stepelor străvechi erau cu adevărat nemărginite pentru mijloacele de locomoţie ale acelei epoci ; cai, cămile, boi. Pe această imensitate trăiau triburi nomade de crescători de vite, care nu numai că erau dezuniţi, dar se şi vrăjmăşeau cumplit. Ura şi dorul de răzbunare creşteau din generaţie în generaţie. Orice străin era socotit un duşman, orice alt trib — o pradă bogată de vite şi sclavi, adică în oameni care munceau, ca animalele, sub ameninţarea biciului. O asemenea orînduire socială prilejuia, pe de o parte, o mare libertate, necunoscută nouă, care îngăduia individului să-şi satisfacă măruntele pasiuni şi dorinţi, iar pe de altă parte o nemaipomenită rezervă în raporturile dintre oameni. În cazul cînd o seminţie sau un trib se compunea dintr-un număr restrîns de inşi în stare să-şi asi-

gure hrana prin vînătoare ori prin culesul roadelor, nomazii aceştia liberi trăiau în necontenită spaimă că vor fi atacaţi şi luaţi în robie sau nimiciţi de războinicii lor vecini. Dacă însă ţara era izolată şi avea o populaţie numeroasă capabilă să alcătuiască o mare forţă militară oamenii plăteau faptul de a fi apăraţi împotriva năvălirilor cu preţul scump al libertăţii lor, căci în aceste state puternice se dezvoltau întotdeauna despotismul şi tirania. Aşa s-a întîmplat în Egiptul antic, în Asiria şi în Babilon.

Femeile, mai cu seamă cele frumoase, reprezentau o pradă şi o jucărie a celor puternici. Nu puteau trăi fără un stăpîn şi un apărător.

Dorurile şi voinţa femeii însemnau atît de puţin... atît de puţin, încît în faţa unei asemenea vieţi... cine ştie, poate că moartea le părea mai uşoară...

Răspunzînd acum gîndurilor lui Veter, Veda se trase mai aproape de el, răscolind crengile aprinse, cu ochii la flăcăruile albăstrii ce jucau pe tăciuni.

— Cît curaj îţi trebuia pe atunci ca să rămîi tu însuţi şi să te ridici în viaţă în loc să decazi... murmură ea.

— Părerea mea — replică Dar Veter — este că exagerezi. Pe lîngă faptul că oamenii se obişnuiseră cu această existenţă, dezorganizarea ei înmulţea întîmplările neprevăzute, după cum işti scîntei din scăpărările cremenei.

— Şi eu sînt uimită de faptul că strămoşii noştri nu înţelegeau această lege simplă care spune că destinul unei orînduiri e determinat de oamenii înşişi, că o societate corespunde dezvoltării morale şi ideologice a membrilor ei, dezvoltare determinată de factorul economic...

— ...Şi că forma perfectă a unei ştiinţifice organizări sociale — urmă Dar Veter — nu reprezintă o simplă acumulare cantitativă a forţelor de producţie, ci o nouă treaptă calitativă. E doar atît de simplu! Interdependenţa dialectică, datorită căreia noile relaţii so-

ciale sînt tot atît de imposibile fără oameni noi, ca şi aceştia fără o economie nouă, a făcut umanitatea să acorde cea mai mare atenţie educaţiei fizice şi morale a omului. Cînd s-a ajuns în sfîrşit la aceasta?

— În E.L.D., spre finele secolului Sciziunii.

— A fost la timp! Tehnica distrugătoare a războiului...

Dar Veter tăcu şi se întoarse spre umbra dintre focul lor şi povîrnişul movilei. Un tropot greu şi o răsuflare aprigă, întretăiată, îi făcură pe cei doi călători să sară în picioare.

În faţa focului, răsări un taur negru, enorm. Flăcările aruncau reflexe sîngerii în ochii lui holbaţi şi furioşi. Sforăind sălbatic şi scurmînd cu copitele pămîntul uscat, dihania se pregătea să atace. În lumina slabă a focului părea de proporţii uriaşe; capul său lăsat în jos semăna cu un mare bolovan de granit, iar grumazul înalt cu muşchi puternic dezvoltaţi se arcuia ca un munte. Pînă acum nici Veda, nici Dar Veter nu mai avusese prilejul să înfrunte forţa destructivă a unei fiare, cu creierul inaccesibil oricărei influenţe a raţiunii.

Tînăra femeie stătea nemişcată, cu mîinile încrucişate pe piept, ca hipnotizată de cumplita arătare ţîşnită din beznă. Sub impulsul unui puternic instinct, Dar Veter se puse între taur şi Veda, cum o făcuseră de mii şi mii de ori strămoşii lui. Dar omul erei noi era dezarmat.

— Veda, sări în dreapta... abia avu el timpul să spună, că animalul se şi năpusti asupra lor.

Trupurile bine antrenate ale celor doi călători se puteau însă întrece în viteză chiar şi cu agerimea primitivă a taurului. Namila trecu valvîrtej pe lîngă ei şi se afundă cu mare zgomot în desişul tufelor. Veda şi Dar Veter rămaseră în întuneric la cîţiva paşi de elicoplan. Aici, mai departe de foc, noaptea nu era chiar atît de neagră şi rochia de culoare deschisă a Vedei se vedea, fără îndoială, de departe. Taurul ieşi dintre tufe. Dar

Veter o ridică pe tovarăşa lui, iar aceasta, dintr-un singur salt, ajunse pe platforma aparatului. În timp ce animalul se întorcea, scurmînd pămîntul, Dar Veter se urcă şi el alături de Veda. Schimbă cu ea o privire rapidă ; ochii prietenei lui exprimau doar o sinceră încîntare. Capota motorului fusese scoasă încă din timpul zilei, cînd Dar Veter încercase să descifreze tainele complicatului mecanism. Încordîndu-şi toţi muşchii, Dar Veter smulse acum din parapetul platformei cablul cîmpului de nivelare, vîrî capătul său dezvelit sub contactul principal al transformatorului şi o dădu binişor pe Veda la o parte. În aceeaşi clipă, taurul agăţă cu cornul parapetul şi elicoplanul se cutremură de puternica lovitură. Dar Veter atinse cu capătul cablului botul animalului. Un fulger gălbui, o bubuitură surdă şi fioroasa jivină se prăbuşi grămadă.

— L-ai ucis ! — strigă indignată Veda.

— Nu prea cred, căci pămîntul e uscat — zîmbi el mulţumit de şiretenia lui.

Drept confirmare a cuvintelor sale, taurul mugi slab, se ridică şi se depărtă în trap nesigur, fără să se mai uite înapoi, de parcă s-ar fi ruşinat de înfrîngerea suferită. Cei doi călători se întoarseră la foc. Un braţ de vreascuri învioră flacăra pe cale să se stingă.

— M-am încălzit — spuse Veda. Să ne urcăm pe deluşor.

Vîrful movilei ascundea focul ; stelele palide ale cerului nordic se pierdeau la orizont, ca nişte luminiţe în negură.

Spre apus nu se vedea nimic ; la nord abia dacă puteau discerne nişte şiraguri de licăriri ; la sud, tot atît de departe, strălucea, ca o stea luminoasă, un turn de observaţie al crescătorilor de vite.

— Stăm cam prost. Va trebui să umblăm toată noaptea... — mormăi Dar Veter.

— Ba nu, priveşte ! şi Veda arătă spre răsărit, unde se aprinseră deodată patru lumini aşezate în pătrat. Pînă acolo mai aveau doar cîţiva kilometri. Stabilind cu

ajutorul stelelor direcția, ei coborîră. Veda Kong zăbovi cîteva clipe lîngă jarul care ardea mocnit ; părea că încearcă să-și aducă aminte de ceva.

— Rămîi cu bine, căminul nostru, spuse ea gînditor. De bună seamă că nomazii au avut totdeauna asemenea locuri de popas vremelnice și nesigure. Astăzi am fost și eu o femeie din acele vremi.

Se întoarse spre Dar Veter și-i puse, încrezătoare, mîna pe grumaz.

— Am simțit atît de viu nevoia să fiu ocrotită ! Nu din teamă, nicidecum, dar dintr-un fel de fascinantă supunere în fața destinului. Cel puțin, așa mi s-a părut. Împreunîndu-și mîinile la ceafă, se întinse înaintea focului, mlădioasă ca întotdeauna. În clipa următoare, ochii ei își recăpătară strălucirea șăgalnică.

— Hai, du-mă... eroule ! Și vocea ei joasă sună misterios și în același timp mîngîietor.

Noaptea strălimpede, îmbălsămată de miresmele ierburilor, era însuflețită de glasul gîngănilor și de țipetele păsărilor. Veda și Dar Veter înaintau cu băgare de seamă, temîndu-se să nu calce în vreo vizuină ascunsă sau într-o crăpătură din pămîntul uscat. Măturicele negarei le lunecau înșelător pe lîngă glezne. Veter scruta întunericul ori de cîte ori din el se iveau contururile vreunei tufe.

Veda rîse încet.

— N-ar fi trebuit să luăm cu noi acumulatorul și cablul ?

— Ești neserioasă, Veda, răspunse blînd Dar Veter. Mai neserioasă decît m-aș fi așteptat !

Tînăra femeie deveni deodată gravă.

— Am simțit mult prea viu protecția dumitale...

Și Veda începu să vorbească sau, mai bine zis, să-și depene cu glas tare gîndurile, privind activitatea viitoare a expediției sale. Prima etapă a săpăturilor din gorganele stepei se încheiase și colaboratorii ei se întorceau acum la vechile lor îndeletniciri sau își căutau altele noi. Dar Veter, însă, care încă nu-și alesese altă ocu-

pație, era liber s-o urmeze pe aleasa inimii lui. Judecînd după informațiile primite, activitatea lui Mwen Mas se desfășura în condiții bune. Dar chiar și altminteri, Consiliul nu l-ar fi readus pe Dar Veter atît de curînd în vechiul său post. În epoca Marelui Cerc nu era considerat util să muncești prea multă vreme în același domeniu, spre a nu ți se ofili darul cel mai de preț al omului — inspirația creatoare — și nu-ți puteai relua vechea îndeletnicire decît după o întrerupere mai îndelungată.

— Nu ți s-a părut meschină și monotonă munca noastră, după cei șase ani de contact nemijlocit cu Cosmosul?

Privirea limpede și atentă a Vedei îi căuta ochii.

— Nicidecum — protestă Dar Veter — dar ea nu-mi oferă acea încordare a puterilor cu care am fost obișnuit. Fără aceasta risc să devin mult prea liniștit, de parcă aș urma un tratament cu vise albastre!

— Vise albastre!? repetă Veda. Și pentru Dar Veter răsuflarea ei oprită o clipă fu mai grăitoare decît roșeața-i din obraji, de altfel invizibilă în întuneric.

— Îmi voi continua cercetările spre miază-zi, urmă Veda. Dar nu înainte să fi adunat o nouă echipă de cercetători voluntari. Pînă atunci, voi da unor tovarăși, care m-au chemat de mult, ajutor la niște săpături submarine.

Veter pricepu și inima îi bătu de bucurie. Dar se grăbi să-și stăpînească emoția și veni în ajutorul Vedei, întrebînd-o calm:

— E vorba de orașul scufundat în sudul Siciliei? Am văzut în Palatul Atlantidei lucruri minunate aduse de acolo.

— Nu, acum explorăm litoralul răsăritean al Mediteranei, Marea Roșie și coastele Indiei. Am întreprins acolo cercetări în legătură cu vestigiile istorice conservate sub apă, din vremea culturii indo-cretane și pînă la începutul Veacurilor de Întuneric.

— Ceea ce înainte era ascuns sau pur şi simplu aruncat în mare, în clipele cînd micile oaze de civilizaţie se năruiau sub presiunea forţelor proaspete, barbare şi nepăsătoare: îmi închipui acest lucru, rosti gînditor Dar Veter, scrutînd mereu cîmpia alburie. Înţeleg de asemenea prăbuşirea culturii antice, cînd statele cele vechi, puternice datorită legăturii lor cu natura, n-au fost în stare să schimbe nimic în lume, să lichideze sclavagismul din ce în ce mai odios şi aristocraţia parazitară...

— Şi atunci locul anticului sclavagism l-a luat feudalismul — urmă Veda — bezna religioasă a Evului Mediu. Dar ce anume ţi se pare de neînţeles?

— Nu-mi pot închipui prea bine cultura indocretană.

— Nu cunoşti cercetările cele mai recente. Dezvoltarea acestei culturi a fost urmărită pe un vast teritoriu, care se întinde din America pînă în India de Nord şi China Vestică, înglobînd şi sudul Asiei Mijlocii şi insula Creta.

— Nu bănuiam că în timpuri atît de îndepărtate au putut exista ascunzători pentru comori artistice, de felul celor descoperite la Cartagina, în Grecia sau la Roma.

— Vino cu mine şi vei vedea, îi spuse Veda încet.

Dar Veter mergea tăcut alături de ea. Terenul urca lin. Ajungînd pe culme, Dar Veter se opri brusc.

— Îţi mulţumesc, am să vin...

Veda întoarse capul spre el, privindu-l cu o uşoară neîncredere. În umbra nopţii nordice ochii tovarăşului ei de drum erau întunecaţi şi de nepătruns.

Povîrnişul trecut, luminile se arătară aproape de tot. Prevăzute cu clopote polarizante, ele nu împrăştiau razele şi de aceea păreau mai depărtate decît în realitate. Această iluminaţie era o dovadă că se lucrează noaptea. Vuietul unui curent de înaltă tensiune devenea tot mai puternic. Contururile argintii ale unor grinzi

dantelate străluceau în bătaia înaltelor lămpi albastre. Un urlet de avertizare îi făcu să se oprească: robotul de baraj intrase în funcţiune.

— Atenţiune, primejdie! Mergeţi pe stînga! Nu vă apropiaţi de stîlpi! îi preveni un amplificator invizibil.

Se îndreptară ascultător spre un grup de căsuţe albe demontabile.

— Nu priviţi în direcţia cîmpului, stărui automatul.

Uşile a două căsuţe se deschiseră simultan şi două fascicule de lumină se intersectară pe drumul întunecat. O mînă de oameni, bărbaţi şi femei, făcură celor doi călători o primire prietenoasă, exprimîndu-şi mirarea cu privire la felul de locomoţie ales de ei, atît de primitiv şi nepotrivit, mai ales pe timp de noapte.

O mare desfătare le oferi o cabină strîmtă, unde se încrucişau înmiresmate şuviţe de apă, saturate de gaze şi de electricitate şi unde pielea era ciupită plăcut de descărcări.

Împrospătaţi, drumeţii se întîlniră la masă.

— Dragă Veter, am nimerit la tovarăşi de meserie — spuse Veda, turnînd în pahare subţiri o băutură aurie şi atît de rece, încît sticla se aburi îndată.

— „Zece tonusuri", iată ce avem noi aici, şi Dar Veter încîntat, îşi întinse mîna spre paharul său.

— Învingător al taurului, ai început să te sălbăticeşti în stepa asta, protestă Veda. Îţi comunic noutăţi interesante, iar dumneata numai la mîncare te gîndeşti!

— Se fac şi aici săpături? se îndoi Dar Veter.

— Da, însă nu arheologice, ci paleontologice. Sînt studiate fosilele din perioada permiană, de acum două sute de milioane de ani. Cînd mă gîndesc că toată istoria noastră numără doar cîteva biete milenii...

— Aceste resturi sînt studiate pe loc, fără să fie dezgropate? Cum aşa?

— Da, pe loc, dar încă n-am aflat cum procedează.

În convorbirea lor se amestecă unul dintre comeseni, un ins slab, cu faţa galbenă.

— Echipa noastră urmează să preia schimbul. Tocmai am terminat operaţiile preliminare şi vom începe radiografia...

— Cu raze dure, ghici Dar Veter.

— Dacă nu sînteţi prea obosiţi, v-aş sfătui să mergeţi să vă uitaţi. Mîine vom deplasa platforma mai departe, ceea ce nu prezintă pentru dumneavoastră nici un interes.

Veda şi Dar Veter primiră bucuroşi invitaţia. Gazdele lor primitoare se ridicară de la masă şi-i conduseră într-o casă învecinată. Acolo, găsiră haine de protecţie, atîrnate în nişe, deasupra cărora se aflau cadrane indicatoare.

— Ionizarea produsă de tuburile noastre e foarte puternică, explică, parcă scuzîndu-se, o femeie înaltă, uşor adusă de spate, în timp ce-o ajuta pe Veda să îmbrace o salopetă dintr-o ţesătură deasă, să-şi tragă pe cap o cască transparentă şi să-şi fixeze în spate genţile cu acumulatoare.

În lumina polarizată, cel mai mic dîmb se detaşa pe terenul accidentat al stepei cu o precizie nefirească. Un vuiet surd ca un oftat răsună deasupra unui cîmp pătrat, delimitat cu nişte şipci subţiri. Pămîntul se umflă, se brăzdă de crăpături şi se surpă, formînd o pîlnie în centrul căreia apăru un cilindru strălucitor, cu vîrful ascuţit. O creastă elicoidală se împletea în jurul suprafeţei lustruite a cilindrului ; la extremitatea lui se învîrtea o complicată freză electrică dintr-un metal albăstrui. Cilindrul basculă peste marginea pîlniei, se întoarse descoperindu-şi paletele dindărăt, vînturate de o mişcare rapidă şi prinse din nou a se înfunda la cîţiva metri mai departe, cu botul înfipt în sol aproape vertical.

Dar Veter observă un cuplu de cabluri — unul izolat, celălalt lipsit de protecţie — care urmau cilindrul. Trăgîndu-l de mînecă, Veda îi arătă însoţitorului ei un punct aflat dincolo de stinghiile de magneziu. Un alt cilindru, similar celui dintîi, se ivi din sol, se răsturnă

la stînga și dispăru din nou, scufundîndu-se în pămînt ca în apă.

Omul cu fața galbenă le făcu semn să se grăbească.

— L-am recunoscut — spuse în șoaptă Veda, căutînd să prindă din urmă echipa ce se depărtase puțin. Este Liao Lan, paleontologul care a descifrat enigma populării continentului asiatic în era paleozoică.

— E chinez de origină ? întrebă Dar Veter, gîndindu-se la ochii negri și pieziși ai savantului. Spre rușinea mea, trebuie să mărturisesc că nu-i cunosc lucrările.

— Constat că nu prea ești tare în palentologia terestră, observă Veda. Cred că mai bine o cunoști pe cea a unor lumi astrale.

Prin mintea lui Dar Veter se perindară într-o clipă nenumăratele forme ale vieții : milioanele de schelete ciudate, închise în raclele diferitelor planete, vestigii ale trecutului, ascunse în stratificările fiecărei lumi locuite, mărturii înregistrate chiar de natură, păstrate de ea, pînă la apariția unei ființe gînditoare, capabilă să rețină ba chiar să reconstituie cele uitate...

Ajunseră pe o mică platformă, fixată în vîrful unui semicerc ajurat. În centrul planșeului se afla un mare ecran mat. Cei opt oameni se așezară în tăcere pe băncuțe joase, în jurul ecranului.

— „Cîrtițele“ vor termina îndată, spuse Liao Lan. După cum ați și ghicit, ele străbat rocile, trăgînd după ele un cablu neizolat și formînd o rețea de linii paralele și perpendiculare. Scheletele fosile se află îngropate în gresia afînată, la o adîncime de paisprezece metri. Mai jos, la șaptesprezece metri, terenul este căptușit cu o rețea metalică, conectată la puternici inductori. Se creează astfel un cîmp reflector, care proiectează razele X pe ecranul unde apare imaginea oaselor petrificate.

Două mari globuri de metal se rotiră pe soclurile lor masive. Se aprinseră proiectoarele, urletele unei sirene vestiră primejdia. Curentul continuu de un milion de volți degajă o proaspătă adiere ozonată și im-

primă bornelor izolatorilor şi suspensiunilor o fosforescenţă albăstrie.

Liao Lan mînuia butoanele pupitrului de comandă cu uşurinţă. Ecranul cel mare se lumina din ce în ce mai puternic. În adîncul lui pluteau siluete vagi, răspîndite ici colo în cîmpul vizual. Dar iată că mişcarea se opri şi contururile nebuloase ale unei pete mari umplură aproape tot ecranul, devenind din ce în ce mai precise.

Cîteva manipulări încă, şi în faţa observatorilor se ivi, într-o aureolă ceţoasă, scheletul unei făpturi necunoscute. Labele mari, cu gheare se zgîrceau sub trupul fiarei, o coadă lungă forma un cerc. Izbitor era mai ales volumul oaselor, cu extremităţile late şi răsucite, cu apofize pentru inserţia muşchilor uriaşi. Craniul cu fălcile încleştate, îşi rînjea incisivii puternici. Văzut de sus, monstrul părea un bolovan de oase cu suprafaţa măcinată. Liao Lan modifică distanţa focală şi mări imaginea : acum tot ecranul era ocupat de capul reptilei care se tîrîse cu două sute de milioane de ani în urmă, pe malurile unui străvechi curs de apă.

Pereţii cutiei craniene măsurau cel puţin douăzeci de centimetri. Excrescenţe osoase se arcuiau peste orbite, peste cavităţile temporale şi peste protuberanţele parietalelor. La occiput, în dreptul unui con se căsca gaura unui ochi imens. Lui Liao Lan îi scăpă un oftat admirativ.

Veter nu-şi mai lua ochii de la scheletul greoi al acelei fiinţe de neamuri demult apuse. Mărirea forţei musculare provocase îngroşarea oaselor supuse la o povară mai mare, iar greutatea crescîndă a scheletului cerea o nouă întărire a muşchilor. Această dependenţă directă, proprie organismelor primitive, conducea adesea dezvoltarea animalelor la impasuri fără ieşire, pînă cînd vreo perfecţionare fiziologică importantă le îngăduia să înlăture contradicţiile existente şi să se ridice pe o nouă treaptă de evoluţie. Părea de necrezut că asemenea făpturi au putut figura printre strămoşii omu-

lui, cu trupul său minunat, uluitor de ager şi de precis în mişcări.

Veter contempla arcadele groase de deasupra sprîncenelor, ce exprimau ferocitatea stupidă a reptilei permiene şi le compara cu mlădioasa Veda, ai cărei ochi limpezi îi luminau chipul sensibil şi inteligent... Ce monstruoasă prăpastie în organizarea materiei vii! Trase involuntar cu coada ochiului, căutînd să-i distingă Vedei trăsăturile, sub casca de protecţie. Cînd îşi întoarse din nou privirile spre ecran, viziunea se schimbase. Observă acum un craniu parabolic şi plat al unui batracian, al vreunei salamandre, sortită să zacă o viaţă întreagă în apa caldă şi întunecată a mlaştinii permiene, pîndind apropierea prăzii. Un salt, botul enorm hăpăia... şi din nou acea zăcere pătrunsă de o răbdare infinită, golită de orice gînd. Aceste imagini care sugerau nesfîrşit de lunga şi de cruda evoluţie a vieţii îl deprimau pe Dar Veter, îl iritau. Îşi îndreptă spinarea şi Liao Lan, ghicindu-i starea de spirit, îi propuse să se întoarcă spre a se odihni în casă. Veda cu nedomolita-i curiozitate, plecă de acolo cu părere de rău, deoarece văzu că savanţii conectaseră maşinile electronice pentru fotografiere şi înregistrare sonoră, ca să nu cheltuiască degeaba curentul de mare putere.

În curînd, Veda se întinse pe un larg divan din camera de oaspeţi ai căsuţei destinate femeilor. Dar Veter se mai plimbă un timp pe terasă, evocînd impresiile zilei.

Dimineaţa nordică spălase cu roua ei ierburile prăfuite. Terminîndu-şi schimbul, imperturbabilul Liao Lan le propuse vizitatorilor să-i trimită la aerodrom cu un „elf" — un mic automobil cu acumulatoare. Terenul de aterizaj al avioanelor „săltătoare" cu reacţie se afla la o sută de kilometri spre sud-est, pe cursul inferior al rîului Trom-Iugan. Veda dori să cheme prin radio echipa ei, dar la săpături nu exista un post de emisiune suficient de puternic. De cînd strămoşii noştri pricepuseră cît de dăunătoare sînt emanaţiile radioactive şi

instituiseră un regim strict, emisiunile dirijate necesitau instalații cu mult mai complexe, cu deosebire pentru convorbiri la distanțe mari. Pe lîngă aceasta, se se redusese simțitor și numărul stațiunilor. Liao Lan hotărî așadar să se stabilească o legătură cu cel mai apropiat turn de observație al crescătorilor de vite. Aceste turnuri comunicau între ele cu ajutorul emisiunilor dirijate și puteau transmite orice la postul central din raionul lor. Tînăra practicantă care trebuia să readucă „elful“ la tabăra paleontologilor, îi sfătui pe călători să se oprească în drum la un asemenea turn, de unde puteau vorbi ei înșiși prin televiziofon *. Veda și Dar Veter primiră bucuroși această propunere. Vîntul puternic ridica în trîmbe praful ușor și răvășea părul tuns scurt al fetei de la volan. Stăteau înghesuiți pe scaunul mașinii, căci trupul masiv al fostului director al stațiunilor exterioare le cam înghesuise pe cele două tovarășe de drum ale lui. Pe cerul albastru și senin abia se zărea silueta zveltă a turnului de observație. Curînd „elful“ se opri la picioarele lui. Contraforturi metalice mult depărtate sprijineau un acoperiș din material plastic, sub care staționa un alt „elf“. Din centrul acoperișului pornea casa unui ascensor. O cabină minusculă îi transportă pe toți, unul cîte unul, deasupra etajului cu locuințe, în vîrful turnului, unde fură salutați de un tînăr ars de soare și aproape gol. Tulburarea care o cuprinse deodată pe însoțitoarea lor o făcu pe Veda să-și dea seama că istețimea fetei avea rădăcini mai adînci...

Mica încăpere rotundă cu pereții de cristal oscila sensibil, turnul ușor răsuna ca o coardă întinsă. Plafonul și planșeul erau zugrăvite într-o culoare închisă. De-a lungul ferestrelor se înșiruiau mese înguste încărcate cu binocluri, cu mașini de calculat și caiete de însemnări. De la această înălțime de nouăzeci de metri,

---

* T.V.F. — stereoteleviziofon, dispozitiv pentru convorbiri și pentru transmiterea simultană de imagini stereoscopie (noțiune fantastică — n.a.).

privirea îmbrățișa o mare suprafață a stepei, pînă la limitele de vizibilitate ale celorlalte turnuri. Ele îngăduiau o continuă supraveghere a turnurilor și ținerea în evidență a rezervelor de furaje. Labirinturile de strungi, prin care de două ori pe zi erau trecute turmele vitelor mulgătoare, își desenau în stepă cercurile verzi concentrice. Laptele care, ca și cel al antilopelor africane, nu se acrea niciodată, era colectat și congelat pe loc, în frigorifere subterane putînd fi conservat foarte multă vreme. Turmele erau mînate cu ajutorul „elfurilor" de care dispunea fiecare turn. Observatorii aveau posibilitatea să studieze în timpul serviciului lor; de aceea cei mai mulți dintre ei urmau cursurile școlilor. Tînărul îi conduse pe Veda și pe Dar Veter la etajul cu locuințe, suspendat cîțiva metri mai jos, între grinzi încrucișate. Încăperile de aici aveau pereți izolanți, care opreau orice sunet, astfel încît drumeții noștri se pomeniră cufundați într-o tăcere perfectă. Numai legănarea neîncetată mai amintea că odaia se afla la o înălțime primejdioasă.

Un alt tînăr lucra la postul de emisie. Coafura complicată și rochia de culori vii a interlocutoarei lui de pe ecran arătau că stabilise legătura cu stațiunea centrală, căci oamenii stepei purtau combinezoane scurte și ușoare. Fata de pe ecran intră în comunicație cu stațiunea de centură și curînd, în televiziofonul turnului apăru figura tristă și silueta măruntică a principalei ajutoare a Vedei Kong — Miiko Eigoro. Ochii ei negri și oblici, ca ai lui Liao Lan, exprimară o bucuroasă surpriză, gurița ei se întredeschise de uimire. O clipă mai tîrziu, însă, pe chipu-i devenit impasibil, nu mai puteau citi decît o atenție profesională. Urcînd în vîrful turnului, Dar Veter o găsi pe tînăra paleontologă într-o discuție animată cu primul băiat și ieși pe platforma circulară care încingea camera de cristal. Locul umedei prospețimi matinale îl luase de mult arșița amiezii, care estompase coloritul viu și asperitățile terenului. Stepa se întindea vastă, pînă-n zări, sub un

cer senin şi dogoritor. Din nou îl cuprinse pe Dar Veter un dor nelămurit de pămîntul nordic al strămoşilor săi. Rezemat de balustrada platformei mişcătoare, fostul director al staţiunilor exterioare avu, mai tare decît oricînd, sentimentul că visurile celor din vechime s-au înfăptuit. Clima cea vitregă a fost împinsă de mîna omului departe spre nord, iar căldura dătătoare de viaţă a sudului s-a revărsat pe aceste plaiuri, odinioară înfrigurate sub linţoiul norilor reci.

Veda Kong intră în odaia de cristal şi anunţă că radistul s-a obligat să-i conducă mai departe. Fata cu părul scurt îi mulţumi cu o lungă privire. Prin peretele străveziu se vedeau umerii laţi ai lui Dar Veter, încremenit în contemplaţie.

— Visezi... auzi el din spate. La ce visezi ? Te pomeneşti că la mine ! ?

— Nu, Veda, mă gîndeam la acest principiu al vechii filosofii indiene : lumea n-a fost creată pentru om, care devine cu adevărat mare doar cînd pricepe valoarea şi frumuseţea altei vieţi, a naturii...

— Dar nu înţeleg : e incomplet...

— Incomplet ? Poate... Aş adăuga că numai omului îi este dat să înţeleagă atît frumuseţea, cît şi defectele vieţii. Şi numai el poate să dorească şi să creeze o viaţă mai bună !

— De data asta sînt de acord — spuse încet Veda, iar după o tăcere mai îndelungată continuă : Te-ai schimbat, Veter...

— Desigur. După ce-am muncit patru luni de zile cu o simplă cazma, urnind pietroaiele şi bîrnele putrede ale gorganelor voastre, am început, vrînd-nevrînd, să privesc viaţa mai simplu şi să îndrăgesc bucuriile-i obişnuite...

— Nu glumi, Veter, se încruntă Veda, vorbesc serios. Cînd te-am cunoscut pe dumneata, stăpîneai întreaga putere a Pămîntului, vorbeai cu lumile cele îndepărtate... Acolo, la observatoarele voastre, păreai o fiinţă supranaturală, un zeu ! cum spuneau cei din anti-

chitate. În vreme ce aici, la munca noastră, modestă, colectivă, dumneata... Ea tăcu.

— Ce s-a întîmplat cu mine? — se interesă el curios. Mi-am pierdut măreția? Ce-ai fi spus atunci de mă vedeai cum eram mai înainte de-a fi intrat la Institutul de Astrofizică: mașinist al Căii Spirale? E mai puțin ilustru, nu-i așa? Ori ca mecanic la mașinile de recoltat fructe în zonele tropicale?

Veda izbucni în rîs:

— Să-ți dezvălui taina unui suflet de fată. Cînd învățam la școala de ciclul trei, eram îndrăgostită de un mecanic al Căii Spirale. Nu-mi puteam închipui un om mai puternic decît el... Dar uite că vine radistul! Să plecăm, Veter!

Mai înainte de a-i introduce pe Veda și Dar Veter în cabină, pilotul îi mai întrebă o dată dacă sănătatea le îngăduie să suporte brusca accelerație a avionului săltător. El se ținea cu strictețe de regulament. Primind pentru a doua oară un răspuns afirmativ, pilotul îi instală în fotolii adînci, la botul transparent al avionului, care semăna cu o uriașă picătură de apă. Veda se simțea cît se poate de incomod; din cauza fuselajului ridicat, fotoliile se răsturnaseră pe spate. Un semnal de gong, apoi un resort puternic proiectă avionul aproape vertical. Trupul Vedei se cufundă încet în fotoliu ca într-un lichid dens. Dar Veter își întoarse anevoie capul ca s-o încurajeze cu un zîmbet. Pilotul porni motorul. Un vuiet, o senzație de greutate copleșitoare în tot corpul, și avionul în formă de picătură zbură, descriind un arc, la o înălțime de douăzeci și trei de mii de metri. Părea că trecuseră doar cîteva minute, dar călătorii și coborau, cu genunchii tremurători, în fața căsuțelor lor din stepa altaică, în timp ce aviatorul le făcea semn să se depărteze. Veter înțelese că în lipsa unei catapulte, motorul trebuia pus în funcțiune chiar pe sol. Porni deci în goană, trăgînd pe Veda după sine, spre Miiko Eigoro, care venea alergînd în întîmpinarea lor. Cele două femei se îmbrățișară ca după o lungă despărțire.

CAPITOLUL V

CALUL DE PE FUNDUL MĂRII

Marea caldă și transparentă își legăna leneș scînteietoarele unde albastru-verzui. Veter intră încet în apă pînă la gît și, aruncîndu-și brațele înlături, caută să se țină în picioare pe fundul povîrnit. Privind pe deasupra undelor line zările pline de lumină, simțea din nou că se dizolvă în marea aceasta nemărginită, că devine el însuși o părticică din necuprinsul naturii. Adusese cu el, la mare, o durere veche, cu greu stăpînită. Era durerea despărțirii de măreția Cosmosului, de nemărginitul ocean de gîndire și știință, de aspra concentrare în care își trăise fiecare zi din viață. Existența lui de acum era într-un contrast pronunțat cu trecutul și numai dragostea-i mereu crescîndă pentru Veda îi mai înfrumuseța zilele de muncă neobișnuită pentru el și-i făcea mai puțin împovărător melancolicul răgaz pe care îl avea acum creierul său atît de bine antrenat la reflexiune. Se cufundase cu entuziasmul unui neofit în cercetările istorice. Fluviul timpului, oglindit în cugetul său, îi ajuta să se împace cu schimbarea ce-i intervenise în viață. Îi era recunoscător Vedei Kong, care cu un tact demn de ea, organizase călătoria cu elicopterul într-o țară transfigurată de munca omului. Ca și în fața imensității mării, necazurile-i personale se pierdeau înaintea grandioaselor lucrări terestre și-l făceau să se împace cu ireparabilul, cu care de obicei omul se împacă cel mai greu...

O voce dulce, aproape de copil, îl strigă pe nume. O recunoscu pe Miiko. Cu o mişcare largă sări în apă şi veni lîngă dînsul. De pe părul ei aspru, negru ca pana corbului, se rostogoleau picături mari, iar trupu-i oacheş, gălbui, părea verde sub stratul subţire de apă. Înotară alături, în întîmpinarea soarelui, spre o insuliţă singuratică şi pustie, ce se înălţa ca un dîmb negru la un kilometru de ţărm. Toţi copiii Erei Marelui Cerc creşteau pe malul mării ca nişte înotători de clasă ; cît despre Veter, avea în această materie un talent deosebit. La început, pornise în înot fără grabă, temîndu-se să n-o obosească pe Miiko, dar fata luneca pe lîngă el uşor, fără pic de efort, încît Veter începu să-şi mărească viteza, oarecum uimit de măiestria ei. Dar chiar şi atunci cînd înota din răsputeri, Miiko nu rămînea în urmă, deşi chipu-i drăgălaş şi imobil păstra şi mai departe aceeaşi expresie calmă. Dinspre insulă se auzi vuietul surd al valurilor care se spărgeau de mal. Veter se lăsă pe spate, iar fata, care-şi luase tocmai avînt, descrise un cerc şi se întoarse spre el.

— Miiko, înoţi minunat! strigă, plin de admiraţie, Dar Veter şi umplîndu-şi pieptul cu aer, îşi ţinu răsuflarea.

— Înot mai prost decît mă cufund, mărturisi fata şi Dar Veter se miră din nou.

— Strămoşii mei erau japonezi, urmă Miiko. Pe timpuri existase un trib întreg în care toate femeile erau specializate în înotul sub apă : pescuiau perle, adunau alge comestibile. Această îndeletnicire, transmisă din generaţie în generaţe, deveni în decursul unui mileniu o artă desăvîrşită, care s-a manifestat acum din întîmplare în persoana mea.

— N-aş fi bănuit niciodată...

— ...Că un vlăstar al cufundătoarelor de odinioară ar putea deveni un istoric? În familia noastră a existat o legendă. A fost o dată, cu mai bine de o mie de ani în urmă, un pictor japonez cu numele de Yanaghihara Eigoro...

— Eigoro? Numele dumitale?...

— Este un caz rar în zilele noastre, cînd îţi iei numele care-ţi place, care-ţi pare că-ţi sună mai bine. De altfel, fiecare se străduie să aleagă consonanţe, sau cuvinte din graiul poporului din care se trage. Numele dumitale, dacă nu mă-nşel, e format din rădăcini ruseşti?

— Exact! Numai că nu este vorba de rădăcini, ci de cuvinte întregi. Primul înseamnă, dar, prinos; cel de al doilea — vînt, vijelie...

— Înţelesul numelui meu îmi este necunoscut. Dar pictorul a existat; un străbunic de-al meu a găsit într-un muzeu unul dintre tablourile acestui artist. Este o pînză mare, pe care o poţi vedea la mine. Te asigur că prezintă interes pentru un istoric... Este o vie evocare a vieţii aspre şi curajoase, a sărăciei şi a modestiei unui popor de demult... Mergem mai departe?

— O clipă, Miiko! Parcă mai voiai să spui ceva despre scufundătoare...

— Pictorul s-a îndrăgostit de una dintre acestea, şi a rămas în tribul ei. Fiicele lui au fost şi ele scufundătoare şi toată viaţa şi-au petrecut-o muncind în apă... Ia priveşte, ce insulă bizară! Parcă ar fi un rezervor rotund sau un turn jos, din acelea folosite la fabricarea zahărului.

— Nici pomeneală! pufni fără voie Dar Veter. În copilărie, aceste insule pustii mă fascinau. Singuratice, împresurate de mare, cîte ciudăţenii n-ascund ele prin crîngurile sau falezele lor! Acolo poţi întîlni orice năzdrăvănie.

Miiko îl răsplăti cu rîsul ei argintiu. De obicei tăcută, niţeluş cam tristă, tînăra fată era acum de nerecunoscut. Avîntată cutezător înainte, spre valurile agitate, rămînea totuşi pentru Dar Veter o uşă închisă, spre deosebire de transparenta Veda, al cărei curaj reprezenta mai curînd o splendidă încredere decît o adevărată dîrzenie.

Printre stîncile mari de lîngă mal, marea formase trecători adînci, străbătute de soare. Căptuşite cu mogîldeţele întunecate ale bureţilor şi încadrate cu ciucurii algelor, galeriile acestea submarine duceau spre partea răsăriteană a insulei, mărginită de adîncuri necunoscute şi negre. Veter regreta acum că nu luase de la Veda o hartă amănunţită a litoralului. Plutele expediţiei marine străluceau la soare lîngă promontoriul vestic, la cîţiva kilometri de insulă. Pe partea cealaltă era o plajă minunată, pe care se afla Veda împreună cu ceilalţi tovarăşi ai lor. În acea zi se preschimbau acumulatoarele maşinilor, şi întreaga expediţie profita de răgaz, odihnindu-se pe plajă. Numai Dar Veter nu putuse rezista patimei sale din copilărie pentru cercetarea insulelor nelocuite.

Deasupra înotătorilor atîrna o sinistră faleză de andezit *. De curînd, un cutremur dărîmase partea mai veche a malului şi blocurile de piatră mai purtau urmele proaspete ale cataclismului. Dinspre larg trăgea un curent puternic. Miiko şi Dar Veter înotară mult timp prin apa întunecată de lîngă malul răsăritean; în sfîrşit găsiră o lespede de piatră, pe care Dar Veter o împinse pe Miiko.

În văzduh, se zbuciumau pescăruşii înspăimîntaţi; izbiturile valurilor cutremurau blocurile de andezit. Nu se zărea nimic, în afară de stînci golaşe şi aspre tufişuri, nici urmă de oameni sau de alte vieţuitoare.

Cei doi înotători suiră pînă în vîrful insulei şi după ce priviră de sus zbaterea valurilor, se întoarseră. Tufele ce ieşeau din crăpăturile stîncilor răspîndeau un miros acru. Veter se întinse pe o piatră caldă, privind alene talazurile.

Miiko se lăsă pe vine chiar la marginea stîncii şi se căznea să distingă ceva de pe fundul apei. În partea aceasta a insulei nu existau nici bancuri de nisip, nici obişnuitul pietriş. Faleza se înălţa de-a dreptul din apa întunecată, uleioasă. Soarele îi tivea creasta cu o geană

* Andezit — rocă vulcanică (n.a.).

orbitoare. Acolo unde lumina, retezată de stîncă, pătrundea vertical în apa limpede, abia se ghicea scînteierea aurie a nisipului de pe fund.

— Ce vezi acolo, Miiko?

— Nimic. Pe dumneata te atrag insulele pustii, pe mine fundul mării. Mi se pare şi mie că acolo poţi găsi oricînd ceva interesant, poţi face o descoperire.

— Atunci de ce lucrezi în stepă?

— E greu de răspuns. Pentru mine marea reprezintă prilejul unei bucurii atît de puternice, încît n-aş putea trăi tot timpul alături de ea, după cum nu poţi asculta într-una muzica preferată. Cu atît mai preţioase sînt întîlnirile noastre...

Dar Veter dădu înţelegător din cap:

— Vrei să ne scufundăm acolo? — întrebă el, arătînd nisipul luminos din adîncime. Sprîncenele fetei, ridicate uşor spre tîmplă, se înălţară şi mai mult:

— Ai să poţi? Aici sînt cel puţin douăzeci şi cinci de metri lucru de care nu-i în stare decît un scufundător cu multă experienţă...

— Am să încerc... Dar dumneata?

În loc de răspuns, Miiko se ridică, căută în jurul ei şi alese o piatră mare, pe care o aduse la marginea stîncii.

— Dă-mi voie să fac întîi o încercare cu o piatră. Este cam împotriva regulilor mele, mă tem însă să nu dăm de oarecare curenţi: prea este curat fundul...

Fata ridică mîinile, se aplecă înainte, apoi se îndreptă, lăsîndu-se pe spate. Veter îi urmărea mişcările respiratorii cu gîndul s-o imite. Miiko nu mai rosti nici un cuvînt. După cîteva exerciţii, apucă piatra şi se azvîrli în neagra adîncime, ca într-o prăpastie.

Trecuse mai bine de un minut, dar nu se vedea nici urmă din curajoasa fată. Veter simţi o vagă nelinişte. Începu şi el să caute o piatră pentru lest, făcîndu-şi socoteala că lui îi trebuia una cu mult mai mare. Ridicase tocmai o bucată de andezit de vreo patruzeci de

kilograme, cînd la suprafața mării apăru Miiko. Răsufla din greu și părea foarte obosită.

— Este acolo... un cal! reuși ea cu greu să rostească.

— Ce spui? Ce cal?

— Statuia unui cal imens... acolo, într-o firidă naturală. O să mă uit îndată mai bine.

— E prea greu, Miiko. Așteaptă puțin, ne ducem înapoi și luăm niște scafandri și o barcă.

— Nu! Vreau să mă duc așa cum sînt! Și chiar acum! și fata își aruncă brațele înlături. Va fi izbînda mea proprie, nu a aparatelor. Pe ceilalți îi chemăm mai tîrziu.

— Bine, numai să viu și eu cu dumneata! Veter puse mîna pe piatra lui. Miiko zîmbi:

— Ia una mai mică, uite ca asta. Dar cu respirația ce faci?

Veter repetă docil exercițiile preliminare și se aruncă în mare cu piatra în brațe. Apa îl izbi puternic în obraz, îl întoarse cu spatele spre Miiko, îi strivi pieptul, stîrnind o durere vie în urechi. Luptă împotriva ei, încordîndu-și toți mușchii trupului, strîngînd din fălci. Dedesubt, penumbra rece și cenușie devenea tot mai deasă, lumina vie a zilei se întuneca rapid. Puterea dușmănoasă a adîncimilor își punea pe ei stăpînirea; simțea amețeală, ochii îl dureau. Deodată mîna fermă a lui Miiko îl atinse pe umăr și Dar Veter simți sub picioare nisipul solid cu slabe luciri argintii. Întorcîndu-și cu greu capul în direcția indicată de Miiko tresări de uimire, scăpînd piatra din mînă. Îndată apa îl împinse în sus. Nu-și mai amintea cum a ajuns la suprafață. Nu vedea nimic în ceața roșiatică ce-l înconjura; inspira și expira convulsiv aerul... După un timp, cînd urmările presiunii submarine se mai atenuară puțin, lăsîndu-i creierul liber, în memorie îi înviară cele văzute. În puținele clipe petrecute pe fund, ochii și creierul său reușiseră să înregistreze o mulțime de amănunte.

Stîncile întunecate formau în partea lor superioară o ogivă uriaşă, sub care se afla statuia unui cal gigantic. Pe suprafaţa ei lustruită nu se prinseseră nici alge, nici scoici. Sculptorul necunoscut urmărise, în primul rînd, să exprime vigoarea. Mărise partea din faţă a trupului, lărgise pieptul imens al calului, trăsese mult în sus gîtul puternic arcuit. Piciorul stîng din faţă era ridicat, înaintînd spre spectator încheietura rotunjită a genunchiului, iar copita uriaşă îi atingea aproape pieptul. Celelalte picioare păreau a se smulge de la pămînt într-un efort neînchipuit, astfel încît uriaşul animal atîrna deasupra privitorului, parcă strivindu-l cu puterea lui fantastică. Pe gîtul arcuit, coama se ghicea ca un pieptene zimţat, botul aproape că se proptea în piept, iar ochii priveau de sub fruntea aplecată cu o cumplită răutate, care se oglindea şi în urechile mici, culcate pe spate, ale colosului de piatră.

Liniştindu-se în ceea ce priveşte starea lui Dar Veter şi lăsîndu-l întins pe stînca netedă, Miiko sări din nou în apă. În sfîrşit, obosită de aceste scufundări la adîncime şi săturată de priveliştea descoperirii sale, tînăra fată se întoarse şi se aşeză alături de Veter, aşteptînd în tăcere ca respiraţia acestuia să revină la normal.

— Ar fi interesant de ştiut ce vechime are această sculptură ? se întrebă ea, îngîndurată.

Veter ridică din umeri, amintindu-şi amănuntul care-l mirase cel mai mult.

— Cum se face că statuia calului n-a fost de loc acoperită de alge, nici de scoici ?

Miiko se răsuci spre el dintr-o mişcare :

— Da, cunosc asemenea descoperiri. S-a văzut că au fost acoperite de o compoziţie specială, care nu permite fixarea pe ele a organismelor vii. Asta ar însemna că statuia datează de la sfîrşitul ultimului secol al E.L.D.

Pe mare, între litoral şi insulă, apăru un înotător. Apropiindu-se, se ridică din apă şi-i salută dînd din mîini. Veter recunoscu umerii largi şi pielea neagră şi strălucitoare a lui Mwen Mas. Curînd, acesta se căţără

pe stînci. Un zîmbet plin de bunătate strălucea pe fața udă a noului director al stațiunilor exterioare. Se înclină în fața micuței Miiko și-l salută pe Dar Veter cu un gest larg.

— Sînt însoțit de Ren Boz. Am venit aci pentru o zi, ca să-ți cerem un sfat.

— Cine-i Ren Boz?

— Un fizician de la Academia Limitelor Cunoașterii...

— Parcă-l știu. Se ocupă de problemele corelațiilor spațiu-cîmp *? Unde l-ai lăsat?

— Pe mal. Nu înoată... ca dumneata în orice caz...

Un clipocit ușor întrerupse cuvintele lui Mwen Mas.

— Mă duc la Veda, strigă din apă Miiko. Veter zîmbi tinerei fete.

— N-o mai rabdă inima să povestească cît mai curînd despre calul din adîncuri, făcu el și-l încunoștiință pe Mas despre descoperirea lor.

Africanul îl ascultă fără nici un interes. Degetele lungi i se mișcau nervos, pipăindu-i mecanic bărbia. În privirea îndreptată asupra lui, Dar Veter citi neliniște și speranță.

— Văd că te frămîntă ceva grav. Atunci să nu mai zăbovim!

Mwen Mas nu se lăsă rugat de două ori. Așezat pe marginea stîncii, deasupra abisului ce ascundea enigmatica statuie, își mărturisi îndoielile care-l chinuiau. Întîlnirea cu Ren Boz nu era întîmplătoare. Viziunea minunatei lumi de pe epsilon-Tucan nu-l mai părăsise din momentul întîlnirii lor. Atunci încolțise în sufletul său un vis minunat: să se apropie, fie și pentru o singură clipă, de lumea aceea, înfrîngînd pe orice cale spațiul monstruos care-l despărțea de ea. Dorea ca între trimiterea și recepționarea unei comunicări, a unui semnal sau a unei imagini să nu mai existe un interval

* Corelația spațiu-cîmp: legătura ce există între spațiul cosmic și cîmpurile unui anumit tip de forțe. De ex.: gravitația și spațiul (n.r.).

de şase sute de ani, inaccesibil unei existenţe omeneşti. Să simtă aproape pulsul minunatei vieţi înrudite cu a noastră, să poată, prin cumplitele spaţii ale Cosmosului, să întindă o mînă de ajutor oamenilor-fraţi. Mwen Mas îşi concentrase de atunci toate eforturile asupra studierii problemelor nerezolvate şi a experienţelor neterminate, întreprinse de mii de ani în direcţia înţelegerii spaţiului ca o funcţie a materiei. Era aceeaşi problemă a cărei rezolvare o visase şi Veda Kong în noaptea cînd vorbise pentru prima oară în cadrul emisiunii pentru Marele Cerc...

La Academia Limitelor Cunoaşterii cercetările de această natură le conducea Ren Boz, un tînăr fizician şi matematician. Întîlnirea lui cu Mwen Mas şi prietenia care s-a legat apoi între ei au fost determinate de comunitatea năzuinţelor lor.

Ren Boz considera că problema fusese îndeajuns studiată pentru a se trece la experimentare. Aceasta, ca orice cercetare pe scară cosmică, nu putea fi efectuată în laborator. Proporţiile uriaşe ale problemei cereau şi o experienţă tot atît de uriaşă. Ren Boz ajunsese la concluzia că este necesar să se ceară efectuarea acestei experienţe prin staţiunile exterioare, cu cheltuirea întregii energii de forţe terestre, inclusiv a staţiunii de rezerve energetice Q de pe Antarctida.

Intuiţia unei mari primejdii îl alarmă pe Dar Veter în timp ce scruta ochii arzători şi nările fremătătoare ale lui Mwen Mas.

— Ai vrea să ştii ce-aş face eu într-un asemenea caz ? puse el calm întrebarea hotărîtoare.

Mwen Mas dădu afirmativ din cap şi-şi trecu vîrful limbii peste buzele arse.

— Eu unul n-aş face experienţa, spuse răspicat Dar Veter, fără să ia seama la grimasa de durere care trecu într-o clipă pe faţa africanului şi dispăru tot atît de repede, încît un interlocutor mai puţin atent n-ar fi remarcat-o.

— Eram sigur ! îi scăpă lui Mwen Mas.

— Atunci de ce-ai atribuit o importanță atît de mare sfatului meu?

— Credeam că o să te putem convinge.

— Ei bine, încearcă! Dar să mergem la ceilalți! Sînt, desigur, pe cale să pregătească scafandrii pentru a studia calul din mare.

Veda cînta și două voci necunoscute de femeie o acompaniau.

Văzînd pe cei doi cercetători venind înot spre mal, începu să le facă semne copilărești, îndoindu-și degetele mîinilor deschise. Cîntecul amuți. Una dintre femei era Evda Nal. Veter o vedea pentru prima oară fără îmbrăcămintea-i albă de medic și remarcă silueta-i frumoasă, înaltă și mlădioasă, care n-avusese încă timpul să se bronzeze; renumita psihiatră fusese probabil foarte ocupată în ultima vreme. Părul foarte negru al Evdei, pieptănat cu cărare la mijloc, era ridicat la tîmple. Pomeții proeminenți, deasupra obrajilor ușor trași, subliniau tăietura prelungă a ochilor negri pătrunzători. Obrazul ei avea o imperceptibilă asemănare cu străvechiul sfinx egiptean, cel care din depărtata antichitate veghea în marginea deșertului mormintele piramidale ale regilor celui mai vechi stat de pe pămînt. Trecuseră douăzeci de veacuri de cînd deșertul dispăruse, în mijlocul nisipurilor foșneau acum crînguri de pomi roditori, iar sfinxul era acoperit cu un clopot de sticlă, care nu ascundea nici cea mai mică scobitură de pe obrazul lui mîncat de vechime.

Amintindu-și că Evda Nal era de origine peruviană sau chiliană, Dar Veter o salută după ritul străvechi al adoratorilor soarelui din America de Sud.

— Ți-a priit faptul că ai muncit cu istoricii, spuse Evda. Pentru asta trebuie să mulțumești Vedei...

Veter se întoarse spre prietena lui, dar Veda îl apucă de mînă și-l conduse spre o femeie pe care n-o cunoștea de loc.

— Aceasta este Ciara Nandi! Sîntem aici cu toții oaspeții ei și ai pictorului Kart San. Ei locuiesc pe

acest litoral de o lună de zile. Studioul lor mobil se află la capătul golfului.

Veter întinse tinerei mîna; ea ridică spre dînsul nişte ochi albaştri imenşi. O clipă i se tăie respiraţia; femeia aceasta avea în ea ceva ce-o deosebea de toate celelalte. Stătea în picioare între Veda Kong şi Evda Nal, minunate amîndouă, de o frumuseţe spiritualizată, de o inteligenţă vie şi de disciplina unei îndelungate activităţi ştiinţifice. Şi totuşi frumuseţea lor pălea în faţa strălucirii radiate de întreaga făptură a necunoscutei.

— Numele dumitale se aseamănă puţin cu al meu, spuse Dar Veter.

Colţurile delicatei guri tresăriră schiţînd un zîmbet stăpînit :

— După cum şi dumneata semeni oarecum cu mine.

Veter aruncă o privire peste bogata-i coamă neagră şi lucioasă şi-i zîmbi larg Vedei.

— Veter, nu te pricepi de loc să faci complimente femeilor, îl necăji malițios aceasta, plecîndu-şi uşor capul pe umăr.

— Crezi că mai e nevoie de ele în epoca noastră izbăvită de înşelăciune ?

— Este ! interveni Evda Nal. Şi va fi nevoie oricînd !

— Ţi-aş fi recunoscător dacă mi-ai explica, făcu Dar Veter, încruntîndu-şi uşor sprîncenele.

— Peste o lună voi ţine la Academia Necazurilor şi a Bucuriilor conferinţa mea de toamnă; voi vorbi atunci pe larg despre însemnătatea emoţiilor directe. Deocamdată — Evda se întrerupse şi-l salută din cap pe Mwen Mas, care se apropia de ei.

Africanul umbla, ca de obicei, cu paşi măsuraţi şi uşori. Veter observă că Ciara avu o uşoară tresărire ; obrajii ei bronzaţi se îmbujorară de parcă soarele, pătrunzîndu-i în toate fibrele şi celulele corpului, ar fi strălucit deodată prin pielea ei brună. Mwen Mas se înclină nepăsător.

— Mă duc să-l aduc pe Ren Boz. A rămas dincolo, pe o piatră.

— Să mergem la el, propuse Veda, şi în întîmpinarea lui Miiko, care s-a dus după aparate. Ciara Nandi, ne-nsoţeşti?

Tînăra fată dădu negativ din cap.

— Vine domnul şi stăpînul meu. Soarele a apus şi în curînd începem lucrul.

— Trebuie să fie foarte greu să pozezi — spuse Veda. Cere un adevărat eroism. Eu una n-aş putea.

— Şi eu am crezut tot aşa, că n-am să pot. Dar dacă ajungi să te pasionezi de ideea pictorului, începi să participi şi tu la creaţia lui. Cauţi întruparea imaginii în propriul tău trup... În orice mişcare, în orice mlădiere a lui există mii de nuanţe! Să le prinzi întocmai ca pe nişte acorduri muzicale care plutesc în aer.

— Ciara, eşti o comoară pentru un pictor!

— Da, într-adevăr o comoară! o întrerupse pe Veda o puternică voce de bas. O comoară descoperită într-un mod extraordinar!

Pictorul Kart San îi salută cu mîna ridicată. Părul său galben ca paiul era răvăşit, obrazul, asprit de vînt, se îmbujorase.

— Dacă ai timp, condu-ne puţin şi povesteşte-ne, se rugă de el Veda.

— Sînt un povestitor cam prost. Totuşi este foarte interesant. Mă pasionează reconstituirile. Pe calea aceasta pictez diferite tipuri umane, care au existat pînă la Era Lumii Dezunite. După marele succes al picturii mele „Fiica Gondvanei", am simţit o dorinţă arzătoare să creez altă întruchipare etnografică. Frumuseţea trupească este cea mai perfectă expresie a unei rase de-a lungul mai multor generaţii de viaţă sănătoasă şi curată. Fiecare rasă poseda pe vremuri o anumită cizelare a ei, o anumită concepţie a frumosului, elaborate încă din vremurile sălbăticiei. Aceasta este concepţia noastră, a pictorilor, socotiţi ca fiind mai înapoiaţi... Această părere trebuie să fi luat naştere

probabil încă din paleolitic, de pe vremea troglodiţilor. Dar m-am îndepărtat de subiect... Am conceput aşadar, tabloul „Fiica lui Thetis“, adică a Mării Mediterane. Am fost frapat de faptul că în Grecia antică, în Creta, în Mesopotamia, în America, în Polinezia, zeii ieşeau din mare. Ce poate fi mai frumos decît mitul elin al Afroditei, zeiţa frumuseţii şi a iubirii! Însuşi numele ei e minunat: Afrodita Anadiomena, cea născută din spumă, ieşită din mare. O zeiţă ivită din spuma fecundată de lumina stelelor deasupra mării nocturne! Care alt popor a fost în stare să găsească o imagine mai poetică?...

— Din lumina stelelor şi spuma mării, auzi Veda Kong şoapta Ciarei. Se uită cu coada ochiului la tînăra fată.

Profilul dur, parcă sculptat în lemn sau în piatră, al Ciarei amintea de popoarele antice. Nasul mic şi drept, uşor rotunjit la vîrf, fruntea puţin aplecată înapoi, bărbia puternică, dar mai cu seamă marea distanţă de la nas la ureche — trăsături caracteristice pentru popoarele antichităţii mediteraneene — se regăseau în figura Ciarei.

Veda o examină pe furiş, din creştet pîn-n tălpi, şi găsi că totul era niţel exagerat în această tînără fată. Un ten prea neted, o talie prea subţire, şoldurile mult prea largi. Se şi ţinea exagerat de drept, din care cauză sînii ei pietroşi ieşeau prea mult în relief. Dar te pomeneşti că un pictor avea nevoie tocmai de asemenea elemente, puternic conturate.

Un grind de piatră le taie calea. Veda îşi schimbă părerea formată adineauri, văzînd cu cîtă uşurinţă şi graţie Ciara Nandi sărea din piatră în piatră, de parcă ar fi dansat.

„În vinele ei curge, fără doar şi poate, sînge indian, îşi zise Veda. Am s-o întreb mai tîrziu...“

— Ca să creez tabloul meu „Fiica lui Thetis“, urmă pictorul, trebuia să mă apropii de mare, să mă înrudesc cu ea, deoarece cretana mea trebuia să iasă din ape întocmai ca Afrodita, dar într-un chip care să fie pe înţelesul tuturora. Pe cînd mă pregăteam să

pictez „Fiica Gondvanei“, am lucrat trei ani în Africa Ecuatorială, la o stațiune silvică. Terminîndu-mi tabloul, m-am angajat ca mecanic pe un glisor poștal și, timp de doi ani, am împărțit corespondență la exploatările piscicole și la fabricile de albumină și sare, de pe uriașele platforme metalice care plutesc pe apele Atlanticului.

Într-o seară străbăteam cu mașina mea oceanul la vest de Azore, unde contra-curentul întîlnește curentul septentrional. Acolo sînt totdeauna valuri mari și agitate. Glisorul meu cînd se avînta spre norii joși, cînd cădea vertiginos în văile dintre valuri. Elicea vuia din greu: eu stăteam în picioare sus, pe punte, alături de timonier. Și deodată... N-am să uit niciodată clipa aceea!

Închipuiți-vă un talaz mai înalt decît toate celelalte venind în goană spre noi. Și pe creasta acestui perete de apă, sub denșii nori de sidef, stătea o fată cu pielea bronzată... Valul se rostogolea tăcut, iar fata zbura, neînchipuit de mîndră în singurătatea ei, împresurată de nețărmuritul ocean. Glisorul meu săltă și trecurăm pe dinaintea fetei, care ne făcea semne prietenoase cu mîna... Atunci am văzut că se ținea dreaptă pe una dintre acele „plăci“ cu motor pe care le conduci cu picioarele...

— Știu — răspunse Dar Veter, pentru plimbări pe valuri.

— Ceea ce m-a impresionat cel mai mult a fost faptul că în jurul fetei nu mai exista nimic... Închipuiți-vă norii ce atîrnau jos, deasupra oceanului pustiu, pe distanță de sute de mile, lumina amurgului și fata care zbura pe valul uriaș. Era...

— Bineînțeles, Ciara Nandi! spuse Evda Nal. Dar de unde venea?

— În orice caz, nu din spuma mării și nici din lumina stelelor! Ciara izbucni într-un rîs neașteptat de înalt și sonor. Veneam de pe platforma unei fabrici de

albumine. Staţionam atunci la marginea sargaselor *, unde se cultivă chlorella ** şi unde lucram ca biolog.

— Fie şi aşa, consimţi împăciuitor Kart San. Dar din clipa aceea ai devenit pentru mine fiica Mării Mediterane, născută din spuma ei, modelul predestinat pentru tabloul meu viitor. Am aşteptat un an de zile.

— Aş putea să vin la dumneata să-l văd? — întrebă Veda Kong.

— Cum să nu, numai să nu fie la o oră de lucru, mai bine seara. Lucrez foarte încet şi nu suport prezenţa nimănui în acest timp.

— Pictezi în culori?

— Felul nostru de a lucra s-a schimbat prea puţin în miile de ani de cînd există pictura. Este şi firesc: doar legile optice şi ochiul omului au rămas tot aceleaşi! S-a sensibilizat intuirea unor nuanţe, s-au inventat oarecare vopsele noi cromcatoptrice ***, precum şi noi metode de armonizare a culorilor. Dar, în genere, putem spune că pictorii din cea mai îndepărtată antichitate lucrau întocmai ca şi mine, acum. Chiar şi mai bine în unele privinţe... Nu mai avem nici încredere, nici răbdare: sîntem prea năvalnici, iar pe de altă parte nu destul de siguri de noi înşine. Or, în artă, e de preferat uneori să fii mai simplu... Dar m-am abătut din nou de la subiect! Ar fi timpul să plecăm... Să mergem, Ciara!

Ceilalţi îi petrecură cu privirea.

— Ştiu acum cine este el, rosti Veda. Am văzut tabloul său „Fiica Gondvanei".

— Şi eu, răspunseră într-un glas Evda Nal şi Mwen Mas.

---

* Sargase — regiuni ale mării — în mijlocul vîrtejurilor formate de curenţii marini — acoperite complet cu aglomerări de alge (n.a.).

** Chlorella — algă marină cu conţinut foarte bogat de albumine, cultivată special pentru producţia alimentară (noţiune fantastică — n.a.).

*** Vopsele care au o mare capacitate de reflectare a luminii înăuntrul stratului (noţiune fantastică — n.a.).

— De la ce provine acest cuvînt — Gondvana? de la țara gonzilor din India? — întrebă Dar Veter.

— Nu. Vine de la denumirea generică a continentelor din sud. De fapt, este țara vechii rase negre.

— Și cum arată această „fiică a negrilor“?

— Tabloul este simplu. În fața unui platou de stepă, în marginea unei sălbatice păduri tropicale, o fată neagră înaintează în orbitoarea lumină solară. Jumătate din fața ei și din trupul dur, elastic, ca turnat din metal, este viu luminată de razele dogorîtoare: jumătatea cealaltă se află în umbră străvezie și totuși densă. La gîtu-i prelung poartă un colier din dinți albi de animale, părul scurt îi este legat în vîrful capului și împodobit cu o cununiță de flori, roșii ca focul. Cu mîna dreaptă ridicată deasupra capului dă la o parte din cale o ultimă ramură de copac, cu stînga împinge din dreptul genunchiului un lujer plin de ghimpi. În întreaga mișcare a trupului, în respirația ei liberă și în gestul puternic al mîinii este exprimată o viață tînără și fără grijă, care se contopește cu natura într-un singur tot, veșnic schimbător ca un torent. Această contopire rezultă dintr-o cunoaștere intuitivă, intimă, a lumii... În ochii negri ai fetei, îndreptați pe deasupra mării de ierburi albăstrii, spre contururile estompate ale munților, simți limpede o frămîntare, așteptarea unor încercări mari, într-o lume nouă, care abia i s-a deschis!

Evda Nal tăcu.

— Dar cum a izbutit Kart San să redea aceasta? se întrebă Veda. Poate prin intermediul sprîncenelor înguste și încruntate... Cu ajutorul gîtului aplecat înainte și al cefei descoperite, fără de apărare... Prin acei ochi uimitori, plini de întunecata înțelepciune a naturii primordiale... Și lucrul cel mai surprinzător — prin impresia simultană a unei forțe lipsite de griji, dănțuitoare și a unei neliniștite cunoașteri.

— Îmi pare rău că n-am văzut și eu acest tablou! oftă Dar Veter. O să fiu nevoit să mă duc la Palatul

Istoriei. Îmi dau seama de culorile picturii, dar nu-mi pot închipui atitudinea fetei.

Evda Nal se opri :

— Atitudinea ?... Uite aşa stă „Fiica Gondvanei"... şi, aruncîndu-şi de pe umeri prosopul, îşi îndoi braţul drept ridicat deasupra capului şi se lăsă lin pe spate, cu profilul spre Dar Veter. Piciorul ei lung se întinse uşor, schiţînd un pas mic, şi înmărmuri, abia atingînd cu degetele pămîntul. Îndată trupu-i mlădios parcă ar fi înflorit.

Se opriră cu toţii, plini de admiraţie.

— Evda, nu mi-aş fi putut închipui niciodată ! strigă Dar Veter. Eşti de temut ca lama unui pumnal tras pe jumătate din teacă.

— Iarăşi un compliment neizbutit, Veter ! rîse Veda. De ce numai „pe jumătate" şi nu „de tot" ?

— Are dreptate, zîmbi Evda Nal, reluîndu-şi vechea înfăţişare. „Pe jumătate" e cuvîntul potrivit. În schimb, noua noastră cunoştinţă, fermecătoarea Ciara Nandi, este un pumnal strălucitor, tras cu totul din teacă, pentru a folosi limbajul epic al lui Dar Veter.

— Nu-mi vine a crede că ai mai putea fi asemuită cu cineva ! se auzi deodată de după o stîncă un glas răguşit.

Evda Nal zări un cap roşcovan, cu părul tuns ca o perie şi nişte ochi de un albastru pal ce-o fixau cu o extaziere pe care ea n-o mai văzuse nicicînd pe chipul vreunui om.

— Sînt Ren Boz — se prezentă timid, omul, cînd făptura lui măruntică, cu umeri înguşti, apăru de-a binelea de după stîncă.

— Pe dumneata te căutam, i se adresă Veda, apucîndu-l pe fizician de mînă. Ţi-l prezint pe Dar Veter.

Ren Boz roşi, şi pistruii care-i acopereau din belşug obrazul şi chiar gîtul deveniră şi mai vizibili.

— Am zăbovit acolo sus — şi Ren Boz, arătă cu mîna povîrnişul pietros — în preajma unui mormînt străvechi.

— E al unui poet celebru, care a trăit în antichitate, spuse Veda.

— Am găsit o inscripţie săpată-n piatră. Iat-o. Fizicianul despături o foiţă metalică, trecu peste ea o riglă scurtă şi patru rînduri de caractere albastre se iviră pe suprafaţa mată.

— Sînt litere europene, semne grafice folosite înaintea adoptării alfabetului linear universal! Aspectul lor bizar derivă din pictograme * încă şi mai vechi... Cunosc totuşi această limbă.

— Atunci citeşte, Veda!

— Cîteva clipe de tăcere! porunci ea, şi toată lumea se aşeză pe pietre.

Şi Veda Kong citi:

„Gînduri, şi fapte, corăbii şi visuri
Trec şi se mistuie-n zbor ne-ncetat...
Eu duc cu mine spre negre abisuri
Darul Pămîntului cel mai curat...“

— Splendid! murmură Evda Nal, aşezîndu-se în genunchi. Un poet modern n-ar fi exprimat mai bine marea putere a timpului. ...Care este însă acest dar al Pămîntului, socotit ca fiind cel mai frumos şi păstrat de el în gînd pînă la moarte?

În depărtare apăru o bărcuţă dintr-un material plastic, transparent şi în care erau doi oameni.

— Iat-o şi pe Miiko, împreună cu Şerlis, un mecanic de pe-aici. Ba nu, este însuşi Frit Don, şeful expediţiei navale! Pînă deseară, Veter, rămîneţi numai în trei. Pe Evda o iau cu mine!

Cele două femei alergară spre marea uşor vălurită şi porniră în înot spre insulă. Barca coti spre ele, dar Veda îi făcu semn cu mîna să meargă înainte. Ren Boz rămase nemişcat, urmărind din ochi pe cele două înotătoare.

---

* Pictograme — serii succesive de desene (n.a.).

— Trezeşte-te, Ren, să ne apucăm de treabă! îi strigă Mwen Mas, iar fizicianul zîmbi blînd şi stingherit.

O porţiune de nisip compact dintre două rînduri de pietre fu prefăcută într-o sală de cursuri. Înarmat cu o bucată de scoică, Ren Boz scria şi desena pe nisip, apoi, în plină înflăcărare a demonstraţiei, ştergea cu propriul său trup cele scrise şi desena din nou. Mwen Mas îşi exprima aprobarea şi-l încuraja prin exclamaţii scurte. Proptit cu coatele pe genunchi, Dar Veter asculta, ştergîndu-şi cînd şi cînd năduşeala de pe frunte; îl obosea urmărirea expunerii. În cele din urmă, fizicianul cel roşcat tăcu şi se aşeză pe nisip, gîfîind.

— Da, Ren Boz, rosti Dar Veter, după o tăcere îndelungată, ai făcut o descoperire remarcabilă!

— Nu sînt singurul... Cu mai bine de zece veacuri în urmă matematicianul Heisenberg a enunţat principiul nedeterminării, adică al imposibilităţii de a defini precis locul particulelor infime. Or, imposibilul a devenit posibil cînd s-a ţinut seamă de tranziţiile reciproce dintr-o stare în alta, adică mulţumită calculului repagular *. Cam în aceeaşi epocă a fost descoperit şi norul inelar mezonic al nucleului atomic, precum şi starea de trecere dintre nucleon ** şi acest inel, cu alte cuvinte, s-a ajuns în pragul noţiunii de antigravitaţie.

— Fie şi aşa! Nu sînt un cunoscător al matematicii bipolare***, cu atît mai puţin mă pricep la un domeniu al ei de felul calculului repagular, la cercetarea limitelor tranziţiei. Dar ceea ce ai realizat dumneata în materie de funcţii ale umbrei, este nou ca principiu, deşi încă greu de înţeles pentru noi, oamenii de rînd,

---

* Calcul în matematică bipolară care se ocupă cu aflarea direcţiilor în momentele de trecere (repagulum) dintr-o stare în alta, de la un semn la altul (noţiune fantastică — n.a.).

** Micul nucleu central din interiorul inelului de mezoni din nucleul atomului (n.a.).

*** Matematică bazată pe logica dialectică asociată cu analiza şi soluţionarea bilaterală (noţiune fantastică — n.a.).

lipsiţi de o viziune matematică clară. Îmi dau totuşi seama de însemnătatea acestei descoperiri. Un singur lucru...

Veter se opri.

— De ce şovăi? întrebă îngrijorat Mwen Mas.

— Cum să experimentăm o idee de amploarea acesteia? Nu-mi vine să cred că vom fi în stare să obţinem un astfel de cîmp de forţe electromagnetice...

— Încît, îi taie vorba Ren Boz, să egalăm cu ajutorul lor forţa cîmpului gravitaţional şi să ajungem într-o stare de tranziţie?!

— Întocmai — răspunse Dar Veter. Căci dacă nu reuşim aceasta, spaţiul cosmic pe care vrem să-l cercetăm va rămîne ca şi pînă acum în afara influenţei noastre.

— S-ar părea că ai dreptate. Dar nu uita că din punct de vedere dialectic, problema nu poate fi rezolvată decît cu condiţia existenţei termenului contrar celui în cauză. Ce-ar fi dacă am căuta să obţinem umbra antigravitaţională nu discret, ci vectorial?...

— Aha! Dar cum?

Ren Boz desenă în grabă trei linii drepte şi un sector îngust, tăiate de un arc de cerc cu raza suficient de mare.

— Lucrul acesta era cunoscut încă mai înainte de crearea matematicii bipolare. Cu aproximativ o mie de ani în urmă aceasta se numea problema celor patru dimensiuni. Pe vremea aceea mai erau încă răspîndite noţiunile de dimensiuni multiple ale spaţiului, căci oamenii, necunoscînd încă însuşirile de umbră ale gravitaţiei, încercau să le asimileze cîmpurilor magnetice şi credeau că punctele singulare * însemnează dispariţia materiei sau transformarea ei în ceva inexplicabil. Cum puteau ei să-şi reprezinte spaţiul cu o asemenea cunoaştere a naturii fenomenelor? Şi totuşi strămoşii noştri au bănuit adevărul: iată, ei au înţeles că, dacă

* Punctele critice în cadrul trecerii de la schimbări cantitative la cele calitative (n.a.).

distanţa, să zicem de la o stea A şi pînă la centrul Pămîntului, urmînd această linie OA, este de douăzeci de cvintilioane de kilometri, atunci distanţa pînă la aceeaşi stea, urmînd vectorul OB, va fi egală cu zero... Mai exact, nu cu zero, ci cu o mărime care tinde către zero... Spuneau de aceea că timpul se transformă în zero, în cazul cînd viteza mişcării este egală cu viteza luminii... Or, trebuie să nu uităm că şi calculul cohlear * a fost descoperit abia de curînd!

— Dar mişcarea în spirală era cunoscută cu mii de ani în urmă, se amestecă prudent în vorbă Mwen Mas.

Ren Boz făcu un gest de dispreţ:

— Mişcarea aparentă da, era cunoscută: dar nu şi legile ei fizice! Ştii bine că forţele gravifice şi cele electromagnetice sînt două aspecte ale aceleiaşi proprietăţi a materiei. Dacă forţele gravifice constituie funcţia spaţiului, cele electromagnetice alcătuiesc funcţia antispaţiului. O tranziţie între spaţiu şi antispaţiu ne dă funcţia de umbră — denumită şi vectorială — a spaţiului zero. În vorbirea curentă, aceasta înseamnă că s-a atins viteza limită — viteza luminii. Eu consider cu putinţă să obţinem spaţiul zero în orice direcţie. Mas vrea să ajungă pe epsilon Tucan, iar pe mine mă interesează doar efectuarea experienţei. Doar experienţa! repetă fizicianul, lăsîndu-şi obosit în jos genele scurte şi albicioase.

— Pentru această experienţă aveţi nevoie nu numai de staţiunile exterioare şi de energia Pămîntului după cum spunea Mwen, ci şi de o instalaţie specială. Credeţi că sînt chiar atît de simple şi uşor de realizat?

— În privinţa aceasta am avut puţin noroc. Putem folosi instalaţiile lui Kor Yull, aflate în apropierea Observatorului din Tibet. Acum o sută şaptezeci de ani s-au făcut acolo nişte experienţe pentru cercetarea spaţiului. N-am avea nevoie decît de transformări neînsemnate în utilaj. Cît despre voluntari care să ne

* Ramura cohleară a matematicii bipolare se ocupă cu analiza mişcării în spirală (noţiune fantastică — n.a.).

dea ajutor, găsesc oricînd cinci, zece, douăzeci de mii de oameni. Numai să-i chem, şi-şi iau imediat concediile respective.

— Într-adevăr, aţi prevăzut totul. Nu mai rămîne decît un singur lucru, dar şi cel mai serios: primejdia pe care o prezintă această experienţă. Rezultatele ar putea fi dintre cele mai neaşteptate, căci legile numerelor mari nu se verifică la experienţele făcute pe scară redusă. Eşti silit să treci dintr-o dată la o scară extraterestră...

— Care-i savantul ce se teme de risc? dădu din umeri Ren Boz.

— Nu vorbesc de riscul personal! Ştiu că mii de oameni sînt gata să se prezinte pentru încercarea oricărei acţiuni primejdioase. Dar în experienţa aceasta se includ staţiunile exterioare şi observatoarele, tot aparatajul care a costat omenirea o muncă gigantică, şi a deschis o fereastră spre Cosmos, dîndu-ne posibilitatea să ne împărtăşim din viaţă, activitatea creatoare şi ştiinţă, altor lumi locuite. Fereastra aceasta este cea mai măreaţă realizare a oamenilor şi mă întreb dacă dumneata, eu, un individ izolat sau vreun grup de oameni avea dreptul de a risca s-o închidem, fie şi numai pentru un timp. Aş vrea să ştiu dacă dumneata te simţi în drept să preiei un asemenea risc şi pe ce anume se bazează o asemenea convingere?

— Eu mă simt în drept, se ridică Mwen Mas, şi acest drept se bazează pe... Ai participat la săpături... Oare miliardele de oseminte ale mormintelor anonime n-au ridicat spre noi strigătul lor, n-au cerut dreptate, n-au mustrat? Văd în gînd miliarde de vieţi omeneşti cărora tinereţea, frumuseţea şi bucuria vieţii le-a curs printre degete într-o clipă, ca nisipul. Vieţile acestea cer imperios să fie dezlegată marea enigmă a timpului; să ne angajăm în luptă cu el! Victoria asupra spaţiului este tocmai înfrîngerea timpului. Iată de ce sînt convins că cele ce am pus la cale sînt mărețe şi justificate!

— Eu am un alt sentiment — spuse Ren Boz. Dar acesta nu-i decît un alt aspect al unuia şi aceluiaşi lucru. Spaţiul este, ca şi mai înainte, de nebiruit în Cosmos; el desparte lumile, nu ne permite să găsim planetele cu o populaţie înrudită cu noi şi să devenim o singură familie infinit de bogată în bucurii şi putere. Ar fi cea mai grandioasă revoluţie după Era Unirii Mondiale, de cînd omenirea Pămîntului a pus în sfîrşit capăt absurdei existenţe izolate a popoarelor sale, pentru a se uni şi a se ridica astfel, dintr-un salt, pe o nouă treaptă de stăpînire a naturii. Orice pas făcut pe această cale nouă e cu mult mai important decît toate celelalte cercetări şi cunoştinţe.

Ren Boz tăcu. Acum vorbi din nou Mwen Mas :

— Mai am apoi un motiv personal. În tinereţe, am dat o dată peste o veche culegere de romane istorice. Într-unul era vorba despre strămoşii dumitale, Dar Veter. Fuseseră cotropiţi de un cuceritor celebru, de un fioros nimicitor de oameni, unul dintre aceia care abundau în istoria omenirii în epoca formelor inferioare ale societăţii. Eroul era un tînăr viteaz care iubea din tot sufletul o fată. Iubita lui fusese făcută prizonieră şi smulsă din locurile ei ; aşa se făcea pe atunci. Închipuiţi-vă bărbaţi şi femei legaţi şi mînaţi ca vitele în ţara cotropitorilor. Pe vremea aceea, nimeni nu cunoştea geografia, singurele mijloace de transport erau animalele de călărie şi de povară. Planeta noastră era mai enigmatică şi mai vastă, mai periculoasă şi mai greu de străbătut, decît sînt pentru noi astăzi spaţiile cosmice. Tînărul erou porni în urmărirea visului său, rătăcind ani de zile pe drumuri pline de primejdii, pînă cînd reuşi să-şi găsească iubita în inima munţilor Asiei. Este dificil să-ţi exprimi impresiile adolescenţei, dar continui să cred că şi eu aş fi în stare să pornesc în urmărirea unui ţel, înfrîngînd toate piedicile Cosmosului !

Dar Veter avu un zîmbet palid.

— Îţi înţeleg sentimentele, dar nu văd temeiul raţional care leagă romanul acesta rusesc de năzuinţele

dumitale de a străbate Cosmosul. Îl înţeleg mai curînd pe Ren Boz. De altfel, ne-ai şi prevenit că este vorba de ceva personal...

Şi Dar Veter se închise într-o tăcere atît de îndelungată, încît Mwen Mas începu să se frămînte, cuprins de nelinişte.

— Inţeleg acum, începu din nou fostul director al staţiunilor exterioare, de ce pe vremuri oamenii fumau, se îmbătau, se stimulau cu diferite narcotice în orele lor de şovăială, slăbiciune şi singurătate. În clipa de faţă mă simt şi eu tot atît de singur şi nesigur. Ce aş putea deci să vă spun? Cine sînt eu ca să mă pun în calea realizării măreţei voastre experienţe? Dar am oare puterea s-o îngădui? Trebuie să vă adresaţi Consiliului şi atunci...

— Nu, nu vrem asta! Mwen Mas se ridică în picioare, şi marele său trup se încordă ca în faţa unei primejdii de moarte. Răspunde-ne: dumneata ai face această experienţă? În calitate de director al staţiunilor exterioare. Nu ca Ren Boz... Cu el e altceva!

— N-aş face-o — răspunse ferm Dar Veter. Aş mai aştepta.

— Ce anume?

— Construirea unei instalaţii experimentale pe Lună.

— Dar energia necesară?

— Cîmpul de gravitaţie al Lunei este mai mic, deci mai mică ar fi şi scara experienţei. Ar putea ajunge doar cîteva staţiuni Q.

— Este acelaşi lucru. Doar pentru aceasta va fi nevoie de o sută de ani, şi atunci eu n-aş mai vedea niciodată nimic.

— Acest amănunt este important pentru dumneata, nu şi pentru omenire. Ce înseamnă pentru ea dacă se face acum sau după încă o generaţie?

— Dar pentru mine înseamnă sfîrşitul, sfîrşitul oricărui vis! Cît despre Ren...

— Pentru mine ar însemna imposibilitatea să-mi verific teoria prin experiență, deci și imposibilitatea să-mi corectez, să-mi continui opera începută!

— V-am spus că părerea mea nu contează. Adresați-vă Consiliului!

— Consiliul a și hotărît, prin gîndurile și cuvintele dumitale. Nu mai avem ce aștepta de la el, rosti încet Mwen Mas.

— Ai dreptate. Consiliul va refuza și el.

— Nu te mai întreb nimic. Mă simt vinovat în fața dumitale: Ren și cu mine ți-am pus în spinare sarcina grea a hotărîrii.

— Datoria mea în calitate de om cu o experiență mai mare era să vă ajut. Dacă problema s-a dovedit a nu fi tocmai simplă, nici ușor de rezolvat, voi n-aveți în aceasta nici o vină. Îmi pare rău...

Ren Boz propuse cel dintîi să se întoarcă la tabăra expediției. Cei trei oameni porniră abătuți pe nisip, fiecare resimțind în felul său amărăciunea produsă de renunțarea la acea tentativă de o nemaipomenită anvergură! Dar Veter își privea pe furiș tovarășii de drum și se gîndea că tot lui îi vine cel mai greu. În firea lui exista o temeritate extraordinară, o pornire irațională pe care fusese nevoit s-o combată întreaga-i viață. Semăna puțin cu haiducii de odinioară: de ce simțise el atîta bucurie în lupta curajoasă cu taurul? Și sufletul său se răzvrătea împotriva hotărîrii luate, o hotărîre, desigur, înțeleaptă, dar lipsită de îndrăzneală.

CAPITOLUL VI

LEGENDA SORILOR ALBAŞTRI

Din cabina-spital ieşiră doctoriţa Luma Laswy şi biologul Eon Tal. Erg Noor se grăbi spre ei.

— Ce face Niza?

— Mai trăieşte încă, dar...

— Nu cumva-i pe moarte?

— Deocamdată nu, dar este paralizată. Sînt prinse toate fasciculele măduvei vertebrale, sistemul parasimpatic *, centrii asociativi şi cei senzoriali. Respiraţia îi e extrem de încetinită dar uniformă; inima-i funcţionează, dar foarte lent : o bătaie la o sută de secunde. Aceasta nu înseamnă desigur moartea biologică; e în orice caz un colaps ** complet, care poate dura un timp nedefinit.

— Revenirea conştiinţei şi suferinţa sînt excluse?

— Da.

— Absolut? Căutătura şefului era tăioasă, stăruitoare, dar doctoriţa o înfruntă netulburată.

— Absolut!

Erg Noor aruncă o privire întrebătoare biologului. Acesta dădu afirmativ din cap.

— Ce măsuri intenţionaţi să luaţi?

— O menţinem în repaus absolut, la temperatură egală şi lumină slabă. Dacă colapsul nu va deveni progresiv, atunci... Parcă nu este tot una dacă doare sau?...

* Sistem nervos autonom cu acţiune de frînare, opus sistemului simpatic (n.a.).

** Colaps — stare de inconştienţă (n.a.).

Să rămînă astfel măcar pînă la sosirea pe Pămînt. Atunci o vom transporta la Institutul de curenţi nervoşi. Şocul a fost produs de un curent puternic. Scafandrul a fost perforat în trei locuri. Din fericire, ea abia respira!

— Am observat la timp orificiile şi le-am astupat cu plasturele pe care-l aveam la mine, spuse biologul.

Erg Noor îi mulţumi, strîngîndu-i în tăcere braţul mai sus de cot.

— Numai că... — interveni Luma — ar fi bine să părăsim cît mai curînd cîmpul gravitaţiei sporite... Dar cea mai mare primejdie o reprezintă nu atît accelerarea zborului, cît întoarcerea la o gravitaţie normală.

— Înţeleg: te temi ca pulsul să nu-i încetinească şi mai mult. Doar n-avem de-a face aici cu un pendul care-şi accelerează oscilaţiile în cîmpul unei gravitaţii crescute?

— Ritmul impulsurilor organice este, în genere, supus aceloraşi legi. Dacă pulsul s-ar încetini de două ori, inima ajungînd să bată la intervale de două sute de secunde, alimentarea creierului cu sînge ar deveni insuficientă şi...

Erg Noor se cufundase atît de adînc în meditaţiile sale, încît părea să fi uitat de cei de lîngă el. După cîteva clipe, se dezmetici însă şi suspină adînc. Colaboratorii săi aşteptau răbdători.

— Nu s-ar putea să supunem organismul unei presiuni mai înalte, într-o atmosferă cu un conţinut de oxigen mai bogat? întrebă prudent Erg Noor şi, după zîmbetele mulţumite ale Lumei Laswy şi ale lui Eon Tal, îşi dădu seama că ideea era bună.

— Minunat! Să saturăm sîngele cu oxigen la o mai mare presiune parţială *. Bineînţeles, vom lua măsurile necesare împotriva trombozei ** şi atunci chiar o bătaie de inimă la două sute de secunde — nu va mai

---

* Presiune parţială — presiunea unui gaz în funcţie de densitatea lui (n.a.).

** Tromboză — coagularea sîngelui, ceea ce provoacă trombe, adică cheaguri, care astupă vasele sangüine (n.a.).

prezenta nici o primejdie. Totul se va normaliza ulterior...

Eon Tal zîmbi, arătînd un şirag de dinţi albi sub mustăcioara lui neagră; faţa-i severă deveni deodată foarte tînără şi voioasă.

— Organismul va rămîne în viaţă, deşi în stare de inconştienţă, spuse uşurată Luma. Ne ducem să pregătim camera. Aş vrea să folosesc vitrina cea mare de silicol destinată colecţiilor Zirdei. În ea are să încapă cît se poate de bine un mare fotoliu hidraulic, pe care îl vom transforma într-un pat pentru momentul decolării. După ce accelerarea va fi redusă, o vom instala pe Niza definitiv.

— Să-mi comunicaţi la postul de comandă de îndată ce veţi fi gata! Nu mai zăbovim aici nici o clipă. Sînt sătul de această copleşitoare lume a beznei!

Cu toţii se grăbiră spre diferitele compartimente ale navei, luptînd fiecare după puterile lui cu groaznica apăsare a întunecatei planete.

Semnalele decolării le detunară în urechi ca o melodie victorioasă.

Cu un sentiment de imensă uşurare se cufundară în braţele moi ale fotoliilor hidraulice. Decolarea unei nave de pe o planetă cu o forţă de gravitaţie atît de mare era şi anevoioasă, şi plină de pericole. Marea accelerare de care aveau nevoie se afla la limitele rezistenţei umane, astfel încît cea mai mică greşeală a pilotului putea duce la catastrofă.

Şeful expediţiei conducea cu măiestrie astronava pe o curbă tangentă la orizont. Motoarele planetare vuiau asurzitor; pîrghiile amortizoarelor hidraulice se înfundau tot mai mult sub greutatea crescîndă care apăsa asupra oamenilor. Dacă va merge aşa, pînă la refuz, acceleraţia va sfărîma, ca sub o presă, fragilele oase umane. Mîinile lui Erg Noor, aşezate pe butoanele aparatelor, îi deveniseră grele, parcă de plumb. Dar degetele lui puternice, continuau să lucreze, şi „Tantra", descriind un uriaş arc de cerc, se smulgea tot mai mult din bezna opacă spre negrul transparent al infinitului.

Erg Noor nu-şi mai lua ochii de la dunga roşie a egalizatorului orizontal, care oscila într-un echilibru instabil, indicînd că nava este gata să recoboare, urmînd traiectoria căderii... Planeta cea grea nu-i eliberase încă de tot din captivitate. Erg Noor hotărî să conecteze motoarele cu anamezon, capabile să-i smulgă de pe orice planetă. Vibraţia lor sonoră cutremură astronava. Linia roşie se ridică deasupra lui zero cu vreo zece milimetri. Încă puţin şi...

Prin periscopul superior, şeful expediţiei văzu că „Tantra" se învăluie cu un strat subţire de flăcări albăstrii care se scurg încet spre partea dindărăt a navei. Străbăteau atmosfera planetei, şi, conform legii supraconductibilităţii *, curenţii rezultaţi se scurgeau de pe fuselaj de-a dreptul în vidul cosmic.

Stelele se vedeau din nou ascuţite ca nişte ace, iar „Tantra" eliberată se depărta tot mai mult de înspăimîntătoarea planetă. Atracţia descreştea clipă de clipă. Trupul devenea tot mai uşor. Aparatul de gravitaţie artificială îşi intonă melodia şi tensiunea lui familiară, pămîntească, li se păru oamenilor extrem de mică, după nesfîrşitele zile de viaţă sub apăsarea planetei întunecate. Săriră cu toţii de pe fotoliile lor. Ingrid, Luma şi Eon începură să execute cele mai grele figuri ale unui dans frenetic. Dar curînd veni şi inevitabila reacţie, şi majoritatea echipajului se cufundă în somnul scurt al odihnei temporare. Nu mai vegheau decît Erg Noor, Pel Lyn, Pur Hiss şi Luma Laswy. Trebuiau să calculeze itinerarul provizoriu al astronavei, pentru ca, descriind o vastă curbă perpendiculară pe planul de rotaţie al sistemului stelei T, să treacă de centura ei glacială şi meteoritică. Abia apoi puteau aduce nava la o viteză normală, apropiată de aceea a luminii, şi

* Supraconductibilitate — însuşire pe care corpurile conducătoare de electricitate o au în anumite condiţii (de ex. la temperaturile foarte joase ale spaţiului cosmic) de a nu mai opune curentului electric decît o rezistenţă extrem de mică practic nulă (n.r.).

să treacă la îndelungatul studiu al adevăratei traiectorii.

Doctorița supraveghiase starea Nizei după decolare și după revenirea la forța de gravitație normală pentru un pămîntean. Curînd comunică echipajului vestea îmbucurătoare că pulsul, deși încetinit, devenise constant: o bătaie la 110 secunde. În condițiile unui regim de oxigen sporit, catastrofa era evitată. Luma Laswy intenționa să recurgă la agregatul tiratronic * și la stimulenții organici **.

Pereții navei vuiră 55 de ore de-a rîndul sub acțiunea vibrațiilor motoarelor cu anamezon, pînă cînd indicatoarele de bord ajunseră să arate viteza de 970.000.000 de kilometri pe oră, apropiată de limita securității. În decurs de 24 de ore, socotite în timpul pămîntenilor, distanța dintre navă și steaua de fier se mărise cu mai bine de 20 miliarde de kilometri. Ușurarea resimțită de cei treisprezece călători după toate crîncenele încercări prin care trecuseră — descoperirea planetei moarte, pieirea lui „Algrab" și, în sfîrșit, contactul cu înspăimîntătorul soare negru — era greu de redat. Dar bucuria eliberării nu era deplină: cel de-al paisprezecelea membru al echipajului, tînăra Niza Krit, zăcea inertă, cuprinsă de un somn vecin cu moartea, într-o firidă a cabinei-spital...

Cele cinci femei aflate pe navă: Ingrid, Luma, inginerul electronist, secund, geologul și profesoara de gimnastică ritmică, Ione Mar, care îndeplinea și funcțiile de distribuitor al hranei, operator aerian și colector de materiale științifice, se adunaseră ca pentru o ceremonie funebră din antichitate. Trupul Nizei, eliberat de orice veșminte și spălat cu soluții speciale

---

* Tiratron — aparat electronic (lampă) care poate stimula și întreține procesele nervoase ale organismului uman, în special bătăile inimii (n.a.).

** Stimulenți organici — medicamente care au o acțiune nemijlocită asupra unor anumiți nervi; se extrag din secrețiile nervoase ale organismului (noțiune fantastică — n.a.).

T.M. şi A.S. fu culcat pe un covor gros, cusut manual din cei mai moi bureţi ai Mediteranei. Aşezat pe o saltea pneumatică, covorul acesta fu introdus sub o cupolă rotundă din silicol trandafiriu. Un termobarooxistat * de mare precizie putea să menţină ani de-a rîndul temperatura, regimul aerului şi presiunea care erau necesare în interiorul acestui clopot gros. Nişte proeminenţe moi de cauciuc o menţineau pe Niza în aceeaşi poziţie. O mare primejdie însă reprezentau escarele **, posibile în condiţiile imobilităţii absolute. Tocmai de aceea, medicul Luma Laswy, renunţînd pentru primii doi ani ai drumului ce-i aştepta, la terapia somnului de lungă durată, hotărî să stabilească un control permanent asupra Nizei, a cărei poziţie îşi propunea s-o schimbe o dată pe lună. Starea cataleptică a bolnavei persista. Singurul lucru pe care reuşise să-l obţină Luma era accelerarea pulsului pînă la o bătaie pe minut. O asemenea realizare, oricît de neînsemnată era, îngăduia totuşi să se înlăture saturarea cu oxigen, dăunătoare plămînilor.

Trecură astfel patru luni. Astronava îşi urma de mult drumul adevărat — calculat cu mare precizie — care ocolea regiunea meteoriţilor liberi. Istoviţi de munca lor supraomenească şi de numeroasele aventuri prin care trecuseră, membrii echipajului se cufundaseră într-un somn de peste şapte luni. De rîndul acesta vegheau nu trei, ci patru oameni : medicul Luma Laswy şi biologul Eon Tal se alăturară lui Erg Noor şi lui Pur Hiss, rămaşi de gardă.

Conducătorul expediţiei, care ieşise învingător din cea mai dificilă situaţie în care au nimerit vreodată astronavele terestre, se simţea cît se poate de singur. Pentru prima oară în viaţa lui, cei patru ani ai călătoriei spre Pămînt i s-au părut nesfîrşiţi. Şi ştia prea bine

---

* Termobarooxistat — aparat de înaltă precizie pentru reglarea temperaturii, a presiunii şi a cantităţii de oxigen (noţiune fantastică — n.a.).

** Escare — răni pe care le face bolnavul din pricina unei imobilităţi prelungite (n.r.).

de ce anume: pentru că numai acolo, pe Pămînt, putea spera s-o salveze pe Niza atît de dragă inimii lui.

Amînase mult timp operaţia pe care în alte condiţii ar fi îndeplinit-o chiar a doua zi după decolare: vizionarea stereofilmelor electronice luate de pe „Vela". Ar fi vrut atît de mult ca Niza să poată vedea şi auzi, împreună cu el, cele dintîi veşti de pe planetele nespus de frumoase ale stelei albastre, ce luminează nopţile verilor terestre. Ar fi dorit ca Niza să fie alături de el cînd se înfăptuiau cele mai îndrăzneţe şi cele mai romantice visuri ale trecutului şi ale prezentului: descoperirea unor noi lumi astrale, viitoare insule îndepărtate ale omenirii...

Filmele, luate la opt parseci distanţă de Soare, cu 80 de ani în urmă şi rămase de-atunci în nava de pe planeta întunecată a stelei T, se păstraseră admirabil. Stereoecranul emisferic îi transportă pe cei patru spectatori de pe „Tantra" în spaţiile unde, deasupra lor, strălucea Vega cea albastră.

Imaginile alternau rapid. Pe ecran apărea cînd astrul orbitor de albastru, cînd aspecte de o importanţă secundară, instantanee din viaţa navei. Tînărul conducător al expediţiei, în vîrstă abia de 28 de ani, lucra la o maşină de calculat: astronomii, şi mai tineri decît el, îşi făceau observaţiile. Iată şi sportul şi dansurile zilnice obligatorii pe care membrii echipajului le ridicaseră la o perfecţiune acrobatică. Un glas ironic de comentator menţiona că în decursul întregului drum întîietatea îi revenea biologului. Într-adevăr, fata aceea cu părul scurt şi bălai îşi mlădia în cele mai dificile exerciţii superbu-i corp de gimnastă antrenată.

Privind pe ecranul emisferic imaginile atît de vii şi de reale, care îşi păstraseră prospeţimea coloritului nu-ţi venea să crezi că astronauţii aceştia atît de tineri şi de energici fuseseră de mult înghiţiţi de monştrii dezgustători de pe steaua de fier.

Scurta cronică ce relata viaţa expediţiei trecu repede prin faţa celor de pe „Tantra". Amplificatoarele aparatului de proiecţie începură să bîzîie; lumina astrului

violet era atît de puternică, încît pînă şi reflectarea ei palidă pe ecran îi sili pe oameni să-şi pună ochelari de protecţie. Steaua aceea avea o masă colosal de mare şi o formă foarte turtită, întrecea în diametru Soarele aproape de trei ori şi se rotea cu o viteză turbată care la ecuator atingea 300 km. pe secundă. Părea o sferă alcătuită din gaze orbitor de incandescente şi a căror temperatură ajungea la suprafaţă pînă la 11.000° C. Pe distanţă de milioane de kilometri, Vega întindea aripi de foc trandafirii cu reflexe de sidef. Razele ei păreau imense lănci care se avîntau în spaţiu distrugînd tot ce le ieşea în cale. În profunzimea strălucirii lor, se ascundea planeta cea mai apropiată de steaua albastră. Acolo însă, în acel ocean de flăcări, nu putea pătrunde nici o navă a Pămîntului sau a vecinilor săi din sistemul Marelui Cerc. După proiecţie urmă un raport vorbit despre observaţiile efectuate: pe ecran apărură liniile vagi ale unor desene stereometrice, care arătau dispoziţia primei şi a celei de a doua planete ale stelei. „Vela" nu se putuse apropia nici măcar de această a doua planetă aflată la 100.000.000 de kilometri de Vega.

Din adîncurile unui ocean de transparente flăcări violete care învăluiau astrul apăreau protuberanţe* monstruoase, întinse în spaţiu ca nişte braţe atotmistuitoare. Energia Vegăi era atît de intensă, încît ea iradia o lumină reprezentînd cele mai puternice cuante** pe acelea ale sectorului violet şi invizibil din spectrul solar. Aceasta crea, chiar şi pentru un ochi omenesc apărat de un triplu filtru, o teribilă impresie ireală, fantomatică, a unui necunoscut purtător de mortale primejdii... În jur, înfrîngînd puterea de gravitaţie a stelei, bîntuiau vîrtejuri fotonice. Ecourile lor depărtate legănau şi săltau periculos „Vela". Contoarele pentru raze cosmice şi alte radiaţii dure nu mai funcţionau. Pînă şi în inte-

* Protuberanţe — erupţii ale gazelor incandescente de pe suprafaţa unui astru (de exemplu: Soarele nostru) care sînt aruncate la înălţimi uriaşe (n.a.).

** Cuantă — o cantitate infinit de mică de energie (n.a.).

riorul navei, cu toată cuirasa ei, ionizarea creştea într-un mod amenințător, semnalizînd prezența unei frenetice radiații care irosea în eter un monstruos puhoi de cvintilioane de kilowați.

Conducătorul „Velei" își apropiase astronava cu multă prudență de o a treia planetă, voluminoasă, dar învăluită doar de o atmosferă subțire și transparentă. Probabil că suflarea de foc a stelei albastre alungase învelișul de gaze ușoare, care se întindea ca o lungă trenă luminiscentă, pe partea umbrită a planetei. Nu rămăseseră decît emanațiile corosive ale fluorului, otrava oxidului de carbon, densitatea gazelor inerte, care făceau această atmosferă irespirabilă pentru orice ființă pămîntească.

Din străfundurile planetei ieşeau la suprafață piscuri şi creste ascuțite, pereți verticali, zimțați, roșii, ca niște răni proaspete, sau negri ca abisurile. Pe platourile vulcanice, bătute de vînturi turbate, se vedeau crăpături și prăpăstii din care se revărsa o magmă incandescentă asemenea unor vine de foc sîngeriu.

Nori groși de cenușă, orbitor de albaştri pe partea lor luminată şi negri ca smoala pe cea umbrită, se înălțau sus de tot. Fulgere uriașe de mii de kilometri lungime scînteiau în toate direcțiile, dovedind saturația electrică din acea atmosferă fără viață.

Un soare violet şi amenințător, uriaş şi spectral, un cer negru pe jumătate acoperit de cununa scînteietoare a luminii sidefii, iar dedesubt, pe planetă, umbre roșii cu contraste puternice pe haotica îngrămădire a stîncilor, dîre, cercuri şi linii şerpuitoare, de foc, neîntrerupte sclipiri de fulgere verzi — toate acestea, redate de stereotelescoape, fuseseră înregistrate cu o preciziune impasibilă, supraomenească, de către filmele electronice.

Dar îndărătul aparatelor, exista rațiunea astronauților care protesta împotriva oarbelor forțe distrugătoare, împotriva îngrămădirii materiei inerte, exista con-

ştiinţa pe care o avea despre ostilitatea acelei lumi a focului cosmic dezlănţuit.

Hipnotizaţi de acest spectacol, cei patru astronauţi schimbară între ei priviri aprobative cînd auziră glasul care vestea că „Vela" se îndreaptă spre cea de a patra planetă.

Peste cîteva clipe, sub telescoapele de la carena „Velei", apăru ultima planetă a Vegăi, cea mai din margine, şi ale cărei dimensiuni erau asemănătoare cu ale Pămîntului. Cosmonava cobora tot mai mult. Pesemne, exploratorii hotărîseră să cerceteze cu orice preţ această ultimă planetă — cea din urmă speranţă a lor de a descoperi o lume, chiar dacă nu prea frumoasă, cel puţin accesibilă vieţii.

Erg Noor se surprinse că pronunţă în gînd aceste cuvinte concesive: „cel puţin". Probabil că la fel au gîndit şi cei care o conduseseră pe „Vela", pe cînd cercetau prin telescoape suprafaţa planetei.

„Cel puţin"... Aceste două cuvinte însemnau un adio spus visului că vor descoperi în jurul Vegăi lumi minunate, că vor afla în fundul oceanului sideral planetele-mărgăritare, de dragul cărora acceptaseră de bună voie să se claustreze 45 de ani într-o astronavă, părăsindu-şi planeta natală pentru mai bine de 60 de ani.

Captivat de priveliştea din faţa lui, Erg Noor nu se gîndi însă îndată la acest lucru. Prin adîncurile ecranului emisferic el zbura acum împreună cu „Vela" deasupra îndepărtatei planete. Din nefericire, atît pentru exploratorii care pieriseră, cît şi pentru cei care se aflau pe bordul „Tantrei", şi cea de-a patra planetă s-a dovedit a fi asemenea lui Marte, cel mai apropiat vecin al Terrei, cunoscutul copilăriei noastre. Acelaşi înveliş subţire şi străveziu de gaze, cu un cer verde-negricios, pururea senin, aceeaşi suprafaţă netedă de deşert cu crestele unor munţi sfărîmaţi. Existau însă şi deosebiri. Pe Marte domneşte gerul aspru al nopţii şi schimbarea bruscă a temperaturii din timpul zilei ; acolo există mări de mică adîncime, asemenea unor lacuri liniştite, care,

evaporîndu-se, lasă pe suprafaţa planetei doar nişte pete umede şi mlăştinoase; acolo cade cînd şi cînd, cîte o ploicică, promoroacă ori zăpadă, există viaţa meschină a unor plante amorţite şi a unor animale bizare, lipsite de vlagă, subterane.

Aici, în schimb, flăcările victorioase ale soarelui albastru încălzeau atît de puternic planeta, încît aceasta răspîndea arşiţa celor mai fierbinţi deşerturi ale Pămîntului. Aburii de apă se înălţau spre straturile superioare ale învelişului de aer în cantităţi minime, iar cîmpiile întinse nu le întunecau decît vîrtejurile curenţilor de căldură care tulburau continuu atmosfera. Planeta se rotea tot atît de repede ca şi celelalte trei. Răcirea din timpul nopţii măcina rocile, transformîndu-le într-o mare de nisip, un nisip portocaliu, violet, verde, albăstrui sau orbitor de alb, ce forma pete uriaşe, care de departe păreau mări sau desişuri de plante născocite de închipuirea omenească. O crustă strălucitoare, neagră ori cafenie, acoperea lanţurile de munţi erodaţi, mai înalţi decît pe Marte, dar tot atît de lipsiţi de viaţă. Soarele albastru şi arzător, cu radiaţiile lui puternice ultraviolete, distrugea mineralele, volatilizînd elementele mai uşoare.

Cîmpiile de nisip păreau să emane flăcări. Erg Noor îşi aminti că, în vechime, pe cînd învăţaţii nu formau încă majoritatea populaţiei Pămîntului, ci doar un grup extrem de mic, se răspîndise printre scriitori şi artişti ideea despre existenţa unor oameni din alte lumi, adaptaţi la temperaturi ridicate. Gîndiţi-vă numai: făpturi trăind în răsuflarea fierbinte a planetelor din sistemul sorilor albaştri să-şi întîmpine confraţii lor pămînteni... Visul acesta era frumos şi poetic, sporind credinţa în atotputernicia naturii omeneşti... Erg Noor, ca şi atîţia alţii, fusese impresionat de un tablou expus la muzeul centrului răsăritean al zonei de sud: o cîmpie de nisip roşu, dogorîtor în pîcla depărtărilor, un cer cenuşiu incandescent, iar sub el, forme omeneşti în scafandri termici, care aruncau într-un contrast violent umbre negru-albastre. În atitudini pline de dinamism,

acele făpturi se opriseră pline de uimire lîngă colțul unei construcții metalice, încinsă aproape la alb. Alături de această masă metalică stătea o femeie goală, cu părul roșu, revărsat pe umeri. În lumina orbitoare, pielea-i albă strălucea și mai viu decît nisipul; umbrele violete și purpurii îi accentuau fiecare linie a siluetei mlădioase, înălțate ca un steag al biruinței repurtate de viață asupra puterilor Cosmosului. Era un vis îndrăzneț, dar cu totul ireal, contrazicînd toate legile dezvoltării biologice, care sînt cu mult mai bine studiate astăzi, în epoca Marelui Cerc decît în vremurile acelei picturi.

Erg Noor tresări: suprafața planetei oglindită pe ecran porni vertiginos în întîmpinarea lui. Necunoscutul pilot al „Velei" începuse să coboare. Aproape de tot, trecură conuri nisipoase, stînci negre, strălucitoare zăcăminte de cristale verzi. Astronava descria metodic o spirală, înconjurînd planeta la nivelul polilor ei. Nici urmă de apă sau cel puțin de viață vegetală, fie ea oricît de primitivă. Iarăși „cel puțin" !...

I se păru că e cuprins de un val de singurătate, avu senzația izolării în spațiile cele moarte din sfera stăpînirii stelei albastre și arzătoare... Simți de asemenea nădejdile zadarnice ale celor care turnaseră filmul cercetînd planeta în căutarea unei vieți, fie ea chiar și trecută. Cei care mai vizitaseră planete moarte și pustii, fără apă și atmosferă, cunoșteau prea bine aceste neliniștite căutări ale unor presupuse ruine, vestigii de orașe și construcții, în contururile întîmplătoare ale crăpăturilor și ale rocilor din povîrnișurile munților lipsiți de viață !

Pe ecran gonea pămîntul unei lumi depărtate, calcinat, bîntuit de vînturi năprasnice, fără pic de umbră. Ajungînd treptat la conștiința unui străvechi vis spulberat, Erg Noor se căznea acum să-și imagineze cum de a putut să se nască o imagine atît de inexactă despre dogorîtoarele lumi din sistemul stelei albastre.

— Frații noștri pămînteni vor fi dezamăgiți aflînd acest lucru, spuse încet biologul, care se apropiase în-

tre timp de şeful expediţiei. Milioane de locuitori ai Pămîntului şi-au îndreptat privirile spre Vega timp de milenii. În nopţile de vară, în nord, toţi îndrăgostiţii, toţi visătorii contemplau cerul. Vega, luminoasă şi albastră, se află vara aproape la zenit. Cum poţi să n-o admiri? Chiar şi cu mii de ani în urmă oamenii ştiau destul de multe despre stele. Dar, din cauza unei ciudate orientări a gîndirii, ei nici nu bănuiau că majoritatea stelelor cu rotaţie lentă şi cîmp magnetic puternic au planete, după cum majoritatea planetelor au sateliţi. Nu cunoşteau această lege, dar visau să se întîlnească cu confraţii lor din alte lumi, în primul rînd de pe Vega, soarele cel albastru. Îmi amintesc că am citit traduse dintr-o limbă străveche versuri frumoase consacrate unor semizei de pe o planetă albastră.

— După comunicarea primită de pe „Vela" am trăit mereu cu Vega în gînd, dorind realizarea visului meu, spuse şeful expediţiei, întorcîndu-se spre Eon Tal. Acum însă am înţeles că multimilenarul dor de lumi depărtate şi frumoase m-a orbit ca pe atîţia oameni înţelepţi şi serioşi...

— Şi cum ai descifra dumneata astăzi comunicarea „Velei"?

— Foarte simplu. „Cele patru planete ale Vegăi sînt cu desăvîrşire lipsite de viaţă. Nu există nimic mai frumos decît Pămîntul nostru. Cît de fericiţi vom fi să ne întoarcem!"

— Ai dreptate! făcu biologul. Cum de nu s-a gîndit pînă acum nimeni la acest lucru?

— Poate că s-a şi gîndit cineva, în orice caz nu noi, astronauţii. Şi cred că nici cei din Consiliu. Părerea mea este însă că faptul acesta ne face cinste: în viaţă învinge visul cel îndrăzneţ şi nu dezamăgirea sceptică.

Pe ecran, înconjurul planetei se terminase. Urmară înregistrările staţiei-robot, lansată pentru a face o analiză a condiţiilor de pe suprafaţa planetei. Apoi se auzi

o bubuitură puternică. Era bomba geologică * aruncată de pe „Vela“. Un nor uriaş de particule minerale azvîrlite în sus ajunse pînă la astronavă. Pompele au început să urle, culegînd particulele în filtrele canalelor absorbante laterale. Cîteva probe dintr-o pulbere minerală extrem de fină, provenită din nisipurile şi munţii acelei planete calcinate, umplură eprubetele de silicol ; aerul preluat din straturile superioare ale atmosferei a fost captat în baloane de cuarţ. „Vela“ porni îndărăt pe calea-i ce urma să ţină 30 de ani şi pe care nu i-a fost dat s-o mai străbată pînă la capăt. Acum o altă navă terestră aducea oamenilor datele pe care cei dispăruţi le culeseseră cu atîta trudă, răbdare şi curaj.

Celelalte înregistrări — şase bobine de observaţii — urmau să fie studiate cu amănunţime pe Pămînt de astronomi, iar esenţialul să fie transmis prin Marele Cerc.

Nimeni n-a mai vrut să vizioneze filmele privitoare la soarta „Velei“, la lupta-i înverşunată cu avaria şi steaua T, şi mai ales la tragicul deznodămînt : propriile emoţii ale echipajului erau încă prea recente. Hotărîră deci să amîne proiecţia generală pînă la trezirea tuturora. Deocamdată cei ce fuseseră de gardă, copleşiţi de impresii, plecară să se odihnească, lăsînd la postul central doar pe şeful expediţiei.

Erg Noor nu se mai gîndea la visul său năruit. Căuta să analizeze acele amare fărîme de cunoştinţe pe care cele două expediţii, a lor şi a „Velei“, aveau să le aducă omenirii cu preţul unor sforţări şi jertfe atît de mari. Oare întotdeauna marile realizări trebuie să fie însoţite de gustul amar al dezamăgirilor?

Şi pentru întîia oară se gîndi la frumoasa lui planetă ca la o nesecată comoară de suflete omeneşti evoluate, pline de setea cunoaşterii, descătuşate de grijile şi primejdiile naturii sau ale societăţii primitive. De-

* Bombă geologică — bombă de o putere explozibilă uriaşă, care este aruncată de pe o astronavă pe planeta cercetată, pentru a se obţine o erupţie a substanţei de la suprafaţă spre straturile superioare ale atmosferei (noţiune fantastică — n.a.).

sigur, și acum, în epoca Marelui Cerc, mai dăinuiau vechi suferințe, căutări și eșecuri, greșeli și decepții, dar transpuse într-un plan superior de creație, în domeniile științei, construcției sau artei. Numai datorită cunoașterii și muncii creatoare, Pămîntul fusese eliberat de grozăviile foametei, ale suprapopulației, ale bolilor molipsitoare și ale animalelor dăunătoare; oamenii fuseseră salvați de primejdia secării combustibilului, a insuficienței elementelor chimice utile, a morții premature și a slăbiciunii umane. Iar aceste fărîme de cunoștințe pe care „Tantra" le va aduce cu sine reprezentau, la rîndul lor, un aport la puternica avalanșă a gîndirii ce progresa cu fiecare deceniu, în organizarea societății și cunoașterea naturii!

Erg Noor deschise micul safe în care se păstra jurnalul de bord al „Tantrei" și scoase de acolo cutia ce conținea fragmentul metalic din carcasa astronavei spirale de pe planeta întunecată. Schija aceea grea, de un albastru viu ca al cerului, se cuibări în palma lui. Erg Noor știa prea bine că nici pe planeta lui natală, nici pe cele învecinate din sistemul ei solar, nici pe stelele cele mai apropiate nu exista un asemenea metal. Iată încă o informație esențială, poate cea mai importantă pe care urmau s-o ducă Pămîntului și Marelui Cerc, în afara știrii despre pieirea Zirdei.

Steaua de fier fiind foarte apropiată de Pămînt, cercetarea planetei celei întunecate de către o expediție special pregătită n-avea să mai fie acum, după experiențele făcute de „Vela" și de „Tantra", tot atît de primejdioasă ca înainte, oricîte cruci negre și meduze ar fi existat în acele veșnice tenebre. Încercarea de a deschide astronava spirală se soldase cu un eșec. Dar dacă ei ar fi avut timpul să se gîndească mai bine la cele ce-aveau de făcut, ar fi priceput încă atunci că uriașa țeavă în spirală făcea parte din sistemul motrice al astronavei.

Erg Noor evoca din nou evenimentele din ultima și fatala zi: o revăzu pe Niza, apărîndu-l ca o pavăză cînd el căzuse fără putere în fața monstrului. Cît de

scurtă fusese înflorirea tinerei ei iubiri, care întrunea devotamentul eroic al femeilor din antichitatea Pămîntului şi curajul inteligent, avîntat al epocii contemporane!...

În spatele şefului expediţiei răsări fără zgomot Pur Hiss, venit să preia garda. Erg Noor trecu în biblioteca-laborator, dar nu-şi îndreptă paşii spre culoarul care ducea, prin compartimentul central, către dormitoare, ci deschise uşa grea a cabinei-spital.

O lumină difuză, imitînd-o pe aceea a zilei pămînteşti, lucea blînd pe dulapurile de silicol, cu medicamente şi instrumente, şi se oglindea în metalul aparatajului de radiologie şi în acela al inimilor şi plămînilor artificiali. Erg Noor dădu la o parte perdeaua groasă care ajungea pînă la tavan şi pătrunse tonuri şi mai calde în transparenţa aurie a silicolului. Doi stimulatori triatronici, branşaţi în vederea unui eventual colaps, ajutau cu un imperceptibil ţăcănit să bată inima bolnavei. Întinsă în lumina rozalbă de sub clopot, Niza părea cufundată într-un somn liniştit şi ferice. O sută de generaţii de strămoşi care au trăit o viaţă sănătoasă, curată şi îmbelşugată ajunseseră să cizeleze pînă la o înaltă perfecţiune artistică liniile mlădioase şi puternice ale acestui trup de femeie, care acuma lui Erg îi părea că aparţine celei mai frumoase făpturi născute cîndva pe Pămînt. Oamenii ştiau de mult că planeta de care au avut ei parte era extrem de bogată în apă. Apa stimula viaţa vegetală îmbelşugată, care, la rîndul ei, a permis să se creeze rezerve uriaşe de oxigen în stare liberă. Atunci viaţa animală s-a revărsat ca un torent năvalnic — o viaţă care s-a perfecţionat treptat în decurs de multe sute de milioane de ani, pînă să apară omul, fiinţa cugetătoare. Uriaşa experienţă istorică în domeniul dezvoltării vieţii pe sistemele planetare ale nenumăratelor lumi dovedise acest adevăr: cu cît mai greu şi mai lung este drumul orb, evolutiv al selecţiei, cu atît mai frumoase sînt formele fiinţelor cugetătoare superioare obţinute pe această cale, cu atît mai amănunţit elaborată este logica adaptării lor la condi-

ţiile înconjurătoare şi la cerinţele vieţii, logica aceea care reprezintă însăşi frumuseţea.

Tot ce există, se mişcă şi se dezvoltă în spirală. Şi Erg Noor îşi închipuia această imensă spirală a ascensiunii universale aplicate la viaţa şi societatea oamenilor. Înţelegea acum, pentru prima oară, cu o limpezime uimitoare, că, cu cît mai dificile sînt condiţiile de viaţă şi de funcţionare a organismelor ca maşini biologice, cu cît este mai anevoios drumul construirii societăţii, cu atît mai mult este răsucită şi spirala dezvoltării, iar volutele ei mai apropiate una de alta, aşadar cu atît mai lentă este şi ascensiunea, cu atît sînt mai asemănătoare între ele şi formele ce apar.

N-avea dreptate cînd gonea cu îndărătnicie după minunatele planete ale sorilor albaştri şi o îndrumase greşit şi pe Niza. Zborul către lumile cele noi nu se făcea de dragul descoperirii unor planete nelocuite care se organizaseră întîmplător; el reprezenta mersul conştient al omenirii, înaintarea ei pas cu pas de-a lungul braţului Galaxiei, marşul victorios al ştiinţei şi al frumuseţii vieţii, al unei frumuseţi aidoma Nizei...

Copleşit de durere, Erg Noor îngenunche în faţa sarcofagului de silicol în care era culcată tînăra astronavigatoare. Respiraţia Nizei nu se simţea; pleoapele îi erau lăsate; genele îi aruncau umbre viorii pe obraji; printre buzele întredeschise străluceau dinţii ei albi. Pe umărul stîng, pe braţ mai sus de cot şi pe gît se vedeau palide pete viorii — semne lăsate de curentul ucigător.

— Spune-mi, vezi tu ceva, îţi aminteşti de ceva în somnul tău atît de adînc? întreba chinuit Erg Noor, simţind că voinţa-i de fier se înmoaie ca o ceară la flacăra marii lui dureri, iar în gît i se suie un nod, împiedicîndu-i răsuflarea.

În străduinţa de a-i transmite Nizei gîndurile lui, chemarea-i arzătoare la viaţă şi fericire, îşi strînse cu atîta putere degetele împletite, încît le învineţi. Dar fata cu părul roşu rămase nemişcată ca o statuie din marmoră trandafirie.

În odaia de spital intră încet doctorița Luma Laswy. Simți îndată, în tăcerea încăperii, o prezență străină. Dînd binișor la o parte perdeaua, îl văzu pe șeful ei îngenunchiat, imobil, ca un monument înălțat milioanelor de bărbați cărora le-a fost dat să-și plîngă iubita. Nu era prima oară că-l găsea aici pe Erg Noor, și un val de compătimire îi cuprinse inima. Erg Noor se ridică mohorît. Luma se apropie repede de el și-i șopti emoționată :

— Trebuie să-ți spun ceva !

Cu un semn al capului, Erg Noor trecu în anticamera spitalului. Nu se așeză pe scaunul oferit de Luma, ci rămase în picioare, rezemat de suportul unui iradiator, în formă de ciupercă. Doctorița, care era micuță, se înălță cît putu, spre a da vorbelor ei o mai mare autoritate. Privirea șefului însă nu-i dădu răgazul să-și să-și ducă pînă la capăt intenția.

— Știi și dumneata, începu ea șovăitor, că neurologia modernă a descifrat procesul nașterii emoțiilor la treapta conștientă și subconștientă. Subconștientul poate fi influențat de acțiunea pe care medicamentele inhibitive o exercită prin zonele vechi ale creierului, asupra reglării chimice a organismului, inclusiv asupra sistemului nervos, iar, în bună parte, și a activității nervoase superioare.

Erg Noor ridică din sprîncene. Luma Laswy simți că vorbește prea mult, dînd explicații prea amănunțite.

— Aș vrea să spun că medicina dispune de posibilitatea influențării centrelor din creier care dirijează emoțiile puternice. Aș putea...

În ochii lui Erg Noor se aprinse o licărire de înțelegere : pe buzele lui jucă un zîmbet fugar :

— Îmi propui să acționez asupra dragostei mele, scutindu-mi în acest fel suferințele ?

Medicul își plecă fruntea.

Erg Noor îi întinse recunoscător mîna, clătinînd negativ din cap :

— Oricît aș suferi, nu renunț la bogăția sentimentelor mele. Suferințele, dacă nu întrec puterile omenești,

duc la înțelegere, iar înțelegerea duce la dragoste și astfel cercul se închide. Ești foarte drăguță, Luma, dar n-am nevoie de asta!

Și, impetuos ca totdeauna, șeful dispăru îndărătul ușii.

Grăbiți ca în timpul unei avarii, cei doi ingineri electroniști și mecanicii instalau din nou acum, după 13 ani, în postul central de comandă și la bibliotecă, un ecran T.V.F. pentru transmisiuni terestre. Astronava pătrunsese în zona în care devenea posibilă captarea undelor de radio emise de rețeaua universală a Pămîntului și difuzate de atmosferă.

Glasurile, sunetele, formele și culorile recepționate de pe scumpa lor planetă naturală îi îmbărbătau pe exploratori, sporindu-le în același timp și nerăbdarea: durata zborului cosmic le părea interminabilă.

Astronava chema satelitul artificial 57, pe unda obișnuită a expedițiilor interstelare depărtate, așteptînd din oră în oră răspunsul acestei puternice stațiuni ce asigura legătura dintre Pămînt și Cosmos.

În cele din urmă, apelul atinse Pămîntul.

Tot echipajul astronavei veghea acum în fața aparatelor de recepție. Întorși la viață după 13 ani tereștri și 9 ani dependenți, în timpul cărora fuseseră lipsiți de orice legătură cu patria lor, oamenii sorbeau acum cu nesaț orice comunicare de pe Pămînt, dezbăteau problemele importante pe care, ca de obicei, oricine le putea ridica pe rețeaua mondială.

Astfel, o propunere a savantului pedolog Heb Ur, recepționată din întîmplare, a fost urmată, timp de șase săptămîni, de vii discuții și calcule complexe.

„Discutați propunerea lui Heb Ur! îi invita glasul de pe Pămînt. Toți cei care ați meditat asupra acestei chestiuni și aveți idei asemănătoare sau concluzii negative, pronunțați-vă!“ Formula tradițională a discuțiilor publice îi umplea de bucurie pe călătorii noștri. Heb Ur propunea Consiliului Astronautic să studieze sistematic planetele accesibile ale stelelor albastre și verzi.

După părerea lui, acestea erau lumi deosebite, ale căror radiaţii energetice puteau pe cale chimică să stimuleze în lupta împotriva entropiei * compoziţii minerale, inerte în condiţii terestre, cu alte cuvinte să le cheme la viaţă. Forme speciale de viaţă pornind de la elemente minerale cu greutate atomică mai mare decît a multor gaze ** ar deveni active la temperaturile înalte şi la iradierile fantastice ale stelelor din clasele spectrale superioare. Heb Ur considera ca fiind normal eşecul exploratorilor care nu descoperiseră nici o urmă de viaţă pe Sirius, această stea cu rotaţie rapidă fiind dublă şi lipsită de un cîmp magnetic puternic. Toţi erau de acord că stelele duble nu puteau fi considerate ca generatoare ale unor sisteme planetare : dar în esenţa ei, propunerea

---

* Entropie — noţiune folosită în fizică, mai precis în acea parte a fizicii care se ocupă de procesele legate de căldură şi temperatură. Entropia este o mărime imaginată pentru a ne arăta evoluţia cea mai probabilă pe care tinde să o aibă starea fizică a unei regiuni închise din Univers. Prin aceasta se caută mersul probabil ce-l va avea temperatura şi deci şi căldura (energia) acelei regiuni închise (acelui sistem izolat). Este ştiut că energia trece dintr-o formă în alta, şi acest fapt caracterizează existenţa oricărui proces de viaţă sau mişcare din natură. Entropia arată că, într-o regiune izolată a Universului, toate formele de energie se degradează treptat, se repartizează uniform peste toată regiunea ; din acel moment, schimburile de căldură (energie) încetînd, se ajunge la o temperatură unică şi constantă. Viaţa şi mişcarea au dispărut, producîndu-se aşa numita „moarte termică". Toate acestea sînt valabile numai pentru regiuni limitate şi izolate din natură. Idealiştii au căutat să speculeze această lege, valabilă la scară redusă, extinzînd-o la întregul Univers. Aceasta este o extrapolare absurdă, pe care materialismul dialectic a combătut-o de mult.

Rezumînd cele de mai sus, putem spune că vieţuitoarele se împotrivesc entropiei, luptînd cu înverşunare împotriva degradării energiei, adică, mai precis, luptînd pentru cîştigarea de noi forme ale energiei, care le asigură existenţa (de la forma rudimentară a hranei şi pînă la uriaşele atomo-centrale) (n.r.).

** Autorul se referă la posibilitatea construirii unei celule vii pornind nu de la carbon (gr. atom. 6), ci de la elemente cu greutatea atomică mai mare (n.r.).

lui Heb Ur stîrni o vie opoziţie din partea echipajului „Tantrei“.

Astronomii expediţiei, în frunte cu Erg Noor, redactară o comunicare, care a şi fost transmisă ca opinia celor dintîi oameni care observaseră Vega, în filmul turnat de „Vela“. Şi pămîntenii ascultară emoţionaţi glasul care le vorbea de pe astronava aflată în drum spre ei.

„Tantra“ se pronunţă împotriva trimiterii unei expediţii după propunerile lui Heb Ur. Este adevărat că stelele albastre generează pe planetele lor o energetică suficient de puternică, pentru crearea vieţii din combinaţii de elemente grele. Dar orice organism viu este un filtru şi un baraj al energiei generale, care, luptînd cu cea de a doua lege a termodinamicii * ori cu entropia, acţionează creind o structură, complicînd extrem de mult moleculele minerale şi gazoase simple. Această complicare e posibilă doar în decursul unei foarte lungi dezvoltări istorice, ca atare în condiţii fizice de o îndelungată constanţă. Or, tocmai această permanenţă a condiţiilor nu există pe planetele stelelor cu temperaturi înalte, care distrug rapid compoziţiile complexe în

* Termodinamica se ocupă de legile care guvernează procesele de transformare a energiei sau, mai simplu, de procesele din natură în care apare mişcarea energiei şi a căldurii.

Prima lege a termodinamicii este legea conservării energiei: „nimic nu se pierde, nimic nu se cîştigă, ci totul se transformă“. Aceasta exclude posibilitatea construirii unui „perpetuum mobile“ (maşină veşnică) de speţa I, care, o dată pornit, să nu se mai oprească şi să producă lucru mecanic fără a mai consuma energie.

Legea a II-a a termodinamicii ne arată că este imposibil să trecem energia calorică de la un corp mai rece, la unul mai cald, fără să cheltuim energie sau lucru mecanic.

Prin această lege, natura interzice posibilitatea fabricării unui perpetuum mobile de speţa a II-a, care, o dată pornit, să funcţioneze pe seama energiei calorice a aerului sau a pămîntului etc. Desigur, organismele vii pot lupta împotriva celei de a doua legi a termodinamicii, pentru a-şi cîştiga energia calorică şi de la corpuri mai reci, deoarece cheltuiesc în acest proces o anumită energie. Legea a doua a termodinamicii şi entropia exprimă, în esenţă, acelaşi lucru. (n.r.).

vîrtejurile și vîltorile puternicelor radiații. Acolo nu există nimic care să dăinuiască mult, și nici nu poate exista, deși mineralele capătă o extrem de rezistentă structură cristalină, cu o rețea atomică cubică.

După părerea colectivului „Tantrei", Heb Ur relua concepția unilaterală a astronomilor antichității, care nu pricepuseră dinamica dezvoltării planetelor. De fapt, orice planetă își pierde elementele ușoare, care zboară în spațiu și se risipesc. Fenomenul se intensifică la formidabila căldură a sorilor albaștri și la presiunea radiațiilor pe care ei le emit.

„Tantra" aducea apoi un șir întreg de exemple, încheind cu afirmația că procesul „îngreunării", planetelor stelelor albastre nu permite apariția formelor de viață.

Satelitul 57 transmise obiecțiile savanților de pe astronavă direct la observatorul Consiliului.

În cele din urmă, sosi și clipa pe care o așteptaseră cu atîta nerăbdare Ingrid Ditra, Key Beer, ca, de altfel, toți membrii expediției. „Tantra" își încetinise zborul, depășise centura glacială a sistemului solar și se apropia de stația cosmonautică de pe Triton. Acum nu mai era necesară o viteză apropiată de aceea a luminii : zburînd de pe Triton, satelitul lui Neptun, cu o viteză de 900.000.000 km. pe oră *, „Tantra" ar fi putut ajunge pe Pămînt în mai puțin de cinci ore, dar luarea elanului, ar fi durat atîta timp, încît ar fi făcut-o să treacă dincolo de Soare la o distanță uriașă.

Pentru a nu irosi prețiosul anamezon și pentru ca navele să nu fie îngreunate cu utilaj prea voluminos, oamenii zburau în interiorul sistemului planetar, cu planetonave ionice. Viteza lor nu întrecea 800.000 km. pe oră pentru planetele mai apropiate de Soare și 2.500.000 km. pe oră pentru cele mai depărtate. În felul acesta, o călătorie de la Neptun la Pămînt le lua între două și trei luni.

---

* Adică : 250.000 km/sec. (n.r.).

Triton, aproape la fel de mare ca uriaşii sateliţi 3 şi 4 ai lui Jupiter — Ganimed şi Callisto — sau ca planeta Mercur, posedă o atmosferă rară, formată mai cu seamă din azot şi bioxid de carbon.

Erg Noor, conduse astronava să coboare pe locul ce-i fusese indicat lîngă marile cupole ale cosmodromului polar al satelitului. Pe o treaptă a platoului, la marginea unei faleze brăzdată de subterane, străluceau ferestrele sanatoriului de carantină. Exploratorii urmau să rămînă acolo timp de cinci săptămîni, complet izolaţi de ceilalţi oameni. În acest răstimp, medici iscusiţi urmau să le verifice cu grijă trupurile în care ar fi putut să se cuibărească agenţii necunoscuţi ai unei boli infecţioase. Primejdia era mult prea mare ca să fie ignorată ! De aceea, toţi cei care ajungeau pe alte planete, chiar şi pe cele nelocuite, erau supuşi inevitabil acestei proceduri, oricît de mult ar fi durat timpul petrecut de ei pe astronavă. Interiorul acesteia era şi el cercetat de savanţii sanatoriului, mai înainte ca staţiunea să elibereze autorizaţia de decolare în direcţia Pămîntului. Numai pe planetele pe care omenirea îşi asigurase de mult accesul, ca Venus, Marte şi cîţiva asteroizi, carantina se făcea chiar în staţiunile locale înainte de decolare.

Claustrarea în sanatoriu era mult mai uşor de îndurat decît în astronavă. Aici aveau la dispoziţia lor laboratoare pentru studii, săli de concert, minunate băi combinate din electricitate, muzică, apă şi vibraţii, plimbări zilnice pe munţi şi prin împrejurimile sanatoriului în scafandre uşoare, aveau în sfîrşit comunicaţia cu planeta lor natală, ce-i drept, nu totdeauna regulată, dar destul de rapidă : pentru a transmite de aici o comunicare pe Pămînt nu aveau nevoie decît de cinci ore.

Sarcofagul de silicol în care se afla Niza fusese transportat cu toate precauţiile necesare la sanatoriu. Erg Noor şi biologul Eon Tal părăsiră „Tantra“ cei din urmă. Păşeau uşor, în ciuda dispozitivelor de îngreunare pe care le îmbrăcaseră, spre a nu face salturi ne-

aşteptate din cauza forţei de gravitaţie redusă pe această planetă mică.

Puternicele lumini de balizaj din jurul cosmodromului se stinseră. Triton ieşea acum pe partea însorită a lui Neptun. În ciuda slabei lumini cenuşii răsfrîntă de această planetă, distanţa de numai 350.000 km. care o despărţea de „Triton“ făcea ca uriaşa-i oglindă să împrăştie întunericul şi să domnească în jur un crepuscul clar, asemenea amurgurilor de primăvară din latitudinile înalte ale Pămîntului. Triton făcea înconjurul lui Neptun în sensul invers de rotaţie a planetei, de la est la vest, aproape în 6 zile-nopţi terestre ; perioadele lui „diurne“ durau astfel aproximativ 70 de ore. Între timp Neptun se învîrtea de patru ori în jurul axei sale, iar acum se vedea limpede umbra satelitului lunecînd pe discul său ceţos.

Şeful expediţiei şi biologul văzură aproape în aceeaşi clipă o mică navă oprită destul de departe de marginea platoului. Nu avea partea dindărăt umflată şi crestele de echilibru mari ca la astronave. Judecînd după botul extrem de ascuţit şi după fuselajul îngust, trebuia să fie o navă planetară ; se deosebea însă şi de linia cunoscută a acestora, căci la pupă avea un inel gros, iar în partea superioară o construcţie lungă, în formă de fus.

— Încă o navă aici în carantină ? întrebă Eon. Să-şi fi schimbat oare Consiliul obiceiurile...

— De a nu trimite noi expediţii astrale înainte de întoarcerea precedentelor ? îi întregi gîndul Erg Noor. E adevărat că absenţa noastră nu s-a prelungit prea mult, totuşi mesajul pe care trebuia să-l trimitem de pe Zirda a întîrziat cu doi ani.

— Poate că este expediţia trimisă pe Neptun? încercă să ghicească biologul.

Străbătură cei doi kilometri care-i despărţeau de sanatoriu ; suiră pe o vastă terasă, pardosită cu bazalt roşu. Pe cerul negru, cea mai strălucitoare stea era minusculul disc al Soarelui, foarte vizibil, din regiunile polare ale acestui satelit fix. Prin scafandrul cu auto-

încălzire, cumplitul ger de —170° se percepea ca frigul obişnuit al unei ierni polare terestre. Fulgi mari de amoniac sau bioxid de carbon congelaţi se cerneau prin atmosfera nemişcată, creînd impresia liniştitoare a unei ninsori pămîntene.

Erg Noor şi Eon Tal priveau ca hipnotizaţi căderea fulgilor, întocmai aşa cum o făcuseră odată strămoşii lor care locuiau în zona temperată a Pămîntului, şi pentru care ninsoarea însemna întotdeauna sfîrşitul ostenelilor plugarului. Zăpada aceasta neobişnuită le vestea şi lor sfîrşitul ostenelilor şi călătoriei lor lungi.

Sub impulsul acestor sentimente subconştiente, biologul întinse şefului expediţiei mîna.

— Peregrinările noastre au luat sfîrşit, şi, mulţumită dumitale, am scăpat cu viaţă!

Erg Noor protestă cu un gest violent.

— Parcă a scăpat toată lumea? Dar eu, datorită cui am scăpat cu viaţă?

Eon Tal nu-şi pierdu cumpătul.

— Sînt convins că Niza va fi salvată! Medicii de aici vor să înceapă numaidecît tratamentul. Au primit instrucţiuni din partea lui Grim Sar în persoană, directorul laboratorului de paralizie generală.

— Se ştie ce are?

— Deocamdată nu. Este clar însă că Niza a fost lovită de un fel de curent care modifică compoziţia chimică a ganglionilor sistemelor autonome. A înţelege cum poate fi anihilată acţiunea inexplicabil de persistentă a acestui curent înseamnă a o vindeca pe bolnava noastră. Azi noi ştim cum funcţionează complexul mecanism al paraliziilor psihice rezistente, care atîtea veacuri fuseseră considerate incurabile. De data aceasta, avem de-a face cu ceva similar, provocat însă de un agent extern. După ce prizonierii vor mai fi fost supuşi experienţelor de rigoare, indiferent de faptul dacă mai sînt sau nu în viaţă, atunci şi braţul meu va putea din nou să se mişte!

Un sentiment viu de ruşine îl făcu pe şeful expediţiei să se încrunte. În durerea lui uitase de marele

devotament al biologului, față de care se purtase într-un fel indecent pentru un om în toată firea! Strînse mîna biologului. În gestul acesta străvechi de solidaritate virilă își găsi expresia simpatia reciprocă a celor doi savanți.

— Crezi că organele ucigătoare sînt de același fel la meduzele cele negre ca la oroarea aceea în formă de cruce? întrebă Erg Noor.

— Nu mă îndoiesc. Dovadă este brațul meu, răspunse Eon Tal. Acumularea și modificarea energiei electrice rezumă adaptarea la viață a făpturilor negre care locuiesc pe o planetă saturată de electricitate. Sînt, fără doar și poate, niște ființe rapace. Cine sînt victimele lor, aceasta deocamdată n-o știm.

— Dar îți mai amintești ce am pățit cu toții în clipa cînd Niza...

— E o altă problemă. M-am gîndit mult la acest lucru. O dată cu apariția înspăimîntătoarei cruci, cred că a fost emis un șuvoi de infrasunete de o putere neverosimilă, care ne-a frînt voința. În lumea aceea de tenebre pînă și sunetele sînt întunecate, inauzibile. După ce ne-a zăpăcit cu infrasunetul, monstrul încercă asupra noastră un fel de hipnotism, mai teribil decît acela al marilor noștri șerpi dispăruți, de soiul anacondei. Iată ce ne-ar fi ucis, desigur, pe toți de n-ar fi fost Niza...

Erg Noor își îndreptă privirile spre îndepărtatul Soare care lumina în acel moment Pămîntul. Soarele, veșnica speranță a omului, chiar și în anii jalnicei sale vieți din epoca preistorică, împresurat de o natură necruțătoare! Soarele, întruchiparea puterii luminoase a rațiunii care împrăștie tenebrele și vedeniile monstruoase ale nopții! Și în sufletul lui Erg Noor se aprinse scînteia vie a speranței...

Directorul stațiunii de pe Triton veni la sanatoriu să-l caute pe Erg Noor. Pămîntul îl chema pe șeful expediției, iar apariția directorului în încăperile interzise ale carantinei însemna sfîrșitul izolării lor și posibilitatea ca „Tantra“ să-și încheie călătoria, care

durase 13 ani. Şeful expediţiei se întoarse curînd şi mai grav decît de obicei.

— Plecăm chiar azi. Am fost rugat să iau cu mine şase oameni din echipajul planetonavei „Amat", care rămîne aici ca să valorifice pe Pluton noi zăcăminte de minereu. Vom îmbarca materialele pe care le-au adunat.

Aceşti şase oameni au modificat şi au reutilat o navă planetară obişnuită şi au săvîrşit o faptă extraordinară. S-au scufundat în fundul genunilor, străbătînd atmosfera densă neonometanică din jurul lui Pluton. Au zburat în mijlocul viforelor de zăpadă amoniacală, riscînd clipă de clipă să se zdrobească în beznă de colosalele ace ale blindajului de gheaţă, tare ca oţelul. Au ştiut să găsească un loc unde stratul glacial era străpuns de munţi. Enigma lui Pluton este în sfîrşit dezlegată: această planetă nu aparţine sistemului nostru solar. Ea a fost capturată în drumul Soarelui prin Galaxie. Iată de ce densitatea lui Pluton e cu mult mai mare decît a oricărei alte planete depărtate. Cercetătorii au descoperit acolo minerale ciudate, făcînd parte dintr-o lume cu totul străină. Dar ceea ce este şi mai important, pe una dintre crestele muntoase au fost descoperite urmele unor clădiri distruse aproape în întregime — vestigii ale unei civilizaţii de neînchipuită vechime. Datele adunate de exploratori trebuie, desigur, supuse verificării. Mai trebuie dovedit că materialele de construcţie au fost prelucrate de fiinţe gînditoare... Oricum însă isprava lor este cu adevărat temerară. Sînt mîndru că astronava noastră îi va duce pe aceşti eroi pe Pămînt şi ard de nerăbdare să le-aud relatările. Carantina lor s-a terminat acum trei zile.

Erg Noor tăcu, ostenit de atîta vorbă.

— Dar aici există o gravă contradicţie! exclamă Pur Hiss.

— Contradicţia este mama adevărului — îi răspunse calm astronomului Erg Noor, recurgînd la un vechi proverb. Dar e timpul să pregătim „Tantra".

Curînd, mult încercata astronavă decolă uşor de pe Triton şi porni în goană, descriind un arc gigantic perpendicular pe planul eclipticei. Un drum în linie dreaptă către Pămînt era cu neputinţă : orice navă ar fi mers la pieire sigură în zona largă a meteoriţilor şi a asteroizilor, fragmente ale planetei Faeton, care existase cîndva între Marte şi Jupiter, dar a fost destrămată de forţa de gravitaţie a giganticului astru din sistemul nostru solar.

Erg Noor mărea viteza „Tantrei". În loc să-i ducă pe eroicii săi pasageri pe Pămînt în cuvenitele 72 de zile, hotărîse, folosind puterea uriaşă a astronavei, să ajungă în 50 de ore, doar cu un consum minim de anamezon.

Emisiunea de pe Pămînt străbătea spaţiul pînă la astronavă : planeta saluta victoria repurtată asupra stelei de fier şi a întunericului de pe îngheţatul Pluton. Compozitorii executau simfonii şi cîntece compuse special în cinstea „Tantrei" şi a lui „Amat".

Cosmosul răsuna de melodii triumfătoare. Staţiunile de pe Marte, Venus şi asteroizi chemau nava, unindu-şi acordurile cu corul general care îi glorifica pe eroi.

— „Tantra", „Tantra" ! răsună în sfîrşit un glas de la postul de emisiune al Consiliului. Vă dăm indicaţia să aterizaţi pe El Homra.

Era cosmoportul central, situat undeva în fostul deşert din Africa de Nord. Astronava se îndreptă într-acolo prin atmosfera Pămîntului, străbătută de razele soarelui.

C A P I T O L U L VII

SIMFONIA ÎN FA MINOR, DE TONALITATE CROMATICĂ 4.750 MIU

Veranda spațioasă, îndreptată spre sud, către mare, avea drept pereți plăci de masă plastică transparentă. Lumina palidă și difuză a plafonului nu contrasta cu strălucirea lunei, ci, dimpotrivă, o întregea armonios, îndulcind contururile umbrelor. Pe verandă se adunaseră aproape toți membrii expediției maritime. Numai cei mai tineri se zbenguiau voios în apele mării argintate, de razele selenare. Venise și pictorul Kart San, împreună cu frumosul său model. Șeful expediției, Frit Don, scuturîndu-și pletele aurii, le comunică rezultatele studierii calului descoperit de Miiko în fundul apei. Încercarea de a defini materialul din care fusese făcută această statuie — pentru stabilirea greutății sale ascensionale — dusese la rezultate cu totul neprevăzute. Sub un strat dintr-un aliaj oarecare ce acoperea suprafața sculpturii, se afla aur curat. Dacă acest cal era într-adevăr turnat, însemna că are o greutate de cel puțin 400 de tone, chiar și ținîndu-se seama de volumul apei dislocuite. Pentru a ridica la suprafață o asemenea matahală, trebuia să se recurgă la vase mari și să se construiască dispozitive speciale.

La întrebarea : de ce s-a dat acestui metal prețios o folosire atît de absurdă, unul dintre vîrstnicii veterani ai expediției povesti o legendă pe care o găsise cîndva în arhivele istorice. Era vorba de dispariția unei rezerve de aur ale unei țări întregi ; pe vremea aceea, aurul ser-

vea drept echivalent al valorii muncii. Nişte guvernanţi criminali, făcîndu-se vinovaţi de despotism şi de jaf, înainte de a dispărea refugiindu-se într-o altă ţară (pe vremea aceea mai existau între popoare bariere denumite graniţe), au adunat întreaga rezervă de aur a statului şi au turnat o statuie, pe care au ridicat-o în cea mai frecventă piaţă a capitalei. Nimeni n-a putut găsi aurul. Istoricul presupunea că nimeni nici n-a bănuit pe atunci prezenţa aurului ascuns sub stratul exterior de aliaj ieftin.

Povestirea stîrni un viu interes. Aflarea unei cantităţi atît de importante de aur reprezenta un minunat dar făcut omenirii. Cu toate că metalul acesta galben şi greu încetase de mult de a mai fi simbolul supremei valori, era încă şi acum cît se poate de necesar pentru fabricarea unor aparate electrice, a anumitor preparate medicale şi, mai cu seamă, pentru producerea anamezonului.

La colţul exterior al verandei, se strînseseră într-un mic cerc Veda Kong, Dar Veter, pictorul, Ciara Nandi şi Evda Nal. Alături de ei se aşeză timid Ren Boz, care renunţase a-l mai căuta zadarnic pe Mwen Mas, dispărut nu se ştie unde.

— Ai avut dreptate cînd ai spus că pictura, sau mai exact, arta în genere, rămîne totdeauna şi inevitabil în urma avîntului vertiginos al ştiinţei şi al tehnicii, spuse Dar Veter.

— Nu m-ai înţeles, obiectă Kart San, arta şi-a şi îndreptat greşelile şi a devenit conştientă de datoria ei faţă de omenire. A încetat să mai creeze forme monumentale deprimante, nu mai înfăţişează fastul şi splendoarea, ireale întrucît reprezintă doar exteriorul lucrurilor. Rolul artei este să dezvăluie latura lăuntrică, emoţională a omului. Numai ea are puterea să dispună şi să pregătească psihicul uman pentru sesizarea celor mai complexe impresii. Cine nu cunoaşte minunata uşurinţă cu care poţi percepe ceva prin intermediul muzicii, al culorilor, al formei?... Şi cît de inaccesibil

este sufletul cînd vrei să pătrunzi în el în mod brutal. Dumneavoastră, istoricii, știți mai bine decît oricine cîte nefericiri au îndurat oamenii fiindcă n-au înțeles necesitatea de a dezvolta și a educa latura emoțională a psihicului.

— A existat în timpuri străvechi o perioadă cînd arta a tins spre forme abstracte, făcu Veda Kong.

— Ea voia să imite rațiunea, care dobîndise o vădită întîietate asupra tuturor celorlalte facultăți ale omului. Dar în afara muzicii, ce ocupă un loc aparte și este, în felul ei, cît se poate de concretă, arta nu poate fi exprimată în mod abstract. A fost o cale greșită.

— Și care crezi că este calea cea bună?

— După părerea mea, arta este oglindirea luptei și a frămîntărilor lumii în sentimentele omenești; ea servește uneori și ca o ilustrare a vieții, aflată însă sub controlul logicii. Și tocmai această logică este frumusețea, fără de care nu-mi pot închipui nici fericirea, nici rostul vieții. Fără ea, arta degenerează rapid în artificii pretențioase, mai ales cînd viața și istoria sînt insuficient cunoscute...

— Eu, interveni Dar Veter, aș dori ca arta să-și ia drept țel victoria asupra lumii și transformarea ei, în loc să se mulțumească doar s-o înțeleagă.

— De acord! făcu Kart San. Cu o singură precizare: să fie o victorie nu numai asupra vieții exterioare, ci mai cu seamă asupra lumii lăuntrice a omului, asupra emoțiilor lui. Cu alte cuvinte, să-l educe ținînd seama de toate contradicțiile...

Evda Nal își puse mîna-i fermă și caldă pe brațul lui Dar Veter.

— La ce vis ai renunțat astăzi?

— La unul foarte frumos...

— Oricare dintre noi — urmă pictorul — care a văzut opere antice de artă populară: filme cinematografice, înregistrări de reprezentații teatrale, expoziții de pictură, apreciază prin comparație, desăvîrșirea, distincția, sobrietatea spectacolelor, dansurilor și ta-

blourilor moderne... Fără să mai vorbesc despre epocile de decadență!

— Este inteligent, dar prolix, șușoti Veda Kong.

— Unui pictor îi vine greu să exprime prin cuvinte sau formule fenomenele pe care le vede și le alege din preajmă, spuse Ciara Nandi. Evda Nal aprobă din cap.

— Iată idealul meu, continuă Kart San: să adun și să concentrez într-o singură imagine grăunțele pure ale minunatei autenticități de sentimente, forme și culori, risipite în oameni izolați; să descopăr expresia cea mai înaltă a fiecăreia dintre rasele străvechi al căror amestec a format omenirea contemporană. Astfel „Fiica Gondvanei" reprezintă marea înfrățire a omului cu natura, cunoașterea subconștientă a legăturii ce există între obiecte și fenomene, o complexitate de sentimente și senzații, stăpînită încă de instincte... Cît despre „Fiica lui Thetis" *, ea întruchipează sentimente extrem de dezvoltate, de intense și infinit de variate. Contopirea cu natura e făcută aici la o treaptă diferită, pe calea emoțiilor, nu pe cea a instinctelor: este puterea lui Eros ** — iată cum apare în ochii mei acest tablou. Marile civilizații ale antichității mediteraneene — cretană, etruscă, elenă, protoindiană — l-au crescut pe omul care numai el a fost în stare să creeze această cultură ieșită din matriarhat. Ce mare noroc s-o întîlnesc pe Ciara: în ea s-au unit din întîmplare trăsăturile caracteristice străvechilor eleno-cretani și ale popoarelor de mai tîrziu din India centrală.

Veda zîmbi, bucuroasă că presupunerea ei se dovedise a fi adevărată. Veter îi șopti că și el socotea că un model mai bun pentru realizarea acelei idei s-ar fi găsit cu greu.

— Dacă voi reuși să realizez „Fiica Mediteranei", mă voi strădui să duc la bun sfîrșit și partea a treia a proiectelor mele: o femeie nordică cu păr auriu sau

---

* Thetis — divinitate marină în mitologia greacă. Aici simbolizează Marea Mediterană (n.r.).

** Eros — zeul iubirii în mitologia greacă (n.r.).

bălai, cu ochi limpezi şi calmi. Înaltă, domoală în mişcări, cu privirea atentă, ea le seamănă vechilor femei ale ruşilor, scandinavilor şi englezilor. Abia după aceea, voi putea trece la sinteză, creînd imaginea femeii contemporane, care a luat de la cele trei străbune ale ei tot ce aveau mai bun, pentru a deveni ceea ce este astăzi.

— Dar de ce te ocupi numai de „fiice“, şi nu de „fii“? zîmbi enigmatic Veda.

— Este oare necesar să explic că frumuseţea este totdeauna mai desăvîrşită în chipul femeii? se încruntă uşor pictorul. Mai cizelată de legile fiziologiei?...

— Cînd vei picta al treilea tablou al dumitale, să te uiţi la Veda Kong, începu Evda Nal. Nu cred să...

Pictorul se ridică nerăbdător:

— Crezi că nu văd? Lupt împotriva mea însumi, căutînd să nu mă las cucerit de această imagine, acum cînd sînt încă plin de cealaltă. Dar Veda...

— Ea moare de dorul muzicii, spuse aceasta, roşind uşor. Ce păcat că n-avem aici decît un pian solar, care este mut în timpul nopţii!

— Funcţionează prin intermediul semiconductorilor alimentaţi de lumina Soarelui? — întrebă Ren Boz, plecîndu-se peste braţul fotoliului. Aş putea să-l adaptez la curenţii aparatului de recepţie.

— Ar dura mult? făcu bucuroasă Veda.

— Vreo oră de lucru.

— Nu merită. Peste o oră începe transmiterea veştilor pe reţeaua mondială. Am fost atît de pasionaţi de munca noastră, încît de două zile nimeni n-a mai deschis aparatul.

— Atunci cîntă-ne ceva, Veda, o rugă Dar Veter. Kart San posedă un instrument cu coarde din veacurile întunecate ale societăţii feudale.

— O ghitară, îi suflă Ciara Nandi.

— Şi cine are să mă acompanieze? Adică, aş putea s-o fac eu însumi.

— Eu ştiu să cînt la ghitară. Şi Ciara propuse să dea o fugă pînă la atelier, spre a lua instrumentul.

— Să mergem împreună, se oferi Frit Don.

Ciara își scutură șăgalnic neagra-i coamă. Șerlis întoarse o manetă și deplasă peretele lateral al verandei, descoperind privirii litoralul răsăritean al golfului. Frit Don înainta în salturi mari, iar Ciara îl urma alergînd cu capul lăsat pe spate. La început, ea rămăsese în urmă, dar la atelier ajunseră în același timp, dispărură în intrarea lui întunecată și, peste o clipă, goneau din nou în bătaia lunei, de-a lungul mării, întrecîndu-se în iuțeală. Frit Don ajunse cel dintîi pe verandă, dar Ciara sări prin deschizătură și se află înaintea lui înăuntru.

Veda făcu un gest de admirație.

— Frit Don a învins în decatlonul de primăvară!

— Iar Ciara Nandi a absolvit școala superioară de coregrafie, ambele cicluri : de dansuri antice și moderne, răspunse Kart San.

— Am urmat și noi, Veda și cu mine, școala de coregrafie, dar numai cursul inferior, spuse cu un oftat Evda Nal.

— Ca aproape toată lumea, o necăji pictorul.

Cu bărbia-i mică și îndărătnică, ținută în sus, Ciara ciupea încet strunele. Vocea înaltă a tinerei femei răsuna nostalgică, fascinantă. Intona o arie nouă adusă de curînd din zona de sud, despre un vis neîmplinit. Veda porni s-o acompanieze, iar vocea-i gravă deveni urzeala pe care se țesu fremătătoare melodia Ciarei. Contrastul dintre cele două cîntărețe se armoniza minunat. Veter își muta privirile de la una la alta, neștiind pe care dintre ele cîntarea o făcea mai frumoasă : pe Veda, rezemată de pupitrul postului de radio, cu fruntea plecată de povara părului ei blond argintat de lună, sau pe Ciara, înclinată înainte, ținîndu-și ghitara pe genunchii rotunzi și goi și cu fața atît de bronzată, încît pe ea albul dinților și al ochilor părea nemaipomenit de strălucitor.

Romanța se terminase. Ciara atingea acum șovăitoare corzile. Și iată-l pe Dar Veter încleștîndu-și fălcile : auzea tocmai cîntecul care-l depărtase odinioară de Veda și care acum era pentru ea chinuitor.

Acordurile se perindau în sacade, se fugăreau, și se stingeau înainte de a se fi putut contopi. Melodia se desfășură sincopat, de parcă niște valuri, năvălind pe o plajă, s-ar fi răspîndit o clipă peste nisip, pentru a se mistui îndată unul după altul în marea întunecată, fără fund. Ciara nu bănuia nimic. Glasu-i sonor, evoca iubirea avîntată în hăurile glaciale ale spațiilor, de la o stea la alta, încercînd să afle, să ghicească unde este el, eroul pornit să exploreze Cosmosul... El nu se mai întoarce. Fie! Dar măcar de l-ar regăsi o clipă, în infinit, spre a-i veni în ajutor cu o vorbă, cu un gînd bun, cu o salutare afectuoasă!

Veda tăcea. Neliniștită, Ciara se întrerupse, sări de pe locul ei, aruncă pictorului ghitara și cu un aer stînjenit se apropie de tînăra cea blondă, care stătea nemișcată.

Veda zîmbi:

— Dansează pentru mine, Ciara!

Aceasta dădu ascultător din cap, dar Frit Don protestă:

— Să lăsăm pe mai tîrziu dansurile, începe emisiunea!

Pe acoperișul casei apăru un telescop cu două suprafețe metalice care se întretăiau și opt emisfere pe un cerc metalic, încununînd întreaga construcție. În încăpere răsunară sunete puternice.

Emisiunea începu cu prezentarea unuia dintre orașele noi, în spirală, din zona locuită de nord. În urbanistică predominau actualmente două tendințe arhitectonice: orașele în formă de piramidă și acelea de tipul spiralei. Situate în mod obligator pe litoralul unei mări sau pe malul unui lac, orașele erau construite în regiunile cele mai prielnice vieții omului, unde se concentrau uzinele automate, ale căror șiraguri, alternate cu brîie de crînguri și de lunci, împrejmuiau așezările.

Acestea erau durate pe înălțimi, pentru ca nici o fațadă a edificiilor, dispuse în terase, să nu rămînă lipsită de aer, soare, cer și stele. În partea din fund a clădirilor existau încăperi afectate mașinilor, depozi-

telor, camerelor de distribuţie, atelierelor şi bucătăriilor, adîncite mult în pămînt. Oraşele-piramidă erau lăudate pentru faptul că, deşi aveau o înălţime relativ mică, asigurau o considerabilă capacitate de locuire, în timp ce oraşele-spirală ajungeau pînă la o înălţime de peste un kilometru.

În faţa membrilor expediţiei maritime apăru acum, strălucind în lumina soarelui, o spirală strînsă, cu pereţi opalescenţi din mase plastice, cu muchiile ca de porţelan ale carcaselor din piatră topită, cu armături din metal polisat. Volutele acestei spirale se ridicau de la periferie spre centru. Grupurile de edificii erau despărţite între ele prin adînci firide verticale. Punţi uşoare, balcoane şi grădini erau suspendate la înălţimi ameţitoare. Coloanele scînteietoare ale contraforturilor coborau spre temelie, unde, printre mii de arcade, se întindeau scări cu trepte largi, ducînd spre parcuri în terasă, care pornea radial spre prima centură de crînguri umbroase. Străzile erau şi ele arcuite, urmînd linia spiralei ; acelea situate în exterior erau suspendate, iar cele interioare erau protejate de planşee de cristal. Pe străzi nu vedeai nici un fel de vehicule : neîntreruptele benzi transportoare erau camuflate în firide longitudinale.

Pretutindeni forfoteau oameni veseli ori gravi ; unii se plimbau pe sub arcade, alţii se retrăgeau printre colonade, în pasajele scărilor, în grădinile suspendate de pe acoperişurile teraselor...

Imaginea acestui mare oraş nu dură însă mult : curînd începu emisiunea vorbită.

— Continuăm discutarea proiectului prezentat de Academia radiaţiilor dirijate în legătură cu înlocuirea alfabetului linear cu înregistrări electronice, spuse un om care apăruse pe ecran. Proiectul n-a fost întîmpinat cu o aprobare unanimă. Principala obiecţie o constituie complexitatea aparatelor de citire. Cartea va înceta de a mai fi pentru om prietenul care-l însoţeşte. Probabil că, în ciuda avantajelor sale aparente, proiectul va fi respins !

— Dezbaterile au durat mult, observă Ren Boz.

— Contradicţia e flagrantă, declară Dar Veter. Pe de o parte simplitatea ademenitoare a înregistrării, pe de altă parte, dificultatea citirii.

Omul de pe ecran urmă :

— Se confirmă informaţia primită ieri : a 37-a expediţie astrală a trimis comunicări. Sînt pe cale de a se întoarce...

Dar Veter încremeni, buimăcit de violenţa conflictului său interior. Cu coada ochiului o văzu pe Veda Kong, cu ochii mari deschişi, sculîndu-se încet în picioare. Auzul dintr-o dată atent al lui Dar Veter prinse respiraţia ei întretăiată.

— ...dinspre pătratul 401. Nava a ieşit adincauri din *cîmpul minus* *, la o sutime de parsec de orbita lui Neptun. Întoarcerea expediţiei a întîrziat din cauza întîlnirii lor cu un astru negru. N-au avut pierderi de oameni. Viteza navei, încheie crainicul, este aproximativ de 5/6 din unitatea absolută. Expediţia este aşteptată peste 11 zile la staţiunea Triton ! Vom da mai tîrziu un comunicat în legătură cu importantele lor descoperiri!

Transmisiunea continuă. Nimeni însă nu mai asculta celelalte ştiri. O înconjurară cu toţii pe Veda, felicitînd-o călduros.

Ea zîmbea cu obrajii aprinşi şi cu o nelinişte grea în fundul ochilor. Veter se apropie şi el. Veda simţi strîngerea fermă a mîinii lui, atît de scumpă şi de necesară acum, îi întîlni privirea deschisă. N-o mai privise demult astfel ; cunoştea nuanţa de bărbătească tristeţe din vechea-i atitudine faţă de ea. Şi ştia prea bine că pe faţa ei Dar Veter citeşte şi altceva, nu numai bucurie...

Veter îi dădu încet drumul mîinii, îi zîmbi în felul său inimitabil de senin, şi se depărtă. Ceilalţi discutau cu însufleţire informaţia primită. Veda rămase în mijlocul lor, urmărindu-l pe furiş pe Dar Veter. Văzu pe

---

* Cîmp minus — cîmp cu sarcină negativă, în spaţiul interastral (n.a.).

Evda Nal apropiindu-se de el. Peste o clipă, li se alătură şi Ren Boz.

— Trebuie să-l căutăm pe Mwen Mas. Nu ştie încă nimic, strigă deodată Dar Veter. Vino cu mine, Evda! Vii şi dumneata, Ren?

— Vă însoţesc şi eu, făcu apropiindu-se de ei Ciara Nandi. Mă primiţi?

Porniră în direcţia din care venea clipocitul lin al undelor. Veter se opri o clipă, oferindu-şi fruntea adierii răcoroase şi suspină adînc. Se întoarse şi prinse privirea cercetătoare a Evdei Nal.

— Plec fără să mă mai întorc în casă, răspunse el la întrebarea ei fără cuvinte.

Evda îl luă de braţ. Un timp umblară cu toţii în tăcere.

— M-am întrebat dacă este bine să procedezi astfel, spuse în şoaptă Evda, dar probabil că ai dreptate. Dacă Veda...

Evda tăcu. Dar Veter îi strînse mîna cu un gest de înţelegere şi o lipi de obrazul său. În urma lor venea Ren Boz. Acesta căuta să păstreze o distanţă respectuoasă de Ciara, care unduia alături şi avea în ochi scîntei ironice. Evda rîse încet şi deodată îi întinse fizicianului mîna ei liberă. Ren Boz o prinse cu un gest sălbatic ce părea comic la omul acesta atît de sfios.

— Unde să-l căutăm pe prietenul dumitale? întrebă Ciara, oprindu-se chiar la marginea apei. Uitîndu-se atent în jurul său, Dar Veter distinse în lumina vie a lunei urmele precise ale unor picioare pe fîşia de nisip umed. Erau atît de regulat spaţiate şi de simetrice, încît păreau imprimate cu o maşină.

— S-a îndreptat într-acolo, spuse Dar Veter arătînd în direcţia unor stînci mari.

— Da, sînt urmele lui, confirmă Evda.

— De unde ştiţi? întrebă Ciara neîncrezătoare.

— Observă, te rog, regularitatea pasului. Astfel umblau vînătorii primitivi, sau îndepărtaţii lor urmaşi. Şi mi se pare că, oricît ar fi de savant, Mwen este mai aproape de natură decît noi... Poate şi dumneata,

Ciara? se întoarse Evda spre tînăra fată, rămasă pe gînduri.

— Eu? A, nu! Şi deodată strigă, întinzîndu-şi braţul: Iată-l!

Pe un bolovan din apropiere apăru silueta uriaşă a lui Mwen Mas; trupul său strălucea în razele lunei ca o statuie de marmură neagră. Gesticula energic, de parcă ar fi ameninţat pe cineva. Muşchii vînjoşi i se umflau sub pielea lucitoare.

— Seamănă cu un geniu al nopţii din basmele pentru copii! şopti emoţionată Ciara.

Zărindu-i, africanul sări jos de pe stîncă şi peste cîteva clipe apăru în faţa lor, îmbrăcat. Dar Veter îi povesti pe scurt cele întîmplate şi Mwen Mas îşi exprimă dorinţa s-o vadă neîntîrziat pe Veda Kong.

— Du-te acolo împreună cu Ciara, spuse Evda. Noi mai rămînem puţin aici...

Veter făcu un gest de bun rămas şi pe faţa africanului se oglindi o adîncă înţelegere. Un impuls subit îl făcu să murmure cuvinte de adio de mult uitate. Mişcat şi gînditor, Dar Veter se îndepărtă însoţit de Evda, care tăcea şi ea. Ren Boz avu o clipă de şovăire, apoi se luă după Mwen Mas şi Ciara Nandi.

Dar Veter şi Evda ajunseră la promontoriul care despărţea golful de largul mării. De aici se vedeau desluşit luminile de balizaj care încadrau marile plute circulare ale expediţiei maritime.

Veter împinse de pe nisipul plăjii o barcă străvezie şi rămase o clipă în picioare la marginea apei în faţa Evdei, şi mai masiv, mai puternic decît Mwen Mas. Evda se ridică pe vîrfuri şi-şi sărută prietenul.

— O să fiu alături de Veda, Veter, îi făgădui ea, parcă răspunzînd gîndului său. Ne întoarcem împreună în zona noastră şi aşteptăm acolo sosirea lor. Să ne dai de ştire după ce te vei fi instalat. Voi fi bucuroasă oricînd să-ţi fiu de folos... Evda petrecu îndelung cu privirea luntrea ce luneca pe apa argintată...

Veter ajunse cu barca la pluta a doua, unde mai lucrau încă mecanicii grăbiţi să termine instalarea celor

din urmă acumulatoare. La rugămintea lui Dar Veter, aprinseră în triunghi trei lumini verzi.

Peste un ceas și jumătate cea dintîi spironavă care trecu pe acolo se opri deasupra plutei. Dar Veter intră în ascensorul coborît, se arătă o clipă sub pîntecul luminat al navei și dispăru prin trapă. A doua zi dimineața ajunse la locuința lui permanentă, pe care încă n-apucase s-o schimbe, nu departe de Observatorul Consiliului. Deschise robinetele de purjare ale celor două odăi și după cîteva clipe, tot praful adunat aici dispăru cu desăvîrșire. Scoțîndu-și din perete patul și acordînd încăperea pe miresmele și clipocitul mării cu care se învățase în ultima vreme, adormi adînc.

La deșteptare avu senzația unei mari pierderi. Veda era departe și va rămîne departe de el, pînă cînd... dar el trebuia să-i vină în ajutor, nu să complice și mai mult lucrurile!

O coloană rotitoare de apă răcoroasă, electrizată se prăbuși deasupra lui în baie. Rămase sub ea pînă simți că e aproape să înghețe. Răcorit se apropie de T.V.F., deschise ușițele lui de cristal și chemă cea mai apropiată stațiune de distribuire a muncii. Pe ecran apăru fața unui tînăr. Acesta îl recunoscu pe Dar Veter și-l salută cu o umbră de respect, semn de rafinată politețe.

— Aș vrea să mi se dea o ocupație dificilă și de lungă durată, spuse Dar Veter. Ceva care cere o muncă fizică : să zicem la exploatările miniere antarctice.

— Acolo toate posturile sînt ocupate. (În glasul celui care vorbea se simțea regretul). Aceeași situație și la exploatările miniere de pe Venus, Marte, chiar și pe Mercur. Știți și dumneavoastră că tineretul se îndreaptă mai cu seamă acolo unde este munca mai grea...

— Da, dar nu mă mai pot lăuda că fac parte din această categorie... Ce aveți acum disponibil? Îmi trebuie o ocupație acum, îndată.

— Avem ceva la minele de diamante din Siberia Centrală, spuse încet omul de pe ecran, uitîndu-se pe un tabel pe care Dar Veter nu-l vedea. Aceasta, în cazul că vă interesează exploatările miniere. Mai avem cîteva pos-

turi şi pe uzinele plutitoare de alimente din mijlocul oceanelor, la staţiunea de pompare solară din Tibet, dar asta-i ceva uşor. Mai avem şi alte posturi, însă nici unul nu-i prea greu.

Dar Veter mulţumi informatorului şi-l rugă să-i lase un timp de gîndire, rezervîndu-i deocamdată minele de diamante.

Debranşînd staţiunea de distribuire a muncii, stabili legătura cu Casa Siberiei, un mare centru de informaţie geografică pentru acest ţinut. Stereoteleviziofonul său fu conectat cu o maşină de memorizat pentru înregistrări recente şi, prin faţa lui Dar Veter începură să treacă încet nemărginite păduri. Străvechea taiga cu foioasele ei, rărită şi mlăştinoasă, cu solul ei veşnic îngheţat dispăruse, cedînd locul giganţilor pădurii: cedrului siberian şi sequoiei americane, a căror specie fusese odinioară ameninţată cu dispariţia. Uriaşele trunchiuri roşii se înălţau ca o splendidă împrejmuire circulară în jurul unor dealuri cu căciuli de beton. De sub acestea se tîrau afară ţevi de oţel cu un diametru de 10 m. ducînd peste cumpene de apă spre cele mai apropiate rîuri, pe care le absorbeau pe de-a-ntregul prin gurile larg căscate ale sorburilor. Pompele electrice vuiau surd, cu o fantastică putere. Sute de mii de metri cubi de apă curgeau spre adîncurile craterelor pe care le săpaseră şi în care se aflau zăcăminte de diamante. Învîrtejindu-se cu vuiet, spălau rocile fărămiţîndu-le, şi se revărsau din nou, lăsînd tone de diamante în cascadele camerelor de spălare. În încăperi lungi scăldate în lumină, în faţa cadranelor mişcătoare ale maşinilor de sortat, şedeau mai mulţi oameni. Nestematele strălucitoare se scurgeau în torente de grăunţe mărunte prin orificiile calibrate ale lăzilor de recepţie. Operatorii staţiunilor de pompare erau tot timpul cu ochii pe indicatoarele maşinilor care calculau necontenit rezistenţa variabilă a rocilor, presiunea şi debitul apei, adîncirea abatajului şi debleierea particulelor solide. Veter îşi zise că peisajul voios al pădurilor scăldate în soare nu se

potrivea cu starea lui de spirit. Întrerupse deci legătură cu Casa Siberiei. De îndată se auzi semnalul de chemare și pe ecran apăru din nou figura informatorului de la postul de distribuire a muncii.

— Voiam să revin cu o precizare.. Chiar adineauri am primit o cerere: s-a eliberat un post la exploatările submarine de titan pe litoralul de vest al Americii de Sud. Este postul cel mai greu din cîte avem la dispoziție astăzi... Dar trebuie să vă prezentați acolo cît mai urgent.

Dar Veter se alarmă:

— N-o să am timpul să trec probele psihofizice la cea mai apropiată stațiune APM *.

— N-aveți nevoie de ele; probele anuale pe care le-ați trecut în vechea dumneavoastră muncă sînt îndestulătoare.

— Trimiteți comunicarea și dați-mi coordonatele! răspunse Dar Veter fără să mai stea pe gînduri.

— Ramura vestică a Căii Spirale, a 17-a ramificație sudică, stațiunea 6 L. punctul KM 40. Îi previn îndată.

Figura cea gravă de pe ecran dispăru. Veter adună toate obiectele mărunte ce-i aparțineau personal, așeză într-o casetă filmele cu imaginile și glasurile celor ce-i erau dragi și cu cele mai însemnate înregistrări ale propriilor sale gînduri. Scoase din perete o reproducere cromatoreflexă ** a unui vechi tablou rusesc, apoi luă de pe masă o statuetă de bronz a actriței Bello Gal, care semăna oarecum cu Veda Kong. Toate acestea împreună cu cîteva obiecte de îmbrăcăminte încăpură ușor într-o lădiță de aluminiu, pe al cărei capac se vedea o combinație de cifre și semne lineare în relief. Veter compuse din aceste simboluri coordonatele ce i-au fost comunicate, deschise o trapă din perete și împinse înăuntru lădița. Aceasta dispăru într-o clipă, dusă de o bandă fără sfîrșit. Dar Veter își inspectă apoi încă-

---

* APM — Academia de Psihofiziologie a Muncii (n.a.).

** Reproducere cromatoreflexă — tablou imprimat în culori cu o reflectare interioară a luminii, care dă imaginii plane o stereoscopicitate sporită, datorită unei gradații naturale a culorii și a luminii (noțiune fantastică — n.a.).

perile. De mai multe veacuri, pe planeta noastră nu mai existau oameni însărcinaţi în mod special cu întreţinerea locuinţelor. Aceste funcţii erau îndeplinite de locatarii înşişi, ceea ce pretindea din partea lor o grijă şi o disciplină desăvîrşită, precum şi o judicioasă amenajare a imobilelor şi localurilor, automatizarea ventilaţiei şi a curăţirii.

Inspecţia o dată terminată, Dar Veter întoarse în jos maneta din faţa uşii, semnalînd astfel staţiunii de repartiţie a spaţiului locativ că încăperile ocupate pînă acum de el au devenit vacante. Ieşi în stradă. Galeria exterioară cu geamuri albe mate se încălzise la soare, dar pe acoperişul plat bătea ca întotdeauna o briză marină răcoroasă. Punţi uşoare de pietoni, legînd între ele la mare înălţime clădirile grilajate, păreau că plutesc în văzduh, îmbiindu-te la plimbare. Veter însă ştia că nu-şi mai aparţine. Cu ajutorul tubului de coborîre automată, ajunse la calea ferată electromagnetică subterană, de unde un mic vagon îl duse spre staţia Căii Spirale. Veter nu se îndreptă spre nord, spre Strîmtoarea Bering, pe unde trecea arcul de joncţiune cu Ramura vestică. Pe acest itinerar, călătoria dura aproximativ 4 zile şi 4 nopţi — mai ales cînd era vorba să ajungă atît de departe în sud — pînă la ramificaţia a 17-a. În zonele locuite de nord şi de sud circulau mari spironave de marfă care făceau ocolul planetei, traversînd oceanele şi uneau pe drumul cel mai scurt diferitele ramuri ale Căii Spirale. Dar Veter porni pe Ramura centrală pînă la zona locuită de sud, cu nădejdea să-l convingă pe şeful transporturilor aeriene că reprezintă „un colet expres". În afara faptului că îşi scurta drumul pînă la o durată de treizeci de ore, Dar Veter putea astfel şi să se întîlnească cu fiul lui Grom Orm, preşedintele Consiliului astronautic, care-l alesese drept mentor.

Băiatul creştea şi anul viitor urma să păşească la îndeplinirea celor 12 isprăvi ale lui Hercule. Între timp lucra la Serviciul de supraveghere prin mlaştinile Africii de Vest.

Cine dintre tineri n-ar vrea să facă parte din Serviciul de supraveghere, să urmărească apariția balenelor în ocean, a insectelor dăunătoare, a vampirilor și a reptilelor în mlaștinile tropicale, a microbilor purtători de boli în zonele locuite, a epizootiilor și a incendiilor în zonele de stepă și de pădure, dezvăluind și nimicind rămășițele impure și nefaste ale trecutului, ce apăreau în chip misterios, cînd și cînd, în locurile mai izolate ale planetei? Lupta cu formele nocive ale vieții nu înceta niciodată. Diferitelor mijloace de nimicire, microorganismele, insectele și miceliile le răspundea cu ivirea unor noi forme și specii rezistente la cele mai temute preparate chimice. Numai după Era Lumii Dezunite oamenii au învățat să folosească judicios puternicele antibiotice.

„Dacă Dis Ken a fost numit în serviciul de supraveghere din mlaștini, își zise Dar Veter, înseamnă că de tînăr devine un muncitor de nădejde".

Ca toți copiii din Era Marelui Cerc, fiul lui Grom Orm fusese educat departe de casa părintească, la un colegiu de pe malul mării în zona nordică. Tot acolo și-a trecut și primele probe la stațiunea Academiei de psihofiziologie a muncii.

Încredințîndu-se tinerilor o muncă, se ținea întotdeauna seama de particularitățile psihologice ale vîrstei: exaltarea, puternicul sentiment al răspunderii, egocentrismul juvenil.

Vagonul uriaș înainta în goană, dar lin și fără zgomot. Veter se sui la etajul de sus, cu acoperiș străveziu. Departe, în jos și pe marginile drumului, zburau clădiri, canaluri, păduri și piscuri muntoase. În soare străluciră orbitor cupolele transparente de sticlă selenară ale uzinelor automate, înșirate ca o cingătoare îngustă de la hotarul dintre zona agricolă și cea păduroasă. Prin pereții clădirilor de cristal se vedeau deslușit contururile precise și sobre ale unor mașini colosale.

Trecură prin fața monumentului lui Djinn Kad, care a elaborat o metodă de fabricație ieftină a zahărului artificial, apoi arcul drumului începu să străbată pădurile zonei agricole tropicale. Perdele de copaci cu nu-

anțe felurite de frunziș ori scoarță, de forme și înălțimi diferite, se pierdeau în zări depărtate. Pe drumurile înguste și netede ce despărțeau uriașele masive de verdeață, se tîrau încet mașinile de recoltat, de polenizat și de control ; nenumărate fire se încrucișau într-o rețea scînteietoare. Odinioară, simbolul belșugului era holda aurie de grîu. Dar, începînd cu Era Unirii Mondiale, oamenii și-au dat seama de dezavantajul economic al culturilor anuale ; deplasarea întregii agriculturi în zona tropicală scuti umanitatea să semene și să îngrijească în fiecare an, cu prețul atîtor eforturi, plantele ierboase și arbuști delicați. Cu sute de ani înainte de Era Marelui Cerc, copacii — vegetale vivace care epuizau mai puțin solul și erau mai rezistente la intemperii — deveniseră principalele plante agricole.

Se cultivau astfel arbori de pîine, cu tot felul de fructe, bace și nuci, cu mii de soiuri de roade bogate în albumine, dînd cîte un chintal de masă nutritivă de tulpină. Imense livezi de pomi fructiferi, a căror suprafață măsura sute de milioane de hectare, încingeau planeta cu două brîie — o adevărată cingătoare a lui Ceres, mitologica zeiță a fecundității. În interior se găsea zona ecuatorială păduroasă, ocean de păduri umede, care furnizau planetei lemn alb, negru, violet, roz, auriu, cenușiu cu reflexe mătăsoase, dur ca fildeșul sau moale ca miezul mărului, greu ca piatra sau ușor ca pluta. Se obțineau aici zeci de varietăți de rășini, mai ieftine decît cele sintetice și posedînd prețioase însușiri tehnice sau medicinale.

Vîrfurile uriașelor păduri ajungeau pînă la nivelul Căii Spirale ; de o parte și de alta se auzea foșnind un ocean verde. În adîncurile lui întunecate se ascundeau case pe stîlpi metalici înalți, așezate în mijlocul unor poieni plăcute, ca și mașini monstruoase amintind ca formă niște păianjeni, în stare să transforme această junglă, din trunchiuri înalte de 80 de metri, de o grosime și o tărie de necrezut, în stive ascultătoare de bîrne și scînduri.

În stînga se arătară cupolele celebrilor munți de la ecuator. Pe Kenia, unul dintre ei, se afla o instalație de legătură a Marelui Cerc. Marea de păduri se retrăsese mai departe, spre răsărit, făcînd loc unui podiș pietros. De o parte și de cealaltă a drumului se înălțau albastre clădiri cubice.

Trenul se opri și Dar Veter coborî la gara Ecuator, al cărei vast peron era pavat cu sticlă verde. Alături de pasarela care părea că se avîntă în zbor pe deasupra coroanelor cenușii și turtite ale cedrilor din Atlas, se înălța o piramidă din aplit * alb ca porțelanul, adus de pe malurile rîului Lualaba. Pe vîrful ei trunchiat era așezată o statuie ce înfățișa un om în salopetă de lucru din Era Lumii Divizate. În mîna dreaptă ținea un ciocan, cu stînga ridica deasupra capului, spre cerul palid al zonei ecuatoriale, un glob strălucitor cu patru antene emițătoare. Era monumentul durat în cinstea constructorilor celor dintîi sateliți artificiali ai Pămîntului, care înfăptuiseră minuni de ingeniozitate, muncă și îndrăzneală. Întreaga atitudine a omului, ușor lăsat pe spate și proiectînd parcă spre cer sfera din mînă, exprima sforțarea înaripată. Această putere părea să-i vină de la grupul oamenilor ciudat înveșmîntați care înconjurau soclul.

Veter privea întotdeauna cu o vie emoție chipurile dăltuite pe acest monument, știa că oamenii ce făuriseră primii sateliți artificiali și se avîntaseră în spațiile siderale fuseseră ruși, adică fii ai aceluiași admirabil popor din care se trăgea el însuși și care făcuse primii pași atît în edificarea noii societăți, cît și în cucerirea Cosmosului...

Și de această dată el se îndreptă spre monument pentru ca privind chipurile eroilor de odinioară să-i compare cu contemporanii săi. Din umbra ramurilor argintii și stufoase ale leucodendronilor ** ce încadrau această piramidă, căreia razele răsfrînte ale soarelui îi dădeau

---

* Aplit — rocă eruptivă albă (n.r.).

** Leucodendron — arbore sud-african, cu cetină strălucitoare argintie (n.a.).

o strălucire orbitoare, se arătară două siluete zvelte. Se opriră o clipă în loc, apoi unul dintre tineri se repezi spre Veter. Acesta cuprinse cu o mînă umerii lui musculoşi şi cercetă pe furiş familiarele trăsături ale chipului său energic : nasul mare, bărbia lată, conturul buzelor neaşteptat de vesel şi atît de nepotrivit cu expresia severă a ochilor de oţel de sub sprîncenele îmbinate.

Veter privi mulţumit pe fiul celebrului Grom Orm, constructorul bazei de pe sistemul planetar al Centaurului şi şeful Consiliului Astronautic, ales pentru a cincea oară în această funcţie. Grom Orm avea pe puţin o sută treizeci de ani, de trei ori mai mult decît Dar Veter.

Dis Ken îşi chemă tovarăşul, un tînăr brun.

— Prietenul meu cel mai bun, Tor An, fiul compozitorului Zig Zor. Lucrăm împreună în mlaştini, urmă Dis. Vrem să ne trecem împreună probele şi apoi să lucrăm tot laolaltă.

— Te mai pasionează şi acum cibernetica eredităţii * ? întrebă Dar Veter.

— Sigur că da ! Tor m-a făcut să mă pasionez şi mai mult de această problemă. Este muzicant, ca şi tatăl său. El şi prietena lui visează să lucreze în domeniul în care muzica contribuie la înţelegerea dezvoltării biologice, adică să studieze simfonia structurii organice.

— Vorbeşti cam neclar, remarcă Dar Veter, încruntîndu-se.

— Nu ştiu încă să vă explic, bîigui încurcat Dis, poate că Tor va şti să exprime mai bine acest lucru.

Tînărul celălalt roşi, însă nu-şi plecă ochii sub privirea cercetătoare a lui Dar Veter.

— Dis vorbeşte despre cibernetica ritmurilor ereditare **. Se ştie că un organism ieşit din celula maternă capătă o suprastructură din acorduri de legături mole-

* Cibernetica eredităţii — dirijarea mecanismelor eredităţii, adică a dispoziţiilor aflate în celulă şi care reproduc organismul în momentul procreaţiei (noţiune fantastică — n.a.).

** Ritmurile ereditare — acordarea şi succesiunea creşterii lanţurilor moleculare ale unei substanţe organice, iar apoi ale moleculelor unui organism (noţiune fantastică — n.a.).

culare. Spirala geamănă originară se dezvoltă într-un plan analog desfășurării unei simfonii muzicale. Cu alte cuvinte, construirea unui organism din celule vii se desfășoară după un program muzical.

— Ia te uită! se miră exagerat Veter. Dar atunci veți reduce întreaga evoluție a materiei organice și anorganice la un soi de simfonie gigantică?

— Al cărei plan și ritm lăuntric sînt determinate de legile fizice fundamentale. Trebuie doar să lămurim, să înțelegem cum este întocmit programul și de unde provine informarea acestui mecanism cibernetico-muzical, întări Tor An cu siguranța de neclintit a tinereții.

— Cine spune asta?

— Tatăl meu, Zig Zor. Și-a publicat de curînd cea de a 13-a simfonie cosmică în fa minor, de tonalitate cromatică, 4.750 miu.

— Am s-o ascult neapărat! Îmi place culoarea albastră. Dar deocamdată să ne gîndim la ceea ce vă așteaptă în viitorul cel mai apropiat, la isprăvile lui Hercule, pe care urmează să le îndepliniți. Cunoașteți subiectele?

— Numai primele șase.

— Bineînțeles, celelalte șase sînt fixate după îndeplinirea precedentelor, își aminti Dar Veter. Și care sînt aceste șase probe?

— Să curățăm și să facem accesibil pentru vizitatori nivelul inferior al peșterii Kon-i-Gut din Asia Mijlocie, începu Tor An.

— Să construim un drum spre lacul Mental, străbătînd creasta ascuțită a lanțului de munți, urmă Dis Ken, să refacem o veche și întinsă livadă de arbori de pîine din Argentina, să lămurim cauzele apariției unor caracatițe uriașe în regiunea recentei ridicări de teren de lîngă Trinidad...

— Și să le nimicim!

— Toate aceste fac cinci. Și care-i a șasea probă?

Cei doi tineri se fîstîciră.

— S-a descoperit că avem amîndoi oarecare aptitudini muzicale, spuse roșind Dis Ken, și am fost în-

sărcinați să ne documentăm cu privire la străvechile dansuri de pe insula Bali, spre a le reconstitui muzica și coregrafia.

— Cu alte cuvinte să alegeți dansatoare și să creați un ansamblu? preciză Dar Veter rîzînd.

— Da, recunoscu Tor An, cu ochii-n pămînt.

— Nu-i rău! Dar proba aceasta constituie o acțiune colectivă, ca de altfel construirea drumului spre lac, nu-i așa?

— O, avem o echipă excelentă. Numai că și ei ar dori să le fiți mentor. Ar fi grozav!

Veter se îndoi de aptitudinile lui în ceea ce privește cea de a șasea probă. Dar băieții îl asigurară, bucuroși și entuziaști, că Zig Zor „în persoană" le făgăduise să-i îndrumeze în această direcție.

— Peste un an și patru luni o să-mi găsesc o ocupație în Asia Mijlocie — spuse Dar Veter, privind cu plăcere figurile lor tinerești luminate de bucurie.

— Ce bine că nu mai sînteți directorul stațiunilor! exclamă fiul lui Grom Orm. Nici n-am visat vreodată să am un asemenea mentor! Și deodată roși atît de tare, încît fruntea i se broboni de sudoare. Tor clătină din cap a mustrare.

Dar Veter se grăbi să-i vină în ajutor lui Dis Ken, rușinat de scăparea sa.

— Aveți la dispoziție mult timp?

— O, nu! Ne-au dat liber numai trei ore. Am adus aici un bolnav de friguri de la stațiunea noastră din mlaștini.

— Frigurile n-au fost încă lichidate?! Și eu care credeam...

— Cazurile sînt foarte rare și apar numai în mlaștini, se grăbi să-l liniștească Dis. Tocmai asta supraveghem și noi.

— Mai avem la dispoziție două ceasuri. Mergem în oraș? Probabil că vreți să vedeți Casa Noului?

— Nu! Am prefera... să ne răspundeți la unele întrebări. Ne-am pregătit și este atît de important pentru alegerea drumului pe care vom merge...

Dar Veter consimţi şi tustrei se îndreptară spre o încăpere a Casei de Oaspeţi, cu aerul împrospătat de o adiere marină artificială.

Două ore mai tîrziu, un alt vagon îl purtă mai departe pe Dar Veter, care aţipise, obosit, pe canapea. Nu se trezi decît în clipa opririi în Orăşelul Chimiştilor. Deasupra unei mine de cărbune se înălţa o imensă clădire din sticlă în forma unei stele cu zece colţuri. Cărbunele extras acolo era prelucrat, transformat în medicamente, vitamine, hormoni, mătase şi blănuri artificiale. Din deşeuri se fabrica zahăr. Într-una dintre ramurile stelei, din cărbune se extrăgeau metale rare : germaniu şi vanadiu. Cîte comori nu erau închise în acest minereu negru!

Un vechi coleg al lui Dar Veter, care lucra acolo în calitate de chimist, veni să-l vadă la gară. Au fost o dată la o staţiune indoneziană de maşini pentru recoltat fructe tropicale trei mecanici tineri şi veseli... Astăzi, unul dintre ei era chimist şi conducea un mare laborator de uzină, al doilea a rămas pomicultor şi a inventat o metodă ingenioasă de polenizare; al treilea — era el, Veter — revenea la Pămînt, în însăşi măruntaiele lui. Cei doi prieteni abia dacă au stat împreună vreo zece minute, dar acest contact direct era oricum cu mult mai plăcut decît întîlnirile pe ecranul televiziofonului.

Restul călătoriei a durat puţin. Şeful liniei aeriene latitudinale, manifestînd acea bunăvoinţă caracteristică oamenilor din Era Marelui Cerc, se lăsă îndată convins. Dar Veter străbătu în zbor oceanul şi ajunse pe Ramura vestică a Căii Spirale, la sud de a 17-a ramificaţie, la capătul căreia se îmbarcă pe un glisor, ce-l aduse la exploatarea de titan, aflată pe litoral.

Povîrnişurile unor munţi înalţi coborau de-a dreptul pe mal. La poalele lor veneau în trepte terase din piatră albă, susţinînd stratul de sol cu rînduri de pini sudici şi vidringtonii *, care alternau în alei paralele,

* Vidringtonia — arbore răşinos din Africa de Sud (n.a.).

cu cetina lor cînd arămie, cînd de un verde albăstrui. Mai sus, stînci golașe, aride, căscau defileuri întunecate, pe fundul cărora se prăvăleau mici cascade, risipite imediat în pulbere de apă. Pe terase, se înșirau rare căsuțe portocalii sau orbitor de galbene, cu acoperișuri albastre-cenușii.

De la liziera unui povîrniș continental, prăbușit în ocean la o adîncime de 1 km., pornea adînc spre larg un banc artificial de nisip. La capătul acestuia se afla un turn alb, de care se spărgeau valurile turbate. De sub turn, cobora perpendicular, o uriașă galerie de mină, ca un tub foarte gros de ciment, ce putea să reziste presiunii adîncurilor. Tubul acesta se afunda într-un munte submarin, compus din rutil — oxid de titan — aproape pur. Toate procesele de prelucrare a minereului se desfășurau acolo jos, sub apă și munți. La suprafață nu se ridicau decît lingourile mari de titan pur și un puhoi de apă saturată de reziduri minerale, care se revărsau departe în jurul turnului. Valurile acestea galbene și tulburi legănară glisorul în fața cheiului din partea de sud a turnului. Prinzînd un moment prielnic, Dar Veter sări pe platforma udă de stropi și sui pe o galerie împrejmuită, unde cei cîțiva oameni care nu erau de serviciu se adunaseră ca să-l întîmpine pe noul lor tovarăș de lucru. Cei care activau la această exploatare, socotită de Veter cu totul izolată de restul lumii, erau departe de a fi pustnicii mohorîți pe care el se așteptase să-i întîlnească aici, influențat fiind de propria-i stare sufletească. Dimpotrivă, în jurul său, văzu figuri vesele, doar puțin cam obosite din cauza muncii încordate. Cinci bărbați și trei femei ; aici exista și personal feminin...

Trecură zece zile pînă cînd Dar Veter reuși a se deprinde cu noua sa activitate.

Exploatarea avea o rețea energetică proprie : în vechile mine de pe continent se ascundeau generatoare de energie nucleară de tip F — sau, cum era numit odinioară de al doilea tip — care nu produceau radiații

reziduale dure şi erau deci mai adecvate pentru instalaţiile locale.

Un sistem foarte complex de maşini se deplasa în măruntaiele muntelui submarin, scobind roca fărîmicioasă de culoare cafenie-roşcată. Sectorul cel mai dificil era la etajul de jos al agregatului, unde extracţia şi sfărîmarea rocii se făcea automat. Acolo veneau semnalele postului central, situat sus, şi care asigura supravegherea generală a dispozitivelor de tăiere şi a concasoarelor, controlul variaţiilor de duritate şi de plasticitate a minereului, verificarea instalaţiilor de flotaţie. Viteza extracţiei şi a sfărîmării depindea de conţinutul de metal al minereului. Or, din pricina faptului că spaţiul protejat împotriva mării era prea strîmt, complexa muncă de reglare nu putea fi încredinţată în întregime maşinilor cibernetice.

Veter se oferi să lucreze ca mecanic la supravegherea, controlul şi acordarea agregatului de jos. Începură gărzile zilnice în încăperi semiobscure, ticsite de cadrane, în care pompele instalaţiei de condiţionare nu reuşeau să biruie căldura apăsătoare, sporită încă de presiunea înaltă datorită inevitabilei infiltraţii de aer comprimat.

Dar Veter şi tînărul său ajutor, ieşind la suprafaţă, rămîneau un timp lîngă balustradă, respirînd aerul proaspăt, apoi se duceau să facă baie, mîncau şi se retrăgeau fiecare în odaia sa, într-una din căsuţele de sus. Veter încerca să-şi reia studiile în domeniul nou al matematicii cohleare. I se părea că uitase de vechiul său contact cu Cosmosul. Ca toţi ceilalţi care lucrau la mina de titan, petrecea cu satisfacţie fiecare plută nouă cu lingourile de titan frumos aşezate pe ea. După reducerea fronturilor polare, furtunile de pe planetă se domoliseră considerabil, astfel încît o mare parte a traficului maritim era efectuat cu ajutorul unor plute remorcate sau autopropulsate. La un moment dat, efectivul de colaboratori ai explotării fu schimbat ; Veter însă, ca şi alţi doi entuziaşti ai extracţiei miniere, îşi prelungi termenul de muncă.

Totuşi nimic nu este veşnic în această lume schimbătoare. Şi iată că lucrările au fost oprite pentru repararea agregatului de extracţie şi sfărîmare. Pentru prima oară, Dar Veter pătrunse în abataj dincolo de scutul de protecţie, unde doar un scafandru special îi îngăduia să înfrunte căldura, presiunea ridicată şi gazele toxice care ţîşneau pe neaşteptate din crăpături. În lumina orbitoare, pereţii bruni de rutil aveau străluciri de diamant, şi aruncau reflexe roşii asemenea unor ochi cu scînteieri furibunde, pitiţi în rocă. În abataj domnea o linişte uimitoare. Întîia dată după luni şi luni de muncă, perforatorul electro-hidraulic şi enormele discuri emiţătoare de unde ultrascurte înţepeniseră. Dedesubtul lor, geofizicienii care tocmai sosiseră se agitau, instalîndu-şi aparatele : trebuiau să se folosească de acest prilej spre a controla contururile zăcămintelor.

Sus, la suprafaţa Pămîntului, era o toamnă meridională, caldă şi liniştită. Veter se duse în munţi şi simţi cu o deosebită ascuţime măreţia neînsufleţitelor mase de piatră, înălţate aici de mii de ani, între mare şi cer. Ierburile uscate foşneau, de jos abia dacă se mai auzea clipocitul valurilor. Trupul trudit cerea odihnă. Mintea înregistra însă cu aviditate impresiile lumii, care părea nouă şi proaspătă după această lungă şi anevoioasă muncă în subteran.

Fostul director al staţiunilor exterioare trase în piept mireasma stîncilor încălzite şi a ierburilor de pustiu, şi în suflet îi crescu certitudinea că înainte i se deschideau perspective cu atît mai largi cu cît el însuşi va fi mai bun şi mai puternic.

Îşi aminti de o veche zicală :

„Cine seamănă-o faptă, culege-un obicei.
Cine seamănă un obicei, culege o fire
Cine seamănă o fire, culege-un destin“

Da, lupta cea mai mare şi cea mai grea pe care o are de dat omul este lupta împotriva egoismului ! Şi

trebuie să lupte împotriva lui nu cu ajutorul unor maxime sentimentale și al unei morale frumoase, dar neputincioase, ci prin înțelegerea dialectică a faptului că egoismul nu este un produs al forțelor răului, ci este instinctul de autoconservare al omului primitiv, care a jucat un mare rol în viața lui sălbatică. Iată de ce egoismul este mai pronunțat și mai greu de învins la personalități mai puternice. Dar victoria asupra lui este o necesitate, poate chiar necesitatea cea mai imperioasă a societății contemporane. Tocmai de aceea se și acordă atîtea eforturi și atîta timp educației omului, se studiază cu atîta grijă structura eredității fiecărui om. Din marele amestec de rase și popoare care a creat familia unită a omenirii de pe planetă, apar deodată, de undeva din străfundurile eredității, anumite trăsături de caracter aparținînd strămoșilor depărtați. Uneori psihicul suferă devieri uimitoare ca pe vremurile pline de mari calamități din Era Lumii Dezunite, cînd oamenii, nepricepîndu-se să folosească cu prudență radiațiile, provocau nefaste schimbări eredității a numeroși semeni...

Veter avea și el o lungă genealogie, devenită acum inutilă. Studiul strămoșilor fusese înlocuit prin analiza directă a structurii mecanismului ereditar, analiză particular de importantă de cînd viața umană fusese prelungită. Începînd din Era Muncii Generale, oamenii trăiau pînă la o sută șaptezeci de ani, iar acum se adeverise că nici trei sute nu constituiau o limită...

Un hîrșîit de pietre îl făcu să se rupă din meditația lui. De sus, prin vîlcea, coborau doi inși. Veter recunoscu pe operatoarea secției de topitorie electrică, o femeie timidă și tăcută, și pe inginerul serviciului exterior, mărunțel și vioi. Îmbujorați de umbletul rapid, cei doi îl salutară și voiră să treacă înainte. Veter îi opri însă:

— Voiam să te rog demult — îi spuse el operatoarei, să-mi cînți simfonia a 13-a cosmică în fa minor albastru. Ne-ai cîntat dumneata multe lucruri, dar această simfonie niciodată.

— Simfonia cosmică a lui Zig Zor? întrebă tînăra femeie și rîse încetișor, văzînd gestul de confirmare al lui Dar Veter.

— Pe toată planeta noastră există doar cîțiva oameni care ar putea executa această operă... Planul solar cu claviatură triplă este prea sărac pentru aceasta, iar o transpunere nu avem deocamdată... și nu cred că vom avea vreodată. Dar de ce nu ceri o înregistrare de la Casa de muzică superioară? Să ți-o pună ei. Aparatul nostru de recepție este universal și destul de puternic!

— Nu știu cum se procedează în asemenea cazuri, bîigui Dar Veter, n-am mai avut prilejul...

— O să chem eu deseară Casa de muzică, îi făgădui muziciana și, întinzînd mîna tovarășului ei de drum, își continuă coborîșul.

Tot restul zilei Dar Veter nu se putu dezbăra de presimțirea unui eveniment extrem de însemnat. Aștepta cu o nerăbdare ciudată să se facă 11 seara, ora fixată de Casa de muzică superioară pentru transmiterea simfoniei.

Operatoarea electro-topitoriei își asumase la această audiție rolul de organizator. Îi instalase pe Dar Veter și pe ceilalți amatori de muzică în sala de concerte, înaintea grilajului argintiu al difuzorului așezat în focarul unui ecran emisferic. Făcu întuneric, explicînd că lumina ar împiedica să se aprecieze coloritul acestei simfonii, care, neputînd fi executată decît într-o sală cu amenajare specială, se găsea aici, de nevoie, limitată la dimensiunile ecranului.

În întuneric licărea doar slab ecranul luminat. Din afară abia dacă se auzea zgomotul neîncetat al mării. Deodată, de foarte departe, luă naștere un sunet grav și atît de plin, încît părea palpabil. Sunetul acesta crescu, cutremurînd odaia și inimile ascultătorilor, iar apoi se prăbuși, din ce în ce mai subțire, parcă sfărîmîndu-se și risipindu-se în milioane de cioburi de cristal. Prin întuneric scăpărară minuscule scîntei portocalii. Părea lovitura trăsnetului primitiv care, prin descărcarea sa

legase pe Pămînt, cu milioane de veacuri în urmă, cele mai simple hidrocarburi în molecule mai complicate, ce aveau să devină temeiul materiei organice și al vieții.

În sală năvăli un torent de tonuri frămîntate și discordante, un cor de mii de glasuri exprimînd voință, dor și deznădejde și pe care-l completau, aprinzîndu-se și stingîndu-se alternativ, vagi scînteieri de purpură și porfiră.

În succesiunea de note scurte și stridente se înfiripă o mișcare rotitoare și, în înălțimi, porni să se învolbureze o diafană spirală de flăcări cenușii. Corul, care pornise și el într-un vîrtej, fu brusc străbătut de note lungi, semețe și sonore, pline de impetuozitate.

Contururile de foc ale spațiului fură spintecate de liniile precise ale unor săgeți albastre, care zburau spre genunea fără fund, dincolo de marginea spiralei, pierzîndu-se în bezna de tăcere și spaimă.

Tenebre și tăcere — așa fu sfîrșitul primei părți a simfoniei.

Ascultătorii, puțin cam năuciți, nu apucară să rostească nici o vorbă. Sunete puternice, însoțite de jocurile unor scînteieri multicolore, se revărsau în cataracte, tot mai grave, tot mai pierdute, iar văpăile vii se stingeau în ritmul unei melodii melancolice. Și din nou fire fremătătoare prinseră a se zbate în cascade, iar albastrele focuri își reluară cadențata ascensiune.

Adînc zguduit, Dar Veter desluși în aceste sunete albastre năzuința spre stadii mai complexe ale ritmurilor și ale formelor, și-și spuse în gînd că anevoie s-ar fi putut zugrăvi mai bine încăierarea primitivă a vieții cu entropia... * Praguri, mici baraje și filtre ce rețineau cascadele de energie în cădere spre nivelurile inferioare... Iată-le deci, așa erau acele prime zvîcniri ale atît de complexei organizări a materiei!

Săgețile albastre formară un lanț de figuri geometrice, forme cristaline și rețele, devenite tot mai complicate în raport cu îmbinarea armoniilor minore, care

---

* Vezi nota de la pag. 184

se împrăştiau, se adunau din nou, pentru ca să se mistuie dintr-o dată într-o penumbră cenuşie.

Partea a treia a simfoniei începu cu marşul notelor grave, în ritmul cărora se aprindeau şi se stingeau lampioane albastre ce piereau în abisul infinitului şi al veşniciei. Fluxul başilor, în mersul lor ameninţător se amplifica, ritmul se accelera tot mai mult, transformîndu-se într-o melodie sacadată şi lugubră. Luminile albastre păreau flori ce se pleacă pe lujeri subţiri de foc ; îşi lăsau trist capetele în jos sub năvala tunătoarelor acorduri ale başilor şi se stingeau în depărtare. Dar rîndurile de luminiţe deveneau din ce în ce mai dese, iar lujerii lor tot mai groşi. Două dîre de foc croiră spre întunericul nemărginit un făgaş, şi către necuprinsele zări ale universului îşi luară zborul glasurile aurii şi limpezi ale vieţii, însufleţind cu minunata lor ardoare indiferenţa mohorîtă a materiei în mişcare. Drumul cel întunecat devenea un puhoi de flăcări albastre în care fluturi multicolori desenau arabescuri din ce în ce mai capricioase.

Subtilele combinaţii de curbe armonioase şi de suprafeţe sferice nu erau mai puţin frumoase decît acordurile în trepte a căror succesiune făcea să crească vertiginos complexitatea unei melodii care răsuna tot mai puternic, tot mai departe în vuietul grav al timpului...

Veter simţi că ameţeşte. Nu mai putea urmări toate nuanţele muzicii şi ale luminii ; acum prindea doar în linii mari grandioasa idee a compozitorului. Iar oceanul cel albastru de note îşi legăna talazurile cristaline, strălimpezi, de o rară intensitate a culorii, aducătoare de bucurii. Sunetele acestea deveniră tot mai înalte, iar melodia însăşi se transformă într-o spirală ascendentă, ce se răsucea vertiginos, şi se frînse, în cele din urmă, din avîntul ei spre tării, într-o orbitoare izbucnire de flăcări...

Simfonia se terminase. Dar Veter înţelegea în sfîrşit ce anume îi lipsise în lungile luni de pînă atunci. Sim-

ţea din nou necesitatea de a lucra mai aproape de Cosmos, de spirala năzuinţii omeneşti, avîntată spre viitorul în veşnică mişcare. Din sala de concert trecu de-a dreptul în camera de convorbiri şi chemă staţiunea centrală de distribuire a muncii din zona locuită din nord. Tînărul informator care-l îndrumase pe Dar Veter aici, la exploatările de titan, îl recunoscu şi se arătă foarte bucuros.

— Chiar azi dimineaţă aţi fost chemat de Consiliul Astronautic, dar n-am putut obţine legătura. Vă dau îndată Consiliul.

Ecranul se stinse, apoi se lumină din nou şi pe el apăru Mir Om, cel mai în vîrstă dintre cei patru secretari ai Consiliului. Părea foarte grav, chiar trist.

— S-a întîmplat o mare nenorocire! Satelitul 57 nu mai există. Consiliul te cheamă pentru efectuarea unei munci dintre cele mai grele. Trimit după dumneata o navă planetară ionică. Să fii gata!

Dar Veter rămase nemişcat în faţa ecranului, mut de uimire.

C A P I T O L U L VIII

UNDELE ROȘII

Pe balconul larg al observatorului, vîntul bătea în voie. Aducea de peste mare, din Africa, miresme de flori tropicale, ce trezeau în tainițele sufletului dorințe neliniștite. Mwen Mas nu-și putea recăpăta seninătatea și hotărîrea dinainte, de care avea nevoie în preajma unei mari încercări. Ren Boz îi comunicase din Tibet că transformarea instalațiilor lui Kor Yull fusese terminată. Patru observatori de la satelitul 57 consimțiseră de bunăvoie să-și riște viața spre a participa la această experiență de proporții nemaipomenite.

Și totuși ea fusese pusă la cale fără autorizația Consiliului, fără o dezbatere în prealabil și pe larg a tuturor posibilităților. Aceasta conferea întregii operații un caracter de mister și de teamă, atît de nepotrivite Erei Marelui Cerc.

Măreţul ţel pe care îl urmăreau părea să justifice aceste măsuri, dar... s-ar fi cuvenit să aibă cugetul cu desăvîrșire împăcat! Apărea din nou străvechiul conflict uman dintre scop și mijlocul de realizare. Experiența a mii de generații ne învață că trebuie să fii în stare să stabilești precis limitele de trecere, așa cum o face în problemele abstracte ale matematicii calculul repagular. Cum se putea însă ajunge la o asemenea apreciere, în domeniul intuiției și al moralei?...

Amintirea celor întîmplate cu Bet Lon nu-i dădea pace lui Mwen Mas. Cu treizeci și doi de ani în urmă, Bet Lon, celebru matematician al Pămîntului, susținuse

că anumite manifestări ale deplasării în interacțiunea cîmpurilor de forță puternice pot fi explicate prin existența unor dimensiuni paralele. Efectuase o serie de experiențe curioase în legătură cu dispariția obiectelor. Academia Limitelor Cunoașterii remarcă însă o eroare în formulele lui și dădu o explicație principial diferită fenomenelor în discuție. Bet Lon avea o inteligență viguroasă, hipertrofiată în dauna dezvoltării principiilor morale și a inhibiției imboldurilor. Energic și egoist el se îndărătnici să experimenteze în aceeași direcție. Spre a obține dovezi hotărîtoare, atrăsese o seamă de tineri voluntari îndrăzneți și devotați științei. Supuși experiențelor lui Bet Lon, oamenii dispăreau fără urmă ca și obiectele, și nici unul nu mai dădea vreun semn „de dincolo", din acea dimensiune necunoscută, cum ar fi sperat neomenosul matematician. După ce Bet Lon trimisese în „neființă" — sau, mai bine zis, a nimicit — în acest fel un grup de doisprezece inși, a fost deferit judecății. El a susținut cu toată tăria că dispăruții continuau să trăiască în limitele unei alte dimensiuni și a afirmat că acționase numai cu consimțămîntul victimelor lui. Condamnat la exil, a petrecut zece ani pe Mercur, apoi s-a retras pe Insula Uitării. După părerea lui Mwen Mas, această istorie semăna cu a sa. Și în cazul său era vorba despre o experiență secretă, interzisă, bazată pe principii respinse de știință, iar această asemănare îi displăcea profund directorului stațiunilor exterioare.

Peste două zile urma să aibă loc viitoarea transmisie prin Marele Cerc, iar după aceea Mwen Mas avea la dispoziție opt zile libere pentru efectuarea experienței!

Cu capul pe spate privi cerul. Stelele îi păreau astăzi mai luminoase și mai apropiate ca oricînd. Multe îi erau cunoscute după vechiul lor nume ca buni prieteni. Nu erau oare ele tovarășe de totdeauna ale omului, inspiratoarele. călăuzitoarele lui?

Steluța aceea cu lucire mai stinsă care s-a lăsat spre orizontul nordic era Steaua Polară sau Gama * Cefeu. În Era Lumii Dezunite, Steaua Polară făcuse parte din constelația Ursei Mici, dar curbura pe care o formează partea marginală a Galaxiei laolaltă cu sistemul solar se îndreaptă în direcția lui Cefeu. Lebăda cea cu aripile întinse pe Calea Lactee — una dintre cele mai interesante constelații ale emisferei nordice — își aplecase gîtul lung spre miazăzi. În mijlocul ei ardea frumoasa stea dublă pe care vechii arabi o botezaseră Albireo. În realitate erau acolo trei stele: Albireo I — o stea dublă — și Albireo II — uriașă stea îndepărtată, albastră, cu un vast sistem planetar. Se afla față de noi la o depărtare aproape tot atît de mare ca și Deneb — situat în coada Lebedei — gigantic astru alb, cu o luminozitate de 4.800 de sori ai noștri. În timpul transmisiunii trecute, bunul nostru prieten 61-Lebăda prinsese o comunicare de pe Albireo II. Era un avertisment, extrem de interesant, deși fusese recepționat cu patru sute de ani după data emisiunii. Un ilustru explorator cosmic de pe Albireo II, al cărui nume redat în sonorități pămîntene era Vlihh oz Ddiz, pierise în regiunea constelației Lira, într-o întîlnire cu cea mai cumplită primejdie a Cosmosului — steaua Ookr. Savanții de pe Pămînt considerau această stea ca aparținînd clasei E, denumită astfel în cinstea celui mai ilustru fizician din vechime — Einstein — care prevăzuse cel dintîi existența unor asemenea stele, corpuri cerești, cu toate că ulterior faptul a fost îndelung contestat, stabilindu-se chiar o limită a masei stelare, cunoscută sub denumirea de „limita Ciandrasechar". Dar acest astrofizician al antichității își baza calculele doar pe mecanica gravitațională elementară și pe termodinamica generală, neținînd de loc seama de complexa structură electromagnetică a stelelor gigante și supergigante. Or, tocmai acești factori condiționau existența stelelor din clasa E. Prin dimensiunile lor,

* Literă din alfabetul grecesc (n.r.).

aceşti aştri rivalizau cu gigantele roşii din clasa M. de felul lui Antares sau Betelgeuza, diferind însă printr-o densitate mai mare, echivalentă aproximativ cu densitatea Soarelui. Formidabila lor putere de atracţie oprea orice iradiere şi astfel împiedica lumina să părăsească steaua, pentru a se răspîndi în spaţiu. Asemenea imense şi misterioase mase stelare existau în univers din timpuri imemoriale, absorbind în oceanul lor inert orice putea fi ajuns de tentaculele irezistibile ale atracţiei pe care o aveau. Mitologia hindusă dădea numele de „Nopţi ale lui Brahma“ perioadele de inacţiune a divinităţii supreme, cărora le succedau „zilele“ sau perioadele de creaţie. Aceasta semăna, într-adevăr, cu o îndelungă acumulare de materie, care culmina cu încălzirea suprafeţei stelelor pînă la clasa 0-zero, adică 100.000 de grade, ceea ce, fireşte, n-avea nici o legătură cu voinţa divină. În cele din urmă se producea o deflagraţie colosală care împrăştia în spaţiu stele noi cu şiragul lor de planete. Aceasta a fost şi cazul Nebuloasei Crabul, al cărei diametru măsoară acum 50 de bilioane de kilometri; explozia ei echivala ca putere pe aceea a unui cvadrilion de bombe hidrogenice din Era Lumii Dezunite.

Stelele din clasa E, cu desăvîrşire obscure, puteau fi ghicite în spaţiu doar după forţa lor de gravitaţie, astfel încît pieirea unei astronave, care s-ar fi apropiat imprudent de acest monstru era inevitabilă. Stelele infraroşii invizibile ce făceau parte din clasa spectrală T prezentau şi ele o primejdie în calea navelor, ca şi norii obscuri compuşi din particule mari sau corpurile cu desăvîrşire răcite din clasa TT.

Mwen Mas îşi zise în gînd că întemeierea Marelui Cerc, care a legat între ele lumile locuite de fiinţe cugetătoare, a reprezentat pentru Pămînt, deci şi pentru orice altă planetă locuită, cea mai mare revoluţie posibilă. Era, în primul rînd, o victorie repurtată asupra timpului, asupra scurtimii vieţii, care nu le permitea nici pămîntenilor, nici celorlalţi fraţi ai lor întru gîndire să pătrundă în adîncurile îndepărtate ale spaţiu-

lui. Trimiterea oricărui mesaj prin Cerc era o emisiune spre viitor, întrucît sub această formă gîndul omului urma să străbată spaţiul pînă la cele mai depărtate regiuni ale lui. Posibilitatea de a explora stelele foarte îndepărtate devenise o realitate, nu mai era decît o chestiune de timp. Primisem doar şi noi o comunicare de la imensul astru numit gama-Lebăda. Între noi se afla o distanţă de 2.800 de parseci şi mesajul călătorise mai bine de nouă mii de ani, dar el putu fi înţeles de pămînteni, membri ai Marelui Cerc, al căror mod de gîndire se înrudea cu acela al expeditorilor, şi astfel izbutiseră să-l descifreze. Cu totul altceva era dacă comunicarea venea de la sistemele stelare sferice şi de la îngrămădirile cu mult mai vechi decît sistemele noastre plane.

Acelaşi lucru se petrecea şi cu nucleul Căii Lactee. În jurul norului său axial de stele, există o vastă zonă de viaţă, unde milioane de planete nu cunosc întunericul nopţii, fiind luminate de radiaţiile din centrul Galaxiei! De acolo primim mesaje misterioase, imagini de o structură complexă, inexprimabilă prin noţiunile noastre. De 800 de ani Academia Limitelor Cunoaşterii se străduieşte să priceapă ceva din aceste enigmatice comunicări şi nu izbuteşte. Dar poate că... — Mwen Mas simţi că i se taie respiraţia la gîndul ce-l străfulgerase — poate că sistemele planetare apropiate, membre ale Cercului, trimit informaţii despre viaţa *interioară* a fiecărei planete locuite (ştiinţă, tehnică, artă) în timp ce străvechile şi îndepărtatele lumi ale Galaxiei redau mişcarea *exterioară*, cosmică, a ştiinţei şi a vieţii lor, ne arată cum sînt reorganizate voit sistemele planetare. „Măturîndu-se" spaţiul năpădit de meteoriţii care stînjenesc circulaţia astronavelor, aceste corpuri meteorice ca şi planetele exterioare reci, improprii vieţii, sînt aruncate în astrul central, pentru a i se prelungi radiaţiile sau pentru a i se ridica temperatura de încălzire a sorilor din acele lumi. Iar dacă nici aceasta nu-i suficient, sînt restructurate sistemele astrale înveci-

nate, creîndu-se acolo cele mai favorabile condiţii pentru dezvoltarea unor gigantice civilizaţii.

Mwen Mas stabili legătura cu depozitul de înregistrări mnemonice ale Marelui Cerc şi compuse cifrul unuia dintre mesajele îndepărtate. Pe ecran porniră să plutească imagini stranii, recepţionate pe Pămînt de îngrămădirea stelară globulară omega-Centaurul: a doua îngrămădire mai apropiată de sistemul solar, de care era despărţită doar de 6.800 de parseci. Strălucirea stelelor ei traversase vreme de douăzeci şi două de milenii spaţiul cosmic, pentru ca să ajungă pînă la ochii omului terestru.

O ceaţă densă, albăstrie se aşternea în straturi egale, străpunse de negri cilindri verticali, care se roteau destul de rapid. Cînd şi cînd ei se comprimau abia perceptibil, luînd forma unor conuri unite la bază. Atunci ceţurile albăstrii se sfîşiau, şi se preschimbau în seceri de foc prinse-n vîrtej nebun în jurul axei conurilor. Întunericul dispărea, descoperind coloane uriaşe orbitor de albe, iar îndărătul lor ţîşneau pieziş verzi tăişuri în faţete.

Mwen Mas îşi freca fruntea, încercînd să pătrundă înţelesul acestei enigme.

Pe ecran, tăişurile verzi se răsuciră în spirală în jurul albilor pilaştri şi deodată se risipiră într-un torent de bule scînteietoare, care se orînduiră pînă la urmă într-un mare inel. Acesta începu să crească în lărgime şi în înălţime.

Mwen Mas zîmbi şi întrerupse legătura, revenind la meditaţiile sale.

„Din lipsa unor lumi populate sau, mai exact, a legăturii cu latitudinile superioare ale Galaxiei, noi, pămîntenii nu putem încă ieşi din întunericul zonei galactice ecuatoriale, nu putem încă răzbate prin pulberea cosmică în care este cufundat astrul nostru — Soarele şi stelele învecinate. Tocmai de aceea pentru noi cunoaşterea Universului este mult mai anevoioasă decît pentru alţii..."

Mwen Mas își aținti privirea asupra orizontului, acolo unde, mai jos de Carul Mare, sub Cîinii de Vînătoare, se întindea constelația Părul Berenicei. Era polul „nord" al Căii Lactee, spre care se deschidea o mare perspectivă a spațiului extra-galactic, ca și în punctul opus al cerului, în constelația Sculptorul, nu departe de vestita stea Fomalhaut, unde se află polul sud al sistemului. În regiunea marginală în care e situat Soarele nostru, ramurile discului spiral al Galaxiei au o grosime doar de 600 de parseci. Pentru a se ridica deasupra nivelului acestei gigantice roți stelare, trebuiau străbătute perpendicular pe planul ecuatorului galactic 300—400 de parseci. Acest traiect, inaccesibil unei astronave, n-ar fi însemnat o piedică pentru transmisiunile Marelui Cerc. Dar deocamdată nici o planetă a stelelor situate în acele regiuni nu aderase la această rețea de comunicație.

Nesfîrșite enigme și extrem de dificile probleme ar fi rezolvate dacă s-ar putea înfăptui încă o revoluție științifică, cea mai mare dintre toate : dacă s-ar repurta o victorie asupra timpului, dacă oamenii ar învăța să înfrîngă orice distanță în orice interval de timp, să pătrundă ca stăpîni atotputernici în spațiile nemărginite ale Cosmosului. Atunci nu numai Galaxia noastră, dar și celelalte insule stelare ale Galaxiei ar deveni pentru noi tot atît de apropiate ca și măruntele insulițe din Marea Mediterană, care clipocea acum, acolo jos, în bezna nopții. Tocmai aceasta justifica temerarul proiect conceput de Ren Boz și pe care el, Mwen Mas, directorul stațiunilor exterioare ale Pămîntului, era pe cale să-l înfăptuiască. Numai de le-ar fi cu putință să justifice această experiență, să aducă în sprijinul ei argumente atît de puternice, încît să obțină autorizația Consiliului...

Luminile înșirate de-a lungul Căii Spirale își schimbară culoarea din portocalie în albă. Era ora două de noapte — cînd circulația se intensifică. Mwen Mas își aminti că a doua zi avea loc serbarea Cupelor de

foc, la care Ciara Nandi îl poftise să participe. Directorul staţiunilor exterioare nu putea uita clipa cînd pe litoralul mării cunoscuse pe această fată bronzată de soare şi cu mişcări atît de graţioase. Era asemenea unei flori a sincerităţii şi a elanurilor puternice, rară într-o epocă a sentimentelor disciplinate.

Mwen Mas se întoarse în camera lui de lucru, intră în legătură cu Institutul metagalactic, care lucra totdeauna în timpul nopţii, şi ceru să i se trimită pentru noaptea viitoare stereotelefilmele mai multor galaxii. Primind un răspuns afirmativ, se urcă pe acoperiş. Acolo se afla aparatul său pentru sărituri la depărtare. Lui Mwen Mas îi plăcea sportul acesta puţin popular, în care atinsese un grad de înaltă măiestrie. Fixînd în jurul corpului său curelele balonului cu heliu, africanul se înălţă în văzduh cu o săritură elastică, conectînd pentru o clipă elicea de tracţiune, pusă în funcţiune de un acumulator uşor. Descrise în aer un arc de cerc lung aproape de 600 de metri, ateriză pe o ieşitură a Casei alimentare şi sări din nou. În cinci salturi ajunse pînă la o mică grădină de la poalele unui munte calcaros. Îşi lăsă aparatul în vîrful unui turn de aluminiu şi alunecă de-a lungul unei prăjini pe pămînt, alături de patul său tare, aşezat de-a dreptul sub un mare platan. Curînd adormi legănat de foşnetul frunzelor acestui arbore umbros.

Serbarea Cupelor de foc îşi împrumutase denumirea de la vestitul poem al poetului istoriograf Zan Sen; acesta descrisese străvechiul rit indian de a alege cele mai frumoase femei spre a le oferi eroilor ce porneau la îndeplinirea unor isprăvi mărețe spade de luptă şi cupe în care ardeau răşini aromate. Deşi atît spadele cît şi cupele căzuseră de mult în desuetudine, rămăseseră totuşi un simbol al eroismului. Or, faptele de acest fel se înmulţiseră peste măsură în rîndurile cutezătoarei şi energicei populaţii terestre. Uriaşa putere de muncă cunoscută în trecut numai la oamenii particular de rezistenţi, denumiţi pe atunci „genii“, depindea

în întregime de vigoarea fizică, de abundența hormonilor stimulatori. În decurs de milenii, grija de sănătate transformase pe orice om de rînd într-o ființă asemenea eroilor antichității, setoși de încercări mărețe, de iubire și de cunoștințe.

În fiecare an, în a patra lună după solstițiul de iarnă (denumită în vechime aprilie), cele mai frumoase femei de pe Pămînt își arătau în public talentele de dansatoare, de cîntărețe și de gimnaste. Cele mai fine nuanțe de frumusețe ale diferitelor rase, acum amestecate în populația întregii planete, străluceau aici într-o varietate infinită, aidoma nestematelor, și prilejuiau infinite desfătări spectatorilor, de la învățații și inginerii obosiți de munca lor stăruitoare și pînă la artiștii inspirați sau tinerii și tinerele încă fără experiență de viață.

Nu mai puțin magnifică era și serbarea de toamnă a bărbaților, serbarea lui Hercule, celebrată în cea de a noua lună a anului. Tinerii ce treceau pragul maturității raportau aici despre isprăvile herculeene pe care le săvîrșiseră. Mai tîrziu s-a instaurat obiceiul ca în aceste zile să se treacă în revistă toate faptele și realizările remarcabile de peste an. Serbarea, devenită comună pentru bărbați și pentru femei, a fost împărțită în zilele Minunatei utilități, ale Artei supreme, ale Îndrăznelii științifice și ale Fanteziei. Într-un timp, și Mwen Mas fusese recunoscut drept erou al primei și al celei de-a treia zi...

Veda Kong tocmai cînta cînd Mwen Mas apăru în uriașa Sală solară a stadionului din Tirena. Găsind sectorul 9 din raionul 4, unde se instalaseră Evda Nal și Ciara Nandi, el se opri în tăcere în umbra unei arcade și ascultă vocea gravă a tinerei femei. Îmbrăcată în alb, cu privirile îndreptate spre galeriile de sus ale sălii, Veda cea blondă cînta o arie plină de voioșie; îi păru africanului întruchiparea primăverii.

La sfîrșitul fiecărei producții spectatorul putea apăsa pe unul dintre cele patru butoane pe care le avea

în faţă. Luminile aurii, albastre, verzi ori roşii ce se aprindeau pe tavanul sălii arătau artistului felul în care fusese apreciat, înlocuind zgomotoasele aplauze de pe vremuri.

Isprăvindu-şi cîntecul, Veda fu răsplătită printr-o mulţime de luminii aurii şi albastre printre care se zăreau doar cîteva verzi. Îmbujorată de emoţie, se alătură prietenelor ei. Tocmai atunci se apropie şi Mwen Mas, pe care-l întîmpinară cu salutări prieteneşti.

Directorul staţiunilor exterioare se uită în jurul său, căutîndu-şi maestrul şi predecesorul. Dar nicăieri nu-l vedea pe Veter.

— Unde l-aţi ascuns pe Dar Veter? li se adresă în glumă celor trei femei Mwen Mas.

— Dar dumneata unde ni l-ai ascuns pe Ren Boz? răspunse printr-o întrebare Evda Nal, şi africanul se grăbi să scape de privirile ei pătrunzătoare.

— Veter scormoneşte adîncurile în America de Sud, la exploatările de titan, se îndură de el Veda Kong şi pe faţa ei tresări ceva.

Cu un gest protector, Ciara Nandi o atrase spre sine şi-şi lipi obrazul de al ei. Pe chipurile celor două femei, atît de diferite, se citea aceeaşi duioşie care le apropia.

Armonizîndu-se cu ochii-i migdalaţi, sprîncenele Ciarei tăiate drept, sub fruntea înaltă, păreau aripile întinse ale unei păsări plutitoare. Sprîncenele Vedei se avîntau spre tîmple.

„Pasărea a bătut din aripi"... gîndi africanul.

Coama neagră i se revărsa Ciarei pe grumaji şi pe umeri, formînd un contrast cu pieptănătura sobră, linsă şi pornită în sus a blondei Veda.

Aruncînd o privire pe ceasul încastrat în cupola sălii, Ciara se ridică.

Îmbrăcămintea ei îl miră pe Mwen Mas. Pe umerii-i netezi purta un colan de platină, care-i lăsa descoperit gîtul, iar în faţă se încheia cu o sclipitoare turmalină roşie.

Sînii tari, ce semănau cu nişte cupe întoarse, dăltuite cu o admirabilă precizie, erau aproape dezveliţi. O bandă stînjenie trecea între ei, de la cheotoarea de turmalină la cingătoare. Benzi de acelaşi fel, petrecute peste mijlocul sînilor, erau întinse de un lănţişor care se încheia pe spatele gol. Mijlocul fin al tinerei fete era încins cu un cordon alb, presărat cu stele negre şi prins cu o copcă de platină de forma unei lunule. În spate, cordonul ţinea un soi de fustă lungă, dintr-o mătase albă, grea, împodobită şi ea cu stele negre. Dansatoarea nu purta nici un fel de bijuterie, în afară de agrafe strălucitoare pe pantofiorii ei negri.

— Încă puţin şi-mi vine rîndul! spuse fără să se tulbure Ciara, îndreptîndu-se spre arcada de trecere. Îi aruncă o privire lui Mwen Mas, apoi dispăru, petrecută de întrebări rostite în şoaptă şi de mii de priviri.

Pe scenă apăru o tînără gimnastă admirabil făcută, în vîrstă de cel mult 18 ani. Scăldată într-o lumină de aur, ea executa o vertiginoasă cascadă de salturi, avîntări în aer şi întoarceri, înmărmurind într-un echilibru neverosimil, la pasajele lente ale melodiei. Spectatorii îi lăudară dansul prin o puzderie de lumini aurii, şi Mwen Mas se gîndi că, după un asemenea succes, îi va fi cam greu Ciarei Nandi să se distingă. Uşor alarmat, îşi plimbă privirile peste mulţimea spectatorilor din faţa lui, şi deodată zări în sectorul al 3-lea pe pictorul Kart San. Acesta îl salută cu o dezinvoltură care africanului i se păru nelalocul ei : cum de nu era emoţionat acest om pentru care Ciara pozase în „Fiica Mediteranei“?

Nici n-apucă bine să-şi spună că, după ce-şi va fi isprăvit experienţa, se va duce negreşit s-o vadă pe „Fiica Mediteranei“, că lucirile de sus se şi stinseră. Planşeul străveziu din sticlă organică * fu cuprins de o văpaie zmeurie ca a fontei incandescente. De sub rampa scenei porniră să curgă şuvoaiele de lumină roşie.

---

* Sticlă în a cărei compoziţie intră substanţe organice. Exemplu plexiglasul (n.r.).

Se rostogoleau valuri, valuri, îmbinîndu-se cu ritmul răspicat al melodiei, cu glasul pătrunzător al viorilor şi sunetul puternic şi grav al strunelor de aramă. Oarecum buimăcit de puterea şi cadenţa năvalnică a muzicii, Mwen Mas nu-şi dădu seama din prima clipă că în centrul estradei cuprinse de flăcări apăruse Ciara.

Îşi începu dansul într-un ritm atît de rapid, încît spectatorilor li se tăia răsuflarea. Mwen Mas se întrebă cu spaimă ce se va întîmpla dacă muzica va cere o accelerare şi mai mare. Dansau nu numai picioarele, nu numai braţele; tot trupul fetei răspundea muzicii înflăcărate printr-o suflare a vieţii tot atît de fierbinte. Şi africanul îşi spuse în gînd că, dacă femeile din vechea Indie fuseseră ca şi Ciara, poetul care le comparase cu Cupele de foc şi de la care se trăgea denumirea serbării femeii, avusese deplină dreptate.

În reflexele scenei şi ale planşeului tenul ars de soare al Ciarei avea acum o strălucitoare nuanţă de aramă, şi inima lui Mwen Mas începu să bată cu putere. Această carnaţie o mai văzuse la oamenii minunatei planete epsilon-Tucan. Atunci aflase că trupul poate ajunge la o asemenea spiritualizare, încît prin subtile modificări ale frumoaselor lui forme, să poată exprima cele mai adînci ecouri ale sufletului, toate modulaţiile fanteziei, aşteptările pătimaşe, setea de fericire...

Şi, de unde pînă atunci toate gîndurile i se îndreptaseră către depărtări de neatins, aflate la mai bine de 90 de parseci, Mwen Mas pricepu că, în nemărginita bogăţie a frumuseţii din lumea noastră omenească, se pot afla flori tot atît de admirabile ca şi viziunea minunată din adîncul firmamentului. Dar dorul pe care de atîta vreme îl aprinsese în sufletul său un vis irealizabil nu se putea stinge chiar atît de lesne. Luînd înfăţişarea fetei cu pielea roşie de pe epsilon-Tucan, Ciara nu făcu decît să întărească în inima directorului staţiunilor exterioare hotărîrea luată mai demult.

Evda Nal şi Veda Kong, ele însele excelente dansatoare şi care vedeau pentru întîia oară arta Ciarei, erau fermecate. Veda, în care se trezise antropologul şi isto-

ricul raselor antice, reflectă că femeile din Gondvana — adică din țările calde — fuseseră întotdeauna mai numeroase decît bărbații decimați în luptă cu mulțimea fiarelor sălbatice. Mai tîrziu, cînd, în țările meridionale foarte populate, s-au format statele despotice ale antichității, bărbații continuau să se nimicească în războaie stîrnite de fanatismul religios și de capriciile tiranilor. Fiicele sudului duceau așadar o viață grea care le cizela desăvîrșirea. În schimb, în nord, unde populația era mai rară, iar natura mai puțin generoasă, n-a existat despotismul de stat al Veacurilor de Întuneric. Bărbații erau mai numeroși, iar femeile, mai apreciate, duceau o viață mult mai demnă.

Veda urmărea fiecare gest al Ciarei, gîndindu-se că în mișcările ei există o stranie dualitate : erau în același timp gingașe și violente. Gingășia le venea din grația mișcărilor, din uimitoarea flexibilitate a trupului, pe cînd impresia de violență se degaja din bruștele schimbări de atitudine, din neașteptatele șerpuiri și opriri săvîrșite cu iuțeala sălbăticiunilor. Brunele fiice ale Gondvanei dobîndiseră această felină înmlădiere de-a lungul a multor milenii de aprigă luptă pentru existență. Dar cît de armonios se îmbina această suplețe cu delicateța egeeană a chipului Ciarei ! Într-un languros adagio se împletiră sonoritățile discordante, tot mai frecvente, ale unor instrumente de percuție. Ritmul impetuos, avînturile și prăbușirile sentimentelor omenești cu o imobilitate statuară. Trezirea sentimentelor adormite, violenta lor explozie, apoi căderea ființei vlăguite, moartea... și din nou viața — o viață tumultoasă și necunoscută, înlănțuită și în același timp luptînd cu mersul implacabil al vremii, cu neîndurătoarea determinare a datoriei și a soartei. Evda Nal simți că tema psihologică a dansului îi este extrem de familiară; obrajii i se îmbujorară, respirația i se accelera...

Mwen Mas nu știa că suita aceasta de balet fusese scrisă de compozitor pentru Ciara Nandi; nu se mai temea însă de ritmul îndrăcit, fiindcă văzuse cît de

uşor i se adaptează tînăra fată. Undele de lumină roşie îi îmbrăţişau trupul de aramă, revărsînd flăcări peste picioarele ei puternice, pierzîndu-se în şerpuirile întunecate ale catifelei, aprinzînd zori trandafirii pe mătasa albă. Braţele ei îndoite spre spate, înmărmureau deasupra capului. Şi deodată, fără nici un fel de final, tumultul de note ascendente se curmă; roşiile văpăi se stinseră. Cupola înaltă a sălii era acum scăldată de lumina obişnuită. Obosită, tînăra îşi plecă fruntea, şi părul ei bogat îi acoperi faţa. Sub cupolă se aprinseră mii de focuri aurii, apoi izbucni un vuiet sur : spectatorii îi aduceau Ciarei cel mai înalt omagiu care putea fi adus unui artist, îi mulţumeau ridicaţi în picioare, întinzînd spre scenă mîinile împreunate. Şi Ciara, atît de calmă înainte de a ieşi în scenă, se tulbură fără de veste, îşi îndepărtă dintr-o mişcare părul de pe obraz şi fugi din scenă, cu ochii la galeriile de sus ale sălii.

Organizatorii serbării anunţară o pauză. Mwen Mas porni în căutarea Ciarei, iar Veda Kong şi Evda Nal ieşiră pe scara lată de un kilometru, din sticlă albastră, mată, care cobora de la stadion drept în mare. Amurgul străveziu şi răcoros le îmbia să facă o baie după pilda altor mii de spectatori veniţi la serbare.

— Nu mă mai mir acum că ea ne-a atras de la început atenţia, spuse Evda Nal. Este o artistă excepţional de talentată. Am văzut astăzi un dans care reprezintă însăşi puterea vieţii ! Probabil că aceasta şi întruchipa anticul Eros.

— Îl înţeleg acum pe Kart San, care afirma că frumuseţea e ceva mult mai important decît s-ar crede. Ea este fericirea şi sensul vieţii, a spus-o prea bine deunăzi ! Iar definiţia dumitale şi ea este justă — consimţi Veda — scoţîndu-şi pantofii şi cufundîndu-şi picioarele în apa călduţă care clipocea pe trepte.

— Este justă, cu condiţia ca vigoarea psihică să izvorească dintr-un corp sănătos şi plin de energie, o corectă Evda Nal, lepădîndu-şi rochia şi aruncîndu-se în unda străvezie.

Veda o ajunse din. urmă, şi cele două femei înotară alături spre o uriaşă insulă de cauciuc, care se zărea, argintie, la un kilometru şi jumătate de cheiul stadionului. La nivelul apei, suprafaţa netedă a insulei era mărginită de un fel de adăposturi din materie plastică sidefie în formă de scoici, suficient de mari pentru a feri de razele Soarelui şi de vînt trei-patru oameni, izolîndu-i complet de vecinii lor.

Se întinseră amîndouă pe podeaua moale şi mişcătoare a uneia dintre scoici, trăgînd în piept aerul curat al mării.

— Te-ai înegrit foarte tare de cînd ne-am văzut ultima oară pe litoral, spuse Veda privindu-şi prietena. Ai fost la mare sau ai luat pilule pentru pigmentare?

— Pilule ZP, mărturisi Evda. N-am fost la soare decît ieri şi azi.

— Nu ştii într-adevăr unde-i Ren Boz? întrebă Veda.

— Ştiu cu aproximaţie, şi aceasta îmi ajunge să fiu liniştită, răspunse încet Evda Nal.

— Vrei într-adevăr?... Veda se opri fără să-şi fi sfîrşit fraza şi Evda îşi ridică pleoapele obosite şi o privi drept în ochi.

— Ren Boz îmi pare un băieţandru încă necopt şi fără putere, urmă nehotărît Veda, iar dumneata eşti atît de întreagă, ai o raţiune puternică, nu mai prejos de a unui bărbat. Se simte că ai o voinţă de fier.

— Asta mi-a spus-o şi Ren Boz. În ceea ce priveşte însă părerea dumitale despre el, n-ai dreptate decît parţial. Este un om înzestrat cu o minte îndrăzneaţă, cu o putere de muncă atît de uriaşă, încît nici chiar în zilele noastre n-ai să găseşti pe întreaga planetă mulţi care să-i poată ţine pasul. În comparaţie cu aceste însuşiri, celelalte par insuficient de dezvoltate; au rămas într-un stadiu infantil, după cum se întîmplă majorităţii oamenilor, şi poate într-un fel şi mai pronunţat. N-ai greşit spunînd că este un băieţandru. Dar, în acelaşi timp, este şi un erou în adevăratul înţeles al acestui cuvînt. Şi Dar Veter are în el ceva copilăros dar la el este un rezultat al surplusului de

forțe fizice, pe cînd la Ren avem dimpotrivă o insuficiență a lor.

— Dar ce părere ai despre Mwen, se interesă Veda, acum că-l cunoști mai bine?

— Mwen Mas reprezintă o îmbinare a rațiunii reci cu frenezia arhaică a dorințelor.

Veda Kong izbucni în rîs :

— Aș vrea să am și eu perspicacitatea dumitale.

— Psihologia e specialitatea mea — răspunse Evda, dînd din umeri. Dar îngăduie-mi acum și mie să-ți pun o întrebare : știi că Dar Veter îmi place mult?...

— Ți-e teamă de jumătățile de măsură? spuse Veda, îmbujorîndu-se toată la față. Nu, aici nu poate fi vorba nici de echivocuri, nici de reticențe. Totul este limpede, limpede ca și cristalul... Și, sub privirea scrutătoare a psihiatrei, Veda urmă liniștită : Erg Noor și cu mine... căile noastre s-au despărțit de mult. Nu m-am putut hotărî totuși să cedez unei afecțiuni noi atîta vreme cît el se mai afla în Cosmos, nu-l puteam părăsi pe Erg slăbind prin aceasta puterea speranței, a credinței că se va întoarce. Acum acestea au devenit din nou calcule exacte, certitudine. Erg Noor știe tot, dar își urmează calea.

Evda Nal puse mîna ei subțire pe umărul Vedei.

— Cu alte cuvinte, este Dar Veter?

— Da! răspunse ferm Veda.

— Dar el știe?

— Nu. Am să-i spun mai tîrziu, după ce „Tantra" va fi revenit... Nu crezi că ar fi timpul să ne întoarcem? întrebă Veda.

— Trebuie să părăsesc serbarea, spuse Evda Nal, concediul meu este pe sfîrșite. Mă așteaptă o nouă lucrare de mari proporții la Academia de Bucurii și Necazuri, iar mai înainte trebuie să-mi văd fata.

— Ai o fetiță mare?

— De 17 ani. Băiatul este cu mult mai vîrstnic. Mi-am îndeplinit datoria oricărei femei sănătoase cu ereditate normală : cel puțin doi copii. Acum vreau să am un al treilea, dar să fie de la început mare!

Evda Nal zîmbi. Fața ei se lumină deodată și un zîmbet de duioșie îi întredeschise buzele arcuite.

— Îmi închipui un băiețaș drăguț, cu ochii mari... cu o guriță tot atît de mirată și de drăgăstoasă ca a dumitale... dar cu pistrui și cu un năsuc cîrn, spuse malițios Veda, privind drept în fața ei.

Prietena ei tăcu un timp, apoi întrebă:

— N-ai deocamdată nici o ocupație, Veda?

— Nu. Aștept sosirea „Tantrei". Pe urmă am să plec într-o lungă expediție.

— Vino cu mine să-mi vezi fetița! îi propuse Evda și Veda acceptă cu plăcere.

Pe toată lățimea peretului din observator se întindea un ecran emisferic de șapte metri pentru vizionarea fotografiilor și a filmelor luate cu ajutorul unor telescoape puternice. Mwen Más conectă fotografia panoramică a unui sector de cer de lîngă polul nord al Galaxiei, cuprinzînd zona meridională a constelațiilor, de la Carul Mare pînă la Corb și Centaur. Aici, între Cîinii de Vînătoare, Părul Berenicei și Fecioara, se vedeau foarte bine numeroase alte galaxii, alte insule stelare al Universului în formă de discuri ori roți. Cele mai multe fuseseră descoperite în Părul Berenicei, izolate, de o formă regulată sau nu, văzute sub diferite unghiuri și proiecții, uneori neînchipuit de depărtate, la distanțe de miliarde de parseci, formînd pe alocuri adevărați „nori" compuși din zeci de mii de galaxii. Galaxiile cele mai mari ating în diametru între 25-50.000 de parseci, cum ar fi de pildă insula noastră stelară sau de asemenea galaxia NN 89105+SB23, care odinioară se numea M-31 sau Nebuloasa din Andromeda. Ea putea fi văzută și de pe Pămînt cu ochiul liber, sub forma unui nouraș care împrăștie o slabă luminescență. Oamenii îi dezlegaseră de mult misterul. Nebuloasa se dovedise a fi un uriaș sistem stelar în formă de roată și ale cărui dimensiuni întreceau cu jumătate pe acelea ale imensei noastre Căi Lactee. Cercetarea Nebuloasei din Andromeda, în ciuda depărtării

de patru sute cincizeci de mii de parseci ce-o despărțea de observatorii de pe pămînt, a contribuit foarte mult la cunoașterea propriei noastre Galaxii.

Mwen Mas își mai aducea aminte de minunatele fotografii pe care le văzuse în copilărie și care reprezentau diferite galaxii; aceste fotografii erau obținute prin inversiunea electronică a imaginilor optice sau cu ajutorul unor radiotelescoape puternice, care pătrundeau și mai adînc în Cosmos, ca, de pildă, telescoapele din Pamir și din Patagonia, fiecare avînd un diametru de 400 de km. Galaxiile, aceste colosale îngrămădiri de sute de miliarde de corpi cerești, despărțite prin milioane de parseci, au trezit totdeauna într-însul nedomolita dorință să cunoască legile după care sînt alcătuite, istoria apariției lor și soarta lor viitoare. Ceea ce preocupa acum în primul rînd pe oricare dintre locuitorii Pămîntului era problema vieții pe nenumăratele sisteme planetare ale acestor insule ale Universului, problema gîndirii și a științei care înfloreau pe ele și a civilizațiilor omenești în infinitele spații siderale.

Pe ecran au apărut trei stele pe care vechii arabi le denumiseră Sirrhah, Mirrhah și Almah — alfa — beta — și gama — Andromeda, dispuse pe o treaptă ascendentă. În dreapta și în stînga acestei linii erau situate două galaxii apropiate : gigantica Nebuloasă din Andromeda și frumoasa spirală M-33 din constelația Triunghiul. Mwen Mas nu ținea să le revadă cunoscutul contur luminos; schimbă deci banda metalică.

Iată galaxia de mult observată ce poartă denumirea antică de NGC 5194* sau M-51, din constelația Cîinii de Vînătoare. Ea se află la o depărtare de milioane de parseci și este una dintre puținele galaxii văzută de la noi în plan orizontal, perpendicular pe ecuatorul lor. De la un nucleu compact și foarte luminos,

* NGC 5194 reprezintă indicativul după care se caută respectiva galaxie în catalogul NGC (Catalogul nebuloaselor galactice) n.r.

format din milioane de aştri, pornesc două braţe răsucite în spirală. Mai departe, ele devin tot mai slabe şi mai nebuloase, pînă ce se pierd în întunericul spaţiilor, întinzîndu-se în părţi opuse pe distanţe de zeci de mii de parseci. Între aceste braţe sau ramuri principale, alternînd cu „abisuri" negre — nori de materie obscură — se întind dîrele mai scurte ale îngrămădirilor stelare şi nori de gaze luminoase, îndoite întocmai ca paletele unei turbine.

Iată şi uriaşa galaxie NGC 4565 din constelaţia Părul Berenicei. E nespus de frumoasă. De la o distanţă de şapte milioane de parseci este văzută pe muche. Aplecată ca o pasăre ce pluteşte în zbor, această galaxie îşi întinde larg discul subţire compus, probabil, din ramuri răsucite în spirală; iar în centrul ei arde globul puternic turtit al nucleului, care pare o strălucitoare masă compactă. Se vede clar cît de plane sînt insulele stelare: o galaxie poate fi comparată cu roata subţire a unui mecanism de ceasornic. Marginile acestei roţi sînt difuze, părînd să se dizolve în bezna fără fund a spaţiului. Într-o asemenea margine a Galaxiei noastre se află Soarele şi, ca un fir de praf minuscul, Pămîntul, care, legat prin puterea ştiinţei cu o mulţime de lumi locuite, întinde aripile gîndirii omeneşti deasupra eternităţii Cosmosului.

Mwen Mas trecu pe o galaxie care-l interesa mai mult: NGC 4595 din constelaţia Fecioara. Şi aceasta se vedea tot în plan orizontal. Această galaxie, aflată la o depărtare de zece milioane de parseci, aducea cu o lentilă incandescentă, învăluită de un strat de gaze luminoase. De-a lungul ecuatorului, ea era străbătută de o groasă bandă neagră, o îngrămădire de materie obscură. Galaxia părea o misterioasă lanternă, luminînd din fundul unei genuni.

Ce lumi se ascundeau acolo în iradierea ei, mai vie decît la alte galaxii şi care atingea în medie clasa spectrală F? Există oare acolo locuitori ai unor planete importante, pulsează oare şi acolo ca şi la noi, gîndirea ce triumfă asupra tainelor naturii?

Faptul că de pe aceste vaste insule stelare nu venea nici un răspuns îl făcea pe Mwen Mas să-şi strîngă pumnii de ciudă. Îşi dădea seama că distanţele sînt cu adevărat monstruoase: pînă la această galaxie lumina avea de parcurs o cale de treizeci şi două de milioane de ani! Pentru un schimb de mesaje era nevoie de şaizeci şi patru de milioane de ani!

Mwen Mas manipulă bobinele, şi pe ecran apăru o mare pată de lumină vie, în mijlocul unor stele rare şi palide. O bandă neagră, neregulată tăia în două pata cea rotundă, accentuîndu-i prin contrast strălucirea; extremităţile lăţite ale bandei eclipsau vastul cîmp de gaze arzătoare ce aureola pata luminoasă. Aşa arăta, obţinut prin mijloace extrem de ingenioase, clişeul ciocnirii a două galaxii din constelaţia Lebăda. Această coliziune a unor galaxii la fel de uriaşe ca a noastră sau Nebuloasa din Andromeda, era cunoscută de mult ca o sursă de radioactivitate, cea mai puternică, probabil, din partea accesibilă a Cosmosului. Ţîşnitul de gaze animate de o mişcare rapidă dădeau naştere unor formidabile cîmpuri electromagnetice care difuzau în Univers vestea nemaipomenitei catastrofe... Însăşi materia trimitea acest zguduitor semnal de alarmă, printr-un emiţător de o mie de cvintilioane de kilowaţi. Distanţa pînă la acele galaxii era însă atît de mare, încît imaginea proiectată pe ecran arăta situaţia cu milioane de ani în urmă. Cît priveşte aspectul actual al galaxiilor care s-au întrepătruns, el va deveni vizibil abia după un număr de ani, atît de colosal, încît nici nu se poate şti dacă omenirea va mai dăinui pînă atunci.

Mwen Mas sări în picioare şi se rezemă cu mîinile de masa masivă cu o violenţă care făcu să-i trosnească mădularele.

Aceste termene de milioane de ani erau inaccesibile pentru zeci de mii de generaţii şi însemnau ucigătorul „niciodată" chiar şi pentru cea mai îndepărtată posteritate. Dar aceste termene puteau fi suprimate ca la un semn de baghetă magică. Şi această baghetă ma-

gică era descoperirea lui Ren Boz şi experienţa pe care tocmai o făceau împreună.

Datorită lor, cele mai îndepărtate puncte ale Universului vor deveni apropiate, de să le atingi cu mîna!

Astronomii din vechime presupuneau că galaxiile se împrăştie în toate părţile. Ei observau că lumina — care, plecînd de pe îndepărtatele insule stelare, parvenea la telescoapele terestre — era modificată: oscilaţiile de lumină se alungeau transformîndu-se în unde roşii *. La prima vedere, această „deplasare spre roşu" a luminii părea să ateste că galaxiile se îndepărtau de observator. Cei vechi erau însă obişnuiţi să interpreteze fenomenele într-un mod rigid şi unilateral; de aceea au şi ajuns la ipoteza unui univers care se împrăştie sau explodează, fără să priceapă că din marele proces al distrugerii şi al creaţiei nu văd decît un singur aspect. Doar dispersarea şi distrugerea — adică trecerea energiei la niveluri inferioare, în conformitate cu cea de a doua lege a termodinamicii — erau percepute de simţurile noastre şi de aparatele construite pentru a le amplifica. Celălalt aspect al acumulării, al concentrării, al creaţiei — le scăpa oamenilor, căci însăşi viaţa îşi trăgea puterea din energia împrăştiată de aştri, ceea ce condiţiona şi perceperea noastră a lumii înconjurătoare. Şi totuşi viguroasa inteligenţă umană a izbutit să pătrundă şi în aceste enigmatice procese de formare a lumilor în Univers. În acele timpuri străvechi însă se presupunea că cu cît era mai îndepărtată galaxia, cu atît viteza ei de îndepărtare era mai considerabilă. Pe măsura adîncirii în Cosmos, unii au crezut că observă la galaxii viteze apropiate de aceea

---

* Deplasarea spre roşu (efectul Doppler-Belopolski), efect observat în fizică şi apoi în astrofizică. Acest efect constă în următoarele: cînd o sursă de lumină, de o anumită lungime de undă, se îndepărtează de noi cu o anumită viteză, la analiza spectrală a acestei lumini înregistrăm că se petrece un fenomen deosebit — pe măsură ce creşte viteza sursei, se măreşte şi lungimea de undă a luminii. Deoarece lumina roşie este aceea care are lungimea de undă cea mai mare (în spectrul vizibil), efectul de mai sus se numeşte „deplasarea spre roşu". (n.r.).

a luminii, şi au existat savanţi care să declare că limita Universului vizibil era distanţa de unde galaxiile păreau să fi atins iuţeala luminii : într-adevăr, ne mai primind de la ele nici o rază, n-am mai putea să le vedem niciodată. Acum însă cunoaştem cauzele înroşirii luminii răspîndite de galaxiile îndepărtate. Cauzele fenomenului sînt multiple. De la insulele stelare depărtate ajunge la noi numai lumina iradiată de centrele lor strălucitoare. Aceste colosale mase de materie sînt înconjurate de cîmpuri electromagnetice inelare, care acţionează asupra razelor de lumină atît prin puterea cît şi prin întinderea lor; aceste cîmpuri încetinesc oscilaţiile luminii, ale cărei unde se alungesc şi devin roşii. Din antichitate, astronomii au ştiut că lumina stelelor cu densitate foarte mare se înroşeşte : liniile spectrului se deplasează spre capătul cel roşu, şi steaua pare că se depărtează, aşa cum se întîmplă, de exemplu, cu componenţa stelei duble Sirius : pitica albă Sirius B. Cu cît galaxia este mai departe, cu atît mai mult se centralizează radiaţia ce ajunge pînă la noi şi cu atît mai sensibilă este deplasarea spre capătul roşu al spectrului.

Pe de altă parte, undele luminoase care străbat genunile siderale sînt supuse „balansării“, iar cuantele de lumină îşi pierd o parte a energiei lor de mişcare*. Fenomenul acesta a fost acum studiat temeinic : undele roşii pot fi şi „vechi“ unde de lumină obişnuită (albă), dar „obosită“. Chiar şi undele luminoase omnipenetrante „îmbătrînesc“, traversînd înspăimîntătoarele spaţii. Cum ar mai putea spera deci omul să le înfrîngă, dacă n-ar ataca forţa de gravitaţie cu ajutorul contrariului ei, urmînd calculele lui Ren Boz ?...

Nu, acum toată această frămîntare s-a potolit ! Şi de aceea Mwen Mas se simţea îndrituit să întreprindă această experienţă fără precedent.

---

* O undă luminoasă pierzînd energie se deplasează spre regiunea roşie a spectrului vizibil, deoarece undele de lumină roşie sînt cele mai puţin energice (n.r.).

Ca de obicei, directorul staţiunilor exterioare ieşi în balconul observatorului şi începu să se plimbe cu paşi repezi dintr-un capăt într-altul. În ochii săi osteniţi mai licăreau galaxiile îndepărtate ce-şi trimiteau spre Pămînt undele roşii ca nişte apeluri de ajutor adresat atotputernicei gîndiri umane. Deodată rîse încet. Nu se îndoia că într-un viitor apropiat, undele roşii vor deveni supuse mîinii omului, întocmai ca acelea ce scăldaseră trupul Ciarei Nandi la serbarea Cupelor de foc, al Ciarei care-i apăruse în ipostaza fetei arămii de pe steaua epsilon-Tucan, obiectul visurilor sale.

Da, el va îndrepta vectorul lui Ren Boz tocmai spre epsilon-Tucan, nu numai spre a vedea această lume splendidă, ci şi în cinstea fetei ce-o reprezintă pe Pămînt !

O ŞCOALĂ DE CICLUL III

Şcoala nr. 410, de ciclul trei, se afla în sudul Irlandei. Cîmpii întinse, vii şi pîlcuri de stejari coborau de pe dealuri verzi pînă la malul mării. Veda Kong şi Evda Nal sosiseră la o oră de curs. Înaintau încet pe culoarul circular care înconjura clasele aşezate pe perimetrul clădirii rotunde. Era o zi înnorată, cu ploaie cernută, şi lecţiile se ţineau înăuntru, nu ca de obicei afară sub copaci, în poiene.

Veda Kong se simţea ca o şcolăriţă : se furişa de la o clasă la alta şi asculta pe la intrările care, ca la majoritatea şcolilor, erau amenajate ca nişte culise. Amîndouă strecurau cîte o privire prudentă în clase, căutînd s-o găsească pe fata Evdei şi să rămînă totuşi neobservate.

În prima încăpere, pe un întreg perete, văzură un vector desenat cu cretă albastră şi înfăşurat de o spirală. Două sectoare ale spiralei erau înconjurate de elipse transversale, în care era înscris un sistem de coordonate dreptunghiulare.

— Matematică bipolară !? spuse cu spaimă glumeaţă Veda.

— Ba cred că-i ceva mai mult, făcu Evda. Să aşteptăm o clipă !

— Acum, că am făcut cunoştinţă cu funcţiunile de umbră ale mişcării cohleare, adică ale mişcării ascendente spirale, care se nasc pe direcţia unui vector, spuse bătrînul profesor cu ochi arzători, înfundaţi în

orbite, ne apropiem de noţiunea de „calcul repagular". Această denumire provine de la vechiul cuvînt latinesc „repagulum" care înseamnă „barieră, obstacol", mai exact, trecerea de la o calitate la alta, privită sub aspectul ei bilateral. Profesorul arătă o elipsă largă, de-a curmezişul spiralei, şi urmă: Cu alte cuvinte, studiul matematic al fenomenelor de trecere dintr-o stare într-alta...

Veda Kong se ascunse după o ieşitură a zidului, trăgînd pe prietena ei de mîneeă:

— Este ceva cu totul nou! Face parte din domeniul de care ne-a vorbit Ren Boz al dumitale atunci, pe malul mării.

— Şcoala prezintă întotdeauna elevilor tot ce este mai nou şi înlătură necontenit ce s-a învechit. Cum am putea de altfel să asigurăm un progres rapid, dacă tînăra generaţie ar repeta idei perimate? Chiar şi aşa, pentru a le transmite copiilor cunoştinţele se pierde destul timp. Zeci de ani trec pînă ce copilul ajunge să fie destul de instruit ca să înfăptuiască opere grandioase. Această pulsaţie a generaţiilor — faci un pas înainte pentru a da imediat înapoi cu nouă zecimi, pînă ce ţi-a crescut schimbul — reprezintă cea mai penibilă dintre toate legile biologice — legea morţii şi a renaşterii. Multe dintre cele învăţate de noi în domeniul matematicii, al fizicii şi al biologiei s-au şi învechit. Cu istoria dumitale se petrece altfel, îmbătrîneşte mai încet, fiind în sine foarte bătrînă.

Se uitară într-o altă clasă. Profesoara, întoarsă cu spatele la ele, şi elevii absorbiţi de cele auzite nu observară nimic. Vedeau aici fete şi băieţi înalţi, de 17 ani. Aveau obrajii îmbujoraţi, semn că lecţia îi pasiona.

— Omenirea a trecut prin cele mai aspre încercări, spuse profesoara, şi glasul ei trăda emoţia. Tocmai de aceea, pînă în zilele noastre, principalul în istoria pe care o facem la şcoală a rămas studierea marilor erori umane şi a consecinţelor lor. Am trecut printr-o excesivă complicare a vieţii şi a obiectelor de uz curent, ca să ajungem la simplificarea lor maximă. Complicarea

traiului ducea uneori la o sărăcire a culturii spirituale. Nu-i nevoie ca omul să se împiedice în lucruri inutile, căci şi sentimentele şi percepţiile lui sînt cu mult mai subtile şi mai complexe în condiţiile unei vieţi simple. Acum, cele mai luminate minţi studiază tot ce este cît de cît legat de satisfacerea trebuinţelor zilnice, în aceeaşi măsură ca şi problemele ştiinţifice capitale. Au urmat calea de evoluţie generală a lumii animale, care tinde să elibereze atenţia, automatizînd mişcările, dezvoltînd reflexele în activitatea sistemului nervos. Automatizarea forţelor de producţie ale societăţii a creat un sistem de conducere reflector analogic în economie, şi a dat la nenumărate persoane posibilitatea să se consacre sarcinii fundamentale a omului: cercetărilor ştiinţifice. Natura ne-a înzestrat cu un mare creier investigator, ale cărui funcţiuni se limitau odinioară la căutarea hranei şi la cercetarea comestibilităţii ei...

— Frumos! spuse în şoaptă Evda Nal şi în aceeaşi clipă îşi zări fiica.

Fără a bănui prezenţa mamei, aceasta privea gînditoare suprafaţa ondulată a geamului, care ascundea priveliştea de afară.

Veda Kong o cercetă, comparînd-o cu mama ei. Acelaşi păr negru şi lung, legat cu o panglică albastră şi strîns în două mari cozi. Acelaşi oval al feţei care se îngustează în partea de jos, aceeaşi frunte lată şi pometi mari, care-i dădeau o expresie copilăroasă. O bluză scurtă, strălucitor de albă, din lînă artificială, sublinia paloarea tenului ei oacheş şi negrul intens al ochilor, al genelor şi sprîncenelor. Singura ei podoabă era un colier din mărgean roşu, care sublinia fizicul original al fetei.

Ca toţi ceilalţi elevi, fiica Evdei purta un şorţ larg cu franjuri roşii la cusături.

— E un ornament indian — spuse în şoaptă Evda Nal, răspunzînd zîmbetului interogativ al prietenei sale.

Se retraseră repede pe sală: profesoara părăsea clasa. În urma ei veneau cîţiva elevi, printre care şi

fiica Evdei. Dînd cu ochii de maică-sa, de care era nespus de mîndră și pe care se străduia mereu s-o imite, fata încremeni. Evda nici nu știa că avea la școală un cerc de admiratori, care hotărîseră să-și aleagă în viață aceeași cale ca și celebra Evda Nal.

— Mamă! rosti în șoaptă fata și, aruncînd o privire sfioasă tinerei femei ce-i însoțea mama, se lipi de Evda.

Profesoara se opri și se apropie de ele.

— Trebuie să înștiințez consiliul școlar, spuse ea fără a lua seama la gestul de protest al Evdei. Vom trage oarecare foloase din vizita dumitale.

— Mai bine profitați de venirea prietenei mele, și Evda o prezentă pe Veda Kong.

Profesoara de istorie se roși toată, arătînd acum foarte tînără.

— Foarte bine, făcu ea, căutînd să-și păstreze tonul grav, ne pregătim tocmai de o nouă promoție din grupele mari. Pentru tinerii noștri elevi va fi o mare fericire să primească sfaturile Evdei Nal și în același timp, să treacă în revistă, împreună cu Veda Kong vechile culturi și rase. Nu-i așa, Rhea?

Fata Evdei bătu din palme, iar profesoara porni cu pas ușor de gimnastă spre încăperile de serviciu aflate într-o anexă lungă și dreaptă.

— Rhea, vrei să lipsești de la o oră de muncă și să te plimbi cu noi în grădină? îi propuse Evda. N-o să mai am timp să vin la tine pînă la alegerea probelor pe care trebuie să le dai. Rîndul trecut n-am hotărît nimic definitiv...

Fără să răspundă, Rhea o luă de braț pe mama ei. În programul oricărui ciclu studiile teoretice alternau cu lucrările practice. În momentul acela, se ținea tocmai una dintre lecțiile preferate ale Rheei — șlefuirea lentilelor optice. Dar ce putea fi mai interesant și mai important decît vizita mamei?

Ca să le lase singure, Veda se îndreptă spre un mic observator astronomic care se zărea în depărtare.

Agăţată ca un copil de braţul puternic al mamei, Rhea mergea dusă pe gînduri.

— Unde este micul tău Kay? se interesă Evda. Fetiţa se întristă. Kay era elevul ei: cei mari vizitau şcolile de ciclul I şi II din apropiere, pentru a se ocupa de „prichindeii" pe care şi-i aleseseră. Acest ajutor dat profesorilor era necesitat de grija pusă în educarea copiilor.

— Kay a trecut în ciclul II şi a plecat departe. Îmi pare nespus de rău... De ce oare ne-or fi mutînd din patru în patru ani, de la un ciclu la altul?

— Ştii doar şi tu că psihicul se oboseşte şi devine mai puţin receptiv cînd impresiile sînt prea monotone.

— Nu înţeleg totuşi un lucru: de ce primul dintre cele patru cicluri de patru ani se numeşte „ciclul O"? Doar şi-n răstimpul său are loc un important proces de instruire şi educare a copiilor, de la unu la patru ani?

— Este o denumire veche şi improprie. Dar în afara cazurilor absolut necesare, ne străduim să păstrăm terminologia încetăţenită. Altminteri s-ar produce o irosire de energie umană. Şi cu toţii fără excepţie, avem datoria să scutim omenirea de asemenea risipe.

— Dar împărţirea pe cicluri, care sînt net separate şi periodicele deplasări de la un ciclu la altul nu sînt şi ele irosiri de forţe, ba chiar destul de mari?

— O asemenea cheltuire de energie este pe deplin compensată prin ascuţirea percepţiei, prin randamentul sporit în învăţătură, care altminteri ar scădea cu fiecare an. Voi, oamenii cei mici, pe măsură ce creşteţi, sînteţi educaţi, deveniţi fiinţe cu calităţi diferite. Viaţa în comun a copiilor de vîrste diferite stînjeneşte educaţia şi enervează chiar pe elevi. Noi am redus aceste diferenţe la minimum, repartizînd copiii în patru cicluri, după etate; totuşi nici această împărţire nu este perfectă... Dar să vedem care ţi-s proiectele şi preocupările! Vă voi ţine o conferinţă şi poate că astfel voi răspunde şi problemelor tale.

Rhea îşi deschise sufletul cu încrederea spontană a copiilor din Era Marelui Cerc, care n-au cunoscut nici

ironia jignitoare, nici neînţelegerea. Era o întruchipare a tinereţei care nu cunoaşte încă viaţa, dar este plină de visuri şi aşteptare. Împlinind 17 ani fata urma să absolve şcoala şi să treacă la îndeplinirea Isprăvilor lui Hercule, care durau trei ani şi se desfăşurau în mijlocul adulţilor. În cursul acestor probe se precizau definitiv înclinaţiile şi capacităţile ei. Urmau apoi doi ani de studii superioare, după terminarea cărora căpăta dreptul de a lucra de sine stătător, în specialitatea aleasă. În răstimpul lungii sale vieţi, omul reuşea să dobîndească o asemenea calificare în cîte cinci sau şase specialităţi, schimbîndu-şi din cînd în cînd munca ; totuşi alegerea primei şi a celei mai dificile activităţi — a Isprăvilor lui Hercule — era cît se poate de importantă. Tocmai de aceea, această alegere cerea o meditaţie prealabilă aprofundată, sub îndrumarea obligatorie a unui sfătuitor mai în vîrstă.

— Aţi trecut probele psihologice de absolvenţă ? întrebă Evda încruntîndu-şi sprîncenele.

— Le-am trecut. Eu am 20—24 la primele opt grupe, 18 şi 19 la grupa a zecea şi a treisprezecea şi 17 la grupa a şaptesprezecea ! se lăudă Rhea.

— Minunat ! se bucură Evda. Ai toate căile deschise. Nu ţi-ai schimbat alegerea celei dintîi isprăvi ?

— Nu ! Voi fi infirmieră pe Insula Uitării, iar pe urmă tot cercul nostru — al discipolilor tăi — va lucra la Spitalul de psihologie din Iutlanda.

Evda glumi fără răutate pe seama acestor tineri şi zeloşi psihologi, dar Rhea o rugă să devină mentor al membrilor cercului, care trebuiau şi ei să-şi aleagă probele.

— Voi fi nevoită să rămîn aici pînă la sfîrşitul concediului meu, rîse Evda. Şi ce va face în acest timp Veda Kong ?

Fetiţa îşi aduse aminte de însoţitoarea mamei.

— Este foarte bună, spuse ea grav, şi aproape tot atît de frumoasă ca şi tine !

— Cu mult mai frumoasă !

— Nu, nu... şi nicidecum pentru că eşti mama mea, stărui fata. Poate că, la prima vedere, ea să pară mai frumoasă, dar tu porţi în tine forţe lăuntrice pe care Veda Kong nu le are. Nu vreau să spun că nu le va avea cîndva. Cînd o să le aibă atunci...

— O va eclipsa pe maică-ta, aşa cum luna eclipsează o stea!?...

Rhea clătină energic din cap:

— Dar parcă tu ai să rămîi pe loc? Vei ajunge şi mai departe ca ea!

Evda îi mîngîie părul neted, privindu-i chipul ridicat spre dînsa:

— Ajunge cu atîtea laude, fetiţa mea! Trebuie să ne grăbim!

Veda Kong umbla încet pe alee, afundîndu-se tot mai mult în păduricea de arţari cu frunza lată, care cu un foşnet dulce, îşi mişcau frunzişul greu şi umed. Primele năluci ale negurii de seară dădeau să se ridice din lunca din apropiere, dar vîntul le alunga îndată. Veda Kong se gîndea la repausul mobil al naturii şi la faptul că amplasamentul şcolilor se alege de obicei cît se poate de potrivit. Esenţialul în educaţie îl constituie dezvoltarea gustului de natură, a capacităţii de a percepe cu acuitate contactul intim cu ea. Omul care se dezinteresează de natură, nu poate evolua, căci dezobişnuindu-se a observa, pierde facultatea generalizării. Veda se gîndea la arta pedagogică — atît de preţioasă într-o epocă în care oamenii pricepuseră în sfîrşit că învăţămîntul constă de fapt în educaţie, şi că doar ea îl putea pregăti pe copil pentru anevoioasa cale a unui om adevărat. Fireşte, baza caracterului o formau însuşirile înnăscute, dar acestea n-aveau nici o valoare fără iscusita modelare a sufletului omenesc, săvîrşită de profesor.

Eminenta istoriciană se întoarse cu gîndul spre îndepărtatele zile cînd şi ea fusese o tînără fiinţă din ciclul III, toată numai contradicţii: plină de dorinţa arzătoare de a se jertfi, dar şi judecînd lumea numai din punctul ei de vedere, cu egocentrismul unei tinereţi

sănătoase. „Cît de mult au făcut atunci pentru mine profesorii! Într-adevăr, în lumea noastră nu exista îndeletnicire mai nobilă!"

În mîinile învăţătorului se află viitorul omenirii. Căci numai prin sforţările lui omul se ridică tot mai sus şi devine tot mai puternic, îndeplinind sarcina cea mai grea: aceea de a se învinge pe sine însuşi, de a înfrînge pornirile de aviditate egoistă şi nestăpînitele pofte ale firii.

Veda Kong o luă spre un golf mic, înconjurat de pini, din direcţia căruia venea zvonul unor glasuri de copii. Curînd dădu peste un grup de zece băieţandri cu şorţuri din masă plastică. Ei meştereau de zor la o bîrnă lungă de stejar, cu nişte topoare, aceste unelte inventate încă în peşterile epocii de piatră. Tinerii constructori o salutară politicos şi îi explicară că, luînd exemplul de la eroii din trecut, vor să construiască un vas fără ajutorul ferăstraielor automate şi al maşinilor de asamblare. Pe această corabie aveau să călătorească spre ruinele Cartaginei, în timpul vacanţelor, împreună cu profesorii lor de istorie, geografie şi lucru manual.

Veda le ură spor la muncă şi voi să-şi continue plimbarea. Din grupul copiilor înaintă un băiat înalt şi subţire, cu părul galben.

— Aţi venit cu Evda Nal? Aş putea să vă pun cîteva întrebări?

Veda consimţi.

— Evda Nal lucrează la Academia de Bucurii şi Necazuri. Noi am studiat orînduirea socială a planetei noastre şi a altor cîteva lumi; nu ni s-a vorbit însă de însemnătatea acestei Academii...

Şi Veda le vorbi despre vastele studii întocmite de Academie în domeniul existenţei sociale, despre statistica suferinţelor şi a fericirii din viaţa fiecărui om în parte şi despre clasificarea necazurilor în conformitate cu diferitele vîrste. Etapa următoare o constituia stabilirea modificărilor ce se produc în domeniul bucuriilor şi al necazurilor în raport cu evoluţia istorică a umanităţii. Oricît de mare ar fi varietatea în ceea ce pri-

vește calitatea acestor stări sufletești — rezultatele unui bilanț general, prelucrate cu ajutorul metodelor stohasticei, adică ale cifrelor mari, permit să se descopere anumite legi importante. Consilii cu sarcina de a conduce dezvoltarea societății se străduiau din răsputeri să obțină indici cît mai buni. Și doar creșterea volumului de bucurii sau echilibrul dintre acestea și necazuri puteau asigura progresul social.

— Cu alte cuvinte, Academia de Bucurii și Necazuri este cea mai importantă dintre toate, spuse un alt băiețaș cu priviri îndrăznețe și pline de istețime.

Ceilalți rîseră și primul interlocutor al Vedei Kong lămuri :

— Ol caută în toate întîietatea. Nu visează decît la conducătorii de odinioară.

— Este o cale primejdioasă, zîmbi Veda. În calitatea mea de istoric, pot să vă spun că acești mari conducători au fost în realitate oamenii cei mai dependenți și cei mai încătușați.

— Încătușați prin condiționarea acțiunilor lor? întrebă băiatul cu părul ca paiul.

— Chiar așa. Dar aceasta se întîmpla într-o societate care se dezvolta inegal și spontan — cum era de pildă — vechea societate din E.L.D. și încă mai înainte. Acum, nu mai există întîietate : nici un consiliu nu poate să acționeze fără consensul tuturor celorlate.

— Dar Consiliul Economic? Fără el nimeni nu poate să întreprindă nimic important, obiectă cu prudență Ol, puțintel rușinat, totuși fără să-și piardă cumpătul.

— Din cauză că economia formează singura bază reală a existenței noastre. Dar am impresia că ai o concepție oarecum greșită despre întîietate... Ați studiat citoarhitectonica * creierului uman?

Băieții răspunseră afirmativ.

Veda le ceru un băț și le desenă pe nisip cercurile care reprezentau cele mai importante instituții mondiale.

---

* Citoarhitectonica — studiul detailat al structurii creierului după distribuirea și specializarea celulelor nervoase (n.a.).

— Uite, în centru este Consiliul Economic. Să ducem de la el legături directe înspre organele lui consultative; A.B.N. (Academia de Bucurii și Necazuri), A.F.P. (Academia Forțelor de Producție), A.S.P. (Academia de Stohastică și de Previziune), A.P.M. (Academia de Psihofiziologie a Muncii). Legătura aceasta laterală duce spre un organ cu activitate de sine stătătoare: Consiliul Astronautic, legat nemijlocit de Academia Radiațiilor Dirijate și de Stațiunile Exterioare ale Marelui Cerc. Mai departe...

După ce desenă pe nisip o schemă complicată, le spuse:

— Toate acestea nu vă amintesc oare creierul omenesc? Centrele de cercetări și statistică reprezintă centrele senzoriale. Consiliile sînt centre asociative. Știți și voi că întreaga viață este compusă din atracție și reacție, din ritmul de explozii și de acumulări, din excitare și frînare. Centrul principal de frînare îl formează Consiliul Economic, care transpune orice pe tărîmul posibilităților reale ale organismului social și al legilor lui obiective. Această interacțiune a forțelor contrarii, transformată într-o activitate armonioasă, se manifestă atît în funcțiunea creierului nostru, cît și în aceea a societății noastre: și una și cealaltă își continuă neconteuit progresul. Odinioară cibernetica sau știința de a dirija a reușit să reducă cele mai complexe interacțiuni și transformări la operații relativ simple efectuate de mașini. Pe măsură însă ce cunoașterea se dezvolta, fenomenele și legile termodinamicii, ale biologiei, ale economiei apăreau tot mai complicate, făcînd să dispară o dată pentru totdeauna concepțiile simpliste despre natură sau despre procesele dezvoltării sociale.

Băieții o ascultau pe Veda cu cea mai desăvîrșită atenție.

— Și ce anume este mai important într-o asemenea orînduire a societății? se adresă dînsa amatorului de conducători. Acesta tăcu încurcat. Primul băiat îi veni însă în ajutor.

— Progresul! declară el cu îndrăzneală, stîrnind admirația Vedei.

— Pentru acest răspuns meriți un premiu! exclamă ea și, cercetîndu-și îmbrăcămintea, scoase de pe umărul stîng o broșă emailată, ce reprezenta un albatros zburînd deasupra mării albastre. O întinse pe palma deschisă băiatului. Acesta nu se putea hotărî s-o ia.

— Ia-o ca amintire a convorbirii noastre de azi și a progresului! stărui Veda, și băiatul luă agrafa.

Ținîndu-și cu mîna umărul bluzei ce cădea, Veda porni îndărăt spre parc. Broșa era un dar al lui Erg Noor și faptul că o dăruise la rîndu-i însemna foarte mult — între altele și dorința ciudată de a se lepăda cît mai repede de trecut, de ceea ce a fost și nu mai este...

În rotonda din mijlocul edificiului se adunase toată populația acelei cetăți școlare. Evda Nal, îmbrăcată într-o rochie neagră, se urcă pe estrada aflată în centru și luminată de sus, și-și plimbă calm privirile peste rîndurile de bănci în amfiteatru. Toți ascultau în tăcere glasul limpede și domol. Amplificatoarele zgomotoase nu mai erau folosite decît în tehnica securității, iar marile săli publice deveniseră inutile datorită dezvoltării stereofoanelor-televizoare T.V.F.

— 17 ani reprezintă o cotitură în viață. În curînd veți rosti în adunarea circumscripției irlandeze cuvintele tradiționale: „Voi cei mari, care m-ați chemat pe calea muncii, primiți dorința și priceperea mea, primiți-mi strădania și învățați-mă zi și noapte. Dați-mi o mînă de ajutor, căci calea este anevoioasă și vă voi urma". În această formulă străveche, printre rîndurile ei, sînt cuprinse foarte multe lucruri, iar azi vă voi vorbi despre ele.

Din fragedă copilărie vi se predă filozofia dialectică, denumită pe vremuri, în cărțile secrete ale antichității: „Taina dublului". Pe atunci se credea că n-o pot stăpîni decît cei „inițiați", oameni dotați cu o mare forță intelectuală și morală. Astăzi puteți pricepe lumea din cea mai fragedă tinerețe cu ajutorul legilor

dialecticii, şi marea ei putere este la îndemîna oricui. Aţi venit pe lume într-o societate bine orînduită, creată de generaţii de miliarde de muncitori anonimi care au luptat pentru o viaţă mai bună. De la înfiriparea celor dintîi societăţi bazate pe diviziunea muncii s-au perindat pe Pămînt cinci sute de generaţii. În acest răstimp, rasele şi popoarele s-au amestecat. Oricare dintre voi poartă în sine picături de sînge, cum se spunea pe vremuri, sau mecanisme ereditare, cum zicem noi acum, moştenite de la cîte un alt popor. S-a depus o muncă uriaşă pentru a epura ereditarea de urmările folosirii imprudente a radiaţiilor şi de bolile răspîndite mai înainte, care au pătruns în aceste mecanisme.

Educarea omului nou reprezintă o îndeletnicire de mare fineţe, implicînd analiza individuală şi o excesivă prudenţă. A trecut demult timpul cînd societatea se mulţumea cu inşi crescuţi la întîmplare, scuzîndu-le defectele prin natura înăscută a omului. Acum orice om rău-crescut reprezintă o dojană vie adusă întregii societăţi, o tristă eroare de care răspunde un întreg colectiv.

Voi, care n-aţi scăpat încă de egocentrismul propriu tinereţii şi de o supraapreciere a „Eului", trebuie să vă daţi cît mai limpede seama ce mult depinde de voi, în ce măsură vă puteţi înşivă crea libertatea şi rostul vieţii voastre. Vaste posibilităţi de a vă alege calea vă stau înainte, dar aceasta implică totodată şi o deplină răspundere a alegerii. Visurile omului necivilizat doritor să se întoarcă în sînul sălbaticei naturi şi la libertatea comunităţilor şi a relaţiilor primitive au dispărut de mult. Umanitatea care a ştiut să unească mase colosale de indivizi s-a găsit în faţa alternativei să piară sau să accepte disciplina socială şi să se supună unui îndelungat proces de educaţie şi instruire ; căci nu există alt mijloc de a trăi pe planeta noastră, oricît de generoasă ar fi ea. Acei filozofi absurzi care visau o întoarcere la natură n-o înţelegeau şi nici n-o iubeau cu adevărat ; altminteri ar fi cunoscut marea-i cruzime şi inevitabila distrugere a tot ce nu se supune legilor ei.

Omul noii societăţi se găseşte în faţa necesităţii imperioase de a se supune unei disciplinări a dorinţelor, a voinţei şi a gîndirii. Această educare a minţii şi a voinţei este acum tot atît de obligatorie pentru oricare dintre noi, ca şi educarea trupului. Studierea legilor naturii, ale societăţii şi ale economiei au transformat dorinţa individuală în ştiinţă raţională. Cînd spunem „vreau" subînţelegem: „ştiu că este posibil".

Cu mii de ani în urmă, vechii greci spuneau: „metronariston" adică: „măsura este mai presus de toate"; iar noi afirmăm şi astăzi că la temelia civilizaţiei se află înţelegerea măsurii în toate.

Paralel cu ridicarea nivelului cultural, a scăzut satisfacţia brutală a proprietăţii, care tindea să-şi sporească mereu avuţia, dar care se topea uşor, lăsînd în urmă-i doar o surdă nemulţumire.

Noi ne-am străduit să vă deprindem a căuta o fericire cu mult mai mare: fericirea abnegaţiei pe care ţi-o procură ajutorul dat celorlalţi, bucuria cea adevărată a muncii care încălzeşte sufletul. V-am ajutat să vă dezbăraţi de tirania măruntelor dorinţe şi preocupări, strămutîndu-vă năzuinţele într-o regiune mai înaltă, în domeniul creaţiei.

O educaţie fizică îngrijită, o viaţă curată şi frumoasă dusă de zeci de generaţii v-au scăpat de cel de-al treilea duşman înspăimîntător al psihicului omenesc: indiferenţa, nepăsarea unui suflet pustiu şi leneş. Porniţi în lume, la muncă, plini de energie, cu un psihic echilibrat, sănătos, purtînd în sufletul vostru — datorită unei corelaţii fireşti între emoţii — mai multă bunătate decît răutate. Cu cît veţi fi mai buni, cu atît mai bună va fi întreaga omenire, deoarece între ea şi fiecare dintre noi există o deplină interdependenţă. Creînd în preajma noastră un mediu spiritual înalt, societatea vă va ridica la rîndul ei pe o treaptă superioară. În zilele noastre, omul este educat şi instruit întreaga-i viaţă, iar societatea progresează rapid.

Evda Nal se opri şi-şi netezi părul cum şi-l netezea şi Rhea, care o urmărea atentă din bancă.

— A fost un timp, urmă ea, cînd oamenii numeau visuri năzuinţa de a cunoaşte realitatea. Voi veţi visa astfel o viaţă întreagă şi veţi fi fericiţi, căci fericirea o dă cunoaşterea — mişcarea, lupta şi munca. Să nu luaţi în seamă prăbuşirile care urmează momentele de înălţare sufletească : sînt întorsăturile fireşti, legice în spirala mişcării, comună întregii materii. Realitatea libertăţii este aspră, dar aţi fost pregătiţi pentru ea prin disciplina educaţiei şi prin studiile voastre : tocmai de aceea, vouă, celor care vă cunoaşteţi răspunderea, vă este permis să vă schimbaţi după dorinţă felul activităţii, ceea ce constituie fericirea personală. Visurile despre o dulce inactivitate paradisiacă au fost dezminţite de istorie, căci sînt în contradicţie cu însăşi natura omului luptător. Orice epocă a avut şi mai are încă dificultăţile ei ; dar pentru întreaga omenire idealul îl constituie continua şi rapida ascensiune spre culmi tot mai înalte ale cunoaşterii şi ale sentimentelor, ale ştiinţei şi ale artei.

Terminîndu-şi conferinţa, Evda Nal veni în rîndurile din faţă, unde Veda Kong o salută cu acelaşi gest cu care o întîmpinase pe Ciara Nandi la serbarea Cupelor de foc. Iar ceilalţi se ridicară la rîndul lor în picioare, manifestîndu-şi în acelaşi fel entuziasmul.

C A P I T O L U L X

EXPERIENȚA DIN TIBET

Instalațiile lui Kor Yull se aflau pe culmea unui munte turtit, la un kilometru depărtare de Observatorul din Tibet al Consiliului Astronautic. Acolo, la altitudinea de 4.000 m., nu mai creșteau alți copaci în afara celor aduși din Marte, negri-verzui, fără frunze, cu crengile îndoite înăuntru, spre vîrf. În vale, iarba, scurtă și gălbuie unduia în bătaia vîntului, în timp ce acești reprezentanți robuști ai unei lumi străine păstrau o imobilitate desăvîrșită. Pe povîrnișurile munților se revărsau grohotișuri, aidoma unor fluvii de piatră. Ici colo, vedeai sticlind imaculate straturi de zăpadă.

În spatele unor ziduri din diorit crăpat * — vestigii ale unei mănăstiri, clădită cu o uimitoare îndrăzneală la această înălțime — se vedea un turn de oțel tubular, care susținea două arcuri ajurate. Deasupra acestora, înclinată în unghi și deschizîndu-se în parabolă spre cer, scînteia o uriașă spirală din bronz berilic, presărată cu strălucitoarele puncte albe ale contactelor de reniu **. O altă spirală, cu deschiderea către sol, era aproape lipită de cea dintîi. Sub ea se aflau opt conuri mari dintr-un aliaj verzui de borazon, cu ramificațiile unor tuburi de șase metri în diametru, care transportau energia. De-a lungul văii se înșiruiau stîlpi cu inele de ghidaj, formînd un branșament provizoriu pe artera

* Diorit — rocă eruptivă folosită ca piatră de construcție (n.r.).
** Beriliu și reniu — metale rare (n.a.).

principală a observatorului care primea în timpul funcționării lui energia tuturor stațiunilor de pe planetă. Trecîndu-și mîna prin păru-i răvășit, Ren Boz examina satisfăcut completările aduse vechilor instalații, pe care voluntarii le montaseră într-un termen nemaipomenit de scurt. Cel mai greu le-a fost să sape în stîncă tranșee deschise și foarte adînci fără ajutorul marilor perforatoare; dar și această dificultate a fost învinsă. Voluntarii, care drept recompensă pentru eforturile lor voiau, firește, să asiste la desfășurarea grandioasei experiențe, fuseseră trimiși ceva mai departe de instalații și își aleseseră pentru corturi povîrnișul lin de la nordul observatorului.

Mwen Mas, care ținea în mîinile lui toate legăturile cu Cosmosul, stătea zgribulit pe o piatră rece în fața fizicianului și îi povestea ultimele noutăți transmise prin Cerc. În timpul din urmă, satelitul 57 fusese folosit exclusiv pentru menținerea legăturii cu navele astrale și planetare și nu mai lucra pentru Cerc. Mwen Mas îi comunică lui Ren Boz că Vlihh Oz Ddiz pierise lîngă steaua E. Deși obosit, fizicianul se însufleți:

— Crescîndu-i la maximum gravitația, steaua E ajunge la o nouă și uriașă încălzire. Se formează astfel o supergigantă violetă, în care colosala forță de gravitație de dinainte se atenuează treptat. Această supergigantă nu mai emite radiații roșii: în pofida puterii cîmpului gravitațional, undele razelor luminoase nu se mai alungesc, ci se scurtează.

— Undele luminoase devin violete extreme și ultraviolete, întări Mwen Mas.

— Nu numai asta. Procesul se dezvoltă mai departe. Cuantele devin tot mai energice, este înfrîntă tranziția cîmpului zero și apare o zonă de anti-spațiu — un al doilea aspect al mișcării materiei, necunoscut la noi pe Pămînt din cauza scalei de lucru extrem de reduse de care dispunem. Aici n-am putea să realizăm nimic asemănător, chiar dacă am arde tot hidrogenul oceanelor noastre.

Mwen Mas făcu în minte un calcul vertiginos.

— Cincisprezece mii de trilioane de tone de apă, transformate în energia ciclului de hidrogen conform principiului relativității masă-energie, reprezintă grosso-modo un trilion de tone de energie. Soarele generează pe minut două sute patruzeci de milioane de tone; avem deci radiația soarelui abia pe zece ani.

Ren Boz zîmbi satisfăcut.

— Dar cît ar putea da o supergigantă albastră?

— Cam greu de calculat. Judecă însă și dumneata. În Marele Nor al lui Magellan există îngrămădirea NGC 1910, în preajma Nebuloasei din Tarantula... Scuză-mă, dar m-am deprins să mă folosesc de vechile denumiri și indici ai stelelor!

— N-are nici o importanță. Nebuloasa din Tarantula este atît de strălucitoare, încît, dacă s-ar apropia de noi, să spunem la distanța la care se găsește Nebuloasa bine cunoscută din Orion lumina ei ar fi egală cu aceea a Lunei pline. În îngrămădirea stelară 1910, cu un diametru doar de 70 de parseci, se numără pe puțin o sută de stele supergigante. Acolo se află supergiganta albastră dublă ES din Dorado, care are în spectru dungi luminoase de hidrogen și dungi întunecate, lîngă marginea violetă. Steaua aceasta este mai mare decît orbita Pămîntului, și are o luminozitate de o jumătate de milion de sori de-ai noștri! La o asemenea stea anume te-ai gîndit? În aceeași îngrămădire există și stele mai mari, cu un diametru cît orbita lui Jupiter, dar ele nu-s decît pe cale de încălzire după starea E.

— Să lăsăm deoparte supergigantele. Timp de milenii, oamenii au privit nebuloasele inelare din Vărsătorul, din Ursa Mare și Lira, fără să știe că au de-a face cu cîmpuri neutre de gravitație-zero, care, conform legii repagulumului *, reprezintă tranziția dintre gravitație și antigravitație. Tocmai acolo se și află enigma spațiului zero.

---

* Vezi nota din capitolul „Calul de pe fundul mării" (n.r.).

Ren Boz sări în picioare de pe pragul blindajului de comandă durat din mari blocuri de piatră, acoperite cu silicat.

— M-am odihnit. Putem începe!

Lui Mwen Mas inima îi bătea să-i spargă pieptul, de emoţie i se pusese un nod în gît. Oftă din fundul rărunchilor. Ren Boz era în aparenţă calm; doar strălucirea febrilă a ochilor lui trăda concentrarea de gîndire şi voinţă a unui om care avea să întreprindă o experienţă primejdioasă.

Mwen Mas întinse mîna-i mare şi strînse mîna mică, dar fermă, a fizicianului. O înclinare a capului, şi silueta africanului se şi arătă pe drumul ce cobora spre observator. Vîntul rece urla lugubru, rostogolindu-se de pe uriaşii munţi îngheţaţi ce se înălţau de o parte şi de alta a văii. Mwen Mas simţi un fior de gheaţă. Grăbi pasul, deşi n-avea nici un rost să se zorească. Experienţa trebuia să înceapă după apusul soarelui.

Izbuti să stabilească legătura cu satelitul 57 pe lungimea de undă corespunzătoare staţiunii de pe Lună. Reflectoarele şi ghidajele instalate acolo îl fixară pe epsilon-Tucan pentru cele cîteva minute în care satelitul 57, rotindu-se de la latitudinea nordică 33 pînă la Polul Sud, putea să observe steaua de pe orbita lui.

Mwen Mas se aşeză la tabloul de comandă din încăperea subterană care semăna mult cu aceea de la Observatorul mediteranean.

Revăzînd a mia oară datele privitoare la planeta stelei epsilon-Tucan, Mwen Mas verifică metodic calculul orbitei sale şi stabili din nou legătura cu satelitul 57. Căzură de acord că, în clipa conectării cîmpului, observatorii de pe satelit vor modifica cu multă prudenţă şi foarte încet direcţia, urmînd un arc de cerc de patru ori mai mare decît paralaxa stelei.

Timpul se scurgea încet. Mwen Mas era obsedat de amintirea lui Bet Lon, matematicianul criminal. Dar iată că pe ecranul TVF apăru Ren Boz, în faţa tabloului de comandă. Părul lui aspru era mai zbîrlit ca niciodată.

Dispecerii staţiunilor energetice, preveniţi mai înainte, comunicară că sînt gata. Mwen Mas puse mîna pe manetele de comandă, dar o mişcare a lui Ren Boz, de pe ecran, îl făcu să se oprească.

— Ar trebui să prevenim staţiunea Q de rezervă din Antarctida. Poate că nu ne ajunge energia de care dispunem.

— Am şi făcut-o. Staţiunea este gata.

Fizicianul se mai gîndi cîteva clipe.

— În peninsula Ciukotka şi în Labrador există posturi de energie F. Ar trebui să ne înţelegem cu ei să se conecteze pe reţea în momentul inversiunii cîmpului : mă tem că aparatul nu este chiar atît de perfect...

— Am făcut şi asta.

Ren Boz se însenină la faţă şi făcu un semn cu mîna.

Formidabila coloană de energie ajunse pînă la satelitul 57. Pe ecranul emisferic al observatorului apărură feţele tinere şi surescitate ale observatorilor.

Directorul Staţiunilor exterioare îi salută pe oamenii aceştia îndrăzneţi, verifică concordanţa coloanei de energie şi gradul în care aceasta urmărea satelitul. Canaliză apoi curentul spre instalaţia lui Ren Boz. Imaginea fizicianului dispăru de pe ecran.

Indicatorii de putere îşi mişcau acele spre dreapta, arătînd continua creştere a tensiunii. Semnalele ardeau tot mai intens, cu o lumină din ce în ce mai albă. Indicatorii de încărcare scădeau însă în salturi, apropiindu-se de linia zero, în măsura în care Ren Boz conecta alte şi alte radiante de cîmp. Un vuiet puternic venind dinspre instalaţia experimentală îl făcu pe Mwen Mas să tresară. Dar africanul ştia ce are de făcut. O mişcare a manetei, şi torentul de energie de la staţiunea Q năvăli spre ochii magici ai aparatelor pe cale de a se stinge, înviorînd acele lor care coborau. De îndată ce Ren Boz branşă invertorul general, acele săriră totuşi la zero. Fulgerător, aproape instinctiv, Mwen Mas conectă simultan cele două staţiuni F.

Avu impresia că toate aparatele se sting. Întreaga încăpere se umplu de o lumină palidă, ciudată. Orice

sunet amuţi. Încă o clipă, şi umbra morţii pluti peste conştiinţa africanului amorţindu-i senzaţiile. Cu mîinile crispate de marginea mesei de comandă, gemînd din cauza sforţărilor şi a unei îngrozitoare dureri în şira spinării, el luptă cu ameţeala şi greaţa. Într-o parte a încăperii subterane lumina cea palidă deveni mai intensă. Mwen Mas nu-şi putu da seama ori uitase de unde venea. Poate că dinspre ecran sau din partea instalaţiei lui Ren Boz...

Deodată, parcă s-ar fi sfîşiat o cortină tremurătoare, şi Mwen Mas auzi desluşit clipocitul valurilor. Un miros subtil şi indefinibil pătrunse în nările-i dilatate. Cortina se trase spre stînga, în timp ce o ceaţă cenuşie continua să unduiască spre colţul opus. Munţi înalţi, arămii, încinşi de copaci albaştri răsăreau extraordinar de reali, şi talazurile unei mări violete se zbăteau chiar la picioarele africanului. Cortina se dădu şi mai mult deoparte, iar Mwen Mas văzu întruparea visului său : o femeie cu pielea de aramă stătea aşezată pe palierul de sus al unei scări, la o masă de piatră albă, cu coatele pe suprafaţa ei lustruită, privind undeva peste apele oceanului. În ochii ei distanţaţi citi deodată uimirea şi extazul : îl observase. Femeia se ridică în picioare, îndreptîndu-şi mijlocul cu o graţie infinită şi-şi întinse mîna spre african. Pieptul îi bătea agitat de o respiraţie adîncă, şi în această clipă halucinantă el îşi aminti de Ciara Nandi.

— Offa alli kor ! spuse femeia, şi glasul ei melodios şi sonor îi merse lui Mwen Mas drept la inimă. Deschise gura ca să-i răspundă, dar în locul minunatei viziuni izbucni o flacără verde, un şuierat zguduitor străbătu încăperea. Pierzîndu-şi cunoştinţa, africanul simţi cum o putere totodată irezistibilă şi dulce îl înşfacă, îl încovoaie, îl învîrteşte ca rotorul unei turbine cu turaţie mare şi, în sfîrşit, îl turteşte de ceva tare... Ultimul său gînd a fost : ce se întîmplă cu staţiunea şi cu Ren Boz ?...

Colaboratorii observatorului şi constructorii, aflaţi pe coasta muntelui la oarecare depărtare, nu văzură mare lucru. Pe cerul adînc al Tibetului trecu ceva care eclipsă strălucirea stelelor. O forţă nevăzută se prăbuşi peste înălţimea pe care se afla instalaţia experimentală şi ridică în vîrtej o imensă masă de pămînt şi de pietre. O trîmbă neagră ca păcura şi largă de un kilometru ţîşni spre clădirea observatorului, de parcă ar fi fost proiectată dintr-un uriaş tun hidraulic, se avîntă în sus, se frînse în două şi din nou izbi instalaţiile, prefăcîndu-le în ţăndări şi împrăştiindu-le în toate părţile. Totul n-a durat decît o clipă, apoi s-a făcut iar linişte. În aerul plin de praf rămăsese doar un miros de piatră încinsă şi de incendiu, amestecat cu o mireasmă stranie, ce amintea ţărmurile înflorite ale mărilor tropicale.

Oamenii adunaţi în grabă la locul catastrofei văzură că de-a lungul văii dintre munţi şi clădiri se întinde un şanţ adînc cu marginile topite, iar povîrnişul îndreptat spre observator fusese în întregime smuls. Clădirea observatorului rămăsese întreagă. Şanţul ajunsese pînă la peretele de sud-est, distrusese sălile de transformatori şi se proptise în cupola sălii subpămîntene, acoperită cu un strat de bazalt topit, gros de patru metri. Bazaltul fusese retezat ca şi cum l-ar fi luat cineva cu un gigant polizor : o parte se menţinuse totuşi nevătămată, ceea ce a salvat de la o distrugere totală instalaţiile subterane ale staţiunii exterioare, în care se afla Mwen Mas.

Într-o scobitură din sol se închegase un rîu de argint revărsat : se topiseră siguranţele staţiunii energetice de recepţie.

Curînd cablurile reţelei de rezervă au fost restabilite. La lumina aruncată de reflectorul farului de pe calea de acces, oamenii văzură o privelişte uimitoare : metalul construcţiilor experimentale fusese întins ca un strat subţire pe tot şanţul, care strălucea de parc-ar fi fost cromat. În malul abrupt al povîrnişului, retezat ca de un cuţit uriaş, se încrustase o bucată dintr-o spirală de bronz. Piatra se topise şi cursese, formînd un strat

sticlos, întocmai ca o ceară roşie sub o pecete încinsă. Cîteva roşiatice volute metalice cu zimţii albi ai contactelor de reniu, înfundate în această piatră topită, strălucea în lumina electrică aidoma unei flori încrustate în email. La vederea acestei bijuterii de două sute de metri în diametru îţi trezea în suflet un sentiment de spaimă în faţa necunoscutei puteri, care cu puţin înainte bîntuise aici.

După ce coborîrea spre camera subterană a fost degajată de dărîmături, îl găsiră pe Mwen Mas în genunchi, cu fruntea lipită de piatra ultimei trepte. Directorul staţiunilor exterioare încercase, probabil, să scape de acolo în clipele cînd îşi regăsise cunoştinţa. Printre voluntari erau şi medici. Organismul viguros al africanului, ajutat de medicamente tot atît de puternice, reuşi să biruie şocul suferit. Sprijinit de amîndouă părţile, Mwen se ridică clătinîndu-se în picioare.

— Ren Boz? Ce-i cu el?

Oamenii din jurul savantului se întunecară la faţă. Directorul observatorului răspunse cu un glas răguşit:

— Ren Boz a fost crunt mutilat. Nu se ştie dacă va scăpa cu viaţă...

— Unde este?

— A fost găsit de partea cealaltă a muntelui, pe versantul estic. Probabil că fusese aruncat afară din clădirea instalaţiei. Pe culme nu mai există nimic... Pînă şi ruinele sînt complet măturate!

— Şi Ren Boz a rămas acolo?

— Nu poate fi deplasat. Are oasele zdrobite, coastele rupte...

— Cum aţi spus?

— Abdomenul îi e spintecat, intestinele ieşite...

Mwen Mas simţi cum i se moaie picioarele şi-şi încleştă convulsiv mîinile de umerii acelora care-l sprijineau. Voinţa şi raţiunea îi funcţionau însă fără greş.

— Ren Boz trebuie salvat cu orice preţ! Este un mare savant...

— Ştim acest lucru. Cinci medici se ocupă de el. Deasupră-i a fost ridicat un cort steril, pentru inter-

venţia chirurgicală. Doi donatori voluntari sînt gata pentru transfuzie. Tiratronul, inima şi ficatul artificiale au şi început să funcţioneze.

— Atunci, vă rog, să mă duceţi în camera de convorbiri. Stabiliţi legătura cu reţeaua mondială şi chemaţi centrul de informaţii al zonei nordice. Ce face satelitul 57?

— Am încercat să-l chemăm, dar nu răspunde.

— Telescoapele sînt intacte?

— Da, toate.

— Căutaţi-l la telescop şi studiaţi-l, mărindu-l cu ajutorul invertorului electronic...

Colaboratorul de gardă al Centrului nordic de informaţii văzu apărînd pe ecran o faţă murdară de sînge şi praf, cu ochii strălucind febril. În prima clipă nu-şi dădu seama că este directorul staţiunilor exterioare, o personalitate binecunoscută pe planetă.

— Trebuie să vorbesc cu Grom Orm, preşedintele Consiliului Astronautic, şi cu psihiatra Evda Nal.

Colaboratorul de serviciu dădu afirmativ din cap şi începu să manevreze butoanele şi vernierele maşinii de memorizat. Răspunsul veni peste un minut.

— Grom Orm pregăteşte materiale pentru Consiliu şi de aceea de o săptămînă locuieşte acolo, la Casa de oaspeţi. Doriţi să-l chem?

— Chemaţi-l! Dar Evda Nal?

— Se află la şcoala 410, în Irlanda. Dacă aveţi nevoie de ea, colaboratorul aruncă o privire pe schemă, voi încerca s-o chem la punctul de convorbiri 5654 SP.

— Desigur că avem nevoie! E o chestiune de viaţă şi de moarte.

Colaboratorul ridică ochii de pe schemele lui.

— S-a întîmplat o nenorocire?

— O mare nenorocire!

— Trec ajutorului meu garda, ca să mă pot ocupa exclusiv de treburile dumneavoastră. Aşteptaţi!

Mwen Mas se lăsă în fotoliul ce i-a fost oferit, căutînd să-şi adune puterile şi gîndurile. În odaie năvăli directorul observatorului.

— Am fixat adineauri punctul satelitului 57. Nu mai există!

Mwen Mas se ridică în picioare, uitînd de trupul său stîlcit.

— N-a mai rămas decît o bucată mai mare din peretele din faţă — astroportul, urmă tragica relatare. Acum zboară pe aceeaşi orbită. Probabil că mai există şi unele fragmente mai mici, care n-au fost încă descoperite...

— În cazul acesta, observatorii...

— Au pierit fără doar şi poate!

Mwen Mas îşi încleştă pumnii şi-şi reluă locul din fotoliu. Se aşternu o chinuitoare tăcere. În sfîrşit, ecranul se aprinse din nou.

— Grom Orm este la aparatul Casei Consiliilor, spuse colaboratorul de serviciu şi întoarse o manetă.

Pe ecranul care reflecta o vastă sală slab luminată, apăru capul atît de caracteristic şi binecunoscut tuturora al preşedintelui Consiliului Astronautic: o faţă îngustă părînd că spintecă spaţiul, cu un nas mare, coroiat, ochii adînciţi sub sprîncene colţuroase de sceptic, curbura întrebătoare a buzelor ferme.

Întîlnind privirea lui Grom Orm, Mwen Mas îşi plecă fruntea ca un copil care a făcut o poznă:

— Adineauri a pierit satelitul 57! se grăbi să mărturisească totul dintr-odată, cu senzaţia că plonjează într-o apă întunecată.

Grom Orm tresări, figura lui păru că se ascute şi mai mult.

— Cum de s-a putut întîmpla una ca asta?

Mwen Mas povesti totul pe scurt şi cu multă precizie, fără să ascundă faptul că experienţa era interzisă şi fără să se cruţe. Preşedintele îşi încruntă sprîncenele, în jurul gurii i se desenară cute adînci. Privirea-i rămase însă calmă.

— Aşteaptă puţin, am să mă interesez de ajutorul necesar lui Ren Boz. Crezi că Af Nut?...

— O, dacă ar putea Af Nut!

Ecranul se întunecă. Aşteptarea începu iar, lungă, interminabilă. Mwen Mas reuşea să se stăpînească numai cu preţul unor sforţări uriaşe. Nu-i nimic, nu mai e mult... Iată-l şi pe Grom Orm!

— L-am găsit pe Af Nut şi i-am pus la dispoziţie o navă planetară. Pentru a-şi pregăti aparatajul şi asistenţii, are nevoie cel puţin de o oră. Peste două ore va sosi la observatorul vostru. Acum să vorbim de dumneata. Experienţa a izbutit?

Întrebarea îl găsi pe Mwen Mas nepregătit. Avusese, desigur, viziunea lui epsilon-Tucan. Fusese însă aceasta o reală luare de contact cu lumea aceea nespus de depărtată? Sau poate numai o halucinaţie produsă de emoţiile trăite, de dorinţa lui fierbinte! Putea el declara sus şi tare lumii întregi că experienţa reuşise, că pentru repetarea ei este nevoie de noi sforţări, investiţii şi jertfe? Că Ren Boz şi cu el au ales o cale mai bună decît precedesorii lor? Nevrînd să expună riscului pe nimeni altul, lucraseră la această experienţă singuri, numai ei doi. Ce nebunie! Şi ce a văzut Ren Boz? Ce va putea povesti el? Asta presupunînd că văzuse ceva... şi că va fi în stare să vorbească...

Mwen Mas mărturisi de-a dreptul:

— N-am nici o dovadă că experienţa a reuşit. Nu ştiu ce a putut observa Ren Boz...

Pe faţa lui Grom Orm se zugrăvi cea mai sinceră mîhnire. Pînă atunci nu fusese decît atent, acuma însă deveni sever.

— Şi ce ai de gînd să faci?

— Vă rog să-mi daţi voie să predau imediat lui Iuniu Ant staţiunile exterioare. Nu mai sînt demn să le conduc. Pe urmă rămîn cu Ren Boz pînă la sfîrşit... Africanul se opri o clipă, apoi continuă: pînă la sfîrşitul operaţiei... După aceea, mă retrag pe Insula Uitării. aşteptînd judecata... M-am şi condamnat singur!

— Poate că ai dreptate. Totuşi, mai multe împrejurări îmi sînt neclare şi mă abţin să mă pronunţ. Fapta dumitale va fi analizată la prima şedinţă a Con-

siliului. Cine crezi că ar fi cel mai indicat să te înlocuiască — în primul rînd pentru refacerea satelitului?

— Nu cunosc candidat mai bun decît Dar Veter.

Grom Orm dădu afirmativ din cap; privi lung la african, de parc-ar fi vrut să mai adauge ceva, dar se mulțumi să facă doar un gest de adio. Ecranul se stinse tocmai la timp, pentru că Mwen Mas simți că-și pierde cunoștința.

— Comunicați Evdei Nal tot ce s-a întîmplat, mai șopti el către directorul observatorului, apoi se prăbuși pe podea, se zbătu zadarnic să se ridice și rămase nemișcat.

Venirea unui om scund, cu fața galbenă, luminată de un zîmbet vesel, atrase atenția tuturora. În gesturile și vorbele lui avea ceva extraordinar de autoritar. Asistenții sosiți o dată cu el i se supuneau cu acea bucurie cu care, probabil, odinioară, ostașii îi urmau pe marii conducători de armate. Dar prestigiul maestrului nu părea să înăbușe propria lor inițiativă. Era un grup unit al unor oameni puternici, vrednici de a se război cu cel mai de temut dușman al omului — moartea.

Aflînd că genealogia lui Ren Boz nu fusese încă primită, Af Nut izbucni în imprecații furioase. Se liniști însă tot atît de repede aflînd că Evda Nal este aceea care întocmește informația cerută și că o va aduce în persoană.

Directorul observatorului se informă prudent pentru ce anume era nevoie de arborele genealogic și în ce măsură îi puteau ajuta lui Ren Boz îndepărtații săi strămoși. Af Nut clipi viclean cu un aer tainic:

— Cunoașterea exactă a ascendenței fiecărui om servește nu numai la înțelegerea structurii sale psihice și a pronosticurilor ce se pot face în această direcție. Tot atît de importante sînt și datele privind particularitățile lui neuro-fiziologice, rezistența organismului, imunologia, sensibilitatea electivă față de traumatisme și alergia față de medicamente. Alegerea tratamentului nu poate fi cu desăvîrșire exactă fără înțelegerea structurii ereditare și a condițiilor în care au trăit strămoșii.

Directorul voi să mai întrebe ceva, dar Af Nut îl opri :

— Am dat un răspuns care-ţi permite să reflectezi asupra lui. N-am timp de mai mult!

Directorul bîigui nişte scuze pe care chirurgul nu mai stătu să le asculte.

Pe o platformă pregătită la poalele muntelui era construită în grabă sala de operaţie, la care se aducea apa, curentul electric şi aerul comprimat. Mulţimea muncitorilor adunaţi acolo îşi oferea care mai de care serviciile, astfel încît clădirea fu montată în trei ore. Dintre medicii prezenţi printre voluntari, ajutoarele lui Af Nut aleseră cincisprezece oameni pentru a deservi clinica chirurgicală ridicată atît de iute. Îl transportară pe Ren Boz sub o boltă transparentă din materie plastică, sterilizată în întregime şi ventilată cu aer pur, furnizat de filtre speciale. Af Nut şi patru dintre asistenţii săi intrară în prima secţie a sălii de operaţie şi rămaseră acolo timp de cîteva ceasuri pentru a se dezinfecta cu unde bactericide şi cu un gaz saturat de emanaţii antiseptice pînă cînd chiar şi respiraţia lor deveni sterilă. Între timp, corpul lui Ren Boz fu supus unei puternice acţiuni refrigerente. Atunci începu o activitate rapidă şi sigură.

În timp ce oasele sfărîmate şi vinele rupte ale fizicianului erau sudate cu ajutorul unor agrafe şi cusături din tantal * care nu produceau iritaţii în ţesuturile organice, Af Nut se ocupă de viscerele vătămate. Degajate din ţesuturile moarte, stomacul şi intestinele rănite au fost cusute şi cufundate într-un recipient cu o soluţie BZ14, un cicatrizant rapid care corespundea particularităţilor somatice ale organismului. După aceasta, Af Nut trecu la operaţia cea mai dificilă. Fu scos de sub coaste ficatul înnegrit, străpuns de fragmente de oase, şi, în timp ce asistenţii îl ţineau în mînă, Af Nut îl desprinse cu o siguranţă uimitoare şi îl degajă de firicelele subţiri ale nervilor autonomi aparţinînd sistemului simpatic şi aceluia parasimpatic.

* Tantal — metal rar, foarte rezistent la coroziune (n.r.).

Cea mai neînsemnată atingere adusă unei infime ramificații putea duce la leziuni grave și ireparabile. Cu o mișcare rapidă, chirurgul tăie vena portă și fixă la capetele ei vine artificiale. Același lucru fu apoi făcut și cu arterele, după care Af Nut puse ficatul într-un recipient special cu soluția BZ. După cinci ore de operație, toate organele vătămate ale lui Ren Boz se aflau fiecare într-un alt vas, iar prin corpul său circula sîngele artificial pompat de propria-i inimă, ajutată de un cord automat. Acum se putea aștepta vindecarea organelor extrase. Af Nut n-ar fi putut înlocui pur și simplu ficatul bolnav cu un altul, conservat în fondul chirurgical al planetei, întrucît aceasta ar fi pretins cercetări suplimentare, iar starea bolnavului nu permitea să se piardă nici măcar un singur minut. Alături de trupul său nemișcat, întins ca un cadavru în sala de disecție, rămase de gardă unul dintre chirurgi pînă cînd următorul schimb de medici își va fi terminat sterilizarea.

Ușile împrejmuirii de protecție, ridicate în jurul sălii de operație, se deschiseră cu zgomot și Af Nut apăru, înconjurat de asistenții săi mînjiți de sînge. Mijindu-și ochii, el se întinse ca o sălbăticiune deșteptată din somn. Evda Nal, obosită și palidă, îi veni în întîmpinare și-i dădu schema genealogică a lui Ren Boz. Af Nut o luă cu nerăbdare, o parcurse și răsuflă ușurat :

— Sper că totul va decurge în cele mai bune condiții. Să mergem să ne odihnim!...

— Dar... dacă se trezește?

— Vino fără teamă! Nu se poate trezi. Ne-am luat toate precauțiunile.

— Cît timp va trebui să așteptăm?

— Patru-cinci zile. Dacă analizele biologice sînt exacte și calculele corecte, vom putea opera din nou, punînd organele la loc. Apoi îl vom face să-și recapete cunoștința...

— Cît timp veți putea rămîne aici?

— Vreo zece zile. Din fericire, catastrofa a survenit tocmai într-o perioadă de întrerupere în activitatea noastră. Profit de ocazie să vizitez Tibetul: n-am mai fost aici. Prin forța lucrurilor sînt nevoit să trăiesc acolo unde se află cei mai mulți oameni, adică în zona populată!

Evda Nal îi aruncă chirurgului o privire plină de admirație. Af Nut încruntă din sprîncene și zîmbi.

— Te uiți la mine așa cum, probabil, lumea se uita înainte la cîte un idol. Nu șade bine pentru cea mai înțeleaptă dintre elevele mele!

— Într-adevăr, vă văd într-o lumină nouă. Pentru prima oară, viața unui om ce-mi este drag se află în mîinile unui chirurg. Acum înțeleg și eu emoția oamenilor care au avut de a face cu măiestria dumneavoastră... O măiestrie neasemuită, îmbinată cu imense cunoștințe!

— Prea bine! Dacă-ți face plăcere, n-ai decît să te extaziezi. Iar între timp eu îi voi face fizicianului dumitale nu numai a doua ci și a treia operație...

— Care a treia? se miră Evda Nal, dar Af Nut, făcîndu-i ștrengărește cu ochiul, arătă înspre cărăruia ce urca de la observator. Cu capul lăsat în piept, venea încet către el Mwen Mas.

— Iată încă unul dintre admiratorii mei... fără voie. Dacă nu poți dormi, stai de vorbă cu el. Eu unul am absolută nevoie de odihnă...

Chirurgul dispăru după o ieșitură a dealului unde fuseseră repartizați temporar medicii sosiți cu planetonava. Evda Nal văzu de departe cît de tare se trăsesc la față, cît de îmbătrînit părea directorul stațiunilor exterioare... adică fostul director. Îi povesti tot ce aflase de la Af Nut, și africanul oftă ușurat.

— Atunci plec și eu peste zece zile!

— Crezi că-i bine ce faci, Mwen? Sînt încă mult prea buimăcită de cele întîmplate ca să pot judeca obiectiv. Mi se pare însă că pentru vina dumitale nu meriți o condamnare atît de categorică.

Chipul lui Mwen Mas se crispă dureros:
— M-am lăsat antrenat de teoria strălucită a lui Ren Boz, dar n-aveam dreptul să folosesc de la prima încercare întreaga energie a Pămîntului.
— Ren Boz arătase însă că experienţa ar fi inutilă cu o energie mai mică, obiectă Evda.
— Ai dreptate. Trebuia totuşi să fi făcut oarecari experimente prealabile. Am fost nerăbdător ca un copil şi n-am vrut să aştept ani şi ani. Nu te mai osteni să mă convingi. Consiliul îmi va confirma hotărîrea, iar Controlul Cinstei şi al Dreptăţii n-o va revoca.
— Sînt şi eu un membru al Controlului!
— Dar în afară de dumneata mai fac parte din el încă zece oameni. Şi întrucît cazul meu priveşte întreaga planetă, va trebui să hotărîţi cu forţele unite ale Controlului din Sud şi din Nord, aşadar 21 de oameni în afară de dumneata...
Evda Nal îşi puse mîna pe umărul africanului:
— Să stăm jos, Mwen! Nu te ţii încă prea bine pe picioare. Ştii că primii medici care l-au consultat pe Ren au vrut să facă un consult al morţii?
— Ştiu. Lipseau însă doi oameni. Medicii sînt cam rutinari, iar conform vechilor reguli, pe care n-au ajuns încă să le abroge, moartea uşoară a unui bolnav nu poate fi hotărîtă decît de 22 de oameni.
— Nu-i mult de cînd consultul morţii se compunea din 60 de medici!
— Era o rămăşiţă a temerilor de abuz, din pricina cărora odinioară medicii îi osîndeau pe bolnavi la chinuri prelungite şi inutile, iar pe rudele şi prietenii lor la cumplite suferinţe morale atunci cînd nu mai exista nici o salvare şi moartea ar fi putut fi uşoară şi rapidă. Dar de data aceasta, vezi cît de folositoare a fost tradiţia? Au lipsit doi medici, iar eu am reuşit să-l aduc pe Af Nut... Mulţumită lui Grom Orm.
— Tocmai asta am şi vrut să-ţi reamintesc. Consultul care a hotărît moartea dumitale socială este deocamdată compus dintr-un singur om.

Mwen Mas luă mîna Evdei şi-şi lipi buzele de ea. Tînăra femeie îi îngădui gestul acesta care exprima o prietenie puternică şi caldă. În acel moment, ea era singurul sprijin al acestui om energic dar atît de greu încercat. Singurul... dar dacă în locul ei ar fi fost Ciara? Nu, pentru a o întîlni acum, i-ar fi trebuit un avînt al sufletului de care încă nu era în stare. Fie să meargă totul deocamdată aşa, pînă la vindecarea lui Ren Boz şi întrunirea Consiliului Astronautic!

— Nu ştii care este cea de-a treia operaţie la care va fi supus Ren? schimbă ea subiectul.

Mwen Mas se gîndi o clipă, apoi îşi aduse aminte de cele ce-i spusese Af Nut:

— Chirurgul vrea să profite de prilej ca să-i curețe organismul de entropia acumulată. Ceea ce de obicei se face cu mult mai încet şi mai dificil prin fiziohemoterapie, va putea fi efectuat mult mai rapid şi mai temeinic cu ajutorul chirurgiei.

Evda Nal îşi aminti despre cele învăţate cu privire la bazele longevităţii: despre curăţirea organismului de entropie. Strămoşii depărtaţi ai omului — peştii, şopîrlele — au lăsat în organismul său stratificări de structuri fiziologice contradictorii, fiecare dintre ele avînd particularităţile ei în formarea rezidurilor entropice ale activităţii vitale. Studiate în decurs de milenii, aceste ancestrale regiuni ale acumulărilor de entropie, odinioară focare ale îmbătrînirii şi ale bolilor, au început să fie supuse unei curăţiri energetice: spălări chimice şi radioactive ale organismului, însoţite de o stimulare prin unde.

În natură, eliminarea entropiei din corpurile vii se face prin încrucişarea specimenelor de diferite linii ereditare. Această amestecare a eredităţii în luptă cu entropia şi sorbirea noilor forţe din mediul ambiant constituie cea mai complexă problemă ştiinţifică, pe care de milenii biologii, fizicienii, paleontologii şi matematicienii se străduiesc s-o dezlege. Merită însă osteneala: viaţa a putut fi prelungită aproape pînă la

două sute de ani și — ceea ce e mai important — a dispărut cu desăvîrșire bătrînețea, istovitoarea dezagregare treptată a organismului.

Mwen Mas ghici gîndul psihiatrei.

— Mă gîndeam la o nouă și mare contradicție din viața noastră, spuse el încet. Pe de o parte avem o medicină biologică bine înarmată, care dăruiește organismului forțe noi, iar pe de altă parte, activitatea creatoare a creierului, care se intensifică mereu și ne consumă rapid. Cît de complicate sînt legile lumii noastre!

— Ai dreptate și tocmai de aceea întîrziem deocamdată dezvoltarea celui de-al treilea sistem de semnalizare al omului, consimți Evda Nal. Descifrarea gîndurilor altora ușurează mult comunicarea dintre indivizi, dar cere o mare cheltuială de forțe și slăbește centrele de inhibiție, ceea ce constituie lucrul cel mai primejdios...

— Și totuși majoritatea oamenilor, adevărații muncitori, nu trăiesc decît jumătate din vîrsta posibilă din cauza puternicei tensiuni nervoase. Pe cît am înțeles, medicina nu poate lupta împotriva acestui neajuns. Doar dacă ar interzice munca. Dar care dintre noi și-ar lăsa munca de dragul cîtorva ani de viață în plus?

— Nici unul. Căci teama de moarte îi face să se agațe de viață numai pe aceia care au trăit închiși în sine, așteptînd zadarnic bucurii neîncercate, rosti gînditoare Evda Nal, spunîndu-și fără să vrea că poate pe Insula Uitării oamenii trăiesc mai mult ca oriunde.

Mwen Mas îi ghici din nou gîndul și-i propuse, cu o nuanță de asprime în glas, să se întoarcă la observator pentru a se odihni. Și Evda se supuse.

...După două luni, Evda Nal o găsi pe Ciara Nandi în sala de sus a Palatului Informațiilor, care, prin zveltele-i coloane, semăna cu o catedrală gotică. Razele piezișe ale soarelui veneau dinspre plafon, creînd în partea superioară a sălii o pînză de lumină, sub care domnea o dulce penumbră.

Tînăra fată stătea sprijinită de un pilastru, cu mîinile la spate şi picioarele uşor încrucişate. Evda Nal îi admiră ca întotdeauna eleganta simplitate a rochiei scurte, cenuşiu-albastră, cu corsajul decoltat.

Aruncînd prietenei sale o privire peste umăr, Ciara se învioră şi în ochii-i trişti licări bucuria.

— Ce cauţi aici, Ciara? Credeam că ne pregăteşti vreun nou dans fermecător; cînd colo văd că te pasionează geografia!

— Vremea dansurilor a trecut, răspunse grav Ciara. Îmi aleg acum o ocupaţie în sfera activităţii pe care o cunosc. Există un post la o uzină de piei artificiale în mările interioare ale Celebesului şi un altul în fostul deşert Atakama, la o staţiune de cultură a plantelor perene. Mi-a plăcut să muncesc în Oceanul Atlantic! Cîtă seninătate şi bucurie în contopirea cu vigoarea mării, în hîrjoana şi în trînta cu valurile-i puternice, mereu aproape, de îndată ce se termina ziua de lucru...

— Şi eu, ori de cîte ori mă cuprinde melancolia, îmi amintesc de munca mea la sanatoriul de boli mintale din Noua Zeelandă, unde mi-am făcut ucenicia ca tînără infirmieră. Cu Ren Boz e la fel: acum, după groaznicu-i accident, spune că niciodată n-a fost mai fericit ca atunci cînd dirija zborul elicoplanelor. Dar ştii şi dumneata, Ciara, că aceasta-i un semn de slăbiciune! Eşti obosită de efortul cheltuit spre a te menţine la altitudinea creatoare pe care a-i atins-o în arta dumitale. Această istovire se va agrava cînd trupul îşi va fi pierdut minunata-i încărcătură de energie vitală. Cîtă vreme eşti însă în putere, continuă să ne desfeţi cu talentul şi frumuseţea dumitale.

— N-ai idee, Evda, ce se petrece în sufletul meu! Pregătirea fiecărui dans înseamnă pentru mine o delicioasă căutare. Îmi dau seama că le pot da oamenilor o nouă frumuseţe, că-i pot bucura şi le pot răscoli cele mai adînci sentimente... şi aceasta mă susţine. Dar iată că vine şi clipa realizării. Şi atunci mă dăruiesc toată avîntului pătimaş, flăcării care mă cuprinde...

Această stare se transmite desigur şi spectatorilor, şi poate de aceea dansul are un răsunet atît de puternic. Mă dăruiesc toată vouă, tuturora...

— Şi pe urmă? Vine depresiunea, nu?

— Da! Mă simt ca un cîntec care s-a risipit în văzduh. Nu creez nimic care să rămînă întipărit în gînd...

— În schimb, faci mai mult: laşi o urmă în sufletele oamenilor.

— Este prea imaterial şi efemer; mă gîndesc la mine însămi!

— N-ai fost încă îndrăgostită, Ciara?

Tînăra fată îşi coborî genele.

— Se vede deci? răspunse ea tot printr-o întrebare.

Evda Nal dădu din cap.

— Vorbesc de un sentiment foarte puternic, de care nu-i în stare oricine, dar în sufletul dumitale ar putea înflori...

— Pricep: în lipsa unei intense vieţi intelectuale, îmi rămîne bogăţia vieţii emotive.

— Fondul ideii este just. Cred însă că emoţional eşti atît de înzestrată, încît restul personalităţii dumitale nu trebuie să fie în mod obligator sărac, deşi desigur este mai slab dezvoltat, în virtutea legii contradicţiilor. Discutăm însă în abstract, iar eu vreau să-ţi vorbesc despre o problemă urgentă, care se referă direct la subiect. Mwen Mas...

Tînăra fată tresări.

Evda Nal o luă de braţ şi o duse într-o absidă laterală, al cărei lambriu de lemn închis forma o sobră armonie cu vitraliile albastre şi aurii ale ferestrelor largi, arcate.

— Draga mea Ciara, eşti asemenea unei flori terestre, îndrăgostită de lumină şi transplantată pe planeta unei stele duble. Doi sori — unul albastru, celălalt roşu — strălucesc pe cer, iar floarea nu ştie către care dintre ei să-şi întoarcă privirea. De vreme ce eşti

o fiică a soarelui roşu, de ce te-ai întoarce spre cel albastru?

Cu un gest ferm şi tandru, o atrase pe Ciara, care se lipi deodată de umărul ei. Încercata psihiatră mîngîie cu un gest matern părul bogat şi niţeluş aspru, gîndindu-se că mileniile de educaţie înlocuiseră măruntele, egoistele plăceri ale omului, cu marile bucurii comune. Totuşi cît de departe mai erau de triumful asupra singurătăţii sufletului, mai cu seamă a unuia hrănit de un temperament arzător!... Spuse cu glas tare:

— Ştii ce i s-a întîmplat lui Mwen Mas!?

— Desigur. Întreaga planetă vorbeşte despre nefericita-i experienţă!

— Dar dumneata ce părere ai?

— Că el are dreptate!

— Aşa cred şi eu. Tocmai de aceea trebuie să-l scoatem din Insula Uitării. Peste o lună se ţine sesiunea anuală a Consiliului Astronautic. Greşala săvîrşită va fi supusă dezbaterii, iar sentinţa va fi înaintată spre sancţionare Controlului Cinstei şi al Dreptăţii, care veghează asupra destinului oricărui pămîntean. Am toate motivele să sper că verdictul va fi blînd, dar trebuie ca Mwen Mas să fie aici. Nu e bine ca un om cu o atît de intensă simţire să rămînă prea mult timp pe Insula Uitării, mai cu seamă în singurătate.

— Crezi că semăn chiar atît de mult cu femeile din vechime încît să-mi leg planurile de viitor de intenţiile unui bărbat... fie el şi acela ce mi-e drag?

— Ciara, fetiţa mea, lasă astea! V-am văzut împreună şi ştiu ce însemnezi pentru el... ce înseamnă el pentru dumneata. Să nu-l condamni pentru faptul că n-a mai căutat să te revadă, că a fugit de dumneata. Înţelege cît de greu trebuie să-i fie unui om atît de mîndru să vină înaintea fiinţei iubite — da, Ciara, aşa este! sub aspectul unui biet învins chemat la judecată

şi ameninţat cu exilul? Cum ar fi apărut înaintea dumitale care eşti o podoabă a Lumii celei Mari?

— Nu-i vorba de asta, Evda. Mai are el nevoie de mine, aşa cum este acum, ostenit şi frînt?... Mi-e teamă să nu-i lipsească energia unui mare avînt, de data aceasta nu al inteligenţei, ci al sentimentului... pentru iubirea activă de care cred că sîntem capabili amîndoi... Aceasta ar însemna pentru el o nouă dezamăgire, şi-ar pierde orice încredere în sine şi n-ar putea trăi în dezacord cu viaţa! De aceea m-am gîndit că în clipa de faţă cel mai bine ar fi să mă aflu în deşertul Atakama!

— Ai dreptate, Ciara, dar numai dintr-un punct de vedere. Mai există însă şi singurătatea, şi excesul de scrupule al unui om mare şi pasionat, care o dată plecat din lumea noastră, a rămas fără nici un sprijin. M-aş fi dus eu la el, dar îl am pe Ren Boz, care încă mai este într-o stare gravă, aşa că trebuie să-i dau precădere. Veter a fost chemat să construiască un nou satelit: e felul său de a-l ajuta pe Mwen Mas. De aceea cred că nu greşesc cerîndu-ţi să te duci la el fără să-i pretinzi nimic: nici planuri de viitor, nici dragoste, nici măcar o privire duioasă. Întinde-i pur şi simplu o mînă de ajutor, fă-l să-şi dea seama că n-are dreptate, şi readu-l în lumea noastră. Eşti în stare, Ciara, s-o faci! Te duci?

Cu respiraţia întretăiată, Ciara îşi lipi fruntea de umărul Evdei şi-şi ridică spre ea ochii înlăcrimaţi, dar plini de o copilărească încredere:

— Chiar astăzi!

Evda Nal o sărută cu dragoste:

— Ai dreptate, trebuie să ne grăbim. Pe Calea Spirală ajungem împreună pînă în Asia Mică. Ren Boz se află pe Insula Rodos, într-un sanatoriu de chirurgie; eu rămîn la el, iar pe dumneata te voi trimite la Deir ez Zor, la baza spironavelor sanitare, care fac curse în Australia şi Noua Zeelandă. Prevăd plăcerea pe care o va avea pilotul s-o transporte la destinaţie pe Ciara dansatoarea şi, vai, nu pe biologa...

Evda Nal şi însoţitoarea ei fură invitate de şeful trenului la postul central de comandă. Un coridor din silicol trecea peste acoperişurile imenselor vagoane. Împiegaţii de serviciu circulau pe acolo, de la un capăt la celălalt al trenului şi supravegheau aparatele O.E.S. Cele două femei urcară o scară în spirală, străbătînd culoarul de sus şi dădură într-o mare cabină ieşită deasupra vagonului din faţă. În acest elipsoid de cristal, la şapte metri deasupra terasamentului, stăteau în fotolii doi mecanici, despărţiţi de înaltul clopot piramidal al conducătorului-robot electronic. Paraboloidalele ecrane de televiziune permiteau să se vadă tot ce se întîmpla în dreapta, în stînga şi în spatele trenului. Antenele vibratoare ale avertizorului semnalau apariţia unui obstacol de la o distanţă de cincizeci de kilometri, deşi un asemenea caz nu se putea produce decît în împrejurări cu totul extraordinare.

Evda şi Ciara se instalară pe o canapea lîngă peretele din spate al cabinei, cu o jumătate de metru mai sus de fotoliile mecanicilor şi se lăsară furate de farmecul drumului care gonea în întîmpinarea lor. Această cale uriaşă străbătea masivele muntoase, trecea în zbor peste cîmpii, pe rambleuri colosale, traversa strîmtorile şi golfurile pe nişte stacade scunde, cu baza cufundată în adîncurile apelor. Viteza de două sute de kilometri pe oră preschimba arborii plantaţi pe taluz într-un neîntrerupt covor roşietic, de culoarea malahitului sau de un verde sumbru, după esenţe : pini, măslini sau eucalipţi. Marea calmă a Arhipelagului, care se întindea de cele două părţi ale estacadei, se vălurea la suflul aerului spintecat de vagoanele late de zece metri. Valuri mari se împrăştiau în evantai, întunecînd albastra străvezime a apei.

Cele două femei priveau în jurul lor în tăcere, gînditoare, preocupate. Astfel se scurseră patru ore. Mai petrecură alte patru ore în fotoliile moi ale salonului de la etaj, printre alţi pasageri, apoi se despărţiră într-o gară situată nu departe de litoralul apusean al

Asiei Mici. Evda se sui într-un electrobuz care avea s-o ducă pînă la portul cel mai apropiat, iar Ciara își urmă drumul pînă la stația Taurus-Est, de unde pornea prima ramificație meridională. Două ceasuri mai tîrziu ajunse într-o cîmpie secetoasă, al cărei aer uscat tremura de căldură. Aici, la marginea fostului deșert sirian, se afla Deir ez Zor, aeroportul de spironave, care reprezentau o primejdie pentru zonele locuite.

Niciodată nu va uita Ciara Nandi chinuitoarele ore petrecute la Deir ez Zor în așteptarea spironavei. Medita necontenit asupra actelor și vorbelor ei, închipuindu-și întîlnirea cu Mwen Mas ; își făcea planuri privitoare la cercetările pe care trebuia să le întreprindă pe Insula Uitării, unde totul se pierde în succesiunea monotonă a zilelor...

În sfîrșit, văzu apărînd jos, în deșerturile Nefud și Rub el Chali, vastele cîmpuri de celule termo-electrice, formidabile centrale care transformau căldura soarelui în electricitate. Erau aliniate în șiruri drepte. așezate pe dune consolidate și nivelate, pe podișuri oblice, orientate spre sud, pe labirinturi de rîpe astupate : monumente amintind titanica luptă a omenirii pentru energie. Valorificarea unor noi genuri de energie nucleară — P. Q și F — pusese de mult capăt vremii de economii stricte. Păduri de motoare eoliene — altă rezervă energetică a zonei locuite de nord — se ridicau imobile de-a lungul coastei meridionale a Peninsulei Arabică. Spironava străbătu într-o clipă marginea estompată a continentului și iat-o zburînd deasupra Oceanului Indian. Pentru un aparat atît de rapid, cinci mii de kilometri nu însemnau o distanță prea mare. Curînd, petrecută de urări de grabnică înapoiere, Ciara Nandi coborî din spironavă, cu picioarele amorțite.

Directorul stației de aterizaj îi încredință fiicei lui un mic glisor plan *, ca s-o conducă pe Ciara în Insulă Uitării. Cele două fete erau încîntate de vertiginoasa

* Ambarcație marină care alunecă la suprafața apei, cu ajutorul unui propulsor cu reacție (n.r.).

cursă a micului vas care săgeta uriașele valuri din larg. Ambarcaţia se îndrepta spre malul răsăritean al Insulei Uitării, anume spre un mare golf, unde se afla unul dintre centrele medicale ale Lumii celei Mari.

Cocotieri înalţi salutară sosirea Ciarei, plecîndu-și frunzele lanceolate * spre plaja înspumată de valuri. La staţiune nu era nimeni: tot personalul plecase în interiorul insulei ca să extermine căpușele descoperite pe niște rozătoare din pădure.

În apropierea acelui centru medical existau grajduri. Caii erau crescuţi pentru munca în regiunile asemănătoare Insulei Uitării sau în sanatorii, unde folosirea elicopterelor era interzisă din cauza zgomotului iar electrocarele nu puteau circula din lipsă de drumuri. După ce se odihni puţin și-și schimbă hainele, Ciara se duse să vadă aceste animale superbe și rare. Acolo, dădu peste o femeie care conducea cu multă îndemînare mașinile de distribuit furajele și de curăţat grajdurile. Ciara îi dădu o mînă de ajutor și intră în vorbă cu ea. Tînăra fată întrebă cum l-ar fi putut mai lesne regăsi pe un cunoscut aflat pe insulă. Femeia o sfătui să se alăture uneia dintre caravanele sanitare care străbăteau în lung și-n lat acele locuri și le cunoșteau astfel mai bine chiar decît localnicii. Ciara socoti că sfatul acesta e bun.

---

* De forma unor lănci (n.r.).

C A P I T O L U L XI

INSULA UITĂRII

Glisorul traversa strîmtoarea Palk, sărind peste talazuri lungi. Din faţă bătea un vînt puternic. Cu două mii de ani în urmă aci se aflau bancuri de nisip şi recife de coral, care formau o barieră numită pe atunci Puntea lui Adam. Procese biologice recente o înlocuiseră cu o mare scufundătură, iar acum apele întunecate clipoceau deasupra genunei ce despărţea omenirea avîntată spre viitor de amatorii de linişte.

Stînd lîngă balustradă, Mwen Mas contempla Insula Uitării, a cărei siluetă creştea treptat la orizont. Această insulă imensă, înconjurată de apele unui ocean cald era un adevărat paradis terestru. În concepţia primitivă, religioasă a omului, paradisul reprezenta un delicios refugiu postum unde nu exista nici trudă, nici griji. Tot astfel Insula Uitării era un refugiu pentru cei pe care nu-i mai atrăgea activitatea intensă a Lumii celei Mari şi munca alături de ceilalţi oameni.

Ghemuiţi la sînul naturii, duceau aici o viaţă liniştită, consacrîndu-se muncii simple şi monotone a străvechiului plugar, pescar ori crescător de vite.

Cu toate că omenirea dăruise confraţilor ei mai slabi un tărîm întins şi roditor, economia primitivă din acel ostrov nu putea totuşi asigura populaţiei lui o viaţă îmbelşugată, mai cu seamă în anii cu recolte proaste sau din pricina altor perturbări proprii forţelor de producţie puţin dezvoltate. De aceea Lumea cea

Mare ceda mereu celor din Insula Uitării o parte din rezervele ei.

În cele trei porturi, situate la nord-vest, la sud și pe litoralul de est al insulei, erau aduse alimente conservate pentru un mare număr de ani, medicamente, mijloace de apărare biologică și alte obiecte de primă necesitate. Cei trei administratori principali ai insulei locuiau și ei în nord, în sud și în răsărit și purtau titlul de șefi ai crescătorilor de vite, ai agricultorilor și ai pescarilor.

Privind munții viorii profilați în zare, Mwen Mas se întrebă deodată cu amărăciune dacă nu cumva face și el parte din categoria „taurilor" care pricinuiau mari greutăți omenirii. „Taurii" erau oameni înzestrați cu putere și energie, dar lipsiți total de compasiune față de suferințele și frămîntările altora, urmărind doar satisfacerea nevoilor proprii. În trecutul îndepărtat al umanității, suferințele, dușmăniile și nenorocirile erau totdeauna agravate de indivizii de această teapă, care proclamau în fel și chip că numai ei cunosc adevărul, socotindu-se în drept să înăbușe orice opinie străină și să înlăture orice mod de gîndire și de viață diferit de al lor. De atunci omenirea a ajuns să se ferească pînă și de urma manifestărilor de absolutism în materie de păreri, dorințe și gusturi; temîndu-se strașnic de acești „tauri" care trăiau de azi pe mîine, fără să respecte inviolabilele legi economice, fără să se gîndească la viitor. Războaiele și economia neorganizată din Era Lumii Dezunite au dus la o jefuire sălbatică a planetei. Mai înainte ca omenirea să fi construit societatea comunistă, pădurile fuseseră tăiate fără milă, rezervele de cărbune și de petrol, strînse în decurs de sute de milioane de ani, fuseseră arse, aerul a fost infectat de bioxidul de carbon și de reziduurile fetide ale uzinelor rău amenajate, iar frumoase și inofensive animale — girafe, zebre, elefanți — au fost decimate. Solul era înțesat de tot felul de gunoaie; rîurile și țărmurile mărilor au fost spurcate de scursori

de ţiţei şi deşeuri chimice. Numai după o curăţire radicală a apelor, a aerului şi a pămîntului, omenirea a dat planetei aspectul ei actual, cînd puteai umbla pretutindeni desculţ, fără să-ţi răneşti picioarele.

Dar şi el, Mwen Mas, numit cu mai puţin de doi ani în urmă într-un post de mare răspundere, distrusese un satelit artificial, făurit prin sforţările a mii de oameni şi printr-o extraordinară măiestrie tehnică. Tot el provocase pieirea a patru savanţi de seamă, care, fiecare, ar fi putut deveni asemenea lui Ren Boz... Iar Ren Boz el însuşi fusese la un pas de moarte. Şi chipul lui Bet Lon, care se ascundea undeva în munţii şi în văile Insulei Uitării, îi reapăru în faţă, sfîşietor. Înainte de plecare, Mwen Mas văzuse nişte fotografii ale matematicianului şi reţinuse pentru totdeauna figura lui voluntară, cu maxilarul masiv, cu ochii pătrunzători, apropiaţi şi înfundaţi în orbite, întreaga-i siluetă atletică...

Mecanicul de pe glisor se apropie de african.

— Resaca * e violentă. Nu cred că vom reuşi să acostăm, valurile trec peste dig. Vom fi nevoiţi să ancorăm în portul de sud.

— Nu-i nevoie. Aveţi plute de salvare? Îmi voi vîrî hainele înăuntru şi voi ajunge singur la ţărm.

Mecanicul şi timonierul se uitară cu respect la Mwen Mas. Talazurile albicioase, tulburi se înălţau pe banc, revărsîndu-se în cascade grele şi tunătoare. Mai aproape de coastă, vălmăşagul valurilor învîrteja nisipul şi spuma, rostogolindu-se pînă hăt-departe de plaja întinsă. Norii, care atîrnau jos de tot, deasupra apei, lăsau să se cearnă o ploaie măruntă şi caldă. Prin perdeaua ei neguroasă abia dacă se zăreau pe mal siluetele cenuşii ale unor oameni.

Cei doi marinari se uitară unul la altul, în timp ce Mwen Mas se dezbrăca şi-şi împăturea hainele. Cei care

* Resacă — Val produs prin întoarcerea violentă a apei care se loveşte de un obstacol (n.r.).

se îndreptau spre Insula Uitării ieşeau de sub tutela societății, în care orice om răspundea pentru ceilalţi. Dar Mwen Mas inspira simpatie tuturora, şi timonierul se simţi dator să-l prevină despre marile primejdii ce-l aşteptau. Africanul făcu un semn de nepăsare. Mecanicul îi aduse un mic pachet, închis ermetic.

— Luaţi-l! Aveţi aici rezerve de hrană concentrată pentru o lună de zile.

După o clipă de gîndire, Mwen Mas luă proviziile şi le puse împreună cu hainele lui în despărţitura impermeabilă a plutei. După ce o închise ermetic, luă sub braţ mica ambarcaţie şi trecu peste balustradă:

— Întoarceţi! comandă el.

Glisorul se aplecă pe-o rînă, luînd un viraj scurt. Proiectat lateral, Mwen Mas începu să lupte cu valurile. Marinarii îl văzură săltat pe creasta talazurilor furioase, prăbuşindu-se în golurile dintre ele şi apărînd din nou.

— Se descurcă el! spuse mecanicul răsuflînd uşurat. Derivăm, trebuie s-o luăm din loc.

Elicea glisorului scoase un uruit puternic şi micul vas se repezi înainte, săltat de un val. Pe ţărm silueta întunecată a lui Mwen Mas apăru o clipă, apoi fu mistuită în negura ploii.

În întîmpinarea lui, pe nisipul bătut de ape, venea un pîlc de oameni goi, purtînd doar o legătură peste şolduri. Trăgeau triumfător după ei un peşte mare ce se zbătea din răsputeri. Văzîndu-l pe Mwen Mas, oamenii se opriră, şi-l salutară prietenos.

— Un nou venit din lumea cealaltă, spuse zîmbind unul dintre pescari, şi ce bine înoată! Vino să stai cu noi!

Mwen Mas îi măsură cu o privire deschisă şi prietenoasă, apoi clătină din cap:

— Mi-ar veni greu să locuiesc aici, pe malul mării şi să-i privesc necuprinsele întinderi, visînd la minunata lume pe care am pierdut-o.

Unul dintre pescari, cu multe fire argintii în barba-i deasă, considerată, pe semne, aici drept o podoabă, puse mîna pe umărul umed al lui Mwen Mas.

— Te-au trimis împotriva voinței dumitale?

Cu un zîmbet trist pe buze, Mwen Mas încercă să-i explice motivele refugierii lui.

Pescarul îl privi mîhnit și compătimitor.

— Nu ne putem înțelege. Du-te acolo, urmă el arătînd cu mîna către sud-est, unde printr-o spărtură a norilor se vedeau treptele albăstrui ale munților îndepărtați. Calea-i însă lungă și aici n-ai alt mijloc de locomoție decît... și insularul se plesni cu palma peste coapsa-i vînjoasă.

Mwen Mas nu mai lungi vorba și o întinse cu pași mari de-a lungul șerpuitoarei cărări care suia spre niște dealuri line.

Pînă în zona centrală a insulei avea de parcurs mai bine de două sute de kilometri; și totuși, nu se grăbea. Ce rost ar fi avut graba? Fără o activitate utilă, zilele abia se tîrau. La început, cît timp nu se refăcuse încă de pe urma catastrofei prin care trecuse, trupul său obosit tînjea după odihnă, cerea mîngîierea naturii. Și de n-ar fi simțit arzătoarele regrete, l-ar fi desfătat, desigur, marea liniște a podișurilor pustii și bătute de vînturi, întunericul adînc și tăcerea primordială a nopților tropicale.

Dar zilele treceau, și africanul, care rătăcea prin insulă în căutarea unei ocupații pe pofta inimii, începu să ducă dorul Lumii celei Mari. Nu se mai bucura privind văile pașnice cu livezi cultivate manual, nu se mai lăsa furat de murmurul toropitor al limpezilor rîuri de munte, pe malul cărora, în amiezile cu arșiță ori în nopțile cu lună, putea petrece ore nenumărate.

Nenumărate... Într-adevăr, de ce-ar mai fi numărat orele, de ce-ar mai fi măsurat timpul în care nu avea ce face? În oceanul infinit al vremii, timpul său, durata lui individuală însemna atît de puțin... o picătură infimă, o clipă scurtă, sortită uitării!

Abia acum înţelegea Mwen Mas cît de bine îşi merita insula numele. Insula Uitării — anonimatul de nepătruns al vieţii străvechi, al faptelor şi al sentimentelor egoiste ale omului primitiv! Fapte uitate de urmaşi pentru că ţinteau doar la satisfacerea nevoilor personale ale individului, în loc să slujească umanitatea, făcînd viaţa mai uşoară, mai bună, şi împodobind-o cu avîntul unei arte creatoare.

Cele mai uimitoare fapte de acest fel au fost mistuite de neant.

...Primit în obştea crescătorilor de vite din centrul insulei, Mwen Mas ducea la păscut, de două luni, o turmă uriaşă de gaurobivoli *, la poalele unui masiv muntos, căruia străvechii localnici îi dăduseră un nume interminabil.

Se hrănea acum cu un păsat negricios, pe care şi-l fierbea îndelung pe jăratec, într-un căzănel afumat. Cu o lună înainte de a ajunge în obştea crescătorilor de vite fusese nevoit să-şi procure hrana în junglă căutînd fructe şi luîndu-se la întrecere cu maimuţele lacome care aruncau în el cu resturi de mîncare. Ajunsese la această situaţie deoarece, chiar în prima vale întîlnită, îşi dăduse proviziile unor bătrîni amărîţi, procedînd după principiul Lumii Cercului, unde cea mai mare fericire a omului era să aducă bucurie celorlalţi. Pricepuse atunci ce înseamnă să-ţi cauţi hrana pe meleaguri nelocuite. Ce neînchipuită pierdere de timp!

Mwen se sculă de pe piatra pe care stătuse şi privi în jurul său. Soarele apunea în stînga, la marginea podişului; în spatele lui se înălţa un munte păduros, cu vîrful rotunjit.

Jos, scînteia în amurg un rîu cu ape repezi ce curgeau printre desişuri de bambuşi înalţi. Acolo, la o distanţă de o jumătate de zi de mers cu piciorul, se aflau milenarele ruini năpădite de vegetaţie sălbatică,

---

* Rasă de animale obţinută prin încrucişarea bivolilor cu gaurii (soi de tauri uriaşi din India, Birmania şi Malaca).

ale fostei capitale a insulei. Mai existau în împrejurimi și alte orașe mai mari și mai bine păstrate, dar și ele pustii. Deocamdată însă aceste vestigii ale trecutului nu-l interesau pe Mwen Mas.

Vitele se culcaseră în iarbă, ca niște mogîldețe negre. Noaptea cobora cu repeziciune. Pe cerul întunecat se aprinseră mii de stele. Bezna atît de bine cunoscută unui ochi de astronom, liniile familiare ale constelațiilor, făcliile luminoase ale marilor aștri. Din acest colț al Pămîntului izbutea să deslușească fatalul epsilon-Tucan... Dar cît de neputincioși erau ochii lui omenești, neînarmați cu nimic! Nu va mai vedea niciodată măreţele priveliști ale Cosmosului, spiralele galaxiilor gigante, enigmaticele planete și sorii albaștri. Pentru el, toate acestea nu mai erau decît niște luminițe, infinit de îndepărtate. Stele ori opaițe fixate pe o sferă de cristal, cum credeau cei vechi, pentru ochii lui era acum tot una!

Sări în picioare și începu să adune grămadă vreascurile pregătite. Iată încă un obiect devenit indispensabil: o mică brichetă. Poate că, urmînd pilda unor localnici, are să înceapă în curînd să aspire și el fumul narcotic pentru a-și scurta nesfîrșitul timp ce se tărăgăna atît de chinuitor.

Limbi voioase de foc își începură dansul, împrăștiind întunericul și stingînd stelele. Alături răsuflau calm vitele cele mari.

Privind gînditor vîlvătăile, Mwen Mas se întreba dacă luminoasa-i planetă nu devenise pentru el un adăpost întunecat.

Nu! Trufașa-i autorenunțare nu era decît o mult prea mare încredere în sine, rezultat al necunoașterii. Nu-și cunoscuse propriul suflet, subapreciase măreția vieții creatoare de care avusese parte și nici măcar nu-și dăduse seama de forța dragostei lui pentru Ciara. Mai bine să-și jertfească viața într-un singur ceas pentru măreața cauză a Lumii celei Mari decît să trăiască aici încă o viață întreagă!

Pe Insula Uitării existau aproximativ două sute de staţiuni sanitare, unde medici voluntari veniţi din Lumea cea Mare puneau la dispoziţia localnicilor întreaga putere a medicinii moderne. De asemenea foarte mulţi tineri veneau să lucreze în detaşamentele de nimicire, pentru ca insula să nu devină un focar de boli străvechi sau de animale vătămătoare. Mwen Mas evita intenţionat orice întîlnire cu aceşti oameni : nu voia să se simtă alungat din lumea lor de frumuseţe şi ştiinţă.

În zori Mwen Mas fu schimbat de un alt păstor. Avînd în faţa lui două zile libere, hotărî să se ducă pînă la un orăşel învecinat, ca să-şi facă rost de o pelerină, căci în munţi nopţile deveniseră reci.

Era o zi călduroasă şi calmă. Africanul coborîse de pe podişul său şi acum străbătea un şes întins, smălţuit cu flori violete şi aurii ; deasupra lor zburau insecte de toate culorile. Adieri uşoare de vînt legănau plantele, ale căror gingaşe corole atingeau în treacăt genunchii goi ai lui Mwen. Ajungînd pe la mijlocul cîmpiei, el se opri, îmbătat de frumuseţea înconjurătoare şi de miresmele acestei imense grădini sălbatice. Se apleacă, îngîndurat, ca să mîngîie unduioasele petale şi se simţi ca într-un minunat vis copilăresc.

Auzi un foşnet uşor de paşi. Ridicînd capul, văzu o fată care înainta grăbit, cufundată în flori pînă la brîu. Ea coti şi Mwen îi admiră silueta mlădioasă. Un viu regret îi săgetă inima : ar fi putut să fie Ciara... dacă lucrurile ar fi luat o altă întorsătură !

Spiritul său de observaţie dezvoltat îi îngădui să-şi dea seama că necunoscuta era neliniştită. Arunca mereu în preajmă priviri furişe şi-şi zorea pasul de parcă ar fi fost urmărită. Africanul îşi schimbă direcţia şi porni iute spre tînăra fată, îndreptîndu-şi statura de uriaş.

Necunoscuta se opri. Mijlocul îi era încins de un şal încrucişat peste piept, genunchii îi erau bătuţi de fusta roşie umezită de rouă. Brăţările fine de pe braţele-i goale zornăiră mai tare, cînd îşi zvîcni capul spre

a-şi arunca pe spate părul negru, răvăşit de vînt. Ochii ei îl priveau grav şi trist pe sub zulufii risipiţi pe frunte şi pe obraji. Gîfîia, desigur ostenită de-un drum lung. Faţa ei frumoasă şi oacheşă era brobonită de sudoare. Porni apoi cu paşi şovăitori spre Mwen Mas.

— Cine eşti şi unde te grăbeşti? întrebă africanul. Ai nevoie de ajutor?

Tînăra se uită la el cercetător şi-i răspunse precipitat:

— Mă cheamă Onar. Vin din colonia a cincea. N-am nevoie de nimic!

— Văd, dimpotrivă, că eşti istovită şi speriată. Ce te ameninţă, ce te frămîntă? De ce nu vrei să-mi primeşti ajutorul?

Necunoscuta ridică spre el privirea şi în ochii ei se aprinse o lumină adîncă şi pură, ca la femeile din Lumea cea Mare.

— Ştiu cine eşti! Un om venit de-acolo, şi arătă în direcţia Africii. Eşti bun şi încrezător.

— Fii şi dumneata la fel! Te prigoneşte cineva?

— Da! strigă ea deznădăjduită. Este pe urmele mele...

— Şi cine-i acela care cutează să te înfricoşeze, să te urmărească?

Fata se îmbujoră toată şi-şi lăsă ochii în jos.

— Un om. Vrea să fiu a lui...

— Dar nu eşti liberă să răspunzi sau nu la alegerea lui? Cum poţi sili pe cineva să te iubească? Să vină aici şi am să-i spun...

— În nici un caz! Şi el a venit din Lumea cea Mare, dar mai demult... Este puternic şi el, dar altfel decît dumneata... stîrneşte spaima!

Mwen Mas rîse nepăsător.

— Unde te duci?

— În colonia a cincea. Am fost la oraş şi m-am întîlnit cu el...

Cu un semn prietenos al capului Mwen Mas luă mîna fetei; ea şi-o lăsă ascultătoare într-a lui şi amîndoi porniră spre sat pe o potecă lăturalnică.

În drum, aruncînd îndărăt priviri speriate, Onar îi mărturisi că omul acela o urmăreşte pretutindeni.

Teama ei de a vorbi deschis îl indigna pe Mwen Mas. Nu se putea împăca cu gîndul asupririi, oricît de întîmplătoare ar fi fost ea acum pe Pămîntul organizat!

— De ce nu iau măsuri oamenii voştri? întrebă el. De ce n-a fost sesizat Controlul Cinstei şi al Dreptăţii? Oare în şcolile voastre nu se învaţă istoria? Nu ştiţi unde duce orice focar de violenţă, chiar şi cel mai mărunt?

— Se învaţă... se ştie..., răspunse maşinal Onar cu ochii aţintiţi înainte.

Cîmpia înflorită se terminase. Poteca se pierdea în tufişuri, cotind brusc. De după întorsură un om înalt, cu înfăţişare mohorîtă apăru, punîndu-li-se în cale. Era dezbrăcat pînă la brîu; muşchi de atlet jucau sub părul cărunt care-i acoperea pieptul. Onar îşi smulse mîna dintr-a lui Mwen, spunîndu-i în şoaptă:

— Mi-e frică să nu păţeşti ceva... Pleacă, om din Lumea cea Mare!...

— Stai pe loc! tună o voce poruncitoare.

Acest ton brutal era neobişnuit în Era Marelui Cerc. Mwen Mas se aşeză instinctiv în faţa tinerei fete, apărînd-o cu trupul său.

Omul cel înalt se apropie de el şi încercă să-l dea la o parte. Dar Mwen Mas stătea neclintit ca o stîncă.

Cu o iuţeală fulgerătoare, străinul îi repezi un pumn în faţă. Mwen Mas se clătină. Niciodată pînă atunci nu mai primise o asemenea lovitură necruţător calculată spre a umili şi a răni adversarul.

Buimăcit, auzi ca prin vis ţipătul jalnic al fetei. Se repezi în întîmpinarea duşmanului, vrînd să-l doboare. Alte două lovituri puternice îl trîntiră însă la pămînt. Onar se aruncă în genunchi, acoperindu-l cu trupul. Străinul o prinse în braţe cu un strigăt de tri-

umf. Îi suci mîinile la spate, făcînd-o să se încovoaie de durere și să izbucnească în plîns, roșie de mînie.

Dar africanul își regăsi stăpînirea de sine. În tinerețe, cînd înfăptuise isprăvile lui Hercule, avusese parte de încăierări mai serioase cu vrăjmași nestăpîniți de legile omenești. În minte îi reveni acum tot ce învățase pentru lupta corp la corp cu fiarele primejdioase.

Se ridică încet, și-și privi dușmanul, a cărui față era schimonosită de furie, căutînd să aleagă bine locul în care avea să-i repeadă năpraznica lovitură; dar deodată se îndreptă din șale și se dădu cu un pas înapoi. Recunoscuse figura atît de caracteristică, a cărei amintire îl obsedase în timpul penibilelor lui frămîntări legate de experiența din Tibet.

— Bet Lon!

Acesta dădu drumul fetei și rămase nemișcat, scrutînd pe necunoscutul cu pielea întunecată și care în clipa aceea își pierduse orice urmă a expresiei lui binevoitoare.

— Bet Lon, îi strigă Mwen Mas, m-am gîndit adesea la posibilitatea întîlnirii noastre, căci te socoteam tovarăș de nenorocire. Niciodată însă nu mi-am închipuit că ne vom vedea în asemenea împrejurări.

— Ce-mprejurări? replică pe un ton provocator Bet Lon, abia reținîndu-și ura ce-i sticlea în priviri.

Mwen Mas făcu un gest de protest:

— La ce bun să recurgem la vorbe goale? În lumea cealaltă nu le rosteai, iar acțiunile dumitale, deși criminale, pretindeai că-s făcute în numele unei mari idei. Acum însă de dragul cărui scop te porți astfel?

— De dragul meu și numai al meu! șuieră disprețuitor Bet Lon printre dinți. Destul am ținut seama de alții, de binele obștesc! Dar m-am convins: toate astea n-au pentru om nici o importanță. O știau, de altfel, și înțelepții din antichitate...

— Nu te-ai gîndit niciodată la alții, Bet Lon, îl întrerupse africanul. Și acum, cedînd întru totul por-

nirilor dumitale, iată ce-ai devenit: o brută, aproape o fiară!

Matematicianul păru gata să se repeadă la Mwen Mas, dar se stăpîni la vreme.

— De-ajuns, vorbeşti prea mult!

— Văd că ai decăzut prea tare şi vreau...

— Iar eu nu vreau! La o parte!...

Mwen Mas nu se clinti. Cu capul înclinat dîrz, îl înfruntă pe Bet Lon simţind cum tresare lîngă spatele său umărul tinerei fete. Şi tremurul acesta îi sporea înverşunarea cu mult mai mult decît loviturile primite.

Matematicianul stătea nemişcat şi privea flacăra de mînie din ochii africanului.

— Pleacă! mîrîi el în sfîrşit, dîndu-se la o parte de pe cărare.

Mwen Mas o luă din nou de mînă pe Onar şi porni, împreună cu ea printre tufişuri, urmărit de căutăturile înveninate ale lui Bet Lon. La un cot al potecii, se opri atît de brusc, încît Onar dădu peste el.

— Bet Lon, hai să ne întoarcem împreună în Lumea cea Mare!

Matematicianul răspunse cu rîsu-i nepăsător, dar urechea sensibilă a lui Mwen Mas prinse în sfidarea lui o nuanţă de amărăciune.

— Cine eşti ca să-mi propui asta? Ştii că...

— Da, ştiu. Şi eu am întreprins o experienţă interzisă, pricinuind moartea cîtorva inşi care s-au încrezut în mine. Căile cercetărilor noastre erau învecinate, iar dumneata, eu şi alţii ne găsim aproape de victorie! Umanitatea are nevoie de dumneata, dar nu de omul care eşti acum...

Cu ochii-n pămînt, matematicianul făcu un pas spre Mwen Mas apoi se-ntoarse brusc, şi peste umăr îşi strigă brutal refuzul. Africanul o porni pe cărare, fără să mai spună nimic.

Pînă la colonia a cincea mai avea vreo zece kilometri.

Aflînd că tînăra fată era singură pe lume, Mwen o sfătui să se mute într-o localitate maritimă de pe lito-

ralul estic, ca să nu se mai întîlnească cu prigonitorul ei. Fostul savant devenise un tiran pentru liniştiţii locuitori izolaţi în acele mici aşezări de munte. Spre a preveni orice consecinţe supărătoare, Mwen Mas hotărî să se ducă imediat în colonia unde locuia Onar, spre a cere ca Bet Lon să fie ţinut sub supraveghere. La intrarea în colonie, îşi luă rămas bun de la Onar. Ea îi spuse că de curînd, în pădurile muntelui înălţat ca o cupolă, ar fi apărut nişte tigri scăpaţi dintr-o rezervaţie, sau care supravieţuiseră în desişurile de nepătruns care înconjurau cel mai înalt vîrf din insulă. Ţinîndu-l strîns de mînă, îl rugă să fie prudent şi să nu care cumva să străbată munţii în miez de noapte. Mwen Mas făcu grăbit calea întoarsă. Reflectînd la cele petrecute, se simţea obsedat de ultima privire a fetei : o privire pătrunsă de grijă şi devotament. Şi pentru prima oară în viaţă, se gîndi la eroii trecutului îndepărtat, la acei oameni care, chiar cînd erau pradă înjosirilor, vrăjmăşiilor şi suferinţelor fizice, iar mediul înconjurător era prielnic dezvoltării egoismului animalic, au izbutit să fie buni şi viteji, să rămînă totuşi oameni adevăraţi.

Încă din vechime dialectica vieţii îl pusese pe om în faţa contradicţiilor ei. Iar puterea dragostei, duioşia şi abnegaţia, deşi se aflau pe atunci împresurate de primejdii şi de adversităţi, cu toate că erau umilite şi brutalizate, înfloreau pînă şi pe marginea prăpastiei. Capriciile forţei brute supuneau toate, făcîndu-le efemere şi nesigure. În orice clipă, soarta fiecărui om putea fi năprasnic schimbată, planurile îi puteau fi zădărnicite, ideile şi nădejdile spulberate ; şi aceasta pentru că în societatea antică atît de rău orînduită prea multe depindeau de indivizii întîlniţi întîmplător. Şi totuşi această vremelnicie a speranţelor, a iubirii şi a fericirii nu numai că nu slăbea sentimentele, dar chiar le intensifica.

Iată de ce, cu toate vicisitudinile Veacurilor de Întuneric sau ale Erei Lumii Dezunite, n-a pierit din sufletul omului ceea ce avea el mai bun într-însul.

Şi Mwen Mas îşi spuse că viaţa de odinioară, care contemporanilor lui le părea atît de cumplită, a cunoscut şi ea fericirea şi speranţa şi creaţia, uneori chiar mai intens decît acum, în mîndra epocă a Marelui Cerc.

Îi evocă aproape cu indignare pe teoreticienii ştiinţei vechi ; sprijinindu-se pe ideea prost înţeleasă a încetinelii cu care speciile se transformau în natură, aceştia preziceau că umanitatea nu va fi mai bună nici într-un milion de ani.

Dacă ei ar fi iubit mai mult oamenii şi ar fi cunoscut dialectica dezvoltării, o asemenea inepţie n-ar fi putut niciodată să le treacă prin minte !

Asfinţitul umplea de culori norii de după umărul rotund al muntelui uriaş. Mwen Mas se aruncă în rîu.

Răcorit şi pe deplin calmat, se aşeză pe o piatră ca să se usuce şi să se odihnească. Nereuşind să ajungă în orăşel pînă la căderea nopţii, hotărî să treacă dealul la lumina lunei. În timp ce privea îngîndurat apa ce se rostogolea în clocot peste pietre, simţi deodată uitătura unor ochi îndreptaţi spre el, dar nu văzu pe nimeni. Neplăcuta senzaţie că este urmărit stărui pe cînd traversă rîul şi începu să urce dealul.

Mwen Mas umbla cu paşi repezi pe calea bătătorită de care, de-a lungul unui podiş înalt de 1800 m. Ca să ajungă la oraş pe drumul cel mai scurt, trebuia să străbată o coastă păduroasă. Secera îngustă a lunei noi nu putea să-i lumineze calea mai mult de o oră şi jumătate. De aceea Mwen Mas se grăbea, dîndu-şi seama că-i va fi foarte greu să urce pieptiş pe o cărăruie povîrnită de munte, într-o noapte fără lună. Copacii rari şi scunzi brăzdau cu umbrele lor lungi şi negre solul uscat, cenuşiu. Africanul umbla gînditor, cu ochii în jos ca să nu se poticnească de nenumăratele rădăcini mărunte.

În dreapta, în depărtare, acolo unde coasta suia lin şi se pierdea în umbră adîncă, un mîrîit ameninţător, prelung, cutremură văzduhul. Un răcnet gros îi răspunse din pădure, unde luna zugrăvea pe pămînt pete şi dungi de lumină. În strigătele acestea era o putere care pătrundea pînă în străfundul sufletului, trezind în el mult

uitatele sentimente de frică şi de resemnare în faţa unei fiare de neînvins. Ca o reacţie la această spaimă primitivă, în inima africanului se aprinse patima tot atît de ancestrală a luptei moştenite de la nenumăratele generaţii de eroi anonimi care afirmaseră dreptul speciei umane la viaţă în mijlocul mamuţilor, al leilor, al urşilor uriaşi, al zimbrilor turbaţi şi al nemiloaselor haite de lupi, în istovitoarele zile de vînătoare şi în nopţile de groază cînd trebuiau să se apere.

Mwen Mas rămase locului o clipă, privind în jur cu răsuflarea tăiată. În liniştea nopţii nu se mişca nimic; dar de îndată ce făcu pe cărare cîţiva paşi, simţi desluşit că este urmărit îndeaproape. Tigrii? ce-i spusese Onar era oare adevărat?

O luă la fugă, încercînd totodată să-şi facă un plan de acţiune, în cazul cînd fiarele — păreau să fie două — l-ar ataca.

Să caute scăpare în copacii aceştia înalţi, în care tigrul se urcă mai bine decît omul? N-avea nici un sens. Să se apere? Cu ce? În jur nu erau decît pietre. Nu putea nici măcar să-şi rupă o ghioagă din ramurile acestea tari ca fierul. Auzind răcnetele fiarelor aproape de tot, în spatele său, înţelese că este pierdut. Crengile arborilor ce se bolteau deasupra cărării colbăite îl apăsau; în aceste clipe de restrişte, ar fi vrut să caute îmbărbătare în adîncurile veşnice ale cerului spuzit de stele, spre cercetarea cărora îşi închinase întreaga viaţă. Începu să alerge în salturi mari. Soarta îi părea favorabilă: ieşi într-o poiană lungă. În mijlocul ei zări o grămadă de pietroaie. Îşi alese unul colţuros, de vreo 30 de kilograme, şi se întoarse. Văzu acum nişte năluci mişcătoare, dungate, care se iţeau printre zăbrelele de umbră ale pădurii. Luna atingea acum cu un colţ vîrfurile copacilor. Umbre lungi se aşterneau în curmezişul poienii. Urmîndu-le ca pe nişte drumuri negre, două feline uriaşe se tîrau spre Mwen Mas. Ca şi atunci, în încăperea subterană a Observatorului din Tibet, africanul simţi apropierea morţii. De astă dată o vedea arzînd ca o văpaie verde în ochii fosforescenţi ai fiarelor.

Trase în piept adierea răcoroasă adusă de o pală de vînt, se uită în sus, spre slăvile scînteietoare ale Cosmosului şi, îndreptîndu-se din spate, ridică deasupra capului pietroiul.

— Sînt aici, tovarăşe!

Din întunericul povîrnişului o umbră înaltă se avîntă în mijlocul poienii, răsucind ameninţător deasupra capului o cracă noduroasă. Recunoscîndu-l uluit pe matematician, Mwen Mas uită o clipă de tigri. Gîfîind, de goana-i nebunească, Bet Lon se aşeză alături de african şi hăpăi aerul cu gura deschisă. Cele două uriaşe animale care dăduseră o clipă înapoi se apropiau din nou, implacabil. Tigrul din stînga era acum doar la vreo treizeci de paşi. Iată-l cum se lasă pe labele dindărăt şi se încordează gata să ţîşnească la atac.

— Mai repede! răsună în poiană un strigăt puternic.

În spatele lui Mwen Mas, scăpărară din trei părţi flăcările palide zvîrlite de ţevile unor aruncătoare de grenade. Surprins, Mwen Mas scăpă din mînă piatra. Tigrul cel mai apropiat se ridică în două labe, dar grenadele paralizante explodară cu un pocnet înăbuşit, ca o bătaie de tobă, şi fiara se rostogoli pe spate. A doua făcu un salt în direcţia pădurii. De acolo, se arătară alte trei siluete de oameni călări. O grenadă de sticlă cu o puternică încărcătură electrică se sparse în capul tigrului, care se prăbuşi cu botu-i greu în iarba uscată.

Unul dintre călăreţi se avîntă înainte. Niciodată pînă atunci nu i-au părut lui Mwen Mas atît de frumoase hainele de lucru ale oamenilor din Lumea cea Mare, pantalonii mai scurţi de genunchi şi cămaşa larg deschisă la guler, cu două buzunare la piept, din pînză groasă de in sintetic de culoare albastră.

— Mwen Mas am simţit că eşti în primejdie!...

Cum să nu recunoască glasul melodios care în momentul acela părea atît de îngrijorat! Ciara Nandi!...

Uitînd să răspundă, africanul rămase încremenit pînă cînd fata sări jos din şa, şi alergă spre el. În urmă-i veneau cei cinci însoţitori. Mwen Mas nici n-apucă să-i vadă bine, că secera îngustă a lunei se şi

ascunse îndărătul pădurii, vîntul se domoli, iar întunericul înăbuşitor al nopţii toride învălui împrejurimile. Mîna Ciarei căută braţul lui Mwen. Acesta îi apucă încheietura subţire şi lipi palma fetei de inima lui care zvîcnea tare. Cu vîrful degetelor, Ciara îi mîngîie lin pieptul vînjos şi această uşoară atingere aşternu asupra lui Mwen Mas o linişte încă necunoscută.

— Ciara, acesta-i Bet Lon, un nou prieten...

Mwen Mas se întoarse spre el; dar matematicianul dispăruse. Atunci strigă în noapte, din răsputeri:

— Bet Lon, nu pleca!

— Mă întorc! răsună din depărtare vocea-i puternică, ce-şi pierduse accentul sarcastic.

Unul dintre însoţitorii Ciarei, după toate aparenţele conducătorul cetei, scoase de la oblîncul şeii o lanternă de semnalizare. O palidă lumină, însoţită de o radiaţie invizibilă, se îndreptă spre cer. Mwen Mas îşi dădu seama că noii veniţi aşteaptă un aparat de zbor. Toţi cinci erau băieţi tineri, colaboratori ai unui detaşament de nimicire, care-şi aleseseră ca ispravă a lui Hercule lupta cu animalele vătămătoare din Insula Uitării. Ciara Nandi li se alăturase, spre a-l găsi pe Mwen Mas.

— Te înşeli dacă ne crezi chiar atît de perspicace, spuse conducătorul grupului după ce se instalară cu toţii în jurul focului, iar Mwen Mas începu să le pună inevitabilele întrebări. Am fost ajutaţi de o fată cu un nume împrumutat din antichitatea greacă.

— Onar! făcu Mwen Mas.

— Da, Onar. Detaşamentul nostru tocmai se apropia dinspre sud de colonia a cincea, cînd veni în goană o fată, abia trăgîndu-şi sufletul. Ea ne confirmă zvonurile despre tigri şi ne convinse să pornim îndată pe urmele dumitale, de teamă să nu fii atacat de fiare pe cînd te vei întoarce prin munţi. După cum vezi, am sosit la timp.

Curînd trebuie să treacă pe aici un elicopter de marfă şi cu el vom expedia într-o rezervaţie pe duşmanii dumitale, temporar paralizaţi. Dacă se va dovedi

că sînt mîncători de oameni, vor fi nimiciţi. Nu este însă îngăduit să distrugi animale atît de rare, fără un prealabil examen.

— Ce fel de examen?

Băiatul ridică din sprîncene.

— Aceasta depăşeşte competenţa noastră. Probabil că, în primul rînd, vor fi calmaţi... Li se va injecta un moderator al energiei vitale. Devenind pentru un timp mai slabi, tigrii vor învăţa multe lucruri.

Un vuiet puternic, trepidant îl întrerupse pe tînăr. De sus cobora încet un aparat masiv şi negru. O lumină orbitoare se revărsă asupra poienii. Dungatele feline fură închise în nişte containere capitonate, pentru încărcături fragile, apoi aeronava, abia vizibilă în întuneric, dispăru, lăsînd din nou luminişul scăldat în lumina blîndă a stelelor. Împreună cu tigrii plecă şi unul dintre cei cinci tineri; roibul acestuia îi rămase lui Mwen Mas.

Africanul şi Ciara călăreau acum alături. Drumul cobora spre valea rîului Galle, la vărsarea căruia, pe litoral, se afla o staţiune medicală şi baza detaşamentului de nimicire.

— E prima oară de cînd sînt pe insulă că mă îndrept spre mare, spuse Mwen Mas rupînd tăcerea. Pînă acum mi se părea că pentru mine marea este o barieră care mă desparte pe vecie de lumea mea.

— Insula a reprezentat pentru dumneata o şcoală nouă!? spuse Ciara şi în glasul ei era şi întrebare, şi bucurie.

— Da. Într-un scurt răstimp, prin multe am trecut aici şi la mai multe am reflectat. Aceste gînduri mă frămîntau de mult...

Şi Mwen Mas îi împărtăşi vechile sale temeri. Avea impresia că omenirea — repetînd greşelile antichităţii, de sigur într-o formă mult mai puţin hidoasă — atribuia o prea mare însemnătate intelectului şi laturii tehnice. I se părea că pe planeta lui epsilon-Tucan o umanitate asemenea nouă şi tot atît de frumoasă, avusese mai multă grijă de perfecţionarea laturii emoţionale a psihicului.

— Am suferit mult simţindu-mă în dezacord cu viaţa, răspunse Ciara Nandi după o clipă de tăcere. Eu personal visam la o epocă plină de forţe şi sentimente proaspete, elementare, adunate prin selecţie încă în evul Erosului, care înflorise odinioară pe tărîmurile mediteraneene. De aceea m-am străduit întotdeauna să trezesc în spectatorii mei adevăraţi puterea sentimentelor. Dar mi se pare că pînă la urmă nu m-a înţeles decît Evda Nal!

— Şi Mwen Mas! adăugă grav africanul, care-i povesti cum îi apăruse ea în ipostaza fetei arămii din Tucan.

Ciara îşi ridică spre el faţa şi, în lumina sfioasă a zorilor care începeau să mijească, Mwen Mas văzu nişte ochi atît de mari şi de adînci, încît simţi că ameţeşte. Se depărtă puţin şi izbucni în rîs :

— În romanele lor de anticipaţie, strămoşii noştri ne prezentau ca pe nişte fiinţe firave, rahitice, cu craniul hipertrofiat. În ciuda milioanelor de animale schingiuite şi ucise, oamenii aceştia n-au izbutit să se apropie de adevărata înţelegere a maşinii cerebrale omeneşti, pentru că mînuiau cuţitul acolo unde era nevoie de cele mai sensibile instrumente de măsură la scara moleculelor şi a atomilor. Noi cei de astăzi, ştim că o activitate intensă a intelectului cere un trup viguros, plin de energie vitală, dar că acest trup generează, la rîndul său, emoţii puternice.

— Şi totuşi, trăim ca şi mai înainte, înlănţuiţi de raţiune, adăugă Ciara Nandi.

— S-au făcut multe pentru o îndreptare a situaţiei, dar intelectul a luat-o totuşi, la noi, cu mult înaintea laturii emoţionale... Ea merită întreaga noastră atenţie, şi ar trebui să facem ca nu ea să fie încătuşată de raţiune, ci, dimpotrivă, raţiunea să fie din cînd în cînd înlănţuită de sentimente. Aceasta-mi pare acum atît de important încît mă şi gîndesc să scriu pe tema asta o carte.

— Aşa e! strigă Ciara înflăcărîndu-se, apoi, tulburată de pornirea ei, urmă : Prea puţini savanţi de

seamă s-au consacrat studierii legilor frumosului şi a plenitudinii sentimentelor... Nu vorbesc de psihologie.

— Te înţeleg perfect, răspunse africanul, admirînd-o fără să vrea pe frumoasa fată, al cărei cap ridicat cu semeţie spre soarele răsărit, căpăta în razele-i trandafirii nuanţe de aramă.

Uşoară şi ageră, Ciara călărea pe murgul ei înalt, în pas cu roibul lui Mwen.

— Am rămas în urmă! strigă ea dînd frîu liber calului, care se avîntă îndată înainte.

Africanul o prinse din urmă, şi amîndoi porniră în galop. Ajungîndu-i pe tinerii lor tovarăşi de drum, îşi struniră caii. Ciara se întoarse spre Mwen Mas!

— Dar fata aceasta, Onar?...

— Ar fi bine să vină în Lumea cea Mare. Mi-ai spus doar că a rămas pe insulă din dragoste pentru mama ei care venise aici şi a murit de curînd. Ar trebui să lucreze la săpăturile Vedei Kong; acolo se cer mîini sensibile şi delicate de femeie. De altminteri, îi stau la dispoziţie o mie de activităţi. Iar Bet Lon, devenit un alt om, o va întîmpina în lumea noastră într-un fel nou!...

Ciara îşi încruntă sprîncenele şi-l privi pe Mwen Mas:

— Dar dumneata n-ai să-ţi părăseşti stelele?

— Îmi voi urma chemarea, oricare ar fi hotărîrea Consiliului. Dar întîi trebuie să scriu o carte, o carte despre...

— Stelele sufletelor omeneşti?

— Exact, Ciara! Infinita lor varietate îţi taie răsuflarea... Mwen Mas tăcu prinzînd privirea fetei care-i zîmbea cu drag. Nu eşti de părerea mea?

— Sigur că sînt! Mă gîndeam la experienţa pe care ai făcut-o, din ardoarea de a le dărui oamenilor lumea în toată plinătatea ei. Şi aici eşti mai curînd artist decît savant.

— Dar Ren Boz?

— Pentru el, experienţa aceasta n-a reprezentat decît încă un pas pe drumul cercetărilor lui.

— Îmi dai dar dreptate, Ciara!?

— Pe deplin! Şi sînt convinsă că la fel ar proceda foarte mulţi oameni, majoritatea!

Mwen Mas mută dîrlogii în mîna stîngă, iar dreapta i-o întinse Ciarei. Astfel, mînă în mînă, intrară în micul orăşel al staţiunii.

Valurile Oceanului Indian se spărgeau de faleză. În vuietul lor ritmic, Mwen Mas părea că distinge cadenţa başilor din simfonia lui Zig Zor închinată vieţii care se avîntă în Cosmos. Şi nota dominantă, nota esenţială a naturii pămîntene: un fa albastru, răsuna deasupra mării, făcînd să vibreze în sufletul aceluia care o asculta corzile cele mai profunde şi îngăduindu-i să se contopească cu natura care l-a zămislit.

Marea se întindea transparentă şi strălucitoare, curăţită de toate reziduurile trecutului — rechini feroci, peşti otrăvitori, moluşte, meduze periculoase — după cum şi viaţa omului contemporan fusese purificată de răutăţile şi temerile veacurilor apuse. Şi totuşi, în imensităţile oceanice, mai existau unghere ascunse în care sămînţa conservată a vieţii dăunătoare continua să germineze şi numai vigilenţa detaşamentelor de nimicire putea asigura securitatea şi puritatea apelor.

Nu se întîmplă oare acelaşi lucru cînd într-un suflet tînăr şi neîntinat răsar deodată îndărătnicia răutăcioasă, trufia neroadă sau egoismul animalic? Cînd omul cedează ambiţiilor întîmplătoare şi patimilor, în loc să se supună înţeleptei autorităţi a societăţii, curajul se transformă în ferocitate, talentul în crudă viclenie, iar devotamentul devine un scut al despotismului, al crîncenei exploatări şi al samavolniciei... Şi cît de subţire este pojghiţa disciplinei şi a culturii! Pentru ca s-o sfîşii e de ajuns o generaţie două de viaţă rea. Mwen Mas întrevăzuse chipul acestei fiare aici, pe Insula Uitării. Dîndu-i frîu liber, rişti să vezi renăscînd monstruoasa tiranie care timp de veacuri a împilat cu neruşinare omenirea.

Lucrul cel mai uimitor în istoria Pămîntului a fost apariția urii implacabile pe care ticăloșii ignoranți au avut-o pentru știință și frumos. Această neîncredere, această frică și această repulsie persistă în toate societățile omenești, de la teama de magicieni și vrăjitoare și pînă la uciderea gînditorilor înaintași din Era Lumii Dezunite. La fel, se întîmpla și în alte planete cu civilizații foarte dezvoltate, dar incapabile încă să-și ferească orînduirea socială de samavolnicia unei minorități, a unei oligarhii, care se ivea perfid, pe neașteptate, sub cele mai variate forme... Mwen Mas își aminti de comunicările Marelui Cerc despre unele lumi locuite, unde cele mai înalte realizări ale științei erau folosite spre intimidarea, torturarea și pedepsirea oamenilor, pentru a le citi gîndurile, spre transformarea maselor în brute docile, gata să execute cele mai smintite porunci. Un strigăt de ajutor de pe o asemenea planetă izbucnise o dată prin Cerc și continuase a străbate spațiile timp de secole, după ce aceia care trimiseseră apelul și cruzii lor impilatori muriseră cu toții.

Lumea noastră a atins un stadiu de dezvoltare care exclude pentru totdeauna asemenea orori. Totuși, evoluția spirituală a omului nu era încă suficientă, deficiență pe care Evda Nal și alți savanți neobosiți ca ea se străduiau s-o înlăture.

Mwen Mas auzi venind dindărăt glasul Ciarei :

— Pictorul Kart San spune că înțelepciunea este o îmbinare a științei cu sentimentul. Să fim deci înțelepți !

Și trecînd în goană prin fața africanului, Ciara se aruncă de pe faleză în adîncurile clocotitoare ale mării.

Mwen Mas o văzu dîndu-se lin peste cap, cu brațele aruncate înlături, ca o pasăre în zbor, și dispărînd apoi în valuri. Tinerii din detașamentul de nimicire ce se-mbăiau pe mal încremeniră. Mwen simți fiori de admirație, aproape de spaimă. Nu mai sărise niciodată de la o asemenea înălțime amețitoare. Acum, însă, dezbrăcîndu-și hainele, pași fără frică pe marginea prăpastiei. Își aminti mai tîrziu că, în străfulgerări de gînd, Ciara

i se păruse atunci o atotputernică zeiță din antichitate. Și ceea ce putea să facă ea, trebuia să fie în stare și el!

Deasupra vuitoarelor talazuri se ridică strigătul de avertizare al Ciarei, dar Mwen Mas nu-l mai auzi. Zborul durà minunat de mult. Iscusit în arta săriturilor, Mwen Mas plonjă impecabil, afundîndu-se la o mare adîncime. Marea era atît de transparentă, încît fundul îi păru africanului primejdios de aproape. Își arcui trupul și, în aceiași clipă, fu buimăcit de șocul produs din pricina inerției. Proiectat la suprafața apei ca o rachetă, se răsturnă pe spate legănîndu-se pe valuri. Dezmeticindu-se, o văzu pe Ciara Nandi, care înota spre el. Spaima îi pălise pentru prima oară bronzul arămiu al feței. În ochii ei citi totodată mustrare și admirație.

— De ce ai făcut asta? întrebă ea în șoaptă, cu răsuflarea tăiată.

— Ca să fac ca dumneata. Te voi urma oriunde!... Ca să construim un epsilon-Tucan pe Pămîntul nostru!

— Și te vei înapoia cu mine în Lumea cea Mare?

— Da!

Mwen Mas se întoarse cu fața în jos ca să înoate mai departe și scoase un strigăt de uimire. Claritatea extraordinară a apei ce-i jucase adineauri o farsă neplăcută era și mai mare aici, departe de mal. Ciara și el păreau că plutesc la o înălțime amețitoare deasupra fundului pe care îl vedeau în cele mai mici amănunte în undele la fel de străvezii ca văzduhul. Sentimentul de biruitoare îndrăzneală al oamenilor care izbuteau să depășească limitele atracției terestre îl pătrunse pe Mwen Mas. Aceeași senzație de nemărginit curaj și de triumf o dădeau și zborurile peste ocean în plină furtună, și salturile în genunea neagră a Cosmosului de pe sateliții artificiali. Dintr-o mișcare, africanul se apropie de Ciara, șoptindu-i numele și citind în ochii ei cutezători și puri răspunsu-i fierbinte. Mîinile și buzele lor se împreunară deasupra abisului de cleștar.

CAPITOLUL XII

CONSILIUL ASTRONAUTIC

Asemenea Consiliului Economic, care reprezenta creierul central al planetei, Consiliul Astronautic dispunea de mult de o clădire proprie pentru sesiuni ştiinţifice. La construirea ei se ţinuse seama de faptul că amenajarea şi împodobirea unui asemenea edificiu trebuie să orienteze întreaga asistenţă spre problemele Cosmosului şi să favorizeze transpunerea rapidă de la preocupările terestre la cele astrale.

Ciara Nandi nu pătrunsese încă niciodată în sala cea mare a Consiliului. Însoţită de Evda Nal, intră emoţionată în ciudatul amfiteatru ovoid, cu tavanul boltit paraboloidal şi cu rîndurile de bănci dispuse în eclipsă. Lumina, vie şi diafană, părea emisă de un astru mai strălucitor decît Soarele. Toate liniile pereţilor, ale plafonului şi ale băncilor se adunau într-un capăt al uriaşei săli, ca în punctul lor firesc de convergenţă. Acolo, pe o estradă înaltă, se aflau ecranele de demonstraţie, tribuna şi fotoliile membrilor Consiliului care conduceau şedinţa.

Panourile de aur mat ale pereţilor aveau pe ele hărţi planetare în relief. În dreapta se aflau hărţile planetelor din sistemul solar, în stînga ale planetelor celor mai apropiate stele pe care le studiaseră expediţiile iniţiate de Consiliu. Mai sus, sub plafonul auriu se vedeau desenate în culori luminiscente schemele sistemelor stelare locuite şi pe care le trimiseseră, prin Marele Cerc, savanţii constelaţiilor învecinate.

Atenția Ciarei fu atrasă de un tablou vechi, înnegrit și, probabil, restaurat de mai multe ori, fixat deasupra tribunei.

Un cer vînăt închis ocupa toată partea de sus a uriașei pînze. Mica seceră a unei Lune stranii cernea o lumină lividă peste cîrma unei astronave antice, ridicată neputincios și profilată pe zarea sîngerie a crepusculului. Într-acolo porneau șiruri de planete albastre urîte și atît de uscate și tari încît păreau metalice. Înfundîndu-se la fiecare pas în nisip, înainta cu greu un om îmbrăcat într-un scafandru ușor. Se uita înapoi la nava sfărîmată și la trupurile neînsuflețite ale tovarășilor săi. Ochelarii măștii lui nu oglindeau decît văpăile roșiatice ale apusului, și totuși, folosind un procedeu inedit, pictorul reușise să exprime prin jocul acestor reflexe nemărginita deznădejde a omului rămas singur într-o lume străină. Pe o moviliță din dreapta, pe nisip, se tîra o făptură informă și dezgustătoare. Dedesubt, era o inscripție laconică, dar grăitoare : „*Singur*".

Captivată de tablou, Ciara nu-și dădu seama din prima clipă de ingeniozitatea arhitecților care dispuseseră gradenurile sălii în evantai, așa încît se putea ajunge separat la fiecare loc, prin galerii ascunse sub amfiteatru. Astfel, fiecare rînd era izolat de cel vecin, de cel de sus sau de jos. După ce se așeză lîngă Evda, Ciara observă că fotoliile și pupitrele erau executate dintr-un lemn african cenușiu, sidefat. Aceste lucruri erau și ele amintiri ale trecutului. Acum nimeni n-ar mai fi cheltuit atîta muncă pentru obiecte care puteau fi turnate și șlefuite în cîteva minute. Poate, din respectul tradițional pentru vestigiile timpurilor apuse, Ciara găsi lemnul mai intim și mai viu decît masa plastică ; ea mîngîie cu duioșie brațul curbat al fotoliului, continuînd să studieze sala.

Ca întotdeauna, se adunase multă lume, cu toate că teleemițătoare puternice urmau să transmită pe cuprinsul întregii planete imaginea exactă a tot ce avea să se întîmple aici. Secretarul Consiliului, Mir Om, făcea de

obicei scurte comunicări cu privire la problemele și informațiile cele mai importante intervenite în intervalul scurs de la ultima reuniune. Printre sutele de ascultători nu vedeai nici unul cu figură distrată, căci una dintre caracteristicile oamenilor din Era Marelui Cerc o forma tocmai o mare și neistovită atenție. Tot examinînd sala și citind aforismele unor învățați celebri înscrise sub hărțile planetelor, Ciara scăpă prima comunicare. Cel mai mult îi plăcură cele însemnate dedesubtul hărții lui Jupiter, prin care oamenii erau invitați să scruteze fenomenele naturii. „Priviți! De pretutindeni ne înconjoară fapte neînțelese; ele ne sar în ochi, ne strigă în urechi, dar noi nu vedem, nici nu auzim ce mari descoperiri se ascund în formele lor neclare". O altă inscripție grăia: „Nu putem ridica lesne cortina necunoscutului; abia în urma unei munci stăruitoare, a unor rătăciri penibile, începem să prindem sensul cel adevărat și în fața noastră se deschid perspective necuprinse și noi. De aceea nu vă feriți de ceea ce vi se pare la început nefolositor, neînțeles, inexplicabil".

Deodată, la tribună se observă o animație, iar lumina din sală se întunecă. Vocea puternică și calmă a lui Mir Om tremură de emoție:

— Veți vedea îndată un lucru care, cu puțin înainte, ar fi părut cu neputință: o fotografie a Galaxiei noastre luată din afara ei. Acum un minut și jumătate după timpul galactic *, adică cu peste o sută cincizeci de milenii în urmă, locuitorii sistemului planetar... (Ciara scăpă un șir de cifre care nu-i spuneau nimic)... din Constelația Centaurul au trimis în acest scop un mesaj către Marele Nor al lui Magellan **, singurul sistem stelar extragalactic apropiat de noi, în care știm

* Galaxia noastră se rotește în jurul axei sale în aproximativ 144.000.000 de ani tereștri; acest interval de timp a fost ales ca zi galactică. În consecință, un minut galactic reprezintă a 1.440 parte dintr-o zi galactică, adică aproximativ 100.000 de ani tereștri *(n.r.)*.

** Sistem stelar extragalactic, cel mai apropiat de noi. Se află situat la nordul Galaxiei noastre, la 72.000 ani-lumină (n.r.).

că există lumi cugetătoare, în stare să comunice prin Marele Cerc cu Calea Lactee *. Încă n-am putut stabili punctul exact în care se află acest sistem planetar magellanian, dar am primit și noi fotografia Galaxiei transmisă de-acolo. Iată această fotografie!

Pe un ecran uriaș apăru o largă îngrămădire stelară, ce se îngusta înspre capete și din depărtări împrăștia o lumină argintie. Bezna adîncă a spațiului cosmic năpădea marginile ecranului; tot atît de întunecate erau și golurile dintre ramurile spirale, destrămate la extremități. Inelul de îngrămădiri globulare, cele mai vechi sisteme astrale din Universul nostru, era înconjurat de o aureolă pală. Cîmpuri stelare plane alternau cu nori și dîre de materie neagră, răcită. Fotografia fusese luată dintr-un unghi dezavantajos: Galaxia era văzută foarte pieziș și de sus, astfel încît nucleul central abia dacă mai apărea, ca o masă incandescentă în relief, în mijlocul unei lentile înguste. Probabil că, pentru a ne putea forma o noțiune completă despre sistemul nostru stelar ar fi trebuit să cerem fotografii din partea unor galaxii mai îndepărtate **, situate și mai sus pe latitudinea galactică. Dar pînă acum de cînd există Marele Cerc, nici o altă galaxie în afară de Marele Nor al lui Magellan n-a dat vreun semn de existență a unei vieți gînditoare.

Pămîntenii nu-și mai puteau lua ochii de pe ecran. Pentru prima oară, omul avea prilejul să contemple propriul său univers stelar din exterior, de la depărtări colosale.

Ciarei i se părea că întreaga planetă își privește cu răsuflarea tăiată Galaxia reprodusă pe milioane de ecrane din cele șase continente și de pe toate oceanele, orișiunde existau insulițe ale vieții și muncii umane...

— Am terminat cu noutățile primite prin Cerc de observatorul nostru și care n-au fost încă transmise

---

* Calea Lactee este numele mai cunoscut al Galaxiei noastre, căreia observatorii din antichitate îi spuneau *Galaxias Kyklos*, adică „Cercul de lapte“ *(n.r.)*.

** În afară de Norul lui Magellan, galaxia externă cea mai apropiată de Calea Lactee se află la peste 600.000 ani-lumină n.r.

în cadrul informaţiilor mondiale, spuse din nou secretarul. Să trecem acum la proiectele care urmează să fie dezbătute pe larg.

Propunerea Iutei Gay de a se crea în jurul lui Marte o atmosferă respirabilă, extrăgîndu-se din minereuri gaze uşoare, cu ajutorul unor dispozitive automate, a fost recunoscută ca interesantă, fiind bazată pe calcule serioase. Se va obţine un aer suficient de bun pentru a asigura respiraţia şi termoizolaţia aşezărilor noastre, îngăduindu-le să se lipsească de sere. Cu ani în urmă, după ce pe Venus au fost descoperite oceane de ţiţei şi munţi de hidrocarburi în stare solidă, au fost puse în funcţiune instalaţii automate pentru crearea unei atmosfere artificiale sub uriaşe clopote din masă plastică transparentă. Aceste aparate au îngăduit să se aclimatizeze acolo plante, şi să se construiască uzine pentru aprovizionarea omenirii cu tot felul de produse ale chimiei organice, în cantităţi colosale.

Secretarul puse deoparte fila de metal şi zîmbi prietenos. Pe rîndul de scaune cel mai apropiat de tribună apăru Mwen Mas în haine roşii închise, mohorît, solemn şi calm. Ridică deasupra capului mîinile împreunate în semn de respect faţă de adunare şi se aşeză.

Secretarul coborî de la tribună, cedîndu-şi locul unei tinere femei blonde, cu părul scurt şi ochii verzi, parcă miraţi. Preşedintele consiliului, Grom Orm, veni alături de ea.

— De obicei anunţăm noi înşine propunerile primite. De data aceasta, veţi asculta un studiu aproape terminat care ne deschide vaste perspective. Autoarea, Iva Djan, va supune meditaţiei dumneavoastră datele principale ale lucrării ei.

Cu glasul înăbuşit de emoţie, Iva Djan începu să vorbească. Aminti faptul de mult cunoscut că vegetaţia continentelor sudice se deosebeşte prin nuanţa albăstruie a frunzişului ei. Această culoare e specifică vechi-

lor forme ale planetelor terestre. După cum au dovedit cercetările întreprinse asupra vegetației altor planete, frunzișul albastru este caracteristic fie pentru atmosferele mai străvezii decît aceea terestră, fie în condițiile unor radiații ultraviolete mai dure decît ale Soarelui nostru.

— Se știe că radiațiile roșii ale Soarelui sînt stabile, spre deosebire de cele albastre și ultraviolete. Radiațiile solare violete au suferit acum vreo două milioane de ani o bruscă transformare ce a durat foarte mult. Atunci au devenit albastre plantele, atunci au prins o culoare neagră de protecție păsările și animalele din spațiile descoperite, iar ouăle zburătoarelor ce nu-și ascund cuibul în locuri ferite s-au înnegrit și ele. În cursul acestei perioade, schimbarea regimului electromagnetic al sistemului nostru solar a făcut instabilă axa de rotație a Pămîntului. De-a lungul veacurilor, astronomii s-au bazat exclusiv pe mecanismul gravitației, fără să țină seama de rolul echilibrului electromagnetic, cu mult mai labil.

De mult au apărut proiecte cu privire la abaterea mărilor în depresiunile continentale, pentru ruperea echilibrului actual și modificarea poziției globului în raport cu axa lui. Dacă, pentru rezolvarea problemei, se recurge nu la mecanica elementară, ci la forțele electromagnetice ale sistemului, totul devine mult mai simplu, mai eficace și mai ieftin. Să ne amintim fie și numai faptul că, la începuturile astronavigației, crearea unei gravitații artificiale necesita o atît de enormă cheltuire de energie, încît era practic irealizabilă. Acum însă, după descoperirea dezintegrării forțelor mezonice, navele noastre au fost înzestrate cu aparate de gravitație artificială simple și sigure. De asemenea, experiența lui Ren Boz indică o cale ocolită pentru obținerea unei rapide și eficace schimbări a regimului rotației terestre...

Iva Djan tăcu. Un grup de șase oameni așezați în centrul sălii — eroii expediției pe Pluton — o salu-

tară ridicîndu-se şi întinzînd înainte mîinile împreunate. Obrajii tinerii femei se împurpurară; în clipa următoare se reaprinse ecranul barat de schiţe stereometrice, cu contururi bizare.

— Îmi dau seama că extinzînd această problemă ne putem gîndi chiar să modificăm orbitele planetelor, în primul rînd, să-l apropiem de Soare pe Pluton, spre a reînvia acest corp ceresc care o dată fusese locuit. Deocamdată însă avem în vedere doar deplasarea axei terestre, pentru a îmbunătăţi climatele emisferei continentale.

Experienţa lui Ren Boz a demonstrat posibilitatea inversiunii cîmpului gravitaţional în cel de-al doilea aspect al său, de cîmp electromagnetic, căreia îi succede o polarizare * vectorială în direcţiile acestea...

Figurile de pe ecran se alungeau şi se roteau. Referenta urmă:

— În asemenea condiţii rotaţia Pămîntului, pierzîndu-şi stabilitatea, poate fi mult încetinită, iar axa terestră întoarsă în poziţia dorită, pentru ca razele solare să ilumineze continentele cît mai favorabil şi mai prelungit.

Pe o fîşie de sticlă de sub ecran treceau acum şiruri de parametri calculaţi cu ajutorul maşinilor. Şi aceia care erau în stare să descifreze aceste simboluri se convingeau de temeinicia proiectului prezentat de Iva Djan.

Referenta opri mişcarea desenelor şi a simbolurilor, îşi înclină uşor capul şi coborî de la tribună. Ascultătorii schimbau între ei priviri pline de interes şi discutau în şoaptă. După un schimb discret de semne cu Grom Orm, la tribună urcă tînărul conducător al expediţiei pe Pluton.

— Experienţa lui Ren Boz, începu el, va duce incontestabil, la o cascadă de descoperiri capitale. Pre-

---

* *Polarizare* — dirijare într-o direcţie a unor vectori haotic distribuiţi în spaţiu (n.r.).

văd că ea va deschide orizonturi pînă acum inaccesibile științei. Așa s-a petrecut și cu teoria cuantelor *, cel dintîi pas spre a înțelege repagulumul sau tranziția reciprocă, iar apoi spre descoperirea antiparticulelor și a anticîmpurilor. Ulterior, a devenit posibilă crearea calculului repagular, care a însemnat o victorie asupra principiului nedeterminării **, postulat de cunoscutul matematician din antichitate Heisenberg. În sfîrșit, Ren Boz a făcut și pasul următor spre analiza sistemului „spațiu-cîmp", ajungînd la înțelegerea antigravitației și a antispațiului sau, conform legii repagulumului, la spațiul zero. Toate teoriile inițial necunoscute au fost în cele din urmă puse la temelia științei!

În numele grupului de exploratori ai lui Pluton propun ca problema aceasta să fie transmisă în cadrul informației mondiale spre a fi dezbătută. O deplasare a axei terestre ar economisi energia pe care o risipim de mii de ani pentru încălzirea regiunilor polare, ar egaliza și mai mult fronturile polare și ar îmbogăți cu apă continentele.

---

* *Teoria cuantelor* — ramură a fizicii moderne, ale cărei baze au fost puse de Max Planck (1900) și care a fost dezvoltată de o pleiadă de fizicieni, ca Einstein, Bohr, De Broglie, Heisenberg și Igor Tamm. Conform acestei teorii, energia este absorbită sau emisă de către un corp numai în cantități discrete, bine definite adică în mod discontinuu, prin „pachete" cuantice de energie. De exemplu, lumina se deplasează în spațiu sub forma unor nenumărate „bule" infime de energie, numite cuante de lumină sau fotoni *(n.r.)*.

** *Principiul nedeterminării* a fost formulat pentru prima oară de W. Heisenberg. Conform cu acest principiu, în mecanica cuantică (disciplină care descrie lumea intraatomică), se arată că nu putem stabili concomitent și exact viteza și poziția unei particule atomice. Din această constatare, care — de fapt — corespunde doar fazei actuale de dezvoltare a atomisticii, filozofii idealiști au tras concluzia eronată că în lumea atomului domnește numai întîmplarea necontrolabilă, iar legea cauzalității nu acționează. Adevărul este că într-o fază superioară a fizicii, cînd vor fi stabilite noi proprietăți ale lumii atomice, principiul nedeterminării va fi depășit *(n.r.)*.

— Sînteţi de părere ca problema să fie pusă la vot? întrebă Grom Orm.

Drept răspuns se aprinseră nenumărate luminiţe verzi.

— Atunci să începem! spuse preşedintele vîrîndu-şi mîna sub pupitrul său.

Acolo se aflau cele trei butoane de semnalizare pentru maşina de calculat. Cel din dreapta însemna „da", cel din mijloc „nu", iar cel din stînga abţinere. Fiecare membru al Consiliului făcu acelaşi lucru, trimiţînd un semnal pe care ceilalţi nu-l puteau vedea. Evda şi Ciara apăsară şi ele pe butoanele lor. O maşină specială numără părerile ascultătorilor, pentru a controla temeinicia hotărîrii Consiliului.

Peste cîteva clipe, pe ecranele de demonstraţie se aprinseră mari semne luminoase. Se hotărîse ca problema să fie discutată pe întreaga planetă.

La tribună urcă însuşi Grom Orm:

— Din motive pe care vă rog să-mi permiteţi a vi le tăinui deocamdată, trebuie să examinăm mai întîi fapta lui Mwen Mas, fostul director al staţiunilor exterioare, şi abia pe urmă să rezolvăm problema celei de-a treizeci şi opta expediţii astrale. Aş vrea să ştiu dacă Consiliul este de acord.

Răspunsul unanim fu dat prin aprinderea luminilor verzi.

— Ştie toată lumea în amănunt ceea ce s-a întîmplat?

Urmă o nouă cascadă de lumini verzi.

— Aceasta ne permite să accelerăm discuţia. Rog pe Mwen Mas fostul director al staţiunilor exterioare ale Consiliului, să expună motivele ce l-au îndemnat să comită o faptă ale cărei urmări au fost atît de funeste. Fizicianul Ren Boz, care fusese grav rănit, încă nu s-a vindecat pe deplin astfel încît nu l-am chemat ca martor. Nu este supus răspunderii.

Grom Orm observă lumina roşie aprinsă la locul Evdei Nal:

— Supun în atenţia Consiliului! Evda Nal doreşte să adauge ceva la comunicarea ce-l priveşte pe Ren Boz.

— Aş dori să vorbesc în locul său.

— Motivul?

— Îl iubesc!

— Vă dau cuvîntul după Mwen Mas.

Evda Nal stinse semnalul roşu şi se aşeză.

La tribună urcă Mwen Mas. Calm, fără să se cruţe, africanul relată rezultatele la care se aşteptase din partea experienţei şi ceea ce se produsese în realitate: o viziune abia întrezărită şi de care el însuşi se îndoia. Graba stupidă în care au săvîrşit acţiunea, din pricina caracterului ei tăinuit şi ilegal, i-a împiedicat să pregătească înregistratoare speciale, în locul obişnuitelor maşini mnemotehnice, ale căror receptoare fuseseră distruse din prima clipă. Din aceleaşi motive a fost organizată greşit şi experienţa de pe satelitul 57, căruia ar fi trebuit să i se ataşeze o veche navă planetară, pe care să fie instalate aparatele necesare orientării vectorului. Întreaga răspundere pentru aceste greşeli o poartă el, fostul director al staţiunilor exterioare, întrucît efectuarea experienţei în Cosmos cădea în competenţa sa, pe cîtă vreme Ren Boz se ocupa numai de instalaţii.

Ciara îşi strînse tare pumnii: argumentele autoacuzatoare ale lui Mwen Mas îi păreau convingătoare şi puternice.

— Dar observatorii de pe satelitul distrus au ştiut că se putea produce o catastrofă? întrebă Grom Orm.

— Da, fuseseră preveniţi şi primiseră cu bucurie.

— Nici nu mă miră, replică Grom Orm încruntîndu-se; mii de tineri iau parte la primejdioasele experienţe întreprinse zilnic pe planeta noastră, iar unii îşi pierd viaţa... În locul lor se ridică alţii, tot atît de curajoşi, gata să se ia la trîntă cu necunoscutul... Dar dumneavoastră i-aţi prevenit pe aceşti tineri tocmai fiindcă bănuiaţi că există o primejdie. Şi totuşi aţi riscat să faceţi experienţa...

Mwen Mas îşi plecă în tăcere fruntea.

Simţind mîna Evdei pe umărul ei, Ciara, care nu-şi lua ochii de la african, îşi stăpîni un oftat.

— Expune, te rog, motivele care te-au îndemnat să procedezi astfel! urmă după o pauză preşedintele Consiliului.

Africanul vorbi din nou, de rîndul acesta pătimaş, emoţionat. Spuse că, încă din anii tinereţii sale, milioanele de morminte anonime ale oamenilor înfrînţi de necruţătorul timp înălţau spre dînsul muta lor chemare mustrătoare. Nu se putuse îndura să nu încerce, pentru prima oară în istoria omenirii şi a numeroase lumi învecinate, acest pas spre victoria asupra spaţiului şi a timpului, să nu pună primul jalon pe drumul măreţ pe care s-ar fi avîntat deîndată sute de mii de minţi viguroase. Nu se considera în drept să amîne, poate pentru un veac întreg, această experienţă numai şi numai spre a nu expune riscurilor o mînă de oameni şi a evita el însuşi orice răspundere.

Cuvintele sale făcură să bată inima Ciarei, mîndră de alesul ei. Acum vina acestuia nu îi mai părea chiar atît de gravă.

Mwen Mas se întoarse la locul său, aşteptîndu-şi verdictul în văzul tuturora.

Evda Nal transmise declaraţia lui Ren Boz, înregistrată pe bandă de magnetofon. Amplificat de difuzoare, glasu-i slab şi întretăiat se auzi în toată sala. Fizicianul lua apărarea lui Mwen Mas. Directorul staţiunilor exterioare, necunoscînd complexitatea problemei, nu putea decît să se încreadă pe deplin în Ren Boz, care-l convinsese şi-i făgăduise un succes sigur. Dar fizicianul nu se considera vinovat nici el. Spunea că în fiecare an sînt efectuate experienţe de o importanţă cu mult mai mică şi care au uneori un sfîrşit tragic, că ştiinţa, fiind o luptă pentru fericirea omenirii, cere şi ea jertfe ca oricare altă luptă. Fricoşii care tremură prea mult pentru propria lor piele nu se bucură

niciodată de plenitudinea vieții, iar savanții prea timizi nu pot realiza mari progrese...

Ren Boz își încheie cuvîntarea printr-o scurtă analiză a greșelilor comise, exprimîndu-și certitudinea în succesul experienței viitoare. Înregistrarea se sfîrși.

— Ren Boz nu pomenește nimic de rezultatul observațiilor lui din timpul experienței, spuse Grom Orm ridicîndu-și capul și adresîndu-se Evdei Nal. Voiai dumneata să vorbești în locul lui?

— Am prevăzut această întrebare și tocmai de aceea am cerut cuvîntul, răspunse Evda. Ren Boz și-a pierdut cunoștința la cîteva clipe după ce au fost conectate stațiunile F, așa că n-a putut urmări experiența. Totuși, mai înainte de a leșina, a reușit să observe și să rețină indicațiile aparatelor, care adevereau apariția spațiului zero. Iată ce a putut nota din memorie.

Pe ecran apărură cîteva cifre pe care mulți dintre cei de față le copiară imediat.

— Dați-mi voie să mai adaug ceva din partea Academiei de Bucurii și Necazuri, urmă Evda. Statistica părerilor exprimate de opinia publică după catastrofă ne dă următoarele...

Pe ecran se perindară șiruri de numere cu opt cifre, împărțite pe coloane care exprimau fie condamnarea sau justificarea experienței, fie criticarea temeiului ei științific sau dezaprobarea grabei cu care fusese întreprinsă. Totuși bilanțul general era neîndoielnic în favoarea lui Mwen Mas și a lui Ren Boz, și chipurile participanților la ședință se înseninară.

În cealaltă parte a sălii se aprinse un semnal roșu, și Grom Orm dădu cuvîntul lui Pur Hiss, astronomul celei de-a 37-a expediții astrale. Acesta începu să peroreze cu glas puternic, gesticulînd stîngaci și lungindu-și gîtul slab cu omușorul ascuțit.

— Eu și un grup de colegi de-ai mei, astronomi, îl condamnăm pe Mwen Mas. Săvîrșirea acestei experiențe fără consimțămîntul Consiliului ne face să bănuim că Mwen Mas n-a fost chiar atît de dezinteresat

cum au încercat să demonstreze cei care au luat cuvîntul.

De indignare, Ciara se îmbujoră toată la față, și numai privirea rece și poruncitoare a Evdei Nal reuși s-o țină locului.

Pur Hiss tăcu.

— Acuzațiile aduse de dumneata sînt grave, dar neîntemeiate, răspunse africanul la încuviințarea președintelui. Te rog să precizezi ce înțelegi prin interesul care m-ar fi mînat să întreprind experiența.

— Socoteai că succesul ei ți-ar fi adus o glorie nemuritoare : iată care ți-a fost interesul. Iar lașitatea constă în aceea că te-ai temut că ți se va refuza autorizația să efectuezi experiența și de aceea ai procedat pe ascuns și în grabă.

Mwen Mas zîmbi larg și se așeză în tăcere cu un gest oarecum copilăresc de neputință. Întreaga făptură a lui Pur Hiss exprima o bucurie răutăcioasă. Evda Nal ceru a doua oară cuvîntul.

— Judecata lui Pur Hiss este prea pripită și părtinitoare pentru a fi luată în considerație într-o problemă atît de serioasă. Opiniile sale privind motivele ascunse ale faptelor ne amintesc de Veacurile Întunecate. Doar oamenii acelor vremuri puteau să aibă despre glorie și nemurire asemenea idei. Nemulțumiți de viață, izolați de colectivitatea activă, ei se temeau de moarte și se cramponau de orice le dădea iluzia eternizării. Savantul astronom Pur Hiss nu înțelege un lucru : umanitatea nu păstrează decît amintirea acelora ale căror idei, voință și opere rămîn vii, și îi uită de cum încetează acțiunea lor. Ei renasc totuși adesea din neființă, cum li s-a întîmplat atîtor savanți ori artiști din antichitate, atunci cînd creațiile lor devin din nou necesare și reîncep să trăiască în conștiința umanității... aceasta cu atît mai mult astăzi cînd ea cuprinde miliarde și miliarde de inși ! De mult nu mi s-a mai întîmplat să întîlnesc la cineva o concepție atît de primitivă despre imortalitate și glorie și mărturisesc că sînt ui-

mită văzînd că asemenea păreri pot exista la un navigator cosmic.

Înaltă şi dreaptă, Evda Nal se întoarse spre Pur Hiss, care se făcuse mic în fotoliul său, luminat de o mulţime de semnale roşii.

— Să lăsăm deoparte stupidităţile, urmă Evda, şi să analizăm fapta lui Mwen Mas şi Ren Boz luînd drept criteriu fericirea omenirii. Odinioară se întîmpla adesea ca omul să nu-şi poată aprecia just fapta în raport cu reversul ei dăunător, inerent oricărei acţiuni. De această deficienţă ne-am dezbărat demult ; în ochii contemporanilor noştri faptele au însemnătatea lor reală.

Totuşi acum, ca şi în trecut, noile drumuri sînt încercate de indivizi izolaţi, întrucît doar o anumită dispoziţie cerebrală, dobîndită prin îndelungi pregătiri, poate duce la găsirea unei noi direcţii, ascunsă în vălmăşagul întîmplărilor contradictorii. După ce însă o cale ne mai bătută de nimeni a fost deschisă, zeci de mii de oameni se apucă s-o desţelenească şi o avalanşă de descoperiri porneşte spre infinit, crescînd neîncetat ca un bulgăre de zăpadă. Ren Boz şi Mwen Mas au pornit şi ei pe o cale care n-a fost de loc bătătorită. Fără să fiu competentă în materie, îmi dau perfect seama că experienţa lor a fost prematură. Tocmai într-aceasta stă vina şi răspunderea lor pentru imensele daune materiale şi pentru pieirea a patru vieţi omeneşti. După legile Pămîntului, este o crimă, dar nefiind săvîrşită în scopuri personale, nu merită pedeapsa cea mai grea.

Evda Nal se întoarse la locul ei. Grom Orm nu mai găsi pe alţii doritori să ia cuvîntul. Membrii Consiliului îi cerură preşedintelui să tragă concluziile. Silueta subţire, dar vînjoasă a lui Grom Orm se aplecă înainte, şi privirea lui ascuţită pătrunse pînă în fundul sălii.

— Circumstanţele care permit aprecierea definitivă nu sînt prea complicate. Exclud în orice caz răspunderea lui Ren Boz. Care savant n-ar profita de posibilităţile ce i s-au oferit, mai cu seamă cînd este sigur de

succes ? Eşecul catastrofal al experienţei să ne servească drept lecţie. Şi totuşi utilitatea încercării este incontestabilă. Ea compensează în parte pierderile materiale, întrucît această experienţă va contribui la rezolvarea unei serii de probleme de care abia începea să se ocupe Academia Limitelor Cunoaşterii.

Lichidînd tendinţele conformiste şi utilitariste ale vechii economii, am ajuns să rezolvăm pe scară mare problemele legate de folosirea forţelor de producţie. Totuşi, chiar şi acum, oamenii nu sesizează uneori momentul potrivit, pentru că uită de caracterul imuabil al legilor dezvoltării. Ei îşi închipuie că o structură trebuie să progreseze necontenit. Înţelepciunea unui conducător constă însă în capacitatea de a recunoaşte la timp care este limita unei anumite etape, de a se opri şi aştepta sau de a schimba calea. Mwen Mas n-a izbutit să se dovedească la înălţimea înaltei lui misiuni. Consiliul a greşit în alegerea lui. De aceea el împarte răspunderea cu acela pe care l-a ales. Cel mai vinovat sînt eu însumi, căci i-am susţinut candidatura pusă de doi membri ai Consiliului.

Propun Consiliului să-l achite pe Mwen Mas în ceea ce priveşte mobilul personal al faptei sale, dar să-l îndepărteze din organizaţiile conducătoare ale planetei. Eu de asemenea trebuie să fiu revocat din postul meu de preşedinte al Consiliului ; să fiu trimis la construcţia satelitului, spre a repara consecinţele imprudentei mele alegeri.

Grom Orm îşi plimbă privirea prin sală şi citi pe numeroase feţe un sincer regret. Dar nimeni nu protestă, căci oamenii din Era Marelui Cerc îşi respectau reciproc hotărîrile şi aveau încredere unii în ceilalţi.

Mir Om se sfătui cu membrii Consiliului şi maşina de calculat comunică rezultatul votului. Concluziile lui Grom Orm erau primite fără obiecţii, cu condiţia ca el să prezideze pînă la capăt lucrările adunării.

Grom Orm se înclină, dar pe faţa-i stăpînită de o voinţă puternică nu se oglindi nimic din sentimentele lui.

— Trebuie acum să explic de ce am propus să amînăm discuția asupra expediției astrale, urmă liniștit președintele. O rezolvare favorabilă a cazului lui Mwen Mas era pentru mine evidentă și cred că Controlul Cinstei și al Dreptății va fi de acord cu noi. Acum însă pot să-l rog pe Mwen Mas să participe la dezbaterea importantelor hotărîri pe care le vom lua cu privire la expediția astrală. Cunoștințele lui ne sînt cu atît mai necesare cu cît Erg Noor, membru al Consiliului, nu poate asista la adunarea de azi.

Petrecut de luminile verzi ale bunăvoinței, aprinse în toată sala, africanul porni spre fotoliile Consiliului.

Hărțile planetelor se deplasară fără zgomot, făcînd loc unor table negre, pe care luminile multicolore ale stelelor erau legate prin firul albastru al itinerariilor proiectate pe un veac înainte. Președintele Consiliului era transfigurat, obișnuita-i impasibilitate dispăruse cu totul, obrajii săi palizi se îmbujoraseră, iar ochii de oțel se făcură mai întunecoși. Sui la tribună :

— Fiecare expediție astrală, spuse el, este pentru noi un vis scump, îndelung rîvnit, o nădejde vegheată cu grijă ani și ani, o treaptă nouă pe scara marii ascensiuni. Pe de altă parte reprezintă o muncă depusă de milioane de oameni și care trebuie negreșit să dea roade, să aibă asupra științei și economiei efectul necesar progresului nostru în cucerirea sistematică a naturii. Tocmai de aceea discutăm, ne gîndim și calculăm atît de temeinic înainte de a trimite o nouă navă în spațiile siderale.

Datoria ne-a făcut să cedăm Marelui Cerc cea de a 37-a expediție. Cu atît mai amănunțit am studiat planul expediției a 38-a ! În anul din urmă, însă, s-au produs evenimente care au schimbat situația și ne obligă să revizuim itinerarul și sarcinile expediției aprobate de Consiliile precedente, în urma discuțiilor pe întreaga planetă. Descoperirea unor metode de tratare a aliajelor, sub înaltă presiune la temperatura de zero absolut, a mărit rezistența carcasei astronavelor.

Perfecționarea motoarelor cu anamezon, devenite mai economice, permite unei nave izolate să parcurgă un drum mai lung. Astronavele „Aella“ și „Tintagel“, care inițial fuseseră destinate celei de-a 38-a expediții, s-au învechit în comparație cu „Lebăda“, a cărei construcție a fost terminată recent și care e o navă circulară de tip vertical, cu patru derive de stabilitate. Sîntem acum în măsură să întreprindem zboruri la depărtări mai mari.

Erg Noor, întors pe bordul „Tantrei“ din expediția a 37-a, ne-a informat despre descoperirea unei stele negre din clasa T, pe a cărei planetă există o astronavă de construcție nemaivăzută. Încercînd să pătrundă înăuntrul acelui aparat, exploratorii au fost la un pas de moarte ; totuși au izbutit să-și procure un fragment din cuirasa metalică. E vorba de-o substanță necunoscută nouă, deși asemănătoare cu cel de-al paisprezecelea izotop al argintului, care a fost descoperit pe planetele unei stele extrem de fierbinți din Clasa 08, denumită în vechime Zeta-Carena. Forma acestei nave — un disc biconvex, cu suprafața spirală — a fost discutată de Academia Limitelor Cunoașterii.

Iuniu Ant a revăzut toate înregistrările mnemonice ale informațiilor primite prin Marele Cerc în decursul celor patru sute de ani de cînd am aderat la sistemul său. Tipul de construcție al navei pomenite este irealizabil în condițiile științei terestre. De altfel e necunoscut și în acele lumi ale Galaxiei cu care am reușit să stabilim un schimb de mesaje.

O astronavă-disc atît de uriașă a venit, fără îndoială, de pe planete nespus de depărtate, poate chiar din lumi extragalactice ; ea a putut rătăci de-a lungul spațiilor milioane de ani, înainte de a fi coborît definitiv pe planeta stelei de fier, în regiunea pustie de la hotarele Căii Lactee.

Importanța studierii acestei nave cu ajutorul unei expediții speciale pe steaua T este indiscutabilă.

Grom Orm conectă ecranul emisferic, şi sala dispăru. În faţa spectatorilor începură să plutească încet înregistrările maşinilor de memorizat.

— Iată o comunicare primită recent de pe planeta ZR519 (omit specificarea coordonatelor spre a nu lungi expunerea). Veţi vedea acum imagini luate de o expediţie întreprinsă de locuitorii planetei ZR519 în sistemul stelei Ahernar.

Dispoziţia aştrilor părea stranie şi nici chiar ochiul cel mai experimentat n-ar fi putut recunoaşte un spaţiu ceresc familiar. Se observau palide pete de gaze, nori obscuri şi, în sfîrşit, mari planete răcite, reflectînd lumina unei stele extraordinar de strălucitoare.

Se apropiaseră de Ahernar, un astru albastru din clasa spectrală B5 cu un diametru doar de trei ori şi jumătate mai mare decît al Soarelui nostru, dar de două sute optzeci de ori mai luminos. Astronava s-a îndepărtat după ce a luat această imagine. Decenii de drum au trecut probabil între timp. Pe ecran apăru o altă stea, verde şi luminoasă, din clasa S. Creştea în dimensiuni, iar luminozitatea i se intensifica pe măsură ce astronava străină se apropia de ea. Mwen Mas gîndi că lumina ei, minunat de verde, ar fi fost probabil şi mai frumoasă văzută printr-o atmosferă. Răspunzînd parcă dorinţei sale, se ivi suprafaţa unei noi planete. Înregistrările fuseseră luate la oarecari intervale de timp, de aceea ecranul nu dezvălui apropierea treptată de planetă. Înaintea spectatorilor răsări, fără de veste, un tărîm cu munţi înalţi, pe care jucau toate nuanţele luminii verzi. Umbre de un verde întunecat acopereau defileurile adînci şi povîrnişurile abrupte, văluri verzi-viorii şi verzi-azurii adiau peste văi şi stînci, zăpezi de peruzea acopereau podişurile şi piscurile, iar nuanţe verzi-gălbui însemnau zonele pîrjolite de astrul fierbinte. Torente smărăldii curgeau către lacuri şi mări nevăzute, tăinuite de lanţuri de munţi.

Mai departe o cîmpie vălurită de dealuri se întindea pînă la ţărmul oceanului, care din depărtare părea o

strălucitoare tablă coclită. Copaci albaştri purtau pe ramuri un frunziş îmbelşugat, poieni de purpură erau înverzite de tufişuri şi ierburi necunoscute. Peste această vegetaţie luxuriantă se revărsau din străfundurile unui cer de ametist raze ca de miere. Oamenii Pămîntului încremeniră. Mwen Mas recurse la vasta-i memorie ca să definească precis poziţia astrului cel verde :

„Ahernar, alfa-Eridan — îi trecu prin minte — se află pe cerul austral, alături de Tucan, la o depărtare de 21 de parseci... Înapoierea unei astronave cu unul şi acelaşi echipaj e cu neputinţă."

Deodată ecranul se stinse, şi aspectul sălii închise, amenajate pentru consfătuirile pămîntenilor, le păru tuturora cît se poate de bizar. Preşedintele reluă firul expunerii :

— Steaua cea verde cu dimensiuni puţin mai mari decît acelea ale Soarelui nostru vădeşte în liniile ei spectrale importante cantităţi de zirconiu.

Şi preşedintele dădu coordonatele astrului de zirconiu.

— În sistemul său, urmă Grom Orm, există două planete îngemănate ; ele gravitează în sens invers una faţă de alta, iar distanţa pînă la astrul lor le face să primească o cantitate de energie egală celeia pe care Pămîntul o primeşte de la Soare.

Grosimea şi compoziţia atmosferei, cantitatea de apă existentă corespunde condiţiilor de pe Pămînt. Iată datele preliminare obţinute de expediţia pornită de pe ZR519. Aceste comunicări menţionează de asemenea că pe cele două planete nu există o viaţă superior organizată. O viaţă superioară a unor fiinţe gînditoare transformă într-atît natura, încît acest lucru devine evident, chiar în treacăt, de pe bordul unei astronave ce zboară la mare altitudine. Pe cele două planete aşadar o asemenea viaţă nu s-a putut dezvolta sau vremea ei încă n-a venit. Aceasta reprezintă pentru noi un noroc extraordinar, întrucît în caz contrar, lumea astrului cel

verde ne-ar fi fost închisă. Cu mai bine de trei veacuri în urmă, mai precis în anul 72 al Erei Cercului, savanţii au dezbătut problema populării planetelor înzestrate cu o viaţă cugetătoare superioară, chiar dacă nu de nivelul atins de civilizaţia terestră. Concluzia la care s-a ajuns atunci a fost că orice intruziune pe astfel de planete ar duce, din cauza neînţelegerii, la inevitabile acte de violenţă.

Ştim acum cît de mare este varietatea lumilor din Galaxia noastră. Există stele albastre, verzi, galbene, albe, roşii, portocalii, cuprinzînd toate hidrogen şi heliu, dar deosebindu-se prin natura nucleielor şi a învelişurilor — de carbon, de cianogen, de titan, de zirconiu — prin caracterul radiaţiilor, al temperaturilor. Există planete care diferă atît prin volumul şi densitatea lor, cît şi prin compoziţia şi grosimea hidro şi atmosferei lor, prin distanţa pînă la astrul respectiv, prin condiţiile de rotaţie. Dar mai ştim şi altceva : faptul că planeta noastră — datorită apei îndestulătoare pe care o are (70% din suprafaţa ei) şi apropierii de Soare, de la care primeşte o puternică rezervă de energie — este baza unei vieţi intense, cum nu întîlneşti decît rar în Cosmos, a unei vieţi bogate în masă biologică şi supusă unor necontenite transformări.

De aceea la noi viaţa s-a dezvoltat mai repede decît acolo unde ea a fost împiedicată fie de lipsa apei sau a energiei solare, fie de micimea uscatului. Mai repede chiar decît pe planetele cu excesivă umiditate. Din comunicările Cercului am văzut că pe tărîmurile inundate viaţa evoluează anevoie, căţărîndu-se cu desperare în sus, pe trunchiurile plantelor ce răsar din nesfîrşitele ape.

De altfel chiar şi pe Pămîntul nostru, atît de îmbelşugat în mări, suprafaţa continentelor este relativ redusă pentru colectarea energiei Soarelui prin intermediul plantelor alimentare, al lemnului sau, pur şi simplu, cu ajutorul instalaţiilor termoelectrice.

În perioadele foarte vechi ale istoriei Pămîntului, viața s-a dezvoltat mai încet în mlaștinile continentelor joase din paleozoic * decît pe înălțimile neozoicului **, unde și apa nu numai hrana era disputată.

Astăzi mai știm că pentru o viață abundentă și viguroasă e necesar un raport determinant între uscat și apă, și că planeta noastră se apropie de limita maximă a acestui coeficient favorabil. Asemenea corpuri cerești sînt destul de rare în Cosmos și fiecare dintre ele reprezintă pentru umanitate o comoară, întrucît întruchipează noi soluri locuibile, noi posibilități de perfecționare.

Omenirea nu se mai teme demult de suprapopulația care-i înspăimînta pe strămoșii noștri îndepărtați; noi tindem totuși mereu să pătrundem în Univers, extinzînd necontenit zona locuită de oameni, căci și aceasta e o manifestare a progresului, o lege ineluctabilă a dezvoltării. Valorificarea și popularea planetelor care, prin condițiile lor fizice se deosebesc prea mult de Pămînt s-au dovedit atît de dificile încît, pentru stabilirea oamenilor în spațiile siderale, au fost proiectate vaste construcții de felul unor foarte mari sateliți artificiali. O astfel de insulă a fost realizată în ajunul Erei Cercului; e vorba de „Nadir“, situat la o distanță de 18 milioane de kilometri de Pămînt. Acolo mai trăiește o colonie nu prea mare... Dar imperfecțiunea acestor „bîrloguri“, prea strîmte pentru viața omenească, îndrăzneață și îndreptată spre spațiile întinse, era atît de evidentă, încît nu ne rămîne decît să ne mirăm de orbirea strămoșilor noștri, oricît de temerar le-ar fi fost proiectul din punct de vedere tehnic.

Planetele gemene ale stelei verzi de zirconiu seamănă foarte mult cu Pămîntul. Pentru descoperitorii lor, plăpînzii locuitori ai planetei ZR519, ele sînt ori improprii,

---

* Era primară sau paleozoică, cea de a treia eră geologică (n.r.).

** Era terțiară sau neozoică, a cincea și ultima eră geologică (n.r.).

ori greu valorificabile, fapt pentru care ei s-au grăbit să ne comunice aceste informații, după cum și noi le vom comunica descoperirile noastre.

De steaua cea verde ne desparte o distanță enormă pe care pînă acum n-a acoperit-o nici o astronavă terestră. Atingînd planetele ei, vom înainta mult în Cosmos, și nu în lumea restrînsă a unei construcții artificiale, ci pe baza solidă a unor mari planete, unde putem organiza o viață confortabilă și o industrie puternică. Iată de ce mi-am îngăduit să vă rețin atenția descriindu-vă atît de amănunțit planetele astrului verde. Ele par să fie excepționale obiective de cercetări. Șaptezeci de ani-lumină putînd fi străbătuți de o astronavă de tipul „Lebedei“, e poate indicat să îndreptăm spre Ahernar cea de-a 38-a expediție astrală !

Încheindu-și cuvîntarea, Grom Orm trecu la locul său și răsuci o mică manetă de pe pupitrul tribunei.

În locul președintelui, în fața spectatorilor se ridică un mic ecran pe care apăru pînă la brîu silueta masivă a lui Dar Veter, cunoscută multora dintre ei. Fostul director al stațiunilor exterioare zîmbi, întîmpinat de salutul mut al luminilor verzi.

— Dar Veter, explică Grom Orm, se află acum în deșertul radioactiv din Arizona, de unde se expediază, la o înălțime de 57.000 de kilometri, escadre de rachete pentru construirea satelitului. Și-a exprimat dorința să vă comunice părerea sa în calitate de membru al Consiliului.

— Propun să se ia cea mai simplă hotărîre, se auzi un glas voios, căruia emițătorul portativ îi dădea o sonoritate metalică. Propun să se trimită nu una, ci trei expediții !

Membrii Consiliului și spectatorii înmărmuriră. Dar Veter, care nu era un orator iscusit, nu căută să profite de pauza aceasta plină de efect. Urmă :

— Planul inițial prevedea trimiterea celor două astronave ale expediției a 38-a spre steaua triplă EE7723...

Într-o clipă, Mwen Mas își închipui steaua triplă numită odinioară omicron2-Eridan. Acest sistem, situat la mai puțin de cinci parseci de Soare, era compus dintr-o stea galbenă, una albastră și una roșie, care aveau două planete lipsite de viață. Dar nu aceasta trezea interesul exploratorilor. Steaua albastră a sistemului era o pitică albă *.. Deși avea dimensiunile unei planete mari, masa îi ajungea pînă la jumătate din cea a Soarelui. Greutatea specifică medie a substanței sale era de două mii cinci sute de ori mai mare decît densitatea celui mai greu metal terestru — iridiul. Caracteristicile acestui astru — gravitația, cîmpurile electromagnetice, procesele de creare a elementelor grele — aveau o covîrșitoare însemnătate științifică ; ele meritau să fie studiate din apropiere, cu atît mai mult, cu cît a 10-a expediție astrală, trimisă odinioară în Sirius, semnalase primejdia înainte de a pieri. Vecin al Soarelui, Sirius — astrul dublu albastru — avea și el o pitică albă, mai mare și mai puțin fierbinte decît omicron 2-Eridan B și de douăzeci și cinci de mii de ori mai densă decît apa. Deși aflat în apropiere, Sirius s-a dovedit a fi inaccesibil din pricina torentelor de meteoriți care se încrucișau atît de haotic în jurul stelei, încît nu li se putea determina zona de răspundere. Atunci cu 315 ani în urmă, a fost proiectată o expediție pe omicron2-Eridan.

— ...Acest plan prezintă acum, după experiența lui Mwen Mas și Ren Boz, continuă Dar Veter, o prea mare însemnătate ca să mai putem renunța la el.

Pe de altă parte, studierea astronavei străine, găsită de expediția a 37-a, poate să ducă la descoperiri care să întreacă foarte mult rezultatul primelor cercetări.

Cred că pot fi neglijate precauțiunile tradiționale și să separăm astronavele. S-o trimitem pe „Aella“ spre

---

* *Piticele albe* (cunoscute deocamdată în număr mic) sînt cele mai mici stele ; asemănătoare satelitului Sirius, au dimensiuni foarte mici, dar o densitate uriașă din cauza colosalei lor temperaturi și presiuni interne, care, ionizînd aproape total atomii existenți acolo, îi aduce sub formă de nuclee apropiate unele de altele *(n.r)*.

omicron2-Eridan, iar pe „Tintagel“ spre steaua T. Ambele nave sînt de clasa I, ca şi „Tantra“, care singură a făcut faţă unor nemaipomenite dificultăţi.

— Ce romantism! strigă dispreţuitor Pur Hiss. Remarcînd însă unanima dezaprobare, se potoli îndată.

— Da, fireşte, este cel mai pur romantism! spuse voios Dar Veter. Romantismul este un lux al naturii, dar el e necesar într-o societate bine orînduită! Plinătatea forţei fizice şi psihice trezeşte în oameni setea de nou, năzuinţa spre schimbare. Astfel ajung să privească într-un fel aparte fenomenele vieţii : ei caută să observe mai mult decît mersul obişnuit al cotidianului, pretind o doză superioară de încercări şi de impresii.

— O văd în sală pe Evda Nal, urmă Dar Veter. Ea va confirma că romantismul nu e numai psihologie, ci şi fiziologie! Dar revin la subiectul nostru. Trebuie să trimitem „Lebăda“ spre Ahernar, steaua cea verde, pentru că rezultatele acestei expediţii nu ne vor parveni decît peste o sută şaptezeci de ani. Grom Orm are deplină dreptate spunînd că explorarea planetelor asemănătoare Pămîntului şi crearea unei baze pentru deplasarea în Cosmos constituie datoria noastră faţă de posteritate.

— N-avem, deocamdată anamezon decît pentru două nave, obiectă Mir Om, secretarul. Va fi nevoie de zece ani ca să pregătim încă un zbor, fără a ne perturba economia. Amintesc că, în momentul de faţă, refacerea satelitului absoarbe multe forţe de producţie.

— Am prevăzut aceasta, răspunse Dar Veter, şi propun, dacă Consiliul Economic este de acord, să ne adresăm populaţiei terestre. Toată lumea să-şi amîne timp de un an călătoriile şi excursiile de agrement, să deconecteze televizoarele acvariilor noastre din fundul oceanului, să nu se mai aducă pietre preţioase şi plante rare de pe Venus şi Marte, iar uzinele de îmbrăcăminte de lux şi de podoabe să-şi sisteze activitatea. Consiliul Economic este mai în măsură decît mine să hotărască ce anume trebuie să fie oprit un timp spre a se folosi

energiile economiste pentru producția anamezonului. Cine dintre noi ar refuza să-și reducă necesitățile pentru un singur an, ca să le putem face copiilor noștri acest dar măreț: două planete noi, scăldate de razele dătătoare de viață ale unui soare verde, plăcut ochilor noștri de pămînteni!

Dar Veter își întinse mîinile într-un apel adresat întregului Pămînt, miliardelor de oameni care îl urmăreau pe ecranele televizoarelor. Apoi salută din cap și dispăru, lăsînd în urmă o scînteiere albăstruie. Acolo, în deșertul Arizonei, bubuituri puternice cutremurau solul la intervale regulate, semn că o nouă rachetă a izbucnit cu încărcătura ei în adîncurile bolții cerești. În sala Consiliului, toți cei de față se sculară în picioare, cu mîna stîngă ridicată drept mărturie că sînt de acord cu cele spuse de vorbitor.

Președintele Consiliului se adresă Evdei Nal:

— Scumpe oaspe venit din partea Academiei de Bucurii și Necazuri, cum vezi dumneata această problemă din punct de vedere al fericirii umane?

Evda Nal mai sui o dată la tribună:

— Psihicul omului nu este capabil de o excitare prelungită sau prea des repetată. Este un fel de prevenire a uzării prea rapide a sistemului nervos. Strămoșii noștri îndepărtați au fost cît p-aci să distrugă umanitatea, nesocotind că, fiziologicește, omul are nevoie de frecvente intervale de odihnă. Noi în schimb, speriați de această primejdie, am menajat prea mult psihicul, fără să pricepem că mijlocul cel mai bun de a ne relaxa de pe urma belșugului de impresii îl constituie munca. Și e necesar nu numai să ne variem ocupațiile, ci să și alternăm în mod regulat perioadele de lucru cu cele de repaus. Dacă odihna este cu atît mai prelungită cu cît efortul e mai istovitor, dificultățile vor reuși doar să ne înviorеze, iar activitatea ne va absorbi pe deplin.

Putem spune că fericirea este o continuă alternanță de muncă și repaos, de dificultăți și plăceri. Longevitatea a lărgit orizontul omului, îngăduindu-i să se avînte

în Cosmos. Lupta pentru nou — iată fericirea cea adevărată ! Aşadar, trimiterea unei astronave pe Ahernar va produce omenirii mai multă bucurie decît celelalte două expediţii, deoarece planetele soarelui verde vor oferi simţurilor noastre o lume nouă, în timp ce studiul fenomenelor fizice ale Cosmosului, cu toată importanţa lor, se adresează deocamdată numai raţiunii. Luptînd pentru creşterea fericirii, Academia de Bucurii şi Necazuri ar opta desigur pentru expediţia spre Ahernar, dar dacă toate trei sînt realizabile, va fi cu atît mai bine !

Auditoriul entuziasmat o răsplăti pe Evda Nal cu o avalanşă de lumini verzi.

Grom Orm se ridică în picioare :

— Atît problema în sine cît şi hotărîrea Consiliului au fost elucidate şi cred că intervenţia mea va fi cea din urmă. Ne vom adresa omenirii cu rugămintea să-şi reducă parţial necesităţile în anul 409 al Erei Cercului. Dar Veter n-a spus nimic despre calul de aur din Era Lumii Dezunite, descoperit de arheologi. Aceste sute de tone de aur curat pot fi folosite pentru producerea anamezonului şi astfel vom izbuti să procurăm în scurt timp rezervele necesare zborului. Este pentru prima oară în istoria Pămîntului că vom trimite simultan expediţii spre trei sisteme stelare pentru atingerea unor lumi situate la o depărtare de şaptezeci de ani-lumină !

Preşedintele declară şedinţa închisă, dar îi rugă pe membrii Consiliului să mai rămînă : trebuia să adreseze de urgenţă cereri de avizare Consiliului Economic şi Academiei de Stohastică şi Previziune, pentru preîntîmpinarea eventualelor primejdii şi greutăţi survenite pe lungul drum spre Ahernar.

Foarte obosită, Ciara porni încet în urma Evdei, ai cărei obraji palizi îşi păstraseră obişnuita prospeţime. Tînăra fată dorea să rămînă cît mai repede singură, ca să se bucure în linişte de reabilitarea lui Mwen Mas. Ce zi memorabilă ! E drept că africanul nu fusese în-

cununat ca un erou, după cum nădăjduise Ciara în forul ei interior. I se luase pe mult timp dreptul să ocupe posturi de conducere, poate chiar pentru totdeauna... Dar oare n-a rămas în sînul societății? Nu le era acum deschis drumul cel larg și greu al iubirii, al cercetărilor și al muncii în doi?

Evda Nal o luă cu sine la cea mai apropiată Casă de Alimentație. Aici Ciara zăbovi atît de mult asupra meniului, încît Evda hotărî să ia inițiativa. Spuse deci prin receptorul portavoce al automatului indicativul mesei și cifrele bucatelor alese. Abia se așezaseră la o masă ovală de două persoane, că în centrul ei se și deschise o trapă prin care apăru un mic container de argint cu felurile comandate. Evda Nal. îi întinse Ciarei o cupă de „Lio“, un vin întăritor, cu reflexe opalescente, ea însăși mulțumindu-se cu un pahar cu apă rece și o budincă de castane, nuci și banane cu frișcă. După ce mîncă un fel gătit din carne de rapt (pasăre care a înlocuit găina și vînatul), dată la răzătoare, Ciara plecă. Evda Nal se uită lung în urma tinerei fete, care, cu o grație surprinzătoare chiar și în Era Cercului, cobora în fugă scara străjuită de statui din metal negru și de felinare cu forme ciudate.

ÎNGERII CERULUI

Cu răsuflarea tăiată, Erg Noor urmărea mişcările iscusiţilor laboranţi. Mulţimea de aparate amintea postul de comandă a unei astronave; dar vastitatea spaţioasei săli, cu largi ferestre sinelii, te făcea să înlături îndată orice asemănare cu o navă cosmică.

În centrul încăperii, pe o masă metalică, se afla o cameră construită din plăci groase de rufolucit, un material prin care puteau pătrunde atît razele infraroşii, cît şi cele vizibile. Un păienjeniş de ţevi şi fire învăluia smalţul cafeniu al rezervorului de apă, în care se găseau cele două meduze negre capturate pe planeta stelei de fier.

Stînd în picioare, drept şi neclintit, cu braţul rănit prins încă în eşarfă, Eon Tal observa de departe cum se rotea încet tamburul înregistratorului. Deasupra sprîncenelor groase şi negre, fruntea i se brobonise de sudoare.

Erg Noor îşi trecu vîrful limbii peste buzele uscate:

— Nimic. În cei cinci ani de drum n-a mai rămas acolo decît praf şi pulbere, făcu astronautul cu o voce răguşită.

— Ar fi cît se poate de trist... pentru Niza şi pentru mine, răspunse biologul. Va fi nevoie, probabil, de ani şi ani de cercetări pe dibuite, pînă să se determine natura leziunii.

— Mai crezi că organele ucigătoare ale „meduzelor" şi ale „crucii" sînt identice?

— Nu sînt singurul de această părere: o împărtășesc și Grim Sar și ceilalți. La început, făceam însă cele mai surprinzătoare presupuneri. Îmi închipuisem o vreme că arătarea cea neagră în formă de cruce nu-și avea origina pe acea planetă.

— Dacă-ți mai amintești, și eu spuneam același lucru. Mi se părea că această făptură provenea de pe astronava discoidală și că o păzea. Totuși, la drept vorbind, de ce ar fi apărată din afară o cetate inexpugnabilă? Încercarea noastră de a pătrunde în spiralodisc a dovedit absurditatea unei astfel de presupuneri.

— Am crezut că această cruce este un automat pus de gardă lîngă astronavă.

— Așa e! Dar acum, firește, am renunțat la această ipoteză. Jivina cea neagră este o ființă vie, generată de acea lume a beznei. Acești monștri locuiesc fără îndoială în cuprinsul văii. Dușmanul nostru a venit dinspre „poarta“ aflată între stînci. Meduzele, mai ușoare și mai mobile, populează platoul pe care am coborît. Legătura dintre cruce și spiralodisc este cu totul întîmplătoare: dispozitivele noastre de protecție atinseseră pur și simplu acest sector depărtat al cîmpiei care rămăsese mereu în umbra uriașului disc.

— Și dumneata crezi că există o asemănare între organele ucigătoare ale crucii și ale meduzelor?

— Da! Aceste animale care trăiesc în condiții identice trebuie să aibă organe similare. Steaua de fier este un astru termoelectric. Pătura groasă a atmosferei lui este saturată de electricitate. Grim Sar crede că aceste viețuitoare culeg energia atmosferei și creează acumulări ce se aseamănă cu fulgerele noastre sferoidale. Amintește-ți de steluțele cafenii care scăpărau pe tentaculele meduzelor.

— Crucea avea și ea tentacule, n-avea însă...

— Nimeni n-a avut timpul să observe. Dar caracterul leziunii — traumatismul nervilor principali, cu paralizia centrului corespunzător — este identic la Niza și la mine; asupra acestui lucru toată lumea-i de acord!

De altfel aceasta constituie dovada esențială și suprema noastră nădejde!

— Există o nădejde? se învioră deodată Erg Noor.

— Desigur. Privește-aici! și biologul arătă linia dreaptă trasată de înregistrator. Electrozii sensibili, introduși în capcana cu meduze nu arată nimic. Și totuși monștrii au intrat acolo, cu încărcătura plină a energiei lor care n-avea cum să dispară după sudarea rezervorului. Stratul protector al recipientelor alimentare folosite în expediții cosmice este fără îndoială de nepătruns : nu se compară cu ușoarele noastre scafandre biologice. Adu-ți aminte că aceeași cruce care pe Niza a paralizat-o, dumitale nu ți-a făcut nici un rău. Ultrasunetul jivinei ți-a străbătut scafandrul de înaltă protecție, ți-a biruit voința, dar descărcările-i ucigătoare au rămas fără rezultat. În schimb au străpuns scafandrul Nizei, după cum meduzele l-au străpuns pe al meu.

— Așadar, încărcătura de fulgere sferoidale sau de ceva asemănător ar trebui să se mai afle și acum în rezervor. Totuși aparatele nu marchează nimic...

— Tocmai aceasta mă și face să sper. Meduzele nu s-au descompus, s-au...

— Am înțeles. S-au închis într-un fel de coconi.

— Da. O asemenea adaptare este răspîndită printre organismele vii, nevoite să suporte periodic fenomene neprielnice existenței lor, cum ar fi lungile nopți glaciale de pe planeta cea neagră și înspăimîntătoarele-i uragane de „dimineață“ sau de „seară“. Cum însă aceste perioade alternează destul de rapid, sînt convins că meduzele se pot închista foarte iute și tot atît de iute pot ieși din această stare. În acest caz, le vom putea face lesne să-și recapete facultățile ucigătoare.

— Reconstituind temperatura, atmosfera, lumina și celelalte condiții ale planetei întunecate?

— Da. Totul a fost calculat și pregătit. În curînd va veni și Grim Sar. Vom introduce în rezervor un

amestec de neon, oxigen şi azot la o presiune de trei atmosfere. Dar mai întîi să ne convingem...

Eon Tal ţinu o scurtă consfătuire cu cei doi asistenţi. O instalaţie se apropie încet de rezervorul cafeniu. Placa de rufolucit din faţă se deplasă, dînd acces spre primejdioasa capcană.

Electrozilor din interiorul recipientului le luară locul microoglinzi cu lămpi cilindrice. Unul dintre asistenţi trecu la postul de telecomandă. Pe ecran apăru o suprafaţă concavă, acoperită cu un depozit grunjos, care reflecta slab razele lămpii: era peretele rezervorului. Oglinda se învîrtea lin. Eon Tal rupse tăcerea:

— Nu se prea vede mare lucru cu ajutorul razelor X: izolaţia este prea puternică. Va trebui să recurgem la un sistem mai complex.

Rotindu-se mereu, oglinda reflectă fundul recipientului, unde se găseau două mogîldeţe cu suprafaţa fibroasă şi poroasă şi cu un diametru de şaptezeci de centimetri. Ar fi spus că sînt marile fructe ale unui arbore de pîine, recent obţinut de selecţionatori.

— Branşaţi televiziofonul pe vectorul lui Grim Sar! spuse unui asistent biologul.

De îndată ce se convinse că presupunerile celorlalţi erau întemeiate, savantul veni în grabă la laborator. Cu ochii mijiţi, nu din miopie, ci din simplă deprindere, examină aparatele pregătite. N-avea aspectul impunător şi nici atitudinea autoritară a unui corifeu al ştiinţei. Erg Noor îşi aminti de Ren Boz, a cărui înfăţişare de băieţaş timid contrasta cu sclipitoarea-i inteligenţă.

— Tăiaţi sudura capacului! comandă Grim Sar.

O mînă mecanică desprinse stratul dur de emaliu, fără să deplaseze capacul cel greu. La supape fură adaptate tuburi cu un amestec de gaze. Un puternic proiector de raze infraroşii înlocuia steaua de fier.

— Temperatura... gravitaţia... presiunea... saturaţia electrică..., citea asistentul indicaţiile aparatelor.

După o jumătate de oră, Grim Sar se întoarse spre astronauţi.

— Să trecem în sala de odihnă. Nu putem prevedea momentul în care aceste capsule vor reveni la viaţă. Dacă Eon are dreptate, se va întîmpla în curînd. Asistenţii ne vor anunţa.

Institutul de Curenţi Nervoşi fusese construit departe de zona locuită, la marginea unei stepe declarată rezervaţie. În acest sfîrşit de vară, pămîntul era uscat, iar vîntul gonea cu un foşnet ciudat, pătrunzînd prin ferestrele larg deschise o dată cu aroma suavă a ierburilor arse de soare.

Instalaţi în fotolii comode, cei trei cercetători tăceau, privind pe fereastră, peste vîrfurile copacilor rămuroşi, aerul încins care tremura în zare. Din cînd în cînd, ochii li se închideau de oboseală; dar aşteptarea era cu mult prea încordată pentru ca vreunul să poată aţipi. De rîndul acesta, soarta nu le-a încercat prea mult răbdarea. După mai puţin de trei ore, ecranul de legătură directă se lumină. Asistentul de serviciu îşi stăpînea cu greu emoţia :

— Capacul se mişcă !

Într-o clipă, tustrei au şi fost în laborator.

— Închideţi ermetic camera de rufolucit şi verificaţi etanşeitatea ! porunci Grim Sar. Transpuneţi acum în cameră condiţiile planetei.

Se auzi şuierul uşor al pompelor şi ţiuitul nivelatorilor de presiune; în cuşca transparentă fusese creată atmosfera acelei lumi a beznelor.

— Măriţi umiditatea şi saturaţia electrică, urmă Grim Sar.

În laborator se răspîndi un miros tare de ozon.

Aşteptarea lor fu zadarnică. Savantul se încruntă şi examină aparatele, străduindu-se să-şi dea seama ce anume le scăpase din vedere.

— Este nevoie de întuneric ! se auzi deodată vocea clară a lui Erg Noor.

Eon Tal tresări :

— Cum de-am putut uita! Dumneata, Grim Sar, n-ai fost pe steaua de fier. Eu însă...

— Jaluzelele polarizatoare! rosti savantul, în loc de răspuns.

Lumina se stinse. Laboratorul nu mai era luminat decît de lămpile aparatelor. Asistenții traseră perdelele înaintea mesei de comandă, și totul se cufundă în întuneric. Doar ici colo, abia se mai zăreau, sclipind, punctele luminoase ale indicatoarelor.

Un suflu de pe planeta cea neagră răbufni în obrazul astronauților, trezindu-le în minte înspăimîntătoarele și pasionatele zile de luptă.

Cîteva minute se scurseră în tăcere. Nu se auzeau decît mișcările prudente ale lui Eon Tal, care regla ecranul de raze infraroșii, prevăzut cu un filtru polarizant.

Un foșnet slab, o lovitură surdă: capacul rezervorului de apă căzuse în interiorul camerei de rufolucit. Sclipirea cunoscută a fulgerelor cafenii și tentaculele unui monstru negru se arătară la marginea recipientului. Jivina țîșni brusc și, așternînd un văl de întuneric peste întreaga încăpere izolantă, se izbi de tavan. Mii de steluțe cafenii șiroiră pe corpul meduzei, care se bolti de parcă ar fi fost izbită de o pală de aer, și cu tentaculele-i strînse mănunchi se propti de podeaua camerei. Din rezervor se ivi cel de-al doilea monstru, hîdă nălucă de spaimă cu mișcări repezi și tăcute. Aici însă, îndărătul pereților rezistenți ai sălii de experiențe, în mijlocul unor instrumente telecomandate, aceste plăsmuiri ale planetei de beznă erau neputincioase.

Aparatele măsurau, fotografiau, determinau, trasau curbe complicate, descompunînd structura monștrilor în indici fizici, chimici și biologici. Inteligența omului sintetiza toate aceste date, pentru a dezvălui misterul oribilelor creaturi și a le supune.

Cu fiece oră care trecea, Erg Noor era tot mai încredințat de victorie.

Eon Tal devenea din ce în ce mai vesel; Grim Sar şi tinerii lui asistenţi erau şi ei cuprinşi de o mare însufleţire.

În cele din urmă, savantul se apropie de Erg Noor:

— Poţi să pleci cu inima uşoară. Noi rămînem aici pînă la sfîrşitul experienţei. Mi-e teamă să conectez lumina obişnuită: meduzele negre nu se pot adăposti de ea ca pe planeta lor. Or, ele trebuie să ne răspundă la tot ce vrem să aflăm.

— Şi veţi reuşi?

— Peste trei-patru zile, cercetările noastre vor fi duse la capăt, cel puţin pentru nivelul nostru de cunoştinţe. Putem însă chiar de pe acum să ne imaginăm acţiunea dispozitivului paralizant.

— Şi s-o trataţi pe Niza, pe Eon?

— Da!

Abia acum simţi Erg Noor cît de mare fusese povara care-l apăsase din ziua aceea fatală!... Din acea zi ori din acea noapte... ce importanţă mai avea acum! O frenetică bucurie crescu în inima acestui om întotdeauna atît de rezervat. Cu greu îşi înfrînă dorinţa absurdă de a-l prinde în braţe pe micul Grim Sar, de a-l scutura şi a-l arunca în aer. Uimit de aceste idei extravagante, se linişti pînă la urmă şi-şi regăsi obişnuita-i reţinere.

— Ce mult o să contribuie studiile dumneavoastră la lupta împotriva meduzelor şi a crucilor într-o viitoare expediţie!

— Desigur. Acum îl vom cunoaşte pe duşman. Dar va mai fi oare întreprinsă o expediţie în lumea aceea a gravitaţiei strivitoare şi a tenebrelor?

— Fără nici o îndoială!

Era la începutul unei frumoase zile de toamnă septentrională.

Erg Noor umbla fără grabă, desculţ, prin iarba moale. În faţa lui, sub streaşina pădurii, pe zidul verde al cedrilor se prefirau arţarii desfrunziţi, aidoma unor trunchiuri de fum. În rezervaţia de aici, unde omul

lăsase priveliştii întreaga-i sălbăticie, un farmec nespus era răspîndit de hăţişul de ierburi înalte, cu mireasma lor bogată şi contradictorie, iute şi desfătătoare.

Un rîu cu unda rece îi tăie drumul. Erg Noor coborî pe o potecă. Vălurelele apei străvezii, străbătute de soare, păreau o plasă de aur tremurînd peste pietrişul pestriţ din adînc. Fărîme de muşchi sau de alge pluteau, aruncînd pe fund fugare umbre albăstrii. Pe malul celălalt, se plecau în vînt mari clopoţei violeţi. Aroma pajiştei umede şi a roşiilor frunze de toamnă părea să făgăduiască omului bucuria muncii, căci fiecare mai păstra într-un ungher al sufletului ceva din plugarul vechimii.

Un grangur de un galben aprins se aşeză pe o cracă şi scoase un fluierat ironic şi trufaş.

Deasupra cedrilor, tăriile erau argintate de ciruşi într-aripaţi. Erg Noor se afundă în penumbra pădurii, în care plutea o mireasmă amăruie de cedri şi de răşină. Străbătu pădurea şi încă un deal, ştergîndu-şi fruntea nădușită. Crîngul, rezervaţie din jurul clinicii de neurologie nu era mare, aşa încît Erg Noor ieşi curînd la un drum. Apele rîului umpleau o cascadă de bazine din sticlă lăptoasă. Bărbaţi şi femei, în costume de baie, ieşiră de după o cotitură şi se repeziră pe drumul cu marginile smălţuite de flori multicolore. Probabil că în această zi de toamnă apa era destul de rece, dar tinerii plonjară glumind şi rîzînd, şi coborîră cascada înot. Erg Noor zîmbi fără să vrea la vederea acestei cete voioase: erau muncitorii vreunei uzine sau ai vreunei ferme din împrejurimi, care profitau de odihnă...

Niciodată planeta natală nu i se mai păruse atît de frumoasă acestui om care-şi trăise cea mai mare parte din viaţă într-o strîmtă astronavă. Inima lui era plină de o imensă recunoştinţă faţă de oamenii şi de natura pămîntească, faţă de tot ce contribuise la salvarea Nizei, astronavigatoarea lui cu păr roşcat. Ea venise as-

tăzi să-l întîmpine în grădina clinicii! După o consfătuire cu medicii, hotărîseră să plece amîndoi la un sanatoriu neurologic din zona polară. Niza şi-a redobîndit pe deplin sănătatea, de cum i se înlăturase paralizia prin suprimarea persistenţei inhibiţiei cortexului, produsă de descărcarea tentaculelor crucii negre. Nu-i mai rămînea decît să-şi recupereze energia pierdută în urma lungului somn cataleptic. Niza vie şi sănătoasă! Erg Noor nu se putea gîndi la aceasta fără să tresară de bucurie...

Astronautul văzu o siluetă singuratică de femeie, care, cu paşi repezi, îi venea în întîmpinare dinspre răspîntie. Ar fi recunoscut-o dintr-o mie: era Veda Kong, Veda care ocupase odinioară în gîndurile lui un loc atît de mare, pînă cînd şi-au dat seama amîndoi că drumurile li se despart. Deprins cu diagramele maşinilor de calculat, Erg Noor îşi închipuia propriile-i năzuinţe sub forma unei curbe încordate, izbucnită spre cer, iar drumul Vedei, al vieţii şi al activităţii ei, ca pe un zbor planat deasupra planetei, sau confundîndu-se în adîncimea veacurilor trecute. Cele două linii se despărţeau, se îndepărtau tot mai mult una de alta.

Faţa atît de cunoscută a tinerei femei îl uimi deodată pe Erg Noor prin asemănarea cu faţa Nizei. Acelaşi oval îngust, cu ochi depărtaţi şi fruntea înaltă, cu sprîncenele lungi, aceeaşi expresie de dulce ironie în colţurile gurii pline. Chiar şi nasul — uşor alungit, adus în sus şi rotunjit la vîrf — îl aveau de parcă ar fi fost surori. Veda privea însă totdeauna drept în faţa ei cu ochi gînditori, în timp ce căpşorul îndărătnic al Nizei Krit se înălţa mereu într-un elan tineresc.

— Mă studiezi? se miră Veda.

Îşi întinse mîinile spre Erg Noor, care i le luă şi-şi lipi obrajii de palmele ei. Veda tresări înfiorată şi-şi retrase mîinile. Astronautul schiţă un zîmbet.

— Vroiam să aduc omagiul meu de recunoştinţă acestor mîini care au luptat ca s-o salveze pe Niza...

Ea... Ştiu totul! Era nevoie de cineva care s-o vegheze necontenit, şi tu ai renunţat la o expediţie interesantă. Două luni de zile!...

— N-am renunţat, ci doar am amînat-o, aşteptînd sosirea „Tantrei". Oricum întîrziasem. Şi apoi Niza ta este minunată! Noi semănăm fiziceşte, dar ea, care-i toată numai avînt spre cer şi devotament, poate fi socotită o adevărată tovarăşă de viaţă pentru un învingător al Cosmosului şi al stelelor de fier...

— Veda!...

— Nu glumesc, Erg! Încă n-a venit timpul glumelor! Trebuie mai întîi să lămurim lucrurile.

— Totul e limpede! Nu pentru mine îţi mulţumesc, Veda, ci pentru Niza...

— Nu e nevoie de asta. Dacă ai fi pierdut-o pe Niza, aş fi suferit...

— Înţeleg, dar nu-mi vine să cred, căci te ştiu incapabilă de asemenea calcule. De aceea îţi păstrez întreaga mea recunoştinţă.

Erg Noor mîngîie umărul tinerei femei, apoi îşi puse mîna pe braţul ei îndoit. Umblau alături pe drumul pustiu şi tăceau. În cele din urmă Erg Noor vorbi din nou.

— Şi cine este el, alesul inimii tale?

— Dar Veter.

— Auzi! Fostul director al staţiunilor exterioare!?

— Erg, vorbeşti fără rost. Nu te mai recunosc...

— Probabil că m-am schimbat. Dar nu-l ştiu pe Veter decît din munca lui, şi credeam că şi el e un visător al Cosmosului.

— Chiar aşa e. Un visător al lumii astrale, dar care s-a priceput totuşi să îmbine pasiunea pentru stele cu dragostea de pămînt a vechiului plugar. Este un om de ştiinţă cu mîini mari de simplu meşter.

Erg Noor aruncă involuntar o privire spre mîna lui îngustă, cu degetele lungi şi ferme, de matematician şi muzicant.

— Dacă ai şti, Veda, cît de drag îmi este acum Pămîntul!...

— După lumea beznelor şi îndelungata călătorie cu Niza paralizată? Cred şi eu! Dar...

— Această dragoste nu înseamnă ea temeiul vieţii mele?

— Fireşte, ca un adevărat erou ce eşti, tu nu te mai saturi de fapte nemaiauzite. Ai să porţi şi această iubire ca pe o cupă plină, temîndu-te să nu verşi nici o picătură din ea pe Pămînt, ca s-o dărui toată Cosmosului... de dragul Pămîntului!

— Veda, în Veacul Întunericului ai fi fost arsă pe rug!

— Mi s-a mai spus asta... Dar iată, am şi ajuns la răscruce. Unde-ţi sînt pantofii, Erg?

— I-am lăsat în grădină, ieşindu-ţi în întîmpinare. Voi fi nevoit să mă întorc.

— La revedere, Erg. Rolul meu aici s-a terminat. Acum începe al tău. Unde ne vom revedea? Ori nu ne mai întîlnim decît la decolarea noii astronave?

— Nu, nu! Niza şi cu mine plecăm la un sanatoriu polar, pe trei luni. Vino la noi şi adu-l şi pe Dar Veter.

— La ce sanatoriu vă duceţi? La „Inimă de piatră“, pe coasta nordică a Siberiei, sau la „Frunze de toamnă“ în Islanda?

— Anotimpul este prea înaintat ca să mergem în zona cercului polar de nord. Vom fi trimişi în emisfera sudică, unde, în curînd, începe vara... La „Zorile albe“ din Ţara lui Graham.

— Bine, Erg, o să venim şi noi. Bineînţeles, dacă Dar Veter nu pleacă imediat să reconstruiască satelitul 57. Probabil că mai întîi vor pregăti materialele necesare...

— Grozav pămîntean ţi-ai mai ales: de aproape un an e locuitor al cerului!

— Lasă ironiile! Acest cer e totuşi foarte apropiat în comparaţie cu spaţiile fantastice care ne-au despărţit pe noi doi.

— Regreţi, Veda?

— De ce mă întrebi, Erg? În fiecare dintre noi există două laturi: una năzuieşte necontenit spre nou, pe cînd cealaltă regretă trecutul şi caută să se întoarcă la el. Ştii acest lucru, după cum ştii de asemenea că întoarcerea nu este niciodată fericită.

— Dar regretul rămîne... ca o coroană pe un mormînt ce-ţi este scump. Sărută-mă, Veda, draga mea!...

Tînăra femeie îi îndeplini supusă rugămintea, apoi îl respinse uşor pe astronaut şi plecă îndată spre artera principală pe care circulau electrobuzele. Erg Noor o petrecu din ochi pînă cînd robotul-conductor opri maşina şi rochia roşie a Vedei dispăru îndărătul portierei străvezii.

Veda privea şi ea prin geam silueta imobilă a lui Erg. În minte-i stăruia obsedant refrenul unui poem din Era Lumii Dezunite, tradus şi transpus de curînd în muzică de Ark Ghir. Veter i-l spusese o dată, drept răspuns la o blîndă mustrare:

Nici îngerii-n slăvi nici demonii-n hăt
Niciodată ei n-or izbuti
Să rupă-al meu suflet de sufletul său,
Al mult gingaşei Annabel-Lee!

Era o sfidare aruncată de bărbatul de odinioară stihiilor potrivnice care îi răpiseră iubita. De bărbatul care nu voia să se împace cu pierderea suferită şi nici să cedeze în faţa destinului!

Electrobuzul se apropia acum de o ramură a Căii Spirale, iar Veda Kong tot mai stătea la fereastră, ţinîndu-se strîns de bara lustruită şi fredonînd frumoasa romanţă, pătrunsă de o dulce melancolie.

„Îngeri, aşa numeau pe vremuri europenii religioşi pretinsele duhuri ale cerului, vestitori ai voinţei divine. În greaca veche, cuvîntul înger înseamnă de altfel vestitor, sol. Un cuvînt vechi, uitat de veacuri..."

Se dezmetici din gîndurile ei în gară, dar le reluă firul de îndată ce se instală într-un vagon al Căii.

„Soli ai cerului, ai Cosmosului — iată cum ar putea fi numiţi şi Erg Noor, şi Mwen Mas, şi Dar Veter. Mai ales acesta din urmă, cînd va fi ajuns să construiască satelitul în cerul atît de apropiat de noi, pămîntesc... Avu un zîmbet şăgalnic. Dar atunci demonii hăului ar însemna că sîntem noi, istoricii, rosti ea tare şi ascultîndu-şi singură glasul, izbucni într-un rîs vesel. Aşadar, îngerii cerului şi demonii adîncurilor! Mă îndoiesc totuşi că asta-i va plăcea lui Dar Veter...

Cedri scunzi cu cetina neagră — o varietate rezistentă la frig şi cultivată special pentru regiunile subantarctice — foşneau solemn în bătaia vîntului. Aerul rece şi dens curgea într-un flux rapid, aducînd cu sine acea desfătătoare prospeţime pe care n-o găseşti decît în largul oceanului sau pe înaltele culmi. Dar în munţi vîntul care trece deasupra zăpezilor veşnice este uscat şi iute ca un vis spumos, în timp ce în larg suflul umed al oceanului te petrece mîngîietor.

Clădirea sanatoriului „Zorile albe“ cobora spre mare în terase, cu pereţi de sticlă şi a căror formă aerodinamică amintea uriaşele pacheboturi din trecut. În timpul zilei, zmeuriul palid al pereţilor, al scărilor şi al coloanelor verticale contrasta net cu masele boltice ale stîncilor de andezit brun-violet, străbătute de cărărui sur-albăstrii din sienit * topit, cu luciu de porţelan. Acum însă, spre sfîrşitul primăverii, noaptea polară albise şi netezise toate culorile în strania-i lumină, care parcă emana din adîncurile cerului şi ale mării. Pentru o oră, soarele se ascunsese în spatele podişului sudic. O splendidă aureolă învăluia cu arcul ei grandios zarea de miazăzi a cerului. Era reverberaţia gheţarilor Antarctidei, conservaţi pe o înaltă cocoaşă din jumătatea răsăriteană a continentului, după ce fusese împinşi pînă acolo de voinţa omului, ce nu lăsase decît un sfert din imensa lor masă de odinioară. Al-

---

* Sienit — rocă eruptivă, alcătuită din feldspaţi alcalini şi din alte minerale (n.r.).

bele zori polare, de la care se trăgea şi numele sanatoriului, transformaseră totul în jur într-o lume ireală, toată numai lumină diafană, fără umbre ori străluciri.

Pe cărarea argintie de sienit, cu şerpuiri line, se îndreptau încet spre ocean patru oameni. Chipurile bărbaţilor ce veneau mai în urmă păreau tăiate din stîncă sură de granit, iar ochii mari ai celor două femei aveau în priviri o adîncime enigmatică.

Lipindu-şi obrazul de gulerul capei de blană a Vedei Kong, Niza Krit îi vorbea aprins, în timp ce savanta istoriografă, neascunzîndu-şi o uşoară mirare, se uita atent la fata aceasta, care îi semăna atît de mult.

— Mi se pare că darul cel mai frumos pe care o femeie îl poate face omului iubit este să-l creeze din nou şi, astfel, să-i prelungească existenţa. Aceasta nu-i aproape imoralitatea ?!

— Bărbaţii judecă despre noi altminteri, răspunde Veda. Veter mi-a zis o dată că nu i-ar plăcea să aibă o fată care să semene prea mult cu femeia iubită. I se pare prea dureros gîndul că ar putea să moară, lăsînd-o în voia unui destin necunoscut, fără ca dragostea şi duioşia lui s-o învăluie... Este desigur, o rămăşiţă a vechii gelozii şi a imboldului de a proteja fiinţa iubită.

— Mă revoltă ideea că ar trebui să mă despart de pruncul meu, trup din trupul meu, urmă Niza, preocupată de gîndurile ei, şi să încredinţez altcuiva educaţia sa îndată după înţărcare!

— Te înţeleg, dar nu sînt de acord, se încruntă Veda, ca şi cum tînăra fată ar fi atins o coardă sensibilă a sufletului ei. Una dintre cele mai mari sarcini ce stau în faţa omenirii este să triumfe asupra orbului instinct matern şi să ajungă la înţelegerea faptului că numai educaţia copiilor făcută în colectiv de către inşi bine aleşi şi special pregătiţi poate forma adevăratul om al societăţii noastre. Dragostea maternă de odinioară, aproape nebunească, nu mai există în zilele noastre. Orice mamă ştie de mult că lumea întreagă îi va înconjura copilul cu bunătate şi blîndeţe. Iată de ce

a dispărut instinctiva iubire de lupoaică, iubirea născută din teama animalică pentru puiul ei.

— Înţeleg acest lucru, spuse Niza, dar numai cu mintea.

— Iar eu simt cu toată fiinţa mea că suprema fericire de a face bine semenilor este acum la îndemîna oricărui om de orice vîrstă, lucru de care în vechile societăţi n-aveau parte decît părinţii, bunicii şi bunicele, dar mai cu seamă mamele... De ce ai sta mereu cu copilul tău? Şi aceasta-i o rămăşiţă a epocilor în care femeile erau silite să ducă o viaţă închisă şi nu-şi puteau însoţi pretutindeni soţii. Cît despre voi, atîta timp cît vă veţi iubi, veţi fi mereu împreună...

— Nu ştiu. Dar uneori mă cuprinde o dorinţă aprigă să văd umblînd alături de mine o fiinţă micuţă care să-i semene lui. O doresc atît de mult, încît, fără să vreau, îmi încleştez mîinile şi... nu, nu mai ştiu ce să spun!...

— Există Insula Mamelor — Iava. Acolo trăiesc mamele care vor să-şi crească singure copilul...

— Dar nu-i vorba de asta. N-aş putea deveni educatoare, aşa cum o fac femeile care iubesc foarte mult copiii. Simt în mine atîta putere, şi am mai fost o dată în Cosmos...

Veda se îmblînzi.

— Eşti tinereţea personificată, Niza, şi nu numai din punct de vedere fizic. Ca toţi oamenii foarte tineri, ce se izbesc de contradicţiile vieţii, nu înţelegi că ele reprezintă însăşi viaţa; că bucuria iubirii aduce totdeauna griji, frămîntări şi dureri, cu atît mai vii, cu cît mai puternică este dragostea. Iar dumitale ţi se pare că totul va fi pierdut chiar de la prima lovitură pe care ţi-o dă viaţa...

Rostind cuvintele din urmă, avu fulgerător intuiţia că pricina zbuciumului şi a pătimaşelor dorinţi ale Nizei nu era numai tinereţea ei.

Veda îşi dădu seama că, asemenea multor oameni, săvîrşise greşala să creadă că rănile sufleteşti se vin-

decă o dată cu leziunile fizice. Lucrurile stau însă altfel: o rană psihică ascunsă adînc într-un trup sănătos fiziceşte poate să rămînă mult timp tăinuită şi să se redeschidă pe neaşteptate, uneori din cea mai neînsemnată cauză. Aceasta se va fi întîmplat şi cu Niza. Cei cinci ani de paralizie, deşi petrecuţi în stare de completă inconştienţă, lăsaseră o amintire de neşters în toate celulele trupului ei, oroarea întîlnirii cu înspăimîntătoarea cruce care fusese cît pe-aci să-l ucidă pe Erg Noor.

Ghicindu-i gîndul, Niza spuse cu glas înăbuşit:

— După cele trăite pe steaua de fier, nu mă părăseşte o senzaţie ciudată. În fundul sufletului meu a rămas un gol înfiorător, care coexistă cu încrederea şi cu forţa voioasă, fără să le excludă, dar şi fără să dispară. Şi nu pot să lupt împotriva acestui gol decît cu ajutorul muncii mele, care trebuie să mă absoarbă în întregime, să nu mă lase singură faţă în faţă cu... Ştiu acum ce înseamnă Cosmosul pentru un om singur, şi cu atît mai mult mă înclin în faţa memoriei celor dintîi eroi ai astronavigaţiei!

— Mi se pare că te înţeleg, răspunse Veda. Am fost o dată pe micile insuliţe ale Polineziei, pierdute pe întinsul oceanului. Acolo, în mijlocul apelor, te cuprinde o tristeţe infinită, ca un cîntec de jale care se pierde în zările sure. Poate că străvechile strune sufleteşti ale primitivului zbuciumat în singurătate îi amintesc omului de azi cît de slab şi de osîndit era el cînd se închidea în găoacea eului său. Nu putem scăpa de acest sentiment decît cu ajutorul muncii comune, al gîndurilor împărtăşite. De cum se iveşte o navă, chiar şi cu mult mai mică decît insula, neţărmuritul ocean se şi preschimbă. O mînă de prieteni şi o navă formează îndată o adevărată lume, care se îndreaptă dîrz spre zări ce pot fi atinse şi cucerite. Acelaşi lucru se petrece şi cu corabia cosmică — astronava. În interiorul ei te afli laolaltă cu tovarăşi puternici şi curajoşi. Dar să fii singur în faţa Cosmosului?!... Veda tresări. Nu cred că omul este în stare să îndure acest lucru!

Niza se lipi şi mai tare de ea.

— Aşa e, Veda, cum spui! Tocmai de aceea vreau şi eu să am totul dintr-o dată...

— Niza, îmi eşti foarte dragă. Acum îţi înţeleg mai bine hotărîrea care mi se păruse nesăbuită...

Niza strînse în tăcere mîna Vedei, lipindu-şi nasul de obrazul ei rece.

— Dar ai să poţi rezista, Niza? Oricum, e atît de greu!

— Despre ce greutăţi vorbeşti, Veda? se întoarse spre ele Erg Noor, care-i auzise exclamaţia. Te-ai înţeles cu Dar Veter! De o jumătate de oră mă tot îndeamnă să rămîn spre a împărtăşi celor tineri experienţa mea de astronaut, în loc să pornesc într-un zbor fără întoarcere.

— Şi a reuşit să te convingă?

— Nu. I-am răspuns că experienţa mea de astronaut e mai necesară spre a duce „Lebăda" la destinaţie, într-acolo — şi Erg Noor arătă spre cerul palid, fără stele, de unde strălucitorul Ahernar trebuia să-şi trimită lumina mai jos de micul Nor al lui Magellan, aproape de Tucan şi de Hidra — spre a o conduce pe un drum ne mai străbătut de nici o navă a Pămîntului sau a Marelui Cerc!

Pe cînd rostea Erg Noor aceste cuvinte, în spatele său se arată un colţ de soare, ale cărui raze măturară dintr-o dată tot misterul zorilor albe.

Cei patru prieteni erau acum pe mal. Dinspre ocean, venea o suflare îngheţată. De ţărm se spărgeau rînduri, rînduri talazurile fără spumă, ale puternicei hule antarctice. Veda Kong privea cu interes această apă de oţel, care pe măsură ce înainta în larg, se întuneca tot mai mult, prinzînd în razele piezişe ale soarelui nuanţele viorii ale gheţii.

Niza Krit stătea alături în hăinuţa-i de blană albăstrie; de sub căciuliţa rotundă se revărsa bogatu-i păr de aramă. Ca de obicei, îşi înălţa cînd şi cînd fruntea

cu o mişcare îndărătnică. Fără să vrea. Dar Veter o privi lung şi-şi încruntă sprincenele.

— Veter, nu-ţi place Niza? întrebă cu prefăcută indignare Veda Kong.

— Ştii prea bine cît o admir! răspunse posac Dar Veter. Acum însă mi se pare atît de mică şi de gingaşă în comparaţie cu...

— În comparaţie cu ceea ce mă aşteaptă? întrebă provocator Niza. L-ai lăsat în pace pe Erg şi acum mă ataci pe mine?

— Nici nu mă gîndesc! se apără grav şi trist Dar Veter. Dar mîhnirea mea este cît se poate de explicabilă. O minunată creatură a Pămîntului meu se va cufunda în genunea de beznă şi ger a Cosmosului. Nu este o compătimire, Niza, e un regret!

— Într-adevăr, îl aprobă Veda. Niza, pare o luminiţă a vieţii în faţa insensibilelor spaţii glaciale!

— Par o floare gingaşă? întrebă Niza, şi intonaţia ei ciudată o făcu pe Veda să se reţină a da un răspuns afirmativ.

— Cine oare cunoaşte mai bine decît mine bucuria luptei cu frigul!?

Şi, smulgîndu-şi căciuliţa, Niza îşi scutură coama-i de aramă; apoi, dintr-o mişcare, îşi scoase haina.

— Ce faci, Niza? Veda Kong îi ghici cea dintîi intenţia şi se repezi spre astronavigatoare.

Dar fata se şi urcase în vîrful stîncii care atîrna deasupra mării, şi de acolo îşi aruncă hainele în braţele Vedei.

Undele reci o primiră în sînul lor, iar Veda se înfioră la gîndul senzaţiei pe care o putea provoca o asemenea baie. Dar Niza înota liniştită înainte, înfruntînd cu mişcări puternice talazurile. Săltată pe o creastă de val, făcu de acolo semne celor rămaşi pe ţărm, chemîndu-i s-o urmeze.

Veda Kong o privea plină de admiraţie.

— Veter, fata asta e mai puţin potrivită pentru Erg cît pentru un urs polar! strigă ea. Oare vei da înapoi, om al nordului?

— Sînt eu de origină nordică, dar prefer mările calde, spuse Dar Veter, apropiindu-se cam în silă de resac.

Se dezbrăcă, pipăi apa cu piciorul şi, scoţînd un „uf!" răsunător, se aruncă într-un val plumburiu ce-i venea în întîmpinare. Din trei mişcări largi ajunse pe coama valului, apoi lunecă în hăul negru care se surpa în faţa talazului următor. Numai un antrenament de mai mulţi ani şi obiceiul de a face baie în toate anotimpurile salvară prestigiul lui Dar Veter. În primul moment, i se tăiase răsuflarea, rotogoale roşii începuseră a-i juca pe dinaintea ochilor. Dar după cîteva scufundări şi salturi energice izbuti din nou să respire ca lumea. Se întoarse pe mal vînăt, tremurînd şi porni în goană, alături de Niza, pe cărarea ce ducea la deal. Cîteva clipe mai apoi, gustînd, din plin plăcerea hainelor călduroase de blană, găsiră că pînă şi vîntul care se înteţise le aduce adierea mărilor de mărgean.

— Cu cît te cunosc mai bine, şopti Veda, cu atît îmi dau mai mult seama că Erg Noor nu şi-a greşit alegerea. Nimeni n-ar putea mai bine ca dumneata să-l îmbărbăteze într-o clipă de cumpănă, să-l apere şi să-i aducă bucurie...

Obrajii palizi ai Nizei se îmbujorară.

Îşi luară micul dejun pe o înaltă terasă de cristal, care vibra toată în bătaia vîntului. Veda prinse de mai multe ori privirea îngîndurată şi duioasă a tinerei fete. Erau tuspatru tăcuţi, ca de obicei, în ajunul unei lungi despărţiri.

— Ce trist e să legi prietenie cu oameni care-ţi plac, şi îndată să-i şi părăseşti! rosti brusc Dar Veter.

— Oare n-ai putea... începu Erg Noor.

— Mi-am terminat concediul. Trebuie să pornesc spre înălţimi. Grom Orm mă aşteaptă.

— Şi eu trebuie să încep lucrul, adăugă Veda. Am să cobor într-o peşteră descoperită recent în Asia Centrală, un depozit din Era Lumii Dezunite.

— „Lebăda“ va fi gata pe la mijlocul anului viitor, iar noi ne vom începe pregătirile peste şase săptămîni, spuse încet Erg Noor. Cine este acum directorul staţiunilor exterioare?

— Deocamdată Iuniu Ant. Dar el nu vrea să se despartă de maşinile lui de memorizat, iar Consiliul n-a confirmat încă candidatura lui Emb Ong, un inginer-fizician de la centrala F din Labrador.

— Nu-l cunosc.

— Nu-i prea cunoscut pentru că se ocupă la Academia Limitelor Cunoaşterii de problemele mecanicii megaondulatorii *.

— Ce-i asta?

— E vorba de marile ritmuri ale Cosmosului, de undele uriaşe care se propagă încet prin spaţiu. Ele reflectă, de pildă, contradicţiile dintre vitezele conjugate al luminii şi dau valori relative superioare unităţii absolute. Dar toate astea abia se află la începutul cercetărilor...

— Dar Mwen Mas?

— Scrie o carte despre emoţii. N-are nici el prea mult timp la dispoziţie, căci Academia de Stohastică şi Previziune l-a numit consultant pentru expediţia „Lebedei“ voastre. De îndată ce vor fi strîns documentaţia, Mwen Mas va fi nevoit să-şi ia rămas bun de la cartea lui.

— Păcat! Este o temă de mare însemnătate. A venit timpul să înţelegem aşa cum trebuie realitatea şi forţa emoţiilor, răspunse Erg Noor.

— Mă tem că Mwen Mas nu este capabil de o analiză rece, spuse Veda.

---

* Mecanica megaondulatorie studiază ritmurile gigantice ale răspîndirii energiei pe scară galactică şi metagalactică (n.r.).

— Cu atît mai bine. Altfel n-ar fi în stare să scrie nimic remarcabil, obiectă Dar Veter și se ridică în picioare cu gîndul să-și ia rămas bun.

— La revedere! Termină-ți cît mai repede treburile, căci altminteri nu mai reușim să ne vedem! făcură Niza și Erg, întinzîndu-i mîinile.

— Ne vedem noi! le făgădui cu toată încrederea Dar Veter. În cazul cel mai rău, în deșertul El Homra, înainte să decolați.

— Fie și înainte să decolăm! consimțiră cei doi astronauți.

— Să mergem, înger al cerului! Veda Kong îl luă de braț pe Dar Veter, făcîndu-se că nu observă cuta care i se brăzdase între sprîncene. Cred că ești sătul de Pămînt!

*

* *

Dar Veter stătea cu picioarele larg desfăcute pe temelia tremurătoare a carcasei încheiate doar provizoriu, uitîndu-se în jos în năprasnica prăpastie ce se căsca dincolo de ferestrele norilor. Acolo, planeta noastră, a cărei imensitate era sensibilă chiar și de la o distanță de cinci diametre terestre, prezenta șerpuirile sure și violete ale continentelor și ale mărilor.

Dar Veter recunoștea aceste contururi pe care le văzuse în copilărie, prin fotografiile luate de pe sateliți. Iată o linie curbă spre care mergeau dîrele perpendiculare ale munților. În dreapta, strălucea marea, sub picioarele lui trecea o vale îngustă din zona dealurilor. Avea noroc astăzi: norii se sfîșiaseră tocmai deasupra acelei porțiuni a planetei unde locuia și lucra acum Veda. Acolo, la poalele acelor munți priporoși, cenușii ca fonta, se găsea o peșteră străveche, care în largi terase cobora în adîncul pămîntului. Pe acele meleaguri, culegea Veda, printre rămășițele mute și colbuite ale trecutului, fărîmele de adevăr istoric, fără de care nu poate fi înțeles prezentul, nici prevăzut viitorul.

De pe platforma lui din tole de bronz zirconic gofrat, Dar Veter trimise un salut către acel punct ipotetic, îndată ascuns sub aripa norilor orbitor de luminoşi. Tenebrele nopţii se ridicau dinspre apus ca un imens perete presărat cu stele strălucitoare. Straturile de nori înaintau asemenea unor plute uriaşe şi se încălecau deasupra negrei genuni, pe al cărei fund faţa Pămîntului se rotea către peretele de bezná pentru a se pierde parcă pe veci în neant. O gingaşă auroră zodiacală învăluia planeta în partea ei umbrită, răspîndind o văpaie vie în noaptea spaţiului cosmic.

Deasupra părţii luminate a globului atîrna o perdea albastră de nori care răsfrîngeau incandescenţa soarelui oţeliu. Oricine i-ar privi de aici fără filtre speciale ar orbi, ca şi cel care şi-ar întoarce faţa spre astrul strălucitor, aflîndu-se în afara protecţiei celor 800 de kilometri de atmosferă terestră. Durele raze solare cu unde scurte, ultraviolete şi Roentgen — se revărsau într-un torent ucigător, căruia i se adăuga o necontenită ploaie de particule cosmice. Aştrii care s-au reaprins ori s-au ciocnit în depărtările inimaginabile ale Galaxiei trimiteau în spaţiu radiaţiile lor nimicitoare. Numai protecţia sigură a scafandrelor îi scăpa de la moarte pe cei care munceau aici.

Dar Veter îşi mută de partea cealaltă a cingătoarei cablul de siguranţă, şi porni de-a lungul grinzii de reazem în întîmpinarea căuşului strălucitor al Ursei Mari. O conductă uriaşă fusese montată pe toată lungimea viitorului satelit. La capetele ei, se înălţau două triunghiuri ascuţite care sprijineau enormele discuri ale radianţilor de cîmp magnetic. În curînd, după instalarea bateriilor ce vor transforma în curent electric radiaţiile albastre ale Soarelui, se va putea deplasa de-a lungul liniilor de forţă magnetice, fără să mai fie legat ci doar avînd plăci de ghidaj fixate pe piept şi pe spate.

— Vrem să lucrăm noaptea, auzi deodată în cască glasul tînărului inginer Kad Lait. Comandantul de pe „Altai" a făgăduit să ne dea lumină !

Veter se uită jos în stînga, unde, asemenea unor pești adormiți, legați laolaltă, atîrnau cîteva rachete de transport. Mai sus, sub o umbrelă plată, menită să apere de meteoriți și de Soare, plutea o platformă provizorie, montată din foi cu bordaj interior. Pe ea erau așezate și asamblate piesele aduse de rachete. Oamenii munceau de zor, asemenea unor albine întunecate sau strălucind ca licuricii, atunci cînd suprafața lucioasă a scafandrului ieșea din umbra umbrelei de protecție. Un păienjeniș de cabluri pornea de la negrele guri din pîntecele rachetelor, de unde, prin învelișul desfăcut, erau descărcate piesele cele mari. Și mai sus, chiar sub carcasa care și fusese montată, un grup de oameni, în poziții ciudate, adeseori amuzante, lucrau la o mașină imensă. Un singur inel din bronz berilic cu înveliș de borazon ar fi cîntărit pe Pămînt, desigur, peste o sută de tone. Aici însă această masă uriașă atîrna docil lîngă scheletul metalic al satelitului, fiind susținută de un cablu subțire, menit să egalizeze vitezele de rotație în jurul Pămîntului ale tuturor pieselor încă detașate.

Mișcările lucrătorilor erau îndemînatice și sigure: se învățaseră cu absența, mai bine zis cu valoarea infinit de mică a forței de gravitație. Ei trebuiau să fie însă în curînd înlocuiți cu alții, căci o îndelungată muncă fizică în condițiile imponderabilității ducea la tulburări circulatorii, ce puteau să devină persistente și să transforme omul, la revenirea lui pe Pămînt, într-un adevărat invalid. De aceea nimeni nu lucra pe satelit mai mult de 150 de ore; iar la întoarcere fiecare trecea printr-un stadiu de reaclimatizare în stațiunea „Intermediară", ce se rotea deasupra planetei la o înălțime de nouă sute de kilometri.

Dar Veter, care conducea montajul, căuta să nu se expună unor eforturi fizice prea mari, oricît de dornic era adesea să accelereze cutare sau cutare operație. Într-adevăr, avea datoria să reziste aici, la înălțimea de 57.000 de kilometri, timp de cîteva luni de zile.

Dacă și-ar fi dat consimțămîntul să se lucreze și noaptea, ar fi grăbit și mai mult termenul la care tinerii săi prieteni urmau să se întoarcă pe planeta natală. De asemenea și schimbul lor ar fi trebuit să fie chemat mai curînd. „Barion“, a doua navă planetară a șantierului, aștepta pe cîmpia din Arizona, unde, lîngă ecranele aparatelor de televiziune și pupitrele mașinilor de înregistrare, se afla Grom Orm.

Hotărîrea de a se lucra în tot timpul glacialei nopți cosmice accelera mult ritmul montării satelitului și Dar Veter nu putea renunța la această posibilitate. Primind consimțămîntul șefului, oamenii părăsiră platforma și se risipiră în toate părțile. În curînd începură a întinde o și mai complicată rețea de cabluri. Nava planetară „Altai“, ce servea drept locuință lucrătorilor de pe șantier și atîrna nemișcată la capătul grinzii de reazem, își desprinse deodată cablurile cu role care o legau de carcasa satelitului. Din motoarele ei țîșniră șuvoaie lungi de flăcări orbitoare. Uriașa siluetă a navei se întoarse rapid. Nici un zgomot nu străbătu vidul spațiului interplanetar. Experimentatul comandant al lui „Altai“ avusese nevoie doar de cîteva turații ale motoarelor spre a se înălța la 40 de metri deasupra șantierului și a se întoarce cu proiectoarele-i de coborîre către platforma de demontare. Din nou fură întinse între navă și carcasă cablurile de ghidare, și toată acea masă de obiecte eterogene suspendate în spațiu căpătă o imobilitate relativă, continuînd în același timp să se rotească în jurul Pămîntului cu o viteză de aproximativ zece mii de kilometri pe oră.

Distribuirea maselor de nori îi indică lui Dar Veter că, în acel moment, șantierul trecea deasupra regiunii antarctice a planetei, așadar că urma să intre curînd în umbra Pămîntului. Încălzitoarele perfecționate ale scafandrelor nu reușeau să neutralizeze complet suflul glacial al spațiului cosmic, și vai de exploratorul ce-și cheltuiește în mod nesăbuit energia bateriilor sale! Astfel și-a găsit moartea, cu o lună înainte, arhitectul-

montator, care, surprins de ploaia unor meteoriţi, se adăpostise în interiorul rece, al unei rachete deschise, fără să aştepte ca satelitul să ajungă pe partea însorită a Pămîntului... De asemenea unul dintre ingineri fusese omorît de un meteorit. Asemenea cazuri nu puteau fi nici prevăzute în întregime nici preîntîmpinate! Construirea sateliţilor cere întotdeauna anumite victime, şi nu se ştia cine va fi viitoarea... Legile stohasticii — deşi cu greu aplicabile fiecărui om în parte, biet firicel răzleţ de nisip — spuneau totuşi că probabilitatea maximă de a deveni victima următoare o avea el, Dar Veter. Într-adevăr, el venise înaintea celorlalţi tovarăşi de muncă acolo, la acea înălţime, accesibilă oricărei posibilităţi de accident... O voce lăuntrică însă îi şoptea sprinţară că splendida lui persoană nu poate păţi nimic. Şi, oricît de absurdă ar fi fost această certitudine pentru un om deprins a gîndi matematic, ea nu înceta să-l urmărească şi să-i inspire calmul cu care se balansa pe grinzile şi reţelele carcasei împresurate de genunea cerului de catran.

Pe Pămînt montajul construcţiilor era efectuat cu maşini speciale denumite embriotecţi, deoarece funcţionau după principiul dezvoltării unui organism viu. Desigur, structura moleculară a unei fiinţe vii, datorită mecanismului cibernetic ereditar*, era neînchipuit mai complexă, fiind supusă nu numai selectivităţii fizicochimice, ci şi unei ritmicităţi ondulatorii, încă insuficient studiată. Cu toate acestea, organismele vii se dezvoltau numai în condiţiile unor soluţii calde de molecule ionizate, pe cînd embriotecţii funcţionau în general la curenţi polarizaţi, la lumină sau în cîmp magnetic. Semnele convenţionale aplicate pieselor cu ajutorul taliului radioactiv dădeau maşinilor posibilitatea să realizeze numeroasele operaţii ale montajului cu o precizie şi o rapiditate pentru un neiniţiat cu adevărat uimitoare. Aici însă, la această înălţime, nu existau şi nici nu puteau să existe asemenea maşini. Asamblarea

* Vezi explicaţia în capitolul VII.

satelitului era executată manual, după metode învechite. Totuşi, în ciuda tuturor primejdiilor, munca aceasta era atît de interesantă, încît atrăgea mii de voluntari. Staţiunile de control psihic nu mai pridideau să examineze pe toţi cei care doreau să aducă la cunoştinţa Consiliului că sînt gata să pornească în spaţiul interplanetar.

Veter ajunse pînă la fundaţia maşinilor solare, dispuse în evantai în jurul uriaşei bucşe ce adăpostea aparatul de gravitaţie artificială, şi-şi branşă bateria din spate pe borna de intrare a circuitului de control. Auzind în telefonul căştii sale o melodie simplă, Dar Veter conectă aparatul în paralel cu o placă de sticlă, pe care, cu linii subţiri aurii, era desenată o schemă. Se auzi aceeaşi melodie. Deplasînd două verniere, Dar Veter reuşi să suprapună punctele instantanee şi se convinse că nu mai există divergenţe nici în melodie, nici în tonalitatea acordului. O parte importantă din viitoarea maşină fusese montată impecabil. Puteau începe acum instalarea electromotoarelor de radiaţie. Veter îşi îndreptă umerii obosiţi de purtarea îndelungată a scafandrului şi-şi întoarse de cîteva ori capul spre dreapta şi spre stînga ; orice mişcare făcea să-i trosnească vertebrele gîtului ; articulaţia craniană i se cam înţepenise din pricina căştii. De altfel, din fericire, Dar Veter s-a dovedit a fi rezistent la psihozele atît de răspîndite printre cei ce lucrează dincolo de limitele atmosferei terestre ; nu-l atinsese nici boala somnului provocată de razele ultraviolete, nici furia pricinuită de cele infraroşii. Altfel n-ar fi fost în stare să ducă pînă la capăt misiunea de onoare ce-i fusese încredinţată.

Curînd, cel dintîi bordaj avea să asigure un adăpost oamenilor pierduţi în imensitatea Cosmosului, deasupra abisului fără sol şi fără cer!

Un mic proiectil de salvare se desprinse de „Altai“ şi trecu pe lîngă şantier ca o săgeată. Era remorcherul trimis după rachetele-automate sosite cu materiale şi care se opreau la o înălţime anumită. Era şi timpul! Mulţimea zburătoare de rachete, oameni, maşini şi ma-

teriale pătrundeau în partea umbrită a Pămîntului. Proiectilul de remorcaj se întoarse, trăgînd după sine trei fuzee lungi în formă de pește, cu luciri albastre, care pe Pămînt cîntăreau fără carburant cîte o sută cincizeci de tone.

Rachetele se alăturară altora ca cele ancorate în jurul platformei de descărcare. Dintr-un salt, Dar Veter trecu de partea cealaltă a carcasei și ajunse în mijlocul tehnicienilor care se ocupau de recepția materialelor. Oamenii discutau tocmai planul muncii de noapte. Veter aprobă programul lor; ceru însă înlocuirea tuturor bateriilor individuale cu altele proaspete, care să asigure treizeci de ore de încălzire neîntreruptă a scafandrelor, în afară de alimentarea cu curent a filtrelor aeriene și a radiotelefoanelor.

Tot șantierul se scufundă dintr-o dată în bezna nopții, ca într-o nemărginită genune. Dar lumina zodiacală *, ce provenea de la razele solare dispersate de gazele zonelor superioare ale atmosferei, mai stărui mult timp, luminînd scheletele viitorului satelit cu lucirile ei dulci cenușii. Temperatura coborîse la 180° sub zero. Supraconductibilitatea era acum și mai supărătoare decît în timpul zilei; cea mai mică uzură în izolația instrumentelor, a bateriilor sau a acumulatoarelor făcea ca obiectele din apropiere să fie îndată învăluite de aureola albăstrie a curentului, care, neputînd fi canalizat în direcția voită, se scurgea de-a dreptul la suprafață.

Odată cu gerul se întețea și întunericul sideral. Stelele erau asemenea unor ace albastre, extrem de luminoase. Cel mai de temut părea zborul nevăzut și neauzit al meteoriților. Pe suprafața globului întunecat de jos, în curenții atmosferei, se aprindeau norii multicolori ai aureolei electrice, descărcări de scîntei de o lungime uriașă sau fîșii ale luminii de dispersie, lungi

* Lumina zodiacală — lumina solară reflectată de uriașele îngrămădiri de corpusculi meteoritici aflați în spațiul dintre Soare și Pămînt (n.r.).

de mii de kilometri. Uragane mai năprasnice decît orice furtună terestră bîntuiau în straturile superioare ale învelişului aerian, care, saturate de radiaţiile Soarelui şi ale Cosmosului, continuau să agite intens energia, îngreunînd foarte mult comunicaţiile dintre şantier şi planeta natală.

Fără de veste, ceva se schimbă în această lume minusculă, pierdută în monstruosul noian de beznă şi ger. Dar Veter nu-şi dădu pe dată seama că se aprinseseră proiectoarele navei planetare. Întunericul se făcu şi mai negru, iar lumina stelară mai palidă ; platforma şi carcasa se detaşau acum şi mai bine în lumina aceea albă, atît de vie. Peste cîteva minute însă, „Altai" îşi reduse tensiunea, iar lumina se făcu mai galbenă, şi mai puţin puternică. Nava economisea energia acumulatoarelor ei. Şi iarăşi, ca şi în timpul zilei, începură să se mişte pătratele şi elipsele foilor de bordaj, grilajele armăturii, cilindrii şi ţevile rezervoarelor, fiecare găsindu-şi treptat locul cuvenit în scheletul satelitului.

Veter dibui o grindă transversală, se agăţă de mînerele mobile prinse de cablul ce servea drept balustradă şi, dintr-o lovitură de picior, se avîntă în sus. Ajunse lîngă trapa navei planetare, strînse frînele din interiorul mînerelor şi se opri tocmai la timp ca să nu se izbească de uşa închisă.

În camera de trecere nu era întreţinută o presiune terestră normală, pentru evitarea pierderilor de aer pricinuite de necontenitul du-te vino al numeroşilor muncitori. De aceea, abia după ce pătrunse în cea de-a doua cameră ajutătoare, construită provizoriu, Dar Veter îşi scoase scafandrul, casca şi bateriile.

Dezmorţindu-şi trupul obosit, se plimba cu paşi fermi pe puntea interioară, bucurîndu-se de revenirea la o greutate aproape obişnuită. Instalaţiile de gravitaţie artificială de pe nava planetară funcţionau neîntrerupt. Şi era nespus de plăcut să te simţi „om cu picioarele pe pămînt", iar nu o musculiţă uşoară, zburînd prin amăgitoarele spaţii siderale. Lumina dulce, aerul cald,

fotoliile comode te îmbiau să te întinzi şi să te laşi în voia unui repaus fără gînd. Dar Veter gusta acum uimitoarea desfătare a strămoşilor săi, despre care citise în romanele străvechi. În acelaşi fel, după un drum nesfîrşit, de-a lungul unui pustiu rece, printr-o pădure umedă sau pe munţii încătuşaţi de gheaţă, oamenii pătrundeau într-o locuinţă încălzită, fie ea o casă, un bordei sau o iurtă de pîslă. Şi atunci, ca şi acum, pereţii subţiri îl despărţeau pe om de lumea imensă şi plină de primejdii şi vrăjmăşie, îi ofereau căldură, lumină şi odihnă, pentru ca, dobîndind noi forţe, să poată gîndi la ceea ce avea să facă mai departe...

Veter rezistă totuşi ispitei pe care o reprezentau un fotoliu şi o carte. Trebuia să stabilească legătura cu Pămîntul, căci lumina aprinsă pe satelit ar fi putut provoca serioase îngrijorări printre observatorii care urmăreau activitatea şantierului. Mai era apoi necesar să-i prevină că trimiterea unui nou schimb trebuia să fie făcută înainte de termen.

Reuşi să stabilească o legătură bună. Vorbea cu Grom Orm nu prin semnale codificate, ci prin TVF, foarte puternic, ca la orice navă planetară. Bătrînul preşedinte se arătă mulţumit şi făgădui că va lua neîntîrziat măsuri ca noul echipaj să fie ales, iar transportarea pieselor să fie intensificată.

Ieşind de la postul de comandă al lui „Altai“, Dar Veter trecu prin biblioteca transformată în dormitor; de-a lungul pereţilor se înşirau acum paturi suprapuse. Cabinele, sălile de mese, bucătăria, culoarele laterale şi sala de motoare din faţă fuseseră şi ele înzestrate cu paturi suplimentare. Nava transformată într-o bază staţionară era ticsită. Deschizînd şi reînchizînd ostenit uşile ermetice, greoaie, Veter străbătea, abia tîrîndu-şi picioarele, un coridor cu pereţii îmbrăcaţi în plăci de masă plastică brună, călduţe la pipăit.

Gîndul îi zbură la astronauţii ce-şi petreceau zeci de ani în interiorul unei asemenea nave, fără speranţa de a ieşi din ea înaintea termenului fixat, ucigător de

lung. Dar Veter nu locuia acolo decît de cinci luni şi părăsea zilnic încăperile strîmte ca să lucreze în coplesitorul vid interplanetar. Şi totuşi îi era dor de Pămîntul iubit, de stepele şi mările lui, de centrele clocotitoare de viaţă din zonele locuite. În timp ce Erg Noor, Niza şi alţi 20 de oameni din echipajul „Lebedei" urmau să petreacă în astronava lor 92 de ani dependenţi sau 140 de ani tereştri, pînă în clipa întoarcerii pe planeta natală. Dar nici unul dintre ei nu va putea trăi atît ! Trupurile lor vor fi incinerate şi înmormîntate acolo, în nemărginitele depărtări ale planetelor stelei de zirconiu...

Sau, dacă vor înceta din viaţă în timpul zborului, rămăşiţele lor închise într-o rachetă vor continua să gonească prin Univers... Tot astfel corăbiile funerare ale strămoşilor săi de demult purtau în larg trupurile ostaşilor morţi. Istoria omenirii nu mai văzuse, însă, niciodată eroi care să consimtă a fi închişi pe viaţă într-o navă şi care să pornească la drum fără nici o nădejde de întoarcere ! Nu, n-avea dreptate, şi Veda l-ar certa, să-i ştie gîndurile ! A uitat el oare de luptătorii anonimi pentru demnitatea şi libertatea omului din timpurile străvechi, care înfruntau încercări cu mult mai cumplite : întemniţarea pe viaţă în beciurile umede, chinurile înspăimîntătoare ? Da, acei eroi erau şi mai puternici, şi mai de admirat decît înşişi contemporanii lui, care, rîvnind să cerceteze lumi necunoscute, se pregăteau pentru cel mai lung zbor în Cosmos.

Iar în comparaţie cu aceştia, el, care niciodată nu-şi părăsise pentru un timp îndelungat planeta natală, era un om de rînd şi nicidecum un înger al cerului, cum îi spunea în glumă draga lui, negrăit de draga lui, Veda Kong !

POARTA DE OŢEL

Robotul care executa automat înaintarea în stîncă s-a rotit timp de douăzeci de zile în întunericul umed, pînă a reuşit să străbată cele cîteva zeci de mii de tone de sfărîmături de rocă şi să armeze solid bolţile prăbuşite. Drumul spre adîncul peşterii devenise acum posibil ; nu mai rămînea decît să i se verifice securitatea. Cărucioarele-automate, care se mişcau pe şenile cu ajutorul unui elevator de apă, coborau fără zgomot. La fiecare sută de metri, aparatele comunicau date privind compoziţia aerului, temperatura şi umiditatea. Evitînd cu dibăcie orice obstacol, cărucioarele pătrundeau tot mai jos, pînă atinseră o adîncime de patru sute de metri. Veda Kong intră în sfîrşit cu echipa ei în această peşteră misterioasă. Cu nouăzeci de ani în urmă, în timpul prospectării apelor subterane infiltrate printre calcaruri şi gresii cu totul sterile, indicatoarele au semnalat deodată prezenţa unei mari cantităţi de metal. Curînd se lămuri că regiunea coincidea cu descrierea aceleia care înconjura faimoasa peşteră, veche de cîteva secole, denumită Den-Of-Kul, ceea ce însemna într-o limbă dispărută : „Adăpost al culturii". În faţa cumplitei ameninţări a războiului, popoarele care se considerau pe atunci cele mai înaintate în ştiinţă şi cultură ascunseseră în această cavernă comorile civilizaţiei lor. În acea epocă îndepărtată secretul şi misterul erau extrem de răspîndite...

Alunecînd în jos pe lutul roşu şi umed care pardosea solul intrării înclinate, Veda era tot atît de emoţionată ca şi cea mai tînără dintre colaboratoarele ei.

Işi închipuia săli grandioase cu safeuri ermetice, umplute de filmoteci, planuri şi hărţi, dulapuri întregi cu înregistrări magnetofonice sau cu benzile maşinilor de memorizat, rafturi încărcate cu mostre de compoziţii chimice, de aliaje şi medicamente. Vedea în gînd animale dispărute astăzi, împăiate şi conservate în vitrine etanşe la aer şi umiditate, ierbare, scheletele foştilor locuitori ai planetei, reconstituite din fragmente petrificate. Işi imagina plăcile de silicol care protejau picturi minunate, busturi ale celor mai de seamă reprezentanţi ai umanităţii, capodopere ale sculptorilor animalieri... I se părea că are în faţă machete ale celor mai vestite edificii, inscripţii comemorative gravate în piatră şi metal...

Cufundată în meditaţiile ei, Veda Kong pătrunse într-o vastă cavernă, cu o suprafaţă de trei-patru mii de metri patraţi. Sub bolta înaltă care se pierdea în întuneric, stalactite lungi străluceau în lumina electrică. Sala avea o înfăţişare cu adevărat grandioasă. Confirmînd gîndurile Vedei, în firidele din pereţii pe care depozitele de calcar formaseră ieşituri şi creste, se vedeau maşini şi dulapuri. Cu strigăte voioase, arheologii se răspîndiră prin grotă. Multe dintre maşinile care mai păstrau strălucirea sticlei şi a verniului, erau vehicule foarte apreciate odinioară şi socotite în Era Lumii Dezunite drept o culme a geniului tehnic uman. Pe atunci se construiau numeroase automobile capabile să transporte pe banchetele lor moi şi încăpătoare abia cîţiva oameni. Acele maşini erau foarte elegante, mecanismele lor de conducere şi de propulsie erau ingenioase, în rest însă reprezentau o absurditate. Circulau cu sutele de mii pe străzile oraşelor şi pe drumuri, transportînd un număr infim de persoane, care, nu se ştie de ce, lucrau departe de locuinţa lor şi în fiecare zi se grăbeau să ajungă la serviciu şi să se întoarcă

acasă. Aceste maşini, a căror conducere era primejdioasă, omorîseră o mulţime de inşi, consumaseră miliarde de tone din preţioasele rezerve de materie organică acumulată în adîncul planetei şi otrăviseră aerul cu oxid de carbon. Văzînd că acestor ciudate vehicule li se acordase atît loc în peşteră, arheologii din Era Cercului se simţiră destul de dezamăgiţi.

Pe platforme joase se ridicau motoare cu piston mai puternice, motoare electrice, reactive, cu turbină şi nucleare. În vitrine acoperite cu un strat gros de tuf se aliniau diferite aparate! probabil televizoare, camere fotografice, maşini de calculat sau cu diferite alte destinaţii asemănătoare. Muzeul acesta de mecanisme. dintre care unele erau roase de rugină, dar altele se păstraseră bine, prezenta o imensă valoare istorică. întrucît arăta nivelul tehnicii unor timpuri îndepărtate, ale căror documente dispăruseră în mare parte în cursul frămîntărilor militare şi politice.

Ajutoarea credincioasă a Vedei, Miiko Eigoro, care din nou renunţase la marea atît de iubită pentru umezeala şi întunericul subteranelor, observă la capătul sălii, îndărătul unei groase coloane de calcar, orificiul negru al unei galerii. Coloana se dovedi a fi carcasa unei maşini, la baza căreia se îngrămădeau rămăşiţele unui scut din masă plastică ce închisese o dată intrarea. Înaintînd pas cu pas după cablurile roşii ale cărucioarelor de recunoaştere, arheologii pătrunseră într-o a doua peşteră, aflată aproape la acelaşi nivel şi plină de şiruri de dulapuri ermetice din sticlă şi metal. O lungă inscripţie în limba engleză se întindea de-a lungul pereţilor verticali măcinaţi pe alocuri. Veda nu putu rezista ispitei de a descifra imediat această inscripţie.

Cu lăudăroşenia tipică individualismului din vechime, constructorii adăpostului declarau urmaşilor că ajunseseră pe culmile cunoaşterii şi adunaseră acolo pentru posteritate uimitoarele lor realizări.

Miiko ridică dispreţuitor din umeri.

— Chiar numai după această inscripţie se poate stabili că „Adăpostul culturii“ datează de la sfîrşitul

E.L.D., din ultimii ani ai vechii formațiuni sociale. Cît de caracteristică pentru oamenii de atunci este această încredere absurdă în imuabilitatea civilizației lor apusene, a limbii, a obiceiurilor, a moralei lor și a măreției așa zisului om alb. Urăsc această civilizație!

— Îți imaginezi limpede trecutul, Miiko, dar unilateral. Mie, îndărătul sinistrului schelet al capitalismului mort, îmi pare că-i văd pe cei care au luptat pentru viitor. Pentru viitorul lor care a devenit prezentul nostru. Văd o mulțime de bărbați și de femei care căutau lumina într-o viață strîmtă și săracă, destul de buni ca să-i ajute pe alții, destul de puternici ca să nu devină răi în atmosfera sufocantă a lumii înconjurătoare. Și viteji, viteji pînă la nebunie!...

— Cei care și-au ascuns cultura în această peșteră n-au fost așa, obiectă Miiko. Privește, nu-s adunate aici decît lucruri tehnice. Se făleau cu tehnica lor fără să le pese de crescînda lor sălbăticire morală și psihică. Disprețuiau trecutul și nu voiau să vadă viitorul.

Veda își zise că Miiko are dreptate. Acești oameni ar fi fost mai fericiți, dacă ar fi știut să cumpănească înfăptuirile cu ceea ce mai rămînea de făcut pentru o reală transformare a lumii și a societății. Ar fi văzut atunci adevărata înfățișare a planetei lor plină de funingine și de gunoaie, jefuită de păduri, cu mormane de hîrtii, de cioburi, de moloz și de fiare vechi, și-ar fi dat mai bine seama ce mai au de îndeplinit și nu s-ar mai fi lăsat orbiți de propriile lor laude.

Un puț îngust, care cobora vertical la o adîncime de 32 de metri ducea la o nouă sală. După ce o trimise pe Miiko și pe două ajutoare să aducă aparatul-gama pentru radioscopia dulapurilor, Veda începu să exploreze cea de a treia peșteră, lipsită de tuf și de aluviuni de argilă. Vitrinele joase, din sticlă turnată erau doar aburite de umiditatea interioară. Lipindu-și fruntea de geamuri, arheologii examinau complicate bijuterii de aur și platină, împodobite cu pietre prețioase.

Colecția acestor relicve trebuia să dateze, judecînd după execuția lor, dintr-o epocă în care mai stăruia

obiceiul primitiv, provenit din cultul strămoşilor, de a prefera pe cele vechi celor noi. Ca şi atunci cînd descifrase inscripţia, Veda se simţi din nou înciudată de îngîmfarea acelor străbuni care crezuseră că gusturile şi judecăţile lor de valoare vor rămîne neschimbate de-a lungul a zeci de veacuri şi vor fi primite drept canoane de posteritate.

Extremitatea din fund a grotei se preschimbă într-un coridor înalt şi drept care cobora în pantă spre adîncimi necunoscute. Contoarele cărucioarelor de recunoaştere indicaseră la începutul culoarului o adîncime de 304 metri de la suprafaţa pămîntului. Crăpături largi împărţeau bolţile joase în enorme lespezi de calcar, care cîntăreau desigur mii de tone. Veda se alarmă. Ştia din experienţa studierii mai multor subterane că, la poalele unui lanţ de munţi, rocile se află într-un echilibru instabil. Se putea ca ele să fi fost deplasate de un cutremur sau de modificarea milenară a scoarţei terestre care, de cînd peştera devenise muzeu, se înălţase cu cincizeci de metri. Consolidarea acestei formidabile mase reprezenta o operaţie cu totul inaccesibilă unei obişnuite expediţii arheologice. Doar obiective importante pentru economia planetei ar fi justificat eforturi atît de uriaşe.

Pe de altă parte, comorile istorice tăinuite într-o cavernă atît de adîncă puteau să aibă o valoare tehnică, asemenea invenţiilor uitate dar folositoare lumii actuale.

Prudenţa şi înţelepciunea ar fi sfătuit-o pe Veda să renunţe la continuarea cercetărilor. De ce însă un savant şi-ar fi menajat propria-i persoană, cînd milioane de oameni săvîrşeau lucrări şi experienţe primejdioase, cînd Dar Veter şi tovarăşii săi construiau un satelit la 57 de mii de kilometri deasupra Pămîntului, iar Erg Noor se pregătea pentru călătoria lui fără întoarcere? Aceşti doi bărbaţi pe care Veda îi respecta atît de mult n-ar fi dat îndărăt... Ei bine, nici ea nu va da îndărăt...

Avea nevoie de baterii de rezervă, de o cameră electronică de fotografiat şi de două aparate cu oxigen...

O va lua cu ea şi pe întreprinzătoarea Miiko, lăsînd celorlalţi tovarăşi grija să studieze cea de a treia sală.

Veda Kong îşi sfătui colaboratorii să mănînce spre a mai prinde puteri. Scoaseră tablete pentru exploratori, comprimate de albumine uşor asimilabile, zaharuri şi antitoxine ale oboselii, amestecate cu vitamine, hormoni şi stimulenţi nervoşi. De surescitare, Vedei îi pierise foamea. Miiko reveni abia după patruzeci de minute; nu putuse rezista tentaţiei de a face radioscopia cîtorva dulapuri, ca să-şi formeze o idee despre conţinutul lor.

Descendenta cufundătoarelor japoneze îi mulţumi din ochi şefei sale şi se pregăti într-o clipă.

Prin centrul coridorului fură întinse cabluri roşii subţiri. Lumina liliachie a cununilor de gaze de pe capul celor două femei nu reuşea să străpungă bezna milenară a galeriei care devenea tot mai povîrnită. Stropi mari şi reci cădeau de pe boltă cu zgomot ritmic şi surd. De ambele părţi ale făgaşului şi dedesubt se auzea clipocitul apei care şiroia prin crăpături. Umiditatea pătrunzătoare întreţinea în hruba aceea întunecată o atmosferă lugubră. Nu întîlneşti decît în peşteri o aşa tăcere absolută, pe care o păzeşte însăşi materia insensibilă, inertă, a scoarţei terestre. Sus, la suprafaţa Pămîntului, oricît de profundă ar fi liniştea, te lasă întotdeauna să ghiceşti o viaţă ascunsă, mişcarea apei, a aerului sau a luminii.

Miiko şi Veda erau, fără voia lor, fascinate de această cavernă care le înghiţise în măruntaiele-i negre, ca în străfundurile unui trecut mort, însufleţit doar de nălucirile închipuirii.

Coborîşul nu era prea greu deşi un strat de pămînt clisos acoperea solul. Blocurile căzute din pereţi le sileau pe alocuri să escaladeze, să se strecoare printre crăpăturile rămase între boltă şi surpături. Într-o jumătate de oră, cele două exploratoare au coborît cu 190 de metri şi au atins un perete neted, în care se proptiseră cele două automate de recunoaştere. O rază de lumină le dezvălui în perete o poartă masivă, ermetic

închisă, din oțel inoxidabil. În centrul canatului, două cercuri în relief, marcate cu semne, săgeți, și mînere aurite. Broasca se deschidea cu ajutorul unui semnal convențional. Cele două arheologe cunoșteau acest tip de încuietori, dar de origine mai veche. După o scurtă consfătuire, examinară dispozitivul. Era aidoma mecanismelor pe care oamenii răi și vicleni le foloseau odinioară spre a-și apăra „de străini" comorile: în Era Lumii Dezunite, oamenii erau împărțiți de unii în „ai noștri" și în „străini". Cînd se încerca să se deschidă asemenea uși, dindărătul lor izbucneau adesea proiectile explozive, jeturi de gaze toxice sau radiații orbitoare iar cercetătorii care nu bănuiau nimic erau uciși.

Mecanismele din metale rezistente ori din plăci speciale de masă plastică se conservau timp de milenii, și multe vieți au secerat ele pînă ce arheologii au învățat să facă inofensive aceste uși de oțel.

Era evident că poarta nu va putea fi deschisă decît cu ajutorul unor instrumente speciale. Exploratoarele se vedeau așadar nevoite să dea înapoi chiar de pe pragul principalei enigme tăinuite de peșteră. Fără nici o îndoială, această poartă ermetică ascundea vestigiile cele mai prețioase despre oamenii acelei vremi îndepărtate. Stingîndu-și lămpile, Veda și Miiko își îngăduiră o scurtă odihnă și luară gustarea doar la lumina răspîndită de cununile lor.

— Ce-ar putea să fie acolo? suspină nerăbdătoare Miiko, fără a-și lua ochii de pe poarta al cărei cifru aurit strălucea provocator. Parcă și-ar bate joc de noi: nu vă las să intrați, nu veți ști nimic!

— Dar ce-ai reușit să vezi în dulapurile sălii a doua? se interesă Veda, alungîndu-și ciuda copilărească pe care i-o pricinuia această piedică neașteptată.

— Proiecte de mașini, cărți tipărite, dar nu pe vechea hîrtie fabricată din lemn, ci pe file metalice. Se pare că mai sînt acolo și rulouri de filme cinematografice, niște liste, hărți stelare și terestre.

— Așadar în prima sală se află modele de mașini, în cea de a doua — documentația tehnică privitoare la

ele, în a treia, cum să le spun... diferite valori ale epocii în care mai existau banii. Cu alte cuvinte, corespunde schemelor...

— Dar unde sînt valorile în sensul pe care i-l dăm noi? Unde sînt realizările supreme ale dezvoltării spiritului uman, ale științei, ale artei, ale literaturii? întrebă Miiko.

— Sper că le voi găsi în dosul acestei porți, răspunse calm Veda. Nu m-aș mira totuși să descoperim acolo arme.

— Ce?

— Armament, mijloace de exterminare rapidă și în masă a oamenilor.

Micuța Miiko rămase pe gînduri. Într-un tîrziu, spuse cu tristețe:

— De fapt, dacă ne gîndim la țelul acestei ascunzători, totul este cît se poate de logic. Aici au fost puse la adăpost de o eventuală distrugere, cele mai de seamă valori materiale și tehnice de care dispunea pe atunci civilizația apuseană. Ce putea să treacă însă drept esențial, în acel timp în care nu exista o opinie publică unitară pe întreaga planetă, și nici măcar în cadrul popoarelor din acele țări? Necesitatea și importanța pe care le aveau un lucru sau altul la un anumit moment erau stabilite de diriguitori, adesea cu totul lipsiți de competență. De aceea obiectele strînse în aceste grote nu reprezintă ceea ce realmente era cel mai de preț pentru omenire, ci doar ceea ce trece drept valoros pentru o minoritate de indivizi. Ei urmăreau în primul rînd să conserve mașinile și poate și armele, fără să-și dea seama că, de-a lungul istoriei, civilizația dobîndește o suprastructură, asemenea unui organism viu.

— Da, prin sporirea și asimilarea experienței muncii, a cunoștințelor, a tehnicei, a rezervelor de materiale, a substanțelor chimice pure și a construcțiilor. O înaltă civilizație distrusă nu poate fi restaurată fără să dispui de aliaje ultrarezistente, de metale rare, de mașini capabile să lucreze cu o mare productivitate și

cu toleranțe tot mai mici. Dacă toate acestea au fost nimicite, de unde să mai iei experiența, iscusința de a fabrica mașini cibernetice din ce în ce mai complexe, în stare să satisfacă cerințe a miliarde de oameni?

— Tot atît de imposibilă ar fi fost întoarcerea la o civilizație antică, lipsită de mașini, la care unii visau cîteodată.

— Bineînțeles. În locul unei culturi antice, s-ar fi iscat o monstruoasă foamete. Visătorii individualiști nu voiau să priceapă că istoria nu se repetă niciodată!

— Nu pot afirma în mod categoric că îndărătul acestei porți se află arme, spuse Veda, revenind la ideea care le preocupa. Totuși în favoarea acestei ipoteze pledează multe argumente. Dacă cei care au creat ascunzătoarea au comis greșala, frecventă pe vremea aceea, să confunde cultura cu civilizația, neînțelegînd obligativitatea educației și a dezvoltării sentimentelor umane, atunci nici arta, nici literatura și nici știința îndepărtată de nevoile momentului nu reprezentau pentru ei o necesitate vitală. Pînă și știința ei o împărțeau în știință utilă și inutilă, fără să țină seama de caracterul ei unitar. O astfel de știință și de artă erau socotite cel mult drept atribute agreabile — dar nu întotdeauna necesare — ale vieții omului. Or, în acest cavou trebuie să fi fost ascuns esențialul. Și oricît de naiv și de absurd ar părea aceasta contemporanilor noștri, cred că îndărătul acestei porți se află arme.

Veda tăcu cu ochii țintă la poartă.

— Poate că este un simplu mecanism regulator, pe care vom reuși să-l deschidem cu ajutorul unui microfon, spuse ea deodată apropiindu-se de poartă. Ce zici, să încercăm?

Dintr-un salt, Miiko se puse între prietena ei și poartă.

— Nu, Veda! De ce să riscăm atît de absurd?

— Am impresia că peștera asta e gata să se năruie. O dată plecați, nu cred că ne vom mai putea întoarce... Auzi?

În încăperea din fața porții, un zgomot surd, venind parcă de departe, răzbătea cînd de sus, cînd de jos.

Dar Miiko, stînd lipită de poartă și cu brațele date în lături, era de neînduplecat.

— Și dacă acolo se află arme, Veda? Există atunci desigur și un dispozitiv de protecție... E o poartă a urei, ca atîtea altele.

Peste două zile, în peșteră fură coborîte niște aparate portative: un ecran reflector cu raze X pentru radioscopia mecanismului și un emițător de ultrasunete cu centrare focală, pentru dislocarea legăturilor interioare dintre piese. Dar n-au mai apucat să se servească de aceste aparate.

Deodată, din măruntaiele peșterii, răbufni un bubuit sacadat. Pămîntul se zgudui puternic sub picioarele cercetătorilor, făcîndu-i să se repeadă instinctiv spre ieșire: se aflau în caverna a treia, cea mai de jos.

Vuietul creștea, preschimbîndu-se într-un scrîșnet surd. Pe semne, întreaga masă de roci fisurate se prăbușea pe linia unei falii de-a lungul poalelor muntelui.

— Totul e pierdut! Nu mai avem timp. Salvați-vă! strigă dezolată Veda, și cu toții se repeziră la cărucioarele-robot, dirijîndu-le spre cea de a doua hrubă.

Agățîndu-se de cabluri, se cățărară prin puțul vertical. Vuietul subteran îi urmărea pas cu pas, făcînd să se cutremure pereții de piatră și, în cele din urmă, îi ajunse. O detunătură înspăimîntătoare — și peretele inferior al grotei a doua se nărui în gaura care se formase în locul culoarului de trecere spre a treia cavernă. Un suflu puternic îi luă literalmente pe sus, proiectîndu-i într-un nor de praf și de pietriș mărunt sub bolțile înalte ale primei săli. Așteptîndu-și ceasul morții, arheologii se întinseră la pămînt.

Pulberea deasă care năvălise în peșteră se depunea încet. Văzute prin această perdea cețoasă, coloanele de stalagmite și colții de stîncă nu-și schimbau conturul. În subterană se instăpîni din nou tăcerea mormîntală de la început...

Venindu-şi în fire, Veda se ridică. Doi dintre colaboratorii ei se grăbiră s-o sprijine, dar ea îi îndepărtă cu un gest de nerăbdare.

— Unde-i Miiko?

Rezemată de o stalagmită, Miiko îşi ştergea cu grijă de pulberea de piatră gîtul, urechile şi părul.

— Aproape totul este pierdut, răspunse ea la întrebarea mută a Vedei. Poarta va rămîne închisă şi ferecată sub patru sute de metri de grohotiş. Caverna a treia este distrusă în întregime, iar cea de a doua... mai poate fi dezgropată. În ea ca şi aici e strîns ce-i mai preţios pentru noi.

— Ai dreptate... Veda îşi trecu vîrful limbii peste buzele uscate. Dar ne-am făcut vinovaţi de încetineală şi imprudenţă. Ar fi trebuit să prevedem această surpare a peşterii.

— Am avut doar o presimţire gratuită. Dar nu trebuie să ne amărîm. Tot n-am fi stat noi să întărim aceşti munţi de dragul îndoielnicelor valori ascunse îndărătul porţii. Mai ales dacă e vorba de arme care nu sînt de nici un folos omenirii.

— Dar dacă sînt opere de artă, monumente de nepreţuită creaţie umană? Ar fi trebuit totuşi să acţionăm mai rapid!

Miiko ridică din umeri şi luînd-o de braţ pe Veda, vădit abătută, porni în urma celorlalţi tovarăşi spre splendoarea soarelui, spre bucuria apei limpezi şi a duşului electric atît de înviorător.

*

* *

După obiceiul său, Mwen Mas măsura dintr-un capăt în altul odaia ce-i fusese rezervată în Casa Istoriei la un etaj de sus. Se mutase aici în sectorul indian al zonei locuite de nord, abia cu două zile în urmă, după ce isprăvise de lucrat la Casa Istoriei din sectorul american.

Odaia, sau mai bine zis veranda, cu faţada dintr-un singur panou de sticlă polarizantă, dădea spre

zările viorii ale unui podiş deluros. Din cînd în cînd Mwen Mas conecta jaluzelele de polarizare încrucişată. O penumbră cenuşie se aşternea atunci în încăpere, iar pe un ecran emisferic se perindau încet reproducerile electronice ale tablourilor, ale fragmentelor de filme, ale sculptorilor şi ale edificiilor pe care Mwen Mas le alesese. Africanul le examina, dictînd robotului-secretar note pentru viitoarea-i carte. Maşina imprima, numerota paginile şi le clasa cu grijă după teme şi anumite generalizări.

Cînd se simţea obosit, Mwen Mas deconecta jaluzelele şi se apropia de fereastră, privind visător în zare şi reflectînd îndelung asupra studiului său.

Era uimit de faptul că atîtea lucruri ale unei culturi încă recente se şi perimaseră definitiv. Dispăruseră cu totul subtilităţile lexicale caracteristice pentru Era Unirii Mondiale, trucurile orale şi scrise care treceau odinioară drept semnul unei instrucţiuni superioare. Căzuse în desuetudine preocuparea pentru muzicalitatea cuvîntului scris — practică foarte răspîndită încă în Era Muncii Generale — ca şi acea jonglerie numită vorbă de duh. Nevoia disimulării gîndurilor, atît de acută în Era Lumii Dezunite, încetase să mai existe, iar conversaţiile erau acum mai simple şi mai scurte. Probabil că Era Marelui Cerc avea să vadă dezvoltarea celui de al treilea sistem de semnalizare al omului, adică a înţelegerii fără cuvinte.

Din cînd în cînd, Mwen Mas se adresa neadormitului său secretar mecanic, formulîndu-şi cu glas tare gîndurile :

— Psihologia fluctuativă * a artei, întemeiată de Liuda Fir, datează din primul secol al Erei Cercului. Ea a reuşit să dovedească ştiinţific diferenţa percepţiei emoţionale la femei şi la bărbaţi, elucidînd un domeniu care timp de veacuri existase ca un sub-

* Psihologia fluctuativă — studiul modificărilor cu caracter de masă, intervenite în psihologia umană de-a lungul veacurilor (noţiune fantastică — n.a.).

conştient cvasi-mistic. Dar după concepţia modernă, demonstraţia nu reprezintă decît un prim pas. Liuda Fir a reuşit cu mult mai mult să stabilească circuitele principale ale percepţiilor sensoriale, care datorită acestui lucru, au putut fi făcute să corespundă la cele două sexe.

Deodată un semnal sonor şi o lumină verde îl chemară la TVF. Acest apel survenit în orele de studiu însemna de sigur o comunicare importantă. Secretarul-robot fu scos din funcţiune şi Mwen Mas coborî grăbit în camera teleconvorbirilor.

. De pe ecran îl salută Veda Kong, cu obrajii supţi şi zgîriaţi, cu cearcăne mari la ochi. Africanul întinse cu bucurie spre ea mîinile-i mari, stîrnind un zîmbet palid pe faţa îngrijorată a Vedei.

— Ajută-mă, Mwen. Ştiu că eşti ocupat. Veter însă nu e pe Pămînt, iar Erg Noor se află şi el departe. În afară de ei, numai dumitale mă pot adresa fără sfială. Mi s-a întîmplat o nenorocire...

— Ce anume? Ceva cu Dar Veter?...

— Nu, nu! S-au surpat bolţile unei caverne unde făceam săpături.

Şi Veda Kong îi povesti pe scurt cele întîmplate în peştera Den-Of-Kul.

— În clipa de faţă, eşti singurul dintre prietenii mei care să aibă acces la Creierul Profetic...

— La care dintre cele patru?

— La cel de Precizie Inferioară.

— Am înţeles. Trebuie să calculăm toate posibilităţile de a ajunge la poarta de oţel, cheltuind minimul de eforturi şi de materiale.

— Întocmai!

— Aţi adunat datele necesare?

— Le am în faţa mea.

— Te ascult.

Mwen Mas scrise repede cîteva rînduri de cifre.

— Acum rămîne să aşteptăm ca maşina să primească mesajul meu. Mă voi pune în legătură cu ingi-

nerul de serviciu. Creierul de Precizie Inferioară se găsește în sectorul australian al zonei de sud.

— Dar cel de Precizie Superioară?

— În sectorul indian al zonei locuite de nord, aici unde mă aflu și eu... Întorc comutatorul, așteaptă răspunsul.

Rămasă în fața ecranului întunecat, Veda încerca să-și imagineze Creierul Profetic. I se părea că vede un imens creier omenesc, cu circomvoluțiile și șănțulețele lui palpitînde, cu toate că știa prea bine că erau doar uriașe mașini electronice de precizie superioară, capabile să rezolve aproape orice problemă, din domeniile cunoscute ale matematicii. Pe toată planeta existau numai patru asemenea mașini, fiecare diferit specializată.

Veda nu avu de așteptat mult timp. Ecranul se reaprinse și Mwen Mas o rugă să-l cheme din nou peste șase zile, spre sfîrșitul serii.

— Mwen, ajutorul dumitale este de neprețuit!

— Numai pentru faptul că posed oarecari cunoștințe și drepturi în domeniul matematicii? De neprețuit este activitatea dumitale, căci cunoști limbile și culturile străvechi. Veda, ești prea absorbită De Era Lumii Dezunite!

Tînăra savantă se încruntă, dar africanul izbucni într-un rîs atît de voios și de molipsitor, încît și Veda rîse la rîndul ei. Apoi, cu un gest de bun rămas, dispăru.

Mwen Mas o revăzu la televiziofon la ora hotărîtă.

— Nu mai trebuie să-mi spui nimic, bănuiesc că răspunsul este nefavorabil.

— Da. Stabilitatea este sub nivelul securității... Dacă ar fi să procedați în mod obișnuit, debleul ar reprezenta un kilometru cub de calcar.

— Nu ne mai rămîne decît o posibilitate: să scoatem safeurile din peștera a doua cu ajutorul unor tuneluri, făcu trist Veda Kong.

— Face să te amărăşti atît de mult pentru acest lucru?

— Iartă-mă, Mwen, dar şi dumneata ai stat în faţa unei porţi închise, care ascundea un mister. Al dumitale era mare, universal. Al meu este mic. Dar din punct de vedere emoţional, eşecul meu este egal cu al dumitale.

— Într-un cuvînt, sîntem tovarăşi de nenorocire. Pot să te asigur că o să ne mai lovim adesea de porţi de oţel. Şi cu cît năzuinţele noastre vor fi mai cutezătoare, mai într-aripate, cu atît mai des vom întîlni în cale asemenea porţi.

— Una dintre ele tot va trebui să se deschidă!

— Desigur!

— Dar dumneata n-ai renunţat definitiv?

— Fireşte că nu. Trebuie să aştept ivirea unor fapte noi, a unor noi indicii, a unor metode mai bune. Puterea Cosmosului este extraordinar de mare, şi a ne lua la trîntă cu ea, înarmaţi cu un simplu vătrai, ar însemna să ne purtăm naiv... după cum, din partea dumitale ar fi dacă ai încerca să deschizi cu mîna goală acea poartă primejdioasă.

— Dar dacă va trebui să aşteptăm o viaţă întreagă?

— Ce înseamnă o viaţă de om faţă de progresul cunoaşterii!

— Mwen, unde ţi-a dispărut ardoarea?

— N-a dispărut, a fost doar stăpînită... de suferinţă...

— Dar Ren Boz?

— Pentru el este mai lesne. Îşi va continua drumul înainte, căutînd posibilitatea să-şi formuleze mai precis ipoteza lui abstractă.

— Înţeleg. O clipă, Mwen. Este ceva important.

Ecranul se stinse, iar cînd se apropie din nou, lui Mwen Mas i se păru că are în faţă o altă femeie, întinerită şi lipsită de griji.

— Veter revine pe Pămînt. Construirea satelitului 57 a fost isprăvită înainte de termen.

— Atît de repede? Au terminat totul?

— Nu, numai montajul exterior şi instalarea generatoarelor de energie. Lucrările interioare sînt mai uşoare. Dar Veter a fost chemat ca să se odihnească şi să analizeze raportul lui Iuniu Ant cu privire la un nou mod de comunicaţii prin Marele Cerc.

— Îţi mulţumesc, Veda. Mă bucur că-l voi revedea pe Dar Veter.

— Ai să-l revezi neapărat... Dar nu ţi-am spus încă totul. Graţie eforturilor depuse de întreaga noastră planetă, rezervele de anamezon pentru „Lebăda" au şi fost strînse. Astronauţii ne invită să asistăm la pornirea lor în zborul fără întoarcere. Ai să vii?

— Desigur. Planeta le va arăta în momentul plecării tot ce are mai frumos şi mai atrăgător. Întrucît voiau să vadă dansul Ciarei de la Serbarea Cupelor de Foc, dansatoarea îl va repeta pentru ei înaintea decolării, la cosmoportul central din deşertul El Homra. Ne întîlnim acolo!

— Ne-am înţeles, dragul meu Mwen Mas!

NEBULOASA DIN ANDROMEDA

Uriaşa cîmpie El Homra se întinde în Africa de Nord, spre sud de golful Sirtei Mari. Înainte de slăbirea centurilor de alizee şi de modificarea climei, aici se afla hammada — o pustie ferecată într-o platoşă de pietriş lustruit şi de pietre colţuroase, roşiatice — de unde şi denumirea de hammada — „Pustiul Roşu". Adevărată mare de foc orbitor în zilele toride ale verii, acea regiune se transforma în timpul nopţilor de toamnă şi de iarnă într-o mare de vînturi reci. Acum din tot acest deşert rămăsese doar vîntul, care tălăzuia peste cîmpia întinsă ierburile albastre-argintii, dese şi înalte, transplantate din Africa australă. Şuieratul vîntului şi unduirile mării de ierburi trezeau în om o vagă melancolie şi sentimentul de comunicare cu acest peisaj de stepă, de parcă l-ar mai fi văzut cîndva, şi nu o dată, în diferite împrejurări, la bucurie şi la necaz, la despărţiri şi la regăsiri.

După fiecare decolare sau aterizare, astronavele lăsau pămîntul pîrjolit şi impregnat de substanţe toxice pe o suprafaţă circulară cu un diametru de circa un kilometru. Cercurile acestea erau împrejmuite cu o plasă metalică roşie, şi astfel rămîneau neatinse zece ani, interval ce reprezenta de două ori durata descompunerii gazelor zvîrlite de cosmonave prin eşapamentul motoarelor. După fiece aterizare sau decolare, cosmoportul se muta în altă parte. Aceasta făcea ca utilajele şi clădirile să aibă un caracter provizoriu, iar familiile

lucrătorilor să semene oarecum cu străvechii nomazi ai Saharei, care rătăciseră pe-aici timp de milenii, călărind nişte animale cu cocoaşă, cu gîtul încovoiat, cu picioarele pline de bătături — numite cămile.

În cea de-a treisprezecea cursă întreprinsă între Pămînt şi satelitul în construcţie, nava planetară „Barion" îl aduse pe Dar Veter în stepa din Arizona, care, din cauza radioactivităţii acumulate în solul ei, rămăsese un deşert chiar şi după modificarea climei. În Era Lumii Dezunite, cînd oamenii descoperiseră energia nucleară, fuseseră făcute acolo numeroase experienţe şi încercări de aparate, astfel încît solul mai era şi acum contaminat cu produsele dezintegrării radioactive, într-un grad prea mic ca să-i fie dăunător omului, totuşi suficient ca să nu permită creşterea copacilor şi a tufişurilor.

Dar Veter îşi desfăta ochii nu numai cu fermecătoarea privelişte a cerului albastru, străbătut de norişori vaporoşi şi albi, ci şi cu aceea a prăfuitelor întinderi cu ierburi rare şi aspre.

Ce bucurie să calci cu paşi siguri pe Pămînt în bătaia soarelui auriu, primind în faţă suflarea uscată şi răcoroasă a vîntului! Numai după ce ai fost la marginea abisurilor cosmice poţi pricepe toată frumuseţea planetei pe care strămoşii noştri o numeau atît de puţin înţelept: „lăcaş al durerii şi al lacrimilor".

Grom Orm nu-l reţinu prea mult pe Veter; bătrînul preşedinte al Consiliului dorea şi el să-şi ia rămas bun de la echipajul „Lebedei".

Sosiră amîndoi la El Homra chiar în ziua plecării expediţiei.

Încă de sus, Dar Veter zărise pe cîmpia sură ca oţelul două oglinzi uriaşe aşezate la o mică depărtare una de alta. Cea din dreapta reprezenta un cerc aproape perfect, cea din stînga, o elipsă lungă, mai ascuţită la unul dintre capete. Dar Veter înţelese că aceste oglinzi nu erau altceva decît urmele rămase după decolarea primelor două nave din cadrul celei de-a 38-a expediţii astrale.

Cercul provenea de la „Tintagel“ care pornise înspre înspăimîntătoarea stea T; această navă avea pe bord aparate mari și grele pentru a întreprinde un adevărat asalt asupra spiralodiscului venit din adîncimile siderale. Elipsa era urma „Aellei“, care se înălțase mai lin; pe ea călătoreau numeroși savanți ce aveau să cerceteze pe pitica albă a stelei triple omicron2-Eridan enigma materiei în transformare. Energia motoarelor arsese terenul pînă la o adîncime de un metru și jumătate: solul pietros se făcuse scrum. Această pulbere fusese acoperită cu o compoziție liantă spre a o împiedica să fie spulberată de vînt. Mai rămînea doar să fie deplasate acolo împrejmuirile de pe locurile vechilor decolări, operație care trebuia făcută imediat după plecarea „Lebedei“.

Iat-o și pe „Lebăda“ cenușie în blindaju-i termic, ce avea să se mistuie în timpul străpungerii atmosferei. Mai departe, nava va străluci în platoșa ei, care reflectă toate radiațiile. Nimeni însă nu-i va mai putea admira direct splendoarea; doar astroroboții, care îi vor urmări o vreme zborul, aveau să ofere oamenilor imaginea fotografică a unui punct luminos. Iar cînd nava se va întoarce pe Pămînt, carcasa îi va fi acoperită de zgură și scrijelată de explozia micilor meteoriți. Niciunul însă dintre cei adunați acum în jurul „Lebedei“ n-avea s-o mai revadă, deoarece astronava nu se va înapoia decît după 172 de ani: 168 de ani independenți de călătorie și patru ani de cercetări pe planete, ceea ce pentru membrii expediției reprezenta aproximativ optzeci de ani.

În ceea ce-l privește pe Dar Veter, prins cum era de istovitoarea-i activitate, nu putea nădăjdui să trăiască nici măcar pînă la sosirea „Lebedei“ pe planetele stelei verzi. Totuși, ca în zilele îndoielilor din trecut, îl entuziasma temerara idee pe care o avuseseră Ren Boz și Mwen Mas. Chiar dacă experiența lor s-a terminat cu un eșec, chiar dacă această problemă fundamentală a Cosmosului era încă departe de rezolvare,

chiar dacă în cele din urmă, se va dovedi că fusese greşită, fantastică! Aceşti smintiţi, rămîneau titani ai gîndirii, căci prin însăşi infirmarea teoriei şi a experienţei lor, oamenii vor face un salt prodigios pe drumul cunoaşterii.

Cufundat în meditaţiile sale, Dar Veter era cît pe aci să se împiedice de semnul care marca limita zonei neprimejdioase. Se întoarse şi, la picioarele unui turn-autopropulsat de teletransmisiune, zări o siluetă sprintenă care i se păru cunoscută. Apropiindu-se, îşi dădu seama că era Ren Boz. Acesta îi veni în întîmpinare, răvăşindu-şi părul roşcovan şi rebel şi privindu-l cu ochii mijiţi. O reţea de cicatrice fine, abia perceptibile, îi schimbase fizicianului expresia feţei, contractată de suferinţă şi încordare.

— Mă bucur că te văd sănătos, Ren!

— Am mare nevoie de dumneata! îi spuse acesta, întinzîndu-i mîinile lui mici şi pline ca şi înainte de pistrui.

— Ce faci aci, atît de devreme?

— Am asistat la plecarea „Aellei". Pentru mine sînt doar de mare importanţă datele privitoare la forţa de gravitaţie a unei stele supragrele. Am aflat că trebuie să soseşti, şi am rămas...

Dar Veter tăcea, aşteptînd lămuriri.

— Vei primi invitaţia lui Iuniu Ant de a te întoarce la observatorul staţiunilor exterioare?

Dar Veter dădu afirmativ din cap.

— În timpul din urmă, continuă fizicianul, Ant a înregistrat o serie de emisiuni nedescifrate, transmise prin Cerc...

— Într-adevăr, îi explică Dar Veter, în fiecare lună, în afara orelor de informaţie, are loc o recepţie de control a comunicărilor, momentul conectării fiind deplasat cu două ore terestre de la o lună la alta. În decurs de un an, controlul parcurge 24 de ore terestre, iar în opt ani a suta mia parte dintr-o secundă galactică. Cu alte cuvinte, sînt împlinite astfel toate omisiunile recepţiei

cosmice. În ultimul semestru al ciclului de opt ani. au început să fie primite comunicări de la distanţe foarte mari, pe care însă deocamdată nu le putem înţelege.

— Aceste comunicări mă interesează în gradul cel mai înalt. Ia-mă, te rog, să te ajut în această muncă!

— Nu, mai bine te ajut eu pe dumneata. Înregistrările maşinilor de memorizat le vom controla împreună.

— Împreună cu Mwen Mas?

— Desigur!

— Veter, e minunat! Mă simt foarte stînjenit de cînd cu nefericita noastră experienţă. Îmi dau seama că sînt vinovat faţă de Consiliu. Cu dumneata însă, deşi faci parte din el, iar ca fost director al staţiunilor exterioare te-ai împotrivit să întreprindem experienţa, mă simt totuşi foarte bine...

— Mwen Mas face şi el parte din Consiliu.

Fizicianul rămase o clipă gînditor, apoi rîse încet, amintindu-şi pesemne ceva:

— Mwen Mas... El îmi ghiceşte gîndurile şi caută să le concretizeze.

— N-o fi tocmai aici greşeala voastră?

Ren Boz se încruntă şi schimbă vorba.

— Vine şi Veda Kong?

— Da, o aştept. Ştii că era cît pe-aci să-şi găsească moartea, explorînd o peşteră, unde găsise un depozit de utilaje străvechi şi o poartă de oţel închisă ermetic.

— Nu, n-am auzit nimic.

— Am uitat că dumneata nu eşti atras de istorie ca Mwen Mas. Pe întreaga noastră planetă se discută acum ce-ar putea să se ascundă îndărătul acelei porţi. Milioane de voluntari îşi oferă serviciile pentru lucrările de dezgropare, dar Veda a hotărît să predea această problemă Academiei de Stohastică şi Previziune.

— Nu vine şi Evda Nal aici?

— Nu, n-are să poată veni.

— Mulţi vor regreta lipsa ei! Veda o iubeşte mult, iar Ciara îi este devotată cu trup şi suflet. Îţi mai aminteşti de Ciara?

— E o femeie... de tip panteră, nu?

Dar Veter își ridică mîinile spre cer, într-o atitudine de glumeață spaimă:

— Vai, ce mare cunoscător sînt al frumuseții feminine! De altfel comit mereu greșala celor din vechime care nu pricepeau nimic din legile psihofiziologiei și ale eredității: aș vrea să regăsesc la alții mentalitatea și sentimentele mele.

— Evda, ca și toți ceilalți locuitori ai planetei, va urmări totuși decolarea, spuse Ren Boz, fără a-i sprijini tentativa de căință.

Fizicianul arătă un șir de trepiede înalte, dispuse semicircular în jurul astronavei și care serveau de suport unor aparate pentru recepția vizibilă, pentru cea în lumină infraroșie și ultravioletă. Suprapuse una peste alta într-o imagine colorată, diferitele grupe de raze ale spectrului confereau ecranului adevărata căldură a vieții, după cum și diafragmele tonurilor înalte * suprimau rezonanța metalică în redarea vocii.

Dar Veter privi spre nord, de unde veneau greoaie electrobuze automate, înțesate de pasageri. Din prima mașină sări Veda Kong. Iat-o alergînd acum prin iarba înaltă! Din fugă se aruncă de gîtul lui Dar Veter și, lovindu-l pe umeri cu cozile-i lungi, se lipi de pieptul lui lat.

El o respinse ușor și-i cercetă chipul drag, căruia neobișnuita pieptănătură îi dădea o expresie de noutate.

— Am jucat într-un film de copii rolul unei regine nordice din Veacurile Întunericului, lămuri tînăra femeie, gîfîind încă de goană. Abia am reușit să-mi schimb hainele. Pentru pieptănătură n-am mai avut însă timp, și am rămas așa.

Dar Veter și-o închipui înveșmîntată într-o lungă rochie de brocat, purtînd pe cap o coroană de aur cu albastre nestemate, cu cozile-i bălaie atîrnînd mai jos

---

* Diafragme care redau tonurile înalte ale vocii omenești și cu ajutorul cărora se înlătură orice diferență între vocea reală și sonoritatea aparatului de transmisie (noțiune fantastică — n.a.).

de genunchi și cu privirea deschisă a ochilor ei cenușii.

— Ai avut și coroană?

— Cum să nu: una, uite așa! Și Veda schiță cu degetul în aer conturul unui cerc mare cu zimți înalți în formă de trifoi.

— Am să te văd și eu?

— Chiar astăzi îi voi ruga să-ți arate filmul.

N-apucă s-o întrebe însă cine erau misterioșii oameni care trebuiau să fie rugați, că Veda îl zări pe Ren Boz. Fizicianul o salută cu un zîmbet naiv și cordial.

— Dar unde sînt eroii lui Ahernar? și Ren Boz cercetă din ochi cîmpul din jurul navei, pustiu ca și mai înainte.

— Dincolo!

Și Veda arătă o mare clădire în formă de cort, din plăci de sticlă verde-opalescentă și ajurate de nervurile argintii ale grinzilor exterioare: hala principală a cosmoportului.

— Să mergem și noi într-acolo!

— Vom fi de prisos, răspunse ferm Veda. Vizionează acum salutul de adio al Pămîntului. Haidem mai bine spre „Lebăda"!

Cei doi bărbați se supuseră.

Umblînd alături de Dar Veter, Veda îl întrebă încet:

— Spune-mi: nu arăt prea caraghios cu pieptănătura asta veche? Aș putea...

— Nu-i nevoie. Formează un contrast fermecător cu îmbrăcămintea modernă: cozile sînt mai lungi decît fusta. Rămîi așa!

— Te ascult, dragul meu Veter! rosti în șoapă Veda, și aceste cuvinte magice făcură să bată mai repede inima bărbatului, iar obrajii lui palizi se înroșiră ușor.

Sute de oameni se îndreptau fără grabă spre navă. Mulți dintre ei îi zîmbeau Vedei sau îi făceau semne de salut mult mai des decît lui Dar Veter sau lui Ren Boz.

— Eşti foarte populară, Veda, observă fizicianul. Datorită cărei pricini : activităţii de istoric sau faimoasei dumitale frumuseţi ?

— Nici uneia dintre ele. Mă aflu însă mereu în mijlocul oamenilor, din cauza muncii şi a ocupaţiilor mele sociale. Dumneata şi Veter ori vă izolaţi în laborator, ori lucraţi necontenit noapte de noapte. Desigur, lucrul vostru în comparaţie cu al meu este mult mai important pentru umanitate, dar numai în legătură cu un singur domeniu al preocupărilor ei, care nu-i cel mai aproape de inimă. Ciara Nandi şi Evda Nal sînt cu mult mai cunoscute decît mine...

— O nouă mustrare adusă civilizaţiei noastre tehnice ? o dojeni voios Dar Veter.

— Nu, ci numai rămăşiţelor unor greşeli fatale din trecut. Cu milenii în urmă strămoşii noştri ştiau că arta şi dezvoltarea laturii emoţionale a omului au pentru organizarea unei societăţi o însemnătate cel puţin tot atît de mare ca şi ştiinţa.

— În sensul relaţiilor dintre oameni ? se interesă curios fizicianul.

— Da.

— Un înţelept din antichitate a spus că lucrul cel mai dificil din lume este să-ţi păstrezi bucuria, interveni Veter. Dar iată încă un fidel aliat al Vedei !

Spre ei venea cu pas uşor şi larg Mwen Mas, atrăgînd atenţia tuturora prin statura lui uriaşă.

— Pesemne, dansul Ciarei s-a terminat, spuse Veda, cred că îndată o să apară şi echipajul „Lebedei".

— În locul lor aş veni încoace pe jos şi cît se poate mai încet, rosti tulburat Dar Veter.

— Eşti emoţionat ? întrebă Veda, luîndu-l de braţ.

— Da. Pentru mine este atît de sfîşietor să-mi spun că prietenii mei pleacă pe vecie, că nu voi mai vedea niciodată această navă ! O voce lăuntrică protestează în mine împotriva acestei silnice resemnări poate tocmai pentru faptul că printre ei se află oameni care mi-au devenit atît de dragi.

— Cred că nu numai acestea sînt motivele tristeţii tale, se amestecă în vorbă Mwen Mas, a cărui ureche fină prinsese de departe cuvintele lui Dar Veter. În noi se zbuciumă eternul protest al omului împotriva timpului pe care nu-l poate stăpîni.

— Melancolie de toamnă? îi surîse Ren Boz cu o lucire de ironie în ochi.

— N-ai observat pînă acum că tocmai oamenilor energici, plini de bucuria de a trăi şi înzestraţi cu o mare sensibilitate le place toamna melancolică a latitudinilor temperate? adăugă Mwen Mas, bătîndu-şi uşurel prietenul pe umăr cu duioşie.

— Observaţia e întemeiată, aprecie admirativ Veda.

— E cunoscută de mult...

— Dar Veter, eşti pe cîmp? Dar Veter eşti pe cîmp? tună un glas de undeva din stînga şi de sus. Vă cheamă Iuniu Ant la postul T.V.F. din clădirea centrală. Vă cheamă Iuniu Ant la postul T.V.F. din clădirea centrală...

Ren Boz tresări şi-şi îndreptă spinarea:

— Pot să viu şi eu cu dumneata, Dar Veter?

— Du-te în locul meu. Poţi să nu fii de faţă la decolare. Iuniu Ant, fidel tradiţiei, preferă înregistrării observaţia directă. În această privinţă, seamănă cu Mwen Mas.

Cosmoportul poseda un puternic post T.V.F. şi un ecran emisferic. Ren Boz pătrunse într-o încăpere liniştită de formă rotundă. Operatorul de serviciu îi indică ecranul lateral din dreapta, întoarse un comutator şi în faţa lor apăru Iuniu Ant, foarte emoţionat. Îl fixă pe fizician şi, înţelegînd motivul absenţei lui Dar Veter, îl salută din cap pe Ren Boz:

— Aveam şi eu intenţia să urmăresc decolarea. Dar în clipa de faţă, are loc recepţia de sondaj întreprinsă în afara programului acestei luni, în direcţia veche, pe lungimea de undă 62/77. Ridică pîlnia pentru radiaţia dirijată şi îndreapt-o spre observator! Voi trimite peste Marea Mediterană, direct spre El Homra, o rază-vector.

Capteaz-o prin evantaiul tubular și conectează ecranul emisferic. Iuniu Ant se uită într-o parte și adăugă : Grăbește-te !

În două minute, experimentatul savant execută cele cerute. În fundul ecranului emisferic apăru imaginea unei galaxii uriașe, în care cei doi savanți recunoscură îndată Nebuloasa din Andromeda sau M-31, descoperită de oameni încă din timpuri străvechi.

Pe voluta exterioară a spiralei sale cea mai apropiată de spectator, se aprinse un punct luminos, găsit aproape în centrul „nebuloasei“, care avea forma unei lentile, văzută în perspectivă, pe muchie. Din acel loc se desprindea un firicel minuscul, care, în realitate, era un întreg sistem stelar, un braț uriaș poate lung de o sută de parseci. Luminița începu să crească ; în același timp se mărea și „firicelul“, în timp ce însăși galaxia dispărea, devenind difuză și ieșind din cîmpul vizual. De-a curmezișul ecranului se revărsă un șuvoi de aștri roșii și galbeni. Luminița se vedea acum ca un cerculeț la extremitatea acelui rîu stelar ; în marginea lui se distingea un astru de culoare portocalie, aparținînd clasei spectrale K. În jurul său, se roteau puncte abia vizibile — planetele. Cerculețul de lumină se suprapuse pe una dintre ele, acoperind-o în întregime. Și deodată totul prinse a se învîrteji în fulgerări și scînteieri purpurii. Ren Boz închise ochii.

— Este o explozie, se auzi glasul lui Iuniu Ant, de la ecranul lateral. Ți-am arătat observațiile din luna trecută înregistrate de mașinile mnemotehnice. Trec acum pe recepția directă.

Ca și mai înainte, pe ecran se roteau scîntei și dungi de lumină roșie închisă.

— Ce fenomen ciudat ! exclamă fizicianul. Cum îți explici dumneata această explozie ?

— Răbdare ! Continuăm recepția. Dar ce consideri dumneata ciudat ?

— Spectrul roşu al exploziei. În spectrul Nebuloasei din Andromeda se observă o deplasare spre violet ; cu alte cuvinte nebuloasa se apropie de noi.

— Explozia n-are nici o legătură cu Andromeda. Este un fenomen cu caracter local.

— Crezi poate că din întîmplare postul lor de emisiune este situat chiar în marginea galaxiei, într-o zonă şi mai depărtată de centrul ei decît zona Soarelui de centrul Căii noastre Lactee?

Iuniu Ant îi aruncă lui Ren Boz o privire sceptică.

— Te întinzi la discuţii, uitînd că ne vorbeşte Nebuloasa din Andromeda de la o distanţă de patru sute cincizeci de mii de parseci!

— E adevărat! recunoscu jenat Ren Boz. Ne desparte de ea un milion şi jumătate de ani-lumină. Mesajul a fost trimis cu cincisprezece mii de secole în urmă.

— Aşadar ceea ce vedem aici a fost transmis cu mult înainte de epoca gheţarilor şi de apariţia omului pe Pămînt! făcu Iuniu Ant mai domolit.

Liniile cele roşii îşi încetiniră mişcarea. Ecranul se întunecă pentru o clipă, apoi se aprinse din nou. Prin lumina difuză abia se ghicea o cîmpie vastă, pe care se desluşeau ciudate umbre de forma unor ciuperci. În prim plan, se zărea un uriaş cerc albastru, care arunca luciri reci metalice. Deasupra lui, chiar în centru, planau, suprapuse, două discuri biconvexe, care se ridicau încet. Cîmpia dispăru, şi pe ecran nu mai rămase decît un singur disc, bombat în partea inferioară şi avînd de ambele laturi nişte masive creste spirale.

— Ei sînt... Ei! strigară într-un glas cei doi savanţi, gîndindu-se la perfecta asemănare cu fotografiile şi desenele spiralodiscului găsit de expediţia a 37-a pe planeta stelei de fier.

Un nou vîrtej de linii roşii, şi ecranul se stinse. Ren Boz aşteptă cu privirile aţintite asupra lui. Pentru întîia oară oamenii contemplau viaţa şi gîndul unei alte galaxii! Dar ecranul nu se mai reaprinse. În schimb, pe placa laterală a televiziofonului apăru Iuniu Ant.

— Comunicarea s-a întrerupt. Nu mai putem aştepta mai departe, căci consumăm prea mult din energia Pămîntului. Întreaga planetă va fi zguduită de cele aflate! Vom cere Consiliului Economic să autorizeze recepţii mai frecvente în afara celor din program, dar aceasta oricum nu va deveni posibil mai înainte de un an, avîndu-se în vedere uriaşa energie cheltuită cu expedierea „Lebedei". Ştim acum de unde vine astronava aflată pe steaua de fier. Fără descoperirea lui Erg Noor, n-am fi putut înţelege nimic din cele văzute.

— Cum, discul acela vine de acolo? Dar cît timp o fi călătorit oare? întrebă Ren Boz, de parcă şi-ar fi vorbit sieşi.

— După moartea echipajului, a rătăcit vreme de aproape două milioane de ani prin spaţiul care desparte galaxiile noastre, adăugă grav Iuniu Ant. În cele din urmă şi-a găsit adăpost pe o planetă a stelei T. Probabil că aceste astronave sînt construite astfel încît să poată coborî în mod automat chiar după ce mii de milenii nici o fiinţă vie n-a mai atins pîrghiile de conducere.

— Poate că ei trăiesc mai mult decît noi? opină Ren Boz.

— În orice caz nu milioane de ani, căci aceasta ar contrazice legile termodinamicii, răspunse rece Iuniu Ant. Şi, în ciuda dimensiunilor lui colosale, spiralodiscul n-avea posibilitatea să transporte în interiorul său o planetă întreagă de oameni... adică de fiinţe cugetătoare. Nu, deocamdată galaxiile noastre nu pot nici să ajungă una la cealaltă, nici să organizeze între ele un schimb de comunicări.

— Vor putea! spuse convins Ren Boz.

Apoi, luîndu-şi rămas bun de la Iuniu Ant, porni spre cîmpul de decolare al cosmoportului.

Veter cu Veda şi Ciara cu Mwen Mas stăteau ceva mai la o parte de cele două şiruri lungi ale celor veniţi să-i petreacă pe astronauţi. Toţi îşi întoarseră capul spre clădirea centrală. Prin faţa lor trecu fără zgomot o plat-

formă largă, pe care oamenii o întîmpinară cu fluturări de mînă și cu strigăte de salut; un asemenea entuziasm nu-și îngăduiau decît în momente excepționale. Înăuntru se aflau toți cei douăzeci de membri ai echipajului de pe „Lebăda".

Platforma se apropia de astronavă. Înaintea înaltului ascensor mobil aștepta un grup de oameni în salopete albe, cu fețele palide de oboseală, cei douăzeci de membri ai comisiei de decolare, în majoritate ingineri, colaboratori ai cosmoportului. În ultimele douăzeci și patru de ore, aceștia controlaseră cu ajutorul aparatelor tensoriale * starea navei.

Urmînd tradiția care data de la începuturile astronavigației, președintele comisiei prezentă raportul său lui Erg Noor, care fusese din nou ales în unanimitate șef al expediției pe Ahernar. Ceilalți membri ai comisiei își înscriseră inițialele pe o tăbliță de bronz cu portretele și numele lor și i-o înmînară lui Erg Noor. Apoi își luară rămas bun și se retraseră. Spre navă înaintă acum mulțimea celor veniți s-o petreacă. Toți se aliniară în fața echipajului „Lebedei", lăsînd rudele și prietenii exploratorilor să se adune pe mica platformă rămasă liberă, a liftului. Operatorii cinematografici filmau fiecare gest al celor ce plecau, ultimă amintire lăsată planetei natale.

Erg Noor zări de departe pe Veda și, vîrînd certificatul de bronz în lata lui centură de astronaut, se apropie cu grabă de tînăra femeie.

— Ce bine că ai venit, Veda!

— Puteam oare să fac altfel?

— Tu reprezinți pentru mine simbolul Pămîntului și al tinereții mele trecute.

— Ai cu tine pentru totdeauna tinerețea Nizei.

— Nu pot spune că n-am și regrete. Ar însemna să mint. În primul rînd îmi pare rău de Niza, de tovarășii mei, de altfel chiar și de mine... Prea este mare pier-

---

* Aparate tensoriale — dispozitive de încercat rezistența unui obiect la tensiune sau la tracțiune (n.r.).

derea ! De cînd m-am întors ultima oară, parcă am îndrăgit planeta noastră într-un fel nou, mai simplu, dar mai puternic, mai cert...

— Şi totuşi pleci, Erg ! ?

— Nu pot altfel. Dacă n-aş întreprinde drumul ăsta mi s-ar părea că aş pierde nu numai Cosmosul, ci şi Pămîntul.

— Cu cît iubeşti mai mult, cu atît este mai greu să fii eroic, nu-i aşa, Erg ?

— M-ai înţeles întotdeauna, Veda ! Iat-o şi pe Niza !

Fata cu părul învăpăiat, slăbită şi semănînd cu un băieţaş, se apropie de ei şi se opri, umbrindu-şi cu genele-i lungi ochii :

— Este mai greu decît aş fi crezut. Sînteţi cu toţii... buni, senini... frumoşi... Nu-i uşor să pleci pentru totdeauna, să te smulgi, trăind, de lîngă Pămîntul atît de drag...

Glasul astronavigatoarei se frînse.

Veda o atrase spre sine, rostindu-i în şoaptă cîteva cuvinte mîngîioase, aşa cum ştiu s-o facă numai femeile.

— Mai avem nouă minute pînă la închiderea trapelor, spuse încet Erg Noor, fără să-şi ia ochii de la Veda.

— Ce mult !... exclamă naiv Niza, cu o voce tristă.

Veda, Erg, Dar Veter, Mwen Mas şi ceilalţi care veniseră să asiste la plecarea navei simţiră cu desperare şi uimire că nu-şi găsesc cuvintele. N-aveau cum să-şi exprime sentimentele pe care le stîrnea în inima lor această faptă eroică săvîrşită în numele unei îndepărtate posterităţi. Atît cei care plecau cît şi cei veniţi să-i petreacă înţeleseră că orice vorbe sînt de prisos.

Ce urări, glume ori făgăduieli ar fi putut să afle ecoul cuvenit în sufletul oamenilor care părăseau pe veci Pămîntul, pornind către genunile Cosmosului ?

Cel de-al doilea sistem de semnalizare se dovedea imperfect, cedînd locul celui de-al treilea. Numai privirile adînci, ce reflectau elanurile pătimaşe, atît de greu traductibile în cuvinte, îşi grăiau prin tăcerea încordată

ori se opréau avide asupra întinderii pustii din El Homra.

— Haideți! glasul lui Erg Noor, ce-și regăsise sonoritatea metalică, îi făcu să tresară, ca un bici. Începură să se grăbească.

Fără să-și mai ascundă lacrimile, Veda o strînse la pieptul ei pe Niza. Cele două femei rămaseră astfel cîteva clipe obraz lîngă obraz, cu ochii închiși, în timp ce bărbații își luau bun rămas prin strîngeri de mînă. Ascensorul urcase opt membri ai echipajului înspre trapa ovală a navei, care se căsca neagră. Erg Noor o luă pe Niza de mînă și-i șopti ceva la ureche. Îmbujorîndu-se, tînăra fată se smuci și se avîntă spre astronavă. Înainte de a trece însă de pragul liftului, se mai întoarse o dată și întîlni ochii imenși ai Ciarei, pe chipul căreia se așternuse o neobișnuită paloare.

— Pot să te sărut, Ciara? întrebă cu glas limpede Niza.

Fără a-i răspunde, Ciara Nandi se repezi emoționată spre platformă, cuprinse cu brațul tremurător gîtul astronavigatoarei, apoi, tot atît de tăcută, sări jos și se depărtă repede.

Erg Noor și Niza se suiră laolaltă.

Cei rămași jos așteptau într-o liniște gravă : o clipă, pe scara luminată a „Lebedei“ se opriră două siluete — un bărbat înalt și o fată firavă, ca să primească ultimele salutări ale Pămîntului.

Veda Kong își încleștă atît de tare degetele, încît Dar Veter auzi cum le troznesc încheieturile.

Erg Noor și Niza dispăruseră. Din deschizătura cea întunecată ieși o placă ovală, de aceeași culoare cenușie ca și restul carcasei. Încă o clipă, și nici chiar privirea cea mai ageră n-ar fi putut să mai distingă urmele deschizăturii, văzută adineauri în flancul rotund al colosalei nave.

Așezată vertical pe suporții ei depărtați, „Lebăda“ părea să aibă în liniile ei ceva uman. Poate că impresia aceasta o crea sfera provei, terminată printr-un coif as-

cuțit și prevăzută cu faruri care clipeau ca niște ochi; sau, poate, dispozitivele pentru spintecarea spațiului aflate în partea centrală și care semănau cu umerarii unei armuri de cavaler medieval. Astronava se înălța parcă aidoma unui titan cu picioarele larg împlîntate în pămînt și care, de la înălțimea sa, privea cu trufie peste capetele mulțimii de oameni.

Sirenele semnalizatoare slobozirǎ deodată un urlet amenințător, anunțînd că totul este gata. Ca prin farmec, alături de navă răsăriră platforme autopropulsate, încăpătoare, pe care se suiră mulți dintre cei veniți să asiste la decolare. Trepiedele aparatelor T.V.F. și ale proiectoarelor porniră tîrîș în toate direcțiile, fixînd totuși necontenit asupra „Lebedei" razele și gurile lor. Masiva siluetă cenușie a cosmonavei se întunecă, pierzîndu-și parcă din volum. La prova ei, se aprinseră stranii lumini roșii, semnalizînd apropierea plecării. Vibrațiile motoarelor puternice se comunicau solului dur: „Lebăda" începu să se întoarcă pe suporții săi, luînd direcția decolării. Publicul se depărta acum tot mai mult spre linia de securitate, care se zărea fosforescentă prin negură. Oamenii coborau în grabă, iar platformele porneau imediat îndărăt să-i transporte pe cei rămași.

— Și n-o să ne mai vadă de loc? N-o să ne mai vadă nici măcar cerul? întrebă Ciara pe Mwen Mas aplecat către ea.

— Nu! Cel mult prin stereotelescop...

Sub carena astronavei se aprinseră lumini verzi. Farul radiofonic, aflat pe turnul clădirii centrale, începu a se învîrti cu o viteză turbată, trimițînd în toate părțile semnalul stabilit pentru decolare.

— Astronava primește semnalul de plecare! se auzi un glas metalic vibrînd cu atîta putere, încît Ciara tresări și se strînse cu teamă lîngă Mwen Mas. Cei rămași înăuntrul perimetrului să ridice mîinile! Ridicați mîinile, altminteri muriți! Ridicați mîinile, altminteri mu-

riți!... repeta automatul, în timp ce proiectoarele lui parcurgeau fîșii din cîmp, căutîndu-i pe cei care ar fi rămas întîmplător în cuprinsul ariei de securitate.

Negăsind pe nimeni, proiectoarele se stinseră. Vocea robotului porunci din nou, după cum i se păru Ciarei, parcă și mai frenetic decît întîia oară :

— După semnalul dat de clopot, întoarceți-vă îndată cu spatele spre astronavă și închideți ochii! Nu-i deschideți pînă la semnalul următor! Întoarceți-vă cu spatele și închideți ochii! repeta într-una, amenințător, automatul.

— Mi-e frică! spuse în șoaptă Veda însoțitorului ei.

Veter desprinse calm, din centura lui două măști cu ochelari absolut negri ; pe una o dădu Vedei, iar pe cealaltă și-o puse el. Nu apucă bine să-și închidă catarama, cînd clopotul cel mare porni să sune, trepidînd amarnic sub acoperișul aparatelor de semnalizare.

Deodată se opri brusc. În liniștea lăsată, doar greierii se auzeau țîrîind : lor nu le păsa de nimic.

Apoi nava scoase un urlet strident și-și stinse luminile. Hăulitul ei sfîșietor, care te răscolea pînă în străfundul ființei, răsună peste cîmpia întunecată, o dată, de două, de trei, de patru ori. Cei mai sensibili dintre cei prezenți avură impresia că strigă însăși nava, cuprinsă de durerea despărțirii.

Urletul sirenei se curmă tot atît de brusc cum începuse. În jurul navei zbucni acum un zid de flăcări neînchipuit de vii. Timp de o clipă, pe lume păru că nu mai există nimic, în afara focului acesta cosmic. Apoi peretele de flăcări se prefăcu într-o trîmbă imensă, care se alungea și se transforma într-o dîră orbitor de luminoasă. Clopotul prinse a suna pentru a doua oară. Întorcîndu-se, oamenii nu mai văzură decît cîmpia pustie și întunecată, pe care mai ardea doar o uriașă pată de sol incandescent. O mare stea strălucea în zări : era „Lebăda" care se depărta.

Mulțimea porni încet spre electrobuze, întorcîndu-se cînd și cînd, ca să se uite la cer sau la cîmpul de deco-

lare, ce devenise dintr-o dată surprinzător de mort, de parcă aici s-ar fi renăscut legendara hammadă, El Homra, urgia caravanelor din vechime.

În partea de sud a orizontului, luciră stelele atît de familiare pămîntenilor, şi toate privirile se îndreptară spre locul unde răsărise Ahernar, luminos şi albăstriu. Acolo avea să ajungă „Lebăda“ după optzeci şi patru de ani de călătorie cu nouă sute de milioane de kilometri pe oră. Pentru cei rămaşi erau optzeci şi patru de ani, iar pentru „Lebăda“ numai patruzeci şi şapte. Poate că acolo aveau să creeze o lume nouă, negrăit de frumoasă şi plină de bucurii, sub razele verzi ale stelei de zirconiu...

Veter şi Veda Kong îi ajunseră din urmă pe Ciara şi pe Mwen Mas, care umblau alături. Africanul răspundea tocmai tinerei fete.

— Nu. Această despărţire nu mă face să sufăr. Ceea ce simt astăzi e o imensă mîndrie, deşi umbrită de oarecare tristeţe. Sînt mîndru pentru noi, cei care ne avîntăm tot mai departe de planeta noastră şi ne contopim tot mai perfect cu Cosmosul. Sînt atins de o fugară tristeţe, pentru că Pămîntul nostru drag îmi pare din cale afară de mic... De mult, foarte de mult, pieile-roşii din America Centrală au lăsat o inscripţie din care răzbate deopotrivă şi mîndria şi tristeţea. Această inscripţie am comunicat-o lui Erg Noor; el va împodobi cu ea biblioteca-laborator a „Lebedei“.

Africanul se întoarse, băgă de seamă că este ascultat şi de prietenii lui care se apropiaseră între timp şi urmă cu glas tare :

— „Tu, cel care îţi vei arăta pe aici, mai tîrziu, faţa ! Dacă mintea ta gîndeşte, vei întreba : cine sîntem noi ? Cine sîntem noi ? Întreabă zorile, întreabă codrul, întreabă valul, întreabă furtuna, întreabă dragostea ! Întreabă pămîntul suferinţei şi pămîntul iubirii ! Cine sîntem noi ? Pămîntul !“

— Şi eu aşişderea, cu toată fiinţa mea, sînt al pămîntului acesta ! adăugă Mwen Mas.

Ren Boz gonea în spre ei, gîfîind. Îl înconjurară pe fizician, care le împărtăşi pe scurt uluitoarea veste: primul contact al gîndirii celor două gigantice insule stelare.

— Aş fi vrut atît de mult să revin înainte de decolare, adăugă mîhnit Ren Boz, să-i comunic această ştire lui Erg Noor: el a înţeles de la început că spiralodiscul reprezintă o astronavă venită dintr-o lume foarte îndepărtată şi cu totul străină. Tot atunci a observat că această navă ciudată trebuie să fi călătorit prin Cosmos un timp extraordinar de lung.

— Oare el n-o să afle niciodată că spiralodiscul său vine din depărtări atît de monstruoase ale Universului, de pe o altă galaxie, tocmai din Nebuloasa Andromeda? întrebă Veda. Ce păcat că n-a putut şi el să audă comunicarea de astăzi!

— O va afla! spuse hotărît Dar Veter. Vom cere Consiliului autorizaţia să cheltuim energia unui mesaj prin intermediul satelitului 36. „Lebăda" mai rămîne accesibilă chemării noastre timp de nouăsprezece ore!

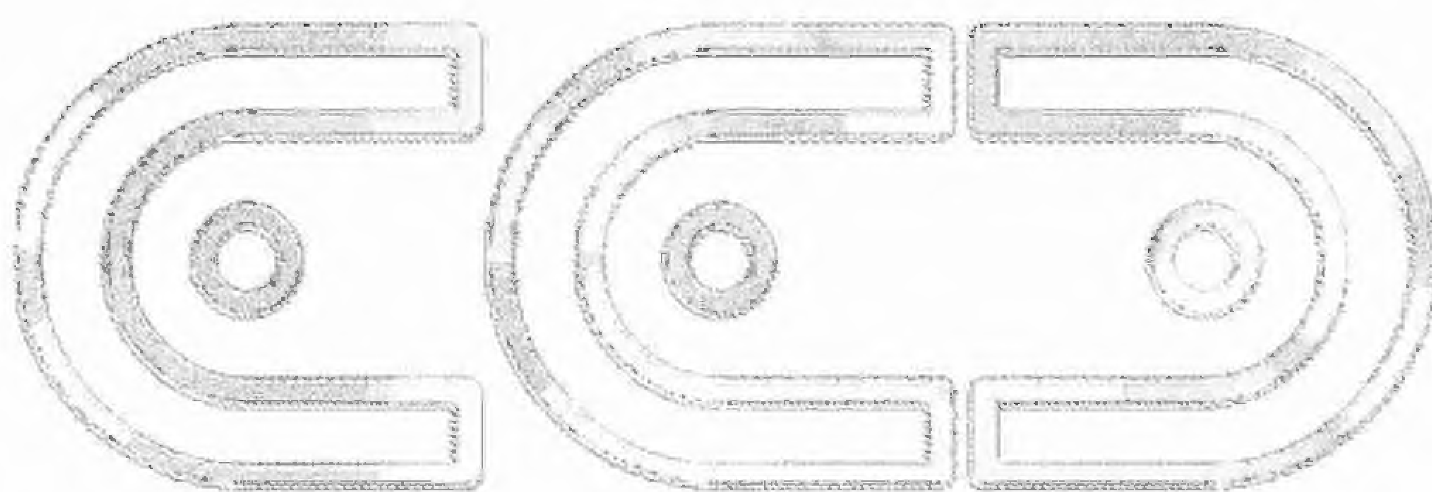
CUPRINS

Redactor de carte : I. Indrei.
Tehnoredactor : Gabriela Tănase

Dat la cules 11.X.960. Bun de tipar 9.XII.960 Tiraj 38.100 broşate pe hîrtie şcolare de 55 gr/m.p. şi 2040 ex. cartonate pe semivelină 65 gr./m.p. Coli de tipar 25. Coli de editură 20,1 Ft. 32/84×108. Com. editurii 4758. A. 0969. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 (S)=R.

Tiparul executat sub. com. nr. 1780 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN",
Bucureşti—R.P.R.

Scanare și prelucrare digitală

de

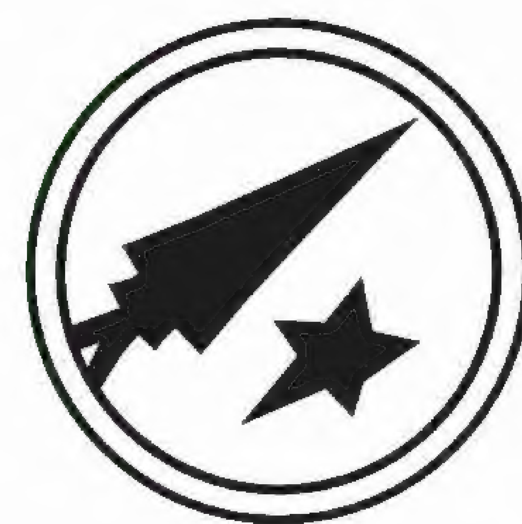

Anonim

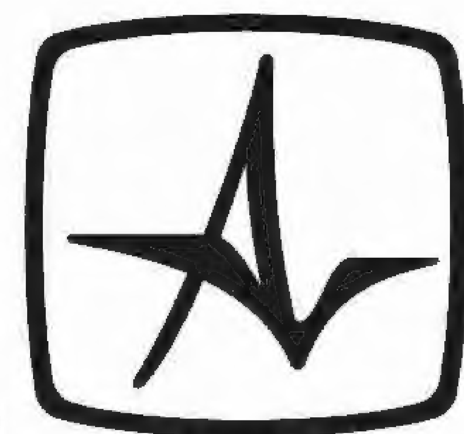

și

CAT Graur

Antwerpen

2024